

PACTUS LEGIS SALICAE

INCIPIT PACTUS LEGIS SALICAE

[D; Pr.] § 1. ¹Placuit ^aauxiliante Domino* atque conuenit inter Francos atque eorum proceribus, ut pro seruandum inter se pacis Studium omnia incrementa (uirtutum) rixarum resecare deberent, et quia ceteris gentibus iuxta se positis fortitudinis brachio prominebant, ita etiam eos legali auctoritate praecellerent, ut iuxta qualitate causarum sumerent criminalis actio terminum.¹

Kurzer Prolog: a-a) nur K 31, jedoch durch Pactum Guntchramni und Gartae Senonicae bestätigt.

1-1) Stilverwandtschaft spricht für Verfassergleichheit mit Pactum Guntchramni et Childeberti II. vom 29. Nov. 587 [Gregorii episcopi Turonensis Historiarum libri X: Liber IX c. 20]: Cum in Christo nomen prae&cellentissimi domni Gunthchramnus et Childebertus regis vel gloriosissima domna Brunehildis regina Andelao caritates studio conuenissent, ut omnia quae undecumque inter ipsis scandalum poterat generare, pleniori consilio definirent, id inter eos ... atque proceribus, Deo medio, caritates studio sedit, placuit atque

G 6

G 6a

K31

K32

INCIPIT TRACTATUS
UNDE SUPRA.INCIPIT PACTUS
LEGIS SALICAE.

Pr. 1 Placuit^a atque conuenit inter francos atque eorum proceribus, ut pro seruandum inter se pacis Studium omnia incrementa rixarum resecare deberent,

ita etiam eos legale auctoritate praecellerent, ut iuxta qualitate causarum sumerent criminales actiones terminum.

PLACVIT »atqwe conuenit inter Francos eorumqwe proceres, vt pro seruando inter se pacis studio omnia incrementa rixarum resecare deberent. Et quia ceteras gentis^b iuxta se positas fortitudinis brachio premebant, ita etiam eos Legal* auctoritate praecellerent Vt iuxta qualitate causarum sumerent criminalis actio terminum.

Placuit auxiliante domino atque conuenit inter francos eorumque proceribus, ut pro seruandum inter se pacis Studium omnia incrementa rixarum resecare deberent, et quia ceteris gentibus iuxta se positis et fortitudinis brachio prominebant, ita etiam eos legali auctoritate praecellerent, ut iuxta qualitate causarum sumerent criminalis actio terminum.

Placuit atque conuenit inter francos eorumque proceres, ut pro seruando inter se pacis studio omnia incrementa rixarum resecare deberent, et quia ceteris gentibus iuxta se positis fortitudinis brachio prominebant, ita etiam legali aut necessitate^c causarum sumerent criminalis actio terminum.

Pr. 2 Extiterunt igitur inter eos electi uiri de pluribus quattuor his nominibus* Uuisogastus, Arogastus, Salegastus et Uuidogastus,

Extiterunt igitur inter eos electi de pluribus, uiri quattuor his nominibus, Uuisogastus, Arogastus, Salegastus et Vuindogastus,

Extiterunt igitur inter eos electi de pluribus uiri quattuor his nominibus Uuisogastus, Arogastus, Salegastus et Uuidogastus,

Extiterunt igitur inter eos electi de pluribus uiri quattuor his nominibus Uuisogastus, Arogastus, Salegastus et Uuidogastus,

qui per tres mallos conuenientes omnes causarum origines sollicitate discutientes de singulis iudicium decreuerunt.^d

qui per tres mallos conuenientes omnes causarum origines sollicitate discutientes de singulis iudicium decreuerunt.

qui per tres mallos conuenientes omnes causarum origines sollicitate discutientes de singulis iudicium decreuerunt.

qui per tres mallos conuenientes omnes causarum origines sollicitate discutendo iudicium decreuerunt hoc modo.

C Kurzer Prolog: a) in C 6, 6a, K 31, 32 überliefert, jeweils hinter dem Langen Prolog (vgl. dessen Abdruck zur D-Fassung). b) im Exzerpt aus gentibus verbessert G 6a. c-c) aus autessitate verbessert K 32. d) in C 6 folgt das (am Schluß des Bandes abgedruckte) Stück Hoc sunt septem causas.

K Kurzer Prolog: a) in K 33—35 überliefert, jeweils hinter dem Langen Prolog (vgl. dessen Abdruck zur D-Fassung); verwandt S 82, 83 (vgl. S-Fassung). b) in K 65, 66 überliefert, jeweils hinter dem Titelverzeichnis, das auf den Langen Prolog (vgl. D-Fassung) folgt. c) prologus ipsius (d.h. legis salicae) K 66. d-d) in H 10 zwischen dem Prolog zur Lex Baiuvariorum und Titel 1 der Lex Salica; Hesseis setzt die ganze Überschrift in Versalien. e) seruando K 35. f) seruandum K 66. g) studio K 35. h) Studium K 66. i) rixarum odia K 35. k-k) legis auctorita(te) K 35. l) lege

§ 2. ²Extiterunt igitur inter eos electi de pluribus uiri quattuor his nominibus: Uuisogastus, Arogastus, Salegastus et Uuidogastus (in uillas quae ultra Bhenum sunt: in Bothem, Salekem et Uuidochem)², qui per tres mallos² conuenientes omnes causarum origines sollicite discutientes de singulis iudicium decreuerunt³ hoc modo:

conuenit, ut ... fidem et caritatem puram et simplicem sibi debeant conservare ... posteris suis, Domino auxiliante, relinquere ... in perpetuo, auxiliante Domino, conaervetur ... Francomm ... iuxta qualitate culpa excusati reddantur ... — Andererseits sind vom Kurzen Prolog beeinflusst Gartae Senonicae 29: Auxiliante domino nostro lesu Christo, placuit atque conuenit inter illo et germano suo Mo ...

2-2) Davon abhängig Liber historiae Francorum von 727, c. 4: Tunc habere et leges coeperunt, quae eorum priores gentiles tractauerunt his nominibus: Wisowastus, Wisogastus, Arogastus, Salegastus, in villa & w's quae ultra Rhenum sunt: in Bothagm, Salechagm et Widechagm. — Vgl. C 5, Herold, K 17.

3-3) Vgl. erneut Pactum Guntchramni et Ghildeberti II. [a.a.O.]: conuenissent, ut oitaxia ... pleniori consilio definirent... per iudicium gloriosissimi domni Guntchramni regis... tarn pro c&usis publids quam priuatis ...

K33*

K65* >

H10

0 5

K17

INCIPIT PROLOGTJS IKTCIPIT PROLOGUS^o. ^dIN CHRISTI
LEGIS SALICAE. NOMINE, incipit
Pactus legis Sa-
licis³.^d

Placuit atq«e conuenit Placuit atque conuenit
inter francos et eorum inter francos et eorum
proceres, ut pro seruan- proceres, ut pro seruando*
dum^c inter se pacis stu- inter se pacis Studio^o om-
diume omnium incremen- nia incrementa uirtutum
ta uirtutum rixarum¹ re- rixarum resecare debe-
secare deberent, et quia rent. Et qui & ceteris gen-
ceteris gentibus iuxta se tibus iuxta se positis for-
positis fortitudinis bra- titudinis brachio premine-
chio prominebant, ita bant, ita etiam legis¹ auc-
etiam^k lege auctoritatem^k toritate precellerent, ut
praecellerent, ut iuxta iuxta qualitatem¹¹ causa-
qualitate^m causarum su- rum sumeret criminalis
meret criminalis actio actio terminum.
terminum

Pr. 1

extiterunt; igitur inter Extiterunt^o *gif&f inter HI AVTEM SVNT, HOCP SUNT QUI LE- Hec[^] sunt nomi- Pr.2
eos electi de pluribus eos electi de pluribws QVI :LEGEM SAU- GE SALICA TBAC- na eorum, qui fe-
quattuor uiri his nomini- quattuor uiri his nomini- cam tractaue- TAUKBUNT umso- cerunt lege salicse
bus 'Uuisogastus, bus Uuisogast*s, Aroga- runt: Uuisogast, GAST, U UIDEGAST, Vuisuast⁸, ABO-
Salegastos et uuido- Btus, Salegastwset Vuido- Arogast, Salegast, ABOGAST, (BODE- AST, Saleanats,
gastus^f in uillas^y que ul- gastws in uillis^w qu& ultra Vuindogast, in GAST), SALEGAST, Uicats, qui uero
tra renum sunt in ^zbot- renemy aunt in Bothem Bodham, Säle- (UUTSOUUADO¹¹)* manserunt in lege
hem, Salehem et uuido- et Salehem et vdohem, ham et Vuidham. IN BODAOHAEM ET Salice, in budice⁹.
hem^z, qui per tres mal- qui per tres mallos con- IN SALACHAEM.
los conuenientes omnes uenientes omnes ^borigi-
causarum origines solli- nes causarum¹¹ sollicite
cite discutiendo tranc- discutiendo tractantes
tantes^o iudicium decre- iudicium decreuerunt hoc
uerunt ^dhoc modo^d. modo.

EXPLICIT PIJOLOGUS.

K 66. m) qualitatem K 35. n) qualitate K 66. o) Exercerunt K 66. p) in G 5 zwischen K
Titelverzeichnis und Text. q) in K 17 am Ende des Epilogs. r-r) Uuisogaste, Salegaste, Arogaste
et Wuidogaste K 35. s) aus uisuat verbessert K 17. t) dem Langen Prolog entlehnt G 5. u) nach-
träglich zu UUISOUUANDO verbessert G 5. v) wüia K 35. w) vülas K 66. y) Rhenum K 66.
z-z) Bodochem et Salechem et Uuidochem K 35. a) in K17 folgen die Worte do micio fristatito, die
nicht zum Prologauszug gehören, sondern die Überschrift des infolge Blattverlustes ausgefallenen Titels III
94 bilden. b-b) aus origenes causarum verbessert K 65; causarum origines K 66. c) wohl trac-
tantes K 35. d-d) fehlt K 35.

INCIPIUNT CAPITŪLA
IN PACTO LEGIS* SALICAE*

[D: 1]	I. De manire
[D: 2]	n. De furtis porcorum ¹
[D: 3]	ni. De furtis animalium

Titelverzeichnis: a) Der Genitiv Salicae in A 1 lehrt, daß legis aus A3,4 zu ergänzen ist. b) Die Überschrift in G 5 gehört nicht zum Titelverzeichnis, sondern zum Text.

1) Zur Reihenfolge vgl. Lex Burgundionum 4,3: Quicumque ingenuus ... porcum, ovem, apem, capram furto abstulerit, in triplum solvat.

	A1	A3	A4	G 5
	INCIPIUNT CAPITŪLA IN PACTO SALICAE.	CAPITŪLA LEGIS SALICAE SYPTER* INSERTA.	»ESTCIPIT CAPITŪLE LEGIS SALICAE*.	INCIPIUNT PACTUS SALICAE LEGIS
1	i. De manire.	i. De manire.	i°. De mannire.	i. Prima. De manire.
2	ii. De furtis porcorum.	II. De furtis porcorum.	II°. De furtis porcorum.	II. Secunda. De furtis porcorum.
3	m. De furtis animalium.	irr. De furtis animalium.	in°. De furtis animalium.	III. De furtis animalium.
4	rni. De furtis ouium.	mi. De furtis ouium.	im ⁰ . De ouibws ^c furatis.	im. De furtis ouium.
5	v. De furtis caprarum.	v. De furtis caprarum.	v°. De furtis caprarum.	v. De furtis caprarum.
6	vr. De furtis canum.	vi. De furtis canum.	vi°. De furtis canum.	vi. De furtis canum.
7	vn. De furtis auium.	VIII. De furtis auium.	VII ⁰ . De auibws ^d furatis.	VII. De furtis auium.
8	VIII. De furtis apium.	VII. De furtis apum.	VIII ⁰ . De apibws ^e furatis.	VIII. De furtis apium.
9	virn. De damno in messe uel qualibet clausura inlatum.	vmi. De damnuwi in messe uel in quem übet clausum.	vmi ⁰ . De damno in messe.	vnn. De damno in messe ^{0m} uel in qualibet clausura.
10	x. De seruis uel mancipiis furatis.	x. De seruis uel mancipiis.	x°. De seruis uel mancipiis furatis.	x. De mancipiis furatis.
11	xi. De furtis ingenuorum uel fracturisz.	xi. De furtis ingenuorum uel efracturis.	xi°. De furtis ingenuorum uel effracturis.	xi. De furtis ingenuorum.
12	xii. De furtis seruorum uel fracturis* ¹ .	XII. De efractura uel furtis seruorum.	XII ⁰ . De furtis seruorum uel effracturis.	XII. De furtis seruorum.
13	xm. De raptu ingenuorum.	xm. De raptum ingenuorum uel mulierum.	xm ⁰ . Deraptumulieris.	xm. De raptis ingenuorum uel mulierum ^c .

A *Titelverzeichnis: a-a) so A 4, fehlt Hesseis. b) nicht supter A 3. c) nicht ouibus A 4. d) nicht auibus A 4. e) nicht apibus A 4. f) nicht clausuram A 3. g) oder fractura A 1. h) dsgl.*

C *Titelverzeichnis: a) nicht INCIPIT G 5. b-b) oder Incipiunt Capitula legi Salicae (diese und zahlreiche weitere Überschriften sind kaum noch zu entziffern) G 6. b") erstes s auf Rasur G 5. c) nicht mulierum G 5. d) nicht mulierum G 6.*

H *Titelverzeichnis: a-a) unter dieser von ihm selbst verfaßten Überschrift bringt Herold die Titelverzeichnisse aller von ihm herausgegebenen Leges. b) Titelnzahl in einigen Exemplaren ausgefallen H 10.*

IV. De furtis ouium ¹	[£>: 4]
V. De furtis caprarum ¹	[D: 5]
VI. De furtis canum	[D: 6]
VII. De furtis auium	[P: 7]
VIEL. De furtis apium ¹	[D: 9]
IX. De damno in messe uel in qualibet clausura inlat(o)	[D: 10]
X. De seruis uel mancipiis furatis	[D: 11]
XI. De furtis ingenuorum uel effractoris	[D: 12]
XII. De furtis seruorum uel effractoris	[D: 13]
XIII. De raptu ingenuorum uel mulierum	[£>: 14]

G 6	G 6a	H 10	K
^b INCIPIUNT CAPITULA IN LEGE SALICA. ^b	CAPITA.	»LEGVM IN HOC opere, per Titulos et Capita distinctarvm INDEX. " Legis Salicae. ^a	<IN CHRISTI NOMINE» ^b INCIPIVNT CAPITVLA LEGIS SALICAE. ^b
i. De manire.	i. De manire.	1. De Mannire.	I. De manire ^c . 1
ii. De furtis porcorum.	II. De furtis porcorum.	2. De furtis porcorum.	n. De furtis ^d porcorum ^e . 2
irr. De furtis animalium.	in. De furtis animalium.	3. ^b De furtis animalium.	in. De furtis ^d animalium. 3
im. De furtis ouium.	im. De furtis ouium.	4. De furtis ouium.	rv. De furtis ^d ouium ^f . 4
v. De furtis caprarum.	v. De <i>furtis</i> caprarum.	5. De furtis caprarum.	v. De furtis ^d caprarum. 5
vi. De furtis canum.	vi. De <i>furtis</i> canum.	6. De furtis canum.	vi; De furtis canum. 6
vn. De furtis auium.	vii. De <i>furtis</i> auium.	7. De furtis auium.	vn. De sfurtis auiums. 7
		8. De furtis arborum.	VIII. De furtis ^h arborum ¹ (seu alterius materiamen) ^k . E: 8
VIII. De furtis apium.	VIII. De <i>furtis</i> apium.	9. De furtis apium.	rx. De furtis apium. 8
viirr. De damno in messe uel aliquolibet clausura.	rx. De damno in messe uel qwalibet clausura.	10. Si damnum in messe uel in qua libet clausura illatum fuerit.	x. De damno in messe uel ¹ in qualibet TM clausura. 9
x. De mancipiis furatis.	x. De mancipiis furatis.	11. De seruis mancipiis furatis.	xi. De seruis uel mancipiis furatis. 10
xi. De furtis ingenuorum.	xi. De furtis ingenuorum.	12. De furtis ingenuorum, uel effractoris.	xrt. De furtis ingenuorum uel infractoris ¹¹ . 11
xrr. De furtis seruorum.	xn. De <i>furtis</i> seruorum.	13. De furtis seruorum, uel effractoris.	xm. De furtis seruorum (uel infractoris) ¹¹ . 12
xm. De raptu ingenuorum siue mulierum ^o .	xm. De raptu ingenuorum uel mulierum.	14. Do ingenuis hominibus, qui mulieres ingenuas rapiunt.	xiv. De ingenuis Pmulierum raptoribus ^P (et de uxore aliena seu de nuptiis sceleratis)*». 13.15

Titelverzeichnis: a) Zusatz K 33. b-b) fehlt K 24 u.a.; INCIPIUNT CAPITULA K 38, 46, 65. K c) manire K 46, 49, 64 (Titel fehlt K 65). d) fructis. (viermal) K 49. e) peccoram K 49. f) bouum K 19. g-g) auibus furatis K 46 (=A4). h) für K 17. i) aus apium verbessert und den folgenden Titel rx. De furtis apium ausgelassen (also A-Lesart zu K-Lesart geändert, aber A-Zählung beibehalten) K 46. k) Zusatz K 33. l) aut K 17. m) quacunquelibet K 19. n) fracturis K 19; in factoris K 49. n") Zusatz K 24; ud effractoris Zusatz K 46 (= A 4). o-o) De raptu ingenuorum uel mulierum K 46 (= A 3). p-p) raptoribus mulierum K 56; mulierum raptoris K 72; hominibus qui ingenuas mulieres rapiunt K 24, Herold. q) Zusatz K 33.

- [D: 15] XIV. De superuenientes^c uel expoliationibus
 [D: 16] XV. De (homicidiis uel) eo qui^d uxorem alienam tulerit (uiuo marito)
 [D: 20] XVI. De incendiis
 [D: 22] XVII. De uulneribus

c) Vgl. Textüberschrift. d) Besserungsvorschlag nach XVIII, XX, LVI, LX und C; vgl. Textüberschriften, e) kann ursprünglich sein.

	AI	A3	A4	C5
14	xnn. De superuenientis uel expoliatt ^s 1.	xim. De superuentis uel expoliationibws.	xrni ⁰ . De superuentis uel expoliationem.	xim. De superaentis expoliationibus.
15	xv. De homicidiis uel si quis uxorem alienam tulerit.	xv. Si quis uxorem alienam tulerit.	xv ^o . Si quis uxorem alienam tollit uiuo marito.	xv. De eo qui uxore aliena tulerit uiuo marito.
16	xvi. De incendiis.	xvi. De incendiis.	xvi ⁰ . De incendiis.	xvr. De incendiis.
17	xvii. De uulneribus.	XVII. De uulneribws.	xvn ⁰ . De uulneribus.	xvn. De uulneribus.
18	xvin. De eum qui ad regem innocentem hominem accusat.	xvm. De eo qui ad regem hominem innocentem accusat absente.	xvm ⁰ . De eum qui ad regem homini innocenti absente haccusat.	xvin. De eo qui hominem innocentem absentem ad regem illum accusat.
19		xvmi. De maleficiis hominum.	xvnii [?] . De maleficiis.	xvnii. De maleficiis uel herbis.
20	xvnii. De eum qui ingenuam mulierem manum aut brachium uel digito extrinxerit.	xx. Si quis mulierem ingenuam manum uel brachium extrinxerit.	xx ^o . Si quis ingenuam mulieri manum aut brachium strinxerit.	xx. De manum uel brachium muliere stringendum.
21	xx. De nauibus furatis.	xxi. De nauibu« furatis.	xxi ⁰ . De nauibws furatis.	xxi. De nauibwa furatis.
22	xxi. De furtis in molino commissis.	xxn. De furtis in molino commissis.	xxii ⁰ . De furtis in molino.	xxn. De furtis in molino commissis.
23	xxn. De caballo extra consilium domini* sui accensum.	xxm. De caballum extra consilium domini sui ascensum.	xxra ⁰ . De caballo extra consilium domini sui ascensum.	xxm. De caballo extra consilio domini sui ascenso.
24	XXIII. De homicidiis paruolorum.	xxnii. De homicidiis paruolorum et mulierum.	xxim ⁰ . Dehomicidioparuolorwm.	xxnn. De homicidiis paruolorum uel mulierum.

A i) nicht expoliatis A I. k) nicht domini A I.

K. r-r) De superuentos uel expoliationibus K 46 (=A3). 8-s) fehlt hier K17 (im Text vorhanden), t-t) aus De eo qui uxorem alienam tulerit uiuo marito (= A) verbessert K 46. u) asaliuerit K 19. v-v) aus De incendiis verbessert, das aber als folgende Titelüberschrift noch einmal folgt, K 46. w) Zusatz K 24, 33, 65. x) aecusauerit K 17, 24, 46, 64, 65; causauerunt K 49. y) Zusatz K 65.

XVIII.	De eo qui ad regem <i>illum</i> hominem iimocentem <absentem>« accusat	[D: 24]
XIX.	De maleficiis (hominum) <i>uel herbis</i>	[D: 25]
XX.	De eo qui ingenuae mulieri manum aut brachium <uel digit(um)> extrinxerit	[D: 26]
XXI.	De nauibus furatis	[D: 27]
XXH.	De furtis in molino commissis	[D: 29]
XX3H.	De caballo extra consilium domini sui ascenso	[D: 64]
XXIV.	De homicidiis paruulorum <et mulierum>	[D: 31]

G6	G 6a	H10	K
xmi. De superuenientes expoliationibus.	xim. De superueniente expoliationibus.	16. De superuentis. 17. De expoliationibus.	xv. ^f De eo qui hominem ingenuum expoliauerit. ^f E: 15
		18. De eo qui uillam alienam adsalierit.	⁸ xvi. [*] De eo qui uillam alienam adsallierit. ^{u.*} E: 16
xv. De eo <i>qui</i> uxore alisena uiuo marito tollit.	xv. De eo qui vxorem alienam tulerit uiuo marito.	15. De eo qui uxorem tulerit alienam.	xvri. ^v De eo qui mortuum hominem expoliauerit. ^{v.8} E: 17
XVT. De incendiis.	xvr. De incendiis.	19. De incendiis.	xviii. De incendiis. 16
xvn. De uulneribus.	xvn. De uulneribus.	20. De uulneribus.	xix. De uulneribus. 17
xvni. De eo <i>qui</i> hominem innocentem absente ad regem illum accusat.	xviii. De eo qui hominem innocentem absente ad regem accusat.	21. De eo qui hominem innocentem apud Regem accusauerit.	xx. De eo qui hominem innocentem (et absentem) ^w ad regem accusat. ^x 18
xvnn. De maleficiis uel herbis.	xix. De maleficiis uel herbis.	22. De maleficis.	xxi. De maleficiis (herbis) ^y . 19
xx. De manu uel brachio mulierum stringendum.	xx. De brachio uel manu mulieris stringendo.	23. De manu mulierum non stringenda.	xxn. De eo qui mulieri ^z ingenuae [*] manum ^b (uel brachio) ^o strinxerit. ^a 20
xxi. De nauibus furatis.	xxi. De nauibus furatis.	24. De nauibus furatis.	xxni. De eo qui nauem (sine permissu [*] dominis) ^c mouerit aut ¹¹ furauerit. ^l 21
xxii. De furtis in molino commissis.	xxri. De furtis in molino factis.	25. De furtis in molino commissis.	xxrv. De furtis ^k in molino ^k (commissis) ^l . 22
xxni. De caballo extra consilium domini sui.	xxin. De caballo extra consilium domini ascenso.	26. De caballo ascenso.	xxv. De caballo sine permissu domini (sui) ^m ascenso. 23
xxnn. De homicidiis paruulorum uel mulierum.	xxnn. De homicidiis paruulorum uel mulierum.	28. De homicidiis paruulorum.	xxvi. De his ⁿ qui pueros uel puellas ^o occiderint ^p uel tunderint ^{q*} . 24

z) mulierem K17. a) ingenuam K 17; inter genua K 65; fehlt K 49. b) manu K 17. c) Zusatz K 18; aut digitum Nachtrag K 46. d) extrinxerit K 17, 18, 19. e) Zusatz K 24, 46, 65; alienam K 49. f) permissione K 65. g) domni sui K 46. h) uel K 46. i) forati sunt K 65. k-k) in molentino K 40; in molendino K 65; immolendina K 49. l) Zusatz K 65. m) Zusatz K 46, 65. n) hiis K 69; eo K 46. o) mulieres K 24, 65. p) occiderint K 17, 49; occdr. K 46. q-q) so K 19, 33, 46, 56, 64; uel tunderit K 17, 49; uel totunderint K 18, 37; uel totonderint K 69; fehlt K 24, 65.

- [D: 36] XXV. De adulteriis ancillarum *uel seruorum*
 [D: 37] XXVI. De libertis dimissis
 [D: 38] XXVII. De furtis diuersis
 [D: 47] XXVIII. De elocationibus^f
 [D: 48] XXIX. De debilitatibus
 [D: 49] XXX. De conuitiis
 [D: 50] XXXI. De uia lacina

f) Vgl. Textüberschrift.

AI	A3	A4	G 5
25 xxiiii. De adulteriis ancillarum.	xxv. De adulteriis ancillarum.	xxv ^o . De adulteriis incellarium.	xxv. De alteriis ancillarum uel seruorum.
26 xxv. De libertis dimissis.	xxvi. De libertis demissis.	xxvi ^o . De libertis dimissis.	XXVI. De libertis demissis.
27 xxn. De furtis diuersis.	xxvn. De furtis diuersis.	xxvn ^o . De furtis diuersis.	xxvn. De furtis diuersis.
28 xxvn. De locationibus.	XXVIII. De elocationibws.	XXVIII ^o . Deelocationibu«.	xxvm. De elocationibus.
29 xxviii. De dibilitatibus.	xxviii. De debilitatibws.	xxviii ^o . De uilitatibws ¹ .	XXVIII. De debilitationibus.
30 xxviin. De conuiciis.	xxx. De conuitiis.	xxx ^o . De conuiciis.	xxx. De conuitiis.
31 xxx. De uia lacina.	xxxi. De uia lacina.	xxxi ^o . De uia lacina.	xxxi. De uia lazina.
32 xxxi. De ligaminibw« ingenuorum.	xxxn. De legaminibus ingenuorum.	xxxn ^o . De ligamentibus.	xxxn. De legaminibus ingenuorum.
33 xxxn. De uenationibus.	xxxin. De uenatiobus.	xxxtn ^o . De uenationibus.	xxxm. De uenationibus furatis.
34 xxxin. De sepibus furatis.	xxim. De sepibus.	xxxnn. De sepibus furatis.	xxxnn. De sepibus.
35 xxxnn. De homicidiis seruorum uel expoliatt TM .	xxxxv. Dehomicidiisparuulorwm et expolicationibM«.	xxxv ^o . De homicidiis seruorMwi uel expoliationibws.	xxxv. De homicidiis seruorum uel expoliationibwa.
36 xxxv. De quadrupedibus si hominem occiderit.	xxxvr. De quadrupedihcs.	xxxvi ^o . De quadrupedibus si hominem hocciderit.	xxxvi. De quadropedibus si hominem occiderit.
37 xxxvi. De uestigio minando.	xxxvn. De uestigio minando.	xxxvn ^o . De uestigio minando.	xxxvn. De uestigio minando.
38 xxxvn. De furtis caballorumuelequorum.	xxxvm. De für caballorwwuelequorum.	xxxvm ^o . De furtis caballorum uel §quanun uel equorum.	xxxvni. De furtis caballorum uel equorum.
39 xxxvrn. De plagiatoribus.	xxxviii. De plagiatoribus.	xxxviii ^o . De plagiatoribus.	xxxvini. De plagiatoribus.
40 xxxvnii. Si seruus in furtum fuerit inculpatus.	XL. Si seruus in furtum fuerit inculpatus.	XL ^o . Si seruus in furtum fuerit inculpatus.	XL. Si seruus in furtuwi fuerit inculpatus.

A l) nicht uilitatibus A 4. m) nicht expoliationibus A 1.

K r-r) fehlt hier K 17 (im Text vorhanden). s) Zusatz K 65. t) liueris K 19. u) Zusatz K 33t,
 v) conuiciis K 46. w-w) so K 19, 24; uiaQ lacinia K 56; uia lacina K 18, 46, 49; uiae lacinae K17i

XXXII. De Hgaminibus ingemiorum	[D: 51]
XXXm. De uenationibus <i>furatis</i>	[D: 52]
XXXIV. De sepibus < <i>furatis</i> >	[D: 53]
XXXV. De homicidiis seruorum uel expoliationibus	[D: 57]
XXXVI. De quadrupedibus, si hominem occiderit	[D: 61]
XXXVII. De uestigio minando	[D: 62]
XXXVIII. De furtis caballorum uel equarum	[D: 63]
XXXIX. De plagiatoribus	[D: 65]
XL. Si seruus in furtum fuerit inculpatus	[D: 68]

C6	C. 6a	H10	K
xxv. De adulteriis ancillarum uel seruorum. <i>VLOTUm.</i>	xxv. De adulteriis ancillarum uel seruorum.	29. De adulteriis ancillarum.	xxxvn. De adulteriis ancillarum (uel seruorum) ^{8, 1} .
XXTT. De libertis dimissis.	xxvi. De libertis dimissis.	30. De libertis dimissis.	xxvm. De libertis* dimissis.
XXVTI. Defurtisdiuersis.	xxvri. Defurtisdiuersis.	27. De furtis diuersis.	xxix. De furtis diuersis (et de negotio alterius) ^u .
XXVIII. De elocationibus.	xxviii. De elocationibus.	31. De elocationibus.	xxx. De locationibus.
XXVIII. De debilitatibus.	xxix. De debilitatibus.	32. De debilitatibus.	xxxi. De debilitatibus.
xxx. De conuiciis.	xxx. De conuiciis.	33. De conuiciis.	xxxn. De conuiciis ^v .
xxxi. De uia lazina.	xxxi. De uia lazina.	34. De uia lacina.	xxxiTT. De ^w uiae lacina ^w .
xxxn. De ligamnis ingenuorum.	xxxn. De ligaminibus ingenuorum.	35. De ligaminibus ingenuorum.	xxxiv. De eo qui hominem ingenuum* sine causa Jigaueritv.
xxxm. De uenationibus furatis.	xxxni. De uenationibus furatis.	36. De uenationibus.	xxxv. De uenationibus.
xxxnn. De saepibus.	xxxim. De sepibus.	37. De sepibus.	xxxvi. De sepibus. 34
xxxv. De homicidiis seruorum uel expoliatim.	xxxv. De homicidiis seruorum uel expoliationibus.	38. De homicidiis seruorum, uel expoliationibus.	xxxvn. De homicidiis seruorum uel ancillarum (et de expoliatione) ⁸ .
xxxvi. De quadrupedio qui hominem occidit.	xxxvi. De quadrupedibus si hominem occiderint.	39. De quadrupedibus qui hominem laedunt.	xxxvm. De quadrupedibus*, si hominem occiderint.
xxxvn. De uestigio minando.	xxxvn. De uestigio minando.	40. De uestigio minando.	xxxix. De uestigio minando.
xxxvm. De furtibus caballorum uel equarum.	xxxvm. De furtibus caballorum uel equorum.	41. De furtibus caballorum.	XL. De "caballis furatis" ^b (siue excurtatis uel excoriatis) ^o .
xxxvnn. De plagiatoribus.	xxxix. De plagiatoribus.	42. De plagiatoribus.	XLI. De his qui aliena mancipia sollicitauerint.
XL. Si furtum fuerit seruus inculpatus.	XL. Si furti seruus fuerit inculpatus.	43. De seruo qui de furto fuerit inculpatus.	XLII. De seruo qui de furto ^d fuerit inculpatus ^o .

33, 64; uie lacinae si omine occid. K 38; uiolentia K 65. x) ingenuum K 46. y) legauent-K 64; K Ugauerunt K 49. z) Zusatz K 33. a) quadrupediis K 64. b-b) cauaUis furtiuis K 19. c) Zusatz K 33. d) furtis K 49; fehlt K 65. e) so K 17, 46, 49, 56, 71; interpellatus K 18, 24, 33, 65.

- [D: 69] XLI. De homicidiis ingenuorum
 [D: 70] XLII. De homicidiis a contubemio factis
 [D: 72] XLIII. De homicidio in contubemio facto
 [D: 79] XLIV. De reipus
 [D: 80] XLV. De migrantibus
 [D: si] XLVI. De acfatmire
 [D: 82] XLVEL De filtortus (qui lege Salica uiuunt)

	<i>A1</i>	<i>A3</i>	<i>A4</i>	<i>G5</i>
41	XL. De mortibwa ingenuorum.	XLI. De homicidiis ingenuortm.	XL ⁰ . De homicidiis ingenuorwm.	XLI. De homicidiis a contuberniis factis.
42	XLI. De homicidiis a contubemio factis ^a .	XLII. De homicidiis ac tubernio factis.	XLII ⁰ . De homicidiis a contubemio factis.	
43	XLn. De homicidio in contubemio facto.	XLHI. De homicidiis in contubis factis.	XLIn ⁰ . De homicidiis in contubemio facto.	XLII. De homicidiis in conuiuis factis.
44	XLIn. De reipus.	xura. De regibus.	XLnn. De rebus.	xun. De reipus.
45	XLnn. De migrantibus.	XLV. De migrantibus.	XLV ⁰ . De migrantibws.	XLnn. De migrantibus.
46	XLV. De hac famirem.	XLVI. De acfatmire.	XLVI ⁰ . De adramire.	XLV. De adhramire.
47	XLVI. De filtortis.	XLvn. De filtortus.	XLvn ⁰ . De filtortis qui lege salica uiuunt.	xvi ^e . De feltorti8 qui salica lege uiuunt.
48	XLvn. De falso testimonio.	XLvnn. De falsum testimonium.	XLVHI ⁰ . De falsa testimonia.	XLVII. De falsum testimonium.
49	XLVin. De testibus.	xLvin. De falso testes.	xLvmi ⁰ . De testibws.	XLVHI. De testibus.
50	XLvmi. De fides factas.	L. De fide facta.	L ⁰ . De fide factis.	XLvnn. De fide factis.
51	L. Si quis grafionem iniusti ad res alienas tollendas inuitauerit.	LI. Si quis grafionem ad res alienas tollendas inuitat.	Li ⁰ . Si quis grauionem ad res alienas tollendas inuitauerit.	L. De andoetimetho hoc est ^g qui garafionem ^h ad res alienas.
52	LI. Derempristitam.	Ln. De rem prestitam.	Ln ⁰ . De rem prestitam.	LI ¹ . Ln. De rem prestata.
53	Ln. De manu ad inium redimendam.	Lm. De manum ad inio redemendam.	Lm ⁰ . De §nium manum redimendam ⁰ .	Lin. De manum de ineum redemendam.

A n) nicht factis A 1. o) nicht redimendum A 4.

C e) Schreibfehler für XLVI G 5. f) ohne Entsprechung im Text G 6; vgl. G 6a hinter Titel 65. g) nicht est G 5. h) nicht garafionem G 5. i) ohne Entsprechung im Text G 5. k) am Rande Bcūicet ignio G 6 a.

H c) Druckfehler für 47 H10. d) ohne Abstand von Filtortis H10.

K f) contuberniis K 18; contuuemiis K 19. g-g) a conuiuis K 18. h) reipua K 18, 64; reipphus K 33. i) alterius K 24. k) fehlt K 49. k") xi K 64. l) eum K 46; fehlt K18. m) affathomie

XLVIII. De falso testimonio	[D: 83]
XLIX. De testibus	[D: 85]
L. De fides factas	[D: 86]
LI. De andoctimetho (hoc est) Si quis grafionem <iniusti) ad res alienas tollendas inuitauerifr -	[D: 87]
LII. Dereprestita	[D; 88]
LITT. De manu ad inium redemenda	[D: 89]

G6	G 6a	H 10	K
xu. De homicidiis ingenuorum.	XLI. De homicidiis ingenuorum.	44. De homicidiis ingenuorum.	xiiTTi. De homicidiis ingenuorum. 41
XLH. De homicidiis a contubemiis factis.	XLiL. De homicidiis a contubernio factis.	45. De homicidiis a contubernio factis.	XLIV. De homicidiis a contubemio ^f factis. 42
XLIII. De homicidiis in conuiuiis factis.	XLin. De homicidiis in conuiuiio factis.	46. De homicidiis in conuiuiio factis.	XLV. De homicidiis in conuiuiio* factis. 43
XLIII. De reiphus.	XLIII. De reiphus.	46°. De re Ipus.	XLVI. De reippus ¹¹ . 44
XLV. De migrantibus.	XLV. De migrantibus.	48. De Migrantibus.	XLVH. De eo qui uillam alienam ¹ occupauerit uel si ^k xii ^{kn} mensibus eam ¹ tenuerit. 45
XLVI. De achramire.	XLVI. De adchrammire.	49. De Adframire.	XLViii. De affatomiae TM . 46
XLVII. De feltorto qui lege salica uiuit.	XLVII. De Feltortis qui Saleca Lege uiuimt.	50. De Filtortis qui ^d Salica lege uiuunt.	XLix. "Deinterciatisrebus." ⁿ 47
XLvm. ^f De homino de barca abatuto.			175
XLVHH. De falsum testimonmm.	XLVIII. De falso testimonio.	51. De falso testimonio.	L. De falso testimonio. 48
i». De testibus.	XLvnn. De testibus.	52. De testibus adhibendis.	Li. De testibus adhibendis. 49
u. De fide factas.	L. De fide facta.	53. De fide facta.	Lii. De eo qui fidem factam alteri ⁰ Pnon reddideritP. 50
LI. De androctema.	LI. Deandocthemito.	54. De andocmito.	Lin. De eo qui grafionem ¹ ad res alienas ¹ iniuste ⁸ tollendas* adduxerit ^u . 51
Liii. De rem prestata.	LH. De re prestatata.	55. De rem praestata.	LIV. De ^v re prestata ^v . 52
LIIII. De manu de hinio redimenda.	im. De manu de inenum ^k redimenda.	56. De manu ab eneo redimenda.	LV. De manu ab ^w eneo ^x redimenda ^v . 53

K 46; adfectomiae K19; adfatomire K 49 (vgl. A). n-n) so K 17, 18, 33, 39, 46, 56, 64, 71, 72; De K
filtortis hoc est qualiter homo furatas res intertiare debeat K 24, 19, 37, 65 u. a. (vgl. Titeliüberschrift im
Text). o) alterius K18; aUter K 49; fehlt K 65. p-p) so K 18, 33, 49, 56, 64, 71, 72; non redderit
K17; reddere noluerit K 24, 19, 27, 37, 46, 65 (vgl. Titeliüberschrift im Text). q) graphionem K 40, 72;
grapionem K 49; comitem K 65. r) fehlt K 26, 27, 39, 40, 42, 46, 49, 72. s) hinter tollendas K 46.
t) fehU K 28, 33, 38, 56, 64. u) so K17, 18, 26, 27, 33, 38, 39, 40, 42, 46, 56, 64, 65, 71, 72; aduxerunt
K 49; inuitauerit K 24, 19, 28 (vgl. Titeliüberschrift im Text). v-v) rem prestata K 18, 46, 64; rem
prestatam K17; re prestata K 33, 65; restituta K19. w) ad K 17, 18. x) enenum K 49; eo K 19.
y) redimentum K 49.

[D: 90]	LIV. De grafione occiso
[D: 19]	LV. De corporibus expoliatis
[D: 91]	LVI. <i>De dispecto</i> : Si quis ad mallum uenire contempserit
[D: 92]	LVII. De rachineburgiis
[D: 100]	LVIII. De chrenecruda
[D: 93]	LIX. Dealodis
58	^a LXI. der scazloos man andran arslahit
59	LXII. fon alode

a) nur in V 84 überliefert.

	A1	A3	A4	G 5
54	un. De grafionem occisum.	Lira. Si quis grafionem occiderit.	Lira ⁰ . De grafionem hocciso.	Lira. De garafionem ¹ occisum.
65	Min. De corporibus expoliatis.	LV. De corporibus expoliatis.	LV ⁰ . De corporibus expoliatis.	LV. De corporibus expoliatis.
56	LV. Si quis ad mallum uenire contempnit.	LVI. Si quis ad mallum uenire contempserit.	LVI ⁰ . Si quis ad mallum uenire contempserit.	LVI. De dispecto. si quis ad mallum uenire dispexerit.
57	LVI. De rachineburgiis.	Lvii. De raciniburgiis.	LVII ⁰ . Derationeburgiis.	LVII. De rachineburgiis.
58	Lvn. PDech reneP cruda.	LVIII. De chera cruda.	LVIII ⁰ . De theuna trude.	LVIII. De ^m chene chru-da ^m .
59	LViii. De alodis.	LVIII. De alodis.	LVIII ⁰ . De alodis.	LVIII. De alodis.
60	LVIII. De eum qui se de parentilla tollere uult.	LX. De eo qui de parentilla tollere se uult.	LX ⁰ . De eo qui se de parentela tollere uult.	LX. De eum qui de parentibws tollere se uult.
61	LX. De «itharo ena* ⁱ .	LXI. De charoenna.	LXI ⁰ . De carohen.	LXI. De charoene ⁰ .
62	LXI. De conpositione homicidii.	LXII. De conpositionem homicidii.	LXII ⁰ . De conpositione homicidii.	LXII. De homicidiis conpositionibw*.
63	LXII. De hominem ingenuo qui in oste occiditur ^d .	LXIII. De homine in hoste occiso.	LXIII ⁰ . De homine in hoste hocciso.	LXIII. De homine ⁰ⁿ in hostem occisum.
64	Lxra. De herbugium.	Lxim. De eborgium.	LXIII. De herburium.	LXIII. De cherrenburgium.

A p-p) lies De chrene A 1. q-q) nicht charoena A 1. r) nicht occiditur A 1.

C l) nicht garafionem C 5. m-m) oder chenechruda G 5. n-n) oder cenecruda G 6. o) nicht charosne G 5. o") anscheinend aus hominem verbessert G 5.

K z) graphionem K 49, 72; comitem K 65. a) Zusatz K 33 (vgl. Titel 58). b-b) incendiis ecclesiarum K 65; expoliatione ecclesiae K 24. c) et K 37. d) expoliationem K17; incendio K24. e-e) fehlt

LX. De eo qui se de parentilla tollere uult	[D: 94]
LXI. Decharoena	[D: 95]
LXII. De conpositione homicidii	[D: 73]
LXni. De homine (ingenuo) in hoste occiso	[D: 72]
liXIV. De herburgium	[D: 96]
LXÜI. de sih fon sine(n) magun	60
LXIV. der fon andres henti eowih nimit	61
LXV. hwe man weragelt gelte	62
LXVI. der man in here slahit	63
LXVII. sohwerso andran mit losu biliugit	64

C6	C 6a	H 10	K
LV. De grafione occiso.	Min. De Garafione occiso.	57. De grauione occiso.	LVI. De eo qui grafio- 54 nem ^z occiderit.
LVI. De eorporibt« expoliatis.	LV. De corporibws expoliatis.	58. De corporibus expoliatis.	LVH. De corporibus expoliatis (et de homicidiis clericorum) ^a .
LVII. De dispecto.	LVI. De dispectu.	59. De spectionibus.	LVIII. De ^b incendio ec- E: 75-77 clesiarum ¹⁵ uel ^o expoliatione ^d et de homicidiis clericorum ⁶ .
LVin. De rachinburgis.	ivn. De Racimburgiis.	60. De rathinburgiis.	LIX. De eo qui ad mal- 56 lum uenire contempserit ¹ .
LVIII. De ⁿ cene cruda ¹¹ .	LVIII. DeChrenechruda.	61. De crenchrude.	LX. De rachinburgiis* 57 ^h qui secundum ¹ legem non iudicant ^h .
LX. De allodis.	Lvnii. De Alodis.	62. De alodis.	LXI. De chrenechruda ^{1*} 58
LXi. De eo qui se de parentibus tollere uult.	LX. De eo qui de parentibus tollere uult.	63. De eo qui se de parentilla tollere uult.	LXII. De alode. 59
LXII. De charoena.	LXI. De Charoene.	64. De haruueno.	Lxm. De eo qui ^j se de ¹ 60 parentilla ^m tollere uoluerit ⁿ .
LXIII. De homicidiis conpositionibu«.	LXII. Dehomicidiicompositionibus.	65. De conpositione homicidii.	LXiv. De charoena ⁰ . 61
LXIm. De hominem in hoste occisuw.	LXin. De homine in hoste occiso.	66. De homine in hoste occiso.	LXV. De conpositione 62 homicidiiP.
LXV. De chereburgium.	LXini. De Chereburgio.	67. De herburgium.	LXVT. De homine*! in 63 hoste ^T occiso ⁸ .
			LXVH. De eo qui alte- 64 nun hereburgium* clamauerit.

K 28, 40; et de homicidiis *fehlt* K 33; et *fehlt* K 49; siue homicidiis K 24. f) contemnerit K 18; con- K temperint K 17. g) rachimburgiis K 46; rachimburgis K 17. h-h) *fehlt* K 24. i) *fehlt* K 17. k) chrenechruda K 56; crenchruda K 17, 49, 72; crene truda K 19. l-l) alode K 33. m) parentilla K 17; parentela K 33, 65; patrem illam K 19. n) uult K 33, 42; uoluerint K 38. o) charoene K 65; tharo oena K 19; caroena K 46; croena K 49. p) homicidiis K 17, 49. q) hominem K 49. r) oste K 46, 72; osto K 17. s) ocisso K 49. t) chereburgium K 33, 65, 66; ereburgium K 17, 46; ireburgium K 19.

1) *Glosse* id est terra mala K 33, 65.

[D: 64] LXV. De caballo mortuo extra consilium domini sui decorticato

[D: 97] [LXVa. Deoquifiliamalienamacquisieritetseretraxerit.]

[D: 76] [LXVb. De basilica incensa]

[D: 99] [LXVc. De terra co(n)demnata]

65 LXVIII. der andres hros bifillit

47 a LXIX. der man fon galgen forlaazit

65 a LXX. der wiib gimahalit inti ni wil sea halon

EXPLICIT

A1

A3

A4

G 5

65 iiXnn. De caballo mor- tuo extra consi- lium ⁸ .	r.xv. De caballum LXV ⁰ . mortuum decor- tatum.	De caballum ex- tra consilium do- mini sui decota- tum.	liXV. De caballum mor- tuura sine consi- lium domini sui decorticatum ¹ .
--	--	--	---

A17*

I 69 n.^u De iuratores de quantas causas thoalapus debet iurare.

I 71 xcv.^v De anstrutione si anstrutionem crastinauerit.

I 72 xcvi. De eo qui femina ingenua a conturbemio uel pwellia in itinere inferre presumpserit.

I 73 xcvn. De eo qui^w anstrutione de^w quacumqwe* causa mallauerit.

I 74 xcvm. De eo qui domum alienum destruxerit.

I 76 xcviin. De saccioniis.

I 77 c. De eo qui lapidem super domum alienum iactauerit.

I 78 cny. De eo qui alterum in periculo inpigserint et uiuus euaserit^z.

I 67 cin.^a De ane crenodum.

EXPLICIT IÄBEE.

INCIPIT JÄBER II.

A3

A17

II 79 iiXvi. Pactum pro tenore pacis domnorum hildeberti et hlotharii.	Pro hitinere pacis. Si quis hominem ingenuum pro furto appellauerit.
II 80 LXVII. De furto caelato.	Si quis furtum suum inuenerit ut seruus ad sortem exeat.
II 81 iiXvm. Si homo ingenuus in furto inuentus fuerit.	
H 82 Lxvim. Si seruus in furto inculpatwr.	
II 82 LXX. Si seruus tremisse inuolauerit.	
II 83 LXXI. Si quis mancipia aliena iniustse tenuerit.	Si quis aliena mancipia iniuste tenuerit.
II 83 LXXII. Si litus ad sortem ambulauerit.	
II 84 Lxxm. Discretio hlotharii regis ^a .	ESTCIPIT DECRETVM ¹ » HLOTHARII REGIS. Decretum est.
II 84 iÄXim. Si uestigius conprobatur latroni.	
II 85 LXXV. De suspectis furtis.	Si in domo alterius ubi clauis est fructum inuenitur.
II 86 uel captis.	Si quis cum furto capitur.
II 87 Tixxvi. De seruis ecclesie wel uisci seu cuius libet.	De seruis ecclesie.
II 88 Lxxvn. De seruis qui multis criminibws Bunt acusatib ^b .	Si cuiuslibet de potentis. Si quis occulte furtum sine iudice pagauerit.
II 90 Lxxvm. De latrones ad ecclestam fugientib«s ^c .	
II 91-92 iiXxvnn. Ut ^d fiscali in strutem eant.	De fiscalibws.
II 93 iixxx. Ut ^e latroni persequentur ab omne.	

A 8) nicht consilium A1. t) A-Interpolationen in K 17; deren Titel i und in—XLVIII siehe unter K. u) auch im Text von K 17 als Titel n eingeordnet. v) Titel Lxvini—xcnn von A 17 siehe unter III 98—F 133. w-w) aus anstrutioneme verbessert A 17. x) nicht quacumqwe A 17. y) Ziffer ci ist in A17 übersprungen. z) aus euaserint verbessert A17. a) ohne Entsprechung im Text von A 17. b) nicht DECRETUM A 17.

C p) nicht Lvi G 6. q) nicht consilium G 5. r) nicht decortaticum G 5. 8-s) nachträglich, doch von gleicher Hand eingefügt; vgl. G 6 hinter Titel 47. t) aus childeberto verbessert G 6.

H e) Druckfehler für 71H10. f) vgl. Titelverzeichnis D8: C.Incipiunt chunnas. g) so H10 = Becapitulatio legis Salicae.

K u) excorticato K 46, 66; excorticado K 18; excortuxto K 49; excoriato K 65; scorticato K 72; mortuo extra consilio domini sui excorticato K17 (= A). v) fehlt K 49. w) furta K 49. x) so K18,33, 46, 56, 64, 71, 72; deponatC 49; dimiserit K 17, 24, 43, 65, 66 (vgl. Titulüberschrift im Text). y-y) filiam alienam K 17, 24, 65, 66. z-z) adquisierit et se retraxerit K 24 (vgl. Titelüberschrift im Text). a) dis-

[LXVd. De cultello (s)exa(n)dro\
 [LXVe. De midiere grauida occisa]
 [LXVf. De delatura]
 [LXVg. Incipiunt chunnas]

[D: 100]

G6	C6a	H10	K
LXVI^p . De caballo domini sui decortatura.	LXV . De caballo sine cowsilio domini sui excorticato.	68. De caballo excorticato.	Lxvm. De caballo excortigato ^u . 65
	⁸ LXVI. De homine de bargo. ⁸	69. De eo qui hominem uiuum de furca tulerit.	LXIX . De eo qui hominem de ^v bargo uel de furca ^w deponit*. I75 = E:74
		70. De eo qui filiam alienam adquisierit et se retraxerit.	LXX . De eo qui Yaliam filiam ^v de sponsauerit ^a et non uult eam accipere ^{b,z} . 65a = E:96
		17 ^c . De Basilica incensa.	65 b
		72. De terra commendata.	(LXXI. De terra condepnata.) ^c 65c = E:98
		73. De cultello exadro.	65d
		74. De creodiba.	170
		75. De muliere grauida occisa.	65 o
		76. De antrusione.	171
		77. De eo qui in aliena donxo resedit.	177
		78. In quantas caussas Thalaptas debeant iurare.	169
		79. De delatura.	65 f
		80 ^f . Incipiunt chunnas.	65g
ixvn. Pactum childberto et flotario reges.	LXVII . Pactum Childberti et Chlotharii regis.	Epilogus. ^ß	^d EXPLICIUNT CAPITULAd (LEGIS SALICAE)e.
LXVIII . Decretio childberti* regis.	Lxvm. Decretio Chlotharii Regis.		

A3

A17

LXXXI.^f De heredes qui in hereditatem succedunt. Lxxxn.8 De eoruw^h hereditate qui sine filiis moriunt^r.^h
 Lxxxm.¹ De hereditatem inter nepotem et amitane.
LXXXIII. Hoc autem super omnia diligenter consederandum *est quod* in lege salica unusquisqtfe solidus quadraginta dinarius habet ita ut centum uiginti dinarii faciant soh'dtw tres. Sed nos propter proUxitate uoluminis uitandam seu fastidio legentiunx wel propter utilitatem intellegendi abstuūmus hinc uerba grecorum et numero dinariorum quod in ipso libro crebre conscribta inuenimus.

INCIPIT DECRETIO CHILDEBERTO REGIS FRANCHORVÄI⁵.
 Uir inluster.
 Pari conditione conuenit.
 De farfaliis.
 De furtis et malefactoribu«.
 Shnüiter "kalendis martii"^d.
 Pari conditione conuenit.
 De die dominico.
 EXPLICIT LIBER II.

ponsauerit K 46; sponsauerit K 49. b) accipere K 33; decipere K 17; in K 46 fehlt das Folgende bis K 3,2 furatus fuerit infolge Ausfalls zweier Blätter, deren Ergänzung von junger Hand hier nicht zu berücksichtigen ist. c) Zusatz K 39, 65, 66 (vgl. Herold). d-d) so K 17, 19, 33, 56, 65, 66; fehlt K 18, 24. e) Zusatz K 66; SALICE LEGIS Zusatz K 65.

Titelverzeichnis: a) aus reges verbessert A 3. b) nicht accusati A 3. c) aus fugentibu* A3 verbessert A 3. d) nicht Vt A 3. e) dsgl. f) LXXXI A 3 = Lex Burgundionum 78. g) Lxxxu A 3 = Lex Burgundionum 42. h-h) aus hereditatem interne (irrtümlische Vorwegnahme der folgenden JRubrik), danach Basur, verbessert A 3. i) IÄXXXHI A3 — Lex Burgundionum 75.

c) nicht FRANCHORUM A 17. d) nicht mai A 17.

A17

	<i>AI</i>	<i>A17*</i>	<i>A17**</i>
Epil.			INCIPIT« LIBER ni. Quem uero primus rex franco- ram. De mitio fristratrito.
III 94	LXV. De mitio fristatito.		
HI 95	LXVI. Si quis hominem de furcas descenderit extra consilium iudicis.		
HI 96	LXVII. De eum qui hominem ui- uum de furcas furauit.		
HI 97	Lxvru. De eum qui infantem alie- num tunderit.		
III 98	Lxvnn. De muliere qui se cum* seruo suo cupulauer ² 1.	Lxvnn ^f . De nauieri quicumqwe ser- uo suo copulauerit.	De muliere qui ^h se cum ^h seruo suo copulauerit.
III 99	LXX. De conciliatoribus.	LXX. De conciliatoribws.	De conciliatoribws.
III 100	LXXI. De muliere uidua qui se ad alium marito donare uoluerit.	Lxxi. De mulierem uiduara qui se ad alio marito dare uo- luerit.	De muliere uidua qui se ad alio marito dare uoluerit.
in 101	Lxxn. De uiros qui alias ducunt uxores.	Lxxn. De uiris qui alienas ducunt uxore ³ .	De uiris qui alias ducunt uxorem.
m 102	LXXHL De hominem inter duas uillas occisum.	LXXIII . De hominem inter duas uil- las occisum.	De homine inter duas uillas oc- cisum.
in 103	LXXIII . De pignoribus.	LXXIII . De pignoratoribws.	De pignoratoribws.
HI 104	LXXV. De muliere cessa uel ex- capitata.	LXXV. De mulierem cesam uel scapillatam.	
in 105	LXXVI. De eum qui causam alie- nam dicere praesumpseroff.	LXXVI. De eo qui in causam alie- nam mallare presumpse- rint ^k .	
IV106-116	Lxxvn. ¹ Edictus domni chilpirici ^m regis. EXPLICUNT ⁿ CAPITU- LA.	Lxxvn. De dicta domnini hilperici regis pro tenore pacis.	INCIP/T AEDICTUS DOM HILPERICI REGIS. EXPLICIUNT CAPITULA ^o .

A e) Stellung in A 17** wie hier. f) Stellung in A 17* wie in A I, d.h. hinter dem Schlußtitel 65 der Lex Salica. g) nicht eum A I. h-h) oder secum A 17**. i) nicht cupulauerit A I. k) oder praesumpserint A 17*. l) ohne Entsprechung im Text von A I. m) nicht chilperici A I. n) nicht EXPLICIUNT A I. o) nicht CAPITVLA A 17**.

A17*

LXXVIII. Si <i>quia</i> puerum regis aut libertum occiderunt.	V 117
LXXviii. Si quis stadalem uaidaris ceruum aut bouem cerui ^a atributaria salierit ^a .	V 118
LXXX. De furtis de uenationibus uel piscationibus. ^b	V 119
Lxxxix. De eo qui alterum ad cabidam ⁰ prouocauerunt.	V 120
Lxxxii. De seruo si alienam occiserit ancillam.	V 121
LXXXIII. De eo qui porcina aliena de uia ostiauerit.	V 122
LXXXIII. Si <i>quis</i> nauem alienam per uim tulerit.	V 123
LXXXV. De eo qui cum seruo alieno negotiauerit.	V 124
Lxxxvi. De eo qui seruo alieno sine causa ligauerit.	V 125
Lxxxvii. Si quis messe aliena glennare presumerit.	V 126
Lxxxviii. De eo qui alienawi mansionem expoliauerit.	V 127
Lxxxviiii. De eo qui res alienas furtiuauerit.	V 128
xc. De eo qui alienum ortum aut nabinam effregerit.	V 129
xc. De liberta qui aliena liberta rapuerit.	V 130
xcn. De eo qui alterum inputauerit periurasse.	V 131
xcra. De eo qui de falso testimonio fuerit adprobatus.	V 132
xcrai. De alienam mulierem uiuo marito tulerit. ^d	V 133

Titelverzeichnis: a-a) oder atributar asalierit A 17. b) laut Hesseis soll in A 17* (ohne Titel- A 17 ziffer) folgen: Si quis pedicam imbolauerit; tatsächlich ist dies nur eine nicht gerechtfertigte Konjektur von Pardessus. c) aus cabadam verbessert A 17*. d) in K 17 folgen die A-Titel I 71—78 und I 67 als xov—cm, dann die Titel II 79—93 ohne Bezifferung, die Decretio Ghildeberti, der Epilog und erneut die Titel III 94, 98—103, die Sammelüberschrift zu IV 106—116 und der Schlußvermerk EXPLICITINT CAPITULA, darauf der Text der K-Fassung.*

<IN NOMINE DOMINI) INCIPIT PACTUS^a LEGIS SALICAE

[D: 1]

I. De manire

§ 1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, mallobergo reapten(a)^b hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

Titel 1: a) aus G 5 (vgl. Titelverzeichnis) übernommen; tractatus A4; vgl. den Genitiv Salicse in A 2. b) A 1 bringt die (hier wechselseitig verbesserte) Glosse nur in I § 1, A 2 nur in I § 2.

»INCIPIT LIBER LEGIS SALICAE

I. *HER IST* FON MENI

1,1 § 1. sohwerso anctran zi dinge gimenit inti er ni cuimit, ibu ini sunne ni habet, gelte scillinga xv.

a) nur in V 84 überliefert. b-b) HERIST Merkel, Hesseis; TEXTUS R(ubrica) Pertz.

A1	A2	A 3	A4
	INCIPIT LEX SALIOE	IN NOMINE T>OMim INCIPIT LEX ZALICA	INCIPIT TRACTATUS LEGE SALICAE
	PRIMVil/a TITOLT7M.		
I. DE MANNIRE	DE MANIRE	DE MANIRE. I. ^b	I. ^e DE MANNIRE
1,1 1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, mal. reapten hoc est DC din. qui f. soll. ^d xv cul. iudc.	1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, sol. XV culpabilis iudicetur.	1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit seum sunnis non detenuerit, solid, xv culpbl. iud.	1. Si quis ad mallum legis dominicis manitus fuerit et non uenerit si eum sonies non detenuerit, DC denarios qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetwr.
1,2 2. Ille uero qui alium mannit et ipse non uenerit si eum sunnis non mantracauerit, et qui manebit xv soll. ^c culp. iudc.	2. Ille uero qui alium manit et ipse non uenerit, mallare abtena ei qui manebit DC dinarius qui fac. sol. xv culp. iudic.	2. Ille uero qui alium manit et ipse non uenerit, ei quem maniuuit solidos quinque culpbl. iudicetur.	2. Ille uero qui alium mannit et ipse non uenerit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetwr.
1,3 3. Et ille qui alium mannit eum testibus ad domum illius ambulare debet. Et si praesens non fuerit, sie aut uxorem aut quaecumque de familia illius apellit ut illi faciat notum quod ab eum mannitus est.	3. Qui alium manit eum testibus ad domum illius ambulare debet et sie eum manire ut aut uxor illius aut quemuequeß de familia apellit ut illi faciat notum q<od ^h ab illo manitus est.		<i>K4*</i> 3. Ille autem qui alium mannit eum testibt* ad domum illius ambulet et sie eum manniat aut uxorem illius uel cuicumque de familia illius denuntiat ut ei faciant notum quomodo ab illo est mannitus.

A *Titel 1: a) nicht PRIMUjW A 2. b) Hesseis berücksichtigt die Nachstellung der Titelziffern in A 3 nicht. c) Hessels läßt das hochgestellte o in den Titelziffern von A 4 aus. d) nicht solidos A1. e) hier und weiterhin nicht sol. A 1. f) K-Interpolation in A 4. g) aus cumqwe verbessert A 2. h) nicht quod A 2.*

C *Titel 1: a) aus manniuuit verbessert C5. b) aus mannuuit verbessert G6.*

H *Titel 1: a-a) Hesseis läßt TIT. weg und berücksichtigt die Nachstellung der Titelziffer nicht, b) Hessela läßt § weg und gibt arabische Ziffern.*
⁺manit per simplex n. (gehört wohl zu mannit in 1,2; per Simplex n. ist Zusatz Herolds).

§ 2. Hie uero qui alium manit et ipse non uenerit, si eum sunnis non tricauerit, mall(obergo) rea(p)tena^b, ei qui maniuit *similiter* DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

(§ 3. Et ille qui alium manit cum testibus ad domum illius ambulare debet et sie eum manire debet ^caut, si praesens non fuerit, ^cuxorem illius aut quemcumque de familia illius appellet, ut illi faciat notum, quod ab illo manitus est.)^d

c-c) in Anlehnung an A 1 gestaltet. d) §§ 3-5 fehlen A 3, A 4 (dort aus K interpoliert), der B-Vorlage Herolds, D und E.

§ 2. der andran gimenit ibu er ni cuimit inti sunne ni habet, so sama gelte sol. xv.

1,2

§ 3. der andran menit mit urcundeom zi sinemo huuse cueme inti danne gibanni ini erdo sina cuenun 1,3 erdo sinero hiwono etteshwelihemo gisage, daz iz emo gieunde, weo her gimenit ist.

05

06

H 10

K

***INCIPIT LIBER
LEGIS SALICAE.»**

I. DE MANNIRE

1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non tenuerit, sol. xv cul. iud.

2. Ille uero qui eum mannit si non uenerit si eum sunnis non tenuerit, ei qui manibit^a similiter sol. xv cul. iud.

3. Et ille qui alium mannit cum testibus ad domum illius ambulare debet et sie eum manire debet aut uxorem illius aut quicumque de familia illius appellat ut ei faciat notum quomodo ab illo manitus est.

I. DE MANNIRE

1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit si eum sunnis non detenuerit, DC denarios qui faciunt sold. xv eulp. iudicetur.

2. Hie uero qui alium mannit si non uenerit et eum sunnis non detenuerit, quem manniu^bit similiter sol. xv eulp. iudic.

3. Et ille qui alium mannit cum testibus ad domum illius ambulare debet aut uxorem illius aut quemcumque de familia illius appellat ut ei faciat notum quomodo ab illo manitus est.

De Mannire. ^aTit. I^a.

§ P". Si quis ad mallum legibus dominicis ⁺¹manitus fuerit, et non uenerit, si eum Sumis non detinuerit, solidorum quindecim culpabilis iudicetur, qui faciunt denarios sexingentos.

H. Ille uero qui alium mannit, et ipse non^a uenerit, si eum Sumis non detinuerit, ei qui manibit similiter DC den. qui faciunt solidos xv componat.

HI. Ille autem qui alium mannit, cum testibus ad domum illius ambulare debet, et sie eum manire debet, aut uxorem illius, uel quemcumque de familia illius, ut ei faciat notum, quomodo ab illo manitus est,

I. ^bDE MANNIRE¹

1. Si quis ad mallum² legibus dominicis manitus³⁰ fuerit et non uenerit¹¹, si eum sunnis⁴⁶ non detenuerit¹, DG denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

2. Hie uero qui alium^b mannit, si non uenerit et eum sunnis¹ non detenuerit, ei quem manniu^kit similiter DC denarios qui faciunt solidos xv componat¹.

3. Hie autem qui alium^{1,3} mannit cum testibus ad domum illius ambulet et sie eum manniat^m aut uxorem¹¹ illius uel quicumque de familia illius denuntiet⁰, uti^a ei faciat notum quomodo ab^r illo est manitus.

Titel 1: a-a) ESTCIPIT LEGIS SALICE K17; INCIPIT TEXTUM EIUSDEM LEGIS SALICA K AMEN K19; fehlt mehreren Hss. b) Titeltziffer vielfach nachgestellt oder neben den Beginn des Textes an den Rand geschrieben; Titel I fehlt K 65. c) in K 51 ist das m von mannire überall getilgt und durch b ersetzt, also bannitus, bannit usw. d) uenit K 49. e) sumnis K 33; sumis K 62. f) tenuerit K 18; detinuerit K 66. g) handschriftlich mit dinariis wechselnd, auch der Akkusativ kommt vor, meist jedoch abgekürzt, h) alio K18. i) sumnis K 49; sumis K 62. k) maniu^bit K 18. l) so K 24, 33, 49, 56, 65, 71, 72 u.a.; culpabilis iudicetur K17, 18 (vgl. A). m) manniat K 30, 72. n) uxor K 49. o) denuntiat K 4; denontiet K 49. p) etK20. q) faciantic4. r) ad K17.

1) Glosse est denuntiare K 46. 2) Glosse uero placitum K 46; generale maius iudicium Lindenbruch.

3) Glosse vocatus tribus testibus praesentibus Lindenbruch. 4) Glosse impeditio Lindenbruch.

(§ 4. Nam si in dominica ambascia fuerit occupatus, manire non potest.)^d

(§ 5. Si uero infra pago in sua ratione fuerit, sicut superius diximus manire potest.)^d

[D: 2]

II. De furtis porcorum

§ 1. Si quis porcellum lactantem furauerit *de chranne prima aut de mediana* et ei fuerit ad-

14 § 4. ibu er in cuninges deonostehafb ist, danne ni mag er ini gimenen.

15 § 5. ibuerinnandesgewesinsinemoarunteist, dannemagerinimenen, sosoizheerobanagiscribanist.

II. fon diubiu suino

2,1 § 1. sohwerso suganti farah forstilit fon čteru furistun stigu erdo in metalostun inti des giwunnan

	A 1	A2	A3	A4
14	4. Nara si in dominica ambascia fuerit occupatus, manire non potest.	4. Nam si in dominica ambascia fuerit occupatus, manire non potest.		4. Nam si in iussione regis fuerit hoccupatus, manire non potest.
15	5. Si uero infra pago in sua ratione fuerit, sicut superius diximus manire potest.	si uero intro pago fuerit suam ¹ rationem, sicut superius diximus manire potest.		5. Si uero infra pago in sua ratione fuerit, potest manire sicut superius dictum est.

II. DE FURTIS PORCORUM

2,1 1. Si quis porcellum lactantem furauerit et ei fuerit *adprobatum*, mal. chrane calcium hoc *est* cxx din. *qui* .f. soll, in culp. iudc.

II. DE FURTIS PORCORUM

1. Si *quis* porcellum lactentem furauerit cui fuerit adprobatum, Malb. ^bchar calcio^b suwt dinarius cxxfac.sol. in culp. iudic.

DE FVRTIS^a PORCORUM. H.

1. Si quis porcellum lactantem furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. diram ni solid, tres culp. iudc.

IIo. DE FURTIS PORCORUM» "

1. Si quis porcelluw lactantem furauerit et ei fuerit adprobatum, cxx denarios qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur.

A i) nicht sua A 2.

Titel 2: a) nicht FURTIS A 3. a") aus PORCOROM verbessert A 4. b-b) oder charcalcio A 2.

C Titel 2: a) C. II. DE FVRTIS PORC. In L. Sal. Cap. n. Si quis porcellum lact. etc. C6a. b) nicht FURTIS PORCORUM G 6. c) aus channe verbessert G 5. d) aus channe verbessert G 6. e) anscheinend aus fuerit verbessert G 5. f-f) über der Zeile nachgetragen G 6. g) nicht etcepto G 6.

H ⁺²nam si in iussione regis.

Titel 2: ⁺¹et inde fuerit conuictus. ⁺²priserit.

K s) fehlt K17. t) iustione K 49. u-u) fuerit hoccupatus K 4. v) manniri K 32; banniri K 51. w) pagum K 33, 49; paucio K 38. x) so K 24, 33, 56, 65, 71, 72 u.a.; mannire K 4,17,18,19,20,49;

probatum, maliobergo chrannechaltio *leschalti* hoc est, *unum tualepti sunt* cxx denarios qui faciunt solidos m ciupabilis iudicetur.

§ 2. *Si uero in tertia chranne furauerit, maliobergo chrannechaltio, DG denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura^a.*

§ 3. *Si quis (uero) porcellum de sute furauerit et dauern habuerit, mitte DGGC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.*

Titel 2: a) Schreibung an A angepaßt.

wirdit, gelte sol. in foruzan haubitgelt inti wiräriun.

§ 2. ibu itanne in drittiun stigu forstolan wirdit, gelte sol. xv foruzzan hauptgelt inti wirdriun. 2,2

§ 3. sohwerso farah forstilit fon demo sulage 3er slozhaft ist, gelte sol. XLV foruzan hauptgelt indi wirdriun. 2,3

0 5

4. Nam si in dominica ambascia fuerit occupatus, mannire non potest.

5. Si uero infra pago in sua ratione fuerit, potest mannire sicut superius diximus.

0 6

4. Nam si in dominica ambaxia fuerit occupatus, manire non potest.

5. Si uero infra pago in sua ratione fuerit, potest manire sicut superius diximus.

H 10

⁺²nam si in dominica Ambascia fuerit occupatus, manniri non potest.

Si uero intra pagum, in sua ratione fuerit, potest manniri, sicuti superius dictum est.

K

4. Nam si in⁸ iussione* 1,4 regis "occupatus fuerit" mannire^v non potest.

5. Si uero infra pago^w 1,5 in sua ratione fuerit potest manniri*, sicuti superioris^v dictum est^z.

II. DE FURTIS
PORCORUM

1. Si quis porcellum lactantom furauerit de chranne^c prima aut de mediana et ei fuerit adprobatum, sol. in cul. iud.

2. Si quis uero in tertia chranne[§] furauerit?, sol. xv cul. iud. exe. cap. et del.

3. Si quis uero porcellum de suturem furauerit et dauern habuerit, sol. XLV cul. iud.

n. ^a DE FLTRTIS^b

1. Si quis porcellum lactantem furauerit de chranne^a prima aut de mediana et ei fuerit adprobatum, malb. chranalteo leschalti hoc est unum tualepti sunt denarii cxx qui faciunt sol. in eulp. iudic.

2. Si uero in tertia chranne^d fuerit, mlb. chranchalteo DG denar. tqui fac^f. sol. xv eulp. iud. exceptos capitale et delatura.

3. Si quis porcellum de sute furauerit et dauern habuerit, mille DCCO denar. qui faciunt sol. XLV eulp. iud.

De furtis Porcorum.
Tit. n.

§ I. Si quis porcellum lactantem furauerit, de rhanne prima, aut de mediana, ⁺¹et ei fuerit adprobatum, Malberg rhannechala lerechala, hoc est, unum ahe lepte cxx denariis, qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

II. Si uero in tertia rhanne ⁺²furauerit, malb. rhanne chalteo, DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

m. Si quis porcellum de Sutenn furauerit et dauern habuerit, MDCCC den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

II. DE FURTIS
PORCORUM*

1. Si quis porcellum 2,1 lactantem furauerit^b de hranne⁰ prima¹ ^daut de^d mediana et inde fuerit conuictus, cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur excepto capitale^e et delatura².¹

2. Si uero in tertia 2,2 hramnes furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

3.^b Si quis porcellum 2,3 de sude³ furauerit quae¹ dauern habet, Mi>ccc^k denariis qui faciunt solidos xxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

manire K 74. y) supra K 49. z) fehlt K 49. Hiernach scJuiltet K 17 den A-Titel I 69 ein: n. De K iuratores, de quantas causas thoalapus debet iurare.

Titel 2: a) peecorum K 49; porcorum capit(ulum) primu(m) K 65. b) furauerit] *regelmäßig* furatus fuerit K 65. c) hranne K 24, 33, 56 u.a.; ranne *neben* hranne K 30; chranne K 17, 18, 20, 49, 71; chranne K 65; chranesL K 32; haran na K 19. d-d) au de Kl 7; et K 19. e) capitale K 49. f) *regelmäßig* dilatura K 18. g) chranne K 20; chrane K 18; chranne K 49; hcranne K 17; aranno K 19. h) §3 fehlt K 19. i) qui K 18, 20, 49. k) MDCCCC K 17.

1) Glosse id est de primo partu uel part ... credo uelit dicere pro parua K 79. Pithou.

3) Glosse id est ara porcorum K 79.

2) Glosse freda

§ 4. Si quis porcellum de campo furauerit qui sine matre uiuere possit, et ei fuerit adprobatum, mallobergo hymnisfith *siue tertega* hoc est, XL denarios qui faciunt solidum i culpabilis iudicetur *excepto capitale et dilatura*.

§ 5. Si quis scrouam in assum subbaterit (& ei fuerit adprobatum), mallobergo narechalti hoc est, CCLXXX denarios qui faciunt solidos vn culpabilis iudicetur {excepto capitale et dilatura}.

2,4 § 5. sohwerso farah forstilit, daz biuzan deru mooter leben mag, feorzug pentinga, die tuent^c sol. i, gelte foruzan haubitgelt inti wird(riun).

2,5 § 6. soherso sui bistoozzit in diubiu, gelte sol. vn foruzan haubitgelt inti wird(riun).

c) u durch Loch im Pergament verstümmelt; talent Pertz.

	A 1	A 2	A 3	A 4
2,4	2. Si quis porcellum furauerit qui sine matrem possit uiuere et ei fuerit <i>adprobatum</i> , mal. chrane calcium hoc <i>est</i> XL din. qui f. sol. i culp. iud.	2. Si <i>quis</i> porcellum de campo furauerit qui sine matre uiuere possit, mal. ^c in zymus ^o swnt dinarius XL fac. sol. uno cui fuerit adprobatum cul. iud.	2. Si quis porcellum de campo furauerit qui sine matre uiuere possit, mal. imnis fit sunt dm. ^d xxx.	2. Si quis porcellum de campo furauerit qui sine matre uiuere possit et ei fuerit adprobatum, denarios XL qui faciunt sol. i culpabilis iudicetwr.
2,5	3. Si quis scroba in asso subaterit et ei fuerit adprobatwm, mal. narethalthi hoc <i>est</i> CCXLT din. qui f. soll, vn culp. iudic.	3. Si <i>quis</i> scruua in assum subbaterit, mal. nari calti <i>Bunt</i> dinariws DC fac. sol. xv eulpab.* iud. excp. cap. et dil.	3. Si quis scrobam in furto ^e subbatterit, mal. nare ehalt sohodos vn culp. iudicetwr.	3. Si quis scruua in furto subbataerit, CCLXXX denarios qui faciunt solid. vn culpabilis iudicetwr.
2,7	4. Si quis porcum annieulum furauerit et ei fuerit <i>adprobatum</i> , mal. drache hoc <i>est</i> cxx <i>qui</i> f. soll, ni culp. iude. excap. capl. et dil.	4. Si <i>quis</i> porcum annieulum furauerit cui fuerit adprobatum, mal. in-zymus ^e <i>sunt</i> din. cxx fac. sol. m cul. iud. excp. cap. et dil.	4. Si quis porcum annieulum furauerit, malb. ^h ingis mus ^h solid, xv culp. iudi.	4. Si quis porcellum usqwe honocolatum furauerit, DC denarios qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetwr.
2,8	5. Si quis porcum bimum furauerit, DC din. <i>qui</i> f. sol. xv culp. ¹ iude. excp. cap. et dil.			

A c-c) nicht inzimus A 2. d) lies din. A 3. e) aus furtos verbessert A 3. f) Abkürzungsstrich im I, nicht culp. A 2. g) nicht inzimus A 2, h-h) oder ingismus A 3. i) nicht culp. A 1.

C h) aus hinnifiht (so Hesseis) verbessert G 6. i) nicht cuZp., aus cupl. verbessert G 6. Je) nicht c,iq (wie Hesseis in Verkennung der Ligatur vi druckt) C 5. k") zwischen foci und fale größere Rasur G 6.

H ⁺³subbatit in furtum, hoc est porcellos a matre subtrahit. ⁺⁴xvn et dimidium et bene (et bene Zusatz Herolds). ⁺⁵annicolatum. ⁺⁸Zymisengano solid, xv (gehört zu Zymissoagni in 2,8).

§ 6. Si quis scrouam cum 'porcellis furauerit, malhbergo focichalte, DCC denarios qui faciunt solidos XVII semis culpabilis iudicetur.

§ 7. Si quis porcum anniculum furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo ingimus hataria hoc est, cxx denarios qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 8. Si quis porcum bimum furauerit, mallobergo ingimus suaini, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 7. sohwerso su mit farahum forstilit, gelte sol. xvn foruzan haubit(gelt) inti wir3(riun). 2,6

§ 8. sohwerso farah iarigaz forstilit, gelte sol. m foruzan haubit(gelt) inti wird(riun). 2,7

§ 9. sohwerso zuiiari suin forstilit, gelte sol. xv foruzan haubit(gelt) inti wird(riun). 2,8

05

C 6

H 10

K

5. Si quis porcellum furauerit qui sine matre uiuere possit, sol. i cul. iud. exe. cap. et del.

5. Si quis porcellum furauerit qui sine matre uiuere possit, malb. hinni-fliht^h siue tertega sunt denr. XL qui faciunt solo, i culpl^l. iudee. excep. cap. et del.

V. Si quis porcellum furauerit, qui sine matre uiuere possit, malb. ymnisfith siue thertesun in XL denar. qui faciunt solidum unum culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

5. Si quis porcellum^l furauerit, qui^m sine matreⁿ uiuere potestⁿ, XL denariis qui faciunt solidum i culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

6. Si quis scruuam subbattet in furtum, sol. vn<^h, cul. iud.

6. Si quis scrofam subbattit in furtum, malb. narechalte sunt den. cclXXX qui fac. sol. vm eupl. iud.

VI. Si quis Scrouam +³subbapatit in furtum, malber. uarachalt, in CCLX denar. qui faciunt sol. vn culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

6.° Si quis scrouamP^{2,5} subbattit⁴ in furtui, hoc est porcellos¹ a matre subtrahit, CCLXXX⁸ denariis⁴ qui faciunt solidos vn culpabilis iudicetur "excepto capitale et delatura"¹.

7. Si quis scrouam cum porcellis furauerit, sol. xvii cul. iud.

7. Si quis scropham cum porcellis furauerit, mlb. focifale*" DCC den. qui fac. sol. xvn? eupl. iude.

VII. Si quis Scrouam cum porcellis furauerit, malb. focichalta in DCO den. qui faciunt sol. +⁴XVTI culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

7. Si quis scrouam^v cum porcellis furauerit, DCC denariis qui faciunt solidos^w xvn semis^w culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

8. Si quis porcum anniculum furauerit, malb. inzymis natarise sol. m eupl. iudic.

Vm. Si quis porcum +⁵anniculum furauerit malb. +⁶in Zymis ethatia, cxx den. qui faciunt sol. in culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

8. Si quis porcellum^{2,7} anniculum furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos ni^x culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

8. Si quis porcum bimum furauerit, sol. xv cul. iud.

9. Si quis porcum bimum furauerit, malb. inzymis senio DC den. qui faciunt sol. xv eupl. iudicetur.

IX. Si quis bimum porcum furauerit, malb. in Zymissoagni DC den. qui faciunt solidos xv excepto capitali et delatura.

9.y Si quis porcum^z bimum^{ai} furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

l) purcellum K 20; mehr jach p(ro)cellum K 49. m-m) ne mater K 49. n-n) uiuere possit K 18; K potest uiuere K 17. o) § 6 steht in K 65 hinter § 9. p) scrofam K 31, 32, 52, 65; scrouam zu scrofam verbessert K 56; scrobam K 28; scrufam K 19; scrofas K 49; scrovam subaeta K 38. q) furto K 20; furtum K 18,49. r)porroceiluBK17. s) CCLXXÜL *65. t) fehlt K17. u-u) fehlt K 65. v) scrofam K 49, 65; scrufam K19. w-w) xvn? K 18, 24,33 u. a.; xvn K 49, 65; xvm K 17,19; xvrtn K 56. x) i K 18. y) § 9 ist in K 17 am unteren Rand von zweiter Hand nachgetragen. z) porcellum K 33. a') bwamK 17,18,33.

4) Glosse porcellos in ventre matris oeedit Pithou.

§ 9. Qui numerus usque ad duos porcos (simili conditione) conuenit obseruare.

*§ 10. Si quis tres porcos aut amplius furauerit (usque ad sex capita), mallobergo ingimus texaga [*tuēt, septun chunna*] sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv eulpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 11. Si quis porcellum deinter porcos *ipso porcario adtendente* furauerit (<et ei fuerit adprobatum), mallobergo suainechalte sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur (<excepto capitale et dilatura).

2,11 §4. sohwerso farah in felde, Saar hirti mit ist, forstilit, gelte sol. xv foruzan haubitgelt inti wird(riun).

	A 1	A 2	A 3	A 4
2,9	6. Quo numero usque ad duos porcos simili conditione conuenit obseruare.	5. Qui numerus usque ad duos porcos conuenit obseruare.	5. Qui numerus usque ad duos porcos conuenit obseruari.	5. qui numerum usque* ad duos porcos conuenit obseruare.
2,10	7. Si uero m aut amplius imbulauerit, iifcccc din. <i>qui</i> f. sol. xxxv eulp. iude. excp. capl. et dil.		7. Si <i>quis</i> tres porcos aut amplius furauerit <i>usque</i> ad sex capita, ingimus taxaga solid. ¹ soli. xxxvi eulp. iudic. excepto capitale et dilatura.	7. Si quis tres porcos aut amplius furauerit, <i>IMCC</i> denarios qui faciunt sold. xxxv ^m excp. cap. et dil. eulpabilis iudicetwr.
2,11	5. Si quis porcello deinter porcos furauerit, DC din. <i>qui</i> f. sol. xv eulp. iude.	6. Si <i>quis</i> porcellum deinter porcos furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. suane calte <i>Bunt</i> din. DC fac. sol. xv eulp. iud. excp. cap. ⁿ dila.	6. Si quis porcellum inter porcos furauerit, malb. suuachine calte solid. xv eulp. iudicetur.	6. Si quis porcellum deinter porcos furauerit, denarios DO qui faciunt sol. xv eulpabilis iudicetur.
2,12	9. Si quis porcello tertusu imbulauerit usque ad anniculum, cxx din. <i>qui</i> f. sol. in eulp. iude.	7. Si <i>quis</i> certussum porcellum furauerit usque ad anneculatum, mal. drace <i>Bunt</i> din. cxx fac. sol. m eulp. iud. excp. cap. ^o dil.	8. Si quis tertusum porcellum furauerit usque ad anniculatum, mal. drauge sol. m eulp. iude.	8. Si quis porcellum tortossum furauerit usque ad honocolatum,
2,13	10. Post anniculatum uero mal. redonia hoc <i>est</i> DC din. <i>qui</i> f. soll, xv culp. iude. excp. capl. et du.	8. Post annecolatum uero mal. drace <i>Bunt</i> din. DC fac. sol. xv cul. iud. excp. cap. et dil.	9. Post annicolatum uero soli. xv eulp. iudi.	DO denarios qui faciunt solid, xv eulpabilis iudicetwr.

A k) nicht usque A 4. l) nickt sol. A 3. m) v undeutlich A 4. n) nicht capitale et A 2. o) nicht capitale et A 2.

G l) nicht testussem C 5. V-l") auf Rasur CG. m) aus drahe verbessert G 6. n) aus xv verbessert G 5.

H ⁺⁷in campo inter porcos. ⁺⁸adtendente.

§ 12. Si quis tertussum porcellum furauerit usque ad anniculatum, mallobergo drache sunt, cxx denarios qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

§ 13. (*βi quis*) post anniculatum uero (*jurauerif*), mallobergo drache hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 10. sohwerso hantzugiling^d.

2,12

d) mit diesem Wort endet die vierte und letzte Seite von V 84.

0 5

0 6

H 10

K

9. Si quis tres porcos aut amplius furauerit usque ad sex capita, malb. texeca sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et delat.

10. Si *quis* tres porcos aut amplius furauerit usque ad sex capita, malb. inzymis texaca sunt dinr. ~~IA~~CCCC qui fac. sol. xxxv culp. iudc. excep. cap. et del.

X. Si quis tres porcos aut amplius furauerit usque ad sex capita, malb. in Zymis exachalt, et cep-tua septunchunna denar. MCCCCO qui faciunt sol. xxxv excepto capitale et delatura,

16. Si quis ^btres porcos^v uel amplius usque ad sex capita furauerit, MCCCC^c denariis qui faciunt solidos xxxv^o culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 2,10

4. Si quis porcellum deinter porcus ipso porcario adtendentem furauerit, sol. xv cul. iud.

4. Si *quis* porcellum deinter porcus ipso porcario adtendente furauerit, malb. soagne ehalt DC den. qui faciunt sol. xv culp. iudic. excepto capitale et delatr.

HU. Si quis porcellum ⁺⁷de intro porcos, ipso porcario ⁺⁸custodiente furauerit, mal. soagne ehalt in DC denar. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

17. Si quis de grege^e xv porcos furauerit, et reliqui ibi remanserint^l, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. E:2,8

10. • Si quis tertussem^l porcellum furauerit usque annicolatum, sol. in cul. iud. excep. cap. et delat.

12. Si *quis* tertussum porcellum furauerit ^lusque ad^l anniculatum, malb. drache sol. in culp. iudicetur.

XHEI. Si quis porcellum tertussum, usque ad annicolatum furauerit, malb. dracehalt, cxx den. qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

4.z' Si quis porcellum in campo inter^l porcos ipso^l porcario^k custodiente furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 2,11

10. Si quis tertussum^{5l} porcellum furauerit usque ad anniculatum^m, cxx^l denariis qui faciunt solidos in^o culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 2,12

11. Post annicolatum uero, sol. xⁿ cul. iud. excep. cap. et dl.

13. Si *quis* post anniculatum furauerit, malb. dracheTM sunt den. DC qui faciunt sol. xv culp. iud. excep. capitl. et delat.

XV. Post anniculatum uero, qui eum furauerit, malb. dracehalt, DC den. qui faciunt sol. xv excepto capitale et delatura.

11. Si quis ueroP' porcum post anniculatum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 2,13

b'-b') ra porcus (auch sonst porcusj K18. c') in cec K49. d') xxx K19. e') grece K49; rege K K25. f) remanserunt-β: 17. g') § 4 fehlt K 28. h') intra. K 18. i') ipae K17. k') pastore K 49. V) aus tertium verbessert K 17; tortusum K 19; tertiussum K 49. m') annicultatum K 49. ri) ccxx K 49. o') aus nn verbessert K 17; fehlt K 49. p') fehlt K 49.

5) Glosse id est castratum K 79; qui domi nutritur, der zuhous Pithou.

§ 14. Si quis uerrem furauerit [^]cui fuerit adprobatum), mallobergo cristiau sunt, DCO denarios qui faciunt solidos xvñ semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 15. Si quis scrouam ducariam furauerit <cui fuerit adprobatum), mallobergo chredunia hoc est, DCC denarios qui faciunt solidos xvñ semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 16. Si quis maialem sacriuum furauerit et hoc (cum) testibus, quod sacriuus fuit, potuerit adprobare, mallobergo barcho anomeo chamitheotho hoc est, DCC denarios qui faciunt solidos xvñ semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

	A1	A2	A3	A4
2,14	11. Si quis uerrem aut	9. Si quis uerrem furauerit cui fuerit adprobatum, mal. cristiau sunt dinarius DCC fac. sol. xvñ culp. iud. excep. cap. et dil.	10. Si quis uerrem furauerit, solid, xvm culp. iudic. excep. cap. et dil.	9. Si quis uerrem furauerit, DCO denarios qui faciunt sol. xvñ culpabilis iudicetur.
2,15	scrobam ducariam furauerit, mal. sunnista hoc est DCC din. qui f. soll, xvñ et ex culp. iud. excp. capl. et dil.	10. Si quis scroua ducaria furauerit cui fuerit adprobatum, mal. redonii Bunt din. DCCC fac. sol. xvñ culp. iud. excep. cap. et dil.	12. Si quis scrobam ducariam furauerit, sol. xvm culp. iudic. excep. cap. et dila.	10. Si quis scruua ducaria furauerit, DCC denarios qui faciunt sol. xvñ culpabilis iudicetwr.
2,16	12. Si quis maiale uotiuo furauerit et hoc testibus quod uotiuus fuit potuerit adprobare, mal. rhammodo ^{1*} hoc est DCC din. qui f. soll, xvñ ex culp. iud. ex capl. et dil	11. Si quis maiale sacribo furauerit et hoc testibus quod sacribus fuit cui fuerit adprobatum, mal. chuc cham sunt din. DCC fac. sol. xvñ cui. iud. excep. cap. et d.	12. Si quis maialem sacriuum furauerit et hoc testibus quod sacriuum fuerit adprobatum, soli. xvm culp. iudi. excep. cap. et dilatura.	11. Si quis maiale uotiuo furauerit et hoc cum testibus quod uotiuus fuisset adprobatum fuerit, DCC denarios qui faciunt sol. xvñ culp. iudicetwr.
2,17	13. Si maiale uero quae uotiuus non fuit, sol. xv culp. iudic.	12. Iterum de alio maiale qui sacrificus non fuit et eum furauerit cui fuerit adprobatum, mal. barcho Bunt dinarius DC fac. sol. xv ^r cui. iud. excep. cap. et dil.	13. Item de alio qui sacriuus non fuerit, sol. xv culp. iudic.	12. Item de alio maiale qui uotiuus non fuerit, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iudicetur.
2,18	14. Si quis xxv porcos qui furauerit ubi amplius non fuerit in grege illa et ei fuerit adprobatum, mal. sonista hoc est nUD din. qui f. soll, XLII culp. iud.	13. Si quis uiginti et quinque porcos furauerit ubi amplius in gregem illum non fuerint, mal. sunesta sunt dinarius IIDM fac. sol. Lxn culp. hid. excep. cap. et dil.	14. Si cui xxv porci fuerint inuolati ⁸ ubi amplius in grege illo* non fuerit, sol. LXH culp. iud. excep. cap. et dil.	13. Si quis xxv porcos furauerit ubi amplius in grege illo non fuerit, D denarios qui faciunt sol. ixñ excep. cap. et dil. culp. iudicetwr.

A p) nicht quod A 4. q) aus mammodo verbessert A 1. r) oder xu, wie Holder las, A 2. 8) aus inuotati verbessert A 3. t) aus illos verbessert A 3.

G o) nicht scrouam C 5. p) Über der Zeile nachgetragen G 5. p") D nachgetragen G 6.

H ⁹et de grege illo amplius non fuerit.

K q') § 12 ist in K17 am unteren Rand nachgetragen, und zwar Si quis . . . qui von erster, faciunt . . . iudicetur von zweiter Hand; excepto . . . delatura fehlt. r'J uerrem K 56; uerum K 49. s'-s J xvñs K18, 33, 56

§ 17. Item de alio maiale, qui sacrius non fuit {et eum furauerit, cui fuerit adprobatum), mallobergo barcho (*et in alia mente*) bagine sunt, DO denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

§ 18. Si quis xxv porcos furauerit, ubi amplius in grege iūo non fuerint (et ei fuerit adprobatum), mallobergo sonista hoc est, {*tua zymis fitmiha chunna*} MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

G 5

06

H 10

K

12. Si quis uerrem furauerit, sol. xvn<; cul. iud. exe. cap. et dl.

13. Si quis scrouam⁰ docariam furauerit, sol. XVII? cul. iud. exe. cap. et del.

14. Si quis maialem sacriuum *fuiauerit* et hoc cum testibws potuerit adprobare quod sacrius fuissetP, sol. xvnq cul. iud. exe. cap. et del.

15. De alio maiale qui sacrius non fuit, sol. xv cul. iud. excep. capita. et del.

16. Si quis xxv porcus *furauerit* ubi amplius in grege illa non fuerit, malb. sonista sol. ixn; cul. iud. exe. cap. et del.

14. Si *quis* uerrem furauerit, malb. cristau *sunt* den. DCC *qui* f. sol. XVIIK; eulp. iud. except. cap. et del.

15. Si *quis* scropham docariam furauerit, malb. radonia *sunt* den. DCC *qui* f. sol. xvin eulp. iud. excp.

16. Si *quis* maialem sacriuum furauerit ex hoc cum testibws potuerit adprobare quod sacrius fuisset, malb. barageo amiteotho *sunt* den. DCC *qui* f. sol. xvn<; eulp. iudicetur excep. cap. et dela.

17. De alio maiale qui sacrius non fuit, malb. bracho bogbagine *Bunt* den. DC *qui* f. sol. xv eulp. iude. except. et dela.

18. Si *qui*⁸ xxv porcus furauerit ubi amplius in illo grege non fuerint, malb. sonista *Bunt* den. UMD? *qui* f. sol. Lxn<; eulp. iud. excep. cap. et del.

XVI. Si quis uerrem furauerit, malb. christiao, DCO den. qui faciunt sol. xvn cum dimidio culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XVII. Si quis scrouam ducariam furauerit, mal. chredunia, DCC den. qui faciunt sol. xvn et dimidium, culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XVIII. Si quis maialem sacrificum furauerit, et cum testibus quod sacrificus fuisset, potuisset ille qui perdidit approbare, malb. barcoanomeo anitheotha DCO dena. qui faciunt sol. xvn cum dimidio culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XIX. Alium uero maialem, qui saerifus nora fuerit, si quis furauerit, brarecho malb. et in alia mente babene DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XI. Si quis uiginti-quinque porcos furauerit, ⁺*ubi amplius in grege illo non fuerint. malb. Sonischalt tua Zymis fit mihachunna MMD den. qui faciunt soli. iixvn cum dimidio, culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

12.[^] Si quis uerrem^r 2,14 furauerit, DCC denariis qui faciunt solidos^s xvn semis⁸ culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

13. Si quis scrouam¹ 2,15 ducariam⁶ furauerit, DCC^U denariis qui faciunt solidos^v xvn semis^v culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

14. Si quis maialem^w 2,16 sacriuum⁷, qui dicitur uotiuus, furauerit, et hoc cum testibus ille qui eum perdidit potuerit adprobare, quod sacrius fuisset*¹, DCC denariis qui faciunt solidos y'xvrx semisv² culpabilis iudicetur excepto capitale^e et delatura²¹.

15. Si quis maialem 2,17 non sacriuum furauerit, DC^s denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

18. Si quis xxv porcos 2,18 furauerit, et de grege illo amplius non fuerit¹, MMD denariis qui faciunt solidos^c Lxn semis^c culpabilis iudicetur^d excepto capitale et delatura^d.

u.a.; xvuK17,65. t') scrofamK18, 33, 49,65. w)DOK19. v'-y') xvngiC 18,33;xvmiC56; K xvn K 65; xvn zu xvra verbessert K17. w') maialum K 49. x') fuerit K 65. y'-y') xvne K18, 33; xvm K17, 56; xvn K 49, 65. z'-z') fehlt K 49. a) DCC K 56. b) fuerint K 18; remanserit K17. c-c) Lxns K18, 33; TTTT K 17, 56; Lxn K 19, 65. d-d) fehlt K17.

6) Glosse duetricem aliarum scrovarum Pithou. 7) Glosse id est accedendum K 79; qui est defensor aliorum porcorum Pithou.

§ 19. Si uero [^]amplius super xxv porci fuerint furati et aliqui ex ipsis remanserint, qui non fuerint inuolati <cui fuerit adprobatum)^b, mallobergo texaga sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 20. Si uero ^CL porci fuerint inuolati et si adhuc aliqui in grege illo remaneant <cui fuerit adprobatum)⁰, mallobergo sonista hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

6-6[^] quis uiginti quinque porcos furauerit et adhuc aliqui remanserunt *Herold*. c-c) quinquaginta porcos furauerit, ubi amplius non habuerit *Herold*.

	A1	A2	A3	A4
2,19	15. Si uero amplius fuerit imbulati, excp. capl. et dil. Ufcccc din. qui f. sol. xxxv culp. iud.	14. Si uero amplius super viginti et quinque remanserit* qui non fuerint inuolati cui fuerit adprobatum, mal. inzymus ¹¹ sunt din. Ofcccc fac. sol. xxxv culp. iud. exp. cap. et dil.	15. si uero amplius super xxv remanserint qui non fuerint inuolati, xxxv solid, culp. iud.	14. Si uero amplius super xxv remanserit qui non fuerint inuolati, denarios Zifcccc qui faciunt sol. xxxv except. capt. et dilt. culpabilis iudicetwr.
2,20	16. Si uero L porci fuerint imbulati et si adhuc aliqui remaneant, excp. capl. et dil. mal. sonnista hoc est UMD din. qui f. sol. LXXII culp. iud.	15. Si uero L porci fuerint inuolati cui fuerit adprobatum, mal. sunesta sunt din. XIMT> fac. sol. iiXii culp. iud. excp. cap. et dil.	16. Si uero quinquaginta ^v porci fuerant inuolati, soli. iiX culp. iud.	15. Si uero L porti fuerint furati, IUITD denarii qui faciunt sol. Lxn excp. cap. et dilt. culp. iud.

	rn. DE FURTIS ANIMALITJM	IIi. DE FURTIS ANIMALIUM	DE FVRTIS ANIMALI- VM. III.	m°. DE FURTIS ANIMALIUM
3,1	1. Si quis uetellum lactentem furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. protero hoc est cxx din. qui f. sol. III culp. iud.	1. Si quis uetellum lactentem furauerit cui fuerit adprobatum, mal. protero Bunt dinar. ^c cxx fac. sol. in culp. iud. excp. cap. et dila.	1. Si quis uitulum ^a lactentem furauerit,	1. Si quis uitulum lactentem furauerit, cxx denarios qui faciunt sol. in exceptis cap. et dil. culp. iudicetwr.
3,2	2. Si quis bimum aut anniculum	2. Si quis	soli. xm culp. iudicetwr excp. cap. et dil.	2. Si quis
3,3	animale furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. scolo hoc est DC din. qui f. sol. xv culp. iud.	bimum animale furauerit cui fuerit adprobatum, mal. scedo sunt din. DC fac. sol. xv culp. iud. excp. cap. et dil.	2. Si quis binum animale furauerit, soli. xv culp. iudic. excp. cap. et dil.	bonum animale furauerit, DO denarios qui faciunt sol. xv exceptis cap. et dil. culp. iudicetwr.

A u) nicht inzijmus A 2. v) aus quinquaginti verbessert A 3.

Titel 3: a) aus uitulus verbessert A3. b) nicht fuerit A 2. c) nicht dinariua A 2.

C q) so G 6, fehlt Hesseis.

Titel 3: a) C. m. DE FVRT. ANIM. In L. Sal. c. 3 C 6a.

H +¹⁰ si autem aliqui ex iisdem porcis super xxv porcos remanserint. et non fuerint furati.

HI. De furtis animalium

[D: 3]

§ 1. Si quis uitulum lactantem furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo podero [aut freodo] hoc est, oxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si quis anniolum animal furauerit, mallobergo ochstiorci sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis bimum animal furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo scolo^a hoc est, DG denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

Titel 3: ä) zymis pederio malia Herold.

05

17. Si uero super xxv porci fuerint furati et aliqui ex ipsis remanserint qui non fuerint inuolati, malb. texeca sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et del.

18. Si uero quinquaginta porci fuerint inuolati et adhuc aliqui in grege illa remanserint, malb. sonista, sol. iiXiiq cul. iud. exe. cap. et del.

HL DE FURTIS ANIMALIUM

1. Si quis uero uitulum lactantem furauerit, sol. III cul. iud. exe. cap. et dl.

2. Si quis aniculationem furauerit, sol. xv cul. iud. exe. cap. et del.

3. Si quis bimum animal furauerit, sol. xv cul. iud. exe. cap. et del.

06

19. Si uero super xxv porci fuerint furati et aliqui ex ipsis remanserint qui non fuerint inuolati, mal. texaea sunt den. IMcccc qui fac. xxxv sol. eulp. iud. exc. i

11. Si uero quinquaginta porci fuerint inuolati et adhuc aliqui in gregem illum remanserunt, malb. sonista UMD den. qui fac. sol. iiXng eulp. iudic. excepto cap. et del.

m.^a DE FURTIS ANIMALIUM

1. Si quis uitulum lactantem furauerit, malb. pondero cxx den. qui fac. sol. in eulp. iud. excep.

2. Si quis anniculationem furauerit, oesterei sunt den. DC qui faciunt sol. xv excep. cap. et del.

3. Si quis bimum animal furauerit, malb. inzymis pondero mala Bunt den. DO qui faciunt sol. xv eulp. iud. excep. cap. et del.

H 10

XU. Si uero quis uigintiquinqwe porcos furauerit⁺¹⁰ et adhuc aliqui remanserunt, malb. texachalt, MCCCC den. qui faciunt solid, xxxv. culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XIU. Si uero quinquaginta porcos furauerit, ubi amplius non habuerit, malb. sonischalt Tmm den. qui faciunt soli. LXX et dimidium, culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

De furtis Animalium. Tit. m.

§ 1. Si quis uitulum lactantem furauerit, malb. pederio, aut freodo cxx denar. qui faciunt solid, in culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

H. Si quis anniculum animal furauerit, malb. ochsaiaora, DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

HE. Si quis bimum animal furauerit, malb. Zymis pederio malia MCCCC den. qui faciunt sol. xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

K

19. Si autem aliqui^e ex 2,19 eisdem* porcis super xxv porcos remanserint^K et non fuerint furati, MCCCC¹¹ denariis qui faciunt solidos xxxv¹ culpabilis iudicetur excepto^k capitale et delatura.

20. Si uero L porcos 2,20 furauerit, et aliqui¹ remanserint, MMD denariis qui faciunt solidos^m Lxn semis^m culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

in. DE FURTIS ANIMALIUM

1. Si quis^a uitulum lactantem furauerit, cxx^b denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

2. Si quis anniculum 3,2 animal aut bimum⁰ uitulam^d furatus fuerit, DC^o denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

3,3

e) aliquid K18.

h) in cco K 49.

*xm.K56,49;ixn.K19,65;xiJiLK17.

Titel 3: a) qui K 49.

e) mit DC setzt K 46 wieder ein.

f) so K 33, 56; isdem K 24, 71; hisdem K17,18, 49, 72.

i) XLH K 49.

j) XLH K 49.

b) cxxx K19.

c) binam K17, 33; binum K 49.

k) excepta K 56.

l) aliquid K 49.

d) uitulum K 49.

m-m) ixng K18, 33;

g) remanserunt K17. K

m-m) ixng K18, 33;

d) uitulum K 49.

d) uitulum K 49.

§ 4. Si quis uaccam cum uitulo furauerit <cui fuerit adprobatum), mallobergo *inzymis* podero *malia* hoc est, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si quis uaccam sine uitulo furauerit, mallobergo *malia*, MCC denarios qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 6. Si quis uaccam domitam furauerit, mallobergo *chanzyn* podero, sunt denarii MCCCC qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

	A1	A2	A3	A4
3,4	3. Si quis bouem aut uaccam cum uetellum	3. Si <i>quis</i> uacam cum uitolum furauerit cui fuerit adprobatum, mal. protero <i>sunt</i> din. iAfcccc fac. sol. xxxv cul. iud. excep. cap. et dil.	3. Si quis uaccam cum uitulo furauerit, solid.	3. Si quis uacca cum uitulo furauerit, iAfcccc denarios qui faciunt sol. xxxv excep. cap. et dil. cul.^d iudicetur.
3,7	furaue- rit, mal. potero hoc <i>est</i> rafcccc din. <i>qui</i> f. sol. XXXV culp. iudic.	4. Si <i>quis</i> bouem fura- uerit cui fuerit adproba- <i>turn</i> , mal. obosino <i>Bunt</i> din. nAfCccc fac. xxxv culp. iud. excep. cap. et d.	xxxv culp. iudic. excep. cap. et dilatura.	4. Si <i>quia</i> bouem fu- rauerit, iii/ccco denarios qui faciunt sol. xxxv ex- ceptis cap. et dil. culp. iud.
3,8	4. Si quis taurum fu- rauerit ülum qui gregem regit et neumquam ^o iunc- tus fuisset, mal. charohi- tum hoc es* DCCC din. qui f. sol. XLV culp. iud.	5. Si <i>quis</i> taurum fu- rauerit qui illum gregem regit nee umquam iunc- tus fuit cui fuerit adpro- batum, mal. chariocito <i>amt^B</i> dinarw ijuccco fac. sol. XLV culp. iud. excep. cap. et d.	4. Si quis taurum fu- rauerit qui gregem regit ⁱ nec umquam* iunctus fuisset, solid. XL culp. iud. cetera ¹¹ .	5. Si quis tauro fura- uerit qui illo grege re- git et qui iunctus non fuisset, LMDCCC qui faci- unt sol. XLV except. capt. et dlt. cul. ^d iudicetwr.
3,10	«5. Si uero taurus ipse d&res ^k uillas cummunis uaccas tenuerit hoc <i>est</i>	6. Si uero taurus ipse de tres uillas uacas te- nuerit hoc trespellius qui	5. Si quis taurum. ^J Si quis taurum ¹ furauerit qui de tres uillas commu-	6. Si <i>quis</i> tauro fura- uerit qui de tres uillas communis est, IATDCCCO
	A d) nicht culp. A 4. h) A 3, fehlt Hesseis.	e) nicht neumquam A 1. i-i) A 3, fehlt Hesseis.	f-f) nicht netumquam A 3. h) nicht de tres A 1.	g) nicht sunt A 2.
	C b) aus uitulo verbessert G 5. c) so C 6, fehlt Hesseis. d) nicht quis G 6. e) aus oexinos verbessert G 6. f) oder unquam G 6. g) nicht taurem G 5.			

§ 7. Si quis bouem furauerit <cui fuerit adprobatum), mallobergo ohsino sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 8. Si quis taurum furauerit, qui illum gregem regit nee umquam iunetus fuisset <cui fuerit adprobatum), mallobergo chariocheto hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos xiiV eupabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 9. Si bimum taurum furauerit, mallobergo trasilo, solidos XXXV culpabilis iudicetur.

§ 10. Si uero taurus ipse de tres uillas communes uaccas tenuerit, hoc est trespellius, qui eum

G 5

O 6

H 10

K

4. Si quis uacca cum uitulo furauerit, sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et del.

5. Si quis uacca sine uitulo furauerit, sol. xxx cul. iud. exe. cap. et dl.

6. Si quis uacca domita furauerit, sol. xxxv exe. cap. et dl.

7. Si quis bouem furauerit, sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et dl.

8. Si quis taurem furauerit qui illam gregem reget nee umquam iunetus fuisset, sol. XLV cul. iud.

9. Si bimum taurem furauerit, sol. xxxv cul. iud.

10. Si quis taurem» furauerit qui d&res uillas communes tenuerit uac-

4. Si quis uacam cum uitulo furauerit, malb. pondero sunt den. IMCCCC qui faciunt sol. xxxv eup. iud. ex.^c

5. Si quis uacam sine uitulo furauerit, malb. maia IMCO den. qui faciunt sol. xxx eup. iud. excep. cap. et d.

6. Si quis uacca domita furauerit, malb. chanzyn pondero aunt den. IÜ/CCCC qui fac. sol. xxxv eup. iud. ex.

7. Si quis fl bouem furauerit, malb. ocxino^e sunt den. iifccco qui fac. sol. xxxv eup. iud. excep. cap. et del.

8. Si quis taurum furauerit qui illum gregem regit nee umquam¹ iunetus fuisset, aritbeocto aunt den. LMDCC qui fac. sol. iixv eup. iud. excep. cap. et del.

9. Si taurum bimum furauerit, malb. trasilo sol. xxxv eup. iud.

10. Si quia taurum furauerit qui de tres uillas communes tenuerit uac-

Uli. Si quis uaccam cum uitulo furauerit, malb. Zymis pederio malia. MCCCC den. qui faciunt sol. xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

V. Si quis uaccam sine uitulo furauerit, malb. mala, MCC den. qui faciunt soli. xxx culpabilis iudicetur, et excepto capitale et delatura.

VI. Si quis uaccam domitam furauerit, malb. abazym pederio MCCCC den. qui faciunt solid. xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XI. Si quis bouem furauerit, malb. ohseno MCCCC den. qui faciunt solid. xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

VH. Si quis taurum qui gregem regit, et nunquam iunetus fuit, furauerit, mal. cherechetp MDCCO den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

VHI. Si quis bimum taurum furauerit, malb. trasilo MCCCC den. qui faciunt sol. xxxv excepto capitale et delatura.

IX. Si quis taurum furauerit, qui de tribus uillis communes uaccas

3. Si quis uaccam cum uitulo furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidosK xxxv^h culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

4.^l Si quis uaccam^k sine uitulo furauerit¹, MCC¹ denariis qui faciunt solidos xxx^m culpabilis iudiceturⁿ excepto capitale et delatura¹¹.

5.º Si quis uaccam domitam furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

6. Si quis bouem furauerit, MCCCCP denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

8. Si quis taurum furauerit qui unami gregem regit* et iunetus nunquam⁸ fuit, MDCCC⁸ denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capital^o et delatura.

9. Si quis bimum* taurum furauerit, MCCCC^u denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

7. Si quis taurum gregem regentem furauerit, qui de tribus uillis com-

H) fehlt K17. g-g) xxxv... solidos fehlt K 56. h) xxx. K 49. i) §4 fehlt K 46. k) uacam K K 49. l) MCCCC K 20; inccX 49. m) xxxv K 20. n-n) fehlt K17. o) § 5 fehlt K 17, 56. p) MCCC K 65. q) unum K17, 65. r) regit] tenet K 49; tenerit K 46 (alias tenuerit Randnote). 8-s) fuit MDCCCC K 49; fuerit MCO K19. t) binum K17, 33. u) MCO K 49.

furauerit, mallobergo chamicheto hoc est, MDCCC denarios qui faciunt (in triplum) solidos XLV (cui fuerit adprobatum) culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 11. Si quis taurum regem furauerit, mallobergo cham(ic)heto, sunt denarii MMMDG qui faciunt solidos XC culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 12. Si quis <uero> xn animalia furauerit, ut nee unus exinde remaneat, mallobergo sonista sunt, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn (semis) culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

	A1	A2	A3	A 4
	trespillius qui eum furauerit, mal. chammitum hoc est in triplum XLV sol. eulp. iudic.	eum furauerit, mal. chamicheto sunt din. Mfcccc XL fac. sol. XLV cui fuerit adprobatum eulp. iud. excep. cap. et d.	nes tenuerit uaccas, solid. iudic. excepta cap. et dil.	denars. qui faciunt sol. XLV excep. cap. et dl. cul. iudicetwr.
3,12	6. Si quis xn animalia furauerit et nee unus exinde remaneat, excp. ¹ capl. et dil. nafi> din. qui f. sol. Lxni eulp. iud.	7. Si quis uero duodice animalia furauerit ut nee unus exinde remanet, mal. sunesta Bunt din. HMD fae. sol. Lxn eulp. iud. excep. cap. et d.	6. Si quis xn animalia furauerit ut nee unus exinde remaneat, solid. Lxn eulp. iud.	7. Si quis xn animalia furauerit ut nee unus exinde remaneat, HMD denarii qui faciunt sol. Lxn excep. cap. et dil.
3,13	7. Si uero amplius			
3,14	usque ad xxv animalia furauerit et si adhuc aliqui remaneant, excp. cap. et dil. mal. sunnista hoc est HMD din. qui f. sol. Lxin eulp. iud.	8. Si uero pluribus xxv furauerit et si adhuc aliquid remanet qui non fuerint inuolati, mal. sunnista sunt din. iiiiD fac. sol. LXII cul. iud. excep. cap. et dil.	7. Si uero de pluribus xxv furauerit, solid, LXH eulp. iudi. excepta cap. et dil. ^m	8. Si uero de pluribus xxv furauerit ut exinde aliquid qui non fuerint inuolati, IIATD denars. qui faciunt sol. LXII excep. cap. et dl. cul. hidicetur.

A l) nicht excepto A 1. m) aus dilat. verbessert A 3.

C h) aus xxni verbessert 0 6. i) aus remanserit verbessert 0 6. h) aus adhuc verbessert 0 6.

K v) vacas K 49. w) tenit K 46 ('tenuerit nee unquam intus fuisset hoc est etc. Randnote). x) hec K 18. y) trespelliis K 17; trepellius K 79. z) iud. fehlt hier und öfter K 46. a'-a') fehlt K 17. b) § 11 ist in K 33 doppelt überliefert. d) autem K 33 Zweitfassung. d') et K 33 Zweit-

§ 13. ^h8i (uerd) super ipsas XII (animalia) aliqui remanserint*, mallobergo inzymis texaca, (MCCCC denarios qui faciunt) solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 14. Si uero de pluribus (usque ad) xxv {animalia} furauerit et si adhuc aliqui ex ij>sis remaneant (qui non fuerint inuolati), mallobergo sonista hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

b-b) Si quis duodecim animalia furauerit ut ex eis aliqua remaneant *Herold*.

0 5

06

H 10

K

cas hoc est trespellius, sol. XLV cul. iud. exe. cap. et dl.

cas hoc est tres pellios, amitheoto sunt den. IMDCC qui fac. sol. XLV eulp. iud. ex.

tenuerit, hoc est, tres bellio malb. chami theuto, MDCCC den. qui faciunt solid, XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

munes uaccas^v tenuerit^w, hoc^x est trespellius¹ y, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur² excepto capitale et delatura.

11. Si quis taurem regem furauerit, sol. xc cul. iud. exe. cap. et dl.

11. Si quis taurum regem furauerit, malb. anteocho sunt den. UMDO qui faciunt xo eulp. iud. excep. cap. et delatura.

X. Si quis taurum regis furauerit malb. chamutheuo MMMDC den. qui faciunt solid, xc excepto capitale et delatura.

10. Si quis taurum regis furauerit, MMMDC denariis qui faciunt solidos xc^a culpabilis iudicetur^{*1} excepto capitale et delatura. 3,11

12. Si quis xn animalia furauerit ut neqwe unus exinde remauerit, malb. sonista sol. Lxn cul. iud.

12. Si quis xn animalia furauerit ut ne unus exinde remanserit, malb. sonista sunt den. IMD qui fac. sol. Lxin¹¹ eulp. iud. excep. cap. et del.

XII. Si quis duodecim animalia furauerit, ut neqwe unum exinde remaneat, malb. sonischalt MMB den. qui faciunt sol. XLV cum dimidio. culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

11 y Si quis^o xu animalia furauerit, ut^d nee^e unum quidem^e animal ex eis¹¹ remanserit, MMD denariis qui faciunt solidos 6 LXH semis²⁸ culpabilis iudicetur excepto capitale¹¹ et delatura. 3,12

13. Si quis uero super ipsas xn animalia aliqui remanserint, malb. texeca sol. xxxv cul. iudi. exe. cap. et dl.

13. Si quis super ipsas xn remanserint¹ aliqui, malb. inzymis texaca sol. LXV eulp. iud. excep. cap. et de.

XItri. Si quis duodecim animalia furauerit, ut ex eis aliqua remaneant, mal. MCCCC den. qui faciunt solid, xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

•12? Si autem^k xn furauerit et super^{1, m} aliqua remanserint^m, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudiceturⁿ excepto capitale et delatura¹¹. °Et usque adP' xxv« uno iudicio¹ terminantur^{3, 0}. 3,13

14. Si uero de pluribus quam de xxv fuerint furati et aliqui ex ipsis adhuc remanserint, malb. sonista sol. LXIX; cul. iud. exe. cp. et d.

14. Si quis uero de pluribus quam de xxv furauerit et aliquid ex ipsis et adhuc^k remanserint, malb. sonista sunt den. ILÄD qui fac. sol. Lxm eulp. iud. ex.

XHI. Si uero de pluribus uigintiquinque furauerit, et adhuc aliqua remaneant, qu§ non fuerunt iuneta malb. sonischalt, MMD qui faciunt soli. LXV et dimidium excepto capitale et delatura.

13. Si quis¹ xxv animalia furauerit^u, et supra^v aliqua remanserint^w, MMD denariis qui faciunt solidos^x LXII semis^x culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 3,14

fassung. e'-e') quidem unum K 46. f) his K17. g'-g') Lxns K18,33,46; um K17, 19, 56; K 1xn K 49, 65. h) capitula K 56. i) § 12 steht in K 65 hinter § 13. k) quis K 46; quis autem K 33; fehlt K 56. V) insuper K 28; supra K 46 finsuper Bandnote); fehlt K19. m'-m') aliqui remanserint K 46; aliquid remanserit K19,65. n'-n') fehlt K 19; capitale et delatura fehlt K 56. o'-o') fehlt K 25. p') a K 65; fehlt K 46. q') xxvi K 19; xxxv K 56. r') iuditio K 46; inditio K 17. s') terminant K19; terminetur K 46,65. t') fehlt K17,18,49,72. u') furauerunt K 49. v') super K 19. w') remanserit K 19. x'-x') LXH? K 18, 33, 46; LXin K 17, 56; Lxn K 19, 65; LXV K49.

1) Glosse id est qui bene trepat K 79.

2) Glosse et dn. xx K 46 (hier und öfter).

[D: 4]

IV. De furtis ouium

§ 1. Si quis agnum lactantem furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo lammi hoc est, vn denarios (qui faciunt medio trianti) culpabilis iudicetur *excepto capitale et dilatata*.

§ 2. Si quis anniculum uel bimum uerucem furauerit (et ei fuerit adprobatum), mallobergo lamilam^a hoc est, cxx denarios qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur *excepto capitale et dilatata*.

§ 3. Certe si tres (aut amplius) furauerit¹¹ <cui fuerit adprobatum), mallobergo lamp^c sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur *excepto capitale et dilatata*.

Titel 4: a) inzymis G. b) uerueces fuerint qui furati sunt *Herold*. c) faisseth G; feisfecho et fetischefo *Herold*.

	AI	A2	A3	A4
	HII. DE FURTIS OUTUM	mi. DE OUIBUS ^a FUBATIS	DE FVRTIS OUIUM. im.	HH°. DE OUIBTJS FüBATIS
4.1	1. Si quis agnum lactantem furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. lammi hoc est vn din. qui f. medio trianti culp. iud.	1. Si quis agnum lactantem furauerit cui fuerit adprobatwm, mal. lap stmt dinarius vn fac. medio triante cul. iud.	1. Si quis agnum furauerit et ei fuerit adprobatum, solid. trn ^c culp. iudic.	1. Si quis agnum furauerit, vn denrs. componat.
4.2	2. Si quis anniculum uel bimum berbicem furauerit, excp. capl. et dil. mal. lamilam hoc est cxx din. qui f. sol. m culp. iud.	2. Si quis anniculum aut bimum, uerucem furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. lampse sunt din. cxx fac. sol. m culp. iud. excp. cap. ot dil.	2. Si quis anniculum uel binum uerbicem furauerit ^d , solid, m culp. iudic. excepta capitale et del.	2. Si quis anniculum uel binum berbicem furauerit, cxx denarios qui faciunt sol. in excp.
4.3	3. Certe si tres furauerit, IMCCCO din. qui f. sol. xxxv culp. iud.	3. Certe si in tres aut amplius furauerit cui fuerit adprobatum, mal. lampse <i>Bunt</i> din. lafcccc fac. sol. xxxv cul. iud. excp. cap. et d.	3. certe si tres furauerit, solid. ⁶ xxxv solid, culp. iudic. excp. cap. et del.	3. Certe si tres furauerit, iA ¹ CCCC* denarios qui faciunt sol. xxxv excp. cap. et dil. culp.
4.4	Qui numerus usque ad XL berbices conuenit obseruare.	4. Qui numerus usque ad XL uiruicis conuenit obseruare.		
4.5	4. si uero XL aut amplius furauerit, mal. sunnista hoc est UMD din. qui f. sol. iiXm culp. iudic. excp. cap. et dil.	5. Si uero L aut amplius furauerit, malb. feto swwt din. IUTD fac. sol. iiXn cul. iud. excp. cap. et dil.	4. Si quis uerbices L furauerit, solid. Lxn culp. iudi. excp. cap. et dela.	4. Si quis berbices furauerit et ei fuerit adprobatum, <i>UMJ</i> > denarios qui faciunt sol. Lxn excp. cap. et dil. culp.

	V. DE FURTIS CAPRARUM	V.a DE FURTIS CAPRARUM	DE EVRTIS CAPRARUM. V.	V°. DE FURTIS CAPRARUM
5,1	1. Si quis tres capras furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. lauxmada hoc est cxx din. qui f. sol.	1. Si quis tres capras furauerit cui fuerit adprobatwm, malb. lausmata swnt dinarius cxx fac.	1. Si quis tres capras furauerit, solid, m culp. iudi. excp. cap. et del.	1. Si quis tres capras furauerit, cxx denarios qui faciunt sol. in culp. indicetur.
A	<i>Titel 4:</i> a) nicht OVIBUS A 2. b) nicht OVIUM A 3. c) nicht vn. A3. d) erstes i aus Ansatz zu a verbessert A3. e) A 3, fehlt Hesseis. f) aus DCCCC verbessert A 4.			
	<i>Titel 5:</i> a) hier und in den folgenden Titelüberschriften nicht v. A2.			
G	<i>Titel 4:</i> a) C. IHH. DE FVRT. OVIVM. In Le. Sal. c. 4 G 6a. b) aus fra. verbessert G 5.			
	<i>Titel 5:</i> a) C. V. DE FVRT. CAPR. In L. Sal. c. 5 G 6a.			
H	<i>Titel 4:</i> ⁺¹ berbicem. ⁺² qui numerus usque ad XL uerueces obseruetur. ⁺³ aut LX.			
	<i>Titel 5:</i> ⁺¹ afres siue lamphebros, uel pectis.			

§ 4. Qui numerus usque ad XL ueruices oonuenit obseruare.

§ 5. Si <quis> uero <XL> ueruices *aut* L (*sine* LX) *aut* amplius furauerit <et ei fuerit adprobatum>, mallobergo sonista hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatata.

V. De furtis caprarum

[Z: 5]

§ 1. Si quis ^atres capras^a furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo ^blau s(c)i mada^b

Titel 5: a-a) capram unam duas uel tres Herold. b-b) afra siue lamphebru uel smalapecti G.

G 5 im. DE FURTIS OUXiM	G 6 im». . DE FURTIS OTIJUM	H 10 De furtis Ouium. Tit. M .	K IV. DE FURTIS OUIUM
1. Si quis agnum furauerit, dinariusvncul. iud. exe. cap. et dl.	1. Si <i>quis</i> agnum furauerit, malb. leui vn den. eulp. iud. excep. cap. et del.	I. Si quis agnum lactantem furauerit, malb. lern, vn denariis culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatata.	1. Si quis agnum lactantem furauerit, ^a vn denariis* ^b culpabilis iudicetur ^b ^c excepto capitale et delatata ⁰ .
2. Si quis anniculatum uel bimum ueruicem furauerit ⁱ P, sol. in cul. iud. exe. cap. et dl.	2. Si anniculatum uel bimum ueruicem furauerit, malb. inzymis <i>sunt</i> den. cxx <i>qui</i> fac. sol. m eulp. iud. excep. cap. et del.	II. Si quis anniculum uel binmm ⁺¹ ueruecem furauerit, malb. in Zymis den. cxx qui faciunt solid, m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatata.	2. Si quis anniculum ^d 4,2 uel ^e bimum ^f Kberbicem ¹¹ furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et delatata.
3. Certe si tres aut amplus <i>fxxx&uerit</i> , sol. xxxv ^v cul. iud. exe. cap. et dl.	3. Certe si tres aut amplus furauerit, malb. faisseth den. IATCCCO <i>qui</i> fac. sol. xxxv eulp. iud. ex.	III. Certe, si tres aut amplus ⁺² uerueces fuerint, qui furati sunt, malb. feisfecho et fetischefo MCCCC den. qui faciunt solid, xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatata.	3. Si uero n aut m furauerit, Mcccc ^h denariis qui faciunt solidos xxxv ¹ culpabilis iudicetur excepto ^k capitale et delatata ^k . ^a Qui numerus usque ad ^m XL berbices ¹¹ obseruetur ¹ .
4. Si quis XL ueruices aut L uel LX aut amplius <i>fwc&uerit</i> , malb. sonista sol. Lxn? cul. iud. exe. cap. et dl.	4. Si <i>quis</i> XL ueruices aut L siue LX aut amplius furauerit, malb. sonista sunt den. <i>UM qui</i> fac. sol. Lxiii eulp. iud. excep. cap. et del.	HU. Si ⁺³ quis quinquaginta uerueces furauerit, aut amplius, malb. sonischalt MMD den. qui faciunt sol. LXV cum dimidio, culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatata.	4. Si quis L berbices ⁰ 4,5 <i>aut</i> ^p LXi uel ^f amplius furauerit, MMD ⁸ denariis qui faciunt solidos 'Lxn semis* culpabilis iudicetur excepto capitale et delatata.

V. DE FURTIS CAPRARUM

1. Si quis tres capras *fwauerit*, sol. m cul. iud. exe. cap. et dl.

V.^a DE FURTIS CAPRARUM

1. Si *quis* tres capras furauerit, malb. *afrae* siue lamphebrus mala uel peccati *Bunt* den. cxx *qui* fac.

De furtis Caprarum. Tit. V.

§1. Si quis capram unam, duas, uel tres furauerit, malb. ⁺¹lamp cxx den. qui faciunt solid, in

V. DE FURTIS CAPRARUM

1. Si quis capritum^a 5,1 siue capram^b aut duas capras¹⁰ uel⁰ ni⁰ e⁰ furatus fuerit^e, cxx¹ denariis quifa-

Titel 4: a-a) dr. vnZ 17. b-b) fehlt K46. c-cj fehlt K17. d) agniculumK19; agniculumK17. K e) fehlt K 19. f) hinmm K 20; bim&m. K18,33. g-g) furauerit berbicemC 17. h) ueruicem K 20; uerbicem K 49,65. h) in cccc K 49. i) xxxvi K 33. k-k) fehlt K17. l-l) inK17 an den Schluß von 2,10 versetzt. m) &K 65; fehlt K 46,72. n) ueruices K 17, 49,72; uerbices K18,32, 51; uerueces K 65; fehlt K 49. o) ueruices K 18, 20, 49, 72. p) uel K 17. q) XL iC 19; LXOUSXL verbessert K 17,18. r) aut K17. s) MMMD K 49. t-t) LXH-; K 18, 33, 46; Lxm K 49, 56; xxin K17; LXH K19, 65. Titel 5: o⁰caprumw6ercaprituniiiC46;capirtuiniC49;capriduniatwcapruluniver6e55er-iCI7. b-b) fehlt K 46 (unam aut duas Bandnote). c) aut K 74. d) tres K 24, 56; m capras K 46. e-e) furauerit K17. f) aus xxx verbessert K17.

hoc est, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 2. Si <quis> uero super tres <capras> furauerit, mallobergo ^cmuro scimada^c hoc est, DO denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

[D: 6]

VI. De furtis canum

§ 1. *Si quis *canem** segusium magistrmn^b furauerit <cui fuerit adprobatum), mallobergo

c-c) chencurda G.

Titel 6: a) auch in A 1 (infolge Verschmelzung von 6 §§ 1 u. 3). b-b) magistro suo Herold.

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 97: Si quis canem veltravum aut segutium [segutio B 9, 10] velpetrunculum prae-sumpserit involare, iubemus, ut... V solidos Uli, cuius canem involavit, cogatur exsolvere, et multae nomine solidos II.

	A1	A2	A3	A4
	m culp. iud. excp. capl. et dil.	sol. in cul. iud. excp. cap. et dil.		
5,2	2. Si super tres imbulauerit, excp. cap. et dil. mal-muser sintada hoc est DC dn. qui f. sol. xv culp. iudic.	2. Si super tres furauerit, mal. fros cimada ¹⁰ diil. DC fac. sol. xu culp. iud. excp. cap. et dila.	2. Si quis tres furauerit, solid. xv culp. iudic.	2. Si super in fuerint capras et eas furauerint, DC ^c qui faciunt xv excp. capt.

	VI. DE FURTIS CANUM	UI. DE »FURTIS CANUM*	DE FVRTIS CANUM. VI.	VI ^o . DE FURTIS CANUM
6,1	1. Si quis sigusium canem magistrum imbulauerit aut	1. Si quis subuso magistro furauerit cui fuerit adprobatum, mal. leodardi sunt din. DC fac. sol. xu culp. iud. excp. cap. et dil.	1. Si quis secusium magistrum furauerit, mal. leodardi sol. xv culp. iudi.	1. Si quis siutum magistrum furauerit, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iudicetwr.

A b-b) oder roscimada A2. c) D aus anderm Buchstaben verbessert A 4.
Titel 6: a-a) nicht FVRTIS CANVM A 2.

C b) nicht culp. G 5.
Titel 6: a) C. VI. DE FVRT. CANVM. In L. Sal. c. 6 C 6a. b) nicht et G 6. c) anscheinend aus cuip. verbessert 06.

H Titel 6: ⁺¹seusium melius seugium fmelius seugium Zusatz Herolds). ⁺²troci uuithier cunni MDCCC den. qui faciunt solidos XLV.

K g) fehlt K17. h) capitula K56. i) § 3 ist nur in K28 nachgewiesen; in K 46 von junger Hand nachgetragen.

Titel 6: a) canum K 72. b) siusium K 17. c) MCCCC K 17, 20. d-d) seusium reliquum K 46; seusium relicum K17. e) ueltrum K 17; ueltres K 49. f) ueltrum K 17. g) leporalium K 65; laborarium K 49. h) arcutarius K 19. i-i) fr. K 17. k-k) aut occiderit K 46 fuel occiderit Randnote).

leopardi hoc est, DO denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).^x

[§ 1a. Si quis segusium magistrum (canem) furauerit, mallobergo trocuuithien uano tue ne chunne, (MDCCC denarios qui faciunt) solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.]

§ 2. Si quis ^ccanem agutarium^e furauerit, mallobergo chunnouano sunt denarii DC qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

c-c) uero (lies ueltro[^] agutarito Herold.

05

CG

H 10

K

sol. in eulp. iud. excep. cap. et delatura.

culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

ciunt solidos in culpabilis iudicetur^ß excepto capitale¹¹ et delatura.

2. Si uero si super tres furauerit, sol. xv cul.^b iud. exe. cap. et dl.

2. Si uero super tres capras furauerit, malb. chene crudo *sunt* den. DC qui fac. sol. xv excep. cap. et dl.

II. Si uero super tres capras furauerit malb. chrenecruda DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

2. Si uero supra m capras furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. (3. Si quis buecum furauerit, DG denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.)¹

VI.

VI.»

De furtis Canum.
Tit. VI.VI. DE FURTIS
CANUM

DE FURTIS CANUM

DE FURTIS CANUM

J. Si quis canem secusium magistrum furauerit, sol. xv cul. iud. exe. cap. et dl.

J. Si *quis* canem secusium magistrum furauerit, malb. troitohen hunni sunt den. DC qui faciunt sold. xv eulp. iudic. ex.^b capitale et deletura.

§ 1. Si quis canem ⁺¹segusium magistro suo furauerit, malb. ⁺²Leo das-di. DC den. qui faciunt solid. xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

II. Si quis segusium magistrum *canem* furauerit, malb. Trouuidouano tue ne chunne MDCCC den. qui faciunt solid, XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

J. Si quis canem^a secusium^b furauerit aut occiderit qui magister sit, MDCCC^d denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

2. Si quis canem agutarium furauerit, sol. xv cul. iud.

2. Si *quis* canem acutarium furauerit, malb. hunuane sunt den. DO qui faci. sold. xv culp.^c iud. excep.

i m. Si uero agutarito furauerit, malb. chunnouano malb. DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

2. Si quis uero^d secusium reliquum^d aut ueltrem^e porcarium siue ueltrem^f leporarium qui et argutarius^h dicitur furatus fuerit¹ k uel occiderit^k, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

§3. ¹Si quis canem, qui ligamen nouit, post solis occasum occiderit¹, mallobergo repouano^d, sunt sicut superius diximus intimabitur.

denarii DO qui faciunt solidos XVe culpabilis iudicetur^e excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si quis pastor<ici)alem canem (furauerit aut) occiderit (c^{vd} fuerit adprobatum), mallobergo leodardi (siuē) iheo(u)ano sunt, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

d) theophano Herold. e-e) componat Herold.

	A 1	A2	A3	A 4
6,3	occiderit, mal. leudardi hoc est DC dn. qui f. sol. xv culp. iud.	2. Si quis canem qui legamine nouit post solis ^b hoccassum occiderit, sicut superius diximus intemamur ^d .	2. Si quis canem qui legamen non nouit furauerit aut post solis occasum ^c occiderit, sicut superius diximus indomabitur.	2. Si quis canem qui ligamus nouit post solis hoccassum hocciderit, sicut supra diximus intimabitur.
6,4	2. Si quis pastoricalem canem furauerit aut occiderit, excp. capl. et dil. cxx dn. qui f. sol. in culp. iudc.	3. Si quis pastoralement ^e canem occiderit aut fuerit cui fuerit adprobaturn, mal. leodardi Bunt din. cxx fac. sol. m cul. iud. excp. cap. et dil.	3. Si quis pastoralement canem occiderit, solid, ni culp. iudic.	3. Si quis pastoralement canem hocciderit, cxx denarios qui faciunt sol. in culp. iudicetwr.

	VII. DE FURTIS AUIUM	Uiii.* DE AUIBUS* FURATIS	DE FURTIS AUIUM. UH.	VH°. DE AUIBUS FURATIS
7.1	1. Si quis acceptrem de arborem furauerit et ei fuerit adprobatfwm, excp. capl. et dil. cxx dn. qui f. sol. HI culp. iudic.	1. Si quis accepit rem de arborem furauerit et ei faeuit adprobatwm, mal. hor hut ^c sunt din. cxx fac. sol. m cul. iud. excp. cap. et dil.	1. Si quis accipitrem furauerit de arborem, soli. in culp. iudic.	1. Si quis hacceptorem furauerit de arbore, cxx denarios qui faciunt sol. m culp.
7.2	2. Si quis acceptrem de pertega furauerit, mal. hymnis sith hoc est DC dn. qui f. sol. xv culp. iudc.	2. Si quis accepit rem de pertica furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. mar thocla ^d sunt din. DC fac. sol. xu cul. iud. excp. cap. et dil.	2. Si quis aecipitrem furauerit de perticam, solid, xv culp. iudic.	2. Si quis hacceptorem furauerit de pertica et ei fuerit adprobatum, DCC denarios qui faciunt sol. xv culp. iudicetwr atqwe causa superius intimata.
7.3	3. Si quis acceptrem deintro dauern furauerit et ei fuerit adprohatum,	3. Si quis uero accepit rem deintro clauē furauerit cui fuerit adprobatum,	3. Si quis accipitrem intra dauern furauerit, solid, XLV culp. iud. excp.	3. Si quis hacceptorem furauerit deintro dauern repositum, IA/DCCC de-

A b) mit Abkürzungsstrich im 1 A 2. c) aus oscarum verbessert A 3. d) nicht intemamus (vgl. Krusch, NA 40, S. 575). e) zwischen r und a Rasur A2.

Titel 7: a) Titel 7 steht in A 2 hinter Titel 8. b) nicht AVIBVS A 2. c-c) oder horhut A 2. d-d) oder marthocla A 2.

C d) oder rephuo uano G 6.

Titel 7: a) C. VH. DE FVRT. AVIVM. In L. Sal. c. 7 et 8 C 6a.

VT!. De furtis auium

[D: 7]

§ 1. ²Si quis accipitrem de arbore furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo ortfocla sunt, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.²

§2. ²Si quis accipitrem de pertica furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo uueiape^a ortfocla hoc est, DC denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura)^{b, 2}.

§3. ²Si quis <uero> accipitrem deintro dauern furauerit (repositum) et ei fuerit adprobatum²,

Titel 7: a) uueiano (siue) Herold. b) atque causa superius intimata A 4.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 98: Si quis acceptorem [accipitrem B 9,10] alienum involare praesumpserit, ... VI solidos iUi, cuius acceptor [accipiter B 9,10) est, cogatur exsolvere, multae autem nomine solidos II.

05

06

H 10

K

3. Si quis canem qui le- 3. Si quis canem qui ligamen non nouerit post gamen nouerit post solis occasum occiderit, sol. xv cul. iud.

rephouano^d Bunt den. DO qui fac. sol. xv culp. iud. excep. cap. et del.

HI. Si quis canem⁺ qui ligamen nouerit, post solis occasum occiderit, malb. ⁺³theophano DC den. qui faciunt sol. xv componat, excepto capitale et delatura.

3. Si quis¹ uero^m canem 6,3 custodem domus siue curtisⁿ qui die ligari solet ne damnum^o faciat post solis occasum solum Pfuratus fuerit^p uel^{*1} occiderit, DO denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

4. Si quis pastoraalem canem occiderit, sol. m cul. iud. exe. cap. et dl.

4. Si quis pastoraalem canem occiserit, malb. theofoano sunt den. cxx qui fac. sold. m culp. iudic. excep. cap. et dl.

V. Si quis pastoraalem canem occiderit, aut furauerit, malb. ⁺⁴leosdasdi siue theoprano, cxx den. qui faciunt sol. ni culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

4. Si quis^r uero canem 6,4 pastorem^s furatus fuerit uel occiderit*, cxx denariis qui faciunt solidos ni culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.¹¹

VII.

vn.^a

De furtis Auium.

vn.

DE AUBUS FÜRATIS DE ATJIBTJS FUKATIS

1. Si quis accipitrem iui&uerit de arbore, sol. in cul. iud. exe. cap. et dl.

1. Si quis acceptorem furauerit de arbore, malb. ortfocla sunt den. cxx qui fac. sol. in culp. iud. excep. cap. et dl.

2. Si quis acceptorem de perteca furauerit, malb. uueippe ortfocla Bunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud. ex.

3. Si quis acceptorem deintro dauern furauerit repositum, malb. ortfoc-

Tit. VII.

§ I. Si quis accipitrem furauerit de arbore, malb. ortfocla cxx den. qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

II. Si quis de pertica accipitrem furauerit, malb. uueiano siue ⁺¹ortfocla DG den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

III. Si quis accipitrem deintro dauern repositum furauerit, malb. ortfocla,

DE FURTIS AUIUM

1. Si quis acceptorem* 7,1 de arbore^b furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale^c et delatura^o.

2. Si quis acceptorem^d 7,2 de pertiga⁶ furauerit, DO denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale *et delatura¹.

3. Si quis aeeptorem« 7,3 intra^h dauern repositum furauerit, MDCCC¹ denariis

⁺³reppophano. [^]leopardi.

Titel 7: ⁺¹malb. uueiape (nicht uueiape, Holder) urthefocla uueiano anthedio.

l) fehlt K 46. m) fehlt K 17, 49. n) cortis K 38. o) dampnum K 17, 65. p-p) für. K 17. K q) aut K 46. r) fehlt K 56. s) pastoraalem K 17, 65. t) occiserit K 24, 56. u) hiernach schiebt K 65 das cap. 18 des Gaptulare missorum von 803 ein; vgl. Eckhardt Bd. I, S. 220f.

Titel 7: a) accipitrem K 33, 65 (K 46 Bandnote). b) arborem K 18, 49. c-c) fehlt K 17. d) accipitrem K 33⁶⁵. e) pertica K 17, 20, 30, 46, 65; perticam K 18. f-f) fehlt K 17. g) accipitrem K 33, 65, 72. h) deintro K 19. i) MCCC K 19.

H

mallobergo ortfocla (*siue*) *uueiano antedio* hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. *Si quis sparuarium furauerit, mallobergo socelino, sunt denarii CXX qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.*

§ 5. *JSi quis gallum furauerit, mallobergo chanasuuido, sunt denarii cxx qui faciunt solidos HI culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.*

§ 6. *Si quis gallinam furauerit, mallobergo solampinam, CXX denarios qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.*

A1	A2	A3	A4
mal. uerthi fugium hoc est IMDCCCC dn. qui f. sol. XLV culp. iud. excp. capl. et dil.	<i>turn</i> , mal. °na ob focla° sunt din. IATDCCC fac. sol. XLTJ culp. iudicitwr excep. cap. et dil.	cepta cap. et del.	narios qui faciunt sol. XLV culp.

- 7,8 4. Si quis ansare furauerit et ei fuerit adprobatum, mal. sundolino hoc est cxx dn. qui f. sol. in culp. iud.
4. Si quis ansare furauerit cui fuerit adprobato, mal. sundoleno *sunb* din. cxx fac. sol. ni cul. iud. excep. cap. et dil.
4. Si quis anserem furauerit, solid. ra culp. iudic. excep. cap.
4. Si quis anserem furauerit, cxx denarios qui faciunt solid, m culpabilis iudicetwr.

A e-e) oder naobfocla A 2.

C a") aus sparuarium verbessert G 5. b) aus orflocla verbessert G 6. c) aus orcfocla verbessert G 6. c"-c") durch Striche eingeschlossen G 5. d) wohl als Bunt gemeint G 6. d") aus turturem verbessert G 5.

H ⁺²Si quis turturem de rete aliena furauerit, aut quawlibet auiculam de quolibet laqueo uel decipula furatus fuerit cxx den. qui faciunt sol. m.

K k-k) fehlt K 17. l) spreuarium K 49; parruarium K 19. m) galinam K 18. n) steht in K 17, 18, 46 hinter domesticam. o) fehlt K 17, 46. p) cicinum K 17; cicinum K 19; fehlt K 46 faut signum Randnote). q) gruem J£ 65. r) § 5 ist in K17 von erster Hand am Rande nachgetragen. 8) anseram K 18, 49. t) anetam K 17, 20, 46 fanatem Randnote); anatem K 19. u) domesticam nur K 17. v) facit K 33. w) tortorem K 19; turturem aus turtorem verbessert K 46. x) quemlibet K 17; quamlibet aus quemlibet verbessert K 46. y) auicolam K 46; auiculam aus auicolam ver-

§ 7. *Si quis grugem aut cicenum domesticum furauerit, mallobergo ortfocla, sunt denarii CXX qui faciunt solidos III culpabilis iudicetur.*

§ 8. *Si quis anserem aut anetam furauerit domesticam et ei fuerit adprobatum, mallobergo sundolino hoc est, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.*

{§ 9. *Si quis turturem de rete aliena furauerit, solidos HI culpabilis iudicetur.*}

§ 10. *Si quis aucellum de trappa furauerit, mallobergo acfalla, c solidos ill° culpabilis iudicetur.*

c-c) (DC denarios qui faciunt) solidos xv *Herold*.

G 5	G 6	H 10	K
	la ^b uuale uanae antedio sunt den. iū/DCCC qui fac. sol. XLV culp. iud. excep. cap. et de.	siue uueiano pandete MDCCC qui faciunt solid. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto ^k capitale et delatura ^k .
2. Si quis sparoario ^{am} furauerit, sol. in cul. iud.	4. Si quis speruarium furauerit, malb. socelino sunt den. cxx qui fac. sol. in culp. iud. excep. cap. et delatura.	H ü. Si quis sparuarium furauerit malb. sucelin cxx den. qui faciunt solid, m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	4. Si quis sparuarium ^l furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 7,4
3. Si quis gallum furatierit, sol. m cul. iud.	5. Si quis gallum furauerit, malb. cannas uuido sunt den. cxx qui fac. sol. m culp. iud. excep. cap. et delatura.	V. Si quis gallum furauerit malb. chanasuuido cxx denariis, qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	6. Si quis gallum aut gallinam ^m furauerit ^{ll} uel° cignum ^P aut gruami domesticam, cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 7,5
4. Si quis gallina furauerit, sol. m cul. iud.	6. Si quis galinam furauerit, malb. solampinam cxx dn. qui fac. sol. ni culp. iud. excp. cap. et dl.	"VXI. Si quis gallinam furauerit, malb. solampinam cxx den. qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	7,6
5. Si quis ciceno aut gruge domesti furawenY, sol. in cul. iud.	7. Si quis grugem aut ciceno domesticus furauerit, malb. ortfocla ^c sunt den. cxx qui fac. sol. m culp. iud.	Si quis gruem aut cygnum furauerit domesticum, malb. ortfocla cxx den. qui faciunt solid, m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	7,7
6. Si quis anseram aut anedem domesticam furauerit, sol. in cul. iud. ^{c"} exc. cap. et del. ^{c"}	8. Si quis anserem aut anedam furauerit domesticam, malb. s. ^d dilino sunt den. cxx qui fac. sol. m culp. iud.	VI. Si quis anserem aut anatam domesticam furauerit, malb. sundleno ccxx den. qui faciunt solid, m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	5. ^r Si quis anserem ^s domesticam aut anetem ^l (domesticam) ^u furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos ni culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 7,8
7. Si quis turture sm de rete aliena fw&uerit, sol. in cul. iud.	[9.1	VIII. + ² Si quis turturem de	7. Si quis turturem ^w de rete alterius aut quamlibet ^x auiculamy de [*] quolibet laqueo [*] uel ^b decipula ^{lc} furatus fuerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 7,9
8. Si quis aucellum d&rappa furauerit, sol. ni cul. iud.	10. Si quis aucellum de trapa furauerit, malb. baofalla sol. m culp. iud.	trappa furauerit malb. acfalla DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	7,10

bessert K 17. z) aut de K 72. a') lequeo K 33. b') uel de K 65. c') aus decibola verbessert K K17; cipula Randnote K 46; de cipalla K79.

1) Glosse id est arzone uel pedica K 46; id est aidont K 79.

[D: 8] §11. Si quis^a pomarium domesticum [aut perariurri] deintus curte aut delatus curte capulauerit aut inuolauerit, (CXX denarios qui faciunC) solidos HI culpabilis iudicetur.

§ 12. ^eSi in orto fuerit et ipsum aut capulauerit aut inuolauerit⁶, sunt denarii DO qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

d) uero Herold. e-e) inhorto similiter (inK-Teoct eingeschaltet) Herold.

AI

A2

A3

A4

VIII.

DE FURTIS APIUM

Uli. DE atfURTIS
ABIUM*DE FVRTIS APUM.
Ulli.VIH⁰. DE APIBUS
FURATIS

- 8,1 I. Si quis unam apem deintro dauern furauerit ethicsiperhabuerit^c, mal. sundolino hoc est IMDCCO iud. qui f. sol. XLV culp. iud.
- I. Si quis unum uaderit et tictum super aperierit cui fuerit adprobafwm, mal. antedi leodardi Bunt din. IMDCCC fac. sol. xiiTJ cul. iud. excep. cap. et dil.
- I. Si quis apem furauerit deintro dauern et supra tectum habuerit, solid, xxv culp. iud. ex-cepta et del.
- I. Si quis apem^{an} intro cluem furauerit, MDCCC denarios qui faciunt sol. XLV culp. iud.

A Titel 8: a-a) nicht FVRTIS ABIVM A 2. a") davor aqu getilgt A 4. b-b) nicht vnum vasum A 2. c) nicht probauerit A 1.

C e) über der Zeile nachgetragen G 6. f) aus polauerit verbessert G 5. g) aus xv verbessert C 5. h) Si quis cultelluwi fxxrauerü, malb. Leodarde sunt den. DC qui faciunt sol. xv cul. iud. In L. Sal. c. 29 G 6a. i) aus xv verbessert G 5.

Titel 8: a) C. VDX DE FVRT. AP. In L. Sal. c. 9 G 6a.

H a) Kreuzchen fehlt Herold, mit Hesseis zu ergänzen. b) 7,13 steht bei Herold hinter 27,11, während hinter 7,12 eine Zweitfassung von 27,23 (vgl. ebendort) erscheint.

⁺³pomarium siue quamlibet arborem. ⁺⁴aut extra clausuram.

Titel 8: ⁺¹unum uas apium deintro clauae aut sub tecto.

K d') fehlt K56; intraK46 Randnote zu extra; extra uelintraC 17 (dementsprechend § 2 in beiden ausgelassen), e) clausuram] usuram K 19. f) § 2 fehlt K17, 46; vgl. § 1. g') uir K19. h') uel K18. i') ex-

§ 13. Si quis cultellum furauerit, mallobergo leodarde, sunt denarii DG qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

VIII. De furtis apium

[D: 9]

§ 1. Si quis unam apem *hoc est* (iinum uasum) deintro dauern furauerit et tectum super habuerit (cui fuerit adprobätum), mallobergo antedio olechardis *hoc est*, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

05

C6

H 10

K

De furtis arborum.
Tit. VIII.VIII. DE FURTIS
ARBORUM

9. Si quis pomarium domesticum deintus curte aut delatus curte capolauerit aut inuolauerit, sol. III cul. iud.

11. Si quis pomarium domesticum deintus curte aut delatus curte capolauerit aut inuolauerit, sol. III* cul. iud.

§ I. Si quis uero⁺³ pomarium^a domesticum aut perarium deintus curte +%ut latus curte furauerit aut capolauerit, cxx den. qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur.

1. Si quis pomarium siue quamlibet arborem domesticam extra^d clausuram^e exciderit aut furatus fuerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

7,11

10. Si in orto fuerit et ipsum aut capolauerit¹ aut inuolauerit, sol. ms cul. iud.

12. Si in orto fuerit et ipsum aut capolauerit aut inuolauerit, *sunt* den. DO qui fac. sol. xv culp. iud.

II. Si uero pomarium aut quamlibet arborem domesticam exciderit, aut furatus fuerit, in horto similiter DC denariis culpabilis iudicetur, qui faciunt solid, xv.

2.^v Si quis ueroß' pomarium aut^h quamlibet arborem domesticam infra clausuram exciderit¹ aut furatus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

7,12

III. Hanc quoque legem et de uitibus furatis obseruare iussimus.

3. Hanc^k quoque legem et^v de uitibus¹ furatis^{m,n} obseruari iussimus.

11. Si quis cultellum furawenf, sol. in¹ cul. iud.

13.^h Si quis cultellum furauer«», malb. leodarde Bunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud.

^bXXV. +Si quis cultellum^{u,m} alienum furauerit DO den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetwr.

4. Si quis in silua alterius matriamen¹¹ ^ofuratus fuerit^o aut incenderit Puel concapolauerit² aut ligna alterius furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

7,13

(27,23)

VIII.

vni.^aDe furtis Apium.
Tit. IX.IX. DE FURTIS
APIUM

DE APIBUS FURATIS
1. Si quis unam apem *hoc est* unum uasum deintro dauern et sub tecto furauerit, sol. XLV cul. iud.

DE APIBUS FURATIS
1. Si quis unam apem *hoc est* unum uasum deintro dauern et sub tecto fuerit, malb. antedio olephardis Bunt den. MDCCC qui fac. sol. XLV culp. iud.

§ I. Si quis⁺¹ apem deintro dauern furauerit, et tectum desuper habuerit, malb. antidio olethardis MDCCC denariis qui faciunt solid, XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

1. Si quis unum uas apium^a deintro clauē^b aut sub tecto furauerit, MDCCC^o denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

8,1

ciderunt K 49. k') Hant K 17. l'-V) diuitibus K 18. m') aus furatus fuerit *verbessert* K 17. K n'-n) fehlt K 46, von späterer Hand nachgetragen; obseruare iusimus iC 49. o'-o') fv.K.17. p'-p') uel capolauerit K 33; aut concapolauerit K 46.

2) Glosse truncaverit vel exciderit Pithou; id est concidit Eckhart.

Titel 8: a) apum K 65; cum apibus K 46. b) dauern K 17, 33, 46, 49; clauē aus dauern *verbessert* K 18; clauim K 65. c) MDCCis K 56.

§ 2. Si quis <unam apem hoc est) ximiin uas<cell)um, ubi amplius non fuerit, furauerit (et ei fuerit adprobatum), causam superius conpraehensam conuenit obseruare.

[§ 2. Si uero unuxn uasum cum apis foris casa furauerit *de sub tecto et sub claue*, ubi amplius non fuerit, (*MDCCO denarios qui jaciunC*) solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.]^a

Titel 8: a) in A 2 mit B kontaminiert.

	AI	A2	A3	A4
8,2	2. Si quis tmam uasum ubi amplius non fuerit qui eam furauerit, legem superius conpraehensam conuenit obseruare.	2. Si uero unum uasum cum apis foris casa furauerit ubi amplius non fuerit et ei fuerit adprohatum, causam superius compensam sol. XLU culp. iud. excep. cap. et d.	2. Si quis unum apem hoc est unum uasum ^d ubi amplius non fuerint furauerit, causam superius conpraehensam si conuenit obseruare.	2. Si quis hunum apem hoc est hunum uascellum hubi aut amplius, causa superius conprehensa conuenit obseruare.
8,3	3. si amplius usque ad sex foris tinctum furauerit ut aliquid exinde remaneant, mal. texaga hoc est DC dn. qui f. sol. xv culp. iud. excp. capl. et du.	3. Si amplius apepus usqwe ad tn <i>fnrauerit</i> ut aliquid remaniant et ei fuerit adprobatum, mal. leodardi <i>sunt</i> din. DC fac. sol.xtr cul. iud. exceptum cap. et dila.	3. Si ad plures uero usqwe ad sex apes foris tecto furate fuerint et ut aliqwe remaneant ^e , solid, xv culp. iudic. excep. capita. et del.	3. Si pluribws uero usque ad sex apes foras tectum furati fuerint ut aliquid remaneat, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iud.
8,4	4. Si uero septem aut amplius furauerit et si adhuc aliquid exinde remaneant, mal. hole chartis hoc est IMDCCC din. qui f. xxv culp. iude. excp. capl. et dil.	4. Si uero ui aut amplius <i>furauerit</i> adhuc et aliquid remaniant cui <i>fuevit adprohatum</i> , mal. leodardi <i>Bunt</i> din. IÜ/DCCC fac. sol. XXII culp. iud. excep. cap. et dil.	4. Si uero septem aut amplius furauerit et si adhuc alique remaneant, solid, xxu* culp. iud. excep. cap. et del.	4. Si uero septem aut amplius furauerit et si aliquid remaneant, DCCC denarios qui faciunt sol. XLV except. capt. et dilatura cul. iud.

A d) aus uasom verbessert A 3. e) aus remaneat verbessert A 3. f) nicht xui A 3.

C b) über der Zeile nachgetragen G 5. c) aus olecardis verbessert G 6.

K d-d) apium K 17 (foris tectum K 46 Randnote). e) fehlt K 49. f) de K 19. g) dauern K 17. h) causa aus causam verbessert K 17. i) comprehensa K 17. Je) § 4 fehlt K 17, 46, 49. l) scriptam K 65. m) foris in K 65. n-n) fehlt K 17. o) IÄV K 72. p) remaneat K 17, 18, 33.

§ 3. Si amplius <uero) usque ad sex (apes) foris tectum furauerit, ut aliquid (exinde) remaneant (et ei fuerit adprobatum), mallobergo leoardi hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si uero septem aut amplius furauerit et si adhuc aliquid (exinde) remaneant [E: 9] [et retro dauern fuerint] <cui fuerit adprobatum), mallobergo antedio texaga olechardis hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

G 5

C 6

H 10

K

2. Si quis unam apem, hoc est unum uascellum, ubi amplius non fuerint, causa superius comprehensa conuenit obseruare.

2. Si quis unam apem hoc est unum uascellum ubi amplius non fuerint *furauerit*, causa superius comprehensa conuenit obseruare.

II. Si quis unam apem, hoc est, uno uascello, furauerit de subtecto et sub clauē, ubi amplius non fuerint MDCCC denariis culpabilis iudicetur, qui faciunt sol. xxv excepto capitale et delatura.

2. Si quis unum uas ^dcum apibus^d ubi amplius non fuerit furauerit^e, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

Uli. * Si quis unum uas cum apibus inter alia uasa sub tecto aut sub clauē furauerit caussam superius comprehensam conuenit obseruare. excepto capitale et delatura.

3. Si quis unum uas cum^f apibus inter alia uasa sub tecto aut sub clauēs furauerit, causam^h superius comprehensam^l conuenit obseruare.

V. *Si uero unum uas cum apibus foris tecto, ubi amplius non fuerit, furauerit caussam superius comprehensam componat, excepto capitale et delatura.

4.^k Si uero unum uas cum apibus foris tecto ubi amplius non fuerit furauerit, causam superius comprehensam^l componat.

3. Si uero a pluribus usque ad sex apes forastecto *furauerit*, sol. xv cul. iud.

3. Si quis a pluribus usque ad sex furauerit apes foras tectu, malb. leoardae *aunt* den. DC qui faciunt soled. xv eulp. iudic. excep. cap. et dl.

VI. *Si quis ex plurimis usque ad sex uasa foris tecto furauerit DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

5. Si quis ex plurimis usque ad sex uasa foris^m tecto furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. 8,3

4. Si uero septem aut amplius *furauerit* et^b adhuc et aliqui remanserint, malb. antedio texeca sol. XLV cul. iud. exe. cap. et del.

4. Si uero septem aut amplius *furauerit* et adhuc aliquid remanserint, malb. antedio texaea olechardis^o *sunt* den. Ū/DCCC qui fac. sol. xxv eulp. iud. excep. cap. et del.

III. Si uero septem aut amplius furauerit, et aliqui remaneant et retro clauem fuerint malb. texara antidiolethardis MDCCO denariis, qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

vn. *si

6. Si uero vn aut amplius furaueritⁿ et adhuc aliqua remanserint, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV° culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

7. Si autem vrt aut amplius furauerit¹¹ ita ut nulla remaneant^p, MDCCO denariis qui faciunt solidos xiiV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

denariis, qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

[D: 10]

IX. ^aDe damno in messe uel <in> qualibet clausura inlat(o)^a

§ 1. Si quis animal aut caballum uel quemlibet pecus in messe sua inuenerit, penitus eum uastare non debet. Quod si fecerit et hoc confessus fuerit, capitale in locum restituat; ipsum uero debilem (quem percussit) ad se recipiat. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatata.

Titel 9: a-a) Si datnum in messe uel in qualibet clausura illatum fuerit *Herold*.

	A1	A2	A3	A4
	Vnn ^a . DE DAMNO IN MESSE UEL QUALIBET CLAURA INLATUM	UHU. DE DAMNUif IN MESSE UEL IN QUALIBET CLAUSURA fueritf>	DE DAMNUikf IN MESSE UEL QUALIBET CLAUSURAM INCLAUSAM. VHII.	VIII°. DE DAMNUM IN MESSEM U#L IN QUALIBET CLAUSURA INLATUM FUERIT
9,1	1. Si quis animalia aut caballus uel quolibet pecus in messe sua inuenerit, penitus eum uastare non debet. Quod si fecerit et hoc confessus fuerit, capl. in locum restituat. ipse uero debilem ad se recipiat. si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, excp. capl. et dil. DC dn. qui f. sol. xv culp. iudc.	1. Si <i>quis</i> animal aut cauallum uel qualibet pecus in messe sua inuenerit, penitus eum uastare non debet. qwod si fecerit et hoc confessus fuerit, capitale in loco restituat. ipsum uero dibilem qui eum percussit ad se recoligat. si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, mal. leodardi <i>Bunt</i> din. DC fac. sol. xucul. iud.	1. Si quis animal ⁰ aut caballum <i>uel</i> quemlibet pecus in messem suam inuenerit, penitus eum uastare non debet. Quod si fecerit et confessus fuerit, capitalia in locum restituat. ipsum uero debilem quem inclusit ad se recipiat. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, solid. xv ^d culp. iud. excepta cap. et delatatura.	1. Si quis animalem aut caballum uel qualibet pecus in messe sua inuenerit, pgnitus eam festare non debeat. sed si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco restituat. Si uero confessus non fuerit et ei fuerit adprobatum, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iud.
9,3	2. Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit qui pastorem suum non habent et eas inclauserit et nulli paenitus innotescerit et aliqua ex ipsis pecoribus perierit, capl. in locum restituat et super ilfcccc din. qui f. sol. xxxv culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> in messe sua pecora aliena inuenerit qui pastorem non abent et eas inclauserit ut nulli penitus innotiscat aliqua ex ipsis pecoribws perierit, mal taxaga &uwf din. TATCCCC fac. sol. XXXU ¹ cul. iud. exceptum capi <i>tale</i> in loco restituat.	2. Si quis in messem suam pecora aliena inuenerit qui pastorem suum ⁶ non habent et eas incluse- rint ^f ut nulli penitus innotescat et aliqua ex ipsis pecoribus perierit, solid, xxxv culp. iudi. excp. cap. et del.	2. Si quis in messem suam pecora aliena inuenerit qui pastorem non habent et eas uiolenter inclauserit et nulli penitus innotescat et illa aliqua parte eas ipse pecoribus perierint, iitfcccc denarios qui faciunt sol. xxxv except. capt. et dil. et eas in loco restituat.

A Titel 9: a) nicht ix. A 1. b) nicht FUERIT A2. c) aus animali verbessert A3. d) aus xvi verbessert A 3. e) aus suam verbessert A 3. f) nicht incluserit A 3. j") aus xxv verbessert A 2.

G Titel 9: a) C. VHH. DE DAMNO IN MESSE. In L. Sal. c. 10 C 6a. b) nicht damnum G 5. c) aus D verbessert G 6. d) nicht fustum G 5. e) aus puxerit verbessert C 6. f-f) aus et del. verbessert G 5.

H Titel 9: a-a) nicht penitus + eum. ⁺¹penitus id ledere. ⁺²locum. ⁺³ipse uero debile quod percussit. ⁺⁴inde fuerit conuictus. ⁺⁵in furtu. at male (at male Zusatz *Herolds*).

§ 2. Si quis \uerö\ animalem, caballum aut iumentum in furtum punxerit, mallobergo stalachia, sunt denarii DG qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§3. ^xSi quis in messe sua pecora aliena inuenerit, qui pastorem suum non habent, et eas (uolenter) inclauserit, ut nulli penitus innotescat, et aliqua ex ipsis pecoribus perierit, mallobergo texaga sunt, capitale in locum restituat et (super) MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.¹

1-1) Vgl. Lex Burgundionum 23,1: Quicumque animal de messe vel de quolibet damno incluserit, et ante aestimationem damni ...is, cuius animal est, de curte per vim tulerit, inferat Uli... solidos VI et multae nomine solidos VI...

05

vrrn. DE DAMNUM^b
IN MESSE UEL IN
QUALIBET
CLAUSURA

1. Si quis animal aut caballum uel quamlibet pecus in messe sua inuenerit, penitus euu uastare non debet. quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco restituat. Ipsum uero debilem quem ipse percussit ad se recipiat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. exe. cap. et del.

2. Si quis animalem, caballum ad iumentum in furtum⁰ punxerit, sol. xv cul. iud. exe. cap. et del.

3. Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit qui pastorem non habent et eas inclauserit ut nulli penitus innotescat et aliquid ex ipsis pecoribus perierint, malb. texeca, sol. xxxv cul. iud. exe. cap. 'in loco restituat'¹.

06

vrrn.^a DE DAMNO
IN MESSE SIUE IN
ALIQUALIBET
CLAUSURA

1. Si quis animal aut caballum aut quemlibet pecus in messe sua inuenerit, paenitus eum uastare non debet. quod si fecerit et confessus fuerit, capitale in loco restituat. Ipsum uero debilem quem percussit ad se recipiat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, malb. ledard. sunt den. DC^c qui fac. sold. xv eulp. iud.

2. Si quis animalem aut iumentum in furto punxerit⁶, malb. stallachia sunt den. DC qui fac. sol. xv eulp. iud. excep. cap. et dele.

3. Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit qui pastorem non habent et eas incluserit et nulli penitus innotescat et aliquid ex ipsis pecoribus perierint, malb. texa Bunt den. IARCCCC qui fac. sol. xxxv eulp. iud. excep. cap. et dl.

H 10

Si damnum in messe, uel in qualibet clausura illatum fuerit.
Tit. X.

§ I. Si quis animal, aut caballum, uel quodlibet pecus in messe sua inuenerit, ^apeni- ⁺¹tus eum^a uastare non debet, quod si fecerit et confessus fuerit, capitale ⁺²loco restituat, ⁺³ipse. uero debilem ad se reeipiat. Si uero confessus non fuerit ⁺⁴et ei fuerit adprobatum, malb. leodardi DC denar. qui faciunt solid, xv excepto capitale delatura.

H. Si quis uero animal, caballum, uel iumentum ⁺⁵in furtum pinxerit, malb. stalacha DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

III. Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit quae pastorem non habeant, et ea incluserit ut nulli penitus innotescat, et aliqua ex ipsis pecoribus perierint, malb. texaea MCCCC den. qui faciunt solid, xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

K

X.
DE DAMNO IN
MESSE UEL* IN
QUALIBET CLAUSURA

1. Si quis animal aut caballum uel quodlibet⁰ pecus^d in messe sua inuenerit, penitus^c eum ledere non debet.

2. Quod si fecerit et confessus fuerit, ^rcapitale in^f locum restituat, ipsum uero debiles quod percussit ad se reeipiat.

3. Si uero confessus non fuerit et inde fuerit conuictus, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

4. Si quis animal ^haut caballum aut¹¹ iumentum ^{*in}furtu¹ punxerit¹¹, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale¹ et delatura.

5. Si quis in messe sua pecora^m aliena inuenerit quaeⁿ pastorem non habeant⁰ et ea^p inclauserit[^] et nulli^r penitus⁸ innotescat¹ et aliqua ex ipsis pecoribus^u perierint^v, MCCCC^w denariis qui faciunt solidos xxxv^x culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

Titel 9: a) dampno K 72. b) aut K 17. c) in quolibet K 17, 65, 72; qualibet K 46. d) pec- K
CUSUC 27. e) paenitus K 46; poenitus K 56. f-f) capitale K 19. g) debilem K 17, 18. h-h) an
caballum an K 17. i-i) in furtum K 46, 49; in furto (aus furtu verbessert) K 18; fr. K 17. k) pun-
xerit K 18; pungxerit aus pugxerit verbessert K 17. l) cabitale K 49; fehlt K 17. m) pecora K 17, 49,
56. n) qui K 17, 18. o) habebant K 49. p) eas K 17, 18; ea aus eas verbessert K 46; eam K 33.
q) incluserit K 17; inclauserunt K 49. r) nullum K 19. s) penitus K 46; poenitus K 56. l) in-
notuerit K 65. u) peecoribus K 17, 49, 56. v) perierunt K 49; perierit K 17. w) in ceco K 49.
x) **xlv** K 17.

§ 4. Si quis animal aut quodlibet pecus per suam negligentiam nocuerit et ipse fuerit confessus, capitale in locum restituat; illum uero debilem ad se <recipiat aut) recoligat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo leodardi hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§5. ² Si alicuius porci aut qualibet pecora, ipso custodiante, in messe aliena cucurrerint et, illo negante, ei fuerit adprobatum², mallobergo *andesito* (*siue*) leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 23,4: *Si cuiuscumque porci damnum faciunt in vineis, pratis ac measibus . . . et admonitus porcorum dominus bis fuerit, ut porcos suos custodierit, et noluerit. . .*

	A 1	A2	A3	A4
9,4	3. Si quis animale aut qualibet pecus per sua negligentia nocuerit et hoc confessus fuerit, eap. in locum restituat. ille uero debilem ad se recoligat. si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, mal. leodardi hoc <i>est</i> DC din. <i>qui</i> f. sol. xv culp. iud. excp. capl. et dil.	3. Si <i>quis</i> animale aut quodlibet pecus per sua negligentiam nocuerit et ipse fuerit confessus, capitale in loco restituat. illum debilem ad se recipiat aut recoligat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, mal. leodardi <i>sunt</i> din. DC fac. sol. XU culp. id. excp. cap. et dilat.	3. Si quis animale aut quolibet pecus per suam negligentiam nocuerit et ipse fuerit confessus, cap. in locum restituat. si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv culp. iud.	3. Si quis animale aut quolibet pecus et per sua negligentia nocuerit et ei fuerit adprobatum, capitale in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iud.
9,5	4. Si quislibet porci aut qualibet pecora in messe aliena currebant et illum negantem ei fuerit <i>adprobatum</i> , DC din. qui f. sol. XV culp. iud.	4. Si <i>quis</i> alicuius porci aut quemlibet pecora ipsum custodientem in messe aliena cucurrerint et illum negantem et ei fuerit adprobatum, mal. leodardi <i>aut</i> din. DC fac. sol. xu cul. iud.	4. Si alicuius porci aut qualibet pecora ipso custodiante in messum alienam cucurrerint et illo non negante ei fuerit adprobatum, solid. xv culp. iud.	4. Si alicui porti aut quemlibet pecora ipso custodiante in messe aliena nocuerit et illum negantem ipsi fuerit adprobatum, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iud.
9,6	5. Si quis uero pecora de damno aut in clausura aut	5. Si <i>quis</i> uero pecora de damno in clausura fuerint, qui eas uiolenter expellere presumpserit mal. excuto <i>sunt</i> din. DC fac. sol. xu cul. iud.	5. Si cui pecora de damno inclusa fuerint quas uiolenter expellere presumpserit, solid. xv culp. iudi.	5. Si uero pecora de damno inclusa fuerint qui eas uiolenter expellere presumpserit, DC denarios qui faciunt sol. xv culp. iudicetwr.
9,7	dum ad domum minantur expellere aut excutere praesumpserit,	6. Si <i>quis</i> uero pecora de damnum ad domo cuius messe uastauerint minantur, qui eas excutere presumpseret mal. scuto <i>sunt</i> din. DC fac. sol. xu cul. iud.		

A g) *aus* animal *verbessert* A 3.

C g) *nicht* custodieret G 5. h) *aus* explere *verbessert* G 6. i) *nicht* prgsumpsit G 5.

H b) *nicht* si. c) *nicht* sol.

⁺⁶et hoc domino eius confessus fuerit. ^{*7}et illud debile ad se recolliget. ⁺⁸et ei fuerit adprobatum.

§6.³ Si quis uero pecora de damno inclausa fuerint, qui eas uiolenter expellere praesumpserit, mallobergo scuto sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.³

§7.³ Si quis uero pecora de damno ad domum, cuius messe uastauerint, minantur, qui eas excutere praesumpserit, mallobergo scuto sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.³

[§§ 6,7. Si cuius pecora de damno, cum alios labores uastantur, aut inclaudantur aut in domum minantur et ea quiuis expellere aut excutere praesumpserit, mallobergo schoto, (denarii DG qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur¹³.~^c

h) danach excepto-Klausel (aus K) Herold. c) Vgl. A 1 und G.

3-3) Vgl. *Lex Burgundionum* 23,3: *Quod si animalia, dum de damno ad clusuram minantur, de campo aut de quocumque loco ille cuius sunt tollere praesumpserit, singulos tremisses per singula animalia solvat, et multae nomine solidos III.*

05

C 6

H 10

K

4. Si quis animalem aut quemlibet pecus per suam negligentiam nocuerit et ipse eonfessus fuerit, capitale in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud. exce. cap. et del.

4. Si quis animalem aut quemlibet peccus per suam negligentiam nocuerit et ipse eonfessus fuerit, capitale in loco restituat. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, malb. leoard. dn. DC qui fac. sol. xv eulp. iud. excep. cap.

Uli. Si quis animal, aut quodlibet pecus, per suam negligentiam nocuerit ⁺⁶et eonfessus fuerit, capitale in loco restituat *⁷Si^b uero negauerit ⁺⁸sed tamen uictus fuerit, malb. leoardi DO den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

6. Si quis uanival uel^a 9,4 quodlibet² pecus^{a1} per suam negligentiam⁰ nocuerit et hoc domino eius eonfessus fuerit, capitale⁰ in locum^d restituat et illud debile ad se recolliget^e

7. Si uero negauerit 9,4 sed¹ tamen conuictus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

5. Si quis alicuiuslibet pecora aut porci ipsum custodiente? in messe alienam cucurrerint et illo negante, si ipsi fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud.

5. Si quis alicuiuslibet peecora aut porci ipsum custodientem in messem alienam cucurrerint et illo negante si ei fuerit adprobatum, malb. andesito leoardar *Bunt* den. DC qui fac. sol. xv eulp. iud.

V. Si alieuius porci, aut quodlibet pecus, pastore illud custodient[©] in messem alienam cucurrerint, et ipso negante si ei fuerit adprobatum malb, leoardi siue ande sitto, ipso negante si adprobatum fuerit DC den. faciunt so.^c xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

8. Si alicuius^β porci^h 9,5 aut quelibet¹ pecora^k pastore custodiente in messem¹ alienam cucurrerint¹¹¹, et ille negando fuerit conuictus, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

6. Si uero pecora de damno cuius messe uastauerint et inclausa aut dum ad domum illius minantur si aliqui uiolenter excutere uel expellere praesumpserit¹ et ei fuerit adprobatum, sol. xv cul. iud.

6. Si uero peecora de damno cuius messe uastauerint et inclusa aut dum in domo illius minantur si aliquid eas uoluerit excutere uel expellere¹¹ praesumpserint et ei fuerit adprobatum, malb. exeoto *sunt* den. DC qui fac. sol. xv eulp. iudicetur.

VI. Si cuius pecora de damno, cum alios labores uastantur, aut inclaudantur, aut in domum minantur, et ea quiuis expellere aut excutere praesumpserit malb. schoto DC den. qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

9. Si quaⁿ pecora⁰ 9,6,7 propter dampnum^P messisⁱ alienseⁿ clausa⁸ fuerint^{*' u'} aut minantur^{u'} qui ea^v excutere uel expellere praesumpserit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

V-y) fehlt K 72; zu in animal uel in *verbessert* K 46. z) quolibet K 17, 18, 65; colibet K 72. a') peccus K 49. b) negligentiam K 46; negligentiam K 48. c') capitale K 33. d') loco K 18, 19. e') recipiat K 72. y) -si K 19. g') alicui K 19; aliquid K 49. h') porti K 17. i') quolibet K 17. quemlibet K 18; quolibet aus *quemlibet* *verbessert* K 46. k') peecora K 17, 49, 56. v) messe K 17. m') *cucurrerunt* K 49. n') quis K 17, 18, 46, 49. o') peecora K 17, 49, 56. p') dampnum K 17. q') messem K 18; in messe K 46. r') aliena K 19, 46, 49; alienam K 18; alienet K 17. **') inclausa K 18, 46; inclausa aus *inclausos* *verbessert* K 17; clausus K 19. t') fuerit K 19; fr. K 17. w -u'J aut minatur K 46; animalia K 17. v') eum K 49.

§8. ³ Si uero pecora de damno in clausura fuerint, ille cuius pecora sunt ³ ⁴ damnum aestimatum reddat ⁴ et insuper x denarios culpabilis iudicetur.

§9. ⁵ Si quis uero aut per inimicitiam aut per superbiam sepem alienam aperuerit et in messe sua aut in prato, in uin(e)a uel <in> qualibet labore pecora (sua) miserit, (et ille) cuius labor est, si

4-4) Vgl. *Lex Burgundionum* 23,1: dämmi aestimatione taxata.

5-5) Vgl. *Lex Burgundionum* 27,1: Si quis sepem alienam . . . inferendi tantum damiw*Studio ruperit, si ingenuus aperuerit, inferat Uli, cuius messis est . . . singulos tremisses . . . 27,2: Hoc etiam de prato et de [fehlt B 9,10 u.a.] vinea praedpimus custodiri. 27,4: Si quis sepem alienam aperuerit et cabaUos suos aut animalia in messem aut in pratum voluntarius miserit, . . . inferat pro messis vel prati damno domino solidos singulos.

	A1	A2	A3	A4
9,8		7. Si uero pecora de damno in clausura fuerint, ille cuius pecora sunt damno instematum reddat et insuper decim dinarims cul. iud.	6. Si uero de damno inclusa fuerint, ille cuius pecora sunt damnum intomatum reddat et insuper x din. culp. iudi.	6. Si uero pecora de damno in clausas fuerint, ille cuius pecora sunt damno estimando reddat et insuper x dena. culp. iud.
9,9		8. Si uero per inimicitiam aut per superbia sepem alienam aperierit ¹ et in messe in prato in uinia uel qualibet laborem pecora miserit, cuius labor est si conuinctus eum fuerit ad testibus stematum damnum reddat mal. leoardardi et insuper din. ofcc fac. sol. xxx culp. iudi.	7. Si quis uero aut per inimicitiam aut per superbia ¹¹ sepem alienam aperuerit et messem* aut inprobato ¹ uel in quolibet labore pecora sua miserit cuius laborem si eum conuinctus fuerit contestibus, intomatum damnum reddat et solid, xxx culp. iud.	7. Si uero aut per inimicitia aut per superbia sepem alienam aperuerit et in messem aut in qualibet laborem pecora miserit et ille cuius laborem conuinctus testibus fuerit, extimato damno reddat larcc denarios qui faciunt sol. xxx culp. iudicetwr.
	IMCC din. qui f. sol. xxx culp. iudic.			
	X. DE SERUIS ^a UEL MANCIPNS FURATIS	X. TITULUS DE SERUIS ^{TJEL1} MANCIPHS FURATIS	DE SERUIS ET ANCILLIS FURATIS. X.	X°. DE SERUIS UEL MANCIPHS FURATIS
10,1	1. Si quis seruo aut caballo uel iumentum furauerit, mal. alfalchio hoc est iifcc din. qui f. sol. xxx culp. iud.	1. Si quis seruum aut ancilla cauallum uel iumentum furauerit cui fuerit adprobatum, mal. teoducco sunt din. iifccccc fac. sol. XXXTJ culp. iud.	1. Si quis seruum aut ancil-	1. Si quis seruum aut ancillam caballum aut iumentum furauerit, XACCC denarios qui faciunt sol. xxxv excep. cap. et dil.

A h) aus superam verbessert A 3. i) nicht aperuerit A 2. k) aus messet verbessert A 3. l) aus inprobatum verbessert A 3.

Titel 10: a) nicht SERVTS A 1. b-b) nicht SERVIS VEL A 2.

G k-k) aus in clausurint verbessert C 5. l) nicht stimatum C 5. m) aus stimatum verbessert C 6. n) aus iudietwr verbessert G 6.

Titel 10: a) C. X. DE Mancipiis FVR. In L. Sal. c. 11 G 6a. b) aus aliense verbessert G 6.

conuictus eum fuerit c(um) testibus, [ei reputetur] damnum [et] aestimatum reddat, mallobergo leodardi, et insuper MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabüis iudicetur.⁵

X. De seruis uel mancipiis furatis

[D: 11]

§ 1. Si quis seruum aut ancillam *alienam*, caballum uel iumentum furauerit <cui fuerit adprobatum), mallobergo theotexaca^a hoc est, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabüis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

Titel 10: a) alfalchio A 1.

0 5

7. Si uero pecora de damnum^k in clausa fuerint^k, damnum stimatum¹ reddat et insuper dece denarios cul. iud.

8. Si quis uero per inimicitiam aut per superbiam sepem alienam aperuerit et in messe sua uel in qualibet laborem pecora miserit, si conuictus testibts fuerit, damnum stimatum reddat et insuper sol. xxx cul. iud.

G 6

7. Si uero de damno peccora in clausa fuerint, damnum extimatum reddat et insuper x den. culp. iud.

8. Si quis uero per inimicitiam aut per superbiam saepem alienam aperuerit et in messe sua uel in qualibet labore peccora misserit si conuictus testihus fuerit, damnum sestimatum^m reddat insuper den. IMCC qui fac. sol. xxx culp. iudicetur^r.

H 10

VII. Si uero pecora de damno in clausa fuerint, ille cuius pecora sunt sestimatum reddat, insuper x denar. culpabüis iudicetur, excepto capitale et delatura.

VIII. Si quis autem per inimicitiam, aut per superbiam sepem alienam⁺⁹ ruperit, et in messem aut in pratum, *¹⁰ uel in quemlibet laborem pecora miserit, ille cuius est labor, testibus eum conuincat, ei reputetur damnum et sestimatum reddet, malb. leodardi MCC denar. qui faciunt solidos xxx culpabüis iudicetur, excepto capitale et delatura.

K

10. Si alicuius pecora^w 9,8 propter damnum^x in clausa y fuerint, damnum[^] sestimatum² reddat et insuper x denarios persoluat.

11. Si quis propter inimicitiam^a aut propter superbiam sepem alienam aperuerit^b aut in^c messem aut^c in pratum uel^d in uineam siue in quemlibet laborem^e quaelibet¹ pecora^{TBP} miserit et (cum[>] testibus fuerit¹ conuictus, ei^k cuius¹ labor^m est^m sestimationem¹¹ damni⁰ reddat et insuper MCCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabüis iudicetur (excepto capitale et delatura)*!¹.

X.
DE MANCIPIIS
FURATIS

I. Si quis seruum aut ancillam alienam furauerit, malb. texeca sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et del.

X».
DE MANCIPIIS
FÜRATIS

2. Si quis seruum aut ancillam alienam^b furauerit, malb. teoxaca Bunt den. IATCCCC qui fac. sol. xxxv culp. iud. excep. cap. et del.

De seruis mancipiis
furatis.
Tit. XI.

I. Si quis seruus aut ancilla caballum aut iumentum alterius furauerit, malb. theu tha texaea MCCCC denar. qui faciunt sol. xxxv culpabüis iudicetur. excepto capitale et delatura.

XI. DE SERUIS VEL
MANCIPIIS»
FURATISB

I. Si quis seruum aut ancillam alterius furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabüis iudicetur excepto capitale et delatura.

⁺⁹aperuerit. *¹⁰Vel (nicht uel[^] in uineam.

H

w') peccora K 17, 49, 56; fehlt K 19. x') dampnum K 17. y'-y') fr. dampnum K 17. z') stimatum K 18; estimatum aus stimatum verbessert K 17. a) inimitiam K 17, 46; inimicum K 19. b) aus aparuerit verbessert K 17. c-c) messe aut K 17; messem uel K 46, 49. d) aut K 18, 46, 49. e) laboiwa K 49. f) quemlibet K 18; et K 17. g) peccora K 56. h) nur K 18. i) fuerat K 17. k) eius K 17. l) cui K 20, 49. m-rm) laborem. tulit K 17. n) estimationem aus stimationem verbessert K 17. o) fehlt K 19. p) inco K 49. q) K 17, 18, 46, 49. Titel 10: a) ancillis K 46. b) fehlt K 49; furatis uel occisis K 72. c) MCCC K 19; in ceco K 49.

§2. ¹Si seruus aut ancilla cum ipso^b ingenuo de rebus domini sui aliquid deportauerit, ^cfur ille, praeter quod <eius> mancipia <et res> restituat¹, mallobergo theobardi hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur^c.

§ 3. *Si quis seruuum alienum [furauerit aut] occiderit aut uendiderit aut ingenuum dimiserit [et ei fuerit adprobatum], mallobergo meotheo^d, sunt denarii MGGCC qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur.*

b) homine *Herold.* c-c) DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura, atque causam, quam superius diximus, adhuc amplius culpabilis iudicetur A3, 4, K (A 2 kontaminiert); vgl. *Herold.* d) theu.texaca *Herold.*

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 6,8: ... Si vero ille, qui correptus est, res [tres B 9,10; rebus B 7] domini [domini sui B 11] aut alterius secum portat [portauerit B 11 u.a.] ... simplam solutionem restituat.

	A1	A2	A 3	A4
10,2	2. Si seruus aut ancilla cum ipso ingenuo de rebus domini sui aliquid portauerit, für praeter quod eius mancipia et res restituat et insuper mal. theubardi hoc est DC din. qui f. sol. xv cupl. iud.	2. Si seruum aut ancilla cum ipsum ingenuo de rebus domini sui aliquid portauerit, dum sunt dinariws quicquid ille preter de mancipia ipsa restituat sicwi superius diximws excep. cap. et dil. culp. iud.	lam cum ipso ingenuo ^c de rebus domini sui aliquid portauerit, solid, xv culp. iudic. excep. cap. et del. atque causam quese superius diximus adhuc amplius culp. iudi.	2. Si seruus aut ancilla cum ipso ingenuo d&ribws domin§ su§ aliquid portauerit, DC den. ^d qui faciunt sol. xv exceptis capitale et dil. adhuc amplius culpa iudic&t<r.

10,6

3. Si quis ancilla pro- 2. Si quis ancillam per- 3. Si quis ancillam
dederit, sol. XXXIT. si pro- diderit ualente solid, xxv. perdiderit ualentem sold.
uinitore si fabrum si car- si porcario uenatore si xv siue porcario siue ui-

A c) aus ingeno verbessert A 3. d) über der Zeile nachgetragen A 4.

C b") T aus anderem Buchstaben verbessert C 6. c-c) mit Einfügungsvermerk am unteren Seitenrand nachgetragen, Best beim Binden abgeschnitten G 6. d) aus methéo verbessert G 6. e) nicht den. G 6.

K d-d) seruuum aut ancillam K 17, 19. e) ipsa K 17. f-f) domino suo K 20. g) aliquis K 19.
h) dictis K 19. i) K 17, 18, 19, 46, 49. k) adque K 18, 46 fatque Bandnote); aut que. K 17; usque

§ 4. *Si quis ancillam alienam furauerit, [§ 4. De ancilla uero solidos XXX.] mallobergo theotexaca, MCC denarios qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.*

§ 5. *Si homo ingenuus seruum alienum in texaca secum ducat aut aliquid cum ipso negotiat, mallobergo iheolasina[^]sunt denarii DC qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.*

§ 6. ²*Si quis ancillam perdiderit^e ualentem [§ 6. Si quis maiorem, infe(r)torem, scan-* solidos XV aut xxv, si porcario, uinitore¹, si (c)ionem, mariscalcum, stratorem, fabrum fer-

e) furauerit aut uendiderit G. f) tienatore A 3, G 6.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 10,1: *Si quis servum natione barbarum occiderit, lectum ministerialem . . . xx solidos inferat, multae autem nomine solidos xn; si alium servum . . . aratorem aut porcarium [porcarium occiderit B 9,10 w.o.], XXX solidos solvat. 10,2: Qui aurificem lectum occiderit, CG [CB u.a.] solidos solvat [inferat B 9,10 w.o.]. 10,3: Qui fabrum argentarium occiderit, C solidos solvat. 10,4: Qui fabrum ferrarium occiderit, L solidos inferat. 10,5: Qui carpentarium occiderit, XL solidos solvat.*

G 5

2. Si seruus aut ancilla cum ipso ingenuo de rebus domini sui aliquid deportauerit, malb. teophardo für ille prster quod mancipia restituat sol. xv cul. iud.

3. Si quis seruum alienum occiderit uel uindiderit aut ingenuum dimiserit, sol. xxxv cul. iud.

4. Si quis ancillam alienam fxxr&uerit, malb. texeca sol. xxx cul. iud.

5. Si homo ingenuus alienum seruum in texeca secum ducat aut aliquid cum ipso negotiat, sol. xv cul. iud.

6. Si quis ancillam furauerit aut uindiderit ualentem sol. xv aut xxv. si

G 6

2. Si seruus^{bm} aut ancilla cum ipso ingenuo de rehus domini sui aliquid deportauerit, malb. teophardo für ille preter quod mancipia restituat DC qui fac. sol. xv culp. iud.

3. Si quis seruum alienum occiderit^c uel uindidit^c, malb. meotheo^d aunt den. iAtCCGC qui fac. sol. xxxv culp. iudicetwr.

4. Si quis ancillam alienam furauerit, malb. teothexaca IMCO den. qui fac. sol. xxx culp. iud.

5. Si homo ingenuus seruum alienum in texaca secum ducat aut aliquid cum ipso nogotiat, malb. teolasina aunt dn.^e DC qui f. sol. xv culp. iud.

6. Si quis ancillam furauerit aut uindiderit ualentem sol. xv aut xxv.

E 10

HI. Si quis seruus aut ancilla, cum homine ingenuo, de rebus domini, sui aliquid deportauerit. malb. loud ardi DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

II. Si quis seruum alienum furauerit, aut occiderit, aut uendiderit, aut ingenuum dimiserit, et ei fuerit adprobatum, malb. theu texaca MCCCC den. qui faciunt solid, xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

De ancilla uero solidos xxx.

III. Si quis homo ingenuus in texaca secum duxerit aut aliquid cum eo negotiauerit malb. theu lasina DC denar. qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

VI. Si quis maiorem, infestorem, scantionem, mariscalcum, stratorem,

K

2. Si^d seruus aut ancilla^d cum ipso^e ingenuo de rebus^f domini sui^f aliqids portauerit, DC denariis^{1f} qui faciunt solidos xv (culpabilis iudicetur)¹ excepto capitale et delatura^k atque^k causam¹ quam^m superius diximus "culpabilis iudicetur"¹¹ (excepto capitale et delatura)⁰.

3. Si quis seruum alienum occiderit uel uendideritP (aut aliquid cum eo negotiauerit)¹ uel^f ingenuum dimiserit, MCCCC⁸ denariis qui faciunt¹ solidos xxxv^u culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

4. Si quis^v homo ingenuus alienum seruum in texaca^{1w} secum duxerit aut aliquid cum eo negotiauerit¹, DO denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

5. Si quis seruum aut ancillam ualentem[^] solidos xv aut xxv furauere

&AK49. l) canaa K 17, 19. m) que K 17, 19; quod K 46 (quam Randnote); fehlt K 18. n-n) per Bolu & t K 65. o) nur K 17. <p) uindiderit K 18, 46. q) nur K 49. r) aut K 17, 18, 46, 49. s) in cccc K 49. t) fecit K 49. u) xxv K 19. v) qui K 49. w) texeca K 19; texega K 18, 49; texeca aus texega verbessert (texegam Randnote) K 46; texaga K 65; taxaga aus taxa verbessert K 17. x) negotiatus fuerit K 65. y) ualente K 18; ualentes K 19.

1) Glosse mercatum quidam expl. K 46; id est mercatum K 79; intra tecta Pithou.

fabrum, *molinario*, si *carpentario*, si *stratore* uel *quemcumque artificem* ualente solidos xxv, mallobergo t(h)eod(u)ccos sunt, denarios MMDCCCLXXX^h qui faciunt solidos Lxx(n)^h (cui fuerit adprobatum) culpabilis iudicetur (excepto capitale).²⁾

rarium, aurificem siue carpentarium, uinitorem uel porcarium uel ministeriellem furauerit aut occiderit uel uendiderit ualentem solidos XXV, mallobergo theuca texa(c)a, (MCGCC denarios qui faciunt solidos (XXXV) culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. Si uero maiorissam aut ancillam ministerialem ualentem solidos XXV, superiorem causam conuenit obseruare.]

g) theocho texaca, smala texaca chrochro, ambahtonía texaca, hec sunt de ministeria G. h) Vgl. die unterschiedlichen Denar- und Soliduszahlen in den Hss.

A 1

A 2

A 3

A 4

pentario si stratario ualente sol. xxx mal. teodocco *sunt* din. HADCCC-Lxxx fac. sol. iXXXIJ cui fuerit adprobatum cul. iud.

fabrum aut carpentarium^e uel stratorem, solid. LXX culp. iudi.

nudore siue fabrum carpentarium ualente solid. xxxv, iia/DCC denarios qui faciunt sol. LXV.

XI. DE FURTIS
INGENUORUM
UEL EFFRACTURIS

XI. *TITULUS*.
DE FURTIS^a INGENUORUM

DE FURTIS INGENUORUM UEL FRACTURAS. XI.

XI°. DE FURTIS
INGENUORUM UEL
DE EFFRACTURIS

11.1 I. Si quis ingenuus de foris casa quod ualit duos dinarii furauerit, DO din. qui f. xv culp. iud.

I. Si *quis* ingenuus de foris casa *quod* ualit duos din. furauerit cui fuerit adprobatum, mal. leodardi *eunt* din. DC fac. sol. xu cul. iud. excep. cap. et dil.

I. Si uero ingenuus de foris casa quod ualent duo dinarii furauerit, solid. xv culp. iud.

I. Si quis ingenuus de foris casa quod ualet duos daenarios furauerit, DC denarios qui faciunt sold. xv excep. cap. et dil. culp. iudicetwr.

A e) nicht carpentarium A 3.

Titel 11: a) nicht FVRTIS A 2.

Cf) nachgetragen, möglicherweise darunter et dl. G 6.

Titel 11: a) C. XI. DE FVRTIS INGENVORUM VEL EFFRACTVRIS. In L. Sa. c. 12 G 6a. b) nicht EFFRACTURA G 6. c) Abkürzungsstrich imdG5. d) aus denarios verbessert G 5.

H Titel 10: a) Druckfehler für excepto.

⁺puerum uel ⁺puellam de ministerio minorum.

Titel 11: ⁺quod ualet duas denarios.

K z) für. zu für. fuerit verbessert K 46. a') uindiderit K JS; uenderit iV 49. b') uel K 17. c') soK 18, 24, 33, 46, 56; uiniatorem K 38, 39, 49; uineatorem K 51, 52; uinatorem K 19; uenatorem K 17, 65. d') aut K 17. e') molendinarium K 65. f-f) siue uineatorem J£ 17, 65; fehlt K 39. g') soK 17, 24, 71, 72; fehlt K 18, 21, 33, 56; das in den älteren Editionen auf siue folgende WortstTatoremisthandschriftlich in der Karolina nicht nachzuweisen. h') MMDC aus MMDCCO verbessert K 18; MDCCC K 33, 65. i') Lxn£ aus iXX verbessert K 18; Lxxn über isxn K 46; XLV K 65; xxxv K 19. k') § 6 fehlt K 20. V) aus ministerium verbessert K 17. m'-m') so nur K 17. 49 (suorum K 46 Randnote); domini sui K 65. n'-n') fehlt K 21. o') capitale fcapitalis loco Randnote) K 46. p'-p') fehlt K 56. q') wccoK 49. 2) Glosse id est qui facit uineas K 79. 3) Glosse id est qui facit carrum K 79.

Titel 11: a) infracturis «6er effracturis K 46. b) casa (casam Randnote) K 46; causam K 49. c) ualent K 17. d) xv aus XH verbessert K 17.

§ 7, *Si quis puerum aut puellam de ministerio furauerit, mallobergo horogau(o), (h)orogania, XXV solidos in capit(a)T)e restituat et insuper MGCCC denarios qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur. (excepto capitale et dilaturd).*

[§ 7. *Si quis seruum puledrum furauerit, mallobergo uu(a)dredo, (MDCCG denarios qui faciunt} solidos XLV culpabilis iudicetur.*]

XL De furtis ingenuorum uel (de) effractoris

- \|D: 12]

§ 1. *Si quis (uero) ingenuus deforis casa, quod ualet duo denarii, furauerit (cui fuerit adprobatum), mallobergo leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.*

G 5

porcario si fabrum si uiniatori mulinario carpentario uel cumque artificem ualente sol. xxv, malb. texeca sol. LXV cul. iud.

7. *Si quis puerum aut puellam de ministerium furauerit, xxv sol. in capitale restituat et insuper sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et dl.*

G 6

si portario si fabrum si uenatorem molinario carpentario uel quemcumqte artificem, malb. theocho thexaclia ismala texacha chrochro texaca ambotanea, hec sunt de ministeria sunt den. IÜV/DCCC qui fac. sol. Lxv culp. iud. excep. cap.^x

7. *Si quis puerum aut puellam de ministeri furawevit, malb. horogaut orogania xxv sol. in capite restituat et insuper IACCDC den. qui fac. sold. xxxv culp. iud.*

H 10

fabrum ferrarium, aurificem, siue carpentarium, uinitorem, uel porcarium, uel ministerialem furauerit, aut oeeiderit, uel uendiderit ualentem solidos xxv malb. theuca texara MCCCC den. qui faciunt sol. culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

VTL *Si uero maiorisam aut ancillam ministerialem ualentem sol. xxv superiorem causam conuenit obseruare.*

VIII. *In alio Pacto dicit, de ipsis malb. thenca texaca is mala texaca, amba texaca, amba othonia, prşcia hşc sol. in summa LXXXV qui faciunt denar. MMMCC culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.*

V. *Si quis seruum⁺¹ puledrum furauerit malb. usu dredo MDCCC denär. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur excepto³ capitale et delatura.*

K

rit^z aut uendiderit^{an} seu porcarium aut^b fabrum siue uinitorem²⁰ uel^d molinarium^{ei} aut carpentarium³ siue uenatorem¹ (siue) 8' aut quemcumque artificem, JCMDCCC^b denariis qui faciunt solidos LXX¹ culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

6.*¹ *Si quis puerum aut puellam de ministerio¹ dominorum (suorum)^m furauerit, ^mM denarios qui faciunt solidos xxv in capitale⁰ restituat¹¹ P'et insuperP' MCCCCI denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.*

XI. DE FURTIS INGENUORUM UEL EFFRACTURIS

1. *Si quis uero ingenuus deforas casa quod^c ualet duos denariis^d furauerit, sol. xv cul. iud.*

XI.» DE FURTIS INGENUORUM UEL EFFRACTURA*

1. *Si quis uero ingenuus deforis casa quod ualet duos denar. furauerit, malb. leodard. Bunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud.*

De furtis Ingenuorum uel effractoris. Tit. XII.

§ I. *Si quis uero ingenuus de foris casa⁺¹ quod ualet duo denarii furauerit malb. leodardi DO den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.*

XII. DE FURTIS INGENUORUM UEL INFRACTURIS^a

1. *Si quis ingenuus foris casa^{to} quod ualet^c duos denarios furauerit, DG denariis qui faciunt solidos xv³ culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.*

11,1

§ 2. Si [quis] uero [de] foris casa, quod ualet XL denarii, furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo texaga sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis rädicetur excepto capitale et dilatura.

§ 3. Si quis ingenuus <homo> effractura fecerit et, quod ualet duo denarii, {furauerit) et ei fuerit adprobatum, mallobergo antedio hoc est, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

[§ 3. Si uero ingenuus deintus casa furauerit aut fregerit, quod ualent duo denarii, mallobergo antedio, MDGGC (denarios) qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.]

	A 1	A2	A3	A4
11.2	2. Si uero foris casa furauerit quod ualent XL din. et ei fuerit adprobatum, praeter capl. et dil. Ufcccc din. qui f. soll, xxxv culp. iudic.	2. Si uero foris casa quod ualit XL din. furauerit cui fuerit adprobatum, mal. texaga sunt din. IMcccc fac. sol. xxxu cul. iudic. excep. cap. et dil.	2. Si uero foris casa quod ualent ^b XL dinarii furauerit, xxxv solid, culp. iud.	2. Si uero foris casa quod ualent XL denarii furauerint, iAcccc denarios qui faciunt sold. xxxv exceptis cap. et dil. culp. iud.
11.3	3. Si ingenuus homo efractura fecerit quod ualit uM din. et ei fuerit adprobatum, mal. antedio hoc est sol. xv culp. iud.	3. Si quis ingenuus efracturas fecerit et ei fuerit adprobatum, mal. antedio sunt din. iAccc fac. sol. xxx cul. iud. exceptum cap. et dil.	3. Si quis ingenuus efractura fecerit quod ualent din. furauerit, solid. xxx culp. iudi. den.	3. Si quis ingenuus efractura fecerit quod ualit duos denarios, rarco qui faciunt sol. xxxv excep. cap. et dil. cul. iud.
11.4	4. Si uero supra v din. quod ualet furauerit et ei fuerit adprobatum, excp. capl. et dil. IMCCCC sunt din. DC fac. sol. quindin. qui f. soll, xxxv culp. iudic.	4. Si uero super u din. fuiauerit et ei fuerit adprobatum, mal. antedio sunt din. DC fac. sol. quindice cul. iud. excep. cap. et d.	4. Si quis quod ualent super L din. furauerit, xxxv solid, culp. iudi. excep. cap. et del.	4. Si uero super L porcos furauerit, uurcccc denarios qui faciunt sold. xxxv excep. cap. et dil. ^c
11.5	5. Si uero dauern efrigerit aut adulterauerit sie in domo ingressus fuerit aut exinde furtum aliquid ^d tulerit, excp. capl. et dil. iifDCCC din. qui f. soll. XLV culp. iud.	5. Si uero dauern efrigerit aut adulterauerit et in domum eingressus fuerit et in furtum aliquid tulerit et ei fuerit adprobatum, mal. antedio eunt din. IMDCCO fac. sol. XLTT culp. id. excep. cap. et dil.	5. Si uero dauern efrigerit, XL sol. culp. iudic.	5. Si uero dauern efrigerit et si in domo ingressus fuerit et sie inde aliquid furtum tulerit, iADCCC denarios qui faciunt sol. LXV excep. cap. et dl.
11.6	6*. Si uero nihil tulerit aut fugiens euaserit, ilfcc din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	6*. Si uero nihil tulerit ut fugiens euadat, taliter propter efractura tantum rarc/ccc din. fac. sol. XXXTT culp. iud.	6. Si uero nihil tulerit ut fugiens euadat, propter efracturam tantum xxx sol. culp. iud.	6. Si uero nichil tulerit et fugiens euadat, preter tanto efractura IA/CC denarios qui faciunt sol. xxxv culp. iudicetw.

A b) aus uolent verbessert A 3. c) nicht dilatura A 4. d) aus aliquid verbessert A 1.

G d") aus gressus verbessert G 6. e-e) auf Rasur ö 5. f) aus efractura (so Hesseis) verbessert G 5.

H a) Druckfehler für ingenuus.

⁺²MCC den. qui faciunt sol. xxx.

^{*3}quinque aut.

§ 4. Si (quis) uero supra v denarios, quod ualet, furauerit [*deintro dauern*] et ei fuerit adprobatum, mallobergo antedio sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si uero [*ingenuus*] dauern effregerit aut adulterauerit et sie in domum ingressus fuerit et exinde (in) furtum aliquid tulerit (*et* ei fuerit adprobatum), mallobergo *anorchlot** antedio sunt, MDCCO denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 6. Si uero [*effregerit et*] nihil tulerit, ut fugiens euadat, <taliter> propter effractura tantum MCO denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

Titel 11: a) nach D verbessert.

O 5

O 6

H 10

K

2. Si uero foras casa quod ualet XL denarius *fuauerit*, malb. texeca sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et del.

3. Si *quis* ingenuus efractura fecerit et quod ualet ii denarios *furauerit*, sol. xxx cul. iud.

4. Si quis ingenuus efractura fecerit quod ualet v denarius, sol. xxxv cul. iud.

5. Si uero dauern effregerit aut adulterauerit et sie in domo ingressus fuerit et inde furtum aliquid tulerit, °sol. XLV° cul. iud. exe. cap. et del.

6. Si uero nihil tulerit et fugiens euadat, pr̄ster efractura* tantum sol. xxx cul. iud.

2. Si uero foras casa quod ualet den. xii furauerit, malb. texaea *sunt* den. lafcccc *qui* fac. sol. xxxv eulp. excep. cap. et del.

[3.] Si *quis* uero ingenuus efracturam fecerit et

4. quod quinque den. ualet furauerü, malb. tantedio *sunt* den. iivfcccc *qui* fac. sol. xxxv eulp. iudic.

5. Si uero dauern effregerit aut adulterauerit et sie in domum ingressus^{dn} fuerit et in furtum aliquid tulerit, malb. anorlenet antheadio *Bunt* den. iæDCCC *qui* fac. sol. XL eulp. excep. cap. et del.

6. Si uero nihil tulerit effugiens euadat, propter efracturam tantum IMCC den. *qui* fac. sol. xxx eulp. iudic.

II. Si quis uero de foris casa quod ualet den. XL furauerit malb. texaea ²³MCCCC denar. qui faciunt solid, xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

IH. Si uero ingenuus de intus casa furauerit aut fregerit quod ualent duo den. malb. antedio MDCCC qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur. excepto capitale et delatura.

UIi. Si quis uero ³supra quinque denarios furauerit deintro dauern MCCCC den. qui faciunt sol. xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

V. Si uero ingenuis* dauern effregerit aut adulterauerit, et sie domum ingressus fuerit, et per furtum aliquid tulerit malb. antedio MDCCC den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicatur, excepto capitale et delatura.

VI. Si uero effregerit et nihil tulerit, et fugiens euadat, propter efracturam tantum, MCC denar. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

2. Si uero °foris casa^e 11,2 quod ualet¹ XL denarios furauerit, MCCCC denariis qui faciunt⁸ solidos xxxv^h culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

3. Si quis ingenuus ca- 11,3 Bam¹ ^keffregerit et quod ualet¹ duos denarios^m furauerit, MCCⁿ denariis qui faciunt solidos xxx^o culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

4. Si uero Pquinque 11,4 (aut) supra VP denarios furauerit, MCCCCI denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

5. Si quis ingenuus 11,5 clauem^k effregerit aut adulterauerit¹ et sie (in)^r domum ingressus fuerit et inde aliquid per furtum tulerit, MDCCO denariis qui faciunt solidos XLV⁸ culpabilis iudicetur excepto capitale¹ et delatura.

6. Si uero nihil tulerit 11,6 sed fugiens euaserit, propter¹¹ efracturam tantum^v MCC^w denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis ^xiudicetur excepto capitale et delatura*.

e-e) foras casas K19; foris causam K 49.

i) aus causam verbessert K 72; casa K 17.

l) ualent K 17,18.

p-p) v aut supra v K 17, 28, 39 u.a.;

56, 71, 72; aut supra v K 49; supra v X 2 S., 30, 31, 33, 65.

t) fehUK17.

u) fehlt K 49.

1) Glosse et eam furtiue aperit K 24; aliena clauē ingressus fuit K 46.

8 LexSalical

f) ualent K.17, 18.

k-k) effregerit .. . dauern fehlt K 46

m) dieuntur K 49.

n) MMCC K 17; MM K 56.

q) in cec K 49.

v) tuitvanK49;fehltK19.

w) MMCC K 65.

x-x) fehlt K 46.

g) facit K 33.

h) xv K 19.

o) aus xxxv

verbessert K17.

r) nur K17,18,49.

s) XMI

x-x) fehlt K 46.

h) xv K 19. K

o) aus xxxv

verbessert K17.

r) nur K17,18,49.

s) XMI

x-x) fehlt K 46.

\D: 13}

Xu. De furtis seruorum uel effractoris

§ 1. Si quis seruus <de>foris casa, quod ualeat duo denarii, furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo falcono sunt, excepto capitale et dilatura <aut> cxx flagellus <extentus> accipiat aut cxx denarios qui faciunt solidos m (pro dorsum suum) reddat.

§ 2. Si uero, quod ualeat XL denarii, furauerit, aut castretur aut CCXL denarios qui faciunt solidos vi reddat. Dominus uero send *|eius|*, qui furtum fecit, capitale (et dilaturam)^a in locum^a restituat.

Titel 12: a-a) requirenti A 1.

	A 1	A2	A3	A4
	XII. DE FURTIS SERUORUM UEL EFRACTURIS	XII. DE FURTIS SERUORUM UEL» EFRACTURIS	DE FRACTURA UEL FURTIS SERUORUM. XII.	XU ⁰ . DE FURTIS SERUORUM UEL EFFRACTURIS
12,1	1. Si seruus foris casa quod ualit rt din. furauerit, excap. capl. et dil. cxx flagellus extentus accipiat.	1. Si <i>quis</i> seruus foris casa q«od ualit din. furauerit et ei fuerit ad- • <i>prohatum</i> , mal. falcono <i>sunt</i> din. cxx fac. sol. m pro dorsum suum aut cxx flagellus suscipiat.	1. Si quis seruus de foris casa quod ualent duo din. furauerit et ei fuerit adprobatum ^b , excap. cap. et del. aut flagellis cxx accipiat aut solidos tres reddat.	1. Si quis seruus foris casa q«od ualeat duos denarios furauerit et ei fuerit adprobatum, excap. cap. et dil. ^c flagellis cxx <i>h&ccipiat</i> aut cxx denarios qui faciunt sol. ni culp. iud.
12,2	2. Si uero quod ualit XL din. furauerit, aut castretur aut sex soll, reddat. Dominus uero serui qui furtum <i>fecit</i> capl. et dil. requirenti restituat.	2. Si uero q«od ualit XL din. inuolauerit, aut ^d castretur aut CCXL din. qui fac. sol. TII cul. iud. dominum uero serui <i>capitale</i> ^f in loco restituat.	2. Si uero furauerit quod ualeat XL din., aut castretur aut vi ^e solid, reddat. dominus uero serui qui furtum fecit cap. in locum restituat.	2. Si uero furauerit q«od ualent XL den., aut castretur aut CCXL denrs. qui faciunt sol. vi reddat. Dominus uero serui qui furtum fecit cap. in loco restituat.

	XIII. DE RAPTO INGENUORUM	XIII. DE RAPTO IN- GENUORUM UEL MU- LIERUM <i>TITULUS</i>	XIII. DE RAPTUM INGENUORUM UEL MULIERUM	Xni ⁰ . DE RAPTUM MULIERIS
13,1	1. Si tres homines ingenuam puellam rapuerint, mal. schodo hoc est tricinus sol. cogantur exsoluere.	1. Si tres hominis ingenuam puella de casa rapuerint, mal. malzantania id <i>est</i> millinus decentinus dinarius <i>quod</i> euenit tricinus sol. Uli tres soluabant.	1. Si tres homines ingenuam puellam de casa rapuerint, trigenos xxx solid, culp. iud.	1. Si quis tres homines ingenua puella de casa rapuerint, ra/cc denrs. qui faciunt sol. xxx culp. iudc. hunusquisque ex

A Titel 12: a) nicht TEL A 2. b) aus adpropiatum verbessert A3. c) nicht dilatura A4. d) t hochgestellt A 2. e) aus vn verbessert A 3. f) nicht capitale A 2.

C Titel 12: a) C. XII. DE FURTIS SERVORVM. In L. Sal. c. 13 G 6a. b) oder ET (nicht sicher zu entziffern) C 6. c) nicht EFFRACTURA G 6. d) Abkürzungsstrich im d G 6.

Titel 13: a) C. XXI. DE RAPTVM INGENVARVM SIVE MULIERVM etc. In L. Sal. c. 14 G 6a. b) nicht INGENUORUM G 6.

H Titel 12: a) bei Herold folgt Capitulare I 74.
⁺¹flagellis centum. ⁺²pro dorso suo.

Titel 13: a) nicht xiv.
^Vnusquisque eorum.

K Titel 12: a-a) uel effractoris K 46; uel fracturis K 65; uel ingenuorum K 49; fehlt gelegentlich. b) ualent K 17. c-c) fehlt K 19. d-d) fehlt K 18. e-e) ictos accipiat K 18; hictus accipiet K 17.

XIII. De rapto ingenuorum uel mulierum

[D: 14]

§ 1. ^x Si <quis> tres homines ingenuam puellam de casa aut de screona rapuerint, mallobergo am(b)ahntonia^a hoc est, millinos d(u)centinos denarios qui faciunt tricenos solidos (illi tres) cogantur exsolvere.¹

Titel 13: a) schodo A 1.

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 12,1: Si quis puellam rapuerit, pretium, quod pro puella daturus erat, in novigildo cogatur exsolvere, et multae nomine solidos XII.

C 5

XII. DE FURTIS
SERUORUM UEL
EFFRACTURIS

1. Si quis seruus quod ualet II denarios foras casa *fixirauerit* et ei fuerit adprobatum, aut cxx ictus accipiat aut cxx denarios qui faciunt sol. ni pro dorso suo cul. iud.

2. Si *quis* uero furauerit quod ualet XL denarios aut castretur aut sol. vi reddat. dominus uero serui qui furtum fecit capitale in loco restituat.

G 6

XII.* DE FURTIS
SERUORUM UEL &
EFFRACTURAc

1. Si *quis* seruus quod^d ualet duos den. foras casa furauerit et ei fuerit adprobatum, aut cxx ictus accipiat aut cxx den. *qui* fac. sol. in pro dorso suo culp. iudic.

2. Si *quis* uero furauerit quod ualet XL den., aut castretur aut CCXL den. *qui* fac. sol. vi reddat. dominus uero serui *qui* furtum fecit capitale in loco restituat.

H 10

De furtis Seruorum uel
effractoris.
Tit. xirr.

§ I. Si quis seruus foris casa quod ualet duo denarii, furauerit, et ei fuerit adprobatum, aut centum⁺¹ uiginti ictus accipiat, aut⁺² cxx den. qui faciunt solid. m culpabilis iudicetur. excepto capitale et delatura.

II. Si uero furauerit quod ualet XL denarii, aut castretur, aut CCXL den. qui faciunt sol. vi reddat. dominus uero serui eius qui furtum fecerit, capitale et delaturam in loco restituat.*

K

XIII. DE FURTIS
SERUORUM *UEL
INFRACTURIS^a

1. Si quis seruus foris casa quod ualet^b duos denarios furauerit^c et inde fuerit⁰ conuictus, ^d aut flagellis^d cxx^e ictus accipiat⁶ aut^r pro dorsu^g suo^r cxx denariis qui faciunt solidos in^h culpabilis iudicetur¹¹ excepto capitale et delatura.

2> Si uero <infra domum>^k furauerit quod ualet XL denarios, aut castretur aut CCXL denarios qui faciunt solidos vi¹ reddat^m. ⁿ Dominus autemⁿ serui qui furtum fecerit capitale⁰ in locum^p restituat.

XIII.

DE RAPTO
INGENUORUM UEL
MULIERUM

1. Si *quis* tres homines ingenuam puellam de casa aut de screona rapuerint, sol. xxx unusquisque cul. iud.

xm.^aDE RAPTO
ESTGENUORUM* UEL
MULIERUM

1. Si *quis* tres homines ingenua puella de casa aut de screona rapuerint, malb. antomia uv/cc den. *qui* fac. sol. xxx culp. iudic.

De Ingenuis hominibus,
qui mulieres ingenuas
rapiunt.
Tit. XI in^a.

§ 1. Si qui tres homines, ingenuam puellam de casa, aut de screona rapuerint, *¹ malb. authumia MCC den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XTV. »DE INGENUIS¹»
HOMINIBUS QUI °IN-
GENUAS MULBERESc
RAPIUNT^d.^a

1. Si^e qui tres^e homines ingenuam puellam de casa¹ aut^h de screona^h rapuerint¹, unusquisque eorum MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur*.

f-f) pro dorsu suo *fehlt* K 46 fln aliis est: pro dorso suo *Randnote*). g) so K 20, 33, 56 u.a.; dorso K 18, K 24; dorsum *fsuumj* K 17. h-h) so K 18, 31, 33, 38, 39, 56; soluat K 17, 24, 46, 49, 65, 71, 72; im *Konzept* dürften beide Varianten übereinander gestanden haben (vgl. *Eckhardt*, Bd. 1, S. 221 ff.). i) § 2 *fehlt* K 17, 46. k) infra domum *nur* K 31. l) ni K 56. m) cul. iud. reddat K 33. n-n) autem dominus K 18. o) capitale K 49. p) loco K 18, 65.

Titel 13: a-a) De raptu ingen. uel mulierum (A-E) K 46 (K-Fassung als *Randnote*); De ingenuorum puellarum raptoribus K 65. b) eo qui ingenuus K 19. c-c) ingenuis muher K 19; ingenuas feminas K 17. d) rapunt K 19; rapuerunt K 49. e-e) qui tres K 17, 24, 71; quis tres K 18, 30, 46, 56; quis in K 49; tres K 33, 65, 72. f) casam K 17. g) ut K 56. h) screona aus screuna *verbessert* K 18; screona K 17; creuna K 65; schreuna aus schreunam *verbessert* (de excreuna *Randnote*) K 46; screnia K 19; scretina K 33. i) rapuerit K 56. k) iud. exe. ... K 72; iud. excepto K 49.

1) *Glosse* id est de camera K 46.

§ 2. **Uli** (uero) qui super tres fuerint, ducentinos denarios qui faciunt quinos solidos (unus)quisque illorum culpabilis iudicetur.

§ 3. Qui cum sagittas fuerint, cxx denarios qui faciunt ternos solidos <unus>quisque illorum culpabilis iudicetur.

§ 4. Raptor uero MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

§ 5. Si uero puella ipsa deintro clauae aut de screona rapuerit, *mallobergo alteofaltheo*, et praetium et causa superius conpraehensa conuenit obseruare.

§ 6. Si uero puella (ipsa), quae trahitur, in uerbo regis fuerit *posita*, fredus[^] exinde MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis exegatur^c.

b) furban A 4. c) C 5; exigantur A3; culpabilis iudicetur A 1, 2, 4, G 6.

	AI	A 2	A3	A4
13.2	2. Uli qui super tres fuerint quinos sol. soluant.	illi qui super tres fuerint docentinus dinarius hoc <i>est</i> quinus sol. quisque illorum cul. iud.	2. Illi uero qui super tres fuerint unusquisque ex illis quinos solid, eulp. iud.	ipsis qui super tres fuerint ducentenos denrs. qui faciunt sold. v hunusquisque eorwm eulp. iudicetwr.
13.3	3. Qui cum sagittas fuerint, ternos sol. eulp. iudic.	2. Qui cum sagittas fuerint, docentinus din. qui fac. sol. ternus cul. i. quisque illorum.	3. qui cum sagittas fuerint, unusquisque tres solid, eulp. iudicetur.	2. Qui cum sagittas fuerint, cxx denrs. qui faciunt sold. m quisque eorum eulp. iude.
13.4	4. Raptores uero <i>UMD</i> din. qui f. sol. Lxin exigantur.	raptur uero <i>IMO</i> din. fac. sol. liXn eulp. iu. ^a	raptor uero solid. LXH eulp. iud.	3. Raptor uero <i>UMD</i> denrs. qui faciunt sold. LXII eulp.
13.5	5. Si uero puella ipsa dointro clauae aut de screuna rapuerint, praetium et causa superius conpraehensa eulp. iudic.	3. Si uero puella	4. Si uero puella ipsa	4. Si uero puella ipsa deintro clauae aut de screunia rapuerit, et pretius uel causa superius intimata conuenit obseruare.
13.6	6. Si uero puella qui trahitur in uerbum regis fuerit, fritus exinde IIDM din, qui f. sol. Lxm <i>est</i> .	la qui trahitur in uerbo regis fuerit, ereus inde extiendis sol. Lxn cul. iu.	quae trahitur in uerbo regis fuerit, fredus exinde solid. LXH exigantur.	5. Si uero puella qui trahitur in uerbo regis fuerit, ^b furba nex inde*» IXAID denrs. qui faciunt sold. Lxxi eulp. iudicetwr.
13.7	7. Si uero puer regi uel litus ingenuam feminam traxerit, de uita eulp. esse debet.	4. Si uero puer regius uel letus ingenua puella traxerit, de uita ^d componat.	5. Si uero puer regius fuerit uel ledus qui ingenuam puellam traxerit ⁰ , de uita componat.	6. Si uero puer regis uel litus ingenuam feminam traxerit, de uita componat.
13.8	8. Si uero ingenuam puellam de illis suam uoluntatem seruam secuta fuerit, ingenuitatem suam perdat.	5. Si uero ingenuam ^e quemcumque de illis suam uoluntatem secuta fuerit, ingenuitatem suam perdit.	6. Si uero feminam ingenuam quicumque de illis suam uoluntate secuta fuerit, ingenuitatem suam amittat.	7. Si uero ingenuam quicumque de illis suam uoluptate* secuta fuerit, ingenu [^] tate sua perdat.

A *Titel 13: a) nicht iud. A 2. b-b) lies furban exinde A 4. c) davor quig getilgt A 3. d) nicht vita A 2. e) oder ingenuwm A 2. f) aus uoluntate (so Hesseis) verbessert A 4.*

C *Si quis uero puella ipsa de intro clauae aut de screona rapuerit, malb. alteofaltheo, et praetium et causa superius intimata conuenit obseruare. Si uero p. q. trahitur in uerbo regis etc. G 6a. d) über der Zeile nachgetragen G 6. e) nicht observare C 6.*

H *b) oder componat.*

⁺²Illi alii qui super tres fuerint unusquisque eorum.

§7. ²Si uero^d puer regius (fuerit) uel letus <qui> ingenuam feminam traxerit, de uita conponat.²

§8. ³Si uero ingenua puella ^e[afö]quemcumque de illis sua uoluntate^e secuta fuerit, ingenuitatem suam perdat.³

d) quis *Herold*. e-e) de illis suam uoluntatem seruum A 1.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 35,1: Si quis servus vim mulieri ingenuae fecerit, ... servus pro admissio crimine occidatur.

3-3) Vgl. *Lex Burgundionum* 35,2: Si uero ingenua puella uoluntate se servo coniunxerit ... 35,3: ... puella libertate careat et in seruitutem regiam redigatur.

05

G6

H 10

K

illi qui super tres fuerint sol. v unusquisque illorum cul. iud.

2. Qui cum sagittas fuerit, sol. in cul. iud.

3. Raptor uero sol. **LXIII** cul. iud.

4. Si uero puella ipsa deintro dauern aut de escreonam rapuerit, et pr̄scius et causa superius intimata conuenit obseruare.

5. Si uero puella qui trahitur in uerbo regis fuerat posita, frotus exinde sol. xxiii; exegatur.

6. Si uero puer regius uel litus ingenua femina traxerit, de uita conponat.

7. Si uero ingenua femina cuicumqwe de illis secuta fuerit sua uoluntate, ingenuitatem suam perdat.

2. Illi qui super tres fuerint ducentenos denar. qui fac. sol. v unusquisque illorum culpas. iudicetur.

3. Qui cum sagittas fuerint, cxx den. qui fac. sol. ni culp. iud.

4. Raptor uero **IIATD** den. qui fac. sol. **LXIII** cul. iud.

5.^c Si uero puella ipsa deintro clauē aut de screona rapuerit, malb. alteofaltheo et pretius et causa superius intimata conuenit obseruare⁶.

6.^c Si uero puella qui trahitur in uerbo regis fuerit posita, fretus exinde **HffD** den. qui fac. sol. **LXIII** cul. iudic.

7. Si uero puer regius uel litus ingenua femina traxerit, de uita conponat.

8. Si uero ingenua femina cuicumqwe de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitatem suam perdat.

TL.⁺² Illi uero qui super tres fuerint, cc den. qui faciunt sol. v culpabilis iudicentur, excepto capitale et delatura.

IU. *Qui cum sagittas fuerint, unusquisque illorum cxx den. qui faciunt solid, ni culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

HU. Raptor uero **MMD** den. qui faciunt solid. iiXn cum dimidio, culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

V. Si uero puella que trahitur in uerbo Regis fuerit, propter freduwi **MMD** den. qui faciunt sol. liXn et dimidium cogatur persoluere, excepto capitale et delatura.

VI. Si quis puer regis, uel lidus, ingenuam foeminam traxerit. de uita conponat^b.

VH. Si uero ingenua foemina, aliquemcunque de illis, sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitatem suam perdat.

2. Illi alii¹ qui super tres fuerint unusquisque eorum^m cc denariis qui faciunt solidos v culpabilis iudicetur.

3. Quiⁿ cum sagittas⁰ fuerint^P unusquisque illorum cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

4. Raptor uero **MMD** denariis qui faciunt solidos^t **LXii** semis^r culpabilis iudicetur⁸.

5. Si uero puella que^{*} trahitur in uerbo regis fuerit, propter fredum² **MMD** denariis qui faciunt solidos^u **iiXii** semis^v cogatur persolvere^v.

6. Si uero puer regis uel lidus³ ingenuam (puellam uel)^w feminam traxerit^x, de uita conponat^y.

7. Si uero^z ingenua femina quemque^z de illis sua uoluntate secuta fuerit, ingenuitatem suam perdat.

1) laii K 49. m) illorum K 19. n) zu Qui non verbessert K 46. o) sagittas/C 49; sagittas IC 15; sagittis aus K sagittas verbessert K 46. p) fuerunt K 17. q) iud. exe. ... K 72. r-r) LXUS K 18,33,46; LXin K 17,56; XLni K 49; LXII K 19, 65. s) cogatur persoluere K 49. t) qui K 49, 72. u-u) Lxng K 18,33,46; Lxni K 56; j/xni aus XLin verbessert K 17; TXIT K 19, 65; i.xxM K 49. v-v) culp. iud. K 17. w) nur K 65. x) traxerint K 18; traxerunt K 17. y) conponat K 17; conponent K 18. z-z) ingenuam feminam qu§ K 17; ingenua quemcumque K 65.

2) Glosse id est regal. K 46.

3) Glosse fiscalinus uel sanetuararius K 24; id est pertinens K 79.

§ 9. (Ingemius si ancilla aliena prisserit, siniiliter paciatur.)

§ 9. Si [quis'] ingenuus ancillam alienam in coniugium praeserit*, mallobergo honema, cum ea ipse %in seruitio permaneat^.

§ 10. Si quis litam alienam ad coniugium sociauerit, mallobergo am(b)a(hto)nia, MCC denarios qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.

§ 11. *Si quis sororis aut fratris filiam aut certe ulterius gradus consobrinam aut certe fratris f-f) sibi in coniugium sociauerit Herold. g-g) in seruitium inclinetur Herold.

4-4) Vgl. *Lex Romana Visigothorum (Godicis Theodosiani IIII2,3)*:... id praecepit observari... quisque ille aut sororis aut fratris filiam aut certe ulteriois gradus consobrinam aut fratris uxorem sceleratis sibi nuptiis iunxerit, huic poenae subiaceat, ut de tali consortio separetur. Atque etiam si filios habuerint, non habeantur legitimi nee heredes, sed infamia sint notatae ttrimque personae. — *Danach Goncilium Turonense vom 18. Febr. 567, c. 22: qväsque Uli aut sororis aut fratris filiam aut certe gradu consobrinam aut certe fratres uxorem sceleratis sibi nuptiis iunxerit, huic poenae subiaceat, ut de tali consortio separetur* ..

AI
13,9 9. Ingenuus⁸ si ancilla aliena prisserit similiter paciatur.

A2

A3

A 4

13,12 10. Si quis sponsam. 6. Si quis sponsam 7. Si quis sponsam ali- 8. Si quis sponsam alienam tulerit et eam aliense¹¹ tulerit et sibi enam tulerit sibi in coniu- alienam tulerit et sibi sibi in coniugio copu- coniugium copolauerit, gium copolauerit, solid, in coniugium copolauerit, lauerit, UM din. qui f. sol. nial.antedioswntdin.ii.AfD iixii eulp. iudicetur. UMD denrs. qui faciunt sold. iixxi eulp. iudicettr.

A g) nicht Ingenuus, aus Ingenus verbessert AI. h) nicht aliena A 2.

G e") giuw nachgetragen C 6. f) aus soror eius verbessert G 5. g) nicht fratris C 5. h) aus iunxerit verbessert G 5. i) aus suiaceat verbessert G 6. k) sortio nachgetragen G 6.

H c) 13,10 steht bei Herold hinter 15,3 in Titel xvi. d) bei Herold folgt Capitulare I 72. ⁺³Prisserit copulauerit alias (durch alias stellt Herold zwei Varianten nebeneinander). ⁺⁴Onemo. ⁺⁵Cum ipsa in seruitio permaneat. implicetur alias (auch hier stellt Herold durch alias zwei Varianten nebeneinander). ⁺⁶Sponsam alienam. ⁺⁷Qu§ druthe ducitur ad maritum in uia.

K a') fehlt K 49. b') aeeperit K 18,46,49,56. c') ipsi K17,18; ipse aus ipsi verbessert K 46; ipsa K19. d') eoK 19. e') seruitio if 18, 72. f) implicetur K 17, 18, 33, 46 (applicetur dum illa uixerit tantum Bandnote); implicetur K 49; amplicetur K 56. g') Randnote: In quibusdam est hie titul.: De sceleratis nuptiis K 46 (handschriftl. bisher nicht nachgewiesen). h'-h') ludò cum alienum K.17. i') congugio K 17. k') sotiauerit K 17, 46. V) consobrinam K 17, 20, 33, 65; consobrinum K 46. m') auneuli K 49; aunculi consortio K 65. n'-n') aut meretricem aliquam turpiter von jüngerer Hand auf Rasur K 33. o') iunxerit K18, 46; iunxerint K 17. p'-p') hunc penam subiaceant K18; hunc poene subiaceant K 49; huic pene sibi iaceat K 17. q'-q') ut a aus aut in verbessert K 46; ut aut K 18; aut K 49. r') seperetur K18; separentur K 65. s') filios non K 25; so ursprünglich auch K 24, 71; filius non K19,46. t') habuerit K 19. u') habeant K 46. v'-v') legitimi heredis K 18; legitime heredes K 46. w') prenotati K 46; Zusatz jüngerer Hand: honore indigni et promotione K 33. x') aduenam K19. y') tulerint aus tulerunt verbessert K 17; tulerit aus tulerit verbessert K 46; tulerit hier und sonst K 49. z'-z') in coniugio K 17; coniugium K 46 (in. coniugio Randnote). a) copolauerit K 46; copolauerint aus copolauerunt verbessert K17. b-b) Lxiis K18,33,46; LXIH K17, 49, 56; ixn K19, 65. c) §9 fehlt K 72. d) Sponsa K 17, 65. e) puella K 18. f) aus de verbessert K 18; qui K 17. g) druchte K 24, 56 u.a.; druthe K 46; druete K17,18,19,30, 32,38,65,72; druchte K 28; deute K 39; druete übergeschrieben uel ducente K 49. h) dicitur K 17,19, 29, 49, 72. i) aut K 17. k) asalierit K 17. l) ea K 49. m) mechatus K 49, 65; mecatus K 17. n) aus fuerunt verbessert K 17. o) vmra K 17.

4) Glosse lida liberta est K 46. 5) Glosse per nuptiatores K 46; id est per nuptiatores K 79; sponsata Pithou.

uxorem⁵ aut auunculi⁵ sceleratis nuptiis sibi iunxerit, Tianc poenam subiaceant, ut de tale consortio separentur; atque etiam, si filios habuerint, non hdbentur legitimi heredes, sed infamia sint notati.*

§ 12. Si quis uero^h sponsam alienam^h tulerit et <eam> sibi in coniugium copulauerit^l, mallobergo andrastheo^k sunt, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis eupabilis iudicetur.

§ 13. Incontra sponsum uero, cuius sponsa est, solidos XV eupabilis iudicetur.

§ 14. Si quis puella sponzata druete ducente [ad maritum et eam~\ in uia [aliquis] adsallierit et cum ipsa uiolenter moechatus fuerit, mallobergo gangichaldo, sunt denarii VHIM qui faciunt solidos CC eupabilis iudicetur.

h-h) puellam sponsatam Herold. i) sociauerit Herold. k) nach D verbessert.

5-5) Vgl. Concüium Turonense ebd.: In canones Aruemus [= Goncilium Arvemense von 535, c. 12] a beatissimis patribus sie habetur insertum: Si quis relictam fratres, sororem uxores, privignam, consubrinam, subrinamve, relictam idem patruī atque avuneuli carnalis contagh . . .

05

06

H 10

K

8. Si ingenuus ancillam alienam in coniugium prehenserit, cum ea ipse in seruitio permaneat.

9. Si quis litam alienam ad coniugium sociauerit, sol. xxx cul. id.

10. Si quis sorores* aut ad fratris% filia aut certe ulterius gradus consubrina aut certe fratris uxorem aut abuneulis sceleratis nuptiis sibi iunxerint^l, hanc penam subiaceant ut d&ale consortio separentur adque etiam si filios habuerint non habeantur legitime heredes infamis innotati.

11. Si uero sponsa aliena tulerit et sibi in coniugio copulauerit, sol. **LXXII** cul. iud.

incontra sponso uero cuius sponsa est sol. xv cul. iud.

12. Si quis puella sponsata druete ducentem in uia adsallierit et cum ipsa uiolenter m̄schatus fuerit, sol. cc cul. iud.

9. Si ingenuus ancillam alienam in coniugium praeserit, malb. honema, cum ea in ipso seruitio permaneat.

10. Si quis litam alienam ad coniugium^{6m} sociauerit, malb. anfangia, ra/cc den. qnfac. sol. xxx eup. iudic.

11. Si quis sororis aut fratris filiam aut certe ulterius gradus consobrinse aut certe fratris uxorem aut auunculis sceleratis nuptiis sibi iunxerit, hanc poenam subiaceant^l ut de tale consortio separentur atque etiam si filiis habuerint non habeantur legitimi heredes sed infamiae sunt natiuitate.

12. Si uero sponsa aliena tulerit et sibi in coniugio copulauerint, malb. anestet sunt den. UATD qui fac. sol. Lxm eup. iudic.

13. Incontra sponsum uero cuius sponsa est sol. xv eup. iud.

14. Si quis puella sponsata druete ducente in uia adsallierit et cum ipsa uiolenter moechatus fuerit, malb. gaugie altho Bunt den. vmar qui fa. sol. cc eup. iudic.

XI. Si quis ingenuus ancillam alienam sibi in coniugium⁺³ sociauerit malb. ⁺⁴ honomo ipse cum ea in seruitium⁺⁵ inclinetur.

^c i m. *Si quis lidam alienam in coniugium sociauerit, MCC den. qui faciunt solid, xxx eupabilis iudicetur.

XU. *Si quis sororem, aut fratris filiam, aut certe alterius gradus consobrinam, aut fratris uxorem, aut auunculi sceleratis nuptiis sibi iunxerit, huic poen§ subiaceat, ut a tali consortio separetur, atque etiam si filios habuerint, non habeantur legitimi hseredes, sed infamia sint notati.^d

VIII. Si quis +<puellam sponsatam tulerit, et sibi in coniugium sociauerit, malb. ana stheo MMD den. qui faciunt sol. TTTT cum dimidio eupabilis iudicetur.

IX. ⁺Sponso autem eius DC den. qui faciunt sol. xv eupabilis iudicetur.

X. Si quis puellam⁺⁷ sponsatam druthe ducente ad maritum, et eam in uia aliquis adsallierit, et cum ipsa uiolenter moechatus fuerit malb. changichaldo vnoi den. qui faciunt solid, cc eupabilis iudicetur.

11. Si quis^a ingenuus ancillam alienam in coniugio acceperit^b, ipse^c cum ea^d in seruitium^e implicetur^l.

15. «' Si quis^h lidam⁴ alienam^h in coniugium^l sociauerit^k, MCC denariis qui faciunt solidos xxx eupabilis iudicetur.

16. Si quis sororem aut fratris filiam aut certe alterius gradus consubrinam^l aut fratris uxorem aut auunculi^m sceleratis nuptiis^l sibi iunxerit^o, P'huic poenae subiaceat^p «'ut a<< tali consortio separetur^l. Atque etiam si filios⁸ habuerint^l, non habeantur^l legitimi heredes^v sed infamia sint notati^w \

8. Si quis sponsam alienam^x tulerit^y et sibi^z in coniugium⁵⁵ copulauerit^a, MMD denariis qui faciunt solidos^b LXH semis^b eupabilis iudicetur.

9. ^c Sponso^d autem eius DC denariis qui faciunt solidos xv culpabiis iudicetur.

10. Si quis puellam¹ quae¹ druchte^{5^} ducitur^l ad^l maritum, in uia adsallierit^{*} et cum ipsa^l uiolenter moechatus^m fueritⁿ, vniM⁰ denariis qui faciunt solidos cc eupabilis iudicetur.

[D: J6]

XIV. De superuenientes uel expoliationibus

§ 1. * Si quis hominem ingenuum in superuentum expolauerit et ei fuerit adprobatum, mallo-bergo mosido hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.*

§ 2. Si uero Romanus <homo> barbarum. Salicum expolauerit <et certa (probatio)^a non fuerit,

Titel 14: a) gemäß 14 § 3 ergänzt.

I-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 29,1: Si quis superuentum aliquem alium occiderit, occidatur; ita ut. .. in simplum de suis facultatibus reformetur.

	A1	A2	A3	A4
	xnn. ^a DE SUPERUENIENTIBUS UEL EXPOLIATIS	Xini. DE SUP#J?- UENIENTES ^o UEL EXPOLIACIONIBUS	DE SUPERUENTIS VEL EXPOLIATIONI- BVS ^d . Xini.	xnn. ^o . ^b DE SUPERUENTIS UEL EXPOLIATIONEM
14.1	1. Si quis hominem ingenuum insuper uentum expolauerit cui fuerit adprobatum, mal. anthifalthio* ⁵ hoc est TÛMD din. qui f. sol. TXTH culp. iud.	1. Si quis hominem ingenuum in superuentum expolauerit et ei fuerit adprobatum, mal. murdo sunt din. IÛD fac. sol. LXII culp. iu.	1. Si quis hominem ingenuum in superuentum expolauerit, solid, LXH culp. iud.	1. Si quis hominem ingenuum in superuentum expolauerit, UMJ> denrs. qui faciunt sold. LXXII culp. iudicetwr.
14.2	2. Si uero romanus barbarum salico expolauerit,	2. Si uero romanum franco saligo expolauerit et certa non fuerit, per xxv se iuratores exsolbat medius tarnen electus. se iuratores non potuerit inuenire, mal. murdo, aut ad inium ambulit ^h aut UMD din. qui fac. sol. LXH cul. iu.	2. Si romanus homo barbarum expolauerit ^l salicom,	2. Si uero romanum aut barbaro ^{em} salico expolauerit,
	legem superiorem conpraehensa conuenit obseruare.	3. Si uero certa probatio non fuerit, xx se iuratores exsoluat medius tarnen elictus ^l . se iuratores non potuerit inuenire, mal. musdo ^k sunt din. iilfc fac. sol. xxx si adprobatus fuerit cul. iud.	causa supenus conprehensa conuenit obseruare ⁸ .	causa supenus conprehensa conuenit obseruare.
14,3	3. Si uero francus romano expolauerit, sol. xxxv culp. iudie.		3. Si uero francus romanum expolauerit, solid. xxx culp. iudi.	3. Si uero francus romanum expolauerit, IMCO denrs. qui faciunt solid. xxx culp. iudicetwr.
14.4	4. Si quis hominem qui migrare uoluerit et de rege habuerit praeceptum et	5. Si quis hominem qui admigrare uoluerit et de rege abuerit precep-	4. Si quis hominem et qui alicubi manere disponit et de regem habet	4. Si quis hominem qui alibi hübi migrare disponit et de rege habet

A Titel 14: a) nicht xiv. A 1. b) nicht xrv. A 4. c) nicht SUPERUENIENTES A 2. d) nicht EXPOLIATIONIBUS A 3. e) oder anthi falthio A 1. e") aus barbarum verbessert A 4. f) aus xpolauerit verbessert A 3. g) nicht observare A 3. h) nicht ambulat A 2. i) über der Zeile nachgetragen A 2. k) nicht murdo A 2.

C Titel 14: a) C. XIHI. DE SVPERUENIENTE EXPOLIATIONIBVS. In L. Sal. c. 15,16, 17 G 6a. b) nicht EXPOLIACIONIBUS G 6.

H Titel 14: a) bei Herold sind Titel 14 und 15 umgestellt, dort folgt also an dieser Stelle zunächst Titel 15.
+1 in superuentu.

per xxv se iuratores exsol(u)at, medius tarnen electus; s(i) iuratores non potuerit inuenire, mallobergo mosido, aut ad inium ambul(e)t aut) causa superius conpraehensa conuenit obseruare.

§ 3. Si uero Francus Romanum expoliauerit <(et)^b certa proba(t)io non fuerit, (per)^c xx se iuratores exsoluat, medius tarnen el(e)ctus; s(i) iuratores non potuerit inuenire), mallobergo mosido sunt, MCC denarios qui faciunt solidos xxx <si adprobatu fuerit) culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis hominē, qui <alicubi) migrare uoluerit et de rege habuerit praeceptum et <sibi)

b) gemäß 14 § 2 ergänzt.

c) gemäß 14 § 2 ergänzt.

C 5

xim. DE
SUPERUENTIS
UEL
EXPOLIATIONIB US

I. Si quis hominem ingenuum in superuentis expoliauerit, sol. **LXII** cul. iud.

2. Si uero romanus homo franco expoliauerit, sol. **iiXIK**; cul. iud.

3. Si uero francus romano expoliauerit, sol. xxx cul. iud.

4. Si quis hominem qui alicubi migrare disponet et habet preceptum rege

C 6

XIII >
DE SUPERUENTES
EXPOLIATIONIBUS*

I. Si quis hominem ingenuum in superuentum expoliauerit, malb. musido *Bunt nian* den. qui fac. sol. **TXTII** culp. iudic.

2. Si uero romanus homo francum expoliauerit, nafD *qui* fac. sol. **LXXII** culp. iudic.

3. Si uero francus romanuw expoliauerit, malb. musido *Bunt* den. **iaCC** *qui* fac. sol. xxx culp. iudic.

4. Si quis hominem qui alicubi migrare disponit et habet praeceptum rege

H 10

^aDe Superuentis uel
Expoliationibus.
Tit. XVH.

§ I. Si quis hominera ingenuum⁺¹ superueutum expoliauerit, malb. mosedo **MMD** den. qui faciunt sol. **LXXX** cum dimidio culpabilis iudicetur.

II. Si uero Romanus, Barbaras, Salecum Francum expoliauerit, causam superius comprehensam conuenit obseruare.

III. Si uero Francus Romanum expoliauerit, malb. mosedo **MCO** den. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.

HEI. Si quis hominem qui alicubi migrare disponit, et dirigere habet

K

XV. »DE EO QUI
HOMINEM
INGENUUM*
EXPOLIÄUERIT<»

I. Si quis^d hominem ingenuum in superuentu^e expoliauerit, **MMD** denariis qui faciunt¹ solidos*^h **Lxn** semis¹¹ culpabilis iudicetur (excepto)¹.

2. Si^k Romanus homo **ITrancum**¹ expoh'auerit, **MMD**ⁿ denariis qui faciunt¹¹ solidos ^o**iiXii** semis⁰ culpabilis iudicetur^p.

3.¹ Si uero Francus Romanum (hominem) i expoliauerit, **MCC** denariis qui faciunt solidos xxx⁸ culpabilis iudicetur (excepto capitale et delatura)».

4. Si quis hominem praeceptum regis habentem contra ordinationem

Titel 14: a-a) De superuentu (nachgetragen VLQ\)) expoliationibus (A-D) K 46 (K-Fasaung als Randnote). b) innocentem K 17. c) expoliuerit K 49. d) fehlt K 49. e) superuenientu K 18; superuentum K 65. f) facit K 49. g) fehlt K 49. h-h) Lxng K 18, 33, 46, 56; Lxra K 49; xun K 17; Lxvn K 19; xxn K 65. i) nur K 17; exe_____K 72. k) Si uero K 49. l) Francium K 56. m) MMDO K 49. n) facit K 49. o-o) Lxnff K 18, 33, 46, 56; XTITT K 17; ixvn K 19; TXTT K 65; LXXV K 49. p) iud. exe. . . . K 72. q) nur K 19. r) MMD K 46 (MCC Randnote), s) UZHQA46. t) exe_____K 17,72.

1) Glosse per c. p. de diuersis K 79.

abundiuit in mallo publico, et aliquis contra ordinationem regis <ei) testare *aut adsallire* praesumpserit, mallobergo alachtaco sunt, VIIIM denarios qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

*§ 5. Si quis hominem migrantem adsallierit <et ei fuerit adprobatum), mallobergo ^duia lacina hoc est, VIIIM denarios qui faciunt solidos cc ^dculpabilis iudicetur.

[D: 17] §6. Si quis uillam alienam adsallierit, quanti in eo contubernio uel superuenti fuerint *ibidem*

d-d) texaga hoc est MMD din. qui fac. sol. Lxm AI.

	A 1	A2	A 3	A4
	abbundiuit in malum publico et aliquis contra ordinationem regis testare praesumpserit, vmaf din. qui f. sol. cc culp. iud.	turn et abundiuit in malum publico et aliquid ex ordinationem regis testare ^{1m} presumserit ¹ , mal. sunt alachtaco sunt Tjnniif ^m faciunt sol. cc culp. iud.	pr̄cepta et sibi habundauit in mallo publico et aliqui extra ^ ordinatione dominica ei testare praesumit, CC solid, culp. iudi.	preceptum et se eam abundiuit in mallo publico et aliquis contra hordinationem regis ei testare presumpserit, vmaf denrs. qui faciunt sol. co culp. iudicetwr.
14,5	5. Si quis ⁿ hominem migrante adsalierit, quanti in contubernio uel superuentum mal. texaga hoc est nafD din. qui f. sol. iiXin culp. iudc.	4. Si <i>quis</i> hominem migrantem adsallierit et ei fuerit <i>adprobatum</i> , sol. cc cul. iud. ⁰	5. Si quis hominem migrantem asal-	5. Si quis hominem migrantem adsallierit, vnaaf denrs. qui faciunt sol. cc culp. iudicetwr.
14,6	6. Si quis uilla aliena adsalierit, quanti in eo contubernio probantur mal. sechthis hoc est sol. Lxni culp. iudic.	6. Si <i>quis</i> uilla aliena adsallierit, quanti in eum superuentum probati fuerint fuisse nuscutur Psexagenus semesP sol. culp. iud.	lierit, mal. turpofalti hoc est quanti in eo contubernio uel superuenti fuerint fuisse probantur LXH solid. unusquisque ex Ulis culpa. iud.	6. Si quis uilla aliena adsallierit, quanti in contubernio ipso fuerint uel superuenti fuerint probati na/D denrs. qui faciunt sol. LXII culp. iudicetur.

A h") tes auf Rasur A 2. l) nicht praesumpserit A2. m) nicht vmm A2. n) nicht qwis, aus qis verbessert AI. o) nicht jud. A 2. p-p) nicht sexagenis senes A 2 (Holder).

C c) aus aliqui verbessert G 5. d-d) oder turphaldeo C 6. e) aus probatur verbessert C 5. f) wohl nicht quisqwis C 5.

H b) bei Herold folgen hier 14,9-11 als §§ v-x des Titels xvii.

*et omnes qui conuicti fuerint quod in eius contubernio fuissent MMD den. qui faciunt sol. LXH cum dimidio culpabilis unusquisque eorum iudicetur. *³uel superuenti.

K u) adsallierit K 46. v) uie K 17,18; uia K 46; uiam K 19, 65. w-w) latiniam eiK 18; laziniam ei K 65; lacineam eius K 19; lacina ei K 46; lacinei K 17. x) presumserit K17,18. y) iud. exe K 72. z) adsalierit K 17; adsallierint K 65. a') adsalierit K 17; adsallierint K 65. V) homines K 19. c') conuineti K 49. d'-d') LXiiig K 18, 33, 46; TXITT K49,56; x u n K17; LXH K19,65. e'-e') hinter iud. K 17; fehlt K 18,46. f) iud. exe K 72. g') assallierit K17. h') so K 25, 32, 33, 34, 51, 56, 65; hostias K 18, 49; ostia K 17, 24; ustia K 38, 46. i') hominem K 17,19; oms K 46. k') plagauerit K 17; placauerit K 46. V) et K 46,49. m') caro K18. n') aduxerit K 49; abduxerit K 65; duxerit üCi7, 46. o'-o') contubernio fuissent conuineti fuerint K 46. p') fuerunt C 17. q'-q') LXIIIC K 18, 33, 46; uaa K 49, 56; LXH K 65; xiv K 17.

2) Glosse auxilio Pithou.

fuisse probantur, mallobergo turpefalthio^e hoc est, MMD¹ denarios qui faciunt solidos Lxn semis¹ (unusquisque ex illis) culpabilis iudicetur.

§ 7. Si quis uillam alienam adsallierit et ibidem ostia fregerit, canes occiderit uel homines plagauerit aut in carro aliquid exinde duxerit, mallobergo turpefalihio, sunt VIIIIdenarii qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

§ 8. Quicquid ibidem priserit, in hcum restituat. Quanti in eo contubernio uel superuenti fuisse probantur, MMD denarios qui faciunt solidos LXII semis (guisquis illorum) culpabilis iudicetur.

e) alacfalthio Herold; secthis A 1. f) MCO ... xxx Herold.

O 5

et habundhiet in mallo publico et aliquis^c ei extra ordinatione registestare aut adsallire presumat, sol. cc cul. iud.

G 6

et habtmdiuēt se in mallo publico et aliquis ei extra ordinationem regis restare aut adsallire presumat, malb. alcata alchatheocus uia lacina sunt den. vnuf qui fac. sol. cc culp. iudicetur.

H 10

praeceptum Regis, et si aliunde ierit in mallum publicum, et aliquis extra ordinationem Regis restare eum facit, aut adsallire presumpserit, malb. alacfacis uia lacina VTIIIM den. qui faciunt solid, co culpabilis iudicetur.to

K

regis adsallire^u uel uise^v laciniam ei^w facere prae-sumpserit*, vniM denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur v.

De eo qui Villam alienam adsalierit.
Tit. XV2II.

XVI. DE EO QUI UILLAM ALIENAM ADSALLIERIT»

5. Si quis uillam alienam adsallierit, quanti in eo contubernio uel superuento fuissent probati uel ibidem fuerint sol. LXII? cul. iud.

5. Si quis in uillam alienam adsallierit, quanti in eo contubernio uel superuentus fuissent probati uel ibidem fuerint malb. ^dtur phaldeo^d sunt den. ~~üA~~CCCC qui fac. sol. ~~LXXII~~ culp. iud.

§ I. Si quis uillam alienam adsallierit *²malb. alac falthio MCC den. qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

1. Si quis uillam alienam adsallierit*, ipse et omnes^{1*} qui conuicti⁰ⁱ fuerint quod in eius contubernio fuissent MMD denariis qui faciunt solidos ^dijXH semis^d ei^e unusquisque ipsorum^e culpabilis iudicetur¹.

6. Si quis uillam alienam adsallierit et ibidem ostia fr§gerit canis occiderit uel homines plagauerit aut in carro exinde aliquid duxerit, sol. cc cul. iud.

6. Si quis uillam alienam adsallierit et ibidem ostia fregerit canes occiderit uel homines plagauerit aut in carro aliquid exinde duxerit, malb. turpephaldeo sunt den. vMAf qui fac. sol. cc culp. iud.

II. Si quis uillam adsalierit alienam, et ibidem ostia fregerit, canes occiderit, aut hominem plagauerit, uel in carro aliquid exinde duxerit, malb. turpha falcbio vM den. qui faciunt solid, cc culpabilis iudicetur.

2. Si quis uillam alienam adsallierit⁸ et ibidem ostia^h fregerit canes occiderit uel homines¹ plagauerit^k aut¹ in carro^m aliquid inde adduxeritⁿ, vM denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur et quicquid inde abstulerit in locum restituat.

excepto quicquid ibidem priserit in loco restituat. quanti in eo contubernio uel suprauenti fuisse probantui*, sol. i*xii<; quisque* illorum cul. iud.

7. Quicquid ibidem priserit, in loco restituat. quanto in eo contubernio uel superuenientes fuisse probantur, üAfD den. qui fac. sol. TXXIII culp. iudic.

HE. Et quicquid inde abstulit, in locum restituat, et quicunqwe in eius cowtubernio fuisse *³conuicti fuerint, unusquisque eorum MMD denar. qui faciunt solid. lXHX et dimidium culpabüis iudicetur.

3. Et quancunqwe in 14,8 eius ^ocontubernio² fuisse conuicti fuerint^{p,0i}, unusquisque illorum MMD denariis qui faciunt solidos i'iiXii semis i' culpabilis iudicetur.

[D: 19] § 9. Si quis hominem mortuum, antequam in terra mittatur, <in furtum) expoliauerit, cui fuerit adprobatum, mallobergo chreomoso sunt, SIVM denarios qui faciunt solidos es culpabilis iudicetur.

[D: 18] *§ 10. Si quis hominem (mortuum) effodierit et expoliauerit et ei fuerit adprobatum, mallo-

g-g) (MDCCC denarios qui faciunt) solidos XLV [et in alia sententia (MMD denarios qui faciunt) solidos **LXXII** cum dimidio] *Herold*.

A1

A2

A 3

A4

14,9

15. Si *quis* hominem mortuum antequam in terra mittatur expoKa-
uerit cui fuerit adproba-
tum, mal. rno rebwr^r sunt
din. nna^r fac. sol. c cui. iu.

6. Si quis hominem mortuum antequam in terra ponatur in furtu expoliauerit cui adproba-
tum⁸ fuerit, c solido. culp. iud.

7. Si quis et hominem mortuum antequam in terra mittat et in furtum expo-

14,10

XV. I. Si quis hominem exfudierit* et expoh'cme-
rit, mal. u^uturni cale^u sunt
din. vma^f fac. sol. cc cui^v
fuerit adprobatum cui.
iud.

7. Si quis hominem mortuum effodierit et ex-
poliauerit et ei adproba-
tum fuerit, co soli. culp.
iud.

14,11

{XIV} 7.^w Si qu^uwhomi-
ne dormientem in furtum
expoliauerit et ei fuerit
adprobatwm, mal. friom-
usdumv sunt din. **IIIIII**
fac. sol. c cui. iud.

8.^x Si quis hominem dormientem expoliauerit,
solid, o culp. iud.

liauerit, nna^r denrs.
qui faciunt sol. o culp.
iudicetwr.

A q) vgl. A 1 Titel 61,2: Si quis uero hominem mortuum expoliauerit uiolenter, UM din. qui f. sol. LXin culp. iudic. similiter et super hominem uiuo aliqua expolia tulerit uiolenter, mal. mosido hoc est sol. πXTII culp. iudic. r-r) oder norebur A 2. s) aus abprobatum verbessert A 3. t) aus exfudirit verbessert, davor Rasur A 2. u-u) oder turnicale A 2. v) i hochgestellt A2. w) A 2 bietet die obenstehende Fassung hinter 14,6 und hinter 61,1 eine zweite: Si quis hominem dimente expoliauierit, sol. CM cui. x) A3 bietet die obenstehende Fassung hinter 14,10 und hinter 61,2 eine zweite: Si quis hominem dormientem expoliauerit, c sold. culp. iud. y) nicht friomurdum A 2.

H c) §§ v-x stehen bei Herold am Schluß des Titels xvvn. d) Druckfehler für faciunt.
*⁴ingenuum hominem furtu. ⁺aufa.

K r'-r') so K 18, 33, 56; hominem mortuum K 17, 24, 46, 49. s'-s') in furtu K 18, 33, 46; in vor furtu nachgetragene K 17; furto K 65. t'-t') effoderit aut expoliauerit K 17; effoderit K 65. u') VIIIIM K 49. v') facit K 33. w') hospicium K 56; ospicium K 20; ospitium K 18. x'-x') parentes satis facit K 18. y') K 17, 18, 46, 49. z') furto K 65; furtum K 19. a) expoliauerit K 46. b-b) fehlt K 46. c-c) hominem mortuum K 19. d) offo K 19, 49; alias toffo Randnote K 46. e-e) qui uasa K 17; que. uasa aus qui etiam verbessert K 46. f-f) ex usu aus ex usa verbessert K 46; ex usa K 49; et usu K 19; eius usus K 17. g) sargofagi K 18, 33, 49; sarchofagi K 65; sarcofa K 19. h) ducitur K 17. i-i) Lxng K 18,33, 46, 56; LXHI K 49; Lxvn K 19; LXH K 65; x m K 17. k) aristationem K 25,49; axistonem K 18; arestaratio Randnote K 46. l) ominem K 72. m) pro K 49. n) unocoque K 46. o) xu K 49. 3) Glosse in absconso K 46. 4) Glosse id est ligno cauatio K 46; sarcofago ligneo K 24, Pithou. 5) Glosse id est sepultura, id est cohopterium K 79. 6) Glosse id est coopterium uel sacc(us) K 46; uel banculas K 79; staplum super tumulum missum Pithou.

bergo turnechale *siue odo carina* sunt, vmvT^h denarios qui faciunt solidos co^h culpabilis iudicetur.

*§ 11. Si quis hominem dormientem <in furtum) expoliauerit et ei-fuerit adprobatum, mallo- [D: 16] bergo friamosido sunt, IVM denarios qui faciunt solidos 0 culpabilis iudicetur *excepto cajntale et dilatura*.

h) IVM. ... c Herold.

G5

C6

H 10

K

XVII. DE EO QUI
"MORTUUVI
HOMINEM"¹
EXPOLIAUERIT

7. Si *quis* hominem mortuum antequam in terra mittatur in furtum expoliauerit, sol. c cul. iud.

8. Si *quis* hominem mortuum antequam in terra mitatur in furtum expoliauerit, malb. chreumuso *sunt* den. miAf *qui* fac. sol. c culp. iud.

^CV. Si quis hominem mortuum antequam in terram mittatur in furtum expoliauerit, malb. chreumoso MDCCC den. qui faciunt^{*1} sol. XLV et in alia sententia MMD denar. qui faciunt sol. Lxx cum dimidio, culpabilis iudicetur.

1. Si quis hominem mortuum antequam in terra mittatur ^{B1}(in) furtu^{3s} expoliauerit, IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur. 14,9

8. Si *quis* hominem mortuum exfodierit uel expoliauerit, sol. cc cul. iud.

9. Si *quis* hominem mortuum effodierit uel expoliauerit, malb. tornechallis *siue odocarina sunt* den. vinAf *qui* fac. sol. cc culp. iud. *

VI. Si quis hominem mortuum exfodierit et expoliauerit, malb. thurni ehalt. miM den. qui faciunt solid, o culpabilis iudicetur.

2. Si quis hominem mortuum "effodierit et expoliauerit"^{*}, VIIIIM^U denariis qui faciunt^v solidos cc culpabilis iudicetur. Et postea parentes defuneti iudicem rogare debent ut inter homines non habitet auctor sceleris, et qui ei hospitium^w dederit antequam [^]parentibus satisfaciatur^x DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 14,10

VH. *Et postea parentes defuneti, iudicem rogare debent, ut inter homines non habitet auctor sceleris, et qui ei hospitium dederit, antequam parentibus satisfaciatur, DO den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

9. Si quis hominem dormientem in furtum expoliauerit, sol. c cul. iud. exe. cap. et del.

10. Si *quis* hominem dormientem in furtum expoliauerit, malb. freomundo *sunt* den. imiif *qui* fac. sol. c culp. iud. excep. cap. et del.

X. Si quis ^{*4}hominem dormientem expoliauerit malb. Chreumoso nmi den. qui faciunt solid, c culpabilis iudicetur.

5. Si quis hominem in-genum dormientem (in)y¹ furtu^z expoliauerit⁵, IVM denariis qui faciunt solidos o culpabilis iudicetur¹⁰ excepto capitale et delatura^{1*}. 14,11

ViII. *Si quis mortuum hominem aut in⁺⁵ offo aut in petra, quae uasa ex usu sarcophagi dieuntur, super alium miserit, MMD den. qui faciunt solid, LXH et dimidium, culpabilis iudicetur.

3. Si quis ^cmortuum hominem⁰ aut in noffo^{sd} aut in petra ^equase uasa^e *ex usu^f sareofagi^{5^} dieuntur¹¹ super alium miserit, MMD denariis qui faciunt solidos ^hxa semis¹ culpabilis iudicetur. E: 18,2

IX. *Si quis aristotem super hominem mortuum capulauerit, de unoquoque DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

4. Si quis aristotem^{8k} super hominem¹ mortuum capulauerit, de^m unoquoque¹¹ DO denariis qui faciunt solidos xv^o culpabilis iudicetur. E: 18,3

[D: 15] XV. De (homicidiis uel) eo qui uxorem alienam tulerit *uiuo marito*

§ 1. Si quis (hominem ingenuum occiderit aut) uxorem alienam tulerit (a) uiuo marito <cui fuerit adprobatum), mallobergo affalthecha^a hoc est, VIIIM denarios qui faciunt solidos co culpabilis iudicetur.

*§ 2. Si quis cum ingenua puella per uirtutem moechatus fuerit <et ei fuerit adprobatum), mallobergo uueruanathe hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

*§ 3. ^xSi quis cum ingenua puella sponta- [§ 3. *Si quis cum ingenua puella et spontanea*

Titel 15: a) abtiga G; abtica et in alia mente arbatheus enlanthamo (lies leuanthamo[^] Herold.

1-1) Vgl. Lex Burgundionum 12,4: Si uero puella sua sponte [voluntate B 11] expetierit uirum . . . et ille se cum illa miscuerit, nuptiale pretium in triplum soluat.

A 1	A2	A3	A4
XV. DE HOMICIDIIS TJEL SI QUIS UXOREM ALD3NAM TULERIT		XV. DE UXOREM ALIENAM AB ALIO SUBLATA	XV.
15.1 Si quis hominem ingenuum occiderit aut uxorem alienam tulerit a uiuo marito, mal. leudardi hoc est vmtf din. qui f. sol. cc culp. iudic.	(XV) 2. Si <i>quis</i> uxorem alienam tollere uoluerit uiuo marito, malb. ^a af falthe cha ^a swnt din. vMAf fac. sol. cc cui fuerit adprobatum culp. iud.	1. Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, solid, co culp. iudi.	1. Si quis uxorem alienam tulerit hūno marito, vmM denrs. qui faciunt sol. cc culp.
15.2 (XXV) 2» Si quis cum ingenua puella per uirtutem mechatus fuerit, mal. siuaerohen hoc est sol. Lxm culp. iudic.	3. Si <i>quis cum</i> ingenua puella mechatus fuerit et ei fuerit adprobatum, mal. uirtuane s«nt din. UATD fac. sol. LXII cul. iud.	3. Si <i>quis cum</i> ingenua puella per uirtutem moechatus fuerit, Lxn solid, culp. iudi.	2. Si quis ingenuus ingenuam per uirtutem mechatus fuerit, mfD denrs. qui faciunt sol. LXH culp.
15.3 (XXV) 2? Si quis-cumqtte ingenua puella spontanea uoluntate ambis conuenientibus mechati conuenientibus fuerint, UidCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	4. Si <i>quis cum</i> ingenua puella spontanea uoluntatem ambis conuenientibus mina, firilayso SMnt din. JMT> fac. sol. XLTT culp. iudicatur.	2. Si <i>quis cum</i> ingenua &m puellam spontanea uoluntate ambis conuenientibus oculute moechati ⁰ fuerint cui adprobatum fuerint, XLV solid, culp. iud.	3. Quicumqwe ingenua puella spontanea uoluntate ambis conuenientibus ut hoccultum mšcatus fuerit, iAfDCCC denrs. qui faciunt sol. XLV culp. iud.
XVI. DE INCENDIIS	XVI. TITULI.US. DE INCENDIIS	DE INCENDIIS. XVI.	XVE<>. DE INCENDIIS
16,1 1. Si quis casa qualibet super homines dormientes incenderit, quanti ingenui intus fuerint mal-	1. Si <i>quis casa</i> aliena qualibet super hominis dormientis incendederit cui fuerit <i>adprobatum</i> ,	1. Si quis casam qualibet super homines dormientes incenderit ^a , quanti ingenui intus fuerint [^]	1. Si quis casam quamlibet super homines dormientibt*s incenderit, quanti ingenui intus fu-

A *Titel 15: a) oder affalthecha A 2. b) 15,2 und 15,3 stehen in A 1 zwischen Titelüberschrift 25 und 25,1. c) aus moechanti verbessert A 3.*

Titel 16: a) aus incenderit verbessert A 3. b) aus fuerit verbessert A 3.

C *Titel 15: a) C. XV. DE EO QVIVXOREM ALIENAM TVLERIT VIVO MARITO. In L. Sal. c. 14 sie notatur f C 6a. a") aus vmxaf verbessert G 6. b) aus mechatus verbessert G 6. c) aus uueruanato verbessert G 6.*

Titel 16: a) C. XVI. DE INCENDIIS. In L. Sal. c. 18 C 6a. b) nicht homines G 6.

nea uoluntate ambis conuenientibus (occulte) uoluntate amborum partium coiuerit et in occulto moechati fuerint (cui adprobatum fuerit), moechatus fuerit,] mallobergo firilasia sunt, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.^x

XVI. De incendiis

[D: 20]

§ 1. Si quis casam (aliena(m)) quamlibet super homines dormientes incenderit <cui fuerit adprobatum), mallobergo seolandouefa, saldeba, cui casa est solidos LXII semis conponat et quanti ingenui intus fuerint, mallare debent

[β 1. Si quis casam quamlibet^a (super) homin(em) dormient(em)^ε incenderit, ei cuius casa est, mallobergo andebau (M¹JtD*) denarios qui faciunt) solidos LXII et dimidium culpabilis iudicetur⁰. Uli uero, qui exinde euaserint, unus-

Titel 16: a-a) nach D verbessert. b) nach der Solidus-Zahl verbessert. c) danach excopto-Klausel aus K.

05	06	H10	K
XV. QUI UXOREM ALIENAM TULERIT UIUO MARITO	XV. ^a DE EO QUI UXOREM ALIENAM TULLERIT UIUO MARITO	^a De eo qui Vxorem tulerit alienam, uiuo marito. Tit. XVI.	
1. Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, sol. cc cl. id.	1. Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, malb. abtiga sunt den. vmjtf ^{am} qui fac. sol. cc culp. iudic.	§ I. Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, malb. abtica: et in alia mente, arba theus en lanthamo VIIIIM den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.	^ε 12. Si quis uxorem alienam uiuo marito tulerit, vmM denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur. 15,1
2. Si quis cum ingenuam puellam per uirtute mšchatus fuerit, sol. LXIII ^ε cui. iud.	2. Si quis cum ingenua puella per uirtutem moechatus ¹¹ fuerit, malb. uueruanathe ⁰ sunt den. UMD qui fac. sol. Lxn<; culp. iudic.	II. Si quis cum puella per uirtutem moechatus fuerit, malb. theurora MMD denar. qui faciunt sol. LXII cum dimidio, culpabilis iudicetur.	13. Si quis cum ^b ingenua puella ⁰ per uirtutem ^d moechatus fuerit ^d , MMD denariis qui faciunt solidos ^e Lxn semis ^e culpabilis iudicetur. 15,2
3. Si quis ingenuam puellam spontanea uoluntate ambis conuenientibus in occultum mechati fuerint, sol. XLV cui. iud.	3. Si quis ingenuam puellam sponsatam uoluntatem amborum conuenientibus in occultum mechati fuerint, malb. fredolasio sunt den. IADCCC qui fac. sol. XLV culp. iud.	III. Si quis cum ingenua puella et spontanea uoluntate amborum partium coiuerit, et in occulto moechatus fuerit, malb. friro lasia MDCCC den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur. ^b	14. Si quis cum ^f ingenua puella ¹ desponsata [^] ea consentiente in occulto ¹¹ moechaverit ¹ , MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV ^k culpabilis iudicetur. 15,3

XVI. DE INCENDIIS XVI.^a DE ESTCENDIIS De Incendiis. Tit. XIX. XVHL DE INCENDIIS

1. Si quis casam quamlibet super homines dormientes incenderit, cui casa est sol. Lxn<; conponat et uas haldem

J. Si quis casam quamlibet super hornnes⁰ dormientes incenderit, malb. seolando et uas haldem

§ I. Si quis casam quamlibet, intus dormientibus hominibus incenderit, ei cuius casa

1. Si quis^a casam quamlibet^a intus hominibus dormientibus incenderit, ei cuius^b casa⁰ fuit^d MMD^B

Titel 15: a) bei Herold vor Titel 14 gestellt. b) bei Herold folgt 13,10.

H

Titel 15: a) 15,1-3 stehen in K als §§ 12-14 des Titels xrv zwischen 13,9 und 13,10. b) fehlt K 17. K c-c) ingenuam puellam K 17. d-d) mechatus fuerit K 49, 65; moecatus fr. K 17. e-e) Lxng K 18, 33, 46, 56; Lxn K 65; XLIH K 17; Lxvm K 19; LX K 49. f-f) ingenuam puellam K 17. g) disponsata K 18, 46, 49, 72. h) hoculto K 17; occulte K 56. i) mechauerit K 65; mechauerunt K 17. k) LXV K 17; xv K 65.

Titel 16: a-a) casas qualiuet K 19. b) so K 20, 33, 46, 49, 56, 65; cui K 17,18,19, 24. c) causa K 17, 49. d) fuerit K 17, 19. e) MMDC K 19.

de seolandouefa, et contra unumquemque solidos LXII semis culpabilis iudicetur. Et si aliquis intus arserit, mallobergo leodi seolandouefa sunt, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur; de leode VIHM denarios qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur; et cui casa est, mallobergo alfathio hoc quisque ex ipsis eum mallare debent per malberg seulandeueuas, et (IVM denarios qui faciunt solidos C culpabilis iudicetur unicuique eorum. Si aliqui ibidem remanserint, mallobergo leudi, (IVM denarios qui faciunt solidos C culpabilis iudicetur. Et si aliquid non remanserit ibidem, mallobergo leudi, (VIHM denarios qui faciunt

A1	A2	A3	A4
lare debent. et si aliquid intus arserit, mal. alfa- thio hoc <i>est</i> nifD din. qui f. sol. Lxn cul. iudic.	mal. selane effefa quam ingenui fuerunt intus mallare debint. et si aliquis intus arserit, mal. leodi selane effa <i>sunt</i> din. mn/DC fac. sol. LXII culp. iud. de leode, sol. cc cul. iu. cui causa <i>est</i> , mal. anda dil szmt din. vniif fac. sol. cc cul. iud.	mallare debent. et si aliquis intus arserit, Tjcr solid, de leude, cc solid, cui casa <i>est</i> , Lxn solid, culp. iud.	erint mallare debent. et si aliqui intus cremauerint, HMD qui faciunt sol. iiXn culp. iud. De laude, sol. cc. cui casa est, UMD denrs. qui faciunt sol. ixn.

16,2 2. Si quis casa cletem salina incenderit et ei fuerit adprobatum, mal. althifathio hoc *est* UMD din. qui f. sol. LXin culp. iud.

16,3 3. Si quis spicario aut machalum cum annona incenderit, HMD din. qui f. sol. LXin culp. iudic.

2. Si *quis* spicario aut amachallo^c cum anona

2. Si spicario aut machalo cum anona incenderit cui fuerit adprobatum, ~~LXII~~ solid, culp. iud.

2. Si quis spicarium aut magalum cum anona. incenderit, UMD dena. qui faciunt sol. ICTT culp.

A c) *nicht* amachallum A 2.

C b") *danach* den *getilgt* G 6. c-c) *nicht* culp. iud., *über* *ursprünglichem* cowponat (*nicht* conponat) C 5.

H Titel 16: a) *Druckfehler* für uniuscuiusqwe. b) *bei* Herold folgt *Capitulare* I 76. ⁺fuit.

K /-/: Lxn? K 18, 33, 46; ixm K17, 49, 56; LXVH K 19; i m K 65. g-g) *fehlt* K 46. h-h) *so* K18, 33, 46, 56, 65; et euaserunt K 17; et euuaserit K 49; *fehlt* K 24. i) *malare* K 17; *mallere* K 19. k-k) LXII? K18, 33, 46; LXIII K 17, 49, 56; IAH K 19, 65. l) culp. iud. K17. m) *ibidem* K18,46,49. n) *perdiderunt* iC 17; *perdiderit* K 19. o-o) *in* locum K 33, 46,65; *illorum* K17. p) *restituert* K17.

est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur. " *solidos cc culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.*]

(§ 2. Si quis casa cletem salina incenderit et ei fuerit adprobatum, mallobergo althifathio hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos TTTT (semis) culpabilis iudicetur.)

§ 3. Si quis spicarium aut machalum cum anona incenderit <cui fuerit adprobatum), mallobergo leodeba^d sunt, MMD denarios qui faciunt solidos T/m semis culpabilis iudicetur. [D: 21]

d) saldeban Herold.

O 5

06

H 10

K

nat. et quanti intus fuerint, mallare debent contra unumquemque sol. IXXII^c; ^cCUI. id.^c et si aliqui intus arserint, sol. cc cul. iud. et cui casa est sol. LXII? cul. iud.

pa cui causa est sol. ~~LXXII^c~~^b ⁺¹est, malb. andebau conponof. et quam intus fuerint, mallare debent de seolandea et contra unumquemque sol. Lxn; leode seolande fadisco landefa sunt den. VIII/A qui fac. sol. cc culp. iud. et cui casa est sol. ~~LXXII^c~~ culp. iudic.

MMDC den. qui faciunt solid. Lxn et dimidium, culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura. Uli uero qui exinde euaserint, unusquisque ex ipsis eum mallare debent, per Malberg seu, landeueuas, et imM denar. qui faciunt solid, o culpabilis iudicetur unicuique eorum.

denariis qui faciunt solidos ^{vi}IXU semis* culpabilis iudicetur & excepto capitale et delaturas; et quantumque intus fuerint ^het euaserint^h, mallare¹¹ eum debent; et unicuique illorum MMD denarios qui faciunt solidos ^kLxn semis¹¹ conponat¹

II. *Et quicquid ibi perdiderint in locum restituantur.

et quicquid ibi^m perdiderint¹¹ in loco^o restituantur.

m. si IX. *Et aliqui ibidem remanserint malb. leudi malb. leudi imar den. qui faciunt sol. c culpabilis iudicetur.

Et si aliquis intusi arserit',

i m. *Et ille qui incendium misit, parentibus uniuscuiusque^a defuncti VIIIIM den. qui faciunt solid, cc culpabilis iudicetur.*

ille qui incendium misit parentibus defuncti⁸ vmm denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

2. Si quis spicarios aut maoluw cum annona incenderit, sol. Lxn? cul. iud.

2. Si quis spicarium aut maufolum cum annona incenderit, malb. leodeua Bunt den UMD qui fac. sol. Txng culp. iudic.

VII. Si quis spicarium aut machalum cum annona incenderit, malb. saldeban MMD denar. qui faciunt sol. i-xn cum dimidio culpabilis iudicetur.

2. Si quis spicarium^{2*} 16,3 aut^u maholum^{3v} cum annona^w incenderit, MMD denariis qui faciunt solidos ^xLXII semis^x culpabilis iudicetur.

q-q) intus aliquid JC 27. r) fuerit K19. s) fehlt K 20. t) spigarium K 19. u) uel K 49. **K**
v) maholum K 18,19, 24, 33, 46 (macholum Randnote), 56; maolum uel macholum K 49; machalum K 30; maffolum K 65; moffolum K 17; mauolum K 28; moalum K 31. w) anona K 18,46. x-x) ix nj K 18, 33, 46; m n K 17, 49, 56; LXH K 19, 65.

1) Glosse in iudicium vocare Lindenbruch. 2) Glosse id est cellarium K 79; horreum cum tecto Pithou. 3) Glosse id est canauam K 79; horreum sine tecto Pithou.

§ 4. Si quis (uero) suturem cum porcis (aut) scuriam cum animalibus *uel fenilem* incenderit et ei fuerit adprobatum, mallobergo *sunde(b)a*^e hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

{β 5. Si Romanus hoc Romanum admiserit et certa proba(t)io non fuerit, per xx se iuratores exsol(u)at, medius tamen electus; s(i) iurator(e)s inuenire non potuerit, tunc ad inium ambul(e)t, hoc dicunt mallobergo leode(b)a, sunt denarii MCC, faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.)

§ 6. Si quis ^fsepem *alienam* aut concisam (alienum) incenderit¹ <et ei fuerit adprobatum>, mallobergo bila sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

e) leodeba G; saldeba leosdeba *Herold*. f-f) cuncida alienam capulauerit *Herold*.

	AI	A2	A 3	A 4
16,4	4. Si quis suturem cum porcis aut scuria cum animalibus incenderit et ei fuerit adprobatum, ex cap. capl. et dil. mal. sundela hoc es* <i>TLMD</i> din. qui f. sol. Lxm culp. iudc.	sote cum porcus scuria cum animalia incenderit cui fuerit* adprobatum, malb. leo deba <i>sunt</i> din. uktD fac. sol. LXXI culp. iud.	4. Si <i>quis</i> uero suturem cum porcis scuria cum animalibu« incenderit, Lxn solid, culp. iud.	3. Si quis suturem cum porcis scuria aut animalibus incenderit, IM/D denrs. qui faciunt sol. XXII culp.
16,5		3. Si romanus hoc romanum admiserit et certa probacio non fuerit, per xx se iuratores exsolbat medius tamen electus. se iuratoris inuenire <i>non</i> potuerit, tunc ad inium ambulit. hoc dicMrtfmalb. ^d leode cal ^d <i>sunt</i> din. ilfcc fac. sol. xxx culp. iudicetur.		
16,6	5. si quis sepem aut concidem alienum incenderit, cc din. qui f. sol. xv culp. iudic.	4. Si <i>quis</i> sepe aut concisa inciderit et ei fuerit <i>adprobatum</i> , malb. bila swnt din. DC fac. sol. xu cl. ^e iud.		4. Si quis sepem aut concisam incenderit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.
16,7			3. Si uero sepe concisa cappulauerit, solid, v culp. iud.	5. Si quis uero sepem aut concisam capulauerit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.

XVII.
DE UULNERIBUS

17,1 1. Si quis alterum uoluerit occidere et colpus falierit cui fuerit adprobatwm, mal. uito ido efa hoc est *UMT*> din. qui f. sol. liXni culp. iudic.

Xun.
DE UULNERIBUS^a
1. Si quis alterum uoluerit occidere et colabus *preter* fallierit et ei fuerit adprbatum, malb. selando swnt din. m/D fac. sol. Lxn cui. iud.

DE WLNERIBVS.
XVII.

1. Si quis alterum uoluerit occidere et colaphos *preter* falliuerit, Lxn solid. culp. iud.

XVIIo.
DE UULNERIBUS

1. Si quis alterum uoluerit hoccidere et colpus *preter* fallierit, **IMD** denrs. qui faciunt sol. xxn culp.

A d-d) oder leodecal A 2. e) nicht culp. A 2.

Titel 17: a) nicht VULNERIBUS A 2.

C d-d) auf Rasur G 6.

Titel 17: a) C. XVII. DE WLNERIBVS. In L. Sal. c. 19 C6a.

H +²bicha biggeo.

(*§ 7. Si quis uero ßsepem aut concisam capulauerit & mallobergo bicha biggeo sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur *excepto capitale et dilatura*.y

XVH. De uulneribus

[D: 22]

§ 1. Si quis alterum (uulnerauerit aut) uoluerit occidere et colpus praeterfallierit et ei fuerit adprobatum, mallobergo seolandouefa hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur.

g-g) cuncida uel sepe incenderit *Herold*.

0 5

06

H 10

K

3. Si *quis* sutem cum porcus scuria cum animalibus uel fenile incendi-derit, sol. ixni; cul. iud. exe. cap. et del.

3. Si *quis* sutera cum porcus scuriam cum animalibus uel fenile incendi-derit, malb. leodeba^d sunt den. UMD qui fac. sol. iiXn<^d culpabilis iude.

VIII. Si quis sudenn cum porcis, scuriam cum animalibus uel foenile incendi-derit, malb. saldeba leosdeba MMD denar. qui faciunt solidos Lxn et dimidium culpabilis iudicetur.

3. Si quis sudem cum 16,4 porcisv scuriam^{d z} cum animalibus^a uel fenile¹³ incendi-derit, MMD denariis qui faciunt solidos^c Lxn semis^e culpabilis iudicetur^d *excepto capitale et delatura**.

4. Si *quis* sepe aliena aut concisa incendi-derit, sol. xv cul. iud.

4. Si *quis* sepem aliena aut concisam incendi-derit, malb. bila DC den. qui fac. sol. xv eulp. iude.

XI. Si quis uero cuncida uel sepe incendi-derit, malb. ²bica Dc den. qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

4. Si quis concisam⁵⁶ 16,6 uel sepem alterius capulauerit^u uel incendi-derit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

5. Si capolauerit, sol. xv cul. iud. exe. cap. et dela.

5. Si capulauerit, malb. biabigo *sunt* den. DC qui fac. sol. xv eulp. *excepto* cap. et del.

X. Si quis cuncida aliena capulauerit, malb. bila DC denar. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

16,7

XVII.
DE UULNERIBUS

1. Si quis alterum uolens occidere et colpus praeterfallierit, sol. LXII? cul. iud.

XVH>
DE UULNERIBUS

1. Si *quis* alterum uolens occidere et colpos praeterfallierit, malb. seolando efa sunt den. UATD qui fac. sol. liXn? eulp. iudic.

De Vulneribus.
Tit. XX.

§ I. Si quis alterum uoluerit occidere et colpus praetersallierit malb. seu landoueuas MMD den. qui faciunt sol. iiXii et dimidium culpabilis iudicetur.

XIX.
DE UULNERIBUS

1. Si quis Uoluerit alterum occidere* et colpus¹¹⁵ ei fallierit⁰, uel cum^d sagitta⁶ toxicata eum¹ percutere uoluerit et ei ictuss fallierit, MMD¹¹ 17,1

y) porcis (*nachgetragen*) K 46; porcus K 21. z) scuriam K 17; scuriam rama K 19. a') alibus K 19. K
b) fenile K 18. c' c') ixii? K 18, 33, 46 (*et cum ubergeschrieben*); LXII K 17, 49, 56, 65; ixxii K 19.
d'-d'') fehlt K 72. e') concisem K 19; coneidem K 65; coneidem uel concisam K 49. f) capolauerit K 46.
4) Glosse id est stabulumi C 79. 5) Glosse id est areuatiuum uel palenchatam K 79.

Titel 17: a-a) alterum (alterium K 18) uoluerit occidere K 18, 46, 49; alterum oeeiderit K 19. b) cul-
pus K 19; corpus K 49; baculus K 65. c) fallierit K 49. d) cum *aus* concisa *verbessert* K 17. e) sa-
gita K 49. f) et eum K 19. ff) colpus *Bandnote* K 46 (vgl. 0). h) MMDC K 17.

1) Glosse ictuss *Pithou*.

§ 2. Si quis alterum de sagitta toxicata percutere uoluerit (*et colpus praetersclupauerit et ei fuerit adprobatum*), ^a mallobergo seolandouefa^a sunt, ^bMMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur^b.

*§ 3. Si quis hominem^o plagauerit (ita), ut sanguis ad terram cadat, et ei fuerit adprobatum, mallobergo se(o)lando(u)efa^d, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis alterum^e in caput *ita* plagauerit, ut cerebrum appareat¹ (*et ei fuerit adpro-*

Titel 17: a-a) similiter mallobergo Herold. b-b) (et) causa superius conpraehensa conuenit obseruare A 3, 4, Herold. c) G fügt aus 17 § 4 in caput ein. d) leodard chesfrido sunt G; vgl. Herold, e) hominem A 3, 4, C, Herold. f) C kontaminiert mit 17 § 5.*

	A1	A2	A 3	A 4
17.2	2. Si quis alterum de sagitta toxigata percutere uoluerit et praetersclupauerit et ei fuerit adprobatum, HMD din. qui f. sol. iiXm culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> alterum de sagitta toxegata percutere uoluerit, malb. ^c seolando ^o swnt din. IA/D fac. sol. Lxn culp. iudi.	2. Si quis alterum de sagitta toxecata ^b percutere uoluerit, causa superius conpraehensa ^d conuenit obseruare.	2. Si quis alterum de sagitta tossecata percutere uoluerit, seulando ueua et causa superius intimata obseruabitwr.
17.3	5. Si quis hominem plagauerit ita ut sanguis in terra cadat et ei fuerit adprobatwm, DC din. qui f. sol. xv culp. iud.	3. Si <i>quis</i> hominem placauerit aut sanguinem ad terra cadat et ei fuerit adprobatwm, malb. selando efa din. DC fac. sol. xu cul. iud.	3. Si quis hominem plagauerit ut sanguis ad terram cadat cui fuerit adprobatum, xv solid, culp. iudi.	3. Si quis hominem plagauerit si sanguis ad terra cadit si ei fuerit adprobatum, DC denrs. qui faciunt sol. xv cul.
17.4	3. Si quis alterum in caput plagauerit ut cerebrum apareat	4. Si <i>quis</i> alterum in caput plagauerit et ei fuerit adprobatfwm, malb. chiesio frit swnt din. DC fac. sol. xu cul. iud.	4. Si <i>quis</i> hominem in caput plagauerit sie ut sanguis ad terram cadat, xv solid, culp. iudi.	4. Si quis hominem ingenuum in caput plagauerit et sanguis ad terram cadit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.
17.5	et exinde tria ossa quae super ipso cerebro iacent exierint, mal. uuisio feth hoc <i>est</i> ilfcc din. qui f. sol. xxx culp. iud.	si exinde trea ossa qui super ipsum cerebrum iacet exierint, malb. chisio frit sunt din. iitfcc fac. sol. xxx culp. iud.	et si exinde trea ossa qui super ipso cerebro iacent exierint, xxx sodi. culp.	Si exinde tria össa exierint qui super cerebro iacent, IA/DCCC denrs. qui faciunt sol. XLH culp.
17,6	4. si uero inter costas fuerit aut in uentrem ita ut uulnus appareat ut usque ad intrania perueniat, mal. hisifreth hoc <i>est</i> IMCG iVCC fac. sol. xxx culp. iud.	5. Si uero intra costas uulnus intrauerit usque ad intrania peruinerit, malb. ^e gas frit ^e Bunt din. iud.	5. Si uero intra costas ita uulnus intrauerit et usque ad interranea perueniat, solid, xxx culp. iudi.	5. Si uero intra costas ita uulnus intrauerit ut usque ad intranea perueniat, iADCCC denrs. qui faciunt sol. XLV cul.

A b) *attstoxegeata* verbessert A3. c-c) *oder* seolando A 2. d) *aus conwie&ehensa*, verbessert A3. e-e) *oder* gasfrit A2.

C b) *nicht* plagaueri« G 6. b") *aus* xx verbessert G 6. c) *aus* crebrum verbessert G 6. d) *nicht* intrauerit G 6.

H Titel 17: a) mit Sternchen, nicht mit Kreuzchen.

*^xin capite.

*²leoardi (nicht +leoardij).

+³ut inde tria ossa.

bat um), mallobergo chicsiofrit β sunt, ^h denarios DG qui faciunt solidos xv^h culpabilis iudicetur.

§ 5. *Et si exinde tria ossa, qui super ipso cerebro iacent, exierint^l, mallobergo chi(c)siofrit^k hoc est, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ & Si uero intra costas (fuerit aut in uentrem) ita uulnus intrauerit, ut usque ad intrania perueniat, mallobergo gisiffrit hoc est, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

g) andeafen G, Herold. h-h) solidos XLV C, Herold. i-i) G kontaminiert mit 17 § 4. k) charfrido Herold; inanbina ambilicse G.

G 5

2. Si quis alterum de sagitta toxecata percute- rit et colpus preterfallie- rit, sol. Lxn<; cul. iud.

3. Si quis hominem in caput ita placauerit ut sanguis ad terra cadat, sol. xv cul. iud.

4. Si quis hominem in caput ita placauerit et exinde trea ossa exierint, sol. xxx cul. iud.

5. Si quis hominem in caput ita placauerit ut cerebrum appareat et trea ossa desuper cerebrum exierint, sol. XLV cul. iud.

6. Si uero intra costas ita uulnus intrauerit us- que ad interanea perue- neat, sol. xxx cul. iud.

G 6

2. Si quis alterum de sagitta toxicata percuttere uult et colpos prseterfallierit, malb. seolandefabunt den. HATD qui fac. LXH< culp. iud.

3. Si quis hominem ita plagauerit in caput et sanguis ad terra cadit, malb. leodard. chesfrido Bunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud.

4. Si quis hominem ita plagauerit in caput ut exinde tres ossa exierint, malb. inanbina ambilicse Bunt den. XMCO qui fac. sol. xxx^b culp. iud.

5. Si quis hominem ita plagauerit in caput ut cerebrum^o exierit, malb. andeafen sol. XLV culp. iudic.

6. Si uero inter costas ita uulnus itrauerit^d ut usqwe ad intraniam perueniat, malb. geisofredo Bunt den. IACO qui fac. sol. xxx culp. iud.

H 10

H. Si quis alterum de sagitta toxicata percu- tere uoluerit, similiter malb. et caussam supe- rius conuenit obseruare.

III. Si quis hominem •plagauerit, et sanguis ad terram cadit, et ei fu- erit adprobatum malb. *2charfrido^a DO den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

HU. Si quis hominem in capite plagauerit, ⁺³et exinde ossa exierint, malb. charfrido MCC den. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.

V. *Si quis hominem ita plagauerit ut cere- brum appareat et tria ossa desuper cerebro exierint malb. aude afenus MDCCC denar. qui faciunt solid, XLV culpabilis iudicetur.

"VI. Si uero intra co- stas aut in uentrem, ita ut uulnus ad interanea peruenierit,

K

denariis qui faciunt soli- dos^lLxn semis^l culpabilis iudicetur^{l*}. 17,2

^l2. Si quis^m hominem¹¹ 17,3
^oin caput^o itaP plagauerit*!
ut^r sanguis^s ad terram ca-
dat^s, DC denariis qui fa-
ciunt solidos xv culpabi-
lis iudicetur.

3. Si quis hominem *in 17,4
caput* ita plagauerit^u ut
inde tria ossa exeant^v,
MCC^w denariis qui fa-
ciunt* solidos xxx culpa-
bilis iudicetur.

4. Si quis hominem >in 17,5
caputy ita plagauerit⁸ ut
cerebrum appareat et^a
tria^l» ossa desuper^o cere-
bro exierint, MDCCC^s de-
nariis qui faciunt solidos^e
XLV^l culpabilis iudice-
tur.

5. Si uero intra[^] costas 17,6
uulnus intrauerit¹¹ et us-
que ad^l intrania^k per-
uenerit, MCC^l denariis
qui faciunt solidos xxx
culpabilis iudicetur.

i-i) Lxiiff K18,33,46; Lxra K17,49,56; JJKXKW, 65. k) iud. exe.... K 72. l) 19,2 bis 24,3 sind auch in K D 8 (hier K 8) überliefert. m) fehlt K 49. n) fehlt K 20. o-o) in capud K18,49; in capite K 33; fehlt K17. p) fehlt K 8, 46, 49. q) plagauerit K 17, 46 ('plagauerit Randnote); placauerit K 18; placuerit K19. r) et K 46, 49. s-s) in terra cadet K 17; a terra inde cadit K 46. t-t) in capud K 18; in capite K 33, 65; fehlt K 49. u) plagauerit K 17, 46; placauerit K 18; placuerit K 19. v) ex- eunt K 17 (nach Hesseis; von mir nicht notiert). w) MCCC K 49. x) fehlt K 49. y-y) in capud K18, 49; in capite K 33, 65; fehlt K 8. z) plagauerit K17, 46; placauerit K 18; placuerit K19. d) & K49. b') in hier und sonst K 46 ;aiK 19. c') desuper aus qui super verbessert K 17. d' JMDCO K 49. e') fehlt K 49. f) xui Randnote K 46. g') contra K 46 (infra Randnote), h') aus inerrauerit verbessert K17. %') fehlt K 65. k') intranea K17,18,46; traneam K 49. l) m cco K 49.

§ 7. *Si ue.ro plaga ipsa semper currit et^l ad sanitatem non peruenerit^l, mallöbergo freobleto, (MMD denarios qui faciunt} solidos LXH semis culpabilis iudicetur. De medicatura uero, mallöbergo andechabinus hoc est, ((CCCLX) denarios qui faciunt) solidos ix^m.*

[D: 23] §8. ^xSi quis ingenuus ingenuum de fuste percusserit, ut sanguis non exeat, usque (ad) tres

l-l) non sanat *Herold.* m) ix componat *Herold.*

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum 5: De his qui flagello, fuste, calce vel pugno percutiunt. 5,1: Si quis ingenuum hominem tale praesumptione percusserit, per singulos ictus singuloa solidos solvat.*

	A1	A2	A3	A4
17,7	praeter medicatura sol. v.	De medicatura uero, malb. andechabino ¹ sunt sol. trim cul. iud.	de medicaturas uero hoc est solid, vim.	De medicaturas uero, malb. candechapanus aunt denar. qui faciunt sol. vm.

17,8	6. Si quis ingenuus ingenuum de fuste percusserit ut sanguis non exeat usque tres colpus semper per unum quisquo icto, mal. uualfaths hoc est cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	6. Si quis ingenuus ingenuum de fuste percusserit ut sanguis non exiat, in colobus malb. uad falto hoc est, semper unusquisqwe stus ternus sol. solbat.	6. Si quis ingenuus ingenuum de fuste percusserit ut sanguis ad terram non cadat, usque ad tres colaphos id est uno hietu hoc est ^h ternos solid, soluant.	6. Si quis ingenuus ingenuum de fuste percusserit ut sanguis non exeat, usqwe ad tres colpos hoo est pro hūno hicto cxx denrs. qui faciunt sol. in soluat.
------	---	---	---	--

17,9	7. Si uero sanguis exierit, tale culpa componat quantum si eum de ferro uulnerauerit.	7. Si uero sanguis exierit, malb. uuadfodo, talem culpam componat quantum si eum de ferum uulnerassit.	7. Si sanguis exierit, tale culpa componat quantum si eum de ferramentum uubierasset.	7. Si uero sanguis exierit, tale culpa componat quantum si eum de ferramento uulnera-
------	---	--	---	---

17,10	8. Si quis de clauso pugno alio percusserit, mal. uualfoth hoc est CCCLX din. qui f. sol. nouem culp. iudic. Ita ut per singulos ictos ternos sol. reddat.	8. Si quis clausum manum alterum percusserit, malb. uuadeflat aunt din. CCGLX fac. sol. trnn. Item ut per singulus stus ternus sol. reddat.	8. Si quis clausam manum alterum percusserit, nouem solid, ut per singulos hictos ternos solid. soluat.	berit, CCCLX denrs. qui faciunt sol. vin culp. et malb. 'uado' falto ¹ ita singulos ictos ternos sol. reddat.
-------	--	---	---	---

17,11	9. Si quis alterum in uia expoliare temptauerit et ei per fuga euasserit	9. Si quis alterum in uia expoliauerit et per fugam euasserit ipsi fu-	9. Si quis alterum in uia expoliauerit et ei per fugam euasserit, solid,	8. Si quis alterum in uia expoliauerit et per fugam inuasserit, IMD
-------	--	--	--	--

A f) nicht andechabinus A 2. g) nicht uualfach A 1. h) nicht est A 3. i-i) oder uadofalto A 4.

0 e) nicht <m G 5. f-f) aus culpam verbessert G 6. f') aus CCCXL verbessert G 6. g) nicht <m C 5. h) aus expoliauerit verbessert G 6.

H +*ad sanitatem non peruenerit. ⁺⁵clausa manu. i. pugno.

K m') illa K 46. n'-n') sem curerit et sandatem nu K 49. o') currenit K 20, 46. p') MD K 17. q'-q') ixng K 8, 18, 33, 46, 56; ixin K 17, 49; LXH K 19, 65. r') fehlt K17,19. s'-s') excepto

colpos, mallobergo uuadfalt hoc est, {CCCLX denarios qui faciunt} [solidos IX culpabilis iudicetur, id est] semper per unumqu(em)que ictum cxx denarios qui faciunt solidos in soluat.¹

§ 9. Si uero sanguis exierit, mallobergo uuadf(alt), talem culpam conponat, quantum si eum de ferr(ament)o uulnerasset, hoc est DG denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 10. ¹Si quis <de> clauso pugno ter alterum percusserit, mallobergo uuadfalt hoc est, CCCLX denarios qui faciunt solidos rs culpabilis iudicetur, ita ut per singulos ictos ternos solidos reddat.^x

§ 11. Si quis alius alterum in uia adsallierit et expoliare temptauerit et ei per fugam euaserit,

O 5

06

H 10

K

7. Si uero plaga ipsa semper cocurrit et ad sanitatem non peruenerit, sol. iiXn? cul. iud. et medicaturas sol. vnn⁶.

8. Si quis ingenuos ingenuum de fuste percusserit ut sanguis non exeat, usque ad tres colpus et semper pro uno icto m sol. soluat.

9. Si uero sanguis exierit, talem culpa conponat quantum si eum de ferramento uulnerasset hoc est sol. xv cul. iud.

10. Si uero clauso pollice ter alius alio percusserit, sol. vmiK, ita ut per singulos ictos ni sol. soluat.

11. Si quis alius alio in uia adsallierit et expoliare temptauerit et ei per

7. Si uero plaga ipsa semper currit et ad sanitatem non peruenerit, malb. freobleto sol. Lxnq culp. iud. et in medicaturas sol. vnn.

8. Si quis ingenuus ingenuum de fuste percusserit et sanguis non exeat, usque ad tres colpos semper pro uno icto tres sol. soluat et malb. uueum adepaltheo.

9. Si uero sanguis exierit, talem *culpam conponat¹ quantum si eum de ferramentum uulnerasset hoc est DG den. qui fac. sol. xv culp. iud.

10. Si uero clauso pollice tres alius alio percusserit, malb. uualdphalt Bunt den. CCCLX*^m qui fac. sol. vnn, ita ut per singulos ictos tres sol. soluat.

11. Si quis alius alium adsallierit et expoliare¹¹ temptauerit et ei per fu-

et semper currat ^et non sanat, malb. frioblitto MMD denar. qui faciunt solid, TXIT cum dimidio, excepta medicatura pro qua solidos vnn conponat, qui faciunt denar. CCCLX.

*VIL Si quis ingenuus ingenuum cum fuste percusserit et sanguis tamen non exierit, usque ad tres colpos, malb. uuadfaltho ccciiX den. qui faciunt solid, viin culpabilis iudicetur, id est, per unumquemque ictum semper ternos solid, soluat.

Vül. Si uero sanguis exierit, taliter culpam conponat, quantum si eundem ferramento uulnerasset, hoc est. DC den. qui faciunt solid, xv.

IX. Si quis alius, ⁺⁵clauso pollice ter alium percusserit, malb. uuadefaltho ccciiX den. qui faciunt sol. vnn culpabilis iudicetur

*ut pro unoquoque ictu ternos solidos conponat.

XI. *Si quis alterum in uia adsallierit et expoliare tentauerit, et ille fu-

6. Si uero plaga ipsa^m 17,7 semper currit^o et ad sanitatem non¹¹ peruenerit, MMDP^r denariis qui faciunt solidos i'iiXn semisi' culpabilis iudicetur (excepto capitale et delatura)^{1r} s^texcepta medicatura^s t'quae^m est¹ CCCLX^v denariorum et^w faciunt solidos rx^u (culpabilis iudicetur)³ⁿ.

7. Si quis ingenuus ingenuum (de)*^r fuste percusserit et tamen sanguis non^z exierit, usque ad tres colpos^a pro unoquoque^b ictu^c cxx denarios qui faciunt solidos in soluat¹.

8. Si^e uero sanguis 17,9 exierit¹, ita conponat⁸ (eum)^h ueluti¹ eum de ferramento^k uulnerasset id est DC denariis qui faciunt solidos xv¹ culpabilis iudicetur.

9. Si quis alterum clausa manu^m id est pugno percusserit, CCCLX¹¹ denariis qui faciunt^o solidos IXP culpabilis iudicetur, uidelicet** ut pro unoquoque^r ictu ni solidos reddat⁸.

10. Si quis alterum in 17,11 uia adsallierit et* expoliare temptauerit^u et^v ille

medicatura K18; fehlt K 17. t'-t') quis K 46 ('qui est Randnote). u'-u') fehlt K 49. v') CCCXL K K 17. w') qui K 46. x') nur K 33. y') nur K 18, 46 (percusserit de fruste K 49). z') fehlt K 20. a) colpus K 18. b) unocoque Jf 46; unaqueque C 56. c) istad K 49. d) persoluat K 17, 46; conponat K 18. e) Se K 17. f) exierit K 49. g) conponat K 17. h) nur K 19. i) velut K 17, 18, 46; vellut Ä 19. k) feramento K 46; feramento K 18; framento K 49. l) xn K 49. m) manum K 18. n) CCOXL K 17; ccc K 19; CCLX K 46. o) fatiunt K 17. p) ix «ber vm K 46. q) id est K 8. r) unocoque K 46. s) soluat K 19, 65; persoluat K 17. t) zu et eum verbessert K 46. u) aus temptauerit verbessert K 17; temptauerit K 18; uoluerit K 8. v) fehlt K 49.

cui fuerit adprobatum, mallobergo urtifugia¹¹ hoc est MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur.

§ 12. Si iwro eum raubauerit, mallobergo harauuano, solidos XXX culpabilis iudicetur.

[D: 24] XVlll. De eo qui ad regem hominem innocentem *illum* accusat<qui absen(s) est>

Si quis ad regem innocentem hominem absentem *illum* accusauerit, mallobergo se(o)landouefa hoc est, MIII denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

n) musdo A 2, G.

A1	A2	A3	A4
cui fuerit adprobandum, mal. urtifugia hoc <i>est</i> nan> din. qui f. sol. IÄIH culp. iudic.	erit adprobatum, malb. musdo* <i>sunt</i> din. IIMT> fac. sol. IXII cui. iud.	ix n culp. iudi.	denrs. qui faciunt sol. XLII culp.

XVIII. DE EUM
QUI INNOCENTEM
HOMINEM AD
REGEM ACCUSAT

xuiir.
DE EUM QUI AD
KEGEM HOMINEM
ABSENTEM ACU-

DE EO QVI AD
REGEM HOMINEM
INNOCENTEM ACV-
SAT QUI ABSEN EST.
XVIII.

XV m°. DE EO QUI
AD REGE
HOMINE INNOCENTE
HACCUSAT

18 Si quis ad regem inno-
centem hominem absen-
tem accusauerit, mal. seu-
lando efa hoc *est nllf*> din.
qui f. sol. Lxm culp. iudc.

SAUERIT,
malb. selando^a efa *sunt*
dinaris fac. LXII sol.
cui. iud.

Si *quis* hominem ad
regem acusat innocentem
qui absen *est*, Lxn solid,
culp. iud.

Si quis ad rege haccu-
sauerit homine innocente
qui absens *est,UMJ*> denrs.
qui faciunt sol. LXH culp.

xvini.
DE MALEFICIIS

xuiin.
DE MALEFICHS

DE MALEFICITS
HOMINUM. XVIin.

xviii°.
DE MALEFICIIS

19,1 I. Si quis alteri herbas
dederit bibere ut moria-
tur, sol. cc culp. iudic.

I. Si *quis* alteri male-
ficiis fecerit aut dederit
bibere ut moriatur et ei
fuerit adprobatum, malb.
^bto uerbus^b *sunt* din.
unLfl/ fac. sol. cc cui. iud.
aut certe^c ignem tradatur.

I. Siqtns *alteri⁸ herbas
dederit bibere ut moria-
tur, solid, cc culp. iudi.

I. Si quis alterius her-
bas dederit bibere aut
moriatur, malb. uuirio
aunt denari. vmiir qui
faciunt sol. cc.

A k) nicht murdo A 2.

Titel 18: a) danach st getilgt A 2.

Titel 19: a) anstelle von getilgtem herbas A 3.

b-b) oder touerbus A 2.

c) danach Rasur A 2.

C i) aus XTJII; verbessert G 6.

Titel 18: a) C. XVDX DE EO QVI HOM. I. AB. AD REG. ACCVS. In L. Säle. c. 20 G 6a. b) nicht INNOCENTIBUS G 5. c) nachgetragen G 6. d) nicht accusauerit G 5.

Titel 19: a) C. XIX. DE MALEFICIIS VEL HERBIS etc. In Leg. Sal. c. 21 G 6a. b-b) am unteren Seitenrand nachgetragen (Ziffer scheint zu fehlen) G 5. c-c) quis... her und moriatur... tro auf Rasur G 6.

H b) bei Herold hinter 31,2 als § in des Titels xxxnn.

⁺⁸coeperit.

K w) nur K17. x) fatiunt K 17. y) so K 33, 46, 49, 56; ceperit K 8,17,18, 24. z) am Rande K 46.

a') fehlt K 49. b') MMCC K 19. c'-c') LXII? K 8,18, 33, 46, 56; LXHI K17, 49; ucn K 65.

Titel 18: a) inentem K 49. b) K 8,17, 24, 33, 65; fehlt K 18,19, 20, 26, 38, 46, 49, 56. c-c) ac-
cusat ad principem K 8. d) regem inpresentem K 19. e) accusat K 72. f-f) eo absente K 8.

g-g) fehlt K 8. h) MM. K 17. i-i) i,xng K 8, 18, 33, 46 (Zusatz: et dim.J, 56; ixra K 49;
XLm K17; i-xn K19, 65. k) fehlt K 18; nachgetragen K17. l) imputauerit K 8, 33, 46; innupta-
uerit K 49. m-m) morire debuisset K 49; morire debiisset K 18. n) esset K 8. o-o) quem K 8.

p) accussauerit K 56. q) VITIM K 49.

Titel 19: a) nur K 33, 65; erbarum K 49. b-b) erbas dederit libere K 49. c) vmai K49.

XIX. De maleficiis (hominum) uel herbis

[D: 25]

§ 1. Si quis alteri (maleficiis fecerit aut) herbas dederit bibere, ut moriatur, (et ei fuerit adprobatum), mallobergo touer(f)o^a sunt, denarios VIIIM qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur (aut certe ignem tradatur).

Titel 19: a) affectu leudi Herold.

C 5	06	H 10	K
fugam euaserit, sol. Lxn<; CXII. iud.	gam euaserit, malb. nuro do SOL. TIXTg ¹ .	ga euaserit malb. mosdo MCC den. qui faciunt soli- d, xxx culpabilis iudice- tur.	(per) ^w fuga euaserit, MCC denariis qui faciunt ^x soli- dos xxx culpabilis iudice- tur.
12. Si uero eum capu- erit, sol. xxx cul. iud.	12. Si uero eum rauba- uerit, malb. harauano sol. xxx.	X. Si quis alte- ruwi in uia +6adsallie- rit et eun- dem rauba- uerit, malb. chereno chaeroeno MCO den. MCC den. qui faciunt qui faciunt solid, xxx culpabilis culpabilis iudicetur.	III. Si quis in uia alterum ad- salierit et eum rauba- uerit malb. chereno MCO den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur.
			II. Si uero coeperity 17,12 eum ⁵⁶ et ^a expoliauerit, MMD ^b denariis qui faciunt solidos c ⁱⁱ Xn semis ^c culpabiis iudicetur.
XVNX DE INNOCENTIB7&t>	XVIII. ^a DE EUM QUI HOMINEM INNOCENTEM ABSENTEM ILLUM AD REG-EM ACCUSAT	De eo qui hominem Innocentem apud Regem accusauerit. Tit. XXI.	XX. DE EO QUI HOMINEM INNOCENTEM> <ET ABSENTEM)* ^c AD REGEMd ACCUSAUERITE.c
Si quis hominem inno- centem absentem illum ad regem acusauerit ^d , sol. LXII< c. id.	Si quis hominem in- nocentem absentem ⁰ il- lum ad regem accusat, malb. seulandeba, sol. LXII< culp. iudic.	§ I. Si quis hominem innocentem, absentem apud Regem accusauerit, malb. seu lawdoueuas MMD den. qui faciunt sol. TIXT eum dimidio, culpa- bilis iudicetur.	I. Si quis hominem in- 18 nocentem ^f et absentem ¹ de eulpis minoribus ⁸ ad regem ⁸ accusauerit, MMD ¹¹ denariis qui faciunt solidos ¹ⁱⁱ Xn semis ¹ culpa- bilis iudicetur.
		H. *Si uero tale cri- men ei imputauerit, unde mori debuisset si uerum fuisset, ille qui eum ac- cusauerit VHIM den. qui faciunt sol. co culpabiis iudicetur.	2. Si uero tale crimen ei ^k inputauerit ¹ unde mori debuisset ^m si ue- rum fuisset ⁿ , ille ^o qui eum ⁰ accusauerit ^p vnii denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.
(xvrtri.) ^b De maleficiis uel herbis ^b	XVUII.> DE MALEFICIIS UEL HERBIS	De Maleficiis. Tit. XXII.	XXI. DE MALEFICIIS (HERBIS) ^a
I. Si quis alteri herbas dederit ut moriatur, sol. co cul. iud.	I. Si ^c quis alteri herbis dederit ut moriat ^t tr, malb. trouerpo ⁰ sol. co culp. iud.	§ 1. Si quis alteri her- bas dederit bibere ut mo- riatur malb. affectu leudi •VTUM den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.	I. Si quis alteri ^b herbas 19,1 dederit bibere ¹⁰ et mor- tuus fuerit, vM ^c dena- riis qui faciunt solidos co culpabilis iudicetur.

§2. ^b Si quis alten^a (herbas dederit bibere uel) maleficium fecerit et ille cui factum fuerit euaserit, auctor sceleris, qui hoc admisisse probatur (uel conuictus fuerit)^b, mallobergo se(o)landouefa^c hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos TXIT semis culpabilis iudicetur.

§ 3. JSi quis alteri maleficium superiactauerit ubilibet miserit, mallobergo thouuerphe, sunt denarii MMD qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis mulier altera mulieri maleficium fecerit, unde infantes non potuerit hõhere, (MMD denarios qui faciunt) solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

b-b) Et si is cui maleficium fecerit euaserit Herold. c) urtufugiam AI; trouuer G; thovuesfo acfalthe Herold.

	AI	A2	A 3	A4
19,2	2. si quis alteri maleficium fecerit et ille cui factum fuerit euaserit, auctor sceleris qui hoc admisisse probatur mal. urtufugiam hoc est nMB din. qui f. sol. LXHI culp. iudic.	2. Si quis alterum maleficium fecerit cui fuerit factum euaserit awt tor-si ^d sceleris qui admisisse probatus uel conuictus fuerit, mal. selando effa szmt din. UATD fac. sol. LXII cui. iud.	2. Si quis alium herbas dederit bibere et euaserit, solid, i x a calp. iudi.	2. Si quis alterius dederit herbas bibere et euaserit, malb. seulando uauas aunt denar. UATD qui faciunt sol. LXXI culp.

XX. DE EUM
QUI INGENUA
MULIERE MANUM
UEL BRACHIO
AUT DIGITO
EXTRINXERIT

XX.
SI QUIS INGEN-
NUA MULIERE MA-
NUM uel brachium ex-
trinxerit

DE EO QUI
MVLIEREM INGENU-
AM MANUM VEL
BRACHIVM» STRIN-
XERIT*. XX.

XX°. SI QUIS
INGENUA
MULIERI MANU
AUT BRACHIUM
STRINXERIT

20,1	1. Si quis ingenuus homo ingenue muliere manum uel brachio aut digito extrinxerit cui fuerit adprobatum, mal. leudardi hoc est sol. xv culp. iud.	1. Si quis homo ingenuus femene ingenui digitum extrinxerit cui fuerit adprobatum, malb. min stint din. rxc fac. sol. xrx culp. iudicetwr.	1. Si quis ingenue mulieri ingenuus homo digitum uel ^c brachium strinxerit, solid, xv culp. iudi.	1. Si quis homo ingenuus feminam digito strinxerit.
------	---	--	--	---

A d) nicht tossi (Holder) A 2.

Titel 20: a) nicht BRACHIUMA 3. b) aus STRINXERINT verbessert A 3. c) davor uel getilgt A 3.

C d) Si quis alteri maleficium superiactauerit vbi libet miserit, malb. theouuerphe, aunt den. UMD, qui faciunt sol. LXII; cui. iud. C 6a.

Titel 20: a) C. XX. BRACHIO MVLIERIS STRICTO. In L. Sal. c. 22 G 6a. b) aus strinxerit verbessert G 6. c) aus chamnos bzw. chamno Bunt verbessert G 6.

H Titel 19: a) Druckfehler für faciunt.

⁺euaserit.

Titel 20: ⁺exstrinxerit.

K d) liberit K 49. e-e) umg K 8,18, 33, 46, 56; Lxra K 49; XITIT K 17; LXII K 65; LXXH K 19. f-f) fehlt K 8. g) qui alium K 19; qui eum K 49. h) fehlt K 17. i-i) alico maleiitio K 17, 46; alio maleficio K 24. k-k) vor ille K 17,46,49; culp. iud. exe K 72. l-l) alterius aliquid K 17. m) malefium K 46. n-n) super iaetator fuerit K 17; superiactauerit K 8, 65. o-o) cum legaturis K 17,19; conligaturis K 18, 46, 49. p-p) colibet loco K 49; quodlibet locum K 19. q) comiserit K 49. r-r) LXUS K 8, 18, 33, 46 (Zusatz: et dim.;, 56; Lxra K 49; xun K 17; Lxn K 19, 65. s) dederit bibere K 46. t) possint K 72; possunt K 49. u) MM K 17. v-v) Lxng K 8,18, 33, 46, 56; Lxm K 49; xun K 17; LXH K 19, 65.

Titel 20: a-a) De manu mulieris stringenda K 8 (nach dem Titelverzeichnis D 8). b) qui in K 56. c-c) mulierem ingenuam K 17; mulieri K 49; muliere K 19. d) manu K 18. e) strineserit K 18;

XX. ^aDe eo qui ingenua mulieri manum
uel brachium (aut digitum) extrinxerib.^a

[D: 26]

§ 1. Si quis ingenuus homo ingenuae mulieri *uel qualibet* (feminae) (manum uel brachium aut) digitum extrinxerit, cui fuerit adprobatum, mallobergo chamin hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

Titel 20: . a-a) De manu (uel brachio mulierum) [nori] stringenda C, Herold.

O 5

G6

H 10

K

2. Si quis alteri herbas dederit bibere uel maleficia fecerit ut euaserit, sol. **LiXng** cui. iud.

2. Si *quis* alteri maleficium fecerit et qui eum prsesit exinde euaserit, malb. trouuer sol. **LiXng** culp. iudic.

Et si is III. *Si uero quis cui maleficium fecerit, euaserit, malb. tho vuespho ac faltho **MMD** den. qui faciunt solid. **liXn cum** dimidio culpabilis iudicetur.

2. Si uero biberit^d et mortuus non fuerit, **MMD** denariis qui faciunt solidos ^e**LXii** semis⁶ ille quie dedit pro¹¹ Aliquo maleficio¹¹ ^kculpabilis iudicettu*.

3. Si *quis* alteri maleficium superiactauerit ubilibet miserit, sol. **LiXng** cui. iud.

[3.]^d

HÜ. Si quis alteri aliquod maleficium superiactauerit, siue cum figuris in aliquo loco miserit, **MMD** den. qui faciunt sol. **Lxn** et dimidium, culpabilis iudicetur.

3. Si quis Alteri aliquod¹ maleficium^m ⁿsuperiactatus fueritⁿ siue ^ocum ligaturis^o in Pquolibet locoP miseriti, **MMD** denariis qui faciunt solidos ^r**ixn** semis^r culpabilis iudicetur.

4. Si *quis* mulier altera mulieri maleficium fecerit unde infantes non poterit habere, sol. **Lxnc** cui. iud.

[4.]

H. Si qu§ mulier, alteri mulieri maleficium fecerit, ut infantem habere non possit, **MMD** denar. qui faciunt sol. **LXII** cum dimidio culpabilis iudicetur.

4. Si quis mulieri herbas dederit⁸ ut infantes habere non possit*, **MMD**^U denariis qui faciunt solidos ^v**Lxn** semis^v culpabilis iudicetur.

XX.
DE MANU
STBIIfGENDA

XX.» DE
MANU UEL BRACHIO
MULIERUM
STRINGENDUM

De Manu mulierum non
stringenda.
Tit. xxm.

XXEC. »DE EO QUP>
cMULIERI INGENUAEE⁰
MANUM<l
STRINXERIT^e.a

1. Si *quis* mulierem ingenuam aut feminam digitum strinxerit, sol. xv cui. iud.

1. Si *quis* homo ingenuus mulierem ingenua uel qualibet feminam aut manum ⁺¹instrinxerit^b, malb. chamno^c sol. xv.

§ I. Si homo ingenuus femine ingenuae digitum aut manum ⁺¹instrinxerit, malb. chamni, DO den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

1. Si quis homo ^fingenuus femine ingenuae manum^f aut digitum strinxerit*, DO ^hdenariis qui faciunt solidos xv¹ culpabilis iudicetur.

strinxerit *aus* extrinxerit *verbessert* K 17; strinxerint K 65. K 18; extrinxerit IC 17. h-h) fehlt K 74. i) ixv K 19. n*

f-f) manum femine K 8.

g) strinsert K

§ 2. Si^b brachium presserit⁰, mallobergo chamin sunt, denarios MCC qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 3. Certe si super cubitum manum miserit <cui fuerit adprobatum), mallobergo chamin malicharde hoc est, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis mamillam mulierem strinxerit⁴ (put sciderit, quod sanguis egressus fuerit), mallobergo^e de bructe, (M(D)CCC denarios qui faciunt} solidos XLV culpabilis iudicetur.

b) Et ei si Herold. c) strinxerit G; destrinxerit Herold. d) capulauerit G 5, Herold. e) fehlte.

	A1	A2	A3	A4
20,2	2. Si brachium praeserit, sol. xxx conponat.	2. Si brachium presserit, malb. chamim ^d swnt din. iATCC faciunt sol. xxx cul. iud.	2. Si brachium presserit, xxx solid, eulp. iud.	rit, IATCC dens. qui faciunt sol. xxx eulp.
20,3	3. Certe si super cubitum manum miserit, mal. chamin hoc est Läfcccc din. qui f. soll, xxxv eulp. iude.	3. Certe si super cubitum manum miserit cui fuerit adprobatwm, malb. chamino swnt din. IATCCCC fac. sol. xxx cul. iud.	3. certe si super cubitum manum miserit, solid. xxxv. eulp. iud.	2. Certe si super cubitumpresumpserit, iAfCCCO dens. qui faciunt sol. XLV eulp. iud.

XXI. DE NATJIBUS
FURATIS

XXI. DE NAUIBUS
FURATIS

DE NATJIUM FURA-
TIS. XXI.

XXI«. DE NAUIBUS
FURATIS

21,1	1. Si quis extra consilium domini sui nauem alienam mouerit et cum ea transierit, mal. chamino hoc esi cxx din. qui f. sol. ni eulp. iudic.	1. Si quis extra consilium domini sui nauem aliena mouerit et cum eam transierit, malb. fimere sunt din. DCC* fac. sol. xxr cul. iud.	1. Si quis extra consilium domini sui nauem alienam mouerit, in solid. eulp. iudi.	1. Si quis extra consilium domini sui nauem alienam mouerit et cum ea transierit, DC dens. qui faciunt sol. xv eulp.
21,2	2. Si uero ipsa naue furauerit et peruentus fuerit, mal. fimire hoc est DC din. qui f. sol. xv eulp. iudie.	2. Si uero naue ipsa furauerit et ei fuerit adprobatum, malb. fernere swnt din.	2. Si uero ipsam naue	2. Si quis naue deintro clauē furauerit, iATCCCO dens. qui faciunt sol. xv eulp.

A d) nicht chamini A 2.

Titel 21: a) nicht DC A 2.

C Titel 21: a) C. XXI. DE NAVIBVS FVRATIS. In Le. Sal. c. 23 G 6a. b) nicht NATJIBUS G 6. c) über der Zeile nachgetragen G 5. c") anscheinend aus femine verbessert G 6.

H ⁺²miserit. ⁺³strinxerit.
Titel 21: ⁺¹sine permissu. ⁺²et.

XXI. De nauibus furatis

[D: 27]

§ 1. Si quis extra consilium domini sui nauem alienam mouerit et cum ea *flwnen* transierit, mallobergo fimire hoc est, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero ipsam nauem furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo fimire hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

C 5	C6	H 10	K
2. Si brachium strinxerit, sol. xxx cul. id.	2. Si brachium strinxerit, malb. chamin sol. xxx.	II. Et ei si brachium destrinxerit, malb. chaminum MCC denar. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.	2. Si uero brachium ^k strinxerit ^l , MCC denariis qui faciunt solidos xxx ^m culpabilis iudicetur ^m .
3. Certe si super cubito manum miserit, sol. xxxv cul. iud.	3. Si super cubitum manu miserit, malb. milicharde sol. xxxv.	HI. Certe si super cubitum manum ⁺² strinxerit, malb. chamin mane charde MCCCC qui faciunt sol. xxxv culpabilis iudicetur.	3. Si autem ¹¹ super cubitum manum miserit ^h , MCCCC ⁰ denariis qui faciunt solidosP xxxv culpabilis iudicetur.
4. Si quis mulierem mamellam capulauerit, sol. XLV cul. id.	4. Si quis mamillam mulierem strinxerit aut sciderit quod sanguis egressus fuerit, de bructe sol. XLV cul. iudic.	IM. Si quis mulieri mammillam ⁺³ capulauerit, malb. ibidem brache MCCC den. qui faciunt solid, XLV culpabilis iudicetur.	4. Si ergo«i mamillam strinxerit ^l , MDCCC ⁸ denariis qui faciunt solidos xxv* culpabilis iudicetur.

XXI.
DE NAUIBUS
FURATISXXI.^a
DE XAVTBUS*
FURATISDe Nauibus furatis.
Tit. xxrtn.XXIII. »DE EO QUI
NAUEM *»SINE
PERMISSU DOMINI
<SUI>^c MOUERIT DAUT
FURAUERITⁱ.a

J. Si quis extra consilium domini sui^c nauem alienam mouere presumpserit et cum ea flumen transierit, sol. in cul. iud.

I. Si quis extra consilium domini sui nauem alienam mouere praesumpserit et cum ea flumen transgressus fuerit, malb. femire^{cn} sol. m culpa. iudic.

§ I. Si quis⁺¹ extra consilium domini sui, nauem alienam mouere praesumpserit⁺² aut cum ea flumen transierit, malb. flemere cxx den. qui faciunt sol. m culpabilis iudicetur.

I. Si quis^e sine permissu* (domini sui)β dauern alienam^h mouere praesumpserit^l et cum^k ea flumen transierit^l,^m cxx denariis^m qui faciunt solidos in culpabilis¹¹ iudicetur (excepto capitale et delatura)⁰.

2. Si uero ipsam nauem furauerit, sol. xv cul. iud.

2. Si uero ipsa nauem furtum praeserit, malb. flemere sold. xv.

in ü. Si quis ipsam nauem furauerit, malb. flemere DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

2. Si ueroP ipsam nauem furauerit^h, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur^l excepto capitale et delatura¹.

h) brahium K 17. l) strinxerit K 18, 49; extrinxerit K 17. m-m) fehlt K 8. n) uero K 49. K
o) MCCC K 49. p) fehlt K 18. q) uero K 17,74; uero aus ergo verbessert K 46. r) strinxerit K 18;
extrinxerit K 17. s) DCCO K 74. t) XLHH aus LVHI verbessert K 19.
Titel 21: a-a) De naue qui sine permissu domini sui mouerit K 8 (in Anlehnung an das Titelverzeichnis D 8).
b-b) sine permissu K 65; alienam K 49; alienam sine permissu domini K 72. c) nur K 33,46. d-d) uel
furauerit K 46, 72; uel furatus fuerit K 65. e) fehlt K 72. f) permissum K 49; permissione K 65.
g) domini sui K 49; domini C 17,18,29,46. h) nauem (nachgetragen alienam^h vor sine K 46. i) presumpserit
K 18. k) fehlt K 19. l) pertransierit K 56. m-m) ccxx dinariorum K 19. n) culpabiles K 56.
o) K 24u.a.; fehlt K 17,18,20, 21,33,46,49, 56,65. p) fehlt K 46. q) fuerunt K 49. r-r) fehlt K 17,49.

[D: 28] § 3. Si quis <uero ipsam) nauem uel ascum deintro dauern furauerit, mallobergo c(h)anciasco, Mcccc^a denarios qui faciunt solidos xxxv^a culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilaturā).

§ 4. Si quis ascum deintro dauern repositum et in suspenso pro studio positum furauerit (et ei fuerit adprobatum), mallobergo chandasco hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilaturay).

Titel 21: a) MDCCC . . . XLV Herold.

	AI	A2	AS	A4
21,3	3. Si quis nauem deintro dauern furauerit, llfcccc dn. qui fac. sol. xxxv culp. iudic.	iii/cccc fac. sol. xxxu cul. iud.	uem de intra dauern furauerit, xxxv solid, culp. iudicetur.	3. Si quis naue deintro clauē furauerit, IMCCCC denars. qui faciunt sol. xxxv culp.
21,4	4. Si quis ascum deintro dauern repositum et insuspensum pro studio posito furauerit, mal. fec-tho hoc est iMccc din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	3. Si quis asco intra clauē reposito in suspensum pro Studium positum furauerit et ei fuerit adprobatum, malb. ^c chanzyso ^c iMDCCC din. Bunt sol. XV culp. iudi.	3. Si quis ascum intra dauern furauerit repositum ^b , solid, XLV culp. iudi.	4. Si quis ascum deintro clauē furauerit, IIIIDCCC denarios qui faciunt sol. xxv culp.

XXII. DE FURTIS
IN MOLINO
COMMISSIS

XXII.
DE FURTIS
IN MOLINO COMMISSIS

DE FURTIS IN MOLINO
COMMISSIS.
XXII.

XXII°. DE FURTIS
IN MULINO
COMMISSIS

22,1	Si quis ingenuus homo in molino anona aliena furauerit et ei fuerit adprobatum, ipso molinario mal. anthedio hoc est DC din. qui f. sol. xv soluat. Ei uero cuius anona est alius xv soluat.	Si quis ingenuus anona de molino aliena ^a furauerit et ei fuerit adprobatum, malb. ^b an tedio ^b id est cui mulinus est DC din. fac. sol. xv cul. iud. Ille uero cuius anona fuisse probatur alius xcr accipiat ad latrone.	Si quis ingenuus in molino alieno anona furauerit, cui molinus est hoc est ipso molinario splid. xv reddat. ei uero cui nona est alios xv culp. iud.	Si quis ingenuus homo de mulino anona furauerit, DC denarios qui fatiunt ^c solid, xv reddat. et ei uero cuius anona fuisset adprobatum alios DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.
------	--	---	--	---

A b) aus repositum verbessert A 3. c-c) oder chanzysso A 2.

Titel 22: a) zwischen e und n Rasur A 2. b-b) oder antedio A 2. c) nicht fac. A 4.

C d) aus dentro verbessert G 5. e) aus cansiasco verbessert G 6.

Titel 22: a) C. XXII. DE FURTIS IN MOLINO FACTIS. In L. Sal. c. 24 CGa. b) aus ipsi (so Hesseis) verbessert C 6. c) nicht similiter G 6.

H ⁺³nauem uel ascum.

K s-5) nauem absconse (aus aut abscond? verbessert) intro K 17. t) ascum (asclum Randnote) K 46. u) deintro K 72. v) dauern K 8,17,18, 33, 46; clauim K 65. w) xxxi K 19. x) fehlt K 33. y-y) fehlt K 33, 72. z) ascum (asclum Randnote) K 46. a') dauern K 46. b') so K 17,18, 20, 46,65; repositum K 49; repostum K 8,24,56. c'-c') In aliis hec desunt Randnote K 46. d') fehlt K 17. e'-e') suspensum pro Studium K 49. f) fuerit K 17, 65. g') fehlt K 33. h'-h') fehlt K 33, 72. l) Glosse id est scauola K 79.

Titel 22: a) molendino K 49, 65. b) cummissis (nicht commissis) nur K 33. c) fehlt K 8. d) molendino K 49, 65. e) fehlt K 19, 65. f-f) anno K 49. g) cui K 17, 18, 19. h) molinum K 19; molendinum K 65; annona K 49. i-i) fehlt K 8. k-k) et ei K 8. l) cui K 17, 19. m) anona K 46; molinus K 49. n) facit K 18; f. q. K 17. o) ferramento K 17; feramentum K 18, 46; furamentum K 49. p) molendino K 65. q) fehlt K 17, 46; alterius K 19. r-r) MCCCCO

XXII. De furtis in molino commissis

[D: 29]

§ 1. Si quis ingenuus homo in molino <alieno) anona aliena furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo antedio hoc est, <cui molinus est hoc est) ipso molinario DC denarios qui faciunt solidos xv reddat; <et> ei uero cuius anona est *similiter* alios <DC denarios qui faciunt solidos) xv culpabilis iudicetur (*excepto capitale et dilaturay.*

§ 2. Si quis ferramento de molino alieno furauerit, mallobergo antedio, (MDGCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis scusam de farinatio alieno ruperit, mallobergo urbis uia lacina, (DG denarios qui [D: 30] faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.

G 5

3. Si quis nauem uel asco deintro^d dauern Turauerit, sol. xxxv cul. exe. cap. et del.

G 6

3. Si quis uel asco deintro dauern Turauerit, iud. malb. canciasco^e xxxv sold. culp. iudic.

H 10

HI. Si quis ⁺³ascum deintro dauern Turauerit, MDCCC den. qui Taciunt solid, XLV culpabilis iudicetur.

K

3. Si quis ^snauem uel 21,3 ascum¹¹ deintro^{u8} clauē^v Turauerit, MCCCC denariis qui Taciunt solidos xxxv^w culpabilis iudicetur* [^]excepto capitale et delatura^v.

4. Si quis asco intro dauern reposito et in suspenso pro Studium positum furauerit, sol. XLV cul. iud. exe. cap. et del.

4. Si quis arca intro clauē repositum et in suspenso pro Studium positum furauerit, malb. chameiosco sol. XLV culp. iudic.

i m. Si quis ascum de intro dauern repositum, et in suspenso pro Studio positum Turauerit, malb. cham zy asco MDCCC den. qui Taciunt solid, XLV culpabilis iudicetur.

4. Si quis ascum^z deintro clauē^{a1} repositum¹¹ ^{c1}et in^{d1} ^{e1}suspenso pro studio^{e1} positum⁰¹ Turauerit¹¹, MDCCC denariis qui Taciunt solidos XLV culpabilis iudicetur⁸ ^{h1}excepto capitale et delatura¹¹.

XXIII.

DE FURTO IN MOLINO COIVMISSIS

1. Si quis in molino alieno annona furauerit, sol. xv ipsius molinario cui ipse molinus Tuit cul. iud. Similiter cuius annona es* alius xv cul. iud. exe. cap. et del.

2. Si quis Terramento de molino alieno furauerit, sol. XLV cul. iud.

3. SiquissclusadeTarinario alieno ruperit, sol. xv cul. iud.

XXII.»
DE FURTIS IN MOLINO COMMISSIS

1. Si quis ingenuus in molino anona Turauerit, malb. anthedio sol. xv ipsius^b molinario cui molinus est. Similiter⁰ alius xv cui annona Turauerit.

2. si Terramento ibidem furauerit, malb. anthedio SOL. XIIV.

3. Si quis scusam de Tarinario ruperit, urbis uia lazyna sol. LXV culp. iudic.

De Furtis in molino commissis.
Tit. XXV.

§ I. Si quis ingenuus, annonam alienam in molino Turauerit, malb. anthedio, id est, cui molinus est ipsius molinario DC den. qui Taciunt sol. xv culpabilis iudicetur. Ei uero cuius annona fuisse probatur, alios xv solidos similiter soluat, excepto capitale et delatura.

III. *Si quis Terramentum de molino alieno Turauerit, malb. anthedio MDCCC den. qui Taciunt solid. xiiV culpabilis iudicetur.

II. Si quis scusam de Tarinario alieno ruperit, malb. urbis uia lacina DC denar. qui Taciunt solid. xv culpabilis iudicetur.

XXIV. DE FURTIS IN MOLINO^a
(CUMMISSIS)*

1. Si quis ingenuus⁰ in molino^d alieno^e annonam Turauerit¹, ei cuius molinus¹¹ est DC denariis qui Taciunt solidos xv culpabilis iudicetur¹; ^kei uero* cuius¹ anona^m est similiter DO denariis qui Taciunt¹¹ solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

2. Si quis Terramentum⁰ de molino^P alienoⁱ Turauerit, ¹MDCCC denariis qui Taciunt solidos XLV¹¹ culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

3. ^fSi quis scusam[«] de Tarinario alieno ruperit^v, DC denariis qui Taciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

den. qui Tac. sol. xxxv K 19, Randnote K 46. s) LXV K 49. t) § 3 fehlt K 49; K 8 bringt (in freier Anlehnung an das Titelerzeichnis D 8) eine eigene Titulüberschrift De scusis ruptis. u) clusam K 19; exclusam K 30; excludam K 38. v) ruperit K 56; rapuerit K 17, 19.

[D: 64]

XXIII. De caballo extra consilium domini sui ascenso

¹ Si quis caballum alienum extra consilium domini sui *ascenderit et eum* caballicauerit <cui fuerit adprobatum), mallobergo [*leudardi et in alia mente*] burgositto^a sunt, ^bMCC denarios qui faciunt solidos xxx^b culpabilis iudicetur.¹

Titel 23: a) gestabo A 2 (nach D, Herold gebessert); rosidio G. b-b) (DC denarios qui faciunt) solidos xv, quando descendit alios xv G, Herold.

1-1) Vgl. Lex Burgundionum 4,7: Si caballum alienum ingenuus, non permittente domino, ascendere praesumpserit, II solidos Ūli, cuius caballus est, . . . daturum se esse cognoscat. . .

	A 1	A2	A 3	A4
	XXIII. DE CABALLO EX CONSILIVM DOMINI SUI ASCENSU	XXIII. DE CABALLUM EXTRA CONSILIVM DOMINI SUI ASCINSUM	DE CABALLUM EXTRA CONSILIVM DOMINI SUI ASCENSUM. XXIII.	XXrn°. DE CABALLO EX CONSILIVM DOMINI SUI ASCENSO ^a
23	Si quis caballum alienum extra consilium domini sui caballicauerit, iMcc din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	Si <i>quis</i> cauallum alienum extra consilio caballicauerit, malb. gestabo probafaim, malb. gestabo Bunt din. JMCC fac. sol. xxx cul. iud.	Si <i>quis</i> caballum alienum extra consilium domini sui caballicauerit, solid, xxxv culp. iud.	Si quis caballum extra consilium domini sui caballicauerit, iMCC denrs. qui faciunt sol. xxxv culp. iudc.

	xxini. DE HOMICIDIIS PARUOLORUM	XXIIIH. DE HUMICIDIIS PARUOLORUM VEL* MULIERUM	DE HOMICIDIIS BARUULORUM» ET MULIERUM. xxnn.	xxnn°. DE HOMICIDIIS PARUULORUM
24.1	1. Si quis puerum infra x annos usque ^d ad decimum plenum occiderit cui fuerit adprobatum, mal. famiis fith hoc est xxmiM din. qui f. sol. DC culp. iudic.	1. Si <i>quis</i> puerum ingenuum intra xn annus usque ad XII plenus occiderit cui fuerit adprobatum, malb. leode stmt din. xxnaf fac. sol. DC cul. iud.	1. Si <i>quis</i> puerum infra xn annis ^o usque ad duodecimum plenum occiderit ^e , solid, DO culp. iud.	1. Si quis puerum infra x annos usque ad decem annos hocciderit, xxrnji/ qui faciunt sold. DC cupb.
24.2	Vgl. III 97 § 1.	5. Si <i>quis</i> uerum puerum crinitum ingenuum tundere presumpserit ex uoluntatem parentum cui fuerit adprobatum, malb. uirdade sunt din. DCCC fac. sol. XLTJ cul. iudicetur.	2. Si <i>quis</i> puerum crinitum sine consilio parentum totunderit, solid, XLV culp. iudi.	2. Si quis puerum crinitum sine consilium parentum tunderit, IATDCCC denarios qui faciunt solid, XLV culp. iud.

A *Titel 23: a) nicht ASCENSO] A 4.*
Titel 24: a) nicht BARVULORUM A 3. b) nicht VEL A 2. c) aus anms verbessert A 3.
d) aus atque verbessert A 1. e) aus hocciderit verbessert A 3.

C *Titel 23: a) C. XXÜI. DE CABALLO EXTRA CONSILIVM DOMINI ASCENSU. In L. Sal. c. 25 G 6a.*
b) aus ascensum verbessert C 6. c) aus caballicauerit verbessert G 5. d) nachgetragen G 5.
Titel 24: a) nicht xxiv C 6. b) C. XXIin. DE HOMICIDIIS PARWLORVM VEL MVLIERVM.
In L. Sal. c. 26 G 6a. c) aus HOMICIDIUM (so Hesseis) verbessert G 5.

H *Titel 23: ⁺¹sine permissu.*
Titel 24: a) Herold bringt hiervor zunächst Titel 27 De furtis diuersis.
⁺¹crinitum siue non crinitum.

XXIV. De homicidiis paruolorum (et mulierum)

[D: 31]

§ 1. Si quis puerum (ingenuum) infra xn^a annos^b usque ad^c duodecimum plenum^o occiderit^b, cui fuerit adprobatum, mallobergo leode^d sunt, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

*§ 2. Si quis [uera].puerum crinitum [ingenuum]^e sine consilio^e parentum (*suorum*) totunderit, [D: 35] [cui fuerit adprobatum, mallobergo uuerdade¹], MDCCCS denarios qui faciunt solidos XLVS culpabilis iudicetur.

Titel 24: a) x A 1. b-b) non tonsoratum occiserit Herold. c-c) decimum plenum A 1; decem annos A 4. d) familiis fith AI; chascaro G; aschara leudardi Herold. e-e) ex(tra) uoluntatem B2. f) chascaro G; schuisara chrogino Herold. g) MMD . . . liXn et dimidium Herold.

G 5

XXIII.

DE CABALLO EXTRA
CONSILIIUM DOMINI
SUI ASCENSUM

Si quis cabalfo alieno extra consilium domini sui ascenderit et eum caballicauerit^c, sol. xv cui. iud. et^d quando descendit similiter sol. xv cui. iud.

xxnii.

DE HOMICIDIIS^o
PARUOLORUM UEL
MULIERUM

1. Si quis puerum infra annis usque ad duodecimum plenum occiderit, sol. DC cui. iud.

2. Si quis puerum crinitum sine consilium patre totunderit
aut

G 6

XXIII.^a

DE CABALLO EXTRA
DOMINI
SUI ASCENSUM

Si quis caballum alienum extra consilium domini sui ascenderit^b et eum caballicauerit, malb. rosidio sol. xv. quando descendit alius xv culp. iudic.

XXIII.^{a, b}

DE HOMICIDIIS
PARUOLORUM UEL
MULIERUM

1. Si quis puerum infra xn annos occiserit, malb. chascaro sol. DC culp. iud.

2. Si quis puerum crinitum sine consilio parentum suorum totunderit, malb. chascaro sol. ixn culp. iudic.

H 10

De Caballo ascenso.
Tit. XXVI.

§ I. Si quis caballum, ⁺¹extra consilium domini sui ascenderit, et eum caballauerit malb. leudardi. et in alia mente Burgo sitto, DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, et pro eo quia ascenderit, quando descendet similiter alios xv sol. soluat.

^aDe Homicidiis
paruolorum.
Tit. XXVIII.

§ I. Si quis puerum infra duodecim annorum ⁺¹non tonsoratum occiserit, malb. aschara leudardi xxurtM den. qui faciunt solid, dc. culpabilis iudicetur.

II. Si uero puerum crinitum sine consilio aut uoluntate parentum totunderit, malb. schuisara chrogino MMD den. qui faciunt sol. Lxn et dimidium, culpabilis iudicetur.

K

XXV. DE CABALLO*
SINE PERMISSU
DOMINI SUF>
ASCENSO^o

Si quis caballum alienum^d sine permissu⁶ domini sui ascenderit et eum caballicauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur; et^f pro eo Quia descenderit similiter alios^h DC denariis^{1k} qui faciunt solidos xv^k culpabilis iudicetur.

XXVI. DE HIS* QUI
fcPUEROS UEL
MULIERES*
OCCDDERINTc

1. Si quis puerum¹ infra xn annos^{6f} siue crinitum¹ & siue incrinitum^B occiderit, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur¹¹.

2. Si quis puerum crinitum sine uoluntate¹ parentum totunderit^k, MDCCC¹ denariis qui faciunt solidos XLV^m culpabilis iudicetur.

Titel 23: a) cauallo K 46. b) suo K 18; fehlt K 46, 49. c) ascensu K 18, 49. d) fehlt K 46. e) permisa K 49. f) fehlt K 19, 72. g-g) so K 18, 46 (alias quod ascenderit Randnote), 56; quia descenderit K 24,33; quia descendit K 65; qui ascenderit K 49; quid et cenderit K 19; quod descendit K 17. h) so K 18, 20, 33, 56, 65; alius K 46; aliis K 17, 24; fehlt K 49. i) fehlt K 33. k-k) fehlt K 17; xv fehlt K 65.

Titel 24: a) eo K 46. b-b) mulieres uel pueros K 65; pueros uel puellas K 46; pueros aut puellas K 49. c) occederint K 65; occiderit K 17; occiderint uel uendiderint K 49; totunderit focciderint uel uelaverit Randnote) K 46. d) puerorum K 49. e) annis K 19. f-f) fehlt K 49. g-g) fehlt K 19. h) iud. exe. del. K 72. i) uoluntatem K 49. k) totunderit aus totunderit verbessert K 56; totunderit K 65; tutunderit K 19; tunderit K 17. l) MCCCC K 28; MMD K 29. m) xxxviC 28; Lxn? K 29; LXIII K 49.

*§ 3. *Si uero^h [ingenuam] puellamⁱ sine consilio parentum * totunderit <cui fuerit adprobatum), mallobergo theuschada sunt, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.¹
 [D: 31] *§ 4. Si quis puerum crinitum occiderit <cui fuerit adprobatum), mallobergo leode sunt, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

h) quis B 2. *i-i)* extra consilium parentum B 2; similiter sine patris aut matris uoluntate Herold.

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 92,1: *Quicumque ingenuns mulieri ingenuae crinem ... praesumpserit capulare, iübemus, ut XXX solidos mulieri ipsi soluat, et multae nomine solidos XII.*

	AI	A2	A3	A4
24,3	Vgl. III 97 § 2.	6. Si quis ingenuam puellam 'extra consilium parentum ¹ tundere presumpserit cui fuerit adprobatum, malb. stus ehadas <i>mint</i> din. IMDCCC fac. sol. XLTJ cul. iud.	3. Si uero puellam sine consilio parentum totunderit, solid, XLV culp. iudi.	3. Si uero puella si parentum consilium tunderit, IA/DCCO denarios qui faciunt sol. XLV culp. iud.
24,4	2. Si quis puerum crinitum occiderit, sol. DC culp. iudc.	7. Si quis puerum crinito occiderit cui fuerit adprobatum, malb. leode <i>sunt</i> din. xxmiff fac. sol. DC cul. iud.	4 ^h . Si quis puerum crinitum occiderit, solid. DC culp. iud.	4K Si quis puerum crinitum hocciderit, xximAf qui faciunt sol. DC culp. iudic.
24,8		B2* 2. Si quis femina ingenuam interfecerit et ei fuerit <i>adprobatum</i> , malb. leodosanii sunt din. xximAf fac. sol. DC cul. iud.		
24,5	3. Si quis femina ingenua et grauida trabaterit si moritur, xxvmf din. qui f. sol. DCCC culp. iud.	A2 3. Si quis femina trabaterit graueda cui fuerit adprobatum, mal. adnouaddo si morit anouaddo leode <i>eunt</i> din. xxumAf fac. sol. DCCC cul. iud.	S ^d . Si feminam grauem trabatterit, solid, DCO culp. iudi.	5. Si quis feminam pregnantem hocciderit, XXVHIAT denrs. qui faciunt sol. DCC culp. iudic.
24,6	4. Si uero infantem in utero matris suae occiderit ante quod nomen habeat cui fuerit adprobatum, nnw din. <i>qui</i> f. sol. c culp. iudic.	4. Si uero in uentre matris sui occisus fuerit aut ante quod nomen abiat, malb. ⁿ anne ando ⁿ swnt din. <i>naM</i> fac. sol. c culp. iud.	6 ^m . Si uero infantem in uentrem matri suae occiderit aut antequam nomen habeat, solid, c culp. iudi.	6. Si quis uero infantem infra uentrem matris suae hocciderit, miAf denrs. qui faciunt sol. c culp. iudic.

A f-f) über der Zeile nachgetragen A 2. g-g) oder tuschada A 2. h) A3 bringt in 41,18 eine Parallelfassung, i) A 4 bringt in 41,18 eine Parallelfassung. Je) B-Interpolation in A 2; vgl. die A-Fassung des gleichen Stückes hinter 24,7. l) A3 bringt in 41,19 eine Parallelfassung. m) A 3 bringt in 41,20 eine Parallelfassung. n-n) oder aneando A 2.

C d) nicht tutunderit G 6. e) Si quis puerum crinitum occiderit, malb. Leode *sunt* den. xxmiA/ qui fac. sol. DC cul. iud. C 6a. f) aus annouano verbessert C 6. g) aus mabb. verbessert C 6.

§ 5. Si quis femina (ingenua et) grauida trabaterit <cui fuerit adprobatum), mallobergo anouaddo, ^ksi moritur^k, anouaddo leode sunt, xxvmm denarios qui faciunt solidos DCC culpabiüs iudicetur.

§ 6. Si {quis} uero infantem in uentre matris suae occiderit aut ante quod nomen habeat *infra nouem noctibus* <cui fuerit adprobatum), mallobergo anouuado sunt, IVM denarios qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

k-k) et mortua fuerit C 5; et ipsa f(e)mina fuerit mortua *Herold*.

G 5	G 6	H 10	K
puellam totunderit, sol. xiiV cul. iud.	3. Si uero puella totunderit*, malb. theoycata sol. XLV.	HI. Si uero puellam similiter sine patris aut matris uoluntate totunderit ⁺² theoctidia MDCCC den. ar ^b qui faciunt solid, XLV culpabilis iudicetur.	3. Si uero puellam ¹¹ totunderit ⁰ , MMD denariis qui faciunt solidos PLXII semis ^p culpabilis iudicetur.
3. Si <i>quis</i> puero crinito occiderit, sol. DC cul. iud.	[4.]*		24,4

4. Si <i>quis</i> feminam grauidam interficeret et mortua fuerit, sol. DCC cul. iud.	6. Si <i>quis</i> feminam grauidam interfecerit, malb. annouano* sol. ccc culpab. iudic.	HU. Si quis foeminam ingenuam grauidam trabattit, et ipsa fcemina fuerit mortua, malb. annouano leudinia XXVIII den. qui faciunt sol. DCC culpabilis iudicetur.	4. Si quis feminam grauidam occiderit, XXVXIIM denariis qui faciunt solidos DCC culpabilis iudicetur. ⁸	(4a. Si quis mulierem grauidam battit, XXVIII denariis qui faciunt solidos DCC culpabilis iudicetur.)*
5. Si <i>quis</i> infantem in uentre matris sue occiderit aut antequam nomen habuerit <i>infra nouem noctibus</i> , sol. c cul. iud.	7. Si <i>quis</i> infantem in uentrem matris suae occiderit aut antequam nomen habuerit <i>infra nouem noctibus</i> , malb.s annouuado sol. c culp. iudic.	V. Si quis uero infantem in uentre matris sue ^{*3} occiderit, malb. annouuado viiar den. qui faciunt sol. cc.	5. Si quis infantem in uentre "matris suae" aut natum antequam nomen habeat ^v infra rx ^w noctes ^x occiderit, IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.	24,6

b) *Druckfehler für* denar.

⁺²uuarda & thercoheata.

^{*3}aut ante quaw habeat nomen aut natum inter nouem noctes.

n) puella K17, 18.

o) totonderit *aus* totunderit *verbessert* K 56; totonderit K 65; tunderit K 17; K

uel uelauerit *Randnote* K 46.

p-p) Lxng K 18, 33, 46, 56; x un K17; Lxn K 65.

p") xxraiM

q) *fehlt* K 56.

r) DC K 46; Dccctis K 19.

s) iud. exe. K 72.

t) § 4a *nur in* K 18 (vgl.

A und D). u-u) matrisue K 33; matris siue K 72.

v-v) nouem noctes habeat aut fnomen habeat

exe. K 72.

w) vin K 65; oetauos K19.

x) noctis K 46.

y) iud.

- [D: 34] § 7. Si uero puer infra xn annos aliqua culpa commiserit, fredus ei non requiratur.
 [JD: 32] *§ 8. Si quis feminam ingenuam, postquam coeperit infantes habere¹, occiderit <cui fuerit adprobatum), mallobergo leodinia sunt, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.
 [D: 33] *§ 9. Post quod infantes non potuerit habere, qui eam occiderit (cui fuerit adprobatum), mallobergo leodinia sunt, MM denarios qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

l) abere qui ea (wohl in Anlehnung an 24 § 9) A 2.

	A1	A2	A3	A4
24,7	5. si uero puer infra xn annos aliqua culpa committat, fretus ei nullatenus requiratur.	8. Si uero puerum infra xn annorum aliqua culpa comiserit, fretus ei non reueratur.	7. Si uero puer infra xn annis culpas aliquas commiserit, fredus ei non requiratur.	7. Si uero puer in XII annos aliqua culpa commiserit, fredus exinde non requiratur.

24,8	6. Si quis femina ingenua postquam coeperit habere infantes occiderit, xxmUf dn. qui f. sol. DC culp. iudic.	9. Si quis femina post ceperit infantis abere qui ea occiderit cui fuerit adprobatum, mal. leodinia eunt din. xxnaf fac. sol. DC cul. iud.	8°. Si quis feminam ingenuam postquam infantes coeperit habere occiderit, solid, DC culp. iud.	SP. Si quis femina ingenua postquod infantes ceperit habere occiderit, xxmAf denrs. qui faciunt sol. DC.
------	--	--	--	--

24,9	7. Post quod infantes non potuit habere, qui eam occiderit vmiif din. qui f. sol. cc culp. iudic.	10. Post ⁸ infantis non potuerit abere occiderit cui fuerit adprobatum, malb. leodinia sunt din. xnmM fac. sol. cc cul. iud.	9i. Si quis feminam occiderit postquam infantes deserit habere, solid, cc culp. iudi.	9f. postquod infantes non potuerit habere, vnwr denrs. qui faciunt sold. cc culp. iudicetwr.
------	---	---	---	--

XXV.
DE ADULTERIIS
ANCILLARUM⁰

XXU. DE ADULTERIIIS
ANCILLARUJf UEL
SERTJORUM

XXV.
DE ADULTE-
RHS». ANCILLARVM^

XXV⁰.
DE ADULTERIIS
ANCILLARUM

25,1	3. si quis ingenuus cum ancilla aliena mechatus fuerit et ei fuerit adprobatum, domino ancillae DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	1. Si quis ingenuus cum ancillam alienam mechatus fuerit et ei fuerit adprobatum, malb. teolosina ^b sunt din. DC fac. sol. Xu cul. iud.	1. Si quis ancillam ¹ alienam moechatus fuerit, solid, xv culp. iudi.	1. Si quis cum ancilla aliena moecatus fuerit; DC denrs. qui faciunt sol. xv cul.
------	---	--	--	---

A o) A3 bringt in 41,16 eine Parallelfassung. p) A4 bringt in 41,16 eine Parallelfassung. g) A 3 bringt in 41,17 eine Parallelfassung. r) A4 bringt in 41,17 eine Parallelfassung. s) aus Pot verbessert A 2.

Titel 25: a) aus ALULTERIIS verbessert A 3. b) nicht ANCILLARUJf A 3. b") davor Basur A2. c) AI ordnet hiernach 15,2 und 15,3 ein. d) davor cum getilgt A 3.

C h) oder commiserit G 6.

Titel 25: a) C. XXV. DE ADULTERIIS ANCILLARVM. In Le. Sal. c. 27 G 6a.

XXV. De adulteriis ancillarum (uel seruorum).

[Z: 36]

§ 1. ¹ Si quis ingenuus cum ancilla aliena moechatus fuerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo the(ua)lasina uuertico sunt, (domino ancillae) DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.^x

1-1) Vgl. *Lex Burgundionwn* 30,1: *Quicumque* ingenuus ancillae violentiam fecerit, et vis [vim B 8-10] potuerit adprobaro, inferat ei, cuius ancilla est, solidos zu.

C 5	C 6	BIO	K
9. Si quis puer infra XII annos aliqua culpa commiserit, fretus ei non requiratur.	5. Si uero puer infra xn annos aliqua culpa commiserit ¹¹ , freda exinde non requiratur.	VI. Si quis puer infra duodecim annorum aliquam culpam commiserit, fredus ei non requiratur.	9. Si quis puery" infra XII annos aliquam culpam commiserit, fredus ^z ei non requiratur. 24,7
6. Si quis puellam ingenuam antequam infantem possit habere occiderit, sol. cc cul. iud.	8. Si quis puellam ingenuam antequam infantem habere possit occiderit, malb. hismala sol. cc culp. iudic.	IX. ^C Si quis puellam ingenuam ⁺⁴ occiderit, malb. ex mala leudi Tim den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.	6. Si quis puellam ingenuam infra annos ^{at} antequam infantem possit habere occiderit, VHIM denariis qui faciunt ^b solidos cc ^v culpabilis iudicetur. 41,15
7. Si quis feminam ingenuam postquam infantem ceperit habere occiderit, sol. DC cul. iud.	9. Si postquam infantem coeperit habere occiderit, DC sol. culp. iudic.	VII ^{UL} . Si quis foeminam ingenuam, postquam cōperit infantem habere, occiderit, malb. leodinia xxiIHM den. qui faciunt solid, DC culpabilis iudicetur.	7. Si quis feminam ingenuam postquam infantem coeperit ⁰ habere occiderit, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur. 24,8 (7a. Si uero ipsa femina aliquem occiderit, et ipsa DO solidis culpabilis iudicetur.) ^d
8. Si quis feminam postquam infantem non potest habere occiderit, sol. cc cul. iud.	10. Si post media etate hoc ost postquam infantem non potest habere, malb. leodinia sol. cc culp. iudic. TOM	VH. Si quis foeminam ingenuam, postquam infantem habere non potest occiderit, malb. leodinia denar. qui faciunt sol. co culpabilis iudicetur.	8.* Si quis feminam (ingenuam) ¹ postquam infantem habere [^] non potuerit occiderit, VUIM denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur. 24,9
XXV. DE ADULTERIIS ANCILLARUM	XXV.» DE ADULTERIIS ANCILLARUM	De Adulteriis ancillarum. Tit. XXIX.	XXVn. DE ADULTERIIS ANCILLARUM (UEL SERUORUM)*
1. Si quis cum ancillam alienam mechatus fuerit, sol. xv cul. iud.	1. Si quis cum ancilla aliena moechatus fuerit, malb. theolasina uertico sol. xv.	§ I. Si quis ingenuus cum ancilla aliena mechatus fuerit, malb. ⁺¹ anilasina DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.	1. Si quis ingenuus cum aliena ancilla moechatus*» fuerit, DG denariis qui faciunt ⁰ solidos xv culpabilis iudicetur* ¹ . 25,1

c) vgl. 41,15.

¹¹infra annos quam infantem habere possit.

Titel 25: ⁺¹theolasina uuertico.

y") infans puer K 49. z) freidus K 56. a') aus annus verbessert K 46; annum K17. b'-b') sol. K Dcccctus K19; co sold. K17. c') ceperit K 56; cepit K 17, 33, 65. ä") § 7a nur in K18. e) § 8 fehlt K 29. f") nur K 28. g') aus habuere verbessert K 56.

Titel 25: a) so K 49; seruorum uel (vor ancillarum[^] K 65; et coniunctionibus nachgetragen K 46. b) mechatus K 65. c) facit K 33. d) iud. exe—K 72.

§ 2. Si quis uero cum regis ancilla moechatus fuerit <et ei fuerit adprobatum), mallobergo theualasina hoc est, MCO denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis (uero) ingenuus cum ancilla aliena publice se iunxerit, ipse cum ea in seruitio permaneat.

(§ 4. Similiter et ingenua, si seruo alieno in coniugio acceperit, in serui(t)io permaneat.)

§ 5. Si (uero) seruus cum ancilla aliena moechatus fuerit et ex ipso crimine ancilla (ipsa) mortua fuerit, seruus ipse aut CCXL denarios qui faciunt solidos vi domino ancillae reddat aut

	A1	A2	A3	A4
25.2	4. Si quis uero cum rege ancilla mechatus fuerit, mal. theolosina hoc est iMcC din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	2. Si uero cum regi ancilla mechatus fuerit et ei fuerit adprobatum, malb. ^e teo lo sina ^e sunt din. IMCO fac. sol. xxx culp. iudi.	2. Si quis cum ancillam regis moechatus fuerit, erit,	2. Si uero cum rege ancilla mſcatus fuerit, TMCC denrs. qui faciunt sold. xxx culp.
25.3	5. si uero ingenuus ancilla aliena publice se iunxerit, ipse cum ea in seruitute permaneat.	3. Si quis ingenuus cum ancillam alienam publice iunxerit, ipsi cum eam in seruicio cadat.	sibi publice iunxerit, ipse cum ea in seruitio permaneat.	3. Si quis cum ancilla aliena sibi in publicum iunxerit, ipse cum ea in seruitium permaneat.
25.4	6. Similiter et ingenua si seruo alieno in coniugio acceperit in seruicio permaneat.			
25.5	7. si seruus cum ancilla aliena mechatus fuerit et ex ipso crimine ancilla mortua fuerit, seruus ipse aut CCXL din. qui f. sol. vi domino ancillae reddat aut castretur. Dominus uero serui capitale ancillae in locum restituat.	4. Si seruos cum ancilla aliena mechatus fuerit et ex ipso crimine ancilla mortua fuerit, seruus CCXL din. qui fac. sol. sex <i>dominua</i> serui reddat aut seruus castretur. dominus uero serui capitale dono ancille infere in loco.	3. Si uero seruus cum ancilla aliena moechatus fuerit et ex ipso crimine ancilla ipsa mortua fuerit, seruus ipse aut CCXL din. qui faciunt sex solid, domino ancille inferat aut castretur. dominus uero serui capitaZe in loco restituat.	4. Si uero seruus cum ancilla aliena moecatus fuerit et ex ipsa crimina mortua fuerit, seruus ipse ccxi denrs. qui faciunt sol. vi domino ancillſ inferat aut certe castretwr. dominus uero serui capitale quod ancilla ualuerit domino ancille; in loco restituat.
25,6	8. si ancilla ex hoc mortua non fuerit, seruus aut ccc ictos flagellorum accipiat aut cxx din. qui fac. sol. ni domino reddat.	si ancilla ex mortua non fuerit, malb. bab mundo, seruus aut cco hictus accipiat* aut cxx din. qui fac. sol. m comatur exsoluere.	4. Si ancilla ex hoc mortua non fuerit, seruus aut ccc ictos accipiat aut tres solid, pro dorsum suum domino ancille componat.	5. Si ancilla ex hoc mortua non fuerit, cxx ictus haccipiat aut cxx denrs. qui faciunt sol. in dominum ancille; cogatur exsoluere.

A e-e) oder teolosina A 2. f) nicht accipiat A 2.

C b) aus regi verbessert C 6. c) über der Zeile nachgetragen G 6.

K e) mechatus K 49, 56, 65. f) fehlt K17. g) iud. exe ___ K 72. h) fehlt K17. i) so K 17, 18, 24, 33, 46, 65; Franchus K 20, 21, 56. k-k) cum alienam ancillam mechatus fuerit et K 28. l) iunxerint K 17. m) ipsi K 18. n) implicetur K 28. o) quis K 56; quis seruus K 19. p) ancillam K 18. q) so K 24, 46, 65; alienam K 18; fehlt K 17, 21, 32, 33, 38, 56. r) mechatus K 65. *) dominus K 49; domini K 17. t) culpa K 19. u) „loco K 19, 65. v) pro K 17. w) nur K 17.

castretur; dominus uero serui capitale {quod ancilla ualuerit} {domino} ancillae in locum restituat.

§ 6. ²Si uero ancilla ex hoc mortua non fuerit, mallobergo ba(le)mundio, seruus aut ccc ictos {flagellorum} accipiat² aut cxx denarios qui faciunt solidos m {pro dorsum suum} domino {ancillae} ^acogatur exsoluere».

Titel 25: a-a) componat Herold.

2-2) Vgl. Lex Burgundionum 30,2: Si servus hoc fecerit, CL fustium ictus accipiat.

0 5	0 6	H10	K
2. Si quis uero cum rege ancillam mechatatus fuerit, sol. xxx cul. iud.	2. Si uero regis ^b est, sol. xxx. malb. theulasina	H. Si uero cum ancilla regia mechatatus fuerit MCC den. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.	2. Si quis uero com regis ancilla moechatus ⁶ fuerit, MCC denariis qui faciunt solidos' xxx culpabilis hidicetur*.
6. Si quis francus cum ancilla aliena sibi publice iunxerit, ipse cum ea in seruitio permaneat.	6. Si quis francus cum ancilla aliena ⁰ sibi in publice iunxerit, ipse cum ea in seruitio permaneat.	V. *Si quis Francus aliena»» aancillam sibi publice iunxerit, ipse cum ea in seruitute penna-neat.	3. Si quis ^h Francus ^l k _a lienam ancillam ^k sibi publice iunxerit ^l , ipse ^m cum ea in seruitio permaneat ⁿ .
3. Si seruus cum ancilla aliena mechatatus fuerit et ex ipso crimen ancilla ipsa mortua fuerit, seruus ille aut castretur aut sol. vi cul. iud. domi-miB uero serui capl. in loco restituat.	3. Si seruus cum ancilla moechatus fuerit et ex hoc crimine ipsa mortua fuerit, aut castretur aut sol. vi soluat. Dominus uero serui capitale in loco restituat.	HI. Si uero seruus cum ancilla mcechatus fuerit,	25,3
4. Si uero ancilla ex hoc mortua non fuerit, seruus ipse aut cxx ictus accipiat aut sol. m domine ancille cogatur exsoluere.	4. si uero mortua non fuerit, malb. bathmonio sol. m culp. iudic.	VI. *Si seruus cum ancilla moechatus fuerit et de ipso crimine ancilla mortua fuerit, seruus ipse aut castretur, aut CCXL den. qui faciunt sol. vi culpabilis iudicetur, dominus uero serui capitale in loco restituat.	25,2
		Si autem ancilla propter hoc non fuerit mortua, seruus ipse aut cxx ictus accipiat, aut cxx den. qui faciunt sol. in domino ancillse cogatur persoluere.	4. Si seruus ⁰ cum ancillaP (aliena) i moechatus ^l fuerit et de ipso crimine ancilla mortua fuerit, seruus ipse aut castretur aut CCXL denariis qui faciunt solidos vi culpabilis iudicetur; dominus ⁸ uero serui capitale ^l in locum ^u restituat.
		5. Si autem ancilla propter ^v hoc mortua non fuerit, (sic) ^w seruus ipse aut cxx ^x ictus accipiat ^v aut cxx ^l denarios qui faciunt solidos in domino ^a ancillae cogatur persoluere ^b .	25,6
		cxx den. qui faciunt 80l.m componat.	

x) ccxx K19,21,25,33 (zu cxx verbessert), 38,56. y) accipiet K17; suscipiat K65. z) ccxx K 56. K d) domno K 46; dominus uero K 33. V) exsoluere K 17.

§ 7. Si seruus ancillam alienam *extra uoluntate domini sui* <sibi> in coniugium sociauerit, *mallobergo anthamo*, <aut uapul(e)t(ur) aut> cxx denarios qui faciunt solidos m domino ancillae co(g)atur exsoluere.

[D: 37]

XXVI. De libertis <extra consilium domini sui> dimissis

§ 1. Si quis <homo ingenuus> alienum letum, *qui apud domino suo in hoste fuerit*, extra consilium domini sui ante regem per denarium ingenuum dimiserit et ei fuerit adprobatum, mallo-

	A1	A2	A3	A4
25,7	9. si seruus ancilla aliena inuita traxerit, oxx din. qui f. sol. m domino ancillse reddat.	5. Si seruus ancillam alienam in coniugium sociauerit, aut uapulit aut cxx din. qui fac. sol. m domino ancille coatur exsoluere.	5. Si seruus cum ancilla aliena sibi in coniugio sociauerit, solid, tres culp. iudi.	6. Si seruus ancilla aliena sibi in coniugium sociauerit, cxxdenrs. qui faciunt sol. m culp.

XXVI.
DE LIBERTIS
DEMISSIS

XXVI. T>E LIBERTIS
EXTRA CONSILIIA
DOMINI
Sül DIMISSIS

DE LIBERTIS
DEMISSIS.
XXVI.

XXVI°.
DE LIBERTIS
DIMISSIS

26.1	1. Si quis homo ingenuus alienum letum extra consilium domini sui ante rege per dinario dimiserit et conuictus fuerit, mal. malthoitus meo letu hoc <i>est</i> nnaf din. qui f. sol. o culp. iudicetur.	1. Si <i>quis</i> alienum letum ante rege per <i>dinarium</i> ingenuum demiserit et ei fuerit adprobatwm, malb. ^a malteo hiatus meo lexwm ^a stmt din. TTTT fac. sol. c culp. iudicetur.	1. Si <i>quis</i> alienum letum extra consilium ante regem per dinarium ingenuum demiserit, solid, o culp. iudi.	1. Si quis lidum extra consilium domini sui ante regem ingenuum dimiserit, <i>unia</i> denrs. qui faciunt sol. 0 culp.
	Res uero leti ipsius legitime reformetur.	2. Si uero laeti ipsius legitimi refirnetur.	res uero leti ipsius domino reformentur.	res uero lidi ipsius dominum reformetMr ^o .
26.2	2. Si quis uero alieno per denario ante regnum dimiserit cui fuerit adprobatum, precium serui domino et insuper mal. maltholatu metho hoc <i>est</i> sol. xxxv culp. iudic.	3. Si <i>quis</i> uero seruum alienum ingenuum dimiserit et ei fuerit adprobatum, malb. maltho hait ^c ho mitto ^c swnt din. CCCC fac. sol. XXXTT cul. iud. predi uero domini sui reddat.	2. Si <i>quis</i> seruum alienum ante regem per dinarium ingenuum demiserit, solid.xxxvivi ^d . ^d et praecium serui domino suo reddat.	2. Si quis seruo alieno ante regem ingenuum dimiserit, iii/ccco denarios qui faciunt sol. XLV culp. et pretium dominum custodiat.

A Titel 26: a-a) oder malteohiatus meo lexm A 2. b) nicht reformetur A 4. c-c) oder homitto A 2. d) aus idi verbessert, nicht iud. A 3.

G Titel 26: a) C. XXVI. DE LIBERTIS DIMISSIS. In Leg. Sal. c. 28 G 6a. b-b) oder malthochiado G6. c) nicht reformentur, aus reformentor verbessert, danach durchstrichen: Si seruum per denarium ingenuum dimiserit, malb. maltho chiado meotheo (auf Rasur) sol. c. Res uero ipsius lito legitimse reformetur G 6. d) nicht ingenuum G 5. e-e) oder malthochiado fchia auf Rasur) G 6.

H Titel 26: a) Hesseis läßt das Sternchen versehentlich aus.

*^aqui apud dominum suum in hoste fuerit. *²refonnetur.

bergo malto thi atomeo leto hoc est, IVM denarios qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.
^aRes uero leti ipsius legitime¹ reformetur^a.

§ 2. Si quis uero seruum alienum per denarium ante regem ingenuum dimiserit et ei fuerit adprobatum, mallobergo malto thi atomeo theo hoc est, MCCCC⁰ denarios qui faciunt solidos xxxv^c culpabilis iudicetur^d et <insuper) praetium send domino suo reddat^d. *Res uero ipsius serui proprius dominus reeipiat.*

Titel 26: a-a) et capitale domino ipsius restituat *Herold.* b) domino A 3, 4; legitimo domino G 5.
 c) MCC ... xxx *Herold.* d-d) excepto capitale quod domino restituatur *Herold.*

C 5

5. Si uero seruus ancilla aliena extra uoluntate domini sui in coniugio copulauerit, sol. ni cul. iud. aut cxx ictus accipiat.

C 6

5. Si seruus ancillam alienam extra uoluntate domini sui sibi coniugium copulauerit, malb. anthamo sol. m.

H 10

HU. Si seruus ancillam alienam extra uoluntatem domini sui ad coniugium sociauerit, malb. authanio cxx den. qui faciunt sol. I culpabilis iudicetur.

K

6. Si quis seruus ancillam alienam sine uoluntate domini sui sibi in^cconiugium copulauerit^d, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur aut cxx^e ictus¹ accipiat. 25,7

XXVI.
DE LIBERTIS
DEMISSIS

I. Si quis litum alienum qui apud domino suo in hoste fuerit extra consilio domini sui ante regem per dinario ingenuum dimiserit, sol. c cul. iud.

res uero ipsius lito legitimo domino reformentur.

2. Si seruum alienum ante regem per denarium ingenuum^d demiserit, sol. xxxv cul. iud. exe. cap. et dl. domino restituat. res uero serui ipsius proprius *dominua* reeipiat.

XXVI»
DE LIBERTIS
DIMISSIS

I. Si *quis* litum alienum qui apud dominum in hoste fuerit extra consilium domini sui ante regem per denarium ingenuum dimiserit, malb. ^bmalto chiado* freoledo sol. c.

Res uero ipsius lito legitimo§ reformentur⁰.

2. Si seruum per denarium ante regem ingenuum dimiserit, malb. ^emalto chiado^e moetheo sol. xxxv eulp. iud. et capitale domino uero serui in loco restituat. Res uero ipsius serui proprius dominus reeipiat.

De Libertis dimissis.
Tit. XXX.

§ I. Si quis lidum alienum ""extra consilium domini sui ante Regem per denarium ingenuum dimiserit, malb. malto theato meolito IHM den. qui faciunt sol. c culpabilis iudicetur, et capitale domino ipsius restituat.

II. *Res^a uero ipsius lidi legitimo domino *restituatur.

IH. Si quis seruum alienum ante Regem per denarium ingenuum dimiserit, malb. malto theatha meotheos MCCCC den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur, excepto capitale, quod domino restituatur, res uero ipsius serui proprius dominus reeipiat.

xxvin.
«DE LIBERTIS
DIMISSIS^a

I. Si quis lidum alienum qui cum domino suo⁰ in hoste fuerit sine consilio⁰ domini sui ante regem per denarium¹ ingenuum dimiserit, IVM⁶ denariis qui *faciunt solidos c^f culpabilis iudicetur; res uero ipsius slidi legitimo^B dominos" restituantur. 26,1

2. Si quis seruum alienum ante regem per denarium ingenuum dimiserit, MCCCC denariis^h qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur *et capitale¹ in locum^k restituat et res¹ serui ipsius proprius¹¹¹ dominus¹¹ reeipiat. 26,2

c') fehlt K 17, 46 (in coniugio *Bandnote*).
bessert K 17; ictos K 56.

d') copulauerit K 46.

e) J xx K 19.

f) *aus* ictos *ver-* K

Titel 26: a-a) *so* K 17, 65; De liberi dimissi K 19; De libertatis dimissis ante regem K 18. b) sui K 17. c) *aus* consilium *verbessert* K 17; consilium K 18; concilio K 49. d) dnr. qui fac. K 49. e) in cco K 49. f-f) facit sol. xxxv K 49. g-g) lidi legitimo K 17; diligentimo K 49. g") domno K 46. h) dieuntur K 49. i-i) fehlt K 19. h) loco K 65. l) rem K 17. m) *aus* proprius *verbessert* K 56. n) domnus K 46; domini sui K 19.

[D: 38]

XXVII. De furtis diuersis

§ 1. ^x Si quis (uero) tintinum de porcina aliena furauerit, cui fuerit adprobatum, mallobergo leoardi^a hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.¹

§2. ^x Si (quis) uero de pecoribus *tintinum* furauerit <et ei fuerit adprobatum), mallobergo leoardi sunt, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.^x

§ 3. *Si quis schillam de cdballo furauerit, mallobergo (campanid), DG denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.*

Titel 27: a) aurappo (lies thuochrapo^ Herold (vgl. DJ.

1-1) Vgl. Lex Burgundionum 4,5: Qui tintinno [tintinum B 10,11 u.a.] caballi fuxto [furtu B 9-11 u.a.] abstulerit... caballum alium talem reddat; simili de bove conditione servata... .

	AI	A2	A3	A4
	XXVH. DE FURTIS DIUERSIS	XXUH. DE FURTIS DIUERSIS. <i>TITŪIJUS</i>	XXVII. DE FURTIS DIUERSIS	XXVII°. DE FURTIS DIUERSIS
27.1	1. Si quis tintinno de porcina aliena furauerit cui fuerit ^a adprobatum, mal. leoardi hoc <i>est</i> DC din. qui f. sol. xv cui. iudic. excap. capl. et dil.	1. Si <i>quis</i> uero tintinno de porcina aliena furauerit cui fuerit adprobatum, malb. leoardi <i>sunt</i> din. DC fac. sol. xu cui. iud. excep. cap. et dil.	1. Si <i>quis</i> tintinum de porcina aliena furauerit, solid, xv culp. iudi.	1. Si quis tintinno de portina alterius furauerit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.
27.2	2. si uero de pecoribus inuolauerit, cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	2. Si uero de pecoribus furauerit et ei fuerit adprobatwm, malb. leoardi <i>sunt</i> din. cxx fac. sol. in cui. iud.	2. Si <i>quis</i> de pecoribus furauerit, solid, m culp. iudi.	2. Si uero de pecoribws furauerit, cxx denrs. qui faciunt sol. in culp.
27.4	3. Si quis pedica ad caballo imbulauerit et ei fuerit adprobatum, excp. capl. et dil. cxx dn. qui f. sol. in culp. iudic.	3. Si <i>quis</i> pedica de caballus furauerit cui fuerit adprobatum, malb. leoardi <i>sunt</i> din. cxx fac. sol. ni culp. iud.	3. Si quis pedica de caballo furauerit, solid, in culp. iudi.	3. Si quis uero pedica caballo furauerit, cxx denrs. qui faciunt sol. m culp.
27.5	4. si uero caballi ipsi perierunt, ipsos in capite restituat.	4. Si uero caballi ipsi perierint, ipsus in caput reddat.	4. Si quis uero caballi ipsi perierint, ipsos in capitale reddat.	4. Si uero caballi ipsi perierint, ipsos in capitale reddat.
27.6	5. si quis in messe aliena pecus suum in furtum miserit et ipse inuentus fuerit, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	5. Si <i>quis</i> messe aliena in furtum meterit et inuentus fuerit, malb. leoardi <i>sunt</i> din. DC fac. sol. xŪ cui. iud.	5. Si quis messe ^{*1} aliena in furtu metere inuentus fuerit, solid, xv culp. iudi.	5. Si quis messend alienam in furto mederit et inuentus fuerit, DO denrs. qui faciunt sol. xv culp.

A *Titel 27: a) aus fuer. verbessert A 1. b) davor al getilgt A 3.*

C *Titel 27: a) C. XXVTL DE FVRTIS DIUERSIS etc. In Le. Sal. c. 29 G 6a. b) nicht FURTIS C 6. c-c) am unteren Seitenrand nachgetragen und beim Binden verstümmelt f malb. leod. aus den noch sichtbaren Oberlängen erschlossen) G 6. d-dj auf Rasur, campania von jüngerer Hand G 6. e) aus ipsus verbessert G 6.*

H *Titel 27: a) bei Herold vor Titel 24 gestellt. b) das von Hesseis hier eingefügte Kreuzchen ist vor Si quis ausgefallen.*

⁺¹si (nicht Si[^] quis messem alienam tripauerit aut mederit.

§4. ²Si quis (uero) pedicam de caballo furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo leoardi sunt, (excepto capitale et dilatura) cxx denarios qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur.²

§5. ²Si uero caballi ipsi perierint, ipsos in caput reddat^{b,2}

§ 6. Si quis^c messem alienam in furtum aut inripauerit aut meterit et^c inuentus fuerit, mallo- [D: 39] bergo leoardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

b) restituat A I, G. c-c) in messe aliena pecus suum in furtum miserit et ipse AI; messe aliena in furtum metere pr\$sumpserit aut repascere Herold.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 4,6: Si autem inpedicato [inpedito B 9-11 u.a.] caballo ... pedicam tulerit, eiusdem meriti caballwm [meritum caballi B 11] se vedditurum esse cognosc&t.

G 5	G6	H 10	K
XXVII. DE FURTIS DIUERSIS	XXVII. ^a DE FURTIS ^b DIUERSIS	De furtis diuersis. Tit. XXVII. ^a	XXIX. DE FURTIS DIUERSIS
1. Si quis tintinno de porcina aliena <i>fixauerit</i> , sol. xv cul. iud.	1. Si <i>quis</i> tintinno de porcina aliena furauerit, malb. leod. <i>sunt</i> den. DC <i>qui</i> fac. sol. xv culp. iudic.	§ I. Si quis tintinnum de porcina aliena furauerit, malb. aurappo, BC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.	1. Si quis tintinnum de ^a porcina aliena ^a furauerit, DC denariis qui faciunt ¹³ solidos xv culpabilis iudicetur.
2. Si uero de pecoribus tintinno <i>furauerit</i> , sol. in cul. iud.	2. ^c Si <i>quis</i> uero de pecoribus tintinno furauerit, <i>ma</i>)b. <i>(eo)d</i> . ^c	III. Si quis tintinnum de pecoribus furauerit, malb. leoardi, cxx dena. qui faciunt, solid, in culpabilis iudicetur.	2. Si uero de pecoribus ⁰ tintinnum furauerit, ^d cxx denariis qui faciunt solidos m ^c culpabilis iudicetur.
3. Si <i>quis</i> eschillam de cabalzo <i>furauerit</i> , sol. xv cul. iud.	3. Si <i>quis</i> schülam de caballo furauerit, malb. ^a campania DC den. <i>qui</i> fac. ^d sol. xv cup. iudic.	H. Si quis uero pedicam de caballo furauerit, et ei fuerit adprobatum, malb. leoardi, cxx den. qui faciunt solid, m culpabilis iudicetur.	3. Si quis skellam* de caballis furauerit ⁰ , DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.
4. Si quis pedicam de cabalzo <i>furauerit</i> , sol. in cul. iud.	4. Si <i>quis</i> pedica de caballo furauen*, malb. leod. cxx den. <i>qui</i> fac. sol. ni culp. iudic.	III. Si uero ipsi caballi perierint, capitale in locum restituat.	4.« Si quis pedicam de caballis furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur.
si caballi ipsi perierint, ipsos in capl. restituat.	5. Si <i>quis</i> caballi ipsi perierint, ipsas ^c in caput restituat.	V. ^a Si quis messe aliena in furtum metere pr\$sumpserit ^b , aut repascere inuentus fuerit ibidem, malb. leoardi, DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.	5. Si caballi ipsi perierint, capitale ¹¹ in locum ¹ restituat.
5. Si <i>quis</i> messem aliena in furtum aut repascere aut meteret, sol. xv cul. iud.	6. Si <i>quis</i> messem alienam in furtum aut inripauerit aut mederit, malb. leoard. <i>mnt</i> den. DC <i>qui</i> fac. sol. xv culp. iudic.		6. Si quis messem alienam per ^k furtum ¹ metere aut refare ^{lm} praesumpserit ⁿ , DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur ⁰ .

Titel 27: a-a) porci alieni K 19; pecore alieno K 65. b) facit K 33. c) peccoribus K 56. K d-d) fehlt K 17. e) xv K 20. f) so K 18, 24, 56; schellam K 19, 25, 39, 72; schülam K 30, 46; scallam K 33, 34; skellum K 38; kellam K 57; seWaxaK 31, 65. g) § 4 fehlt K 17. h) am Band K 46. ijloco K 65. k) nachgetragen K 17. l) furtu K 17. m) refare K 20, 21, 33, 56; reffare K 24, 79; rificare Bandnote) K 46; rificare K 18, 65; rificare K 17; riuicere aus reffacere verbessert K 19. n) presumpserit K 18. o) iud. exe _____ K 72.

1) Glosse id est spicam euellere K 46; id est spicanti euellere K 79; raptor reofere, messor riftere Pithou.

[D: 42] §7. ³Si quis in orto alieno (*Jurauerit uel*) in furtum ingressus fuerit [*aut in napinam uel in fabariam, in pisariam, in lenticulariam*]^a (*et ei fuerit adprobatum*), mallobergo leodardi sunt, (excepto capitale et dilatura) DC denarios qui faciunt soKdos xv culpabilis iudicetur.³

§ 8. *Si quis inpotus de pomario aut de perario deruperit, mallobergo leodardi, sunt denarii CXX qui faciunt solidos HI culpabilis iudicetur.*

d) Herold unter Weglassung des auch in A3,4, 06 fehlenden §12.

3-3) Vgl. *Lex Burgundionum* 25,1: Si quis cuiuslibet ortum violenter [*Zusatz: ut in furtum B 7; ut furtum B 8*] ingressus fuerit, *inferat. . . solidos III, et multae nomine solidos VI.*

	AI	A2	A3	A4
27,7	6. Si quis in orto alieno in furtum ingressus fuerit, excap. capl. et dil. DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	6. Si <i>quis</i> in orto alieno ingressus fuerit in furtum et ei fuerit adprobatum, mal. leodardi <i>sunt</i> din. DC fac. sol. xu cul. iud.	6. Si <i>quis</i> in orto alieno in furtu ingressus fuerit, solid, xv culp. iudi.	6. Si quis in orto alieno in furtum ingressus fuerit, DC denrs. qui faciunt sol. xv cul.

27,12	7. Si quis in napina in fauaria in pissaria uel in lenticularia in furtum ingressus fuerit, cxx din. qui f. sol. ni culp. iudc.	7. Si <i>quis</i> in nabina in fauaria in pesaria in lenticularia in furtum ingressus fuerit cui fuerit adprobatwm, malb. leodardi swnt din. cxx fac. sol. in culp. iudi.
-------	---	---

A c) *aus qi verbessert AI.*

Gf) über der Zeile nachgetragen 05. g) über der Zeile nachgetragen G 5. h-h) über ursprünglichem in uinea C 5.

H c) bei Herold folgt als § xxv 7,13 (vgl. ebendort).
tulerit (gehört zu diruperit[^]).

K p) § 7 steht in K 25 hinter § 10. q) ortum K 17, 20, 72; hortum *aus* horum verbessert K 56; in hortum K 18. r) iud. exe. K 72. s) so K 24, 56, 71; impotos K 65; impodos K 32; inpotus K 19, 29, 30, 34; inpotus K 17, 18, 46, 72. t) so K 18, 24, 46 (melario *Randnote*), 71; millario K 38; miliario K 29, 49; melario K 30, 31, 56; malario K 32, 33; meslarium K 17; molinarios K 19; pamario K 65. u) perario K 17, 18, 72; piario K 56. v) iud. exe. . . . K 72. w-w) in hortum K 65; in orto K 72; in orte K 17; mortuo K 19. x) fuerit K 17, 56. y) uero K 46. z) miliarium K 18; melarium K 56, 72; malarium K 33; meslarium K 17; pomarium K 65. a') *aus* piarium verbessert K 56; perarium K 72; perticarium K 17. b') so K 20, 21, 33, 56; decorticauerit K 17, 18, 24, 46; descorticauerit K 19; detruncauerit K 49. c'-c') fehlt K 17. d') § 11 fehlt K 49. e'-e') in orto K 20; in orte K 17; mortuo K 19. f) fuerit K 17, 46. g') iud. exe. K 72. h') § 12 steht in K 49 hinter § 13. i') curtellum K 19; cutellum

§ 9. Si uero in orto fuerint, mallobergo ortopondo, DG denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 10. Si quis pomarium aut perarium exceruicauerit, mallobergo leopardi, sunt denarii CXX qui faciunt solidos HI culpabilis iudicetur.

§ 11. Si in orto fuerint, mallobergo ortöbaum, (pc denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 12. Si quis in nabina, in fauaria, in pisaria, in lenticularia (uel in his similibus) in furtum ingressus fuerit (cui fuerit adprobatum), mallobergo leopardi sunt, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

05

6. Si quis in ortum alienum in furtum ingressus fuerit, sol. xv* cul. iud.

7. Si in potus de pomario aut de perario deruperit, sol. in cul. iud.

8. Si uero in ortum fuerint, sol. xv cul. iud.

9. Si quis pomario aut perario exceruicauerit, sol. m cul. iud.

sis in orto fuerint, sol. xv cul. iud.

10. Si quis^h in nauina^h in fauaria in pisaria in lenticularia uel in his similibus in furtum intrauerit, sol. m cul. iud.

06

7. Si quis hortum alienum *fviauerit* uel in furtum ingressus fuerit, malb. leode *sunt* den. DC *qui fac.* sol. xv culp. iud.

8. Si qim inmetus de pomario aut de pomario deruperit, malb. leod. *Bunt* den. cxx *qui fac.* sol. ni culp. iudic.

9. Si uero in horto fuerint, malb. horto pondo DC den. *qui fac.* sol. xv culp. iudic.

10. Si quis pomarium aut perarium exceruicauerit, malb. leodarde *sunt* den. cxx *qui fac.* sol. in culp. iud.

{11.1

[12.]

H 10

VI. Si quis in hortum alienum ad furtum ingressus fuerit, aut in nappinam uel in fabariam, in pisariam, in lenticulariam malb. leopardi, DC den. qui faciunt soli. xv culpabilis iudicetur.

XXI. *Si quis in potus de pomario, aut de pirario diruperit, malb. leopardi cxx qui faciunt solid, in culpabilis iudicetur.

XXH. *Sin in horto fuerit, malb. ortopodun DC den. qui faciunt sol. xv culpab. iudicetur.

XXHI. *Si quis melarium aut pirarium decorticauerit, malb. leopardi cxx denariis qui faciunt solid, in culpabilis iudicetur.

XXim. *Si uero in horto fuerit malb. ortobaum DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

K

7P Si quis hortum alienum ad furtum faciendum ingressus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur¹.

8. Si quis in potus⁸ de milario²* aut de pirario¹ tulerit, cxx denariis qui faciunt solidos ni culpabilis iudicetur^v.

9. Si uero in horto^w fuerint^x, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

10. Si quisv milarium² aut pirarium¹ decortigaueit^b, cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur⁰.

11A' Si uero^e in horto^e fuerint¹, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur^s.

12y Si quis cultellum¹ alienum furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

13. Si quis in nappinam^{3k} in fabariam¹ in pisariam^m in lenticulariam¹¹ uel in his similia⁰ ad furtum faciendum ingressus fuerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

K 49. k') nappinam K 56; nabinam K 17, 72; nauinam K 65; tapinam K 19; apinam uel K 49; rapina K 79; alias rapinam *Randnote* K 46. V) aus fauariam *verbessert* K 46; fauariam K 17,18; fauaria K 19. m'-m') in pisariam X 2 7,18,33, 46,56, 65; in pisaria K19; aut in pisariam aut K 49; *fehlt* K 24. n') lenticulariam K 17. o'-o) missimilia K 19.

2) *Glosse* id est pomo JS: 46; id est poma K 79; fructus poestin *Pithou*. 3) *Glosse* ubi fiunt raptus K 46; ubi sunt rapa K 79.

[D: 40] § 13. Si quis in campo alieno lino^e furauerit et eum (aut) in caballo aut in carro portauerit (ad domum suam et ei fuerit adprobatum), mallobergo leoardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatata).

§ 14. Si (quis) uero (tantum *priserit* quantum) in dorso suo portauerit, mallobergo leo-

[§ 13. *Si quis aliquid de campo alieno furauerit et hoc exinde in carro aut per caballum duxerit, mallobergo leoardi, (MDCGC denarios qui faciunt} solidos XLV culpabilis iudicetur.]*

[§ 14. *Si uero tantum priserit, quantum in dorso suo portare ualuerit, mallobergo leoardi,*

e) messe A 2; anonam A 3; aliquid *Herold*; lino aliquid G.

	A1	A2	A 3	A4
27,13	8. si quis de campo alieno lino furauerit et eum in caballo aut in carro portauerit, excp. capl. et dil. DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	8. Si <i>quis</i> de campo alieno messe furauerit et hoc aut in caballo aut in carro duxerit ad domum suam et ei fuerit adprobatum, malb. leoardi sunt din. DC fac. sol. xu cul. iud. excp. cap. et d.	7. Si <i>quis</i> de campo alieno anonam furauerit et eam in carro uel in caballo portauerit, sold. xv culp. iud.	7. Si quis de campo alieno lino furauerit ut eum aut in caballum aut in carrum portet, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.
27,14	9. Si uero tantum quantum in dorsum suum ferre potuerit, cxx din. qui f. sol. ni culp. iudic.	9. Si <i>quis</i> uero in dorsum portauerit, malb. leoardi <i>sunt</i> din. cxx fac. sol. ui cul. iud.	8. Si uero in dorso portauerit, sold. ui culp. iud.	8. Si uero in dorsum suum portauerit, cxx denrs. qui faciunt sol. m except. cap. et dil.

27,17	10. Si quis prato alieno secauerit, opera sua perdat. et si fenum exinde ad domum suam duxerit et discargauerit, excp. capl. et dil. MDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	10. Si <i>quis</i> prato alieno secauerit, opera sua perdat. et si exinde ad domum suam duxerit fenum et discargauerit et ei <i>fuerit</i> adprobatum, malb. leoardi <i>sunt</i> din. MDCCC fac. sol. XLU excp. cap. et di.	9. Si <i>quis</i> pratum alienum secauerit, opera sua perdat. et si ex fenum secauerit in furtu duxerit et discauerit, solid, xxxv culp. iudi.	9. Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat. et si exinde ad domum suam duxerit et discargauerit, MDCCC denarios qui faciunt sol. XLV culp.
-------	--	---	--	---

C i) aus ortobano verbessert G 6. i") danach n getilgt G 6. k) aus cupabilis verbessert G 6.

H d) **Druckfehler für xxix.** e-e) oder an hunerbo.

⁺³in campo alieno linum. ⁺⁴aratrum in campum alienum intrare prohibuerit, uel arantem foras uastauerit. ⁺⁵laborem. ⁺⁶discurrauerit.

K p'J nur K 20. q') fehlt K 19. r') dorsum K 19; dorso K 17, 46, 65; dorso suo K 18. s'-s') fehlt K 17, 46; et fehlt K 18. t') MDectis K 56. u') aratum C 17. v'-v') alienum in campum K 46. w') aus prohibuerit verbessert K 17; prehiberit K 18; alias protestauerit Randnote K 46. x') foris K 17, 65. y') segauerit K 17, 18, 46, 65. z'-z') dinario comp. K 19. a) foenum K 24, 56 u.a.; fenum K 17, 18,

dardisunt, cxx denarios qui faciunt solidos n. cul- (DG denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis pabilis iudicetur {excepto capitale et dilatura}. iudicetur.}

§ 15. Si quis in agrum alienum arborem insertum exderit, mallobergo ortoba(um), sunt denarii MGO qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.

§ 16. Si quis [uerol aratro de campo alieno anteostauerit aut iactauerit uel testauerit, mallobergo [D: 46] achuuerpho, sunt denarii DG qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 17. Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et insuper solidos XV culpabilis iudi- [D: 41] cetur; et si fenum exinde ad domum suam in carro [ad]duxerit et discargauerit (et ei fuerit adprobatum), mallobergo leodardi sunt, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

05

06

H 10

K

11. Si quis de campo alieno lino aliquid furauerit et hoc cum carro aut in c&baio portauerit, sol. xv cul. iud.

13. Si quis de campo alieno lino aliquid furauerit et hoc aut in carro aut in caballo portauerit, malb. leod. sunt den. DC qui faciunt sol. xv eulp. iudic.

VIX Si quis ⁺³aliquid de campo alieno furauerit, et hoc exinde in carro aut per caballum duxerit malb. leudardi MDCCC den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur.

14. Si quis in campo alieno linum (alienum)^P furauerit et hoci' in caballo aut in carro duxerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 27,13

12. Si uero tantum priserit quantum in dorsum suum portauerit, sol. in cul. iud. exe. cap. et dl.

14. Si uero tantum praeserit quantum in dorso suo portauerit, malb. leod. sunt den. cxx qui faciunt sol. in eulp. iudic. excep. cap. et dl.

VÜI. Si uero tantum priserit, quantum in dorso suo portare ualuerit, malb. leudardi, DC den. qui faciunt solid. xv culpabilis iudicetur.

15. Si uero tantum tulerit quantum in dorsu^r portare potuerit, cxx denariis qui faciunt solidos ni culpabilis iudicetur ⁸excepto capitale et delatura⁸. 27,14

13. Si quis in agrum alienum arborem insertum exciderit, sol. xxx cul. iud.

15. Si quis in agrum alienum arborem insertum exciderit, malb. orthobano¹ sunt den. ¹in/cc qui faci. sol. xxx eulp. iudic.

XIX^d. *Si quis in agro alieno arborem insertam exciderit MCC den. qui faciunt soli. XX culpabilis iudicetur.

16. Si quis in agro alieno arborem insertam exciderit, MCC^{*} denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur. 27,15

16. Si quis aratro de campo alieno anteostauerit aut ietauerit uel testauerit, sol. xv cul. iud.

18. Si quis aratro de campo alieno ante ostauerit aut iactauerit aut testauerit, malb. auuerphe Bunt den. DC qui faci. sol. xv eulp. iudic.

XX. Si quis uero ^{+*}de campo alieno aratrum anteortauerit, aut iactauerit, malb. ^eanh unerbo^e DC den. qui faciunt solid. xv culpabilis iudicetur.

19. Si quis aratrum^u in campum alienum^v intrare prohibuerit^{4w} uel arantem foras^{*1} iactauerit uel testauerit⁵, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 27,16

17. Si quis pratum alienum secauerit, opera sua perdat et insuper sol. xv cul. iud.

19. Si quis pratum alienum secauerit, ope sua perdat insuper et sol. xv culpabilis^k iudic.

IX. Si quis pratum alienum secauerit, ⁺⁵operam suam perdat, et insuper sol. xv culpabilis iudicetur,

20. Si quis pratum alienum secauerit^v, laborem suum perdat et insuper^ZDC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur². 27,17

et si exinde fenum ad domum suam in carro duxerit et discargauerit, sol. XLV cul. iud.

Etsi exinde fenum ille ad domum suam in carro duxerit et discargauerit, malb. leod. aunt den. IATDCCC qui faci. sold. xxv eulp. iud.

et si ipsum fenum in carro carrauerit, et ad domum suam ⁺⁶ad duxerit malb. leudardi, MDCCC den. qui faciunt solid. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

21. Et si inde foenum^a ad domum suam in carro¹⁵ duxerit et <inde>^c discargauerit^d, MDCCC denariis qui faciunt⁶ solidos XLV culpabilis iudicetur ^fexcepto capitale et delatura¹. 27,17

21, 46; fenum K 65; faenum K 33.

b) carra K 18.

c) nur K 65.

d) discargauerit K 19. K

e) facit K 33. f-f) fehlt K 17, 46.

4) Glosse mim sit legendum prostrauerit K 46.

5) Glosse id est uetauerit K 79.

§ 18. Si uero tantum praesumpserit* quantum in dorsum suum portauerit (et ei fuerit adprobatum), mallobergo leodardi sunt, cxx^a denarios qui faciunt solidos m^s culpabilis iudicetur. [D: 43] § 19. ⁴Si quis uineam alienam in furtum uindimiauert et inuentus fuerit, mallobergo leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.⁴

§ 20. Si uero uinum exinde ad domum suam duxerit (aut in ca(b)allo aut in carro) et discargauerit <et ei fuerit adprobatum), mallobergo leodardi sunt, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur {excepto capitale et dilatura}.

f) furauerit AI; praeserit G. g) DC . . . xv Herold.

4-4) Vgl. *Lex Burgundionum* 27,7: Si quis .. vineam [in vineam B 9,10 u.a.] alienam furto aut uolenter ingressus fuerit, ut damnum faciat, inferat... solidos III [XII B 8].

	AI	A 2	A3	A4
27,18	11. si uero tantum furauerit quantum in dorsum suum portare potuerit, sol. ni culp. iudic.	11. Si uero tanto praesumpserit quantum in dorsum suum portauerit et ei fuerit adprobafum, malb. leodardi sunt din. cxx fac. sol. m cul. iudi.	10. Si uero tantum praesumpserit ^d quantum in dorsum suum portauerit, solid, in culp. iud.	10. Si uero tantum prgsumpserit quantum in dorsum. suum portauerit, cxx denrs. qui faciunt sol. m culp.
27,19	12. Si quis uinea aliena in furtum uindimiauert et inuentus fuerit, DC qui f. sol. xv culp. iudic.	12. Si quis uiniam aliena in furtum uindimiauert et inuentus fueret, malb. leodarde swnt din. DC fac. sol. xu cul. iud.	11. Si quis uineam alienam in furtum uindimiauert et inuentus fuerit, sold. xv culp. iudi.	11. Si quis uinea aliena in furtum uindemiauert et inuentus fuerit, DO denrs. qui fac. sol. xv culp.
27,20	13. si uero uino ad domum suam exinde ad duxerit et discarecauerit, ilfDCCC qui f. sol. XLV culp. iudic.	13. Si uero uinum ad domum suam duxerit aut in cauallo aut in carro discargauerit et ei fuerit adprobatwm, malb. leodardi sunt din. MDCCC faci. sol. XLU cul. iud.	12. Si uero ^e uinum exinde ad domum suam ad duxerit et discaricauerit, excepto capitalia et delatura sold. XLV culp. iudi.	12. Si exinde uinum ad domum suam duxerit et discargauerit, lafDCCC denarios qui faciunt sol. XLV except. capt. et dilt. culp.
27,21	14. De messibus uero simile conditione conuenit obseruare.	14. De missibws uero simul obseruandum est.	De messibus uero similiter obseruandum est.	13. De messibus uero similiter obseruandum est.
27,23	15. Si quis in siluam materium alterius concapulauerit aut incenderit, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	15. Si quis in silua materium alienum capolauerit aut incideret cui fueret adprobatum, malb. leodardi sunt din. DC fac. sol. xu cul. iud.	13. Si quis in siluam materium alienum incenderit aut capulauerit, solid, xv culp. iudi.	14. Si quis in silua materium alienum incenderit aut concapulauerit, DO denrs. qui faciunt sol. xv culp.

A d) aus praesumeserit verbessert A 3. e) davor quis getilgt A 3. f) nicht MVCCC A 2.

C l) aus led. verbessert G 6. l") Ziffern anscheinend nachgetragen G 6. m) aus lacina verbessert G 6. n) aus incenderit verbessert G 5.

H f) bei Herold in Titel vin hinter 7,12. materiam.

K g) dorso K 17, 18, 46, 56, 65. h) cxxx K 17. i-i) fehlt K 46. h) uindimiauert K 18, 46. l-l) uinum in carro ad domum K 46, 65; ui in carrum K 17. m) suum K 46; suum aus suam verbessert K 17. n) duxerit K 46, 65, 72. o) discaricauerit K 17, 46, 65. p-p) fehlt K 46,72. q) Etsi K 79. r) xii K 79. s) Randnote K 46 sowie (laut Muratoris Angabe) K 79. t) § 25 fehlt K 17, 24. u-u) messes K 19. v) rapuerit JC 17. w) siluam K 46. x) nur K 17. y) matriamen K 17, 46. z) inciderit K 65. a!) capolauerit fcapulauerit Randnote) K 46.

§ 21. De messibus uero ^hsimiliter obseruandum est^h.

§ 22. Si quis uero clausuram alienam deruperit, mallobergo (u)rbis uia la(c)ina, solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 23. Si quis in silua materium alieimm [aut ligna furauerit aut] concapulauerit aut incenderit [D: 8] <cui fuerit adprobatum), mallobergo leodardi hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

h-h) simile conditione conuenit obseruare A 1.

G 5

18. Si uero tantum priserit quantum in dorso suo portauerit, sol. in cul. iud.

19. Si quis uinea aliena in furtum uindemiauerit, sol. xv cul. iud.

et si exinde uinum in carro ad domum suam duxerit et discargauerit, sol. XLV cul. iud. exe. cap. et dl.

20. De messibus uero similiter obseruandum est.

21. Si quis uero clausuram alienam deruperit, sol. xv cul. iud.

22. Si quis in silua materium alienum incendi-deritⁿ aut capulauerit, sol. xv cul. iud.

C 6

20. Si uero tantum tantum praeserit quantum in dorso suo portauerit, malb. leod. sunt den. cxx qui fac. sol. in eulpab. iudic.

21. Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit, malb. leod.¹ Bunt den. DC^{1m} qui faciunt sol. xv^{1m} eulp. iudic.

Et si exinde uinum in carro ad domum suam adduxerit, malb. leod. Bunt den. MDCCC qui fac. sol. XLV eulp. iudic.

22. De messibus uero similiter obseruandum est.

23. Si quis uero clausuram alienam deruperit, malb. orbis uia lazina^m sol. eulp. iud.

24. Si quis in silua materium alienum incendi-derit aut capulauerit, malb. leod. sunt den. DC qui fac. sol. xv eulp. iudic.

H 10

X. Si uero tantum priserit, quantum in dorso suo portare potuerit, malb. leudardi, DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

XI. Si quis uineam alienam in furtum uindemiauerit, malb. leudardi, DG denar. qui faciunt solid, xv eulpabilis iudicetur. et si ipse uinum in carro carrauerit, et ad domum suam duxerit, et discarauerit, malb. leudardi, MDCCO den. qui fachmt solid. xiiV eulpabilis iudicetur.

de messe uero similiter conuenit obseruare.

XXVI. *Si quis clausuram alienam ruperit DO den. qui faciunt sol. xv eulpabilis iudicetwr.

XII. Si quis in sylua materia, aut ligna furauerit, aut incenderit, aut uel capulauerit malb. leudardi, DC den. qui faciunt, solid, xv eulpabilis iudicetur.

HU*. Si quis in sylua alterius materia⁺⁷men furatus fuerit, aut incenderit, uel concapulauerit, aut ligna alterius furauerit, DC den. eulpabilis iudicetur, qui faciunt, solid, xv excepto capitale et delatura.

K

22. Si uero tantum tulerit quantum in dorso suo portare potuerit, cxx^h denariis qui faciunt solidos nr eulpabilis Uudicetur excepto capitale et delatura¹.

23. Si quis uineam alienam per furtum uindemiauerit¹¹, DC denariis qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur.

^Etsiinde^inum in carro in domum¹ suam^m adduxerit¹¹ et descarcauerit^o, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV eulpabilis iudicetur Pexcepto capitale et delaturaP. (Si« in caballo adduxerit. xv^r solidis, et si in dorso, vr solidis eulpabilis iudicetur.)³

25.* De «messibus autem^u similiter conuenit obseruare.

26. Si quis clausuram alienam ruperit^v, DC denariis qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur.

27. Si quis in silua* (aliena)* materiaⁱ alienum aut incenderit² aut capulauerit^a) DO denariis qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur.

§ 24. Si uero materium (alienum) ex una parte dolatum in furtum praesumpserit, *mallobergo leodardi sunt*, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

§ 25. Si quis * ligna aliena in silua aliena furauerit, solidos m culpabilis iudicetur.

{§ 26. Si quis arborem¹ post annum quod fuit signatus praesumpserit^k, nullam habeat culpam.)

Et si infra annum ipsum capulauerit, mallobergo leodardi, solidos III culpabilis iudicetur.

[D: 44] § 27. Si quis retem ad anguillas de flumen¹ furauerit^m <cui fuerit adprobatum), mallobergo

i-i) in silua fustem signauerit et non capulauerit, si uero G. k) qui eum priserit G. l) fluuio A 3, G. m) inuolauerit Herold.

	A1	A2	A3	A4
27.24	16. si quis materium alienum ex unas parte dolare praesumpserit, cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	16. Si uero materio ex una parte dolato in furtum presumpserit, cxx din. fac.	14. Si uero materio ex una parte dolato in furtu priserit, sold. m culp. iudi.	15. Si uero materium ex huna parte dolatum in furtum presumpserit, cxx denrs. qui faciunt sol. m culp.
27.25	17. Si quis ligna aliena in silua aliena furauerit, sol. HI culp. iudic.		15. Si quis ligna alterius in silua furauerit, sold. m culp. iudi.	16. Si quis ligna in silua aliena
27.26	18. Si quis arborem post annum quod fuit signatus praesumpserit, nullam habeat culpa.	17. Si quis arbore post anno signatum presumpserit, nullam abiam culpam.		
27.27	19. si quis retem ad anguillas de flumen furauerit, mal. obtobbo hoc est iADCCG din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	IS. Si quis retem ad anquillas de flumen furauerit cui fuerit adprobatwm, malb. ^h ob tubbo ¹¹ sunt din. IATDCCC fac. sol. XLTJ cul. iud. excep. cap. dilatura.	16. Si quis retem ad anguillas de fluuio furauerit, sold. XLV culp. iudi.	IA/DCCC denrs. qui faciunt sol. XLV culp.
27.28	20. Si quis statuale tremacle aut uerteuolum furauerit, mal. nascondinar hoc est DC din. qui f. sol. xv culp. iudc.	19. Si quis statualem tremacle aut uerteuelem furauerit et ei fuerit adprobotwm, malb. nasco dinar sunt ¹ dinarie DC fac. solid«« xv cul. iud.	17. Si quis statuam tremalem aut uerteuolo de fluuio furauerit, sold. xv culp. iud.	17. Si quis statua tremagilo aut uertiuolo de fluuio furauit,
27.29	21. Si quis screona sine dauern effrigerit, mal. obdo hoc es* din. qui f. sol. xv culp. iudc.	20. Screonas qui sine clauē est efregerit [^] cui fuerit adprobatum,	18. Si quis screona sine dauern efrigerit, solid. xv culp. iudi.	DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.

A g) nicht une A1. h-h) oder obtubbo A 2. i) El. 13^v von A 2, mit diesem Wort beginnend, ist von anderer Hand geschrieben. k) nicht effregerit (wie Holder druckt) A 2.

C o) Si quis materiam ex vna parte dolatam furauerit, malb. Leodardi, cxx den. qui fac. sol. irr cul. iud. G 6a. p) Si quis in silua fustem signauerit et non capulauerit. Si vero post anno, quod fuerit signatus, qui eum priserit nullam habeat culpam. Et si infra annum ipsum capulauerit, malb. Leodardi, sol. m cul. iud. C 6a. q-q) mit Einfügungsvermerk am unteren Seitenrand nachgetragen G 5.

H ⁸Si quis in sylua fustem signauerit et non capulaueerit (lies: capulauerit[^] si uero post annum. ⁹ad anguillas capiendas. ¹⁰tremaculum.

obdobbo hoc est, MDCCCⁿ denarios qui faciunt solidos sxvⁿ culpabiis iudicetur (excepto capitale (et) dilatura).

§ 28. Si quis statuam aut tremaclem aut uerteuolum <de fluuio> furauerit <et ei fuerit adprobatum>, mallobergo naschus texaca hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabiis iudicetur.

§ 29. Si quis screonam <qui> sine clauē <est> effregerit (cui fuerit adprobatum), mallobergo obdo hoc est, <DC> denarios qui faciunt solidos xv culpabiis iudicetur.

n) DC — xv Herold.

G 5	C 6	H 10	K
23. Si <i>quis</i> materium ex una parte dolatum furawerft, sol. in cul. iud.	25.° Si <i>quis</i> materium ex una parte dolatum furawerit, malb. leod. sunt den. cxx qui faciunt sol. m culp. iudic.	XXVTI. *Si quis materiam de una parte dolatum furawerit, malb. leod. sunt den. cxx qui faciunt sol. m culpabiis iudicetur.	28. Si <i>quis</i> materia- ⁿ de una parte dolatum furawerit, cxx denariis qui faciunt solidos in culpabiis iudicetur ¹¹ .
31. Si <i>quis</i> in silua fustera signauerit et non capolauerit si uero post anno quod fuerit signatus, qui eum priserit nullam habeat culpam. et si infra anno ipso capolauerit, sol. m cul. iud.	33. P Si <i>quis</i> in siluam fustem signauerit et non capolauerit si uero post anno quod fuerit signatus, qui eum priserit nullam habeat culpam. Et si infra annum ipso capolauerit, malb. leod. sol. m culpabilis iudicetur.	XXVIIH. *Siquis ⁸ arborem post annum quam fuerit signata priserit, nullam exinde habeat culpam, si quis infra annum eam capolauerit cxx, den. qui faciunt sol. in culpabilis iudicetur.	29. Si <i>quis</i> arborem post annum quam fuerit ¹ signatas ^h capolare prseumpserit ^h , nullam exinde ¹ habeat culpam.
24. Si <i>quis</i> rete angularicia de fluuio furauerit; sol. XLV cul. iud.	26. Si <i>quis</i> retem angularitiam furawerft de fluuio, malb. obduplo sunt den. MDCCC qui fac. sol. XLV culp. iud.	XIII. Si ⁺ quis rete ⁸ ad anguillas de flumine inuolauerit malb. obdopus, DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.	30. Si infra annum (unum)* ¹ quis eam ¹ capolauerit ¹¹¹ , cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur. 31. Si <i>quis</i> rete ad anguillas ¹¹ capiendas de flumine furauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur ⁰ .
25. Si <i>quis</i> staduam aut tremaculam aut uerteuolum de fluuio furauerit, sol. xv cul. iud.	27. Si <i>quis</i> statuam aut tramaculam aut uerticulum de fluuio furauerit, malb. nasde sunt den. DO qui fac. sol. xv culp. iudic.	XHU. Si <i>quis</i> statuam aut ¹⁰ tremagolum, uel uertebolum de flumine furauerit, malb. nastthus, texacha, DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.	32. Si <i>quis</i> statuam ⁶ P' aut tremachlum ¹ uel uertiuolum ¹ de flumine furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur ³ .
27. i Si <i>quis</i> escreonam sine clauē effregerit, sol. xv cl. id.«	29. Si <i>quis</i> escreonam sine clauē effregerit, malb. obdo sunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud.	XVI. Si <i>quis</i> screona sine clauē fregerit, malb. obdon. DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.	35. Si uerot'screonam ¹¹ quae ^v sine clauē ^w est effregerit ²¹ , DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

b') matriamen K 17, 46; materiam e(st) K 56. c') fuerit K 18. d') exe. . . . K 46. e') quod K 17; quo K 46. f) fuerat K 18. g) aus signatum verbessert K 46; signatus K 17. h'-h') capulare presumerit K 18; capolauerit K 46. i) inde K 18. k') nur K 65. l) nachträglich aus eum verbessert K 46; eum iC 17, 18, 72. m') capolauerit K 46. n') anguillas K 46. o') exe. . . . K 46. p') stratuam K 20. q') so K 24, 56 u.a.; tremaculum K 18, 19, 29; tramaculum K 65; tremaculam K 17; tremagilem (tremaculum itandis) K 46; tremaculum K 65; tremaculum K 65; tremaculum K 65. r') uestiuolum K 19. s') iud. exc. . . . K 46. t') quis K 17. u') screonam K 72; schreunam K 46; scrinea K 19; chreonsnam K 25. v') qui K 17, 18, 19, 46. w') aus clauem verbessert K 17; dauern K 18. x') effregerit K 17, 18, 46, 56, 65; effringerit K 24, 33; effrangerit K 29; infrangerit K 25.

6) Glosse retias K 79. "

[D: 45] § 30. Si quis screonam qui dauern habet effregerit, mallobergo streonas antedio sunt, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).
^oEt si° exinde nihil tulerit, mallobergo leodardi, vpro sola effracturav solidos xv culpabilis iudicetur.

[D: 46] §31. Si quis campum alienum arauerit Qet non seminauerit & mallobergo leodardi sunt, denarios DC (qui) faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

o-o) Si uero de screona dauern fregerit et Herold. p-p) fehlt Herold. q-q) extra consilium domini sui A I.

	A1	A2	A3	A4
27,30	22. si quis screona qui dauern habet effregerit, IMDCCC din. qui f. sol. XLV eulp. iudic.	mal. pronas ^l an thi so sunt din. IÜ/DCCC fac. sol. XLV cul. iud. excep. cap. et dil.	19. si clauem habuerit, XLV sold. culp. iudi.	18. Si quis screunia qui dauern habet effregerit, IMDCCC denrs. qui faciunt sol. XLV culp.
27,31	23. Si quis campo alieno arauerit extra consilium domini sui, sol. xv culp. iudic.	21. Si quis campum alienum arauerit et non seminauerit, mal. leodardi sunt dinarins DC fac. soledus xv cul. iudic.	20. Si quis campum alienum arauerit et non seminauerit, sold.xv culp. iudi.	19. Si quis campo alieno arauerit
27,32	24. Si quis uero eum seminauerit, mal. oueppo andrepa hoc est IMDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	22. Si quis campo alieno arauerit et seminauerit, hoc her paande ^m escrippas dinariw« Tü/DCCC fac. soledwsxLV cul. iudic. citwr.	21. Si quis campum alienum arauerit et seminauerit, sold. XLV culp. iudi.	et seminauerit, XADCCO denrs. qui faciunt sol. XLV culp.
27,33	25. Si quis cum seruo alieno aliquid negutiauerit hoc est nesciente domino, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	23. Si quis cum seruum allienum aliquid neguciauerit nesciens domino suo, Mal. theo lasina sunt dinariws DC fac. soledws xv cul. iudicetur.	22 ⁿ . Si quis cum seruo alieno aliquid negotiauerit, sold. xv culp. iud.	20. ^o Si quis cum seruo alieno negociauerit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.

A l) nicht pronas A 2. m) aus pande verbessert A 2. n) A3 bringt in 40,12 eine Parallelfassung. o) A4 bringt in 40,12 eine Parallelfassung.

C r) nicht campo G 5. s) aus theolasia verbessert C 6. t) aus mulierem verbessert C5.

H §18) oder obreppus. domini sui.

K y'J screona K 30; screunam K 18, 28, 72; schreonam K 29; schreunam f schreonam Bandnote) K 46; scrineam K 19. z') qui K 18,19, 30, 46; qui nauem qui K 17. a) aut K 19. b) danach nachgetragen ibi K 46. c) DC K 29. d) iud. exe. . . K46. e-e) propter (nachgetragen: solaj K 46. f) effrectura K 33. g) DCCC K 17. h-h) fehlt K 46. i) nur K 18. k) fehlt K 19, 33. l) arare prßsumpserit K 33. m) §§ 36-38 in K 33,65 unter der Überschrift De seruo alieno von Titel 29 abgetrennt; § 36 fehlt K 46, unter In aliis hie est am Bande nachgetragen. n) aus si verbessert K 56. o-o) consensu domino suo K18. p) negociauerit K 33; negocia(tum) fuerit K 46. q) aus muliere verbessert K 46;

§ 32. Si quis^r campum alienum arauerit et^r seminauerit, mallobergo obrepo andre scrippas hoc est, MDCCC⁸ denarios qui faciunt solidos XLV⁸ culpabilis iudicetur.

§ 33. Si quis cum seruo alieno aliquid negotiauerit (<hoc est nesciente domino suo), mallobergo theolasina sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 34. Si quis mulieri brachilem furauerit, mallobergo subto, sunt cxx denarii qui faciunt solidos HI culpabilis iudicetur.

§ 35. Si quis casam alienam sine consilio domini sui traxerit, mallobergo alachiscido, MCG denarios qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.

r-r) uero eum A I. a) MCO . . . xxx Herold.

C 5

G 6

H 10

K

26. Si quis escreonam qui dauern habet effregerit, sol. XLV cul. iud.

et si exinde nihil tulerit, pro sola effractura sol. xv cul. iud.

15. Si quis campo^r alieno arauerit et non seminauerit, sol. xv cul. iud.

14. Si quis campum alienum arauerit uel seminauerit, sol. XLV cul. iud.

28. Si quis cum seruo alieno sine consilio domini sui aliquid negociauerit, sol. xv cul. iud.

29. Si quis muliere*^r brachilem furauerit, sol. in cul. iud.

30. Si quis casam alienam sine consilio domini sui traxerit, sol. xxx cul. iud.

28. Si quis screonam qui dauern habet effregerit, malb. stronis anthedio Bunt den. LMDCCC qui faciunt sol. XLV culp. iudic.

Et si exinde nihil tulerit, malb. leod. pro sola effractura sol. xv culp. iud.

17. Si quis campum alienum arauerit aut non seminauerit, malb. leod. Bunt den. DC qui fac. sol. xv culpab. iudic.

[16.]

30. Si quis cum seruo alieno sine consilio domini sui aliquid negociauerit, malb. theolasina⁸ sunt den. DC qui faciunt sol. xv culp. iudic.

31. Si quis mulierem brachilem furauerit, malb. subto Bunt cxx den. qui fac. sol. m culp. iudic.

32. Si quis casam alienam sine consilium domini sui traxerit, malb. alachis cido IATCC den. qui fac. sol. xxx culp. iudic.

XV. Si quis screona qui dauern habet infregerit, malb. nasche streonas anthedi MDCCO den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur.

XVH. Si uero de screona dauern fregerit, et nihil exinde tulerit, malb. leudardi, DO den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur, pro sola effractura.

XVHI. Si quis campum alienum arauerit, et non seminauerit, malb. leudardi, DC denar. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

XIX. Si quis in campo alieno arauerit, et seminauerit, malb. Bob reppus* MCC den. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.

XXX. *Si quis mulieri brachiale furauerit, malb. subtho cxx den. qui faciunt sol. ni culpabilis iudicetur.

XXXI. *Si quis per cassam alienam siue permisit^o Sacht^ocid^occ^o den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur.

33. Si quis screonam^v 27,30 quae^z dauern habet effregerit et^a aliquid^b furauerit, MDCCC⁰ denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur⁰.

34. Et si inde nihil tulerit, ^epro sola effractura¹ DC8 denariis qui faciunt solidos xv Culpabilis iudicetur¹¹.

18. Si (quis)¹ uero tantum^k arauerit¹ et non seminauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

17. Si quis campum 27,32 alienum arauerit et seminauerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

^m36. Si quis cum seruo 27,33 alieno sineⁿ consensu domini sui⁰ aliquid negotiauerit^p, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

37. Si quis mulieri^o 27,34 brachile¹ furauerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

38. Si quis <per>⁸ 27,35 casam alienam sine permisit^u * possessoris traxerit^u, MCO denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur (excepto capitale et delatura)^v.

muliere K 18, 30. r) brachille K 18; brachile K 30; brazile K 72. s) K 20, 21, 46, 56; fehlt K 17, 18, K 24, 33, 65, 72. t) permissione K 65. u) straxerit K 19; transierit K 46. v) nur K 17.

[D: 47]

XXVIII. De elocationibus (in furtum).

§ 1. Si quis in furtum aliquem elocare uoluerit, ut hominem interficiat et praetium ob hoc acciperit, (et non fecerit), cui fuerit adprobatum, mallobergo morter^a hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur.

l§ 1. Si quis in furtum aliquem locare uoluerit, ut hominem interficiat et inde praetium accipiat, mallobergo auuena, (Hi(l)M denarios qui faciunt) solidos C culpabilis iudicetur.]

Titel 28: a) theolosina AI; seulandefa G.

	AI	A2	A 3	A4
	XXVIII. DE ELOCATIONIBUS	XXVH*. DE LOGACIONIBVS ^b in furtum	DE ELOGATIONIBVS ⁰ . xxvin.	XXVIII ⁰ . DE ELOGATIONIBE7S
28,1	1. Si quis in furtum alium locauerit cui fuerit adprobatum, mal. theolosina hoc est HMD din. qui f. sol. LXIH culp. iudic.	1. In furtum alliquid elogare uoluerit cui fuerit adprobatum, malb. mortar sunt dinariws UMO fac. soledws ixn culp. iudic.	1. Si quis in furtum aliquid elocare uoluerit ^d cui fuerit adprobatum, soh ^d . uxu culp. iud.	1. Si quis in furtum aliquid elogare uoluerit et non fecerit cui fuerit adprobatum, HA/D denrs. qui faciunt sol. LSH culp.
28,2	2. Si quis in furtum elocatur hominem occidere uoluerit et ei fuerit adprobatum, UMD din. qui f. sol. Lxm culp. iudic.	2. Si quis furtum elogatum acceptum praecio homino hocciderit et ei fuerit adprobatum ^e , malb. *mor ter ^f sunt din. IATO fac. sol. LXII culp. iud.	2. Si quis in furtu elogatus accepto prætio hominem occidere uoluerit cui fuerit adprobatum, sold. Lxn culp. iud.	2. Si quis in furtum accepto precio hominem hoccidere uoluerit et non fecerit et ei fuerit adprobatum, TLMH denrs. qui faciunt sol. TIT culp.
28,3	3. Si uero per tertio hominem elocatio ipsa transmissa fuerit, et ipse ingenuus hac si dans accipiens et portans sol. ixra singuli eorum culp. iudic.	3. Si uero pro tertio homine elogacio ipsa fuerit transmissa si adprobatum fuerit, malb. mortar sunt din. IIA/B fac. sol. Lxn cui. iud. hat sie dans aeeipiens et portans sexsagenus binus simis sol. cl. iud.	3. Si uero post tertio elocatio ipsa fuerit transmissa, Lxn sold. culp. iudi. hoc sie dans accipiens portans Lxn sold. singuli eorum culp. iudi.	3. Si quis post tertio şlogatio ipsa fuerit transmissa, UMI> denrs. qui faciunt sol. ixn culp.s hoc sie dans haeeipiens ixn semis singuli eorwm culp.

A Titel 28: a) aus xxrai verbessert A 2. b) nicht LOGACIONIBUS A 2. c) nicht ELOGATIONIBUS A 3. d) aus uoluit verbessert A 3. e) Bl. 14^T von A 2, mit batum beginnend, und alle weiteren sind wieder von ursprünglicher Hand geschrieben. f-f) oder mortar A 2. g) anscheinend aus cuep. verbessert A 4.

C Titel 28: a) C. XXV m. DE ELOCATIONIBVS. In Leg. Sal. c. 30 G 6a. b) nicht alique G 6. c) aus illarum verbessert G 5.

H Titel 28: a) Druckfehler (Typenvertauschung) für aeeipit und oeeiderit.
†elocare.

K Titel 28: a) so K 24, 56; aus furtum verbessert K 18, 46; furtum K 33, 74; in furtum K 17, 65. b) aliquid K 20. c) interficiat K 17. d) precium K 33, 46. e) pro K 20. f) so K 20, 46, 56, 71, 72; aeeeperit K 17, 18, 24; aeeeperit aus acciperit verbessert K 33. g) MD K 17. h) facit K 33. i-i) LXiig K 18, 33, 46, 56; xun K 17; XLII K 19; LXH K 65. k) precium K 33, 46, 72. l) aeeipit K 33; acciperit K 46, 72. m) so K 33, 56; oeeideret aus oeeiderit verbessert K 17; oeeiderit K 18, 24 u.a.; oeeidat K 46. n) vn>K19. o-o) Lxng K 18, 33, 46, 56; xmi K 17; XLHK 19; uxu K 65. p)tercium K 18; tertium hom. K 46. q) locutio K 20. r-r) jssng K 18, 33, 46, 56; xun K 17; IÄII K 65. s) Si quis K 46.

§ 2. Si quis in furtum elocatus accepto praetio hominem occidere uoluerit <et non fecerit) et ei fuerit adprobatum, mallobergo morter^b sunt, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero per tertium hominem elocatio ipsa fuerit transmissa <si adprobatus fuerit), mallobergo morter sunt, <et ipse ingenuus) MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur, ac sie dans, aeeipiens* et portans sexagenos binos semis solidos singuli eorum culpabiles iudicentur.

b) seulandefa G.

0 5

XXVrn.

DE ELOCATIONIBUS

1. Si *quis* in furtum aliquem elocare uoluerit ut hominem interficiat et preeium ob hoc aeeiperit et *non* fecerit, cui fuerit adprobatum, sol. LXIK; cul. iud.

2. Si *quis* in furtum elocatum accepto praetio hominem occidere uoluerit et *non* fecerit, sol. LXII? cul. iud.

3. Si uero *post* tertia elocatio ipsa transmissa fuerit, sol. LXII? cul. iud. sie dans aeeipiens portans *quiaque* illorum⁰ cul. iud.

0 6

XXVHL*

DE LOCATIOKEBUS

1. Si *quis* in furtum aelique¹¹ selocare uoluerit et non fecerit ut hominem interficiat et pretium ab hoc aeeiperit et non fecerit cui fuerit adprobatum, naalb. seulandefa sunt den. ÜATD qui fac. sol. i>xn<; eulp. iudic.

2. Si *quis* in furtum elocatum pretium aeeep- tum hominem occidere uoluerit et non fecerit, malb. seulandefa sunt den. njvD qui fac. sol. LXIK; eulp. iud.

3. Si uero *"post* tertia elocatio ipsa transmissa fuerit, nj/D *quif&c.* sol. Lxn? eulp. iudic. Illorum eulp. iud. quisq<6 aeeipiens sie dans.

H 10

De Elocationibus.
Tit. XXXI.

§ I. Si quis in furtum aliquem locare uoluerit, ut hominem interficiat⁺¹ et inde pretium accipiat, malb. auuena nvr denar. qui faciunt sol. o culpabilis iudicetur.

im. *si quis in furtum elocatum, aeeep- tum praetium, hominem occidere uoluerit, et *non* fecerit, mal. seu lando efa MMD den. qui faciunt sol. LXII cum dimid. culpabilis iudicetur.

V. *Si uero per tertium locatio ipsa fuerit transmissa MMD den. qui faciunt sol. i>XH et dimid. eulpab. iudicetur, unusquisque illorum, sciucet dans, aeeipiens et portans.

K

XXX.

DE LOCATIONIBUS

1. Si quis furtim^a aliquem* locauerit ut hominem interficiat⁰ et pretium⁰ propter⁶ hoc aeeiperit¹ et non fecerit, MMDS denariis qui faciunt¹¹ solidos¹:LXH semis¹ culpabilis iudicetur.

2. Similiter et ille qui 28,2 pretium^k aeeepit¹ ut hominem occideret^m MMD^D denariis qui faciunt solidos⁰LXII semis⁰ culpabilis iudicetur.

3. Si uero per tertium^P 28,3 locatio ipsa fuerit transmissa, MMD denariis qui faciunt solidos¹Lxn semis¹ culpabilis iudicetur. Sie⁸ dans aeeipiens portans unusquisque illorum culpabilis iudicetur.

[D: 48]

XXIX. De debilitatibus

§ 1. Si quis alterum manum <uel> pedem ^debilitauerit) aut oculum eiecerit (aut excusser(i)t) <aut aurioulam) uel nasum amputauerit (cui fuerit adprobatum), mallobergo sicti sunt, IVM denarios qui faciunt solidos o culpabilis iudicetur.

§ 2. Si (cui) uero *manum capulauerit et manus ipsa mancata ibi(dem) pendiderit*, mallo-

[§§ 1, 2. *Si quis alterum manu {aut pedē} capolauerit (de manu capolata),*

unde Tiomo mancus est et ipsa manus super eumpendit, mallobergo sichte, (MMD

	A1	A2	A 3	A4
	XXVIII. DE DIBILITATIBTJS	XXVIII. DE DIBILIC- TACIONIBUS	DE DEBILITATIBVS. XXVini.	xxv ⁰ . DE DEBILITATIBUS
29,1	1. Si quis alterum manum uel pedem debilitauerit aut oculum uel nasum amputauerit, nnaf din. qui f. sol. c culp. iudic.	1. Si <i>quis</i> alterum manum pedem uel oculum eiecerit aut excusseret nasim amputauerit cui fuerit adprobatum, malb. sicti <i>sunt</i> din. <i>HILM</i> fac. sol. c cui. iud.	1. Si <i>quis</i> alteri manum pedem uel oculum eiecerit aut auriculam uel nasum amputauerit, sold. c culp. iudi.	1. Si quis alterum manum pede hoculum aut auriculam uel nasum amputauerit, im v ⁶ denrs. qui fac. sol. c culp.
29,2	2. si cui uero manus ipsa mancata ibi pendiderit, mal. chaminis hoc <i>est</i> ïAfD din. qui f. sol. lxiii culp. iudic.		2. Si uero manus ipsa ibidem manca penderit, sold. Lxn culp. iudi.	2. Si uero manus ipsa emancada penderit, HATD denrs. qui faciunt sol. LXV culp.
29,4	3. Si quis de manum uel pedem policem excusserit, mal. alatham hoc <i>est</i> UM din. qui f. sol. i, culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> policare de manum uel pedem excusserit cui <i>fuerit</i> adprobatum, malb. alatham <i>sunt</i> din. nAf fac. sol. L cui. iudi.	3. Si qm's pollicarem de manu uel pede excusserit, sold. LXV culp. iudi.	3. Si quis policem de manum uel pede excusserit, ïffDCCC denrs. qui fac. sol. XLV culp.
29,5	4. si ibidem ipse polix mancatus pependerit, <i>iMcc</i> din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	3. Si uero ibidem mancatus fuerit, malb. alatham <i>sunt</i> din. rarecco fac. sol. XXXTT cui. iu.	4. Si uero ibidem penderit mancatus, sold. xxx ^a culp. iud.	4. Si uero esmancatus penderit, <i>iA</i> CCCC denrs. qui fac. sol. xxxv culp.

A *Titel 29: a) aus culp. verbessert A 3.*

C *Titel 29: a) C. XXIX. DE DEBILITATD3 VS. In L. Sal. c. 31 C 6a. c) nicht mancatis C 6. b) aus perexcusa verbessert G 6.*

H *Titel 29: a) ohne Kreuzchen. b) ohne Kreuzchen.*

[†]Si quis altri manum aut pedem truncauerit, uel oculum effoderit, aut auriculam, uel nasum amputauerit iniM den. qui faciunt sol. c culpab. iudicetur (*entspricht 29,1*). Si (*ohne Kreuzchen*) uero manus ipsa ibidem pependerit malb. chaminis MDCCO qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur (*zu 29,2*). si

bergo chaminus hoc est, MMD» denarios qui faciunt solidos Lxn (semis)^a culpabilis iudicetur.

§ 3. Et si ipsa manus perexcussa fuerit, mallobergo secthe, sunt denarii MMD qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis pollicem de manu uel <de> pede excusserit (cui fuerit adprobatum), mallobergo alachtamo hoc est, MM denarios qui faciunt solidos L culpabilis iudicetur.

§ 5. Si uero ibidem^b (ipse polix) mancus pendiderit, mallobergo alachtamo chaminis sunt, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

Titel 29: a) MDCCO — XLV G. b) in ipsa manu Herold.

G5

xxviin. DE
DEBILITATIONIBTJS

1. Si quis alteri manum aut pedem uel oculum eiecerit aut auriculara uel nasum amputauerit, sol. c cul. iud.

2. Si uero manu capulauerit et ipsa manca super eum pependerit, sol. XLV cul. iud.

et si manus ipsa perexcussa fuerit, sol. LXIK; cul. iud.

3. Si quis policare de manum uel de pedem excusserit, sol. XLV cul. iud.

4. Si uero ipsa polacis mancus pependerit, sol. xxx cul. iud.

06

xxvrm.^a
DE DEBILITATIBUS

1. Si quis alteri manum aut pedem uel oculum eiecerit aut auriculam uel nasum amputauerit, malb. secti sunt den. nAf qui fac. sol. c culp. iudic.

2. Si uero manum capulauerit et ipsa manca super eum pependerit, malb. chaminis sunt den. iAfDCCO qui fac. sol. XLV culp. iudicetur.

3. Et si ipsa manus perexcisa^b fuerit, malb. secthe Bunt den. iIA/D qui fac. sol. LXIK; culp. iud.

4. Si quis pulcaram de manu uel pede excusserit, malb. athlatam sunt den. iAfDCCC qui fac. XLV culp. iud.

5. Si uero ipse policis mancus⁰ pependerit, malb. ablatam chaminis Bunt den. iAfCC qui fac. sol. xxx culp. iudic.

H 10

De Debilitatibus.
Tit. XXXII.

§ I. *Si quis alterum, manu aut pede capolauerit de manu capolata, unde homo mancus est, et ipsa manus super eum pendit, malb. sichte MMD den. qui faciunt solid. LXH et dimidium, culpabilis iudicetur¹¹.

U. Si uero ipsa manus super excussa fuerit, malb. chamin iIHM denar. qui faciunt solid, c culpabilis iudicetur^b.

HI. Si quis pollicem de manu uel pede excusserit, malb. alachtam MDCCO den. qui faciunt solid. XLV culpabilis iudicetur,

si uero ipse pollex, in ipsa manu mancus pependerit, malb. alachtamo chaminis MCC den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur.

K

XXXI.
DE DEBILITATIBUS*

1. Si quis alteri manum aut pedem truncauerit uel oculum effoderit⁰ aut auriculam uel nasum amputauerit, IVM denariis qui faciunt solidos C culpabilis iudicetur.

2. Si uero^c manus ipsa^d ibidem mancata^d pependerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

3. Si manus ipsa^e perexcussa fuerit¹, MMD denariis qui faciunt solidos 6LXH semis⁸ culpabilis iudicetur.

4. Si quis pollicem¹¹ de manu uel pede¹ excusserit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV^k culpabilis iudicetur.

5. Si uero ipse pollix¹ mancus <ibi>^m pependerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxxⁿ culpabilis iudicetur¹¹.

manus ipsa perexcussa fuerit malb sochte MMD denar qui faciunt solid. Lxn et dimidium culpabilis H iudicetur (zu 29,3).

Titel 29: a) dibilitatibus K18. b) aus eSoderit verbessert K 17; effoderit K65; effuderit K 19. K c-cj 8iue K 72. d-d) ibidem mancata (aus mancipata verbessert) K 17; mancata ibidem K 18, 46. e) fehlt K 65. f-f) percussa fuerit K 72; percussa fuerit aus percusserit verbessert K 17; percussa fuerit K 46. g-g) Lxng K 18, 33, 46, 56; Lxm K 17; LXH K 65; XLV K 19. h) policem K 17, 18, 46, 72. i) de pedem K17,18. k) XLH K19; LXV über XLV K 46. l) polix K17,18,19 und fpolex ipse Bandnote) 46; pollex K 20, 65. m) nur K17. n-n) fehlt K 46.

§ 6. Si uero secundo digito, id est unde sagittatur *sagitta*, excusserit, mallobergo alachtamo *briorotero* sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.

§ 7. <Si quis) [*alteri*] sequentes uero digitos, id est tres si pariter in unum ictum excusserit, *mallobergo chaminis sunt*, <MCCCC denarios qui faciunt) solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 8. Si duos (excusserit, solidos) xxxv (culpabilis iudicetur).

§ 9. Si <uero) unum (inciderit), solidos xxx culpabilis iudicetur. <^cSequenti uero digito⁰ ex-
c-c) Et si unum medianum G; Si quis medianum digitum *Herold*.

	A1	A2	A3	A4
29,6	5. si uero se dum digito id est unde sagittatur excusserit, iMcccc din. qui f. sol. xxxv culp. iudic.	4. Si secundo uero digito id est unde sagittatur excusserit, malb. alachtamo <i>sunt</i> din. IAcccc fac. sol. xxxtr culp. iud.	5. Si uero secundo digito unde sagittatur excusserit, sold. xxxv culp. iud.	5. Si secundo uero digito id est quidem sagittator excusserit, iAcccc denrs. qui fac. sol. xxxv culp.
29,7	6. sequentes uero digitis id est tres si pariter in unum ictum incidit, sol. L culp. iud.	5. Si <i>quis</i> uero sequens	6. Sequentes uero digitis hoc est si tres pariter in uno ictu excusserit, sold. XL culp. iud.	6. Sequenti uero digito excusserit, r>0 denrs. qui fac. sol. xv culp.
				7. Quarto uero digito qui excussus fuerit, sold. Tim culp.
				8. Minimo digito qui excussus fuerit, DO denrs. qui fac. sol. xv culp.
				9. Si uero tres digitos in unum hictum excusserit, iAidcco denrs. qui faciunt sol. XLV culp.
29,8	7. Si duos excusserit, sol. xxxv culp. iudic.		7. Si duos, xxxv;	
29,9	8. si uero unum incidit, sol. xxx culp. iudic.		si uno, xxx sold. culp. iud.	

C d) nicht Secundum C 6. e) aus Sequentes verbessert G 6. f) anscheinend aus daphanu (so Hesseis) verbessert G 6.

H c) nicht xxx. ¹²medium. d) ohne Kreuzchen. ³repphano. ⁴in elechano. ⁵quis pedew alterius capulauerit. ⁶manserit.

K o) quod K 17, 19. p) sagittatur K 33, 46. q) icto aus ictu verbessert K 17. r) DOCCO K 17. ss) nnor digitos K 17. t) nur K 17, 19 (vgl. w). u) nur K 18. v) nur K 17, 18. w) fehlt K 17; nachträglich eingefügt K 46 (vgl. t). x) §§ 11 und 12 stehen in K 17 zweimal hintereinander, y) capolauerit K 18; capillanerit oder capilauerit hier und sonst K 19. z) ibi K 17 (beide Male),

cusserit, *mällobergo taphano*, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.^d Quarto uero digito qui excussus fuerit¹¹, *mällobergo melachano*, solidos ix^e culpabilis iudicetur.^f Minimo digito qui^f excussus fuerit, *mällobergo minecleno*, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.)

§ 10. Si uero pedes capulatus fuerit et ibidem mancatu tenuerit, *mällobergo chuldachina chamin*, sunt denarii MDGCC qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

d-d) Si uero quarto digito excusserit G, Herold. e) (DC denarios qui faciunt) solidos xv G, Herold. f-f) Si uero minimus digitus G, Herold.

G 5

5. Secundwm uero digi-
gitum id est unde sagitta-
tur sagitta excuterit, sol.
xxxv cul. iud.

6. Sequentes uero digi-
tos id est m si pariter in
uno isto excusserit, sol.
XLV cul. iud.

et si unum median-
tium excusserit, sol. xv cul.
id.

7. Si uero quarto digito
excusserit, sol. xv cul.
cul. iud.

8. Si uero minimus di-
gitus excussus fuerit, sol.
xv cul. iud.

9. Si uero pedes capu-
latus fuerit et ibidem
mancatus tunuerit, sol.
XLV.

G 6

6. Secundum^d uero di-
gitum unde sagittatur sa-
gitta excusserit, malb.
ablatam biorotro sunt
den. iifcccc qui fac. sol.
xxxv culp. iudic.

7. Sequentes⁶ uero di-
gitos id est tres si pariter
in uno hictu excusserit,
malb. chaminis sunt den.
IMDCCO qui fac. sol. XLV
culp. iud.

8. Et si unum media-
num excusserit, malb.
taphanu* sol. xv culp.
iudic.

9. Si uero quattuor di-
gitos excusserit, malb.
melachano sol. xv culp.
iud.

10. Si uero minimus
digitus excusserit, malb.
mineclino sol. xv culp.
iudicetwr.

11. Si uero pedes capu-
latus fuerit et ibidem
mancatus fuerit, chulde-
clina chamina eunt den.
iiiiDCCC qui fac. sol. XLV
culp. iudic.

H 10

UH. Si secundum di-
gitum quo sagittatur ex-
cusserit, malb. alatham
briorodero MCCCC dena.
qui faciunt, solid, xxxv⁰
culpabilis iudicetur.

V. Si quis alteri tres
sequentes digitos pariter
uno ictu excusserit, malb.
chaminis MDCCC den. qui
faciunt solid, XLV culpa-
bilis iudicetur.

VL Si quis⁺² media-
num digito excusserit,
malb. ³taphano^d DC den.
qui faciunt sol. xv culpa-
bilis iudicetur.

VH. Si uero quartum
digito excusserit, malb.
⁺⁴malegano DC den. qui
faciunt solid, xv culpa-
bilis iudicetur.

VHI. Si minimus di-
gitus excussus fuerit, malb.
minechleno DO denar. qui
faciunt solid, xv culpa-
bilis iudicetur.

IX. Si uero⁺⁵ pes
capulatus fuerit, et
mancus ibi-
dem+Henu-
erit, malb.
chal de chi-
na chamin
MDCCO den.
qui faciunt
solid, XLV
culpabilis
iudicetur.

X. Si uero⁺⁵ pes
capulatus fuerit, et
mancus ibi-
dem tenu-
erit malb.
chul de chi-
na chamin
MDCCC den.
qui faciunt
solid, XLV
culpabilis
iudicetur.

K

6. Si secundum digi-
turn quo⁰ sagittaturP ex-
cusserit, MCCCC denariis
qui faciunt solidos xxxv
culpabilis iudicetur.

7. Si quis tres sequen-
tes digitos pariter uno
ictui excusserit, MDCCC¹
denariis qui faciunt soli-
dos XLV culpabilis iudice-
tur.

8. Si quis medium digi-
turn excusserit, DC dena-
riis qui faciunt solidos xv
culpabilis iudicetur.

9. Si quis⁸ quartum di-
gitum⁸ excusserit, (simi-
liter)* DC denariis qui fa-
ciunt solidos xv culpa-
bilis iudicetur.

10. Si (quis^u mini-
mum (digitum)^v excusse-
rit, similiter^w DC denariis
qui faciunt solidos xv cul-
pabilis iudicetur.

^{xll}. Si quis pedem al-
terius capulauerit et ibi^z
mancatus^{5t} remanserit,
MDCCC¹ denariis qui fa-
ciunt solidos XLV culpa-
bilis iudicetur.

18, 20, 21, 33, 56, 65; ibidem K 24 u.a.

a') mancus (mancatus Bandnote) K 46.

b') DCCC K

§11. Si uero ipse pedes excussus fuerit, mallobergo chuldachina sichte, sunt denarii MMD qui faciunt solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 12. Si quis alteri oculum euellerit, mallobergo lichauina, (MMD denarios qui faciunt} solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

§ 13. Si [quis] nasum [alteri] excusserit, mallobergo frasito, sunt denarii MDCCC qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 14. Si [quis] auriculam [alteri] excusserit, mallobergo channichleora, (pc denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.

A1

A2

A3

A4

29,17 9. Si quis hominem in- hominem ca- 8. Si quis hominem in- 10. Si quis hominem
genuum castrauerit, vmaf strauerit, mochl.^b c^g gas fe- genuum castrauerit, sold. ingenuum castrauerit,
din. qui f. sol. cc culp. rit^c swnt din. XJTXIM fac. nr culp. iud. excepto VIIIIM denrs. qui faciunt
iudic. sol. co culp. iud. medico nouem solid. sol. cc culp.

A b) nicht mal. A 2. c-c) oder gasferit A 2.

C g) von jüngerer Hand zu auricalam verderbt G 5. h) aus laclabia verbessert C 6. i) nicht uirculam G 5.

H e) nicht c. f-f) oder alchaltua. g-g) oder inclanina. h) bei Herold folgt Capitulare I 71 §§ 1 u. 2.
⁺chawna chlora (gehört wohl zu chunni cleura in 29,14). ⁺euellerit. ⁺amputauerit.

K c') ipse (ipsum Randnote) K46; fehlt K56, 65. d'-d') percussus fuerit K17 (Zweitfassung); percussus
fuerit K 46; percussus est K18; perexcusserit K19; percusserit K17 (Erstfassung). e') MM K17 (Erst-
fassung), f-f) Lxng K 18, 33, 46, 56; xxm K 17 (beide Male); LXH K 19, 65. g') aus alteruni
verbessert K 18; alterius aus alterium verbessert K17. h') euellerit (euulserit Randnote) K 46; euulserit
K 65; excusserit K19. i'-i') Lxns K18,33,46,56; uxn K 65; XLV K17. V) nur K18,46. V) excu-
serit K 20, 56. m') vc K17. n') LXV K 17; Lxra K 56. o') § 15 fehlt K 72. p') nur K18,46.

§ 15. Si [quis] linguam alteri capulauerit, ut loqui non possit, mallobergo alchaltea, (IVM denarios qui faciunt) solidos C culpabilis iudicetur.

§ 16. Si quis dentem (alienam) excusserit, mallobergo inchlauina, (pc denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 17. Si quis hominem ingemium castrauerit aut uiriculam suam transcapulauerit, unde mancus sit, mallobergo gaferits sunt, solidos G culpabilis iudicetur.

§ 18. Si uero ad integrum tulerit [uirilia], mallobergo alacharde sunt, YTTIM denarios qui faciunt solidos co culpabilis iudicetur (exeepto medico nouem solidos).

g) uuirodarde G, Herold.

05

06

H 10

K

10. Si uero ipse pedis excussua fuerit, sol. LXII<; cul. iud.

12. Si uero pedes excusserit, malb. childeclina sictae Bunt den. qin' fac. sol. Lxnq culp. iudi.

XI. Si uero ipse pes excussus fuerit malb. ⁺⁷chal-dachina sichte MMD den. qui faciunt solid. iXXTi cum dimidio culpabilis iudicetur.

*12. Si uero ipse ^{0,di}per-29,11 excussus fuerit ¹¹, MMD⁹ denariis qui faciunt solidos *i>xn semis¹ culpabilis iudicetur.

11. Si quis alterwm oculum quis euellerit, sol. Lxn<; cul. iud.

13. Si quis alterum oculum quis euellerit, malb. inchabina sol. **LXXI**<; culp. iudic.

XU. Si quis alteri oculum ⁺⁸tulerit, malb. liclaminam MMD denar. qui faciunt solid, LXXH et dimidium culpabilis iudicetur.

13. Si quis alterie' oculum euellerit¹¹, MMD denariis qui faciunt solidos ¹¹iixn semis¹ culpabilis iudicetur.

12. Si nasum excusserit, sol. XLV cul. iud.

14. Si nasum exciserit, malb. frasito sunt den. ijtDCCC qui fac. sol. XLV culp. iudic.

XIH. Si quis nasum alteri excusserit malb. frasitto MDCCC denar. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur.

14. Si <quis>^k nasum 29,13 excusserit¹¹, MDCCC^m denariis qui faciunt solidos XLV¹¹ culpabilis iudicetur.

13. Si auriculams excusserit, sol. xv cul. iud.

15. Si auriculam excusserit, malb. chanodeora sol. xv culp. iudic.

XnH. Si quis auriculam alteri excusserit malb. chunni cleura DG denar. qui faciunt sol. xv⁶ culpabilis iudicetur.

15P' si (quis)»' auriculam excusserit*, DO denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

14. Si linguam alterum capolauerit ut loqui non possit, sol. c cul. id.

16. si linguam alteri capulauerit et loqui non possit, malb. achaltea sol. c culp. iudic.

XV. Si quis alterum lingua ⁺⁹capolauerit unde loqui non possit malb. ^falchaltua¹ iniM den. qui faciunt sol. o culpabilis iudicetur.

16. Si quis^r linguam 29,15 alterius amputauerit ut loqui non possit, IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

25. Si dentem alienam excusserit, sol. xv cul. iud.

17. si quis dentem excusserit, malb. laclabina^b sol. xv culp. iudic.

XVI. Si quis dentem excusserit malb. sin clani-na8 DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

17. Si <quis>P' dentem 29,16 excusserit, so denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

16. Si quis hominem ingenum castrauerit aut uiriculam¹ suam transcapolauerit unde mancus sit, sol. c cul. iud.

18. Si quis hominem castrauerit ingenum aut uiriculam suam transcapolauerit unde mancus sit, malb. uuirodarde sol. c culp. iudic.

XVEL. Si quis ingenum castrauerit aut uirilia transcapolauerit, unde mancus sit malb. uuirardi miM den. qui faciunt solid, c culpabilis iudicetur,

18. Si quis^s ingenuus 29,17 ingenum castrauerit aut uirilia truncauerit ut mancus fiat, IVM^{*1} denariis qui faciunt solidos c¹¹ culpabilis iudicetur.

17. Si uero ad integrum tulerit, sol. cc cul. iud.

19. si uero ad integrum tulerit, alatharde ^{Bunf} den. vmAf qui fac. sol. cc culp. iudic.

XVm. Si uero ad integrum tulerit uirilia, malb. alacharde VTUM denar. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur¹¹.

19. Si uero ad inte- 29,18 grum tulerit^v, vniM^w denariis qui faciunt solidos cc^x culpabilis iudicetur.

q') exciserit K19. hier und sonst K19.

r') fehlt K17.

s') fehlt K17.

t') vuLM mil. K19.

u')ccK19.

t/J tulerit K

w') VIIUM K 56; xxvmM ml. K 19.

x') ccc K 19.

[D: 49]

XXX. De conuitiis

§ 1. Si quis alterum cinitum uocauerit, *mallobergo quintuc sunt*, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis alterum ^aconcatatum clamauerit^a, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur.

*§ 3. Si quis * mulierem ingenuam, seu uir seu mulier, alteram meretricem^b clamauerit et <ei>

Titel 30: a-a) concacatum aut uulpeculam uocauerit Herold unter Auslassung von § 4. b-b) alterum falsatorem et mulier alteram mulierem meretricem Herold unter Auslassung von § 7 und Herübernahme der dortigen Ziffern.

	AI	A 2	A 3	A4
	XXX. DE CONUICHS	XXurn. DE CONUICIIS	DE CONUITIIS	XXXo. DE CONUITIIS
30.1	1. Si quis alterum cinitum uocauerit, sol. in culp. iudic.	1. Si <i>quis</i> alterum cinitum clamauerit, DC dinarius qui fac. sol. xtr cul. iudic.	1. Si <i>quis</i> alterum ciniturn uocauerit, sold. xv culp. iud.	1. Si quis alterum ciniturn uocauerit, DC denrs. qui fac. sol. xv culp.
30.2	2. Si quis alterum concatum clamauerit, cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> alterum concagato clamauerit, cxx din. fac. sol. m cul. iud.	2. Si <i>quis</i> alterum concatum clamauerit, sold. ni culp. iud.	2. Si quis alterum concagatum apellauerit, cxx denrs. qui faciunt sol. ni culp.
30.3	3. Si quis mulierem ingenuam seu uir seu mulier alteram meretrice uocauerit et non potuerit adprobare, IMDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iud.	3. Si <i>quis</i> mulier ingenuam seo uir seo mulier altera meletrice clamauerit et ei non potuerit adprobare, IMDCCC din. fac. sol. XLI7 culp. iud.	5. Si <i>quis</i> mulierem ingenuam siue uir siue mulier alteram meretricem clamauerit et non potuerit adprobare, sold. XLV culp. iudicetur.	3. Si quis mulierem ingenuam seu uir se mulier altera meretrice clamauerit et non poterit adprobare, IMDCCC denrs. qui faciunt sol. XLV culp.
30.4	4. Si quis alterum uulpe clamauerit, sol. irr culp. iudic.	4. Si <i>quis</i> alterum uulpe clamauerit, cxx din. fac. sol. in cul. iudicetwr.	3. Si <i>quis</i> alterum uulpem clamauerit, sold. ni culp. iud.	4. Si quis alterum uulpiga clamauerit, cxx denrs. qui fac. sol. ni culp.
30.5	5. Si quis alterum lepborem, sol. m culp. iudic.	5. Si <i>quis</i> alterum lepbore clamauerit, DC din. fac. sol. xtr cul. iud.		
30.6	6. Si quis alteri reputauerit quod seutum suum iactasset et non potuerit adprobare, cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	6. Si <i>quis</i> alterum reputauiret qwod suum seutum iactasset et <i>non</i> potuerit adprobare, oxx din. fac. sol. in cul. iud.	6. Si <i>quis</i> alterum inputauerit quod seutum suum iactasset et non potuerit adprobare, sold. in culp. iudi.	6. Si quis altero inputauerit q«od seutum suum iactasset et ei non poterit adprobare, cxx denrs. qui faciunt sol. in culp.

C *Titel 30: a) C. XXX. DE CONVICHS. In L. Sal. c. 32 C 6a.*

H *Titel 30: a-a) aus 30,4 unter Weglassung dieses Stückes.*
⁺¹proiecissit (*lies* proiecisset) in hoste uel fugiendo prse timore.

K *Titel 30: a) so K 18, 46, 56, 72 u.a.; conuieis K 17, 24, 33 u.a. b) aus centum verbessert K 17; caenitum K 46; ccenitum K 29; cennitum K 57; cinnitum K 65. c) concagatum K 46; euncacatum K 19. d) § 5 ist handschriftlich nicht nachgewiesen; Tilius und die anderen älteren Herausgeber haben ihn möglicher-*

non potuerit adprobare, [mallöbergo strabö], MDCCO denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis alterum uulpem^c clamauerit, cxx denarios qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis alterum leporem clamauerit, c(xx)^d denarios qui faciunt solidos m^a culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis [homo ingenuvs] alteri inputauerit, quod scutum suum iactasset, [et fuga lap&us fuissef] et <ei> non potuerit adprobare, [mallobergo austrapo], cxx^e denarios qui faciunt solidos in^e culpabilis iudicetur.

c) uulpiculam G; vgl. Anm. a-a).

d) CCXL ... vi G, Herold; vgl. A 2.

e) DC ... xv Herold.

G 5	G 6	H 10	K
XXX. DE coHurns	XXX.» DE CONTJITHS	De Conuitiis. Tit. XXXHI.	XXXH. DE coNurns»
1. Si quis alterwm cenitum clamauerit, sol. xv cul. iud.	1. Si quis alterum cinitum clamauerit, malb. quinthac sunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iudic.	§ I. Si quis alterum cinitum uocaret malb. quinto DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.	1. Si quis alterum cinitum ^{1b} clamauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 30,1
2. Si qmYalterwm concagatum clamauerit, sol. ni cul. iud.	2. Si quis alterum concagatum clamauerit, sunt den. cxx qui fac. sol. m culp. iudic.	HI. Si quis alterum concacatum, ^a aut uulpeculam ^a uocauerit cxx den. qui faciunt sol. ni culpabilis iudicetur.	2. Si quis alterum concagatum ^{2c} clamauerit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur. 30,2
3. Si quis alterwm uulpe clamauerit, sol. in cul. iud.	3. Si quis alterum uulpicula clamauerit, cxx den. qui fac. sol. m culp. iudic.	H. Si quis alterum falsatorem, et mulier alteram mulierem meretricem clamauerit, malb. extrabo DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.	{5. Si quse mulier ingenua aut uir mulierem meretricem clamauerit et non poterit adprobare, solidis XLV culpabilis iudicetur.} ^d 30,3
4. Si quis alterwm lepore clamauerit, sol. vi cul. iud.	4. Si quis alterum leporew clamauerit, ccxi. denarius qui fac. sol. vr culp. iudic.	HU. Si quis alterum leporem clamauerit, CCXL den. qui faciunt solid, vi culpabilis iudicetur.	3. Si quis alterum uulpiculam ^c clamauerit, cxx ¹ denariis ^e qui faciunt solidos m ^h 8 culpabilis iudicetur. 30,4
5. Si quis alterum inputauerit quod escutum suum iactasset et non potuerit adprobare, sol. m cul. iud.	5. Si quis alterum putauerit quod scutum suum iactasset et non potuerit adprobare, cxx den. qui fac. sol. m culp. iudic.	V. Si quis homo ingenuus alio impropertauerit, quod scutum ¹ sum iactasset et fuga lapsus fuissef, et non potuerit adprobare, malb. austrapo 3c den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.	4. ¹ Si quis alterum leporem clamauerit, ccxL ^k denariis qui faciunt solidos vt ¹ culpabilis iudicetur. 30,5
			6. Si quis alteri ^m inputauerit ⁿ quod scutum suum proiecisset in hoste ^o uel fugiendo praep timore, cxx denariis qui faciunt solidos m« culpabilis iudicetur. 30,6

weise einer E-Handschrift entnommen. e) uulpeculam K 32, 33, 34, 65; uulpigolam K 18, 29; uulpiculum K K 38. f) ccx K 33; CCXD ^aalias cxx dn. q. f. sol. ni Randnote) K 46. g-g) fehlt K 33. h) vi K 46. i) § 4 fehlt (in aliis hie est: Si quis ... iud. Randnachtrag) K 46. k) CCLX K 46 Randnachtrag. l) vn K 17. m) altero K 33; alterum K 18, 46. n) inputauerit K 33, 72. o) oste K 17. p) pro K 33; preti K 18. q) aus vi verbessert K 18.

1) Glosse id est arga K 79; oculum erutum habentem Pithou. 2) Glosse sordidatum Pithou.

*§ 7. Si quis alterum delatorem aut falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, mallobergo leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

[D: 50]

XXXI. De uia lacina

§ 1. Si quis baronem <ingenuum) de uia sua ostauerit aut inpinxerit, jnallobergo uia lacina hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

	A1	A2	A3	A4
30,7	7. Si quis alterum dilatorem aut falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	7. Si <i>quis</i> alterum dilatorem aut falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, DC din. fac. sol. xu cul. iud.	4. Si <i>quis</i> alterum delatorem aut falsatorem clamauerit et non potuerit adprobare, sold. xv culp. iud.	5. Si quis alterum delatore aut falsatore clamauerit et non potuerit adprobare, CXL denars. qui faciunt sol. vn culp.

	XXXI. DE UIA LACINA	XXX. DE UIA LACINA	DE VIA LACINA. XXXI.	XXXI°. DE UIA LAICINA
31,1	1. Si quis baronem ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mal. uialacina hoc <i>est</i> DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	1. SI QUIS barone ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, malb. uia lacina sunt DC fac. sol. xu cul. iud.	1. Si <i>quis</i> barone de uia sua ostauerit aut inpinxerit, sold. xv culp. iudi.	1. Si quis baronem ingenuum de uia sua ostauerit aut inpinxerit, DC denrs. qui fac. sol. xv culp. iudicetwr.
31,2	2. Si quis mulierem ingenuam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mal. machina hoc <i>est</i> iifoccc din. qui f. sol. xxv culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> mulierem uiam suam ostauerit aut inpinxerit, malb. malla- cina s<nt din. iatccc fac. sol. XLIT cul. iud.	2. Si <i>quis</i> mulierem ingenuam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, sold. XLU ^a culp. iudi.	2. Si quis mulierem ingenuam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, iiiiDCCC denrs. qui fac. sol. xiiV culp.

A Titel 31: a) mcÄ^{xv}L, aus XLX verbessert A 3.

C Titel 31: a) C. XXXI. DE VIA LAZINA. In Le. Sal. c. 33 G 6 a. b-b) mit Einfügungsvermerk über der Zeile G 5. c) über unterpungiertem quis nachgetragen G 5. d-d) unterpungiert G 5. e) aus ua verbessert G 6. f) aus lacina verbessert G 6.

H Titel 31: a) bei Herold folgt als § ni eing Zweitfassung von 17,12 (vgl. ebendort).
¹Si quis baroni uiam obstruerit. ²uadi.

K r) con über adprobare K 46; adprouare K 19. s) adprobare K 72. t) §9 nur in K 32 nachgewiesen; vgl. 72 § 1.

3) Glosse id est lidengarium K 46, 79.

§ 2. Si quis mulierem ingenuam (aut puellam) de uia sua ostauerit aut inpinxerit, mallobergo urbis uia lacina hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uia, quae ad farinarium uadit, clauserit, mallobergo urbis uia lacina, DO denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

C 5

G 6

H 10

K

6. Si quis alterum delatorem clamauerit et non potuerit adprobare, sol. xv cul. iud.

6. Si quis alterum delatorem clamauerit et non potuerit adprobare, malb. leod. sunt den. DC qui faciunt sol. xv culp. iud.

"VI. *Si quis alterum delatorem clamauerit et non potuerit adprobare, sol. xv culpabilis iudicetur.

7. Si quis alterum delatorem clamauerit et non potuerit conprobare*, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

8. Si quis alterum falsatorem clamauerit et non potuerit conprobare*, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. E: 48,2

(9. Si quis compari suo pittum excusserit, cxx denariis qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur aut similem illi reddat uel cum duodecim iuret quod similem illi restituisset.)*

XXXI.

DE UIA LAZESTA

1. Si quis baronem de uia sua ostauerit aut inpinxerit, sol. xv cul.

2. Si uero mulierem ingenuam aut puellam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, sol. XLV cul. iud.

3. Si uia que ad farinarium uadit clauserit, sol. xv cul. iud.

XXXI.^a

DE UIA LAZINA

1. Si quis baronem de uia sua ostauerit aut inpinxerit, malb. uialazina DC den. qui faciunt sol. xv culp. iudic.

2. Si uero mulierem ingenuam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, malb. orbis uia lazina* sunt den. IATDCCC qui faciunt sol. XLV culp. iudic.

3. si uia quod ad farinarium uadit cluserit, malb. urbis uialacina DC den. qui faciunt sol. xv culp. iud.

De Via Lacina.

Tit. xxxirn.

§1. Si quis Baronem de uia ortauerit aut inpinxerit malb. uia lacina DC den. qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

II. Si uero mulierem ingenuam de uia sua ostauerit aut inpinxerit, malb. urbis uia lacina MDCCC den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur.

Uli. *Si quis uiam quae ad farinarium ducit clauserit, malb. urbis uia lacina DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

XXXIII.

DE UIAE LACINIA*

2. Si quis baroni uiam suam obstauerit aut eum inpinxerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 31,1

2. Si quis mulieri ingenuae uiam suam obstauerit uel eam inpinxerit, MDCCO denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur. 31,2

3.8 Si quis uiam quae ad farinarium ducit clauserit, DG denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 31,3

Titel 31: a-a) uiae lacinia K 20, 21, 56; dsgl. (uiae aus uia verbessert) K 33; uia lacinia K 65, 72; uia lacinise K 18; uia lacina (Tn aliis inscribitur: De uia lacinia Randnote) K 46; uia laciniae K 17. b) baronem (baroni Randnote) K 46. c) obstauerit K 65; ostauerit K 39, 46; hostauerit K 17, 32, 72; ortauerit K 30. d) ostauerit K 17, 21; hostauerit K 72. e-e) fehlt K 19, 65. f) xv A 72. g) § 3 fehlt K 19. h) qui K 17, 18, 46. i) farinarium K 20, 65.

1) Glosse id est antstustrioni (Lesung unsicher) K 46.

[E: 51]

XXXII. De ligaminibus ingenuorum

§ 1. ^aSi quis hominem ingemrum sine causa ligauerit, mallobergo [*obrepus*] andrepus hoc est, MCC denarios qui faciunt soKdos xxx culpabilis iudicetur.¹

§ 2. Si <quis> uero ipsum {ligauerit et} ligatum <in} aliquam partem duxerit, mallobergo andrepus sunt, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero Romanus Francum sine causa ligauerit, MCG denarios qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 32,1: Si quis hominem ingenuum innocentem {Zusatz: sine causa B 9,10; aut sine causa B 6} ligauerit . . . inferat ei quem ligauit solidos XII, et multae nomine solidos XII.

A1	A2	A3	A 4
XXXII. DE LIGAMINIBUS INGENUORUM	XXXI. DE LIGAMINIBUS. Ingenuo-	DE LEGAMINIBJ7Ä INGENTJORETif. xxxn.	XXXIF. DE LIGAMENTIBUS
32,1 1. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, mal. andrebws hoc est, IMCC din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	1. nun sine causa ligauerit, malb. andrebws sunt din. iACC fac. sol. xxx cul. iudi.	1. Si quis hominem ingenuum sine causa legauerit, solid, xxx culp.iud.	1. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, IMCC denrs. qui fac. sol. xxx culp.
32,2 2. Si quis uero ipsum ligatum in aliqua parte duxerit, MDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	2. Si uero aliquam partem ligatum duxerit, mal. anderetms sunt din. UMDcccfac.sol.XLUcul.iud.	2. Si uero ipsum ligatum aliqua parte duxerit, sold. XLCT ⁸ culp. iud.	2. Si uero ipsum ligauerit et ligatum aliqua parte duxerit, iATDCCO denrs. qui faciunt sol. XLV culp.
XXXIII. DE UENATIONIBUS FURATIS	XXXII. DE UENACIONIBZ7S	DE VENATIONIBVS ^a . xxxm.	xxxni ^o . DE UENATIONIBUS
33,1 1. Si quis de diuersis uenationibus furtum fecerit et celauerit, praeter capl. et dil. MDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic. Quia lex de uenationibus et piscationibus obseruare conuenit.	1. Si quis uero de diuersis uenacionibus, quam legem de uenacionibus et pescacionibus conuenit obseruare.	1. Si quis uero diuersis uenationibws furauerit et celauerit, sold. XLV culp. iud. 2. Quälern legem de uenationibus talem et de piscationibus conuenit obseruare ¹¹ .	1. Si quis uero diuersis uenationibus furauerit et celauerit, MDCCC denrs. qui fac. sol. XLV culp. Qualem legem de uenationibws et de piscationibus conuenit obseruare.

A Titel 32: a) nicht XLV A 3.

Titel 33: a) nicht VENATIONIBUS A 3. b) aus obreruaret verbessert A 3.

G Titel 32: a) C. XXXII. DE LIGAMINIBFS INGENVORUM. In Le. Sal. c. 34 ö 6a. b) aus xxxv verbessert G 5. c) auf Rasur C 5. d) nicht graphione G 6.

Titel 33: a) C. XXXHL DE VENATIOND3FA FVRATIS. In leg. Sal. c. 35 G 6a. b) nicht uenationibus G 6.

H Titel 33: ⁺¹de diuersis uenationibus aliquid aut furauerit aut celauerit sol. XLV culpabilis iudicetur.

K Titel 32: a) legauerit K 56, 65. b) § 2 fehlt K17. c) fehlt K 72. d) legatum K18; fehlt K25. e-e) aliqua parte K 46; aliam partem K 19. f) XIJI K 19. g-g) Franeus Romanum IC 17. h) aus manus verbessert K 56. i) expoliauerit K 72. k) xxx56. l) fehlt K 19. m-m) Francus Romanum K 20, 21, 56; Romanus Francum K17. n) xxx K 19. o) graphioni K 72; grauioni K 33, 34, 38; garafione K 18; garafine K 29; grafionem K28; dsgl. (grafioni Randnote) K 46; grafio K 25; ad comitem K 65. p-p) uita sua K 33. q) redemat K 18.

1) Glosse id est iudici K 46; id est comiti K 79.

Titel 33: a) aus nationibus verbessert K 56. b-b) furauerit K 17; furatus fuerit K 65. c) MDC K19. d) fehlt K17, 19, 30. e) et de K 20, 46; fehlt K 30.

§ 4. Si uero Francus Romanum sine causa ligauerit, DG denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis ligatum per superbiam aut per uirtutem a grafione tukrit, mallöbergo mith(i)o jrasta(t)i(ih)o, de uita sua redimat.

XXXTTT. 3>e uenationibus <furatis>

[D: 52]

§ 1. Si quis uero de diuersis uenationibus, *de apibus**, *de piscibus* furauerit et celauerit, {mallöbergo leudardi} <praeter capitale et dilaturam) MDCCC^b denarios qui faciunt solidos xiiV^b culpabilis iudicetur. Quam legem et de uenationibus auium et de piscationibus conuenit obseruare.

Titel 33: a) auibus Herold (Schlußsatz fehlte B!).

b) DC . . . xv Herold.

05	06	H 10	K
XXXH. DE LEGAMINIBTfS INIENUORUikf	[XXXII.]*	De ligaminibus Ingenuorum. Tit. XXXV.	XXXIV. DE EO QUI HOMINEM INGENUUM SINE CAUSA LIGAUERITa
2. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, sol. xxx cul. iud.	1. Si quis hominem ingenuum ligauerit sine causa, malb. andreiphus Bunt IMCO qui fac. sol. xxx cul. iud.	§ I. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, malb. obrepus, andrephus MCC den. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.	1. Si quis hominem ingenuum sine causa ligauerit, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur. 32,1
2. Si uero ipsum legatum aliqua parte duxerit, sol. XLV cul. iud.	2. Si uero ipsum legatum aliqua parte duxerit, malb. andreiphus eunt den. IATDCCC qui fac. sol. XLV culp. iudic.	II. *Si uero eum legatum in aliquam partem duxerit, malb. andrephus MDCCO den. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur.	2.* Si uero ^c eum legatum ^d in ^e aliquam partem ^e duxerit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV ^f culpabilis iudicetur. 32,2
3. Si uero romanus franco sine causa legauerit, sol. xxx ^b cul. iud.	3. Si uero romanus franco sine causa ligauerit, HMCC den. qui fac. sol. xxx culp. iud.	III. *Si uero Romanus Francum ligauerit sine causa MCC den. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.	3. Si uero 8Romanus ^h FrancumS ligauerit ^l sine causa, MCC denariis qui faciunt solidos xxx ^k culpabilis iudicetur. 32,3
4. Si uero francus romano sine causa legauerit, sol. xv ^c cul. iud.	4. si uero francus romano sine causa ligauerit, DC den. qui fac. sol. xv culp. iud.	HU. *Si uero Francus Romanum ligauerit sine causa, DO denar. qui faciunt solid. XV culpabilis iudicetur.	4. Si autem ^l Francus ^m Romanum ^m ligauerit sine causa, DC denariis qui faciunt solidos xv ⁿ culpabilis iudicetur. 32,4
5. Si quis legatum per superbia aut per uirtute a garafionemtulerit, de uita sua conponat.	5. Si quis legatum per superbiam aut per uirtutem ad graphionem ^d tulerit, malb. mithoforasta de uita sua redimat.	V. *Si quis legatum per superbiam aut per uirtutem a Grauione tulerit malb. mitho fosa stadiuo, uitam suam redimat.	5. Si quis hominem noxium legatum per uim tulerit grafioni ¹⁰ , Puitam suam ^p redimat ^{*1} . 32,5
XXXiii. DE UENATIONIBUS	XXXII. ^a DE UENATIONIBUS	De Venationibus. Tit. XXXVI.	XXXV. DE UENATIONIBUS ^a
1. Si quis de diuersis "uenationibws de apibws de piscibws furatis,	1. Si quis de diuersis uenationibws ^b de apibws de piscibus furatis,	§ I. Si quis ⁺¹ aliqua de uenatione de auibus aut de piscibus furauerit, malb. leudardi DG den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.	1. Si quis de diuersis uenationibus aliquid ^b aut furauerit ¹ aut celauerit, MDCCC ^c denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur. 33,1
quam legem et de uenatione auium et de piscationibws conuenit obseruare.	quam legem et de uenationibws auim et de piscationibws conuenit obseruare.	II. *Quam legem tarn de uenationibus quam et de piscationibus conuenit obseruare.	Quam legem tarn de ^d uenationibus quam et ^e piscationibus conuenit obseruare.

§ 2. Si quis ceruum domesticum signum habentem furauerit aut occiderit, qui ad uenationem mansuetus est, et hoc per testibus ~~ei~~ fuerit adprobatum, quod eum dominus siras in uenationem habuisset et cum ipso duas aut tres feras occidisset⁰, mallobergo trouuidio hoc est, MDCCO denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 3. ^dAlium uero ^d domesticum ceruum, qui in uenatione adhuc non fuit, <qui eum) inuolauerit

c-c) telarium cum testibus potuit adprobare quod extelarius fuisset *Herold*. d-d) *danach* qualibet *AI*; Si uero alium *G*, *Herold*.

	<i>AI</i>	<i>A2</i>	<i>A3</i>	<i>A4</i>
33,2	2. Si quis ceruo domestico signum habentem furauerit aut occiderit quia de uenatione mansuetus <i>est</i> et hoc per testibus fuerit adprobatum quod eum dominus suos in uenationem habuisset aut cum ipsum duas aut tres feras occidisset, mal. throuuidioso hoc <i>est</i> <i>IMDCCO</i> din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> ceruum domesticum signum abentem furauerit aut occiderit qui in uenacionem mansuetus <i>est</i> et hoc testibus adprobatum fuerit quod eum <i>dominus</i> suos in uenacionem abuit et cum ipsum uel duas aut tres feras occideret, malb. trouisido <i>sunt</i> din. <i>IMDCCC</i> fac. sol. xxtr cul. iud.	3. Si <i>quis</i> ceruum domesticum signum habentem furauerit et occiderit qui ad uenationem consuetus est et per testibus adprobatum est <i>quod</i> eum dominus eus in uenationes habuit et cum ipso tres uel duas feras occidisset, sold. XLV culp. iud.	2. Si quis ceruum Signum habentem furauerit aut hocciderit quia de uenationibus mansuetus sit et per testibus adprobatum ei fuerit qttod eum dominus eius in uenationem habuisset et cum ipso duas et tres feras hocciderit, <i>i</i> ¹ <i>MDCCC</i> denrs. qui fac. sol. XLV culp.
33,3	3. Alio uero qualibet domestico ceruo quique in uenationem adhoc non fuit qui eum inuolauerit aut occiderit, mal. throueinso hoc <i>est</i> <i>ilfcccc</i> din. qui f. sol. xxxv culp. iudic.	3. Alium uero domesticum ceruum qui in uenacionem adhuc non fuit inuolauerit et ei fuerit adprobatwm, malb. trouisido <i>swnt</i> din. <i>ijfcc</i> fac. sol. xxx cul. iud.	4. Alium uero domesticum qui in uenationem adhuc non fuit, xxx sold. culp. iud.	3. Alio uero domestico qui in uenatione adhuc non fuit, <i>i</i> ¹ <i>ACC</i> denrs. qui fac. sol. xxx culp.

C b") *aus* uenatione *verbessert* *G* 5. c) *nicht* adprobare *G* 6. d) *nicht* uenationem *G* 5. e-e) *nicht* mouerint uel adlassauerint *G* 5. f) *v* *aus* *i*, *verbessert* *G* 6.

H a) *nicht* occiderit.

⁺²et cum testibus comprobare dominus eius potuerit, quod eum in uenatione habuisset et cum ipso duas aut tres feras occidisset. ⁺³throuuido. ⁺⁴inuolauerit.

K /-/-; occiderit *K* 17,46; *fehlt* *K* 19. g-g) uel furatus fuerit *K* 65; *fehlt* *K* 46. h) quod *K* 18, 20, 33, 56. i-i) mansuetus factus *K* 17; mansuefactus *K* 19,21, 56, 71. k) *fehlt* *K* 46. l) uenatione *K* 56;

aut occiderit (et ei fuerit adprobatum), mallobergo trouuidio^e [*chamstala*] hoc est, MCC* denarios qui faciunt solidos xxx^f culpabilis iudicetur.

§ 4. Si quis alium ceruum [*lasswrri*], quem [*alterius*] canes mouerint uel adlassauerint, [*inuolauerit aut celauerit, mallobergo trochuuido*], %sunt denarii DG qui faciunt* solidos XV culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis aprum [^]lassum, quem canes mouerunt¹¹, occiderit, mallobergo Tiaroassina, sunt DG denarii qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.

e) uuisnouida G. f) MCCCC ... xxxv A 1, Herold (G 5); Zeilensprung in G 6. g-g) infolge des Zeilensprungs in C 6 scheinbar zu 33 § 3 gezogen. h-h) quem canes mouerunt et a(d)lassauerunt Herold.

G 5

2. Si quis cervu dom-
esticum Signum habente
fuiaueri aut occiderit qui
ad uenatione¹¹ mansuetus
est et hoc cum testibws
potuerit adprobare quod
eum dominua suus in
uenationem habuisset et
cum ipso duas aut tres
feras occidisset, sol. XLV
cul. iud.

3. Si uero alium cer-
uum qui in uenationem¹
adhuc non fuerit dome-
sticum occiderit aut in-
uolauerit, sol. xxxv cul.
iud.

4. Si quis alium cer-
uum quem canes ^emou-
erunt uel adlassaue-
rvnt^e, sol. xv cul. iud.

5. Si quis aprum las-
sum quem canes mo-
uerunt occiderit, sol. xv
cul. iud.

G 6

2. Si quis ceruum do-
mesticum Signum haben-
tem furauerit aut occide-
rit quia de uenatione
mansuetus est et hoc cum
testibts potuerit adpro-
bare⁰ quod eum dominws
suus in uenationem ha-
buisset et cum ipso duas
aut tres feras occidisset,
malb. trouuido eunt den.
iADCCO qui fac. sol. XLV
culp. iudicetur.

3. Si uero alium cer-
uum qui in uenatione ad-
huc non fuerit domesti-
cum occiderit aut inuola-
uerit, malb. uuisnouida
sunt dena-

[4.]

rii DO qui fac.
sol. xv^f culp. iudic.

5. Si quis aprum las-
sum quem canes uome-
runt occiderit, malb. ha-
roassina sunt DO dena. qui
fac. sol. xv culp. iudic.

H 10

IH. Si quis ceruum do-
mesticum signum haben-
tem furauerit, aut occi-
derit, *qui ad uenationem
faciendam mansuetus fac-
tus est⁺² et telarium cum
testibus potuit adprobare
quod extelarius fuisset,
malb. ⁺³trouandio MDCCC
denar. qui faciunt sol. XLV
culpabilis iudicetur.

HU. Si quis uero alium
ceruum domesticum, qui
in uenatione adhuc non
fuisset occiderit^a aut [^]fu-
rauerit, malb. trouuidio
cham stala MCCCC den.
qui faciunt sol. xxxv cul-
pabilis iudicetur.

V. Si quis ceruum las-
sum quem alterius canes
mouerunt et adlassaue-
runt, inuolauerit aut ce-
lauerit, malb. trochu-
uido DO den. qui faciunt
sol. xv, culpabilis iudi-
cetur.

"VT. Si quis aprum
quem alieni canes moue-
runt et alassauerunt oc-
ciderit *uel furauerit,
malb. aruernon DO den.
qui faciunt sol. xv culpa-
bilis iudicetur.

K

2. Si quis ceruum do- 33,2
mesticum signum haben-
tem ^raut occiderit¹ s^aut
furauerit¹ qui^b ad uena-
tionem faciendam Man-
suetus factus¹ est et cum
testibus conprobare^{1*} do-
minus eius potuerit quod
eum in uenatione¹ ha-
buisset et cum ipso
duas^m aut tres ⁿferas
occidissetⁿ, MDCCC dena-
riis qui faciunt⁰ solidos
XLV culpabilis iudice-
tur.

3. Si quisP ueroi cer- 33,3
uum domesticum qui in
uenatione¹ adhuc⁸ non
fuit aut occiderit aut fu-
rauerit, MCCCC denariis
qui faciunt solidos xxxv
culpabilis iudicetur.

4.^x Si quis ceruum 33,4
quem alterius canes mo-
uerunt¹¹ aut lassauerunt
occiderit et^v celauerit^w,
DC denariis qui faciunt
solidos xv culpabilis iudi-
cetur.

5. Si quis aprum^x las- 33,5
sumv quem alieni canes^z
mouerunt^a occiderit¹⁵,
uel furauerit, DO denariis
qui faciunt solidos xv
culpabilis iudicetur (ex-
cepto capitale et delatu-
ra)^c

uenationem K18,19,33. m) duos K 46. n-n) foras occidisset K19. o) facit K 33. p) fehlt K
K U, 46. q) fehlt K17. r) uenationem K 72. s) fehlt K19. t) § 4 fehlt K 24. u) aus
mouerit verbessert K17; mouerit K18. v) aut K17, 20. w) caelauerit K 46. x) aus abrum
verbessert K 17. y) lapsus K 19. z) aus canei verbessert K 18; cani K 17. a') emouerint K 19.
b') aus occiderunt verbessert K17: c') nur K17.

[D: 53]

XXXIV. De sepibus (furatis)

§ 1. ¹Si quis uero tres uirgas, ^aunde sepis superligatur uel superextringitur (furauerit aut) ^acapulauerit aut tres cambortos inuolauerit aut ^bexceruicauerit (uel retorta, unde palum aut sepis continetur, capulauerit, cui fuerit adprobatum) ^b, mallobergo leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.¹

Titel 34: a-a) (quod sepis superligatur uel retorta) unde sepis continetur A 3, 4. b-b) unde labor clausa est (tres cambortos) exceruicauerit A 3, 4. a-b) unde sepes superligata est uel retortas capulauerit aut aperuerit Herold.

1-1) Vgl. Lex Burgundionum 27,1: Si quis sepem alienam ... inferendi tantum damni studio ruperit ... inferat Uli, cuiusmessis est, persingulospalos [pales B 8-10 u.a.] singulostremisses [Zusatz: solvat B 9,10u.a.].

	A1	A2	A3	A4
	xxxiiii. DE SEPIBUS FURATIS	XXXIII. DE SEPEBUS UERO. TITULUS	DE SEPIBUS ^a . XXXIII.	XXXIII». DE PISCIBUS FURATIS
34,1	jf. Si quis uero tres uirgas unde sepis superligatur uel superextringitur capulauerit aut tres cambortos inuolauerit aut exceruicauerit ¹ , DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	1. TRES UIRGAS unde sepes sublegatur furauerit aut capulauerit aut rn cambortos inuolauerit aut exceruicauerit uel retorta unde palum aut sepes continetur capulauerit cui fuerit adprobatwm, malb. leodardi sunt din. DC fac. sol. xu cui. iud.	1. Si quis uero tres uirgas unde sepis continetur cappollauerit aut tres cambortos inuolauerit aut unde labor clausa est tres cambortos exceruicauerit, sold. xv culp. iudi.	1. Si quis uero tres uirgas quod sepis superligatur uel retorta unde sepes continetur capulauerit aut tres cambortos inuolauerit aut hunde labor clausa est exceruicauerit, DC denrs. qui faciunt sol. xv culp.
34,3	2. Si quis per aliena messe postquam leuauerit erpicem traxerit aut per eam cum carro sine uia transuersauerit, cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	2. Si quis per aliena messe post leuauerit erpice traxerit aut cum carro sine uia transierit, mal. leodardi sunt din. cxx fac. sol. m culp. iud.	2. Si quis messem alienam postquam leuauerit carrugam traxerit aut carrum sine uia transierit, sold. in culp. iudi.	2. Si quis per alienam messem postquam leuauerit spiee apud herbe traxerit aut cum carro sine uia transierit, cxx denrs. qui fac. sol. in culp.
34,4	3. Si quis per messem alienam iam palmitantem sine uiam aut sine semitarn transuersauerit, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	3. Si quis messe aliena iam expalmitante sine uia transierit, mal. leodardi sunt din. DC fac. sol. xu cui. iud.	3. Si quis per alienam messem iam expalmitantem sine uia transierit, sold. xv culp. iudi.	3. Si quis per alienam messem expalmitantes sine uia transierit, DO denrs. qui fac. sol. xv culp.

A *Titel 34: a) nicht SEPIBUS A 3. b) aus exceruicauerit verbessert A 1.*

C *Titel 34: a) C. XXXHH. DE SAEPIBUS. In L. Sal. c. 36 G 6a. b) aus superlegata est verbessert G 5. c-c) unterpungiert 0 5. d) oder sepem (wie Hesseis druckt) G 6. e) nicht aliaena C 6. e") aus arseserit verbessert C 6. f) letztes a auf Rasur C 5.*

H *Titel 34: a) vgl. 16,6.*

⁺¹quibus. ⁺²quibus (mit Sternchen, nicht mit Kreuzchen) sepes continetur. ⁺³tres (mit Kreuzchen, nicht mit Sternchen) a cambortos exceruicauerit. ⁺⁴germina produxit. ⁺⁵quae in eulum erigitur.

§2. *Si quis sepe concisa aliena arserit, mallobergo bila, DG denarios qui faciunt solidos XV cuVpabilis iudicetur.*

§ 3. *Si quis per alienam messem, postquam leuauerit, erpicem traxerit aut (per eam) cum carro [D: 54] sine uia transierit, mallobergo leodardi sunt, cxx^c denarios qui faciunt solidos m^c culpabilis iudicetur.*

§ 4. *Si quis per alienam messem iam expalmitantem sine uia <aut sine semita) cum carro [D: 55] transierit, ^d mallobergo leodardi sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur^d.*

c) DC ... xv *Herold.* d-d) causam superius conuenit obseruare *Herold.*

G 5

XXXIrn.

DE SEPIBUS

1. *Si quis tres uirgas unde sepis superlegatur^b et unde sepis continetur retorta capolauerit aut tres cambortos exceruicauerit, sol. xv cul. iud.*

2. ^c*Si quis sepe concisa aliena arserit, sol. xv cul. id.^c*

3. *Si quis per alienam messem jpostqu&m leuauerit erpicem traxerit aut cum carro sine uia transierit, sol. ni cul. id.*

4. *Si quis -per alienam messem iam ispalmitata* sine uia cum carro transierit, sol. xv cl. id.*

G 6

XXXIII.^a

DE SETIBUS

1. *Si quis tres uirgas, unde sepis superligatur et unde saepis continetur retortas capulauerit aut tres cambortus exceruicauerit, malb. leod. DO den. qui fac. sol. xv culp. iudic.*

2. *Si quis se, pem^d concisam alisena^e arserit^e, malb. bila DC den. qui fac. sol. xv culp. iud.*

3. *Si quis per alienam messem postquam ligauerit herpicem traxerit aut cum carro sine uia transierit, malb. leod. sunt den. cxx qui fac. sol. m culp. iudic.*

4. *Si quis per aliam messem iam spalmitata sine uia cum carro transierit, malb. leod. Bunt den. DO qui fac. sol. xv culp. iudic.*

H 10

De sepibus.
Tit. XXXVH.

§ I. *Si quis tres uirgas ⁺¹unde sepes superligata est, uel retortas, •Capulauerit aut ⁺³aperuerit malb. leudardi DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.*

V^a. *Si quis sepe concisa aliena arserit, malb. bila DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.*

II. *Si quis per alienam messem, postquam [^]leuauerit herpice traxerit, aut cum carro sine uia transierit malb. leudardi DO denar. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.*

HI. *Si quis per alienam messem, iam ⁺⁵expalmitantem sine uia transierit, causam superius conuenit obseruare.*

K

XXXVI.

DE SEPIBUS

1. *Si quis tres uirgas cum quibus sepis superligata est uel retortas quibus sepis continetur capulauerit^b aut tres⁰ cambortas¹⁰ exceruicauerit^d, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.*

34,2

2. *Si quis per alienam messem postquam germina^e produxerit* herpicem⁸ traxerit aut cum carro sine uia transierit¹¹, cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur.*

3. *Si quis per messem alienam postquam in culmen¹ erigitur sine uia cum^k carro transierit, DO denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.*

34,4

Titel 34: a) aus copulauerit verbessert K 11; capolauerit K 46. b-b) et ni K 11. c) camportas K 33; cambortos K 11. d) excorticauerit K 33. e) aus germinat verbessert K 11; germinat K 12; gennen K 19. f) produxit K 56. g) erpicem K 11, 19; herpicem K 33; berpicem K 65. h) traxerit K 18. i) so K 11, 33, 46, 56, 65; culmum K 24 u.a.; culmine (Endung auf Rasur) K 18. h) fehlt K 19.

1) Glosse quae sepem desuper firmant Pithou.

[D: 56] § 5. Si quis per malum ingenium in curte alterius aut in casa uel ubilibet aliquid de furto miserit, hoc est nesciente domino <cuius domus uel curtis est), et ibidem inuentus fuerit, mallobergo ferthero hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

[D: 57] XXXV. De homicidiis seruorum uel expoliationibus

§ 1. Si quis seruus seruum occiderit {aut ancillam} sibi similem {et ei fuerit adpro-

	A 1	A 2	A 3	A 4-
34,5	4. Si quis per malo ingenio in curte alterius aut in casa uel in quolibet aliquid de furto miserit hoc <i>est</i> nesciente domino et ibi inuentus fuerit, mal. fistirbiero hoc <i>est</i> HMD din. qui f. sol. Lxm culp. iudic.	4. Quis in curte aliena malo ingenia aut quodlibet aliquid de furtum in casa miserit hoc <i>est</i> nesciente eum cuius domus uel curtis <i>est</i> et ibidem inuentus fuerit, malb. frictebero <i>sunt</i> din. na/D fac. sol. iiXn cul. iud.	4. Si <i>quis</i> per malum ingenium in arte alterum aut in casa uel ubilibet aliquid miserit hoc est nesciente domino et ibidem uictus fuerit, sold. LXXI culp. iudi.	4. Si quis per malum ingenium in curte alterius aut in casa uel hubi aliquid de furtum amiserit hoc est nesciente domino curte et ibidem inuentus fuerit, HATD denrs. qui fac. sol. XLV culpabilis iudicetur.

	XXXV. DE HOMICIDHS SERUORUM UEL EXPOLIATIS	XXXIII. DE HUMICIDIIS SERUORUif UEL EXPOLIACIONIB US	DE HOMICIDH SER- VOB.ÜM »VEL EXPOLIATIONIBVS ^a . XXXV.	XXXVo. DE HOMICIDIIS SERUORUM UEL EXPOLIATIONIBUS
35,1	1. Si quis seruus seruum occiderit, homicida illum domini inter se diuidant.	1. Si <i>quis</i> seruum occiderit aut expoliauerit se similem et ei fuerit adprobatum, ^b theo lede ^b tholo thodina id <i>est</i> homicida illum domini inter se diuidant.	1. Si seruus seruum aut ancillam sibi similem occiderit, mal. theolidias teuleudina hoc est ut homicida illum domini inter se diuidant.	1. Si uero seruus seruum hocciderit aut ancilla sibi similem, homicidium illum domini inter se diuident.
35,2	2. Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit et ei supra XL din. quod ualit tulisse conuincitur, mal. leotos musdo hoc <i>est</i> IMCC din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	2. Si <i>quis</i> ingenuus seruum alienum expoliauerit et super XL dinarius tollisse conuincitur,	2. Si <i>quis</i> ingenuum ⁰ seruum alienum expoliauerit et ei supra ^c XL din. quod ualet tulisse conuincitwr, sold.xxxv culp. iud.	2. Si quis ingenuus seruum alienum expoliauerit et insuper XL den. quod ualet tulerit et conuinctus fuerit, IMCO denrs. qui fac. sol. xxx culp.

A Titel 35: a-a) nicht UEL EXPOLIATIONIBUS A 3. b-b) oder theolede A 2. c) nicht ingenuus A 3. c") aus super verbessert A 3.

C f") Über der Zeile nachgetragen G 6. g) aus curtes verbessert G 5.

Titel 35: a) C. XXXV. DE HOMICIDUS SERVORVM. In L. Sal. c. 37 G 6a. b) nicht sicher zu lesen C 6.

H ⁺⁸quod furatum est.

Titel 35: *¹uel ancillam uel sibi. ⁺²xxx sol.

K l) ingenuum K 56. m) curte K 65. n) casa K 65, 72. o) ubicunque K 24. p-p) aliquid quod K 33; aliquam K 46. q) fehlt K 46. r) fehlt K 19. s) Uli K 17. t) ingenuum K 46.

batum), mallobergo theole(o)di, theoleodinia hoc est, homicida illum domini inter se diuidant.

§ 2. Si quis ingenuus seruuum alienum *adsallierit et expoliauerit et ei supra XL denarios, quod ualet, tulisse conuincitur, mallobergo rencusmosido sunt, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.*

0 5

5. Si *quis* per malum ingenium in curte alterius aut in casa uel ubi et ubi miserit aliquid de furtum hoc *est* nesciente domino cui curtiss *est* et ibidem inuentum fuerit, sol. LXIII; cl. id.

06

5. Si *quis* per male ingenium in^{1m} curte alterius aut in casam uel ubi et ubi miserit aliquid de furtum hoc est nesciente domino cui curtis est et ibidem inuentum fuerit, malb. fertibero &unt den. JIMDG qui fac. sol. m culp. iud.

H 10

IHI. Si quis per malum ingenium, in curtem alterius uel in casam, uel ubilibet aliquid ⁺⁶de furato miserit, nesciente domino

*cuius possessio est, ubi inuentum fuerit qui hoc miserat malb. ferthebero MMD den. qui faciunt sol. Lxn cum dimidio culpabilis iudicetur.

K

4. Si quis per malum ingenium¹ in curtem^m alterius uel in casam¹¹ uel ubicumque⁰ miserit Pali- quid quodP furatum est« nesciente domino^r cuius possessio est et ibidem inuentum fuerit, ille^s qui per malum ingenium* hoc miserit^u MIID^T denariis qui faciunt solidos ^wLXH semis^w culpabilis iudicetur.

(5. Si quis in curte alterius post solis occasum in furtum ingressus* fuerit et ibidem fuerit inuentus, MDCCO denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.)*

XXXV.
DE HOMICIDIIS
SERUORUM

1. Si *quis* seruuum aut ancillam sibi similem occiderit, homicida illum domini inter se diuidant.

2. Si *quis* ingenuus seruuum alienum adsallierit et expoliauerit et ei super XL denarius quod ualet tollisse conuincitur, sol. ~~xxx~~ cul. iud.

xxxirn>
DE HOMICIDIIS
SERUORTIM*

1. Si *quis* seruuum aut ancillam similem occiderit, malb. theladina homicidia illum domini inter se diuidant.

2. si *quis* ingenuus seruuum alienum adsallierit et expoliauerit et ei super XL den. quod ualet tulisse conuincitur, malb. teomosido sunt den. IATCO qui fac. sol. xxx culp. iud.

De homicidiis seruorum
uel expoliationibus.
Tit. xxxvni.

§ I. Si quis seruus seruuum uel ^{*1}se consimilem occiderit malb. theu leude, aut theu leudinia, hoc conuenit ut homicidam illum domini inter se diuidant.

II. Si quis ingenuus seruuum alienum adsallierit et expoliauerit, et insuper quadraginta denarios ei tulisse probatur, malb. theu nosdo DC den. qui faciurait ⁺²sol. xv culpabilis iudicetur.

XXXVII.
DE HOMICIDIIS
SERUORUM UEL
ANCILLARUM

1. Si quis seruus^a seruuum^b aut ancillam⁰ sibi^d consimilem occiderit, homicidam illum⁶ domini inter se diuidant¹.

2. Si quis ingenuus seruuum* alienum adsallierit¹¹ et expoliauerit et conuictus fuerit quod¹ ei plus quam ^kXL denarii^k ualeant¹ tulisset^m, MCCⁿ denariis qui faciunt solidos xxx^o culpabilis iudicetur⁰.

u) miserat K19,71,72. v)MMK 19; MD K17. w-w) LXXIS K18,33,46,56; xun K17; ixn K19,65. K
x) nachgetragen K 33. y) § 5 nur in K 33 nachgeuñesen.
Titel 35: a) fehlt K 46. b) aus seruo verbessert K 18. c) aus ancillarum verbessert K 17.
d) aus si verbessert K 46; nachgetragen K 18. e) illam K 46. f) diuident K 65. g) aus seruus
verbessert K 17. h) adsallierit K 20; assallierit K 65. i) et quod K 17. k-k) dr. XL K 17.
l) ualentem K18; qui f. sol. i K 46. m) tuleritici65. n) mille cc K17; MCCCCO K 18. o-o) con-
ponat cul. iudc. K 46.

1) Glosse iudicant Franci, qui LX aut plus quam XL denarios ualent furatus fuerit ut sit latro, qui uero minus[^]on sit K 79.

§ 3. Si uero minus (quam) XL denarios expolia eius ualuerint, *mallobergo theomosido*, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

[D: 58] § 4. Si quis seruum alienum batterit et ei super noctes XL opera sua tricauerit, *mallobergo daudinario, solidum I et triante I culpabilis iudicetur*.

[D: 60] § 5. Si quis homo ingenuus letum alienum expoliauerit et ei fuerit adprobatum, *mallobergo letosmosido* sunt, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis seruum alienum mortuum in furtum expoliauerit et ei super XL denarios ualentes tulerit, *mallobergo theofrimosido*, MCCCC denarios qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur.

	A 1	A 2	A 3	A 4
35,3	3. Si uero minus quam XL din. expolia eius ualuerint, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	malb. ^d rencus musdo ^d sunt din. DC fac. sol. XTJ cul. iud.	3. Si uero minus quam XL din. expolia eius minus ualuerint, sold. xv culp. iud.	3. Si uero minus XL den. expolia eius ualebit, sold. xxxv culp.
35,5	4. Si quis homo ingenuus letum alienum expoliauerit et ei fuerit adprobatum, iMcccc din. qui f. sol. xxxv culp. iudic.	3. Si quis homo ingenuus letum alienuwi ^e expoliauerit et ei fuerit adprobatwm, malb. leciim ^l mus do ^l swnt din. IM ccccc ^m fac. sol. xxxu cul. iud.	4. Si homo ingenuus letum expoliauerit, sold. xxxv culp. iud.	IA/cccc denrs. qui fac. sol. xxxv culp.
35,8	5. Si seruus alienus aut laetus hominem ingenuum occiderit, ipse homicida pro medietatem compositionis illius hominis occisi parentibus tradatur. Et <i>dominua</i> serui aliam medietatem compositionis se nouerit soluiturum.	4. Si <i>quis</i> letus aut seruus hominem ingenuum occideret, ipsa homicida pro medietatem compositionis hominis hoccisi parentibus tradatur. <i>dominus</i> uero serui aliam medietatem se noueret esse solueturus.	5. Si seruus uel letus hominem ingenuum occiderit, homicida illa pro medietatem compositionem pro homine occiso parentibus tradatur. <i>dominus</i> uero serui aliam medietatem se nouerit soluiturum.	

A d-d) oder rencusmusdo A 2. e) nicht alienum A 2. f-f) oder musdo A 2. f") davor DCC getilgt A 2. g) nicht quis A 2.

C c-c) aus tollisse verbessert G 5. d) über der Zeile nachgetragen C 6. e) über der Zeile nachgetragen G 6. f) aus teofriodo verbessert G 6. g) aus sponsalia verbessert G 6. h) aus teofrimosido verbessert f malb. fehlt entgegen der Angabe von Hesseis) G 6. i) aus nuerit verbessert G 6.

H a) versehentliche Doppelschreibung. ⁺³flagellauerit. ⁺⁴Vt (nicht ut[^] in XL noctibus, operare non potuerit. ⁺⁵xxxv solidis componat (oder componat[^]. si uero usque XL denarios tulerit. xv solidos persoluat.

K p) uerum K 71; quis K 18. q) ualeant K 17, 65. r) infra K 19; fehlt K 46. s) noctes K 17. t) et culp. iud. K 18. u-u) triante uno K 18, 46; triante una K 28, 32; triantem J K 65; triantem (aus trianti verbessert) K 17; trianta K 38; tria ante K 29; triginta uno K 33; xxxi K 34. v) tercia K 33. w) § 6 fehlt K 17. x) L K 46. y) § 7 fehlt K 46. z) ualeat K 46; ualeant K 17; ualuerit K 33, 65. a') ipsi K 18; ipsa K 72. b') fehlt K 19. c'') mediaetate K 17; medietatem K 18, 19. ä'') compositiones K 18. e') homini K 17. f) aus trahitur verbessert K 17. g'-g') alia medietatem K 18; aha medietate K 46; alia mediaetate K 17. h') domini K 17. i') aus si verbessert K 18. k') soluturum K 65. V) intellexerat K 18; intellegit K 17. m') potuerit K 18, 20, 33, 46, 56, 65; poterit K 17; 24 u.a. n') obmalare K 18, 46; hoc mallare K 72. o') leodem K 18; leudum K 65.

2) Glosse quid sit solidus, quid triens K 79. 3) Glosse id est si homo ille qui iocsus est aut parentes domino uel seruo illi malefecerint ut per legem sint culpabiles, poterit se reclamare ut leudem non soluat

§ 7. *Si quis spolia ipsa minus XL denarios ualuent, mallobergo theofriomoso, DC denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.*

§ 8. ¹Si (quis) seruus (alienus) aut letus hominem ingenuum occiderit, ipse homicida pro [D: 59] medietate compositionis (illius) hominis occisi parentibus tradatur; dominus uero serui¹ aliam medietatem {compositionis} ?se nouerit (esse) soluiturum².

Et si intellexerit, de lege potest se obmallare, [Sed si seruus legem intellexerit, poterit dominus se obmallare, ut ipse leudem non soluat.]

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 2, 3: Si servus inconscio domino hominem ingenuum occidere fortaase jtraesumpserit [occiderit B 8,10,11 u.a.] ... servus tradatur ad mortem, dominus vero reddatur indenpnis.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum Prima constitutio* 11: xxx solidos se nouerit soluiturum [solitorum B 9,10].

O 5

06

H 10

K

3. Si uero minus XL denarios^c spolia eius ualuerit^a, sol. xv cul. iud.

3. Si uero minus XL den. expoliauerit, malb. theomusido DC den. qui

IH. *Si uero minus tulerit^{er} quam ualent XL denarū »o denariis qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

3. Si uero^P minus quam XL denarii ualent^a tulerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 35,3

4. Si quis seruum alieni battedirit et ei super XL noctes opera sua tricauerit, sol. i et triant ei cul. iud.

4. Si quis seruum alienum batterit et ei super noctes XL opera sua tricauerit, malb. claudinario sol. i autriante i culp. iudic.

Uli. Si quis seruum alienum⁺³ battedirit⁺⁴ et ei insuper quadraginta noctes trigauerit opera sua malb. daudinarise XL den. qui faciunt sol. i et triente uno culpabilis iudicetur.

4. Si quis seruum alienum flagellauerit et in^r XL noctibus⁸ operare non potuerit, XL denariis qui faciunt solidum i et^{*} "triant² uno^u quod est tertia^v pars solidi culpabilis iudicetur. 35,4

5. Si uero homo ingenuus litum alienum expoliauerit, sol. xxxv cul. iud.

5. Si uero homo ingenuus litum alienum expoliauerit, malb. teomusido den. iiii^fcccc qui fac. sol. xxxv culp. iudic.

VI. Si quis uero homo ingenuus lidum alienum expoliauerit, malb. theomusido MCCCCO den. qui faciunt solid, xxxv solid.^a culpabilis iudicetur.

5. Si quis homo ingenuus lidum alienum expoliauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur. 35,5

6. Si quis seruum alienum mortuum in furtum expoliauerit et ei super XL denarios ualentis tulerit, sol. xxxv cul. iud.

6. Si quis seruum alienum⁰ mortuum in furtum expoliauerit et ei^c super XL den. ualentis tulerit, malb. theofriomoso¹ IMCCCC den. qui fac. sol. xxxv culp. iudic.

V. *Si quis seruum alienum mortuum expoliauerit per furtum, et

6.^w Si quis seruum alienum mortuum per furtum expoliauerit et spolia ipsa plus quam XL^{*} denarii ualeant, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur. 35,6

7. Si quis spolia ipsa minus XL denarios ualuerit, sol. xv cul. iud.

7. Siqwis spoliae minus XL den. ualuerit, theofriomoso¹¹ DO den. qui fac. sol. xv culp. iud.

spolia ipsa plusquam XL denarios ualeant tulerit, malb. then friomusido DG den. qui faciunt sol. xv⁺⁵ culpabilis iudicetur.

7.v Si autem spolia minus quam XL denarii ualent^z, DO denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 35,7

8. Si seruus hominem ingenuum occiderit, ipsum homicidam pro medietate compositionis hominis occisi parentibus tradatur et alia medietate domini serui se nouerit soluiturum. et si intellexerit de lege, potest se obmallare ut hoc non soluat.

8. Si seruus hominem ingenuum occiderit, ipsa homicidia per medietatem compositionis hominis occisi parentibus tradatur et alia medietate domini serui se nouerit¹ soluiturum. et si intellexerit de lege, potest se obmallare ut hoc non soluat.

VII. Si seruus hominem ingenuum occiderit, ipse homicida pro medietate compositionis occisi parentibus tradatur, et aliam medietatem domini serui se nouerit soluiturum. Sed si seruus legem intellexerit, poterit dominus se obmallare ut ipse leudem non soluat.

8. Si seruus hominem ingenuum occiderit, ipse^{*1} homicida pro^v medietate⁰¹ compositionis^{*} hominis⁶¹ occisi parentibus tradatur¹¹ et s'aliam medietatem⁸¹ domini^{b1} serui se¹¹ nouerit soluiturum^{k1}; aut si legem³ intellexerit¹¹, potuerit^{m1} se obmallare¹¹¹ ut leudem⁴⁰¹ non soluat. 35,8

uel non tribuat quicquam nisi quod seruum tradat, et priusquam tradiderit eum, dicat illum seruum non habere unde malatus est, et liberabitur et compositione medietatis K 79. 4) *Glosse* leudum compositio seu widrigilt *Lindenbruch*; leudus eius iacet finitus id est weregildus *Eckhart*.

[D: 11] §9. ³Si quis uassum ad xministerium, quod est horogauo, puellam ad ministerium aut fabnim ferrarium uel aurificem aut porcarium (uel uinitorem aut stratorem)^a furauerit aut occiderit, cui fuerit adprobatum, mallobergo t(e)xaga aut amb(ah)t(onia) sunt, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur. Inter fre(d)o et faido sunt MDCCO denarii qui faciunt solidos XLV <excepto capitale et dilatūra). In summa sunt simul solidi LXXV.³

Titel 35: a) aus 10 § 6 Übertragen A 1.

3-3) Vgl. *Lex Burgundionum 10,1*: Si quis *seruum natione barbarum* occiderit, *lectum ministeriafera sive expeditionalem* [Zusatz: occiderit B 9, 10 u.a.], LX solidos inferat, *multae autem nomine solidos XII*; si *alium seruum, Romanum sive barbarum, aratorem* aut porcarium [Zusatz: occiderit B 8-10 u.a.], xxx solidos solvat. 10,2: Qui aurificem *lectum* occiderit, CO [CL B u.a.] solidos solvat [inferat B 9,10 w.o.]. 10,4: Qui *fabrum ferrarium* occiderit, L solidos inferat [solvat B 9,10 u.a.].

	AI	A 2	A3	A4
35,9	6. Si quis uasso ad ministerium aut fabrum ferrarium uel aurifice aut porcario uel uinitorem aut stratorem furauerit aut occiderit cui fuerit adprobatum, iMco din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	5. Si quis uasum ad ministerium qwod est. hstro gau ^h puella ad ministerium aut fabro ferrario uel aurefice aut porcario furauerit aut occideret. Cui fuerit adprobatum, malb. taxaga aut ambitania <i>aunt</i> din. iffcccc fac. sol. xxxu culp. iud.	6. Si quis puerum ad ministerium quod est thorogao puella ad ministerium aut fabrum ferrarium aut aurificem furauerit ¹ aut occiderit aut porcario,	4. Si quis uassum ad ministerium. qwod est horogauo puellam ad ministerium aut fabro ferrarium uel aurifice furauerit aut hocciderit, sol. xxx culpabilis* iudicetwr.
35,9	7. Inter freto et faido sunt IADCCC din. qui f. sol. XLV expc. capl. et dil. In summa sunt simul sol. LXXV.	inter fretum et faidum Bunt sol. XLTI, <i>aunt</i> sol. LXXTT.	in facto et freto sold. xv, in summa simul sold. LXXV culp. iudi.	

	XXXVI. DE QUATRUPEDIBUS SI HOMESTEM OCCIDERUNT	XXXV. DE QUATRUPEDIB E7E ^a SI HOMINEI ^{if} OCCISERIT	DE QVADRVPE DIBUS SI HOMINEM OCCIDERIT [»] . XXXVI.	XXXVIo. DE QUADRUPEDIBUS SI HOMINEM HOCCIDERINT
36	Si quis homo ex quolibet quadrupedem domesticum fuerit occisus et hoc per testibus fuerit adprobatum, medietatem compositionis dominus ipsius quadrupedis cogatur exsoluere. Ipse uero quadrupedem pro alia medietatem requirentem restituit.	Si quis homo ex quolibet quatropedem ^b domesticum occisus fuerit et testibus fuerit adprobatum, medietatem compositionis <i>dominus</i> ipsius quatropedem auctorem criminis pro medietatem compositionis restituat requerenti ^e .	Si quis ex qualibet quadrupedibus domesticus hominem occiderit et hoc per testibus potuerit adprobare, medietatem compositionis dominus quadrupedi ^o ipsius cogatur exsoluere. pro alia medietate ipsum uero quadrum pedem auctorem criminis per medietatem compositionis restituat requirente.	Si quis homo ex quadrupedia domestica fuerit hoccisus et hoc per testibus potuerit adprobare, medietatem ^{bn} compositionem in quadrupedis cogatur exsoluere. ipsum uero quadrupedem auctorem criminis ^d pro medietatem ^d compositionem restituat requirente.

A h-h) oder strogau A 2. i) aus farauerit verbessert A 3. k) Abkürzungsstrich im ersten \ A 4.

Titel 36: a) B aus S verbessert A 2. a'') aus OCCIDERIS verbessert A 3. b) zwischen & und t Basur A 2. b'') nicht medietatem A 4. c) aus quadiupedi verbessert A 3. d-d) nicht per medietatem A 4. e) i undeutlich A 2.

C Titel 36: a) C. XXXVI. DE QVADRVPE DIBFS SI HOMIIVEM OCCEDERESTT. InL. Sal. c. 38 C 6a. b) danach cum getilgt C 5. c) aus antea verbessert G 5. d) o aus anderem Buchstaben verbessert G 6. e) aus 'per verbessert G 6.

H Titel 36: a) oder componat. b) allenfalls auch als ex inde zu lesen. ⁺¹parentes illius possint comprobare. ⁺²quod. ⁺³eo uidelicet modo si dominus quadrupedis non intellexerit secundum legem se defendere.

XXXVI. De quadrupedibus, ^asi hominem occiderint^a

[£; 61]

Si quis homo ex quolibet quadrupede domestico fuerit occisus et hoc per testibus fuerit adprobatum, *dum et illius dominus, cui pecus fuerit, antea legem non adimpleuit*, medietatem compositionis dominus ipsius quadrupedis cogatur exsoluere; ipsum uero quadrupedem, auctorem criminis, pro (alia) medietate compositionis restituat requirenti.

[*medietatem de ipsa leudi componat et pro alia medietate ipsum quadrupedem homini donet. Si uero pecoris dominus uitium in eo non intellexerit, secundum legem exinde se potest defendere et de ipso pecore nihil soluat.*]

Titel 36: a-a) qui hominem laedunt Herold.

0 5

06

H 10

K

XXXVI.
DE QUADROPEDIBC7S
SI QUIS HOMINEM
OCCIDERIT

Si quis homo ex quolibet quadrupede domestico fuerit occisus et hoc testibus potuerit adprobare dum et illius dominus cui pecus fuerit antea legem non adimpleuit, medietate compositionis dominus ipsius quadrupedis cogatur exsoluere. Ipsum uero quadrupedem auctore criminis pro medietate compositionis restituat requirenti.

XXXV.^a
DE QTJATRUPEDIBTJS
SI QUIS HOMINEM
OCCIDERIT

Si quis homo de quolibet quadrupede domestico fuerit occisus et hoc cum testibus potuerit adprobare dum et illius dominus cui pecus fuisset antea legem non adimpleuit, medietatem compositionis dominus ipsius quadrupedis cogatur^{*} exsoluere. Ipsum uero quadrupedem auctorem criminis pro^e medietatem compositionis restituat requirenti.

De Quadrupedibus qui
hominem laedunt.
Tit. XXXIX.

§ I. Si aliquis homo, ex quolibet quadrupede qui domesticus fuerit, occidatur, et hoc⁺¹ cum testibus potuerit adprobare, ⁺²dum illius dominus cuius pecus erat, antea legem non adimpleuit, medietatem de ipsa leudi componat^a. et pro alia medietate ipsum quadrupedem homini donet. ⁺³Si uero pecoris dominus, uitium in eo non intellexe^{*} rit, secundum legem exinde^b se potest defendere, et de ipso pecore nihil soluat.

XXXVIII.
DE QUADRUPEDIBUS
SI HOMINEM
OCCIDERINT»

Si quis homo a quolibet pecude^b domestico fuerit occisus et hoc^c parentes uilius⁰ potuerint^e testibus conprobare quod dominus pecudis^{*} antea legem non adimpleret⁸, medietatem^h compositionis¹ dominus ipsius quadrupedis^k cogatur exsoluere; ipsum uero quadrupedem^{1 m} qui est^m auctor criminis pro medietate¹¹ compositionis restituat requirenti, eo^o uidelicet Pmodo siP dominus quadrupedisi non intellexerit secundum legem¹ se defendere¹.

Titel 36: a) occiderit K 17. b) quadrupede aus quadrupedem verbessert K 17. c) so K17,18, K 20, 33, 46, 56, 65; haec K 24 u.a. d) hiermit bricht K 72 ab. e) potuerunt K 18. f) quadrupedis K 17. g) adimplet K 33; adimpleuerat K 19. h) mediaetatem K 17. i) aus compositiones verbessert K 18. j) quadrupedes K 18. l) quadrupedum K 18; quadrupedem aus quadrupedum verbessert K 56. m-m) que(m) K 46; que e(st) aus que(m) verbessert K 18. n) mediaetatem K17, 46. o) uero K 46. p-p) si modo K 46. q) quadrupedes K 46; quadrupedis aus quadrupedes verbessert K 18. r-r) se nachgetragen K 56; se defendere fehlt K 46.

[D: 62]

XXXVII. De uestigio minando

§ 1. ¹ Si quis bouem aut (uaccam), caballum uel quemlibet animal in furtum perdiderit et eum, dum per uestigium sequitur, consecutus fuerit usque in tres noctes, (ai) ille qui eum ducit aut emisse aut cambiassse (se) dixerit uel proclamauerit, ille qui per uestigium sequitur res suas per tertia manu debet achramire.¹

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 16,1: *Quicumque* [Quisgwe B 9,10 w.o.] *uestigium de* [per *uestigium B 1-4*] *quolibet animali secutus fuerit et ad domum alterius uestigio ducente pervenerit . . .*

A1	A2	A 3	A4
XXXVII. DE UESTIGIO MINANDO	XXXVI. DE UESTIGIUM MINANDO	DE VESTIGIO MENANDO. XXXVII.	XXXVNO. DE UESTIGIO MENANDO
37.1 Si quis bouem aut caballo uel qualibet animal per furtum perdiderit et eum dum per uestigio sequitur consecutus inuenerit ut in tres noctes ille qui eum ducit emisse aut cambiassse dixerit uel proclamauerit. Ille qui per uestigio sequitur res suas per tertia mane agramire debet.	1. Si quis bouem aut cauallum uel quelibet animal ad furtum perdiderit et eum dum per uestigium sequentur fuerit consecutus usque in m noctes ille qui eum ducit aut emisse aut cambiassse dixerit uel proclamauerit ³ , ille qui per uestigium sequitur per tertia manum debet achramire.	1. Si quis bouem aut caballum uel quemlibet animal in furtum perdiderit et eum dum per uestigium sequitur fuerit consecutus usque inter tres noctes si ille qui eum ducit aut emisse aut cambiassse si dixerit uel proclamauerit, ille qui per uestigium sequitur res suas per tertia manu debet achramire.	1. Si quis bouem aut uaccam caballum uel qualibet animale perdiderit et eum dum per uestigium sequerit consecutus fuerat usque in tres noctes ille qui eum duxerit aut emisit aut camiasset si dixerit uel proclamauerit, ille qui per uestigium res suas per tertia manu debet adramire.
37.2 Si uero iam tribus noctibus exactibus qui res suas requiret eas peruenerunt, ille apud quem inueniuntur sie eas emisse aut cambiassse dixerit ipse liceat agramire.	si uero iam tribus noctibus exactis qui res suas queret si eas inuenerit, ille aut emisse aut cambiassse dixerit ipse liceat aderamire.	Si uero iam tribus noctibus qui res suas quaerit et eas inuenerit, ille apud quem inueniuntur si eas emisse aut campiassse dixerit ipsum liceat ahramnire.	2. Si uero iam tribus noctibus exactis qui res suas inquirat eas inuenire, ille apud quem inueniuntur eas emississe aut cambiassse dixerit liceat adramire.
37.3 si ille uero quod per uestigio sequitur quod si agnoscere dicit illi alii proclamantem nee offerre per tertia manu uoluerit nee solem seeundum legem colocauerit et tullisse conuincitur, <i>iMca</i> din. qui f. xxx sol. culp. iudic.	2. si ille uero qui per uestigium sequitur se agnoscere dicit illum alium reclamante nee offerre per tertia manu uoluerit nee sole <i>seeundum</i> legem collegauerit et ei uolenter quod se agnoscere <i>dicit</i> tollisse conuincitur, larc dinariis qui fac. sol. xxx cul. iudicetur.	2. Si uero ille qui per uestigium sequitur quod se agnoscere dicit illo alio reclamante nee auferre per tertia manu uoluerit nee solem seeundum legem colecauerit et ei uolenter ^b aut agnoscere dicit tullisse conuincitur, sold. xxx soluat.	3. Si ille uero qui per uestigium sequitur ad se agnoscere dicit illos alium reclamantem in eo offerre per tertia manu uoluerit nee solum <i>seeundum</i> legem cognouerit et ei uolenter quod se agnoscere dicit tullisse conuincitur, IATCO denarios qui fac. sol. xxx culp. iudicetur.

A Titel 37: a) aus clamauerit *verbessert* A 2. b) nicht uidenter A 3.

C Titel 37: a) C. XXXVH. DE VESTIGIO MINANDO. In le. Sal. c. 39 C 6a. b-b) aus se duxerit *verbessert* C 5. c) aus ille *verbessert* G 5. d-d) mit Einfügungsvermerk am unteren Seitenrande *nachgetragen* O 6.

H Titel 37: ⁺¹adramire noluerit. ⁺²frastathinto.

K Titel 37: a-a) uestigiis minandis K 17. b-b) homo caballum uel bouem K 65. c) aus quolibet *verbessert* K 33. d) aus furatim *verbessert* K 56. e) uestigio K 46. f-f) consecutus fuerit K 65. g) *nachgetragen* K 17, 56. h) si K 18. i) comparasse K 17, 46, 56. k) et non K 17. l) ca-

§ 2. Si uero iam tribus noctibus exactis qui res suas quaerit eas inuenerit, ille apud quem inueniuntur, si eas emisse aut cambiassse dixerit, ipse liceat achramire.

§3. ² Si ille uero qui per uestigium sequitur, quod se agnoscere dicit, illo alio reclamante nee offerre per tertia manu uoluerit nee solem secundum legem eulcauerit et ei uiolenter, quod se agnoscere dicit, tulisse conuinoitur, *mallobergo mithio frastatiho sunt*, MCC denarios qui faciunt solidos xxx eulpabilis iudicetur.²

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 83,1: *Quicumque res aut maneipium aut quodlibet suum agnoscit* [cognoscit B 9,10 w.o.], *a possidente aut fideiussorem idoneum acdpat aut, si fideiussorem petitum non acceperit, res, quas agnoscit, praesumendi habeat potestatem.*

05

XXXVII.
DE TJUSTIGIO
MTNANDO

1. Si quis bouewi aut caballum uel quemlibet animal in furtum perdidit et eum dum per uestigio sequitur consecutua fuerit usque intres noctes ille qui eum duxit aut emisse aut cambiassse se dixerit^b uel proclamauerit, ille qui per uestigio sequitur res suas debet per tertia manu adharamire.

2. Si uero iam tribu noctes exactis qui res suas queret eas inueneret. Ille apud quem inueniuntur si eas emisse aut cambiassse dixerit, illi^c liceat adharamire.

3. Si uero ille qui per uestigio sequitur quod se agnoscere dicit illum alium reclamantem nee offerre per tertia mano uoluerit nee solum secundum lege eulcauerit et ei uiolenter quod se cognoscere dicit tollisse conuincitur sol. xxx cul. iud.

06

XXXVI.»
DE UESTIGIO
MINAKDO

1. Si quis bouem aut caballum uel qualibet animal in furtum perdiderit et eum per uestigio sequitur consecutus fuerit usque in tres noctes ille qui eum ducit aut emisse aut cambiassse se dixerit uel proclamauerit, ille qui per uestigium sequitur res suas debet per tertia manu adharamire.

2. Si uero iam tribus noctes exactis qui res suas quserit eas inuenerit ille apud quem inuenitur si eas emississe aut cambiassse dixerit, ipse licet adharamire.

3. Si uero ille^d qui per uestigium sequitur quod se agnoscere dicit illum alium^d reclamantem nee auferre per tertia manu uoluerit nee solum secundum legem eulcauerit et ei uiolenter tulisse conuincitur, malb. mithostrastatido sunt den. IMCO qui fac. sol. xxx eulp. iudic.

H 10

De Vestigio minando.
Tit. XL.

§ I. Si quis bouem aut caballum siue quodlibet animal in furto perdiderit, et eiusdem uestigia sequitur, et id consecutus fuerit, usque in tertia nocte, et ille qui id duxerit, aut emisse se, aut cambiassse dixerit aut proclamauerit: ille qui per uestigia sequitur, res suas per tertiam manum adharamire debet.

Si uero iam tribus noctibus exactis, qui res suas quaerit et inuenerit, apud quem inueniuntur si eas emisse aut cambiassse dixerit, ipsi liceat adharamire.

Qui uero per uestigium sequitur, quod se agnoscere dicit, illo alio reclamante, ⁺¹ non offerre per tertiam manum uoluerit, nee solum secundum legem calcauerit, et ei uiolenter quod se agnoscere dicit tulisse conuincitur malb. mittinio ⁺² frastatio MCC den. qui faciunt solid, xxx eulpabilis iudicetur.

K

XXXEX.
DE *UESTIGIO
MINASTDO

Si quis^b bouem aut caballum^b uel quodlibet⁰ animal sibi furatum^d perdidit et eum per uestigium⁶ sequendo Vuerit consecutus* infra tres noctes et ille qui eum ducit se¹¹ comparasse¹ aut cambiassse¹ dixerit^m uel proclamauerit¹¹, ille qui per⁰ uestigium^P sequitur res suas debet per *tertiam manum adharamire*.

Si uero iam tribus noctibus exactis⁸ qui* res suas quaesierit^u et inuenit, ille apud quem inueniuntur^v si eas emisse^w aut cambiassse* se? dixerit¹ liceat adharamire*.

Quod si ille qui per uestigium sequitur quod se agnoscere^v dicit⁰ illo alio reclamante^d per tertiam manum^d adharamire^e noluerit nee solem secundum legem eulcauerit¹¹ s'sed^{e*} uiolenter¹¹ quod se agnoscere dicit tulisse conuincitur, MCO denariis qui faciunt solidos xxx eulpabilis iudicetur.

miasse K18, 46; concambiassse K 33, 65. m) aus duxerit verbessert K 17; ae dixerit K 33, 65. n) con-
clamauerit K 56. o) fehlt K 18. p) uestigitium K 18. q-q) tertiam manum K 33; tertiam manu
•K 46; tertiam manum K 18; tertiam manu K 17. r) adramire K 17, 19; adehrammire K 65; achramire K 30;
adframire K 20. s) exaetibus K 17. t) quibus qui K 20. u) quaesierat K 56. v) inuenitur
K 19, 46, 65. w) se misissse K 19. x) camiasse K 18; concambiassse K 33, 65; cambiasset K 19; aut
cambiassse fehlt K 46. y) fehlt K 17, 18, 19, 20; si K 33. z) reduxerit K 19. d) adramire K 17,
19; adframire K 20; ei adehrammire K 65. b') cognoscere K 19; adnoscere aus adnoscere verbessert K 18.
f) didicit K 17. d-d)) per tertiam manum K 33; per tertiam manum K 18; propter damnum K 46.
e) adramire K 17, 19; adehrammire K 65; adframire K 20. f'J calcauerit K 19. g'-g') se dici uolu-
orit K 46. h') uiolenter K 17.

[D: 63]

XXXVIII. De furtis caballorum uel equarum

§ 1. Si quis caballum, qui carrucam trahit, furauerit, cui fuerit adprobatum, mallobergo chanzacho^a hoc est, MDCCC^b denarios qui faciunt solidos XLV^b culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

§ 2. Si quis admissarium^c homini Franco furauerit, cui fuerit adprobatum, mallobergo uualdero hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur *excepto capitale et dilatura*.

Titel 38: a) chanco Herold. b) MDC ... XL Herold. c) uuaranionem A 4, G.

	AI	A 2	A3	A4
	XXXVHI. DE FUBTIS CABALLORUM UEL EQUORUM	XXXVII. DE TtURTIS CAUALLORUM UEL EQUARUM	DE FVRTV GABALLOR*7M ^a ET EQVITARVM ⁰ . XXXVM.	xxxvin. DE FURTIS CABALLORUM UEL EQVIS
38.1	1. Si quis caballum cairucaricium inuolauerit cui fuerit adprobatum, excp. capl. et dil. mal. anzacho hoc es* iMDccc din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	1. Si quis cauallum qui carruca trahit furauerit cui fuerit adprobatum, malb. hanziacho ^c sunt din. LWDCCC fac. sol. XLTT cui. iud.	1. Si quis caballum qui carucam trahit furauerit, sold. XLV culp. iud.	1. Si quis caballum qui carrucam trahit furauerit, iAf DCCC denarios qui fac. sol. XLV culp.
38.2	2. Si quis admissario furauerit cui fuerit adprobatum, mal. uualdero hoc est laroccc din. qui f. eol. XLV culp. iudic.	2. Si quis armessario furauerit cui fuerit adprobatum, malb. uadere-do swnt din. IIIIDCCC fac. sol. XLTT cui. iud.	2. Si uero admissarium cum grem suum hoc eat cum xn ^d equas furauerit, sold. Lxn culp. iud. excep. cöp. et delatura.	2. Si quis uuaranione furauerit, iAf DCCC denars. qui fac. sol. XLV culp.
38,5	3. Si quis admissario cum gregem suam hoc est xn equas inuolauerit, praeter capl. et dil. mal. uualdero hoc est UMD Bunt din. qui f. sol. Lxm culp. iudic.	3. Si quis armessarium cum gregem suum hoc est equas cui fuerit adpropraeter capl. et dil. mal. hatum, malb. sunnista uualdero hoc est UMD Bunt din. HA/D fac. sol. Lxn culp. iudic.		3. Si uero admas-

A Titel 38: a) nicht CABALLORÜjkf A 3. b) nicht EQUITARUM A 3. c) co anscheinend radiert, nicht hanziam A 2. d) aus cn verbessert A 3.

C Titel 38: a) C. XXXVHI. DE FVRTIS CABALLORVM. In L. Sal. c. 40 G 6a. b) aus trait verbessert C 5. c) nicht uuaranione G 5. d) über der Zeile nachgetragen G 6. e) aus amassario verbessert C 5.

H Titel 38: ⁺imvDO den. qui faciunt solid, xc.

K Titel 38: a) carruga K 46; carrucam K 65; carruam K 18. b) traxerit C 18; in K 33 folgtauftrahit getilgtes uel. c) furauit K 18. d-d) fehlt K 17, 19. e) § 2 steht in K 18, 46 hinter § 13. f) waranionem K 17, 46; warinonem K 65; warrinonem K 33; waronem K 19. g) homine K 18; hominem K 19. h) Francho K 20, 21, 56. i) § 3 fehlt K 30. k) xc K 19. l) nur K 17. m) § 4 fehlt K 19. n) waranionem K 17, 46, 65; warangionem K 18, 71. o) imMDO K 46; MDO K 17. p) ammissarium K 56, 65; amisarium K 17. q) gregem K 18, 46. r) nur K 17, 18. s) equas K 46, 65. t) denarius K 18. u-u) LXHS K 18, 33, 46, 56; XIIT K 17; xui K 19; Lxn K 65.

1) Glosse qui omni tempore cum equabus est Pithou.

§ 3. Si quis caballum spadum furauerit, malhbergo ckanzisto, (MGCCC denarios qui faciunt) solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 4. Si uero uارانionem regis furauerit, malhbergo scelho^a, °solidos XG^e culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 5. Si qtiis (uero) admissarium cum gregem suum, hoc est (cum> VII aut xn equas, furauerit (cui fuerit adprobatum), praeter capitale et dilaturam, mallobergo sonista¹ hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

d) vgl. C 6, Herold. e-e) (MMCCCC denarios qui faciunt) solidos LX Herold. f) uualderido AI;

G 5	06	H 10	K
XXXVIII. DE WÖRTIS CABALLORUM	XXXVTI>. DE FURTIS CABALLORUM	De furtis cabellorum. Tit. XLI.	XL. DE CABALLIS FURATIS
1. Si quis caballum qui carruga trahit ^b fuiauerit, sol. XLV cl. id. exe. cap. et dl.	1. Si quis caballum qui carruga trahit fvrauerit, malb. chanzocho aunt den. IMDCCC qui fac. sol. XLV eulp. iud.	§ I. Si quis caballum qui carrucam trahit furauerit malb. chanco MDC den. qui faciunt sol. XL culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	1. Si quis caballum qui can*ugam ^a trahit ^b furauerit ⁰ , MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur ^d excepto capitale et delatura ^d .
2. Si quis uارانione homine franco fuiauerit, sol. XLV cl. iud. exe. cap. et dl.	2. si quis uارانionem homine franco fviauerit, malb. uuadrado aunt den. iii/DCCC qui fac. sol. XLV eulp. iud. excep. cap. et d.	VH. Si quis Eranco homini admissarium furauerit malb. uuadredo MDCCC den. qui faciunt solid. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	2. ^e Si quis warannionem ¹ hominis Franco ¹¹ furauerit, MDCCO denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.
3. Si quis caballo spato fuiauerit, sol. xxxv cul. iud.	3. Si quis caballo spado fuiauerit, malb. chanzisto sol. xxxv eulp. iud. excep. cap. et del.	II. Si quis caballum spathum furauerit malb. chengisto MCCCCO den. qui faciunt sol. xxxv culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	3.1 Si quis caballum spadatam furauerit, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv ^k culpabilis iudicetur (similiter) ¹ excepto capitale et delatura.
4. Si quis uارانione ⁵ rege fuiauerit, sol. xc cul. iud. exe. cap. et dl.	4. Si uero uارانionem regis fuiauerit, malb. selcho sol. ^d xc eulp. iud. excep. cap. et del.	DU. Si quis uارانionem Regis furauerit malb. setheo ¹ MMCCCC den. qui faciunt solid, LX culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	4. ^m Si quis warannionem ⁿ regis furauerit, MMMDC ⁰ denariis qui faciunt solidos xc culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.
5. Si uero amassiro ⁶ cum gregem suam hoc est cum septem aut XII equas fuiauerit, sol. LXH cul. iud.	5. Si uero amissario cum gregem suum hoc est cum vn aut xn sequas furauerit, malb. sonista Bunt den. IATD qui fac. sol. Lxrrs eulp. iud. excep. capitale et del.	V. Si quis admissarium cum grege, hoc est cum vn aut xn equabus furauerit malb. huicthe sonistha MMD o den. qui faciunt solid. Lxn cum dimidio, culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.	5. Si quis amissarium ^p cum gregei hoc est cum vn aut (cum) ^f xn equabus ⁸ furauerit, MMD denariis* qui faciunt solidos ^u Lxn semis ^u culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

§ 6. Si uero grex <ille> minor fuerit usque ad septem capita cum admissario <cui fuerit adprobatum>),^g excepto capitale et dilatura MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur^g.

§ 7. Si quis equam pregnantem furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo marthi¹¹ hoc est, MDCCC¹ denarios qui faciunt solidos XLV¹ culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 8. Si quis poletrum

[§ 8. Si quis puledrum furauerit, mallobergo uuadredo, (MDGCG denarios qui faciunt) solidos XLV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

g-g) et (praetius) et causa superius comprehensa conuenit obseruare A 3, 4, C. i) MCC ... xxx A I.

h) anciaca A 2;

	A1	A2	A3	A4
38,6	4. si uero grex minor fuerit usque ad septem capita cum admissarium, excp. capl. et dil. sol. LXXII culp. iudic.	4. Si uero grex ille minor fuerit usq«e ad vn capita cum armessario fuerint cui fuerit adprobatum, excp. cap. et dil. IIATD din. qui faciunt sol. Lxn cul. iud.	3. Si uero grex minor fuerit usqi/e ad septem capita et cum admissario furate fuerint, causa superius intimata conuenit obseruare.	serium furati fuerant, precius superius comprehensam conuenit obseruare.
38,7	5. Si quis equam pregnantem inuolauerit et ei fuerit adprobatum, mal. marthi hoc est IMCC din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	5. Si quis equa pregnantem furauerit et ei fuerit adprobaZwm, malb. anciaca swnt din. IATDCCC fac. sol. XLII culp. iud. excp. cap. et dilatur.		
38,8	6. Si quis poledrum anniculum furauerit cui, fuerit adprobatum, mal. marsolem hoc est DO din. qui f. sol. xv culp. iudic.	6. Si quis poletro annicolo furauerit et ei fuerit adprobaZwm, malb. sunnista sunt din. DC fac. sol. xu cul. iud. excp. cap. et dilat.	4. Si quis polletro anniculum furauerit, sold. xv culp. iud. excepta cap. pitah'a et delatura.	4. Si quis pulletrum anniculum furauerit, DO denars. qui fac. sol. xv culp.
38,9	7. si uero sequente poletrum furauerit, cxx din. qui f. sol. in culp. iudic.	7. Si uero sequentis poletrus furauerit et ei fuerit adprobatum, malb. nare sunt	5. Sequenti polletro furauerit, sold. m culp. iudi.	5. Si uero sequenti pulletro furauerit, cxx denrs. qui faciunt sol. m culp.

C e") aus prignantem verbessert G 5.

H ⁺²iumentum prsegnans.

anniculum siue bimum furauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo mar(f)ole(n)^k hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

§ 9. Si uero sequentem poletrum furauerit (et ei fuerit adprobatum), mallobergo nare sunt, cxx denarios qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur (excepto capitale et dilatura).

h) sunnista A 2; nabothna pondero G.

Si quis puledrum anniculum siue bimum furauerit, mallobergo napodero, (DO denarios qui faciunt} solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.1

C 5

6. Si uero gregis minor fuit usque ad sex capita, et pr̄scius et causa ut superius est conuenit obseruare.

10. Si quis iumentum pr̄gnante^{em} furauerit, sol. XLV cul. id.

7. Si quis poletrum anniculum uel bimum furauerit, sol. xv cul. iud. exe. cap. et dl.

8. Si uero sequente poletro furauerit, sol. m cul. iud. exe. cap. et dl.

G 6

6. Si uero greges minor fuerit usque ad sex capita, et pretius et causa ut superius est conuenit obseruare.

10. Si quis iumentum pr̄gnantem furauerit, malb. stalachaia Bunt den. IATDCCC qui fac. sol. XLV eulp. iud. excep. cap. et del.

7. Si quis poletrum anniculum uel bimum furauerit, malb. nabothna pondero Bunt den. DO qui fac. sol. xv eulp. iud. excep. cap. et del.

8. si uero poletro sequente furauerit, malb. nare sunt den. cxx qui fac. sol. in eulp. iud.

H 10

VI. Si autem de grege minus fuerint vsque ad sex capita et pretium et caussam superius conuenit obseruare.

XHI. *Si quis +²equam pr̄gnantem furauerit malb. estalathia MDCCO den. qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

VIII. Si quis puledrum furauerit malb. uuadredo MDCCC denar. qui faciunt sol. XLV culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

X. Si uero sequentem poletrum furauerit, malb. nare cxx denar. qui faciunt sol. in culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

K

6. Si autem de grege minus fuerit usque ad sex capita, ^vet pretium et ^vcausam^w superius intimatam conuenit obseruare. (Si uero minus de sex fuerint, M denariis qui faciunt solidos xxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.)^x

11. Si quis yequampreg-^{38,7}nantemy furauerit^z, MD cec denariis qui faciunt solidos XLV*¹ culpabilis iudicetur (excepto capitale et delatura)^b.

7. Si quis puledrum^c anniculum uel^d bimum^e furauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur "excepto capitale et delatura*¹.

8.B' Si uero sequentem puledrum¹¹ furauerit, cxx¹¹ denariis qui faciunt solidos m^k culpabilis iudicetur ^excepto capitale et delatura¹¹.

v-v) et precium et K18, 33; et pre et getilgt K 17.

V-y) aequam pr̄gnantem K 46. z) furaxxitKU.

65; polledrum K 18; pulledrum K 17; pulletrum K 19.

f~y) fehlt K 33. g') § 8 steht in K 18 hinter § 9.

*¹) DC K 46. k') xv K 46. V-V) fehlt K 17.

w) causa K17.

a')xvK56.

d') aut K 17.

h') poledrum K18, 46, 65; polledrum K17.

x) nur in K 79 nachgewiesen. K

b')nurK17.

c') poledrum K 46,

e') binum K 18, 33.

§ 10. (Si quis iumentum alienum trabatterit, *mallöbergo stalachia, sunt denarii MCG qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur*) (*excepto capitale et dilaturd*).

§ 11. *Si quis caballum aut iumentum furauerit, mallöbergo azisto, MGCCC denarios qui faciunt solidos XXXV culpabilis iudicetur excepto capitale (et dilaturd).*

§ 12. *Si quis admissarium alienum extra consilium domini sui spadauerit, mallöbergo andechäbina, sunt denarii DG qui faciunt solidosXV culpabilis iudicetur, et pro quisque iumento triante I conponat.*

AI	A2	A3	A4
38,10		6. Si quis iumentum ⁶ alienum trabatterit, sold. xxx culp. iud.	

38,14	8. Si quis caballo alieno excurtauerit, mal. leoardardi hoc esi cxx din. qui f. sol. m culp. iudic.	7. Si quis caballum alienum ¹ excorticauerit, sold. in culp. iudi.	6. Si quis caballum alienum scortauerit, cxx denrs. qui fac. BOL. in culp.
-------	---	---	--

A e) nicht iumentum A 3. f) aus arienum verbessert A 3. g) aus in verbessert A 2.
C f) aus consilio verbessert C 5. g) C 6 bricht mitten im Wort ab, ohne freien Raum zu lassen.

K m'-m') iumentam alienam K 19. ri) tribaterit K 18, 19, 29, 38; tribatterit K 20; tribuatterit K 33; trebatterit K 17; trebaterit K 65; trebatauerit K 31. o') euaserit K 20, 33, 46. p') nur K 19, 20. q'-q') mortua inde K 17, 46, 65; in morte K 18. r') fuerit K 17, 46. s'-s') fehlt mit den Anfangsworten Si quis equam . . . MDCCC von § 11 (38,7) in K 65. t') nur K 25. u') furauit K 18. v') M octuagintis K 19. w') ammissarium K 56; amisarium K 18. x') fehlt K 17, 24 u.a. y') expadauerit K 30, 65. z') pro K 17, 18; fehlt K 20. a) unum quoque K 17. b) qui K 19; quod K 65. c) illi K 17. d) fehlt K 19. e) so K 20, 21, 38, 56; trisen K 19, 24, 25, 30; trienti K 33; triante K 18; triantem 2£B5; trianta K 46; trianto K 17. f) ausunu verbessert K 18; fehlt K 33, 56 u.a. g) tercia K 33; tres K 17. h) pras K 18. i-i) fehlt K 46. h) xn K 19. l) tercia K 33. m) unus K 18. n) fehlt K 56. o) K 33, 56, 65, 71; fehlt K 17, 18, 24, 46 u.a. p) inimitiam K 17, 18, 46. q) aus caballus verbessert K 18; caballus K 46. r) so K 21, 33, 46, 56; dsgl. (aus tribaterit verbessert) K 18; tribatteerit K 20; trebatterit K 17, 24 u.a.; trebaterit K 65. s) debitauerit K 18. t) consesu K 17. u) K 17, 18, 33, 46, 65 (vielleicht ursprünglich); fehlt K 19, 24, 56 u.a. v) excortauerit aus excurtauerit verbessert K 17; excorticauerit K 19. w) §16 fehlt K 19. x) excorticauerit K 17, 18, 46. y) fehlt K 33. z) fehlt K 56.

2) Glosse id est abortat K 79. 3) Glosse quid sit triens K 79.

§ 13. Si quis per superbiam aut per inimicitiam caballos aut iumenta aliena tr(a)batterit uel debilitauerit, mallobergo stalachia, sunt denarii MCC qui faciunt solidos XXX culpabilis iudicetur.

§ 14. Si quis caballum alienum [sine consensu domini sui] excurtauerit, mallobergo leo- [D: 64] dardi hoc est, cxx denarios qui faciunt solidos m culpabilis iudicetur [excepto capitale et delatura].

O 5

9. Si quis iumenta aliena tribatterit, sol. xxx cul. iud. exe. cap. et del.

11. Si quis caballum uel iumentum fwauerit, sol. xxxv cul. iud. esc. cap. et dl.

12. Si quis amasarium alienum sine consilium* domine sue. espatauerit, sol. xv cul. iud. et per quisqwe iumento triante uno componat.

13. Si quis per superbiam. aut per inimicitiam caballos uel iumenta aliena tribatterit uel debilitauerit, sol. xxx cul. iud.

14. Si quis caballum alienum excurtauerit, nialb. leoardi sol. ni cul. iud.

O 6

9. Si quis iumentam alienam trebatterit, malb. stalachaia sunt den. IMCO qui fac. sol. xxx culpabilis iud.

11. Si quis caballum aut iumentum fweauerit, malb. azisto i»ooco den. qui fac. sol. xxxv culpabilis iud. excep. cap.

12. Si quis amisarium alienum extra consilium domini sui spadauerit, malb. andeabina Bunt den. DG qui fac. sol. xv culpabilis iud. et pro quisqwe iumento triante i componat.

13. Si quis superbiam aut per inimicitiam caballos aut iumenta aliena trebatterit uel debilitauerit, malb. stalachia Bunt den. IMcc qui fac. sol. xxx culpabilis iudic.

14. Si quis caballum alienum escur*.

H 10

XI. Si quis iumenta aliena tribatterit *et euaserint malb. stala-^{in a MCO den} qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

XU. *Si autem mortua inde fuerint MCO denar. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.

XIII. *Si quis iumentum aut caballum furauit ^{ciunt} STS^A capitale et delatura.

XV. *Si quis admissarium alienum sine consensu domini sui spadauerit, malb. andechobina DG den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur, et unumquodque iumentum, quod ille inire consueuerat, trientem, quod est tertia pars solidi, id est, xm denar. et tertia pars unius denarii.

XVI. *Si quis per superbiam aut per inimicitiam, caballos aut iumenta aliena tribauerit, uel debilitauerit, malb. stala sthia MCO denar. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.

XVII. Si quia caballum alienum sine consensu domini sui exeortiauerit, malb. leoardi cxx den. qui faciunt solid, m culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

K

9. Si quis ^miumenta 38,10 aliena ^mtribatterit²¹¹, et euaserint⁰, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur (excepto capitale et delatura)»¹.

10. Si autem i mortuae inde* fuerint¹, MCC ^sdenariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur⁸ (excepto capitale et delatura)*¹. E: 62,7

12. Si quis iumentum 38,11 aut caballum furauerit^u, MCCC^v denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.

13. Si quis amissarium^w alienum sine consensu domini sui* spadauerit¹, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. Et per^z unumquodque³ iumentum quise^b ille^c continere^d consueuerat trien^{3e} uno¹ componat quod est tertia^B pars^h solidi, *id est¹ xm¹ denarii et tertia¹ pars unius^m denarii.

14. Si quis per¹¹ superbiam aut (per)⁰ inimicitiam^P caballosi aut iumenta aliena tribatterit¹ uel debilitauerit⁸, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

15. Si quis caballum 38,14 alienum sine consensu* domini (sui)^u excurtauerit¹, cxx denariis qui faciunt solidos ni culpabilis iudicetur.

16.TM Si quis caballum 38,14 alienum excoriauerit^x, cxx denariis* qui faciunt solidos m^z culpabilis iudicetur. E: 63,3

[D: 65]

XXXIX. De plagiatoribus

§ 1. ^xSi quis mancipia aliena sollicitare uoluerit et adprobatu fuerit, mallobergo obscult^a hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.^x

[D: 66] § 2. Si quis seruus alienus fuerit plagiatus et ipse trans mare ductus fuerit et ibidem a domino

Titel 39: a) leod(ardi) theolasina G; theulasina Herold.

1-1) Vgl. Lex Burgundionum 4,1: Quicumque mancipium alienum sollicitauerit ... occidatur.

	A1	A2	A3	A4
	XXXVIII. DE PLAGIATORIBUS	XXXV in. DE PLAGIATORIBUS	DE PLAGIATORIBVS. XXXVIII.	XXXVIIIo. DE PLAGIATORIBUS
39,1	1. Si quis mancipia aliena sollicitare uoluerit et ei fuerit adprobatum, mal. obscult hoc est DO din. qui f. sol. xv culp. iudic.	1. Si quis mancipia aliena sublicitare uoluerit et adprobatu fuerit, malb. obsculte swnt din. DC fac. sol. xu cul. id.	1. Si quis mancipia aliena sollicitare uoluerit, sold. xv culp. iud.	1. Si quis mancipia aliena sublicitare uoluerit, DG denrs. qui fac. sol. xv culp.
39,2		2. Si seruus alienus fuerit plagiatus et ipse trans mare ductus fuerit et ibidem a domino suo inuentus fuerit et ad quo ipse in patria plagiatus est in mallo publici nominauerit et ibidem testis debet collegire.	2. Si seruus alienus fuerit plagiatus et ipse trans mare ductus fuerit ^a et ibidem a domino suo fuerit inuentus et ad quod ipse in patria sua plagiatus est in mallo publico nominauerit, tres ibidem testes debeat collegere.	2. Si seruus alienus fuerit flagitatus et ipse trans mare ductus et ibidem ipse domino suo fuerit peruentus et a quo ipse in patria plagiatus est in mallo publico nominauerit, tres ibidem testes debent collegi.
		3. Iterum cum seruus si de trans mare fuerit reuocatus in alterum mallo debet nominari, ibidem simul m testis debet collegi edoneus. ad tertium uero mallo similis fieri debet ut noue testes iurent quod seruum ^c ipsum equaliter super plagiatores audierim ^a dicentem. et sie postea qui eum plagiauit, mal. ^e unistario propter cap. et dil. din. IMCCCC fac. sol. xxxu cul. iud.	Iterum cum seruus ipse si trans mare fuerit reuocatus in altero mallo similiter fieri debet ut nouem testes iurent ^b ut Beraum ipsum per tres mallos equaliter super plagiatores dicentem audierint sie postea qui eum plagiauit debet, mal. mallo sold. xxxv excep. cap. et delatura.	Iterum eum seruus ipse citra fuerit remedatus in altero mallo debet iterum nominare, hibi similiter tres testes debent collegi. ad tertio uero mallo similiter facere debent ut nouem testes iurent quod seruum ipsum equaliter super plagiaturam dicentem audientes sie postea qui eum plagiauit hoc est IMDCCCC denarios qui fac. sol. xxxv culp.

A *Titel 39: a) danach i getilgt A 3. b) aus iuret verbessert A 3. c) danach db getilgt A 2. d) oder oxidxeuit A 2. e) nicht malb. A 2.*

C *Titel 39: a) C. XXXIX. DE PLAGIATORIB VS. In leg. Sal. c. 41 G 6a. b) nicht ductus, aus duetis verbessert G 6. c) aus fuerit verbessert G 5. d) aus trestestis verbessert G 5. e) aus testis verbessert G 5.*

H *Titel 39: ⁺¹Si quis seruum alienum plagiari i. per circumuentionem de seruitio domini sui abstulerit.*

K *Titel 39: a) sollicitauerit K 17,18, 46. b-b) mancipia aliena K18; aliena mancipia K 65. c) plagauerit K 18, 33; placauerit K 17, 46. d) conuentionem K 18. e) fehlt K 17. f) aliqua K 65. g) regionem K 18, 46. h-h) hibidem K 19. i) dominio K 17; domino suo K 65. k) plagatus K 33. l-l) dominus testes K 65. m) fehlt K 19. n-n) conseruus K 33. o-o) trans*

suo fuerit inuentus et, a quo ipse in patria (sua) plagiatus est, in mallo publico nominauerit, tres ibidem testes debet colligere. Iterum cum seruus ipse detrans mare fuerit reuocatus, in alterum uero mallum debet (iterum) nominare, ibidem simul tres testes debent collegi ((i)done(o)s); ad tertium uero mallum similiter fieri debet, ut nouem testes iurent, quod seruum ipsum equaliter (per tres mallos)^b super plagiato^rem audierint dicentem, (et) sie postea qui eum plagiavit, mallo-bergo (mallo) uuiridarium hoc est, pr(ae)ter capitale et dilaturam MCCCC denarios qui faciunt

b) per totos mallos *Herold*; semper *G*.

G 5

XXXVnii.

DE PLACIATORIBTJS

1. Si *quis* maneipia aliena sollicitauerit et adprobatus fuerit, sol. xv cul. iud.

2. Si *quis* seruus alienus plagiatus fuerit et ipse trans mare fuerit ductus et ibidem a domino suo peruentus fuerit et a quo ipse in patria plagiatus *est*^c in mallo publico nominauerit, tres ibidem testes colligere debent.

Iterum cum seruus ipse citra mari fuerat reuocatus, in alterum uero mallo debet iterum nominare. ibi *similiter* trestestes^d debent colligere. ad tertio uero mallo *similiter* fieri debet ut noui testes^e iurent, quod seruum ipsum equaliter semper super plagiato^rem dicentem audierunt. sie postea qui eum plagiavit hoc *est* sol. xxxv cl. id. exe. cap. et dl.

G 6

XXXVnn.^a

DE PLAGIATORIBTJS

1. Si *quis* maneipia aliena sollicitauerit et adprobatus fuerit, malb. leod. thelazina DC den. *qui* fac. sol. xv eulp. iudic.

2. Si *quis* seruus alienus plagatus fuerit et ipse trans mare fuerit ductus¹⁰ et ibidem a domino suo fuerit peruentus et a quo ipse in patria plagiatus est in mallo publico nominauerit, tres ibidem testes collegere debet.

Iterum cum seruus ipse citeri mare fuerit reuocatus, in alterum uero mallo debet iterum nominare. ibi *similiter* tres testes debent colligere. Ad tertio uero mallo similem fieri debet, ut nouem testes iurent, quod seruum ipsum sequaliter semper super plagiato^rem dicere audierunt. sie postea qui eum plagiavit hoc est malb. mallo uuiridarium *Bunt* den. iMCCCC *qui* fac. sol. xxxv eulp. iud. excep. cap. et del.

H 10

De Plagiatoribus.
Tit. XLII.

§1. Si quis maneipia aliena sollicitauerit *et conuictus fuerit, malb. theu la sina DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

II. ¹¹Si seruus alienus fuerit furatus, et ipse trans mare fuerit ductus, malb. uiridio *sue in quamlibet regionem ipsum duxerit, et ibidem a domino suo inuentus fuerit, et ipsum a *quo* in patria aliena plagiatus est, in mallo publico nominauerit, et tres ibidem testes colligere dominus debet,

et iterum cum seruus ipse citra mare fuerit reuocatus, in altero mallo iterum debet nominare qui eum plagiauerit, et ibidem *similiter* tres testes colligere debet, ad tertium uero mallum *similiter* facere debet, ut nouem testes iurent, quod seruum ipsum, aequaliter per totos mallos super plagiato^rem dicentem audissent. Sie postea qui eum plagiauerit, MCCCC den. qui faciunt sol. xxxv eulpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

K

XLI. DE HIS QUI
ALIENA MANCIPIA
SOLLICITAUERINT^a

1. Si quis ^bmancipium 39,1 alienum^b sollicitauerit et conuictus fuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur.

2. Si quis seruum alienum plagiauerit⁰ id est per circumuentionem^d de seruitio domini sui abstraxerit et trans mare siue in^e qualibet¹ regione⁶ ipsum duxerit et ^hibidem a^h domino¹ inuentus fuerit et ipsum a quo in patria plagiatus^k est in mallo publico nominauerit, et tres ibidem bestes dominus¹ habere debet.

Et iterum¹ ⁿcum seruus¹¹ ipse ^ocitra inare⁰ uel de qualibet regione fuerit^p reuocatus in altero mallo «debet nominareⁱ qui eum plagiauerit¹; et ibidem ^ssimiliter tres⁸ testes debent⁴ adesse^u. Ad tertium^v uero mallum *similiter* fieri debet^w ut nouem³* testest iurent quod seruum ipsum⁷ aequaliter semper super²¹ plagiato^rem^b dicentem audissent. Sie⁰ postea qui eum plagiavit^d, MCCCC⁹ denariis qui faciunt solidos xxxv eulpabilis iudicetur ^rexcepto capitale et delatura.

mare K 65; qui tramare K 19. p) fehlt K 46. q-q) debet reuocare K 19; fuerit nominatus K 18. K
r) plagiauerit K 33, 46; placauerit K 19; placuit aus placuit *verbessert* K 17. 8-s) *similiter* m K 33, 56;
n *similiter* K 65. t) debeant K 17. u) aus *essere* *verbessert* K 19. v) *tercium* K 33. w) *de-*
bent K 46. x) nouum K 18. y) test*s K 33. z) ipse K 19. a') *fehlt* K 19. V) *aus*
Plagiato^rem *verbessert* K 56; lugiato^rem K 19. c') *Sit* K 17; *Sie* eum K 18. d'') plagiauerit K 33.
e) j) MCCCCO K 19. f-f) *fehlt* K 46.

solidos xxxv cūlpabilis iudicetur. Qui confessio serui usque ad tres plagiatores admittitur, sed ea tarnen ratione, ut nomina hominum et uillanun semper *equaliter* debeat nominare.

[D; 67] § 3. Si quis <uero> hominem ingenuum plagiauerit et uendiderit, *et postea in patria (ad propria) reuersus fuerit, mallobergo chalde ficho, solidos C culpabilis iudicetur.*

§ 4. *Si quis hominem ingenuum uendiderit, et postea in patria reuersus (ad propria) non fuerit (et probatio certa non fuerit, sicut pro occiso iuratores donet; si iuratores non potuerit inuenire), mallobergo [frio] falcono^c sunt, vmM denarios qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.*

c) fran chamo G; fal cham *Herold.*

AI	A2	A3	A4
	4. Qui confessio serui usque m plagiatoris amittitur, sed eam tarnen rationem ut nomina hominum et uillarum semper debeat nominare.	qui confessio serui usque ad tres plagiatores admittitur. Sed ea tarnen ratione ut nomina hominum et uillarum semper et debeat nominare. •	Quod confessus seruus usque ad tres plagiatores admittat. si eam tarnen rationem ut nominauit nomina hominum et uillarum semper debeat nominare.
39,3	2. si quis hominem ingenuo plagiauerit et probatio certa non fuit, sicut pro occiso iuratore donet. si iuratores non potuerit inuenire,	5. Si <i>quis</i> uero hominem plagiauerit et uendeueret et probatio certa <i>non</i> fuerit, sicwi pro hoc-ciso iuratores dare debet. si iuratores non potuerit inuenire,	3. Si quis hominem ingenuum plagiauerit aut uendiderit,
39,4	vmaf din. qui f. sol. cc culp. iudic.	malb. falconum swnt din. vuiAr fac. sol. cc cul. iud.	sold.* cc culp. iud. viniir denrs. qui fac. sold. cc culp.
39,5	3. Si romano plagiauerit, sol. Lxm culp. iudic.	6. Si romanus ingenuum plagiauerit, UMD din. qui fac. sol. Lxn cul. iud.	
	XL. SI SERUUS IN FURTUM FUERIT INCULPAT ^a	XXXVnñ. si SERUUS IN FURTUM FUERIT INCULPATUS	XL. SI SERWS IN FVRTV FVERIT INCVLPATIS
40,1	1. Si talis fuerit causa unde ingenuus DO din. hoc <i>est</i> sol. xv componere debuerat, seruus super scamno tensus cxx ictos flagellorum. <i>tus</i>	1. Si talis fuerit causa unde ingenuus DO din. <i>qui</i> fac. sol. xu componere debuerit, seruus super scamnum tinsus cxx hie-aeepiat.	1. Si talis fuerit causa unde ingenuus sold. xv componere debuerat, seruus super scamnum tensus cxxxv ictos aeeipiat. ictus <i>haeeipiat.</i>

A 1) 1 aus Ansatz zum d verbessert A 3.

Titel 40: a) nicht INCULPA[TUS] A 1.

C f-f) so CG; einmal bei Hesseis ausgelassen. g) aus chaldefico verbessert G 6. h) aus fanchamo verbessert G 6. Titel 40: a) in C 5 mit Titel 41 (XL) vertauscht. b) C. XL. SI FVRTI SERWS FVERIT INCVLPATVS. In L. Sal. 42 G 6 a. c) über der Zeile nachgetragen G 5.

K g') et K 18, 46. h') et K 17. %) uilarum K 46. k') aus totus verbessert K 18; totus K 46. V) mallus K 18, 46. rn!) debeant K 17. n') plagauerit K 18, 33. o') aut K 19. p') uindederitūCiP; uindideritawsundederitrerōea«ertiC46. q')coK46. r') uindideritX46. s'-s') fehltK21.

{§ 5. Si Romanum^d plagiauerit, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur.)

XL. ¹Si seruus in furtum fuerit inculpatus¹

[D; 65]

§ 1. ^xSi quis seruus in furtum fuerit inculpatus, si talis fuerit causa, unde ingenuus DC denarios qui faciunt solidos xv componere debuerat, seruus super scamnum tensus cxx ictos (flagellorum) accipiat.¹

d) Romanus ingenuum A 2.

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 4,4: Si servus ... furtum de supradictis pecoribus admiserit, servus tradatur ad poenam, ut CCC fustium ictus accipiat.

C 5

3. Qui confessio serui usque ad tres plagiatoris admittetur, sed ea tamen ratione ut nomina hominum et uillarum semper equaliter debeat nominare.

4. Si quis hominem ingenuum plagiauerit et uindiderit et postea in patria ad propria reuersus fuerit, sol. c cul. iud.

5. Si quis hominem ingenuum uindiderit et ipostea in patria reuersus ad propria non fuerit, sol. c cl. id.

O 6

3. Qui confessio serui usque usq«e^f ad tres plagiatoribwa admittitur, sed ea tamen ratione et nomina hominum et uillarum semper sequaliter debeat nominare.

4. hi quis hominem ingenuum plagiauerit et uindiderit et postea in patria reuersus fuerit, malb. chaldefichos sol. c culp. iud.

5. Si quis hominem ingenuum uenderit et postea in patria propria reuersus fuerit, malb. franchamo¹¹ Bunt den. vmaf qui fac. sol. cc culp. iud.

H 10

IH. * Quae confessio serui usque ad tres plagiatores admittatur, ea tamen ratione ut nomina hominum et uillarum sequaliter per totos tres mallos debeant nominare.

Uli. Si quis hominem ingenuum plagiauerit, et uendiderit,

*et postea in patriam reuersus fuerit, malb. frio faltouo seu audel fecto virtM denar. qui faciunt solid, cc culpabilis iudicetur.

V. Si quis hominem ingenuum uendiderit, et postea in patriam reuersus non fuerit, malb. falcham VIIIIM den. culpabilis iudicetur qui faciunt solid, cc.

K

ra*¹; ea«¹ tamen ratione VLW nomina hominum et uillarum¹¹ sequaliter per totos^k, tres mallos¹¹ debeat¹¹¹ nominare.

3. Si quis hominem ingenuum plagiauerit¹¹ uel⁰ uendiderit^P et postea in patria reuersus fuerit, rvM denariis qui faciunt solidos c*¹ culpabilis iudicetur.

4. Si quis hominem ingenuum uendiderit¹¹ et⁸ postea in patriam*^u ad propria¹¹ reuersus non^v fuerit⁸, VIIIIM^w denariis qui faciunt solidos cc^x culpabilis iudicetur.

XLII. SI quis SERUUS IN FURTUM FUERIT INculpatus

1. Si quis seruus in furtum fuerit inculpatus si talis causa est unde ingenuus sol. xv componere debuerat, seruus super scamno tensus cxx ictus accipiat.

XL. SI SERUUS IN FURTUM FUERIT INculpatus

1. Si quis seruus in furtum inculpatus si talis causa est unde ingenuus sol. xv componere debet, seruus super scamnum tentus cxx ictus accipiat.

De Seruo qui de furto fuerit inculpatus. Tit. XLUI.

§ I. Si cuius seruus in furtum fuerit inculpatus, si talis causa est, unde ingenuus DC den. qui faciunt sol. xv componere debeat, seruus super scamno trusus cxx ictus accipiat,

XLH. DE SERUO QUI DE* FURTTJb FUERIT INTERPELLATUS⁰

1. Si cuius^d seruus de 40,1 furtu^e fuerit¹ interpellatus si talis causa est unde ingenuus DO denariis qui faciunt solidos xv componere debeat, (si)¹¹ seruus super scamnum tensus¹ cxx ictus accipiat.

^t) patria K17, 46. u'-u') ad propriam K18, 33; propriam K 65; fehlt K 20, 56. v') fehlt K17. K w') nun K 19. x') cccc K 46. Titel 40: a) fehlt K 19; nachgetragen K 33. b) furto K 24, 65. c) inculpatus K 19. d) alius K 46. ej furto K 65." f) vor de K 18; aus furauerit verbessert K17. g-g) componere debet (aus debeat verbessert) K 17; soluere debeat K 46; cul. iud. K 19; culp. iud. componere debet K 33. h) K 24 "a.; fehlt K17-21, 33,46, 56, 65. i) stensum K19.

§ 2. Si uero, antequam torquatur, fuerit confessus et ei cum domino serui conuenerit, cxx denarios qui faciunt solidos in pro dorsum suum^a reddat, et capitale dominus serui in locum restituat^a.

§ 3. Si tamen maior culpa fuerit, unde ingenuus MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv soluere possit, similiter seruus cxx colpos accipiat.

§ 4. ²Et si [in ipso supplitio] confessus non fuerit, ille qui eum torquit, si adhuc uoluerit ipsum

Titel 40: a-a) redimat, dominus uero suus capitale restituat requirenti Herold.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum 7,1:...* & i confessus fuerit *se admisisse quod obicitur* . . . servus de confesso

	AI	A2	A3	A4
40,2	2. si uero antequam torquatur fuerit confessus et ei cum domino seruo conuenerit, cxx din. qui f. sol. in dominus reddat.	2. Si uero antequam torquatur	2. Si uero antequam torcatur fuerit confessus et ei cum domino serui conuenerit, sold. culp. iudi. Pro dorsum suum conponat et capitale dominus in locum restituat.	2. Si uero antequam torquatur confessus fuerit et cum domino serui conuenerit, cxx denrs. qui faciunt sold. m culp. pro dorsum serui et capitali dominus reddat.
40,3	3. Si tamen maior culpa fuerit unde ingenuus xxxv sol. reddere debet		3. Si tamen maior culpa fuerit unde ingenuus sold. xxxv soluere possit, similiter seruus cxxi colapos accipiat.	3. Si tamen maior culpa fuerit hunde ingenuus MCCC denrs. id est sol. xxxv soluere posset, similiter seruus ccxx colobos cccc.
40,4	4. et si confessus non fuerit, ille qui eum torquet si adhuc uoluerit ipso seruo torquere etiam nolente domino pignus domino serui donare debet. Si seruus postea ad supplicia maioribus subditur et si confessus fuerit, nihil ille super domino credatur. ipse illo seruo in potestatem habiturus est qui eum torsit. Dominus serui unde iam pignus accepit praecium pro suo seruo accipiat. Si uero inter priora supplicia id est infra cxx culapos fuerit confessus, aut castretur aut sex sol. reddat. Dominus uero serui capl. requirenti restituat.	si fuerit confessus, nihil suum domino credatur. ipse uero in potestatem seruuum illum abiturus qui eum torsit. dominus uero serui unde iam pignus aecipit precio pro suo seruo accipiat. si uero intra priora supplicia id est acolapus ^d fuerit confessus, aut castretur aut cxx din. qui fac. sol. in reddat. dominus uero serui caput in loco restituat requerendi.	et si confessus non fuerit, ille qui eum torcuit si adhuc uoluerit ipsum seruuum torquere etiam nolente domino pignus domini serui dare debeat. et sie seruus postea ad supplicia maioribus similiter datur et si confessus fuerit, nihil illi super dominus credatur. 4. Si uero ipsum seruuum habetur usque eum torsit, dominus serui unde pignus praetio pro seruo accipiat. 5. Si uero inter priora ^o supplicia id est intra cxxi colapos fuerit confessus, aut castratur aut sex sold. soluat. dominus uero serui capitale restituat requirentibus.	4. Et si confessus non fuerit, ille qui eum torquid si adhuc noluerit ipsum seruuum torquere etiam nolentem dominus pignus domino serui dare debet. 5. Et sie seruus postea ad supplicia maioris datur et confessus fuerit, nichil ille super domino credatur. ipse uero illum seruuum habiturum qui ^b cunctor sit ^b . dominus serui unde iam pignus haeeepit pretio pro suo seruo haccipiat. 6. Si uero intra priora supplicia cxxi colobos fuerit confessus, aut castretur ^o aut CXL denrs. qui faciunt sold. vi reddat. Dominus uero serui capital. restituat requirenti.

A b-b) nicht eum torsit A 4. c) danach p getilgt A 3. d) nicht cc colapus A 2. e) nicht castretur A 4.
C d) aus redimat verbessert G 5. e) nachgetragen G 6. f) aus supplicis verbessert G 6. g) nicht pretio G 5.
h) über der Zeile nachgetragen G 5.

H Titel 40: a) vgl. § vm.

K k) andere (nachi Hesseis) seruus. l) torqueturif 17,18. m-m) confessus fuerit K 65. n-n) dominus eius K 18; domino ei K 46. o) dorsu K 20. p-p) vor reddat K 18. q) loco K 65. r-r) conponere debet K 33; cul. iud. K 19. s) fehlt K 18. t) subplicio K 18; subplitio K 17. u) cc K 19. v) aus vn verbessert K 18. w) capitale K 19. x) loco K 18, 65. y-y) requirenti restituat K 56. z) fehlt K 19. a') torquati C 18. b'-b') etiam nolente K 65; aut nolente K 79. c'-c') fehlt K 33. d') aus aut verbessert K 17. e') maiore K 18. f) subplicia K 18; subplitia K 17; supplitia K 46. g'-g') fehlt K 17,18. h') retenerere K 19. i') nur K 19. k') tradatur K 46; dsgl. mit nachgetragenen si K 18. V) fuit K 19. m') fehlt K 46. n') fehlt K 56. o') nachgetragen K 46. p) accipiat K 18. q') precium K 33. r'-r') seruo suo C 17. s') accipiat K 65. t') fehlt K 19. u') fuerat UL 27.

seruum torquere etiam noiente domino, pignus domino send donare debet. Et sie seruus postea ad supplicia maiora subdatur, et si confessus fuerit, nihil illi super domino credatur. Ipse uero illum seruum in potestatem habiturus est, qui eum torsit. Dominus (uero) send, unde iam pignus accepit, praetium pro suo seruo aeeipiat. Si uero inter priora supplicia, id est infra cxx colpos, fuerit confessus, aut castretur aut CCXL denarios qui faciunt sex solidos reddat; dominus uero send capitale <in loco> restituat requirenti.²

crimine oeeidatur... Sin autem seruus sive colonus in tormentis confessus non fuerit, is qui eum inscripsit, domino suo reddat; et dominus ipse aut vicarium seruum, quem pro poena servi innocentis accepit, aut pretium teneat.

O 5

2. Si uero antequam torquatur fuerit confessus et ei eum domino suo conuenerit, cxx denarios qui faciunt sol. m pro dorsum suum reddat^d et dominus serui capitale in locum restituat.

3. Si tamen talis culpa fuerit unde ingenuus sol. xxxv soluere possit. Similiter seruus cxx colpos aeeipiat,

et si confessus non fuerit. illi qui eum torquetur si adhuc uoluerit ipsum seruum torqueri etiam nolentem domino, pignus domini serui donare debet.

et sie seruus postea ad supplicia maioribus subdatur. et si confessus fuerit, nihil ei super domino credatur. Ipse uero qui eum torsit illum seruum in potestate habetur. dominus serui unde iam pignus aeeipiat pretios pro seruo suo aeeipiat.

4. Si uero¹¹ seruo super priora supplicia id est cxx colpos fuerat confessus, aut castretur aut CCXL denarios qui faciunt sol. vi reddat. dominus uero serui capitale restituat requirenti.

G 6

2. Si uero antequam torqueatur fuerit confessus et ei eum domino suo conuenerit, cxx den. qui fac. sol. m pro dorsum suum reddat et cap. dominus serui in locum restituat.

3. Si tamen talis culpa fuerit unde ingenuus IMcccc den. qui sol. xxxv soluere possit, similiter seruus cxx colpos aeeipiat.

4. et si confessus non fuerit, ille qui eum torquetur si adhuc uoluerit ipsum seruum torqueri etiam nolentem domino, pignus domini serui donare debet.

5. Et si^e seruus postea ad supplicia¹ maioribus subdatur. et si confessus fuerit, nihil ei super domino credatur. Ipse uero qui eum torsit illum, seruum in potestatem. dominus serui unde iam pignus aeeipiat pretium pro ipso seruo aeeipiat.

6. Si uero super priora supplicia id est cxx colpos fuerit confessus, aut castretur aut CCXL den. qui fac. sol. vi reddat. dominus uero serui capitale in loco restituat requirenti.

H 10

si Tero antequom torqueatur fuerit confessus et ei eum domino suo conuenit, cxx den. qui faciunt sol. m dorsum suum redimat, dominus uero suus capitale restituat. Requirenti

autem si maior culpa fuerit, unde ingenuus MCCCC den. qui faciunt sol. xxxv soluere debet, similiter seruus cxxi colaphos aeeipiat.

Et si in ipso supplitio confessus fuerit illi qui eum torquet, et ipse seruum adhuc magis uult torquere etiam noiente domino, pignus domino serui dare debet,

et sie seruus ad supplitia maiora datur, et si confessus fuerit, nihil ei super dominum credatur, ipse uero illum seruum habiturus, qui eum torsit, et dominus serui qui iam pignus accepit, precium pro seruo reeipiat.

H. Si uero infra priora supplicia, id est, cxxi colaphis fuerit confessus, aut castretur aut CCXL denarios qui faciunt solid, vi reddat. Dominus autem serui capitale in loco restituat.

IH. Requirenti uero si talis culpa est, unde homo ingenuus siue Francus vniM den. qui faciunt sol. cc eulpabilis iudicetur, seruus solidis xv id est, DC den. componat^a.

K

2. Si uero^k antequam torqueatur¹ fuerit confessus¹¹¹ et domino eiusⁿ ita placuerit, cxx denarios qui faciunt solidos m pro dorso^o suo reddat et capitale Pdominus seruiP in locum restituat.

3. Si autem talis culpa fuerit de qua ingenuus MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv^r componere debeat¹, similiter seruus⁸ cxx ictus aeeipiat tensus.

4. Et si in ipso supplitio* fuerit confessus, aut castretur aut CCXL^u denarios qui faciunt solidos vi^v soluat; dominus uero serui capitale^w in locum* yrestituat requirenti*.

5. Et si seruus confessus non^z fuerit et ille qui eum torquet^a adhuc ipsum seruum torquere uoluerit^b etiam nolenti^b domino serui, pignus donare debet^c et ipsum seruum ad^d maiora^{6c} supplicia¹ e^rretinere¹¹ (debet)¹. Et si postea ipse

seruus ad maiora supplicia^ß traditus^k confessus non fuerit¹, qui eum torquebat ipsum^m habeat. Dominus uero¹¹ serui de quo iam^o pignus aeeeperat^P pretium«[!] pro ipso suo seruo¹ suseipiat⁸.

6. Si uero supra*^r dominum seruus confessus fuerit¹¹, numquam creditur.

§ 5. [Certe si talis culpa est, unde homo ingenuus siue Francus (VIII denarios qui faciunt solidos CG culpabilis iudicetur, seruus solidis XV (id est DG denariis) componat.] ²Si uero iuri maiore crimine¹» seruus inculpatur^c, id est unde ingenuus MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV possit culpabilis iudicari, et inter supplicia (seruus ipse) confessus fuerit, capitale sententia feriatur.²

§ 6. Si uero seruus in quolibet crimine inculpatur, dominus uero send ipsius, si praesens est, ab eo qui repetit admonere debet, ut seruuum suum (iustis) debeat suppliciiis

b-b) in maioribus criminibus Herold. c) conpraehenditur A 1; inueniatur Herold.

	A1	A2	A 3	A4
40,5	5. Si uero maiore crimine seruus conpraehenditur id est unde ingenuus XLV sol. possit culp. iud. Et inter supplicia seruus ipse confessus fuerit, <i>capitāli</i> sententia feriatur.	3. si maius crimine seruus inculpatus id est unde ingenuus <i>iiifDccc</i> din. hoc <i>est</i> sol. XLTT conponere possit et inter supplicia confessus fuerit, <i>capitāli</i> sententia feriatur.	6. Si uero in maiore crimine seruus inculpetur unde ingenuus XLTT* sold. culp. iud. et inter supplicia confessus fuerit, capitale sententia feriatur.	7. Si uero in maiora crimina seruus inculpatur hunde ingenuus XIATDCCC denrs. qui fac. solid. <i>iiXii</i> culpa possit iudicare. Inter supplitia confessus fuerit, capitale sententia feriatur.
40,6	6. Si uero in quolibet crimine seruus conpraehenditur, dominus ipsius si praesens <i>est</i> ab eo qui repetit uirgas paratas habere debet quae ad magnitudinem minoris digiti minime sint et quoaequales et scamno pristō ubi seruo ipso tendere debeat.	4. Si uero seruus in colibet crimine culpatur, <i>dominus</i> serui ipsius si praesens <i>est</i> ab eo qui repperet admanere debet ut seruuum suum dibiāt suppliciiis dare, ubi <i>quis</i> repetit et uirgas paratas habere debet que ad magnitudinis minoris digiti et <i>senum</i> et scamnum <i>pre-Btum*</i> ubi seruuum tendere dibiāt.	7. Si uero seruus in qualibet crimine inculpetur, dominus serui ipsius si praesens <i>est</i> ab eo qui repperit admonere debet ut seruus iustis debeat suppliciiis dare ubiqwe repetit et uirgas paratas habere debet quae ad magnitudinis minoris digiti sunt et scamnum paratum ubi ipsum tendere debeat.	8. Si uero seruus in quolibet crimina inculpa, dominus serui ipsius si praesens aliud eo qui resistit admonere debet ut seruuum iustis debeat suppliciiis dare ubiqwe repedit et uirgas paratas habere debet quae ad magnitudinem minoris digiti sunt et scamnum paratum ubi seruuum tendere debeat.
40,7	7. Si dominus serui supplicia distulerit et seruus praesens fuerit, continuo domino illo qui repetit solem collegere debet. Et ad eadem septem noctes placitum facere debet ut seruuum suum ad supplicium tradat.	5. Si dominus seruuum distulerit et ¹¹ seruus praesens fuerit, continuo ille qui repperit dom ^{no} sole colecare debet. et sie in <i>irn</i> noctes placitum facere debet ut seruuum suum suppliciiis ut tradat.	8. Si dominus serui supplicia dare distulerit et si seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit dominus serui solem culcauerit. et in septem noctes placitum facere debet ut seruuum ad supplicia tradatur.	9. Si dominus serui suppliciiis distulerit et seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repedit dominus domino serui solem collegere debet ut seruuum ad supplicia tradat.

A f) nicht XLV A 3. g) schwerlich presset A 2. h) danach pr getilgt A 2.

C i) aus quolibet verbessert C 5.

H ⁺¹distulerit. ⁺²facere debet.

K v') fehlt K 18. w') criminae K 17. x') qua K 46. y') nur K 33. z'-z') cul. iud. K 19,46. a) eulpabili K18. b) nur K 17 (nachgetragen). c) subplicia K17,18; publica K 46.

dare, ubi qui repetit et uirgas paratas habere debet, quae ad magnitudinem minoris digiti (miniine) sunt <et quoequales), et scamnum praestum^d, ubi senium ipsum tendere debeat.

§ 7. Si dominus serui supplicia (dare) distulerit et <si> seraus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit domino <serui> solem cöllocare debet. Et (sie) in septem noctes placitum facere debet, ut seruuum suum ad supplicia tradat.

d) nicht praestet (wie versehentlich in der Oktavansgabe gedruckt).

C 5

5. Si uero in maiore crimine seruus inculpatur unde ingenuus sol. XLV possit iudicare culpa et per supplicia confessus, capitale sententia fereatur.

6. Si uero seruus in quodlibet¹ crimen inculpatur, dominus uero serui ipsius si praesens est ab eo qui repetit admonere debet ut seruuum suum iustis debeat subplieis dare, et qui repetit uirgas paratas habere debet qui ad magnitudinis minores digiti sunt et scamnum paratum habere debet.

si dominus serui supplicieis distulerit et seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit dominus serui solem collegit et in septem noctes placitum facere debet ut seruuum ad supplicieis tradat.

06

7. Si uero in maiore crimine seruus inculpatur unde ingenuus iAfDCCC den. qui fac. sol. XLV possit iudicare culpa et per supplicia confessus, capitale sententiam ferriatur.

8. Si uero seruus in quolibet crimen culpatur, dominus dominus uero serui ipsius si praesens est ab eo qui repetit admonere debet ut seruuum suum istis supplieis dare, et qui repetit uirgas paratas habere debet qui ad magnitudinis minoris digiti sunt et scamnum paratum habere debet.

9. Si dominus serui supplicieis distulerit et seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit dominus serui solem colocoit et in octo noctes placitum facere debet ut seruuum ad supplicieis tradat.

H 10

Si uero in maioribus criminibus seruus inueniatur unde ingenuus MDCCC denar. qui faciunt sol. xxv possit iudicari, et inter supplicia confessus fuerit, capitali sententia ferriatur.

HU. Si autem seruus de quolibet crimine inculpatus, dominus serui si praesens est ab eo qui repetit admoneatur, ut seruuum ad iusta supplicia reddat. Et qui repetit uirgas habeat paratas, qu§ in similitudinem minimi digiti grossitudinem habeant, et scamnum paratum habere debet, et ibi seruuum ipsum extendere debet.

Si dominus serui supplicium⁺¹ detulerit, et seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit, domino serui solem collocoit, et ad septem noctes placitum⁺² concedat, ut seruuum ad supplicium tradat.

K

7. Si uero in^v maiori crimine^w seruus inculpatus fuerit de quo^x ingenuus (idem)^y MDCCC denarii qui faciunt soh'dos XLV^z possit culpabilis^a iudicari² et (si)^b inter supplicia⁰ confessus fuerit, capitali^d sententia^e ferriatur.

8. Si autem seruus de quolibet crimine inculpatus fuerit et dominus serui ipsius praesens adfuerit^f, ab eo qui repetit amoneatur^B ut seruuum suum ad iusta supplicia^h dare¹ non differat; et qui repetit uirgas paratas^k debet habere^k quae¹ in similitudinem minimi^m digiti grossitudinem¹¹ habeant⁰ et scamnum^P paratum¹ habere¹ ubi seruuum ipsum tendere possit.

9. Quod si^s dominus serui* supplicia¹¹ distulerit et seruus praesens fuerit, continuo ipse qui repetit domino^v serui solem^w collocoit^x et* ad^z septem noctes^a placitum^b concedat ut^c seruuum ad supplicia^d tradat.

&) capitale am capitali verbessert K 18; cul. K 17. e) sententiam K 18. f) affueit K 65. K
 9) admoneatur K 65. h) subplieia K 18; subplitia K 17, 46. i) fehlt K 18. k-k) habere debet
 •K 33, 56; habere debet habere K 71. l) qui K 18; fehlt K 46. m) minime K 56. n) grossitudinem
 K 46; grossitudinis K 19. o) abeat K 19. p) scamnam K 56. q) passatmn K 19. r-r) debet
 habere K 19. s) fehlt K 65. t) fehlt K 65. u) (sub)plieia K 18; supplitia K 17, 46.
 V domno K 46; dominus K 18, 65. w) solam K 17. x) colocoit K 19. y) fehlt
 f- 17, 46; nachgetragen K 18. z) fehlt K 18. a') aus nocte verbessert K 17; noctis K 46.
 \) aus placidum verbessert K 17; illa placidum K 18. c) et K 19; uel K 17. d') supplitia
 & 17, 46.

§ 8. Quod si ad^e septem noctes [impletis] seruum <ips(um)> tradere distulerit, solem ei qui repetit iteratum collicet [cum testibus]. Et sie iterum (usquey ad alias septem noctes placitum faciat, id est (ut) in quatuordecim noctes de prima admonitione compleantur.

§ 9. Quod si impletis xrv noctes¹ seruum (suurn) noluerit supplieis dare, omnem causam uel compositionem dominus <serui) in se excipiat, hoc est ut, si talis causa erat, unde ingenuus DO denarios qui faciunt solidos xv componere poter(a)t ß, ipse eos dominus reddat. Si uero maior culpa e) adhuc A 3, 4, G. f) noctes et si A 3. g) debeat A4; vgl. folgenden Satz.

	A 1	A 2	A 3	A 4
40,8	8. Quod si ad septem noctes seruo ipso tradere distulerit, solem ei qui repetit collicet. et sie iterum ad alias septem noctes placitum faciat id est ad xim noctes de prima admonitione compleantur.	6. quod si ad un noctis tradire distullerit, sole ei qui repetit iteratum collicet. et sie ad alteras un noctes placitum faciat id est in quatuordecim noctes de prima admonitione compleantur.	9. Quod si adhuc septem noctes seruum tradere distulerit, solem ei quod repetit iterato collicet. et sie ad alia septem noctes placitum faciat id est ut in quatuordecim noctes de prima admonitione compleatur.	10. quod si adhuc septem noctes seruum tradere distulerit, solem ei quem repetit iteratum collicet. eo sie iterum ad alias septem noctes placitum faciat id est quatuordecim noctes de prima admonitione compleantur.
40,9	9. Quod si impletis xnn noctis seruum suum noluerit supplieis dare, omnem causam uel compositionem dominus serui in se excipiat.	tes seruum noluerit supplieis dare, omnem causam uel compositionem excipiat hoc ost ut se talis causa erat unde ingenuus DC din. qui fac. sol. xxr componere ipsius dominua reddat. si uero maior culpa fuerit unde ingenuus IMCCCC din. qui fac. sol. xxxv poterat reddere, similiter dominus reddat.	10. Quod si inpletis xim noctes et si seruum noluerit supplieis dare, omnem causam uel compositionem dominus in se excipiat hoc est ut si talis causa est unde ingenuus sold.	quod si impletis ¹ xim noctes seruum noluerit supplieis dare, omnem causam uel compositionem dominus in se excipiat hoc est ut si talis causa unde ingenuus sol. xv componere debeat, ipse eo dominus reddat. 11. Si uero maior culpa fuerit unde ingenuus iAtCo denrs. idest sol. xxxv poterat reddere, similiter soluat.
40,9		7. Si uero adhuc maior culpa fuerit qui similiter ingenuus IATDCCC qui f. sol. XXI7 componere possit et dominus seruum non presentauerit, ad ipsum numerum teneatur ut ipsum reddat et capitale.	11. Si uero adhuc maior culpa fuerit similiter unde ingenuus XLV sold. componere possit et dominus seruum non presentauerit ad ipso numero reddat et capitale.	12. Si uero adhuc maior culpa fuerit qui similiter ab ingenuo IATDCCC denrs. idest sol. XLV cum postea dominus seruum non presentauerit, ad ipsum numerum reddat et capitale.
40,9		quod si adhuc maior culpa fuerit quod seruum requeratur, dominuB serui non ut seruus soluat sed ut ingenuus totam legem super se soluiturum excipiat.	12. Quod si etiam ad huc maior culpa fuerit quod ad seruo requiratur, dominus non ut seruus soluat sed ut ingenuus totam legem super se soluiturus excipiat.	13. quod si etiam ad huc maior culpa fuerit quod seruo requiratur, dominus serui non ut seruus soluat sed ut ingenuus tota lege super se soluiturus haeeipiat.

A i) aus impetis verbessert A 4. k) aus presensauerit verbessert A 3.

C k) aus vi verbessert G 5. h") nicht compleantur G 5. l) aus xm verbessert G 6. l") e auf Rasur G 6. m) aus cuepa verbessert C 5. m") danach Buchstabe getilgt G 6.

K e') noctis K 46. f) subplitia K 17. g') solum aus solem verbessert K 17. h') iteratio K 17. i'J his K 17, 18, 46, 65. k') si K 17. V) et K 46. m') noctis (zweimal) K 46. n') fehlt K 17, 18, 46. o') amonitione K 17, 20. p') compleantur K 56. q') noctis K 46. r') supplitia

fuerit, unde ingenuus MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv poterat reddere, similiter dominus soluat. Si uero adhuc maior culpa fuerit, qui similiter ingenuus MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV componere possit, et dominus seruuum non praesentauerit, ad ipsum numerum (teneatur, ut ipsum) reddat et capitale *in loco restituat*. Quod si <etiam> adhuc maior culpa fuerit, quod <ad> seruuum requiratur, dominus serui non ut seruus sed ut ingenuus <hoc admisit> totam legem super se soluiturum excipiat.

O 5

G 6

H 10

K

Quod si adhuc vn noctes seruuum tradere distulerit, solem ei qui repetit iterato collegit, et sie iterum ad alius vn^k noctes placitum faciat id *est* xnn noctes de prima admonitionem compleantm^{**}.

Quod si adhuc septem noctes seruuum tradere distulerit, solem ei *qui* repetit et eracto collicet, et sie iterum *nsque* ad alias septem noctes placitum faciat id est xnn noctes de prima admonitione compleatur.

Qui si adhuc septem noctibus impletis, seruuum tradere distulerit solem ei, is qui petit, iterato collocet cum testibus, et sie iterum ad alias septem noctes placitum faciat, id est, in xnn noctes a prima admonitione compleatur.

10. Si infra septem 40,8 noctes^{e1} seruuum ad supplicia¹ distulerit tradere, solem^s ei iterato¹¹ is^{*1} qui repetit collocet et sic^{k1} iterum ad¹¹ alias septem noctes^{m1} placitum tribuat, id est utⁿ¹ quattuordecim noctes^{m1} a prima ammonitione⁰¹ compleanturP¹.

7. Quod si impletis xmi noctes seruuum noluerit supplicia dare, omnem causam et compositionem dominus in se excipiat hoc *est* ut si talis causa *est* unde ingenuus xv sol. potuerit componere ipse eos dominus reddat.

10. Quod si impletis xim¹ noctes seruuum noluerit supplicia dare, omnem causam et compositionem^{1m} dominus in se excipiat hoc *est* unde ingenuus xv sol. poterit componere ipse eos dominus reddat.

Quod si impletis xim noctibus, seruuum noluerit ad supplicium tradere, omnem causam uel compositionem dominus in se reeipiat, hoc est, si talis causa fuerit, unde ingenuus DO den. qui faciunt solid, xv potuerit componere, ipse dominus pro seruo reddat.

11. Quod si impletis 40,9 quattuordecim noctibus^{A1} seruuum noluerit ad supplicia¹ dare⁸¹, omnem causam et^{*1} compositionem^{1m} dominus^{v1} w¹ in se^{w1} x¹ excipiat¹, hoc est ut si talis^{*1} causa²¹ fuerit^a de^b qua ingenuus DC denariis qui faciunt solidos xv^c componere debeat^d tantos⁵ ipse¹ dominus serui reddat.

8. Si uero maior culpa^m fuerit unde ingenuus sol. XLV componere poterit et dominus seruuum non presentat, ad ipsum numerum reddat et capitalem in loco restituat.

11. Si uero maior culpa fuerit unde ingenuus IATDCCO *qui* fac. sol. XLV componere poterit et dominus seruuum no praesentat, ad ipsum numerum reddat et capitale in loco restituat.

9. Quod etiam maior culpa fuerit qui seruuum requiretur, et dominus serui non ut seruus sed ingenuus tota lege soluiturum excipiat.

12. Quod si etiam maior culpa fuerit qui seruuum requiritur, et dominus serui non ut seruus^{m1} sed ut ingenuus tota lege soluiturum excipiat.

V. Quod si adhuc maior culpa fuerit, de qua seruus requiritur, et dominus serui non ut seruus soluat, sed ut ingenuus totam legem super se soluiturum excipiat.

12. Si uero maior culpa 40,9 fuerit de qua ingenuus MDCCO denarios qui faciunt solidos XLVS componere debeat^{11d} et¹ dominus seruuum^k non¹ presentauerit^m, ipsum numerum¹¹ solidorum reddat et capitale in locum restituat.

13. Quod si adhuc maior culpa^o fuerit quaeP seruo requiritur^{1o}, dominus¹ serui non ut⁸ seruus sed ut ingenuus totam legem super se soluiturum^{*1} aecipiat.

•K 17, 46; suplicium K 19. s¹) dariX 19. t¹) fehlt K 18. u¹) compositionem K 56. v¹) aus domus K verbessert K 56. w¹-w¹J ipse K 65. x¹-x¹) fehlt K 46. y¹) reeipiat K 18. z¹) culpa K 18. a) für. K 46. b) ut K 19. c) xv cul. iud. K 17. d-d) tantos . . . debeat fehlt K 18. e) tantum K 19, 46. f) fehlt K 19. g) xv K 17. h) debet K 19; debeant K 17. i) ut K 19. k) seruo K 19. l) fehlt K 19. m) so K 17, 18, 20, 21, 33, 46, 65; praestauerit K 24 u.a.; prenuntiauerit K 56; cumpresent K 19. n) numerorum K 46; numerum et K 17. o-o) serui fuerit K 19. p) que aus quoverbessert K 17; quea K 65. q) requiratur CI 17; requireturiri 5; querituri C 46. r) dommo K 17. s) ad K 19. t) soluturus K 65; uoluiturus K 20.

§ 10. Quod si seruus absens fuerit, cui aliquid inputatur, <tunc> dominus serui a repetenti (cum) tribus testibus praesentibus secretius admonere debet, ut seruum suum infra vn noctes debeat praesentare. ^hQuod si non fecerit^h, tunc repetens solem ⁱilli cum testibus collicet. Et si *adhuc*^l ad alias septem noctes ipsum seruum non praesentauerit, ^ktertia uice adhuc septem noctes ille^l spatium dare debet^k, id est ut totus numerus <usque> ad xxi noctes ueniat. Quod si post tres

h-h) si infra septem noctes non eum praesentauerit A 1. *i-i)* ei cum testibus collegare debet et sie ad alias septem noctis placitum faciat; quod si nee A 1. *k-k)* tunc repetens cum testibus solem illi collicet C, *Herold.* *l)* illi A 2; illa A 1.

	AI	A2	A 3	A4
40.10	10. Quod si seruus absens fuerit cui aliquid inputatur. Tunc repetens <i>domino</i> serui secretius tribus testibus praesentibus admonere debet ut seruum suum infra vn noctis praesentare debeat. si infra septem noctes non eum praesentauerit. Tunc repetens solem ei cum testibus collegare debet. Et sie ad alias septem noctis placitum faciat. Quod si nee ad alias septem noctis ipsum seruum non praesentauerit, tertiam ^l uicem adhuc septem noctis illa spacium dare debet. Id est ut totus numerus xxi noctis ueniant. Quod si post placitum ipsum seruum ligatum ad suppliciiis praesentare et repetens per singulos placitos solem colligauerit. Tunc dominus serui omnem repetitionem sicut superius diximus non quäle seruo sed quasi ingenuus hoc admisit. Talem compositionem requirentem restituat.	8. Quod si seruus absens fuerit cui aliquid inputatur, <i>dominua</i> ad repetanti. Cum tribus testibus secretius admonere debet ut seruum suum infra tm noctes debeat praesentare. quod si ficerit, tunc repetens solem illi cum testibus colecit. et sie ad alias TIII noefes seruum ipsum non praesentauerit, tercia uicem adhuc un noctis illi placitum dare debet id <i>est</i> ut totus numerus usque ad xxi nocte perueniat. quod si potest tercium placitum ipsum seruum noluerit ligatum supplieiiis dare,	13. Quod si seruus absens fuerit cui aliquid inputatur, dominus serui a repetenti cum tribus testibus praesentibus secretius admonere debet ut seruum suum infra septem noctes debeat praesentari. quod si non fecerit, tunc repetens solem illi cum testibus euleet. si ad alias septem noctes ipsum seruum non praesentauerit, tertia uice adhuc septem noctes ille spatio dare debet id est ut totus numerus ad xxv noctes ueniat. quod si post tres placitos ipsum seruum noluerit ligatum praesentare et supplieiiis dare et ei per singulos placitos solem culcauerit.	14. quod si seruus absens fuerit cui aliquid inputauerit, dominus serui ad repetentibus testibus presentibus secretius admonere debet ut si seruum suum infra septem noctes debeat praesentare. 15. quod si non fecerit, tunc repetens solem ille cum testibws collecit. et si alias septem noctes ipsum seruum non presentauerit, tertia uice adhuc ille spatium dare debet id est ut totus numerus ad uiginti huna nocte ueniat. quod si post in placitos ipsum seruum noluerit legatum supplieiiis et eis singulos placitos solem culcauerit,
		tunc <i>dominua</i> serui omnem causam super se excipiat.	Tunc dominus serui omnem reeptionem sicut superius diximus non qualem seruus sed qualem ingenuus si hoc admisisset talem compositionem repetenti restituat.	tunc dominus serui omnem repetitionem sicut superius diximus non qualem seruus sed qualem ingenuus si hoc admisisset talem compositionem repetenti restituat.
40.11	11. Si uero ancilla tale crimine inuenitur unde seruus castrare debuerat, ancilla aut CCXL din. qui f. sol. vi si conuenerit pro ipsa dominus reddat aut cxLiiii ictus aecipiat flagellorum.	9. Si uero ancillam in tale crimine inuenitur unde seruus castrare debueret, aut ccxx din. qui fac. sol. TII si conuenerit pro ipsa <i>dominua</i> reddat aut cec <i>hictus</i> aecipiat flagellorum.	14. Si uero ancilla in tale crimine inculpatur unde seruus castrare debetur, sold. sex eulp. iud. sie conuenit ut dominus hoc pro ipsa reddat aut ccxLii ictos aecipiat flagellorum.	16. Si uero ancilla in tale crimina inculpatus unde seruus castrare debuerat, CCXL denrs. <i>idest</i> sol. v conuenit pro ipsa dominus roddat aut ccxiiii ictos haeeipeatf flagellorum.

A *l)* nicht terciam AI.

C *n-n)* mit Einfügungsvermerk am unteren Seitenrand nachgetragen und beim Binden stark verstümmelt C 6. *o)* nicht vn G 6. *p-p)* mit (versehentlich vor statt hinter id est stehendem) Einfügungsvermerk am unteren Seitenrand nachgetragen G 6. *q-q)* nicht idem aufzulösen C 6. *r)* aus placitos verbessert, s nicht unterpungiert G 5. *s-s)* über der Zeile nachgetragen C 6. *t)* aus placitum verbessert C 5.

K *u)* dominus K 17, 18. *v)* his K 17, 18, 46. *w)* reppetit K 56. *x)* secretius K 18; secretius K 56; fehlt K 65. *y)* admonere K 65. *z)* presentare K 19; dsgl. aus presentiare verbessert K 17. *a'J)* solum aus solem verbessert K 17. *b'-b'J)* fehlt K 20, 58. *c'-c')* fehlt K 20, 21, 56.

placitos ipsum seruum noluerit ligatum <praesentare et) suppliciiis dare et <repetens) ei per singulos placitos solem culcauerit, tunc dominus send omnem repetitionem, sicut superius diximus, non qualem seruus sed qualem ingenuus, si hoc admisit, talem compositionem repententi restituat.

§11. Si uero ancilla in tale crimine inuenitur, unde seruus castrare debuerat, aut CCXL denarios qui faciunt solidos vi (culpabilis iudicetur), si conuenerit (ut) pro ipsa dominus (hoc) reddat, aut CCXL ictos accipiat flagellorum.

[§ 11. Si uero ancilla in tale crimen inculpetur, unde seruus castrari debeat aut CCXL ictus accipere flagellorum, ipsa totidem ictus accipiat aut (CCXL denarios qui faciunt) solidos VI componat.]

05

06

H 10

K

10. Quod si seruus absens fuerit, dominus serui repetenti secretius admonere debet ut seruum suum infra vn noctes debeat presentare. quod si non fecerit, tunc repetens solem illi cum testibus collocat.

et si adhuc ad alias vn noctes ipsum seruum non presentauerit, tunc repetens cum testibus solem illi collocat id est totus numerus ad xxi nocte ueniat. quod si post in placita seruum noluerit suppliciiis legatum dare et per singulum placitos solem ei culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem non qualem seruus sed qualem ingenuus si hoc admisisset talem compositionem ad repententi restituat.

13. Quod si seruus absens fuerit, dominus serui repetenti secretius admonere debet ut seruum suum infra septem noctes debeat presentare. Quod si non fecerit, tunc repetens solem illi cum testibus collocat.

14. Et si adhuc alias septem noctes non presentauerit, tunc repetens cum testibus solem ei collocat Put totus numerus ad xxv noctes ueniat quod si post tres placitos seruum noluerit suppliciiis dare et per singulos placitos sol ei culcauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem non ut seruus sed qualem ingenuus si hoc admisisset talem compositionem ad repetendam restituat.

VT. Quod si uero seruus absens fuerit, dominus serui a repentibus tertio admoneri debet, ut seruum suum infra septem noctes debeat presentare, quod si non fecerit tunc repetens cum testibus solem illi collocat, et sic ad alias vn noctes placitum illi concedat. Si tunc seruum non presentauerit, tunc repetens cum testibus solem illi collocat tertia uice adhuc ad septem noctes, ita ut totus numerus ad xxi noctem perueniat, quod si per tria haec placita, seruum noluerit ligatum suppliciiis dare, aut presentare, et tamen per singula placita ei solem collocauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem non qualem seruus, sed qualem ingenuus, si hoc admisisset tandem compositionem repententi restituat.

14. Si autem seruus absens fuerit, dominus serui is qui repetit secretius ammonere debet ut seruum suum infra septem noctes praesentem faciat. Quod si non fecerit, tunc repetens solem illi cum testibus collocat. Et si infra alias septem noctes ipsum seruum non presentauerit, (et) iterum repetens cum testibus solem ei collocat et tertia uice adhuc septem noctes placitum illi concedat, id est ut totus numerus ad xx et unam noctem perueniat. Quod si post tria placita seruum noluerit ligatum ad supplicia dare et per singula placita solem ei collocauerit, tunc dominus serui omnem repetitionem sicut superius diximus non ut seruus sed quasi ingenuus hoc commisisset talem compositionem repententi restituat.

11. Si uero ancilla in tale crimine inculpatur unde seruus castrare debuerat, sol. vi si conuenit dominus reddat aut CCXL ictus accipiat flagellorum.

15. Si uero ancilla in tale crimine inculpatur, unde seruus castrare debuerit, sunt den. CCXL qui fac. sol. vi conuenit ut dominus reddat aut CXL ictos accipiat flagellorum.

VH. Si uero ancilla in tale crimine inculpetur, unde seruus castrari debeat, aut CCXL ictus accipere flagellorum, ipsa totidem ictus accipiat, aut CCXL denar. qui faciunt sol. vi componat.

15. Si uero ancilla in tale crimine inculpatur de quo seruus castrari debuerat, CCXL denarios qui faciunt solidos vi si conuenit dominus reddat aut ccl ictus accipiat flagellorum.

d'-d') quod K 18. e'-e') fehlt K 18. f) representauerunt K 19. g') nur K 17. h'-h') **tercia K**
 uice K 33; tres uices K 17. i') aus placitum verbessert K 17; placitum K 18. k') cedat K 46.
 l'-l') idem totus K 19. m') fehlt K 17. n') una K 65. o') nocte K 65; noctis K 19. p') ueniat K 46.
 q'-q') postria K 18; post tres K 17; propria K 46. r') aus placitas verbessert K 18; placitas
 s') noluerunt K 18. t') subplacia K 17, 18. u') hominem K 17. v') repetitionem
 K 56. w') sed ut K 19. x') commisisset K 18; commississet K 17. y') compositionem K 17, 33.
 z') tali aus tale tereferer K 17; tali K 65. a) inculpetur K 17; culpatur K 65; est culpabilis IC 18.
 b) castrare K-18. c-c) fehlt K 20, 21, 56. d) cxl K 19. e) flagellis K 65.

(§ 12. Si seruus cum ingenu(o) furtum fecerit, seruus in duplum, si quod consor(t)iauit, re(dd)at excepto capitale et dilatura; ingenuus uero quadruplum excipiat damnum.)

[D: 69]

XLI. ¹Be homicidiis ingenuorum¹

§ 1. ² Si quis <uero> ingenuum IYancum aut barbarum, qui lege Salica uiuit, occiderit, cui fuerit adprobatum, mallobergo leodi sunt, YTIM denarios qui faciunt solidos co culpabilis iudicetur.²

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 2: De homicidiis.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 2,1: Si quis hominem ingenuum ex populo nostro cuiuslibet nationis aut seruum regis, natione duntaxat barbarum, occidere .. • praesumpserit . . . sanguinis effusione conponat.

	A1	A2	A3	A4
40,12		10. Si seruus cum ingenuum furtum fecerit, seruus in duplum si quod consorciauit retat excep. cap. et dil. Ingenuus uero quadruplum excipiat damnum.	15 ^m . Si quis cum seruum alienum negotiauerit, sold. xv culp. iud.	17 ^a . Si quis cum seruo alieno negotiauerit, DO denarios qui fac. sol. xv culp.

	XLI. DE HOMICIDIIS A CONTUBERNIO FACTUS	XL. DE HÜMICIDIIS INGENUORUfif	DE HOMICIDIIS INGENVORtfM». . XLI.	XLI°. . DE HOMICIDIIS INGENUORUM
41.1	1. Si quis ingenuo franco aut barbarum qui legem salega uiuit occiderit cui fuerit adprobatum, vnuf din. qui f. sol. cc culp. iudic.	1. Si quis uero ingenuus franco aut barbarum qui legem salicam uiuit occideret cui fuero* adprobatum, malb. leodi sunt din. XJTJM fac. sol. cc cui. iud.	1. Si quis ingenuum francum . aut barbarum occiderit qui legem salicam uiuit, sold. cc culp. iudi.	1. Si quis ingenuum francum aut barbarum hocciderit qui lege salica uiuit, vniff denrs. qui faciunt sol. CG culp.
41.2	2. Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit	2. Si uero eum in puteum aut in aqua miserit et eum aut de camisa aut	2. Si uero eos in puteo aut sub aqua miserit, sold. DC culp. iud. ex qualibet celatura sicut supra diximus culp. iudi.	2. Siue eos in puteum aut in aqua miserit, xxmiji/ denrs. qui fac. sol. DC culp.
41,3			3. Si non fallaniuit, mal. ^mo antheuthi ^b Bunt din. vra qui faciunt sold. co culp. iud.	
41,4	aut de rammis aut de quibuslibet rebus celaturus texerit, xxnnaf din. qui f. sol. DC culp. iudic.	de collis aut de quibus rebus celaturus steterit cui ^c fuerit adprobatwm, malb. matteleodi ^a sunt din. xxmiA/ fac. DC sol. culp. iud.	4. Si uero eos de hallis aut de rama super aperuerit, mal. marchat sunt din. xxini, sold. DC culp. iud.	3. Si uero eos de callis aut de rama super operuerit, xxim.flf denrs. qui f. sol. DC culp.

A m) A3 bringt in 27,33 eine Parallelfassung.

n) A4 bringt in 27,33 eine Parallelfassung.

Titel 41: a) aus INGENORJ7M verbessert A 3. oberen Rand cui fuerit adprobatum malb. getilgt A 2.

b-b) oder moantheuti A3. d) oder matte leodi A 2.

c) davor am

C Titel 41: a) in C 5 mit Titel 40 (XLI) vertauscht. L. Sal. 43 C6a. c) nicht HOMICIDIIS G6. f) über der Zeile nachgetragen G 6.

b) C. XLI. DE HOMICIDIIS ESTGENVORVM. In danach hominem getilgt G5. e) aus barro verbessert G 6.

§ 2. Si uero eum^a in puteum aut sub aqua miserit, mallobergo mattheodi^d sunt, XXXIYMdena, jiosqmfa, -ciunt) solidos DC culpabilis iudicetur. (Ex qualibet celatura sicut supra diximus culpabilis iudicetur.)

(§ 3. Si non fallaniuit, mallobergo moantheuthi, sunt denarii vm(M) qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.)

§ 4. Si uero eum^b aut de ramis aut de callis supercooperuerit^c aut de quibuslibet rebus celaturus texerit^o (cui fuerit adprobatum), mallobergo mattheodi^d sunt, XXIVM denarios qui faciunt solidos DG culpabilis iudicetur.

Titel 41: a) eoaA 3. b) eosA 3. c-c) Vgl. A 3-Zusatz zu 41 § 2. d) marchat⁴ 3 (vgl. C).

05

06

E 10

K

12. Si quis cum seruo alieno aliquid negociauerit, sol. xv cul. iud.

16. Si quis cum seruo alieno aliquid negociauerit, malb. theolasina sunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud.

VIII. Si quis cum seruo alieno sine consilio domini sui negotiauerit, DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur. Certe si talis culpa est, unde ingenuus homo Francus VIHM denar. componere debet, seruus sol. xv culpabilis iudicetur^b.

40,12

XL».

DE HOMICIDIIS
INIENJORUITF

XLL*

DE HOMIDDIIS^o
INGENUORUM

De homicidiis Ingenuorum.

Tit. XLIII.

XLin.

DE HOMICIDIS
INGENUORUM

1. Si quis P ingenuo franco aut barbarum occiderit, qui legem salica uiuet, sol. cc cul. iud.

J. Si quis ingenuus franco aut barbaro^e occiderit qui lege solia uiuit, malb. lede. sunt den. vniAf qui fac. sol. cc culp. iud.

§ I. Si quis ingenuus Franco, aut Barbarum, aut hominem qui Salica lege uiuit, occiderit, malb. leudi vniM den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.

1. Si quis ingenuus Francum aut^a hominem barbarum¹ occiderit, qui lege Salica^c uiuit^{dt)}, VITIM denariis qui faciunt solidos co culpabilis iudicetur.

41,1

2. Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit, sol. DC cul. iud.

2. Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit, malb. mathleote sunt den. xximM qui fac. sol. DC culp. iud.

H. Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit, malb. vuath leudi xximM denar. qui faciunt⁺¹ solid. DC culpabilis iudicetur^o.

2. Si uero eum^e in puteum aut sub aqua miserit¹, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

41,2

3. Si uero eum de ramis aut de allis uel de quibuslibet rebws texerit, malb. mortes, sol. DC cul. iud.

3. Si uero eum de ramis aut de aliis cooperuerit uel de qualibet rebws texerit, malb. mortis¹ leodi sunt den. xxmAf qui fac. sol. DC culp. iud.

3.^h Si autem de ramis uel¹ de hallis^{2*} aut de qualibet rem¹ cooperuerit^m aut incenderitⁿ, xxtVM denariis^o qui faciunt solidos DCP culpabilis iudicetur.

41,4

b) vgl. § m.

Titel 41: a) bei Herold folgt eine Zweitfassung von 41,12 (vgl. ebendort).

⁺¹solid. MDCCC.

Titel 41: a) fehlt K 20. b-b) fehlt K 46. c-c) lege Saliga K 71; legem Saliga K 33. d) uiuet K 17. e) fehlt K 46. f) misserit K 56; mitterit K 17. g) xxmi K 17. h) § 3 fehlt K 79. i) aut K 65. k) aliis K 17, 19. l) re K 65; fehlt K 24. m) coperuerit K 46; quooperuent K 17. n-n) fehlt K 46. o) dn. nachgetragen K 17. p) DCL K 17.

1) Glosse id est quos Franci ex alia patria in suam adduxerint et ipsos captos Salicha lege uiuere uolunt K 79. 2) Glosse siccis ramis Pithou.

§ 5. Si (quis) uero eum qui in truste dominica est <aut mulierem ingenuam>^e occiderit (cui fuerit adprobatum), mallobergo leodi hoc est, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

§ 6. Si uero eum in aquam aut in puteum miserit, (LXXIVM denarios qui faciunt solidos MDCCC culpabilis iudicetur.

§ 7. Si uero eum) aut de ramis aut de callis supercooperuerit aut de quibuslibet rebus celatur(u)s texerit, mallobergo matteleodi¹ hoc est, LXXIVM denarios qui faciunt solidos MDCCC culpabilis iudicetur.

e) nur A 1, 2, um §§ 15 ff. einzusparen.

f) matheo demortia leod(i) G; vgl. Herold Note.

	AI	A 2	A 3 *	A 4
41.5	3. Si uero eum qui in truste dominica fuit aut mulierem ingenuam occiderit, mal. leodem hoc est xxii ^e HAT din ^e qui f. sol. DC culp. iudic.	3. Si uero eum in tröste domicam est aut mulierem occiderit cui fuerit adprobatum, malb. leodi Bunt din. xxiiii ^e fac. sol. DC cui. iud.	5. Si quis autem eum qui in truste dominica est occiderit, mal. leude sunt din. xxim qui faciunt sold. DC culp. iudi.	4. Si uero eos qui in truste dominica est occiderit, xxnnM denrs. qui f. sol. DO culp.
41.6	4. si uero eam in aquam aut in puteum miserit aut de quibuslibet celaturis texerit, mal. matheleode hoc est Lxxnar din. qui f. sol. MDCCO culp. iudic.	4. Si uero eos in aqua aut in puteum miserit aut de rammis aut de callis super coperuerit aut de quibuscumque rebus celatores steterit, malb. matte leodi	6. Si uero eum in aqua aut in puteum miserit, sold. DCCC culp. iudi. 7. Si uero de hallis aut de rama cooperuerit, sold. MDCCC culp. iudi.	5. Si uero eos aut in aqua aut in puteum miserit, LXXiAf qui f. sol. iiifccc culp. Si uero eum de callis aut de rama cooperuerit, xxiiAf denrs. qui f. sol. MDCCO culp.
41.7	si uero eam alesum eum percooperuerit, Dcaf sol. iudic.	^{sunt} din. xxniiAr fac. sol. DC cui. iud.		
41.8	5. Si quis uero romano homine conuiuia rege occiderit cui fuerit adprobatum, xiiif din. qui f. sol. ccc culp. iud.	5. Si uero romanus	8. Si uero romanus homo conuiuia regis occisus fuerit, sold. ccc culp. iudi.	6. Si uero aliquis homo conuiuia regis hoccisus fuerit, XHM denrs. qui f. sol. ccc culp.
41.9	6. si uero romano possessorem et conuiuia regis non fuerit, qui eum occiderit iniif din. qui f. sol. c culp. iudic.	homo possessor occisus fuerit, qui eum occisisse probatur malb. uuala leodi swnt din. miAf fac. sol. c cui. iud.	9. Si autem romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occisisse probatus fuerit sold. culp. iud.	7.* Si uero romanus homo possessor hoccisus fuerit, niifiif denrs. qui f. sol. c culp.
41,10	7. Si uero romanum tributarium occiderit, sol. LXXIII culp. iud.	6. Si romanus tributarius occisus fuerit cui fuerit adprobatum, malb. uuala leodi swnt din. niAf fac. sol. Lxx cui. iud.	10. Si quis romano tributario occiderit, cxx sold. culp. iudi.	

A e) aus qui verbessert A 1.

C g) nicht eum G 5. h) lies aut G 6. i) nicht coperuerit G 5. h) aus ho verbessert G 6.

H *²aut de qualibet re. *³malb. math. leud muster. **aut (mit Sternchen, nicht mit Kreuzchen; von Hesseis zu 41,10 gestellt) eum incenderit. *⁵sol. LXX.

§ 8. Si fuerit Romanus homo, coniuua regis, occisus fuerit β (cui fuerit adprobatum), *mallobergo leudi] sunt* xm denarios qui faciunt solidos ccc culpabilis iudicetur.

§ 9. Si uero Romanus homo possessor <et coniuua regis non fuerit) occisus fuerit, qui eum occidisse probatur, mallobergo uualaleodi sunt, IVM denarios qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

§ 10. Si quis (uero) Romanum tributarium occiderit <cui fuerit adprobatum), mallobergo uualaleodi sunt, MM(D) denarios qui faciunt solidos Lxn (semis) culpabilis iudicetur.

g-g) quis uero Romano homine, coniuua rege, occiderit A I.

05

06

H 10

K

4. Si quis uero eum occiderit qui intruste dominicae, sol. DO cul. iud.

4. Si quis uero eum occiderit qui in truste dominica est, malb. leodi sunt den. xxnAf qui fac. sol. DC culp. iudicetwr,j.

HU. Si uero eum qui in truste dominica est, occiderit, malb. leudi XXITIM denar. qui faciunt sol. DC culpabilis iudicetur.

4.1 Si quis eum occiderit qui in truste dominica est, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

5. Si uero eum in puteum aut sub aqua miserit aut de allis aut de ramis coperverit¹, sol. IADCCC cul. iud.

5. Si uero in puteum aut^h sub aqua miserit aut de hallis aut de ramis comperuerit, malb. matheo demortis leod. sunt den. iXVIaf qui fac. sol. TMDCCC culp. iud.

V. Si uero eum de hallis aut de rama² super operuerit³⁻⁴ similiter TyymvT den. qui faciunt solid. MDCCC culpabilis iudicetur.

5. Si uero in puteum aut sub aquam^B miserit aut de hallis * uel^u de ramis eum cooperuerit^v aut incenderit, LXXUM^w denariis qui faciunt solidos MDCCC* culpabilis iudicetur.

6. Si uero romanus homo coniuua regis occisus fuerit, sol. ccc cul. iud.

6. Si uero romanu« homo^k coniuua regis occisus fuerit, sunt den. XHAT qui fac. sol. ccc culp. iud.

VI. Si Romanus homo coniuua Regis occisus fuerit, malb. leudi XIIM den. qui faciunt solid, ccc componatur.

6. Si quis Romanum hominem coniuuamy regis occiderit², xmi denariis qui faciunt solidos ccc culpabilis iudicetur.

7. Si romanus homo possessor occisus fuit, qui eum occidisse probatus sol. c cul. iud.

7. si romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occidisse probatur sunt den. UOM qui fac. sol. C culp. iud.

XV. *Si quis Romanus homo possessor, id est, qui res in pago ubi remanet proprias possidet, occisus fuerit, is qui eum occidisse conuincitur, TITIM den. qui faciunt solid, v culpabilis iudicetur.

7. Si <uero>^{at} Romanus homo possessor^{to} id est qui res^b in pago ubi commanet^o proprias possidet occisus fuerit, is^d qui eum occidisse^e conuincitur¹ IVM denariis qui faciunt⁸ solidos c culpabilis iudicetur.

8. Si quis romanus tributarium occiderit, sol. S^hLV cul. iud.

8. Si quis romanum tributarium occiderit, IATDCCC den. qui fac. sol. XLV culp. iud.

VTL Si quis Romanum tributarium occiderit, MDCCC den. qui faciunt +³solid. XLV culpabilis iudicetur.

8. Si^h quis Romanum^h tributarium³¹ occiderit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

9) § 4 fehlt K 46. r) DOL K17. s) aqua K17,18, 46. t) aus allis verbessert K19; aliis K17. K
^u) aut IC 65. v) coperuerit K 46. w) unim.K18. x) DCCO K 19. y) cumuiam K 65; in
coniuua K17; in coniuuium K18. z) (occi)serit K18. a!) nur K17; quis K19, 33. V-V) idem
possedit K18; que regis K19. c') conmanet K18. d') his K17, 18, 33, 46. e') occidisset K 33.
f') conuictus K18. g') fac. q. K17. h'-h') uero manum K19. i') vor Romanum K18; hinter
occiderit K17; tributarium K 24.

3) Glosse et stopharius nominatur qui censum regi solvit Pithou.

[D: 74] § 11. Si quis <uero> hominem [ingenuum] inuenerit in quadruuo sine manibus et sine pedibus, quem inimici sui <ibid(e)m> demiserunt, et eum perocciderit, cui fuerit adprobatum, mallobergo friofalto *uuasbucho* hoc est, IVM denarios qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

[D: 75] [§ 11a. Si quis hominem ingenuum de barco abbatiderit sine uoluntate, (MDCCC denarios qui faciunt) solidos XLV culpabilis iudicetur.]

[§ 11b. Si quis caput de homine, quod inimici sui in palum miserunt, sine uoluntate alterius deposuerit, mallobergo rabanal, (pc denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.]

	AI	A2	A3	A4
41,11	8. Si quis uero hominem in quadruuo inuenerit sine manus et sine pedes quem inimici sui demiserunt et eum perocciderunt cui fuerit adprobatum, mal. frio ferto hoc <i>QSt</i> TTTIM din. qui f. c culp. iudic.	7. Si quis hominem inuenerit in quadruuo sine manum sines pedes quem inimici sui ibidim miserunt et eum procciderit cui fuerit adprobatum, malb. frio falto <i>sunt</i> din. <i>unM</i> fac. sol. centum.	11. Si quis hominem inuenerit in quadruuo sine pedes et manus quem inimici sui demittunt et eum perocciderit, sold. o culp. iudi.	8. Si quis homo inuentus in quadruuum sine manus et sine pedes qui inimici sui dimiserint et eum hocciderit, <i>unsi</i> denrs. qui fac. sol. c culp.

B 2'

41,12	9. Si quis hominem ingenuum in puteum iactauerit et uiuus inde exierit, mal. aliofedo hoc <i>est rnf</i> din. qui f. sol. C culp. iudic.	(XLVIII) 2. Si quis hominem in puteo iactauerit et uiuus exiet sua causa, mal. sol. Lxn cui. i.	12. Si quis hominem ingenuum in puteo iactauerit ut uiuus inde exeat, sold. c culp. iudi.	9. Si quis hominem ingenuum in puteum iactauerit et uiuus exinde exierit, <i>HUM</i> denrs. qui f. sol. c culp.
-------	--	---	---	---

A f) A 2 bricht infolge Blattausfalls hier ab, um erst in 44,2 wieder einzusetzen; die ausgefallenen Titel sind aus anderweiter Vorlage (= B 2) hinter 47,3 nachgetragen und als B-Interpolation zu erachten.

C k") über der Zeile nachgetragen G 6. l) um anscheinend nachgetragen G 6. V) tunt anscheinend nachgetragen C 6. m) nicht perocciderit G 5. n) = caput (vgl. Traube, Neues Archiv, Bd. 27, S. 271-o) auf Rasur C 5.

H b) vgl. *Capitulare 175* (Herold: iiXix § m). c) bei Herold hinter 41,2. d) bei Herold folgt *Capitulare 178*. *⁶unas bugo. *⁷aut in quolibet prsecipitiuw ubi periculuw mortis esse potuerit, impinixerit.

K h'-h') inuenerit in quadruuo K 65; in quadrupio inuenerit K 18. V-V) aus wiederholtem sine manibus verbessert K 17; et pedibus K 65. m') aut K 46. n') detruncantur et K 17. o') aus dimiserit verbessert K 17; demiserunt K 18. p') priuauerint K 65. q') nur K 65 (vgl. A). r') aus pelligum verbessert K 17; pelligum K 18, 46. s') uel K 65. t') fehlt K 24. u') quo lubet K 17. v') auspraecipium verbessert K 56; precipium K 18, 33; pretipitium K 17, 46. w'-w') ubi periculo K 46; fehlt K 17. x') huius K 19. y') inpincxerit K 18, 46. z') quodlibet K 46. a) inpinixerit K 33, 46; inpincxerit K 18. b) fehlt K 17, 18. c) in K 17 getilgt. d) totam K 18, 46. e-e) so

§ 12. Si quis hominem ingenuum in puteum iactauerit et uiuus (ex)inde exierit, mallobergo callissolio hoc est, IVM denarios qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

[§ 12. Si quis hominem in puteo aut in {D: 98} uipida iactauerit et is exinde uiuus^h exiet sua causa^h, mallobergo *chalips ubdupio*,ⁱ solidos Lxn (semis)^l culpabilis iudicetur.]

h-h) euaserit ut ad casam suam possit accedere *Herold*.
Herold.

i-i) (IVM denarios qui faciunt) solidos c

G 5

9. Si *quis* hominem inuenerit in quadruium sine manus et sine pedis quod inimici sui demittunt et eum perocciderit^m, sol. c cul. iud.

G 6

9. Si *quis* hominem inuenerit^k in quadruium^l sine manibws et sine pedibus quod inimici sui demittunt^l et eum perhociderit, malb. freth falto uuas bugo *Bunt* den. nna/ qui fac. sol. c culp. iud.

H 10

VIII. Si quis hominem ingenuum inuenerit in quadruiuo, aut in uia, sine manibus aut pedibus, inimici sui ui detruncatus, et eum uita priuat aut occiderit, malb. frio fald *⁶miM den. qui faciunt solid, o culpabiis iudicetur.

K

9. Si quis hominem 41,11^k inuenerit in quadrubio* sine manibus^f *et^m*, sine pedibus^l queni inimici sui detruncatum^l dimiserint^o et eum uita priuauerit^p (et eum perocciderit)[^], IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

IX. Si quis hominem ingenuum de barco abbattiderit sine uoluntate MDCCO denar. qui faciunt sol. xiiV culpabilis iudicetur^l».

X. Si quis caput de homine, quod inimici sui in palum miserunt, sine uoluntate alterius deposuerit, malb. Raba nal DG den. qui faciunt sol. xv culpabiis iudicetur.

10. Si *quis* hominem inuenium^o in puteum iactauit ut uox exinde exiat, sol. c cul. iud.

12. HPⁿ. Si *quis* hominem ingenuum in puteum iactauerit, ut uox exinde exeat, malb. callis solio *Bunt* den. nna/ qui fac. sol. o culp. iud.

XI. Si quis hominem in puteum^{*7} iactauerit, et is exeundo uiuus euadit ~~Tibur~~ inde euaserit, ut ad casam suam possit accedere, malb. chalip sub dupio ~~TTTT~~ den. qui faciunt solid, c culpabiis iudicetur.^d

10. Si quis hominem 41,12 ingenuum in puteum aut in pelagum^l aut⁸ in* quolibet^u praecipitium^v ubi periculum^w mortis* esse possit inpinxerit^y et uile qui proiectus est quolibet² modo ab eodem periculo uiuus euaserit, uile qui eum inpinxit^a IVM denariis qui faciunt solidos o culpabiis iudicetur.

11. Si autem qui^b praecipitatus est^c mortuus fuerit, tota^d leode sua^e conponatur*.

12. Atque^g ita unaquaque persona quis^h maiori minoriue*^l compositione conponi^l debuerat^l.

K 17, 21, 56; leude sua K 24; leuda sua K 33, 65; laude sua K 19; leodem suam K 18; leudem suam K 46. K f) conponat K 17, 46. g) Adque K 17, 46. g') quae K 24. h) minorique K 46; mnorii uero ^ 17; uel minori K 18; minori K 19. i) fehlt K 18. h) debeat K 17.

§ 13. Si quis hominem ingenuum in pellago [§ 13. Simili modo qui ^kalium in pellago ^kinpinxerit, mallobergo phimarina, sunt denarii inpinxerit et exinde euaserit, mallobergo pio-IVM qui faciunt solidos G culpabilis iudicetur. marina, ^lsolidos LXH (semis)^l culpabilis iudicetur.]

§ 14. Si quis hominem ingenuum ex quolibet crimine superdixerit et inde homo mortuus fuerit, mallobergo agoepha, IVM denarios qui faciunt solidos C culpabilis iudicetur.

[D: 33] ^m(*§ 15. Si quis puellam ingenuam, antequam infantes habere possit, occiderit, xnallobergo hismala sunt, denarios VIIIIM qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.)¹¹ [§ 15. Si quis puellam ingenuam occiderit, mallobergo nuchala (VIIIIM denarios qui faciunt) solidos cc culpabilis iudicetur.]

^{k-k}) in pelagus hominem Herold, ^{l-l}) (IVM denarios qui faciunt) solidos c Herold. ^m) Vgl. 41 § 5. ⁿ) in A 4 doppelt, in G hinter 24 § 7.

	A1	B2	A 3	A 4
41,13		(XLVHI) 3. Simili modo qui alium in pellago inpinxerit, mal. sol. Lxn cul. i.		
41,15		(XLVIII) 4. Si quis puellam ingenuam occiderit, mal. sol. cc ^h cul. i.	13. Si quis ingenuam puellam occiderit, mal. chismala sunt din. vm qui faciunt solid, cc culp. iudi.	108. Si quis puellam ingenuam hocciderit, vmAf denrs. qui f. sol. cc culp.
41,16			14 ^l . Si quis mulierem ingenuam postquam ceperit nutrire occiderit, sold. DC culp. iudi.	11*. Si quis mulierem postquam infantes habere ceperit hocciderit, xximM denrs. qui f. sol. DC culp.
41,17			15 ^l . Post media uero etate et postquam infantes non potest habere, qui eam occiderit solid, cc culp. iud.	12 ^m . Post medietate quod infantes non potest habere, vunaf denrs. qui f. sol. cc culp.
41,18			16 ^a . Si quis puerum crinitum occiderit, sold. DC culp. iud. ^m	23 ^o . Si quis puerum crinitum hocciderit, xxnntf denrs. qui f. sol. DC culp. ^p
41,19			27i. Si quis infantem in uentre retro matre occiderit aut antequam nomen habeat, sold. c culp. iud.	
41,20			18*. Si quis feminam grauem occiderit, sold. DC culp. iud.	

A g) A4 bringt hinter 41,18 (= Hesseis Sp. 130: 41,14) eine buchstabengetreu übereinstimmende Zweitfassung von 41,15; einzige Abweichung: puellam statt puellam. h) anscheinend aus ccc verbessert B 2 (vgl. Hesseis Sp. 128: 48,4). i) A 3 bringt in 24,8 eine Parallelfassung. k) A 4 bringt in 24,8 eine Parallelfassung, l) A 3 bringt in 24,9 eine Parallel fassung. m) A 4 bringt in 24,9 eine Parallel fassung. n) A 3 bringt in 24,4 eine Parallel fassung. n") aus iad. verbessert A 3. o) A 4 bringt in 24,4 eine Parallel fassung' p) vgl. Anm. g. q) A 3 bringt in 24,6 eine Parallel fassung. r) A 3 bringt in 24,5 eine Parallelfassung'

(§ 16. Si quis mulierem ingenuam, postquam ceperit nutrire, occiderit, XXIVM denarios qui [D: 32] faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.)⁰

(§ 17. Post media uero etate et postquam infantes non potest habere, qui eam occiderit VTIM [D: 33] denarios qui faciunt solidos co culpabilis iudicetur.) P

{§ 18. Si quis puerum crinitum occiderit, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis [D: 31] iudicetur.)¹!

(§19. Si quis feminam grauem occiderit, solidos DO culpabilis iudicetur.)¹

(§ 20. Si quis infantem in (u)tero matris occiderit aut antequam nomenhabeat, solidos c culpabilis iudicetur.)⁸

(§ 21. Si quis hominem ingenuum deintus casa sua occiderit, mallobergo amestatio leode, solidos DC culpabilis iudicetur.)*

o) Vgl. 24 §8. p) Vgl. 24 §9. q) Vgl. 24 § 4. r) Vgl. 24 § 5. s) Vgl. 24 § 6. t) aus 0 6a.

G 5

11. Si quis hominem ingenuum in pilago inpinxerit, sol. o cul. iud.

12. Si quis hominem ingenuum ex quolibet crimine superdixerit et inde homo mortuos fuerit, sol. c cul. iud.

06

10. Si quis hominem ingenuum in pellago inpinxerit, malb. phimarina sunt den. miAr qui fac. sol. c culp. iud.

11. Si quis hominem ingenuum ex quolibet crimine superdixerit, et inde homo mortuos fuerit, malb. ago epha rra/ den. qui fac. sol. c culp. iud.P

H 10

XIU. Simili modo qui in pelagus hominem inpinxerit, et exinde euaserit, malb. piomarina Irma den. qui faciunt solid, c culpabilis iudicetur.

XVI. *Si quis hominem ingenuum quemlibet socium suum, de quolibet crimine accusauerit, et per eius commotionem siue mendacium, ille qui accusatus est, occisus fuerit, si ei adprobatum fuerit, medietate leodis eius componat. Ille uero qui eum occiderit, secundum legem pleniter eum componat.

XHH. Si quis puellam ingenuam occiderit, malb. nuchala vnr&i den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur«.

K

13. Si¹ de^m praecipitio¹¹ 41,13 periculo⁰ Pmortis euaserit^P, medietatei leodis^T suae⁸ componatur qua componi⁸ debuerat si mortuus fuisset. Nam et* si mortuus fuerit^u, unusquisque secundum modum^T leodis^w suae componatur^x.

14. Si quis hominem 41,14 ingenuum vcuilibet sock»? suo de quolibet crimine accusauerit² et per eius commotionem^{at} siue mendatium^b ille qui accusatus⁰ est occisus fuerit^{dt} si ei adprobatum^{et} fuerit^{dt}, medietate¹ leodis^{8'} h^e eius componat¹¹. Hie uero qui eum occisit¹ secundum legem^k pleniter eum^k componat¹¹.

41,15.

p) Zusatz Si quis hominem ingenuum de intus casa [aus causa verbessert] sua occiderit, malb. amestatio [danach C zwei oder drei unkenntlich gemachte Buchstaben, vielleicht ne] Leode, sol. DO cul. iud. C 6 a.

^e) vgl. die Zweifassung hinter 24,7.

^l) Sed K18. ^m) fehlt K17; autem de K 28. ⁿ) precipitatio K17; praecipio K 28, 38; precio K 29; K fehlt K18. ^o) periculum K 29, 65; periculos K 38. ^{p-p}) uiuos euaserit K 38; mortis K 28; fehlt K 29. ^Q) mediaetate K17; medietatem K18, 46. ^r) so K 20,21, 56; leudis K 24,33,46; leode K17. ^{s-s}) componatur qu§ componi K17. ^t) fehlt K17. ^u) non fuerit K 20. ^v) modo K 17. ^w) aus leonis verbessert K17; leudis K 40, 65. ^x) componatur K17. ^{y-y}) cuiuslibet soto K17, 46; de quolibet socio ff^p- z) aus acouBaxierant verbessert K 17; accusasiuent K 33, 56. ^a) so K 17, 31, 46, 56; commotione K18; cummunitione K 29; commotionem K 24, 33; comocionem K 19. ^b) mendacium K 24 u.a. ^c) accusatus K 56 d'-d') fehlt K 46. ^e) approbatum K 65. ^f) medietatem K18, 56, 65; mediaetatem K17. ^g) leudis K 33, 46,65; laudis K19. ^{h'-h'}) eius componat K 33; ei componat K17; su§ componat K 46; eius componatur K 19. ^{%)} occidit K 65. ^{k'-h')} eum pleniter K 65; pleniter K 18. ⁷⁾ eonptr. K17.

²¹ lexSalical

[D: 70] XLII. De homicidiis a contubernio factis

§ 1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et ibi(dem) eum occiderit, mallobergo chambistalia hoc est, *XXIVM denarios qui faciunt* (solidos DC culpabilis iudicetur. Et) si in truste dominica fuerit *iuratus* ille qui occisus est, *LXXTIM denarios qui faciunt solidos MDCCC* culpabilis iudicetur <qui eum occidisse probatur>.

[XLII. De humicidio in contubernio facto]

[§§ 1, 2. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et ibi eum occiderit, mallobergo bistolio, si andruscio dominicus fuerit ille qui occisus est, solidos MDCCC culpabilis iudicetur;

A1	B2	A3	A4
XLII. DE HOMICIDIO IN CONTUBERNIO FACTO	XLHII» DE HUMICIDIO IN CONTUBERNIO FACTO	DE HOMICIDUS A CONTUBERNIO* FACTIS. XLII.	XLIIo. DE HOMICIDÜS A CONTUBERNIO FACTO
42,1 1. Si quis colecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et ibi eum occiderit sine truste dominica fuit ille qui occisus est, mal. ambistaile hoc est Lxxnaf din. ^d qui f. qui f ^d sol. MDCCC culp. iudic.	1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et ibi eum occiderit, malb. bistolio si andruscio dominicus fuerit ille qui occisus est sol. IMDCCC cul. iud.	1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domum suam asalliuerit et ibidem eum occiderit, mal. ^c cham besta liae ^c sold. DCCC culp. iudi. et si in trustse dominicam ille qui occisus fuerit, sold. ⁱⁱⁱⁱ DCCC culp. iudi. qui eum occisisse si probatur.	1. Si quis collectum contubernium in domo sua adsallierit et ibidem ipsum hocciderit, txxrni/dens. qui f. sol. IMDCCC culp.
42,2 2. Si uero in truste dominica non fuit ille qui occisus est xximaf din. qui f. sol. DC culp. iudic.	si uero anruscio dominicus non fuerit interfectus, sol. DC cul. iud.	2. Si uero in truste dominica ille qui occisus est non fuerit, sold. DC culp. iud.	2. Si uero in truste dominica ille qui hoccisus est non fuerit, xxiiiiAf dens. qui f. sol. DC qui eum hocciderit culp.
42,3 3. Si uero corpus occisi hominis tres uel amplius habuerit piagas, tres quibus inculpatur qui in eo contubernio fuisse probatur legem superius conpraehensa cogantur exsoluere. Alii uero tres de et contubernio mafbc din.	2. Si uero corpus hoccisi hominis m uel amplius abuerit piagas, tris quibus inculpatur qui in eo contubernio fuerint si probatus aparuerit lex superior conprehensa conuenit obseruare. ahi uero m de hoc contubernio	3. Si uero corpus occisi hominis usqwe ad tres uel amplius habuerit piagas, tres quibus inculpatur qui in eum contubernium fuisse probatwr legi suberius conprehensa cogatur exsoluere. Alii uero tres de eo contubernio	3. Si uero corpus hoccisi hominis usq«e ad tres uel amplius habuerit piagas, tres quibws inculpatur quod in eo contubernio fuisset probantwr lege superius conprehensa singillatim cogatttr exsoluere. alios uero tres

A Titul 42: a) unmittelbar an 47,3 anschließend B 2. b) nicht CONTUBERNIO A 3. c-c) oder chambestalise A 3. d-d) so A 1.

C Titul 42: a) C. XLH. DE HOMICIPiIS A CONTUBERNIO FACTIS. In L. Sal. c. 44 G 6a. b) aus concubio verbessert G 6. c) aus dominia verbessert G 5. d-d) aus queum verbessert G 6. e) über der Zeile nachgetragen G 5. f) nicht ille G 5. g) aus occisus verbessert G 5. h) aus conprehensam verbessert C 5.

§2. Si uero in truste dominica non fuerit ille qui occisus est, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero corpus occisi hominis <usque ad> tres uel amplius habuerit piagas, tres quibus inculpatur, qui in eo contubernio fuisse probantur, legem superius conpraehensam <singillatim> cogantur exsoluere. Alii uero tres de eo contubernio, mallobergo druchte-

si uero antruscio dominicus non fuerit interfectus, solidos DC culpabilis iudicetur.]

[§ 3. Si uero corpus hoceisi hominis m uel amplius abuerit piagas, tris quibus inculpatur, qui in eo contubernio fuerint, si probatus aparuerit, lex superior comprehensa conuenit obseruare; alii uero m de hoc contubernio

C 5

XLn.

DE HOMICIDHS
A COZVTUBERNIIS
FACTIS

1. Si quis collecto contubernio hominem ingenuum in domo sua adsallierit et ibidem eum occiderit, sol. DC cul. iud.

2. Si intruste dominica^c est ille iuratus qui occisus est, qui eum occidisse sol. Lfrocce cul. iud.

3. Si uero intruste dominica nora^e es* illi^f qui occisus est, sol. DC cul. iud.

4. Si uero corpus occisi⁸ hominis usque ad tres uel amplius habuerat piagas, tres quibus inculpatur qui in eo contubernio fuisse probantur legem superius conprechinsam^h singillatim cogantur exsoluere. Aliis uero tres deo contubernio, malb.

O 6

XLII.*

DE HOMIdDUS
A CONTUBERNIIS
FACTIS

1. Si quis colecto cubinio^b hominem ingenuum ad domuw suam adsallierit et ibidem eum occiserit, malb. chamew habia Bunt den. xxnAf qui fac. sol. DC culp. iud.

2. Si in truste dominica est iuratus illae qui occisus est, ^dqui eum^d occisse probatur sunt den. T.xnAf qui fac. IMDCCC culp. iud.

3. Si uero in truste dominica non est ille qui occisus est, Bunt den. xxnru/ qui fac. sol. DC culp. iud.

4. Si uero corpus occisi homines usque ad tres uel amplius habuerit piagas, tres quibus inculpatur qui in eo contubernio fuisse conprobatur legem superius comprehensam singultim cogatur exsoluere. aHis uero tres de eo contubernio, malb. druchte-

H 10

De Homicidiis a
contubernio factis.
Tit. XLV.

§1. Si quis collecto contubernio, hominem ingenuum, in domo sua adsallierit, et ibidem eum occiderit, malb. chames talia xxnM den. qui faciunt sol. DC culpabiis iudicetur.

II. Si ⁺¹uero in truste dominica, ille qui occisus est fuerat, *LXXHM: den. qui faciunt sol. MDCCC culpabilis iudicetur.

HL Quod si corpus occisi hominis, tres piagas uel amplius habuerit, tres qui inculpantur, et quod in eo contubernio fuerint probantur, legem superius comprehensam singillatim cogantur exsoluere. Alii uero tres de eodem contubernio

K

XLTV.
DE HOMICIDIIS A
CONTÜBERNIO
FACTIS

1. Si quis ^bcollecto 42,1,2 contubernio^b hominem ingenuum in ^cdomo sua^c adsallierit^d et ibidem eum^e occiderit^f, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

2. Si uero in truste dominica ille qui occisus fuerat, LXXHM¹¹ denariis qui faciunt solidos MDCCC¹ culpabilis iudicetur.

3. Quod si corpus occisi hominis tres piagas uel amplius habuerit, tres qui inculpantur^k et quod in eo contubernio^l fuisent conuincuntur^m legem superius conpraehensam¹¹ singillatim^o cogantur exsoluereP. Alii uero tres de eodemⁱ con-

Titel 42: +iin truste dominica illi iuratus qui occisus est.

*2 qui eum occidisse probatur.

H

Titel 42: a) contoubernio K 46; contuberniis K 18. b-b) collecto conto contoubernio K 46. c-c) K aomum suam K 46. d) adsallierit K 20. e) fehlt K 17. f) occiserit K 18; occisus est K 20, 21; occisus fuerit A 65. g) fuerit A 17, 18, 19, 33. h) LxxmMJK 65; LXHMX 46. i) DCCC K 17, 19, 45. k) culpantur K 17. l) contoubernio K 46. m) conuincitur K 33, 46. n) comprehensa aus comprehensam verbessert K 18. o) sigulatim K 17, 33; singulatim K 18. p) aus exoluere verbessert K 17. q) eodem K 17.

limici, mMDC denarios hoc est nonagenos solidos singuli eorum soluant. Et tres adhuc in tertio loco de eo contubernio MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabiles iudicentur, *singuli eorum cogantur exsoluere, mallobergo seolasthasia.*

§ 4. De Romanis uero occisis uel letis (*et pueris*) haec lex (superius conpraehensa ex) medietate soluatur.

§ 5. Si quis uillam. alienam expoliauerit et res <ibi> inuaserit (si tamen probatio certa non

nonaginta solidos singuli eorum componant; et adhuc in tertio loco de ipso contubernio solidos XLV soluant.]

[§ 4. De Romanus uero occisus uel litus, qui in tale contubernio interfecti fuerent, hec lex ex medietate soluatur.]

	AI	B2	A3	A4
	hoc est nonaginus sol. soluant. Et tres adhuc in tertio loco de eo contubernio MDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic.	nonaginta sol. singuli eorum componant. et adhuc in tertio loco de ipso contubernio sol. XLV soluant.	hoc est nonagenos sold. singulari eorum soluant. et tres adhuc in tertio loco de eo contubernio sold. LX soluantur.	de eo contubernio IIATDC denrs. hoc est nonaginta sol. singuli <i>eorum</i> soluerent. et tres ^e adhuc in tertio loco de eo contubernio <i>IM</i> octingentos denrs. qui f. sol. XLV soluat.
42.4	4. De romanis uero uel letis et pueris haec lex superius conpraehensa ex medietate soluatur.	3. De romanus uero occisus uel litus qui in tale contubernio interfecti fuerent hec lex ex medietate soluatur.	4. De romanis uero occisus uel letis haec lex medietatem soluatur.	4. De romanos hoc-cisos uelitus* hac lex medietatem soluatur.
42.5	5. Si quis uillam alienam expugnauerit et res ibi inuaserit si tamen probatio certa non fuerit, cum xxv iuratores ⁸ medius electus exsoluat. Si iuratores ¹¹ non potuerit inuenire, nafD din. qui f. sol. Lxm culp. iudc.		5. Si quis uillam alienam expoliauerit et res inuaserit,	5. Si quis uillam alienam expoliauerit et res inuaserit,
			mal. malach faltio ¹ sunt din. nifDcqui faciunt sold. LXII culp. iud. qui f. sol. Lxn ^k culp.	UMJ> denrs.
	XLIU. DE HOMICIDIO IN CONTUBERNIO FACTO	XLV. DE HOMINEJ* IN CONTUBERNIO OCCISO	XLIII. DE HOMICIDIIS IN CONTUBERNIO FACTIS	XLIII ⁰ . DE HOMICIDIIS IN CONTUBERNIO FACTO
43.1	1. Si quis in conuiuio ubi quinque fuerint ex ipsis fuerit interfectus, illi qui remanent aut unum conuictum dare debent aut totae morte	1. Si quis in conuiuio ubi quinque aut amplius fuerint et unus ex ipsis fuerit interfectus, malb. seolandi stadio hoc est illi qui remanet aut Tino	1. Si quis contubernio ubi quinque fuerint et unus ex ipsis fuerit interfectus, mal. seulando ueua hoc est ut illi qui remanent	1. Si quis in conuiuio hubicumqwe fuerint et ex ipsis interfectus fuerit, hoc est ut illi qui remanent hunum conuictuw de so dare debent aut

A e) aus tre verbessert A 4. f) so A 4; ue[1] litus Hesseis. g) nicht juratores A 1. h) nicht juratores AI. i-i) oder faltio A 3. h) davor anscheinend ELID getilgt A 4.

Titel 43: a) nicht HOM3N.EM B 2.

C i) aus druthemici verbessert G 6. k) aus eo verbessert G 6. l) aus occisus verbessert C 6. m-m) aus preuaserit verbessert, p nicht unterpungiert G 5.

Titel 43: a) C. XLIII. DE HOMICIDIIS IN CONVTVIO FACTIS. In L. Sal. c. 45 O 6a. b) nicht ubi, aus ibi verbessert C 6.

fuerit, cum xxv iuratores medius electus exsoluat; si iuratores non potuerit inuenire), jnallobergo alachfalthio sunt, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

XLin. De homicidio in contubernio facto

§ 1. Si quis in conuiuio, ubi *quattvor aut* quinque fuerint, {et unus) ex ipsis fuerit interfectus, mallobergo *seolandestadio* hoc est, <ut) illi qui remanent aut unum conuictum (*de se*)

G 5

druete limici sol. xc cul. iud. et tres adhuc intertio loco de eo contubernio sol. xxv cul. iud. singuli cogantur exsoluere.

G 6

limici¹ iatDCCCxi den. qui f. sol. L culp. et tres adhuc in tertio loco de eo contubernio IADCCC qui fac. sol. XLV culp. iud. singulis eorum^k cagantur exsoluere malb. seolasthasia.

5. De romanus uero occisis uel litis h̄sc lex medietate soluatur.

5. De romanis uero uel litis occisis¹ hec lex medietate soluantur.

6. Si *quis* uillas alienas^m tres euaserit^m, sol. *TJKIK*; cul. iud.

6. Si *qui*⁸ tres uillas alienas euaserit, malb. alatfaltheo *sunt* den. UAD qui fac. sol. *XLVI*.

[XLIII. De homine in contubernio occiso] [D: 71]

[§§1,2. Si quis in conuiuio, ubi quinque aut amplius fuerint, et unus ex ipsis fuerit interfectus, mallobergo seolandistadio, hoc est illi qui remanet aut uno conuincto de se

H 10

*³raiDC denar. qui faciunt solid, xc unusquisque eorum culpabüis iudicetur, et tres adhuc in tertio loco, de eodem contubernio *⁴MDCCC den. qui faciunt sol. XLV singuli eorum cogantur exsoluere.

Si uero Romanus uel lidus in tali contubernio occisus fuerit, huius compositionis medietas soluatur.

HU. Si quis contubernio facto, uillas alienas cum tribus effregerit, malb. alat faltheoniMCXX denar. qui faciunt solid. Lxxviii culpabüis iudicetur.

K

tubernio^r MMMDC⁹ denariis qui faciunt solidos xc* unusquisque^v illorum culpabüis iudicetur. Et tres adhuc intertio^w locodeeodem contubernio* MDCCC denarios qui faciunt solidos xi^v singuli eorum^{2v} cogantur*^v exsoluere[^].

4. Si uero Romanus⁰¹ uel lidus in tali contubernio¹ occisus fuerit⁶¹ huius¹ compositionis⁸¹ medietas^h soluatur.

42,4

42,5

XLIII.
DE HOMICIDIO
A CONTUBERNIO
FACTO

XLIII.*
DE HOMICIDHS
IN CONUIUIO FACTO

De Homicidiis in
conuiuio factis.
Tit. XLVI.

XLV.
DE HOMICIDÜS
IN^a CONUIUIO*
FACTIS

I' Si *quis* in conuiuio ubi quattuor aut quinque fuerint et unus ex ipsis interfectus fuerit et illi qui remanent unum de se conuictum reddant aut

I. Si *quis* in conuiuio vbi^b quattuor aut quinque fuerint, malb. seolandestadio hoc est et illi qui remanent unum de se conuictum reddant aut totum

§ I. Si in conuiuio, ubi quattuor aut quinque fuerint homines, unus ex ipsis interfectus fuerit, illi^g qui remanet aut unum conuictum reddant,

I. Si^c in conuiuio ubi^d quattuor^e aut quinque⁶ fuerint¹ homines unus ex ipsis interfectus fuerit, illi^g qui remanent aut¹¹ unum conuictum¹ red-

*^{3m} [^] ^{lb} - Bruche (*nicht* druthe, *Holder*) lennici.

**malb. seo lastasia.

H

Titel 43: ^m malb. seo laude esthadio.

^J J. contubernio K 46. ^s s) ranroc K 65. ^t t) XL K 19. ^u u) unum quoque K 19. ^{v-v} v-v) fehlt K 19. K
^V V. tertio K 18, 33. ^x x) contubernio K 46. ^y y) XLV cul. iud. et K 17. ^z z) eo K 17. ^a a) cogatur
f 18. ^b b) aus exoluere *verbessert* K 17; exoluere K 19. ^c c) aus manus *verbessert* K 17, 56. ^d d) con-
tubernio K 46. ^e e) fuerat K 19. ^f f) usus *aus* usus *verbessert* K 17. ^g g) compositionis K 17;
compositionis K 18. ^h h) mediaetas K 17.

Titel 43: ^a a) a K 18. ^b b) conuictio K 17; contubernio K 25. ^c c) Si quis ^m K 46. ^d d) rñ K 17.
^{ee} e) fehlt K 18. ^f f) fuerunt K 18, 38. ^g g) ille K 46. ^h h) fehlt K 19. ⁱ i) conuictum K 19.

dare debent aut toti mortem illius coniacent. Quae lex usque ad septem, qui fuerint in conuiuio illo, conuenit obseruari.

§ 2. Si uero in conuiuio illo plus quam septem fuerint, non omnes teneantur obnoxii, sed quibus fuerit adprobatum, ille secundum legem conponat.

§ 3. Si quis uero foris casa siue iter agens siue in agro positus a contubernio fuerit oc-

dare debent aut toti mortem illius conponant; quia lex usque ad vn, qui fuerint in conuiuio, obseruatur;

siue in conuiuio illo plus quam vn fuerint, non omnes teneantur obnoxii, sed quibus fuerent et adprobat, illi secundum legem conponant.]

[§ 3. Si quis uero foris casa uer inter agens siue in agro a contubernio fuerent occisi et in

	A 1	B2	A 3	A4
	illa coniacent. Quae lex usque qui fuerint sie permanet.	conuincto de se dare debent aut toti mortem illius conponant. quia lex usque ad tm qui fuerint in conuiuio obseruatwr.	aut toti morti illius coniecent. quae lex usque ad septimo qui fuerint in conuiuio illo conuenit obseruari.	toti mortuos coniecent. quia lex usque ad septem qui fuerint in conuiuio
43.2	2. si uero in conuiuio illo plus quam septem fuerint, non omnes teneantur obnoxii sed quibus fuerit adprobatum ille secundum legem conponat.	siue in conuiuio illo plus quam tm fuerint, non omnes teneantur obnoxii sed quibus fuerent et adprobat illi secundum legem conponant.	2. Si uero in conuiuio obnoxii sed quibus fuerit adprobatum secundum legem conponat.	2. plus quam vn fuerunt, non omnes teneantur obnoxii sed quibus fuerit adprobat illi secundum legem conponant.
43.3	3. Si uero foris casa sibi iter agens sibi in agro positus a contubernio fuerit interfectus tres amplius habuerit piagas, tunc tres de eo contubernio qui adprobat fuerint singillatim mortem illius coniaetant. Et tres si plures fuerint, iifcc din. qui f. sol. xxx soluant. Et tres adhuc de eo contubernio DC din. qui f. sol. xv eulp. iudic.	2. Si quis uero foris casa uer inter agens siue in agro a contubernio fuerent occisi et in uel amplius <i>ahuerit</i> placas, malb. druetiflido ⁰ hoc est ut m de eo contubernio qui probati fuerint singuli mortem illius conponant. et in adhuc si fuerint de ipso contubernio tregintini sol. soluant. et m adhuc si fuerint de ipso contubernio quinginus soluant. ¹	3. Si quis uero contra casa ibi iter agens sibi in agro positus a contubernio fuerit occisus et tres uel amplius habuerit ^b piagas, mal. ^d droc fledio ^d hoc est singulatim mortem illius coniecent ^e . et tres si plures fuerint de eo contubernio xxx sold. unusquisque illorum. et tres adhuc de ipso contubernio sold. xv conponant.	3. Si quis uero foris casa siue inter genua siue in agro positum a contubernio fuerit hoccisus et tres uel amplius habuerit piagas, hoc est ut tres de eo contubernio qui adprobat fuerit singuli mortem illius coniecent. et tres plures de eo contubernio qui adprobat non fuerint ia/cc denrs. id est sol. xxx soluant. et tres adhuc de eo contubernio DC denrs. hoc est sol. xv soluant.

A b) aus habuit verbessert A 3. c) oder drueti flido B 2. d-d) oder droefledio A §•
e) nicht coniecent A 3. f) in B 2 folgt als Titel XLUI. DE HOMINIE IN" OSTE OCCISO
Titel 63,1; dann als Titel XLUII. DE CONPOSICIONE humeidii Titel 62,1 und 62,2 (siehe ebendort).

C c) nicht auctori G 5. c") aus inculpatus verbessert G 6. d) über der Zeile nachgetragen G 6-
e) aus singillatim verbessert G 5. f) aus D verbessert G 6. g-g) am unteren Seitenrand nachge-

cisus et tres uel amplius habuerit piagas, mallobergo druchteclidio hoc est, tunc tres de eo contubernio, qui adprobati fuerint, singillatim jnortem illius coniacent. Et tres, si plures fuerint de eo contubernio (qui adprobati non fuerint), MCC denarios qui faciunt solidos xxx soluant (unusquisque illorum). Et tres adhuc de eo contubernio DC denarios qui faciunt solidos xv culpabiles iudicentur.

uel amplius abuerit placas, mallobergo dructiflido, hoc est ut m de eo contubernio, qui probati fuerint, singuli mortem illius componant; et m adhuc, si fuerint de ipso contubernio, tregintini solidos soluant;

et m adhuc, si fuerint de ipso contubernio, quinginus soluant.]

05

toti^c morti illius coniectant. qwe lex ad vn qui fuerint in conui-

uio illo

plus quara vn fuerint, non omnes teneantur obnoxii, sed quibws fuerat inputatum ille secundwm legem componant.

2. Si *quis* uero foras casa siue iter agens siue in agro positus á contubernio fuerat occisus et tres uel amplius habuerat piagas, et m de eo contubernio *qui* probati fuerint singulatim^e mortem illius coniectant. et m de ipso contubernio sol. xxx cl. id. quisqwe illorwm. et in adhuc de eo contubernio^g sol. xv cul. id.«

06

morti illius coniectant. quse lex usqwe ad vn qui fuerant in conui-

uio illo

plus quam vn fuerint, non omne reteneantur obnoxii, sed quibws fuerit inculpatum^o ille secunduw legem componat.

2. Si *quis* uero foris casa siue inter agens siue inter agro positus a contuberni fuerit occisus et tres uel amplius habuerit piagas, malb. dructe clidio hoc est et^d tres de eo contubernio qui probati fuerint singulatim mortem illius coniectent. et tres de ipso contubernio iMCC den. *qui* fac. sol. xxx culp. iud. Quisquis illorum et tres adhuc de eo contubernio DC^f den. *qui* fac. sol. xv culp. iud.

H 10

aut omnes mortis illius compositionem⁺² conlectent, quse lex *xxaque* ad septem qui fuerint in conuiuio illo, conuenit obseruare.

II. Si uero in illo conuiuio plusqwm septem fuerint, non omnes teneantur obnoxii, sed quibus fuerit imputatum, üli secundum legem componant.

HI. Si quis foris casa, siue iter agens, seu in agro positus, a contubernio fuerit occisus, et tres uel amplius habuerit, malb. ^adruchte lidio^a. hoc est, et tres de eodem contubernio conuicti fuerint, singillatim mortis illius compositionem componant, et tres alii de ipso contubernio MCC den. qui faciunt solid, xxx unusquisqwe illorum ctilpabilis iudicetur. Et tres alii adhuc de ipso contubernio PC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

K

dent^k aut omnes^l mortis illius compositionem coniectent^{lll}. Quae lex usque ad septem qui fuerint in conuiuio illoⁿ conuenit obseruare.

2. Si uero in illo conuiuio plus quam septem fuerint^o, non omnes teneantur obnoxii sedP quibus fuerit inputatum üli secundum legem componanti.

3. Si quis foris^f casa siue iter agens seu in agro positus a contubernio^g fuerit occisus et tres uel amplius habuerit piagas, tres de eodem contubernio^l qui conuicti^u fuerint singillatim^v mortis illius compositionem componant; et tres alii de ipso contubernio^w MCC denariis qui faciunt solidos xxx unusquisque illorum culpabilis iudicetur; et tres adhuc alii^x de ipso contubernioy DO denariis qui faciunt solidos xv^z singuli eorum^z ^aculpabiles iudicentur^{*ll}.

^{a-a}) oder druchtelidio.
^z coniectent.

^k) reddant K 18, 33, 65. ^l) omnis K 46. ^m) coniacent K 46; collectant K 17. ⁿ) üli K 17.
^o) fuerunt K 17. ^p) aus se verbessert K 17. ^q) componantur K 17, 46; componatur K 18.
^r) foras K 17. ^s) contubernio K 46. ^t) contubernio K 46. ^u) conuicti K 17.
^v) sigulatim K 17. ^w) contubernio K 46. ^x) fehlt K 17. ^y) contubernio K 46.
^{z-z}) fehlt K 17; unusquisque ülorum K 46; unusquisque K 65. ^{a'-a')} culpabüis iudicetur K 56, 71; componat K 65.

[D: 79]

XLIV. De reipus

§ 1. ¹Sicut adsolet homo moriens et uiduam dimiserit¹, qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiat ante thunginum aut centenarium, hoc est ut thunginus aut centenarius mallum indicant, et in ipso mallo scu-

[XLIV. De reibus]

[§§ 1, 2. ^aSi quis adsolit homo moriens uiduam demiserit¹, qui eam noluerit accipere, antequam accipiat solidos in ante tungine uel centenario, hoc est ut tunginus uel centenarius indicat, et mallum ipsum scutum abere de-

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 24,1: *Si qua mulier duntaxat Burgundia post mariti moriem ad secundas aut tertias nuptias, ut adsolet fieri, fortasse transierit ...*

	A1	B2	A3	A4	
	XLIIII. DE KEIPUS	XLTJIII. DE KEIBUS	DE KEIBVS ^a . XLXHL	XLIII<. DE 'REBUS	
44.1	1. Sicut adsolit homo moriens et uiduam dimiserit qui eam uoluerit accipere, antequam sibi copulet ante thunginum aut centenario hoc <i>est</i> ut thunginus aut centenarius mallo indicant. et in ipso mallo scutum habere debet. Et tres homines tres causas demandare debent.	1. Si <i>quis</i> adsolit homo moriens uiduam demiserit qui eam noluerit accipere, antequam accipiat sol. m ante tungine uel centenario hoc <i>est</i> ut tunginus uel centenarius indicat et mallum ipsuui scutum abere debet et tres hominis in causas demandare debent.	1. Sicut adsolet homo moriens et uiduam demiserit qui eam uoluerit accipere, antequam eam accipiant ante thunginum aut centenarium ⁰ mallum indicant et in ipso mallo scutum habere debet et tres homines tres causas mandare.	1. SICUT ADSOLET. Homo moriens et uidua dimiserit qui eam uoluerit haeeipere, antequam haeeipiat ante thunzinum aut centenario mallum indicant et in ipso mallo scutum habere debet. tres homines tres causas demandare debent.	
44.2	Et tunc ille qui uiduam accipere debet tres sol. aequae pensantes et denario habere debet. Et tres erunt qui sol. illius pensare uel probare debent et hoc factum si eis conuenit accipiat.	tunc ipsi qui uiduam ipsam accipere debet et in sol. equos pensantes qui proferat. et ni A2 erunt ^d qui sol. pensare uel probare dibi-ant et hoc factum si eis conuinerit accipiat.	B 2 erunt ^e qui ipsos soli. pensare debent aut probare, et hoc factum si eis conuenissit ipsi qui uiduam queret accipiat. ¹	et tunc ipse qui duam acciperit debet tres sold. equos pensantes et dinarium habere. et tres erunt qui solid, pensare uel probare debeant. hoc factum si eis conuenerit sie eam accipiat.	tunc ipse qui eam accipere debet m sol. <i>atque</i> pensantes et denrs. habere debet. et in adherint qui sol. pensare uel probare debeant. et hoc factum si eis conuenerit haeeipiat.
		A2			
44,3	2. Si uero istud non fecerit et sie eam acciperit, mal. reipus nihil sinus hoc <i>est</i> HMD din. qui f. sol. iiXm reipi debentur exsoluere debet.	7. si uero stud non cerat et sie ea aeeiperat, mal. reipus sunt din. D fac. sol. LXII cul. iud. cui reipe debentur debet exsoluere.	2. Si uero istud non fecerint et sie eam aeeiperit, sold. XLII eulp. iudi. Cui re ibi debentur exsoluere.	2. Si uero istud non fecerit, IIA/D denrs. qui f. sol. iiXii ctii reipe debentur exsoluere.	

A Titel 44: a) aus REBVS verbessert A3. b) oder aeeipitwr B 2. c) aus centenarium verbessert A 3. d) mit diesem Wort setzt A 2 wieder ein. e) nicht erunt B 2. f) in B 2 folgen hier 41,12; 41,13; 41,15, womit die B-Interpolation endet.

C Titel 44: a) C. XLIIII. DE REIPHVS. In L. Sal. c. 46 G 6a. a") aus adsolit verbessert C 5. b) aus aeeiperet verbessert G 5.

H Titel 44: ⁺¹debent tunc ipse qui uiduam accipere debet tres solidos seque pensantes et denarium (nicht denarium[^] habere debet, et tres erunt, qui solidos pensare uel probare debent, et hoc factum si ei conuenit, sie accipiat cui debeatur. ⁺²istud.

turn habere debet, et tres homines tres causas demandare debent.

§ 2. Et tunc ipse, qui uiduam accipere debet, tres solidos aequpensantes et denarium habere debet. Et tres erunt, qui solidos (illius) pensare {uel habere} uel probare debent, et hoc factum, si aut probare, et hoc factum si eis conueniit, {sie eam} aeeipiat cui debentur.

§ 3. Si uero istud non fecerit et sie eam aeeiperit, mallobergo reipus nichalesinus hoc est, MSD denarios qui faciunt solidos Lxn semis, cui reipi debentur, exsoluere debet.

bit, et tres hominis m causas demandare debent;

tunc ipsi, qui uiduam ipsam accipere debent, et in solidos equos pensantes qui proferat; et m erunt, qui ipsos solidos pensare debent et m erunt, qui ipsos solidos pensare debent, et hoc factum, si aut probare, et hoc factum si eis conueniit, ipsi qui uiduam queret aeeipiat.]

C 5

06

H 10

K

XLini. DE KEIPHUS

XLIin^a. DE REIPHUS

De re Ipus. Tit. XLVII.

XLVI. DE REIPPUS^{1*}

1. Si quis ut adsolet^{am} homo moriens uiduam demiserit, qui eam uoluerit accipere antequam eam aeeipiat ante tunzino aut eentenario, hoc est ut tunzinus aut centenarius mallum indicant et in ipso mallo scutum habere debet et tres homines tres causas demandare debent.

tunc ipse qui uiduam accipere debet IH sol. ei que pensantes et denarium habere debet. et tres erunt qui sol. pensare uel probare debent. et hoc factum sie eis conuenit sie aeeipiat cui debentur.

1. Si quis adsolet homo moriens uiduam dimiserit, qui eam uoluerit accipere antequam eam acciperit ante tunzinum aut centenarium, hoc est ut tunzinus aut centenarius mallum ineidant ipso mallo scutum habere debet et tres homines tres causas demandare debet.

2. Tunc ipse qui uiduam accipere in sol. eique pensantes et den. habere debet. tres erunt qui sol. pensare uel habere uel probare debent. et hoc factum si eis conuenit sie aeeipiat cui debentur.

§ I. Si ut fieri adsolet, homo moriens, uiduam dimiserit, et eam quis in coniugium uoluerit accipere, anteqtam eam aeeipiat, Iunginus aut Centenarius mallum indicent, et in ipso mallo, scutum habere debet, et tres homines, uel caussas +mandare.

Et tunc ille qui uiduam accipere uult, cum tribus testibus qui adprobare debent, tres solid. §que pensantes, et denarium habere debet. Et hoc facto, si eis conuenit, ⁺uiduam aeeipiat.

1. Si quis homo moriens uiduam dimiserit et eam quis^b in coniugium⁰ uoluerit accipere, antequam^d eam aeeipiat⁶ tunginus²¹ aut^g centenarius¹¹ mallum¹ indicent^k; et in¹ ipso mallo scutum habere debet^m et tres homines ⁿcausas tresⁿ demandare (debet)⁰.

Et tunc ille^p qui uiduam accipere luult cum tribus^{*} testibus qui adprobare^f debent tres solidos aequ⁸ pensantes⁴ et^u denarium habere debet; et hoc facto^v si^w eis conuenit uiduam^x aeeipiat.

2. Si uero istud non fecerit et sie eam acciperit^b, sol. LXHQ cui. iud.

3. Si uero istud non fecerit et sie eam aeeiperit, malb. reiphus heealisinus Bunt den. UMD qui fac. sol. iiXn eulp. iud.

II. Si uero ⁺ista non fecerit, et sie eum acciperit, malb. Rei plus haec cha la sinus MMD den. qui faciunt sol. ix n cum dimidio, eulpabilis iudicetur.

2. Si uero ista non fecerit et sie^{*} eam aeeiperit², illi^a cui reippus debetur^b MMD^c denariis^d qui faciunt solidos^{*} ^eLxn semis^e eulpabilis iudicetur.

Titel 44: a) re ippus K18, 46; reippus K33; reippis aus reippus verbessert K17; reippis K 65. b) qui K 17. c) coniugio K 17, 46. d) entequam K 65. e-e) eam ancipiat K 29; aeeipiat eam K 18. j) aus tunegignus verbessert K 17; tungimus K 56. g) uel K 65. h) tenarius K 19. i) malum K 17. k) inducit K 65. l) fehlt K 65. m) debent K 17. n-n) causatores K 46. o) nur K 28. p) illam E: J7. q-q) u(e)l tres K17. r) approbare K 65; approba K 46. s) §que f 46; eque K 17; adque K 19. t) pisantes K 19. u) fehlt K 18. v) factu K 17, 33, 56; K 33, 18. w) fehlt K 18. xj) dum uiam K 19. y) si K 17; fehlt K 18, 46. z) aeeeperit K 17. 65: ante aeeiperat K 46. a') iUe K 17, 46. b') debent K 19. c') ND K 17. d'-d') in nachgetragen. e-e') LXII; K 18, 33, 46, 56; Lxra K17.

2) 1) Glosse pretium emptionis uiduae matrimonii causa Lindenbruch; de sponsalitiis viduarum Pithou.
2) Glosse iudex qui post comitem est, degan. sollensib. Pithou.

§ 4. Si uero, quod superius diximus, omnia secundum legem impleuerit, tres solidos (*et denario*), cui reipi debentur, accipiat.

§ 5. Hoc discernendum est, cui reipi debentur.

§ 6. Si <uero) nepus sororis filius fuerit senior, ille <eos) accipiat.

§ 7. Si (uero) nepus non fuerit, neptis filius senior <si fuerit ille) (reipus ill(o)s) accipiat.

§ 8. Si uero neptis filius non fuerit, ^aconsobrinus filius mater(ter)ae ipse accipiat. Si uero nee consobrini <non) fuerint, consobrine^a filius, qui ex materno genere uenit, eos accipiat.

Titel 44: a-a) in sämtlichen Handschriften, jedoch in verschiedener Richtung kontaminiert; vgl. besonders A 4.

	A1	A 2	A3	A4
44,4	3. si uero quod superius diximus omnia secundum legem impleuerit, tres sol. et denario electo	8. Si uero <i>quod</i> superius diximus omnia <i>eeeun-</i> dum legem impleuerit, m sol. cui reipe debentur accipiat.	3. Si uero <i>quod</i> superius diximus omnis <i>seeun-</i> dum legem impleuerit, in solid, ille cui re debentur aeepiant.	3. Si uero superius <i>quod</i> diximus omnia <i>se-</i> eundum legem impleuerunt, in sol ille cui
44,5	reipi debeantur.	hoc discernendo stud cui reipe debentur.	hoc discernendum est cui rei debetur.	reipe debuntwr.
44.6	4. Si nepus sororis filius fuerit senussimus, ipse eos accipiat.	sine possessoris filius fuerit, accipiat.	4. Si uero nepus sororis filius fuerit senior, ille accipiat.	4. Si nepos sororis filius senior nepos fuerit, ille haeeipiat.
44.7	5. si neptus non fuerit, neptis filius senior reipus illus accipiat.	si uero nepus <i>non</i> fuerit, neptis filius semor [^] si fuerit ille eos accipiat.	5. Si uero nepus non fuerit, neptis filius senior in se accipiat.	5. Si nepos non fuerit, neptis filius senior ipse haeeipiat.
44.8	6. si uero neptas filius non fuerit, consobrine filius qui ex maternae genere uenit illi ^h eos accipiat.	Si nepus <i>non</i> fuerit neptis filius, si consubrino filius qui ex materno genere fuerit ipse eos accipiat.	6. Si uero neptis filius non fuerit, consobrini filius qui ex matre genere uenerit ipsi aeepiant.	6. Si uero neptis filius non fuerit, consobrinus filiustui ex materno genere uenit ipse haeeipiat.
44.9	7. si uero nee consobrine filius fuerit, tunc auunculus frater matris reipus ille accipiat.	si nee consobrini filius fuerit, tunc frater matris reipus accipiat.	7. Si uero nee consobrini filius non fuerit, tunc auunculus frater matris re ipsa accipiat.	7. Si uero nee consobrini non fuerint, tunc auunculus <i>fvatres</i> ^l mater ipse haeeipiat.
44.10	8. Si uero nee adhuc auunculus fuerit, tunc frater illius qui eam mulierem ante habuit si in hereditatem non <i>est</i> uenturus ipse eos reipus accipiat.	si nee auunculus fuerit, tunc frater quia ea mulierem ante abuit si in hereditatem non uenturus <i>est</i> ipse reipus accipiat.	8. Si uero nee auunculus non fuerit, tunc frater illius qui eam mulierem habuit si in hereditatem uenturus non est ipse reibus accipiat.	8. Si uero nee auunculus non fuerit, tunc <i>fratres</i> illius qui eam muliere ante habuit si in hereditate uenturus est res ipsas ipse haeeipiat.

A g) *lies* senior A 2. h) *nicht* ille A 1. i) *nicht* fratres A 4.

G c) *vor* *erstem* n Rasur G 6. c") *vor* u ein h *getilgt* G 6. d) *aus* consobrinus *verbessert*, s *nicht* *getilgt* G 5. d") *erno* *auf* Rasur G 6. e) *aus* *habuerit* *verbessert* G 5. e") h *aus* *Ansatz* *zum* u *verbessert* G 5. f) *at* *auf* Rasur, *unter* *der* Zeile *illuw* (*nicht* *illius*) *nach* *getragen* G 6.

H a) *Druckfehler* *für* sororis. b) *nicht* *quod*.

K f) *omniaque* K 17. g') *inpleuerit* K 17, 33, 46. h') Uli K18. i') *reipphus* K 33. k') *aeeeperit* K 65; *aeeeperunt* K 56. V) *e\xm*K19. m'-m') *oc* *discernandum* JC17. n') *reipphus* K 33. o') *ne-*

§ 9. Si uero nee consobrine filius <non> fuerit, tunc auunculus, frater matris, reipus ille aeeipiat.

§ 10. Si uero nec^b auunculus <non> fuerit, tunc frater illius, qui eam mulierem ante habuit, ²si in hereditatem non est uenturus², ipse (eos) reipus aeeipiat.

b) nee adhuc A 1.

2-2) Vgl. *Lex Romana Visigothorum (Codicis Theodosiani III 7,1 §2): Sed ne forte hi, qui gradu proximo ad viduarum successiones vocantur, etiam honestas nuptias impediunt. . . eorum volumus auctoritatem iudicium-que succedere, ad quos . . . hereditatis commodum pervenire non possit. (Interpretatio:) Nee Ulis tantum propinquis praestet assensum, qui suspicione hereditatis utuntur . . . sed illorum magis . . . electio sequenda est, qui nihil possunt de ipsius hereditate conquire.*

G 5	G 6	H 10	K	
3. Si uero que superius diximus omnia <i>Becundum</i> legere impleuerat, tres sol. cui reiphi debentur.	4. Si uero que superius diximus omnia seeundum legem impleuerit, tres sol. cui reiphus debentur accipere.	IH. Si autem quas superius diximus omnia seeundum legem impleuerit, et tres solidos et denarium ille cui reiphe debetur aeeeperit, tunc eam legitime aeeipiat.	3. Si autem quae superius diximus omnia ¹ seeundum legem impleuerit ¹ et tres solidos et denarium ille ¹¹ cui reippus ¹¹ debetur acciperit ^k , tunc eam ¹ legitime aeeipiat.	44,4
	5. Hoc est discernendum ^c cui reiphus debentur.	Hoc discernendum uidetur, cui Reipus debeatwr.	4. ^m Hoc discernendum ^m uidetur cui reippus ¹¹ debeatur.	44,5
4. Si nepus fuerit sororis filius senior, illa reiphus aeeipiat.	Si nepus ^{cm} fuerit sororis filius senior, ille reiphus aeeipiat.	Si nepos fuerit fororis ^a filius, senior ille aeeipiat.	5. Si nepus ^o fuerit P'sororis filiusP' senior, ille ^{s'} reippum ¹ aeeipiat.	44,6
5. Si uero nepus non fuerit, neptis filius senior ille aeeipiat.	[6.]		6. ⁸ Si uero nepus non fuerit, neptis ¹ filius senior uile ^u aeeipiat.	44,7
6. Si uero neptis filius non fuerit, consobrini ^d filius qui ex materno generi uenit ipse aeeipiat.	7. Si uero neptis filius non fuerit, consubrine filius qui ex materno ^{dm} genere uenit ipse aeeipiat.	<i>quod</i> ^b si neptis filius non fuerit, consobrinus filius <i>qui</i> ex materno genere uenit, ipse aeeipiat.	7. Quod si neptis ^v filius non fuerit, consubrinae ^w filius qui ex materno ^x genere uenitv' ipse aeeipiat.	44,8
7. Si uero nee consobrini filius fuerit, tunc auuncolus frater matris reiphus aeeipiat.	8. Si uero nee consubrinae non fuerit, tunc auunculus frater matris reiphus aeeipiat.	Si autem nee consobrinus filius fuerit, tunc auunculus frater matris Reipum aeeipiat.	5. Si autem nec ^{z'} consubrinae ^a filius fuerit, tunc auunculus ^b frater ^c matris reippum ^d aeeipiat.	44,9
8. Si uero nee auuncolus fuerit, tunc frater illius qui ipsa mulieri antea habuerat ⁶ si in hereditatem <i>non est</i> inuenturus ipse reiphus ^{em} aeeipiat.	9. si uero nee auunculus fuerit, tunc frater illius qui ipsa mulieri antea habuerat ¹ si in hereditate <i>non est</i> uenturus ipse reiphus aeeipiat.	Si uero auunculus non fuerit, tunc frater illius, qui ipsam mulierem antea habuerat, si in hsereditatem defuneti fratris, id est, mariti mulieris illius, uenturus non est, ipse Reippum aeeipiat.	9. Si uero auunculus ⁶ non fuerit, tunc frater ^c illius qui ipsam mulierem antea ¹ habuerat ^h si in hereditatem ^h defuneti ¹ fratris ^k id est mariti mulieris illius Uenturus non est ¹ ipse ^m reippum ¹¹ aeeipiat.	44,10

l>oaK33,65. p'-p') sorores filios K18. q')iiiiK18. r') reippu(m) K 33, 34; reippus K17,18, K 29; fehlt K21,56. s') § 6 fehlt K21, 56. t') neptus K 46 (nachgetragen). u') illi K18; ipse K20; ille reipum K 19. v') nepotis K 17; neptus K 46; nepus K 18, 33. w') consobrine K 20, 46, 65. x') materna K18; matre K 46. y') uenerit *aus* uenit *verbessert* K 46; uenerit K18; conuenit K 17. z')neK17. a) consobrine K 20, 46, 65. b) ad huc u(e)l K17. c-c) fehlt K 46. d) reipum K 17; reippum K 33. e) auunculus K 18; ad huc u(e)l K 17. f) antea K 19, 65. g) habuerit K 18. h-h) sine reditatem K 19. i) defuneti K 17. k) fratres K 18; matris K 56. l-l) non est uenturus K 46; uenturus est minime K 65. m) fehlt K 17. n) reipum K 17; reippum K33.

§ 11. ³(Et) si nee ipse frater fuerit, *tunc* qui proximior fuerit extra superius nominatos, qui singillatim secundum parentilla dicti sunt, usque ad sextum geniculum, ²si in hereditatem illius mariti defuneti non accedat², ipse reipus ill(o)s accipiat.³

3-3) Vgl. *Lex Burgundionum* 24,2: ... *quidquid ad eam de donatione nuptiali pervenerat, post mortem mulieris medietatem parentes eius, medietatem defuneti mariti parentes, hoc est donatoris accipiant.* 42,2: ... *pretium, quod de nuptiis eius inferendum est, accipiat cuius partibus defuneti parento's [parentes B 9, 10 w.o.] debetur hereditas.*

	A1	A2	A3	A4
44.11	9. Et si nee ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superiores nominatos singillatim dicti secundum parentilla usque ad sextum geniculum si hereditatem illius mariti defuneti non accipiat ille reipus unus accipiat.	si nee ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatur qui singulatim secundum parentilla dicti <i>sunt</i> usque ad m genueolo si in hereditatem illius mariti defuneti accederit ipse reipus accipiat.	9. Si nee ipse non fuerit, qui proximior fuerit* extra superius nominatos qui singulatim secundum parentilla dicta erunt usque ad sexto genueolo si in hereditatem ¹ illius mariti defuneti non accedat ipse reibus illius accipiat.	9. Si nee ipse frater non fuerit, qui proximior fuerit extra superius nominatos qui singillatim secundum parentellam sunt hereditatem illius mariti defuneti non fuerint ipsas res illius haecepiat.
44.12	10. Iam post sexto geniculum si non fuerint, in fisco reipus ipse uel causa quae exinde orta fuerit colligatur.	Nam si potest sexto genueolo si non fuerint, in fisco reipe ipse uel causa que inde orta fuerit colli.	iam post sexto genueolo si non fuerit, fico reeipi uel causa quae inde orta fuerit collegatur.	10. iam de post sexto geniculum si non fuerit, in fisco res ipsas uel causa orta fuerit collegatos modis obseruatur.

XLV.
DE MIGRANTIBVS

XLI.
DE MIGRANTIBVS

DE MIGRANTIBVS.
XLV»".

XLV◊.
DE MIGRANTIBVS

45.1	1. Si quis super alterum in uilla migrare uoluerit si unus uel aliquid de ipsis qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerit si uel unus exteterit qui contradicat, migranti ibidem licentiam ^b non habebit.	1. Si <i>quis</i> homo super alterum in uilla migrare uoluerit et unum uel aliquis de ¹ ipsis tunc eum suscipere uoluerit si uel unus exteterit qui contradicat, migranti ibidem licentiam non abuit.	1. Si <i>quis</i> super alterum in uilla migrare uoluerit et unus uel aliqui de ipsis qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerit si uel unus extiterit qui contradicat, migrantem ibidem licentiam non habeat.	1. Si quis alienam uillam migrare uoluerit ut unusquisque aliqui de ipsis qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerint si uel unus ex ipsis extiterit qui contradicat, migrandi ibidem licentiam non habeat.
45.2	2. si uero contra interdico unius uel duorum in uilla ipsa adsedere praesumpserit, tunc ei	si uero contra dictum unius uel duorum in uilla ipsa adsentire uoluerit, tunc ille testare debent.	2. Si uero contra dicto unius uel duorum uillam ipsam adsedere praesumpserit. Tunc testare debet	2. Si uero contra dictum unius uel duorum in uilla ipsa adsedere praesumpserit, tunc te-

A k) *aus* nieriit *verbessert* A 3. l-l) in here *aus* non fuerit *verbessert* A 3.

Titel 45: a) *danach* de *getilgt* A 2. a") *aus* XLVI *verbessert* A 3. b) *aus* libentiam *verbessert* A 1.

C g) *nicht* singillati G 5. h) *über der Zeile nachgetragen* G 5.

Titel 45: a) C. XLV. DE MIGRANTIBVS. In L. Sal. c. 47 G 6a. a") *aus* uillas *verbessert* G 6. b-b) *anscheinend aus* detos *verbessert* G 5. b") *aus* unws *verbessert* G 5.

K o) *nee* tunc K 46. p-p) *ipsi* fuerit K 17; *ipse* fuerat K 18, 46. q) *fehlt* K 20, 21, 56. r) *superius* K 17. s) *nominatus* K 18, 46; *nominatis* K 33. t) *sigillatim* K 17; *insingulatim* K 18. u) *parentellam* K 20, 33, 65. v) *geniculum* K 18, 33; *ieniculum* K 46. w) *reippus* K 17, 18, 46; *reippus*

§ 12. Iam post sextum genuculum si non fuerint, in fisco reipus ipse uel causa, quae <ex>inde orta fuerit, colligatur.

XLV. De migrantibus

[D: SO]

§ 1. Si quis <homo> super alterum in uilla migrare uoluerit et unus uel aliqui de ipsis, qui in uilla consistunt, (tunc) eum suscipere uoluerit, si uel unus (ex ipsis) extiterit, qui contradicat, migrandi ibidem licentiam non habeat.

§ 2. Si uero contra <inter>dictum unius uel duorum in uilla ipsa adsedere praesumpserit, tunc

G 5

G 6

H 10

K

si nee ipse fuerit, tunc proximior fuerit extra superius nominatus qui singillatim⁸ seeundum parentella dicti sunt usque ad sextum genuculo si in hereditate mariti illius defuneti non¹¹ sunt uenturi ipsi reiphus accipiant.

9. Iam post sexto uero genuculo si non fuerint, reiphus ipsi uel causa quae inde orta fuerat colligatur.

10. Si nee ipsi fuerit, tunc qui proximior fuerit extra superius nominatus qui singillatim seeundum parentella sunt usque ad sextum genuculo si in hereditate mariti illius defuneti non Bunt uenturi ipse reiphus accipiat.

11. Iam post sexto uero genuculo si non fuerint, reiphus ipse uel causa quae inde orta fuerit colligatur a fisco.

Quod si nee ipse fuerit, tunc qui proximus fuerit superius nominatis, sui singillatim seeundum parentellam dicti sunt, usque ad sextum geniculum, si in hereditatem illius mariti defuneti non accedat, ipse Reippos accipiat.

HU. Si autem nullus, nisi post sextum geniculum proximus fuerit, in fisco reippi uel caussa quae inde orta fuerit colligatur.

10. Quod si nec^o Pipse fuerit^p, tunc qui proximior fuerit post[^] superius^t nominatos^s qui singillatim^{*} seeundum parentellam^u dicti sunt usque ad sextum geniculum^v si in hereditatem illius mariti defuneti non accedat ipse reippos^w accipiat.

11. Si autem nullus nisi post sextum genuculum^x proximus^v fuerit, in fisco ipsi^z reippi^{aa} uel^b causa³ quae^o inde orta^d fuerit^e colligatur.

XLV.

DE MIGRANTIBUS

XLV.^a

DE MIGRANTIBUS

De Migrantibus.
Tit. XLVHI.XLVH. DE EO QUI
UILLAM ALTERIUS
OCCUPAUERIT^a UEL
SI DUODECBVIB
MENSIBUS EAM^o
TENUERIT[»]

1. Si quis super alterum in uilla migrare uoluerit et aliqui^b de eos^b qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerint si uel unus ex ipsis steterit qui contradicat migrandi ibidem licentiam non habeat.

2. Si uero contra interdictum unius^o uel duorum in uilla ipsa adsedere praesumpserit, tunc testa-

1. Si quis super alterum in uilla^{am} migrauerit et aliqui de eos qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerint si uel unus ex ipsis steterit qui contradicat, migrandi ibidem licentiam non habeat.

2. Si uero contra interdictum unius uel duorum in uilla ipsa adsedere praesumpserit, tunc testare

§ I. Si quis super alterum in uilla migrare uoluerit, et aliqui ex eisdem, qui in uilla consistunt, eum suscipere uoluerint, et uel unus uel aliquis ex ipsis extiterit, qui contradicat, migrandi licentiam ibidem non habeat.

Si uero contra intradictum unius uel duorum in uilla ipsa adsedere praesumpserit, tunc testare

1. Si quis super alterum⁴ in uilla^e migrare uoluerit et aliqui¹ & ex isdem^g qui in uilla consistunt eum suscipere uoluerint¹¹ et uel¹ unus ex ipsis extiterit qui contradicat, migrandi licentiam¹ ibidem^m non habeat.

2. Si uero contra interdictum¹¹ unius uel duorum in ipsa uilla consedere praesumpserit, tunc in-

K 33; reippu(m) K 65. x) geniculum K 65; ienuculum K 46. y) proximos K 18; proximior K 46; K primus K 17. z) ipse K 17, 18, 19, 46. a!) reippi K 33; reippum K 18. V) uel cui K 46. c') fehlt K 17. d') aus ornata verbessert K 18. e') est K 65.

3) Glosse poena propter solemnia non servata Pithou.

Titel 45: a-a) fehlt K 65. b) fehlt K 56. c) eum K 46. d) alterium aus alterius verbessert K 17. e) uillam K 19, 33. f) aliquit K 19. g-g) so K 20, 21, 33, 56; de his K 18, 24, 46; de is K 17; ei K 19. h) aus uoluerunt verbessert K 18; uoluerit K 17; noluerint K 28; noluerit K 46. i) fehlt K 46. lc) contemserit K 19. l) licenciam K 17; lEBtitiam K 25. m) fehlt K 25. n) intradictum aus intraindictum verbessert K 17; dictum K 56. o-o) interdictus testare K 19.

<ei) testare (ille) debet. Et si noluerit inde exire, ille qui ei testat cum testibus sie ei debet testare, \dicat): „(Homo) hie tibi testo, ut in hac nocte proxima in hoc, quod lex Salica habet, sedeas, et testo tibi, ut in decem noctes de uilla ista exeas." (Et de>postea^a adhuc (de)post decem noctes iterum debet ad ipsum uenire et ei testare, ut iterum in (alias) decem noctes ^inde exeat^b. Et si adhuc *post decem noctes* noluerit exire, iterum tertio decem noctes ad placitum (suum) addat, ut

Titel 45: a-a) ut (iterum) in decem noctes exinde exe&t. Et si A 3,4,G. b-b) exm&debe&t exire A 3, C 5.

A1	A2	A3	A4
testare debet. Et si noluerit inde exire, ille qui testat cum testibus sie ei debet testare. Hie tibi testo in hac nocte proxima in hoc quod lex <i>est</i> saliga habet sedeas et testo tibi ut in x noctes de uilla ipsa egredere debeas. Postea adhuc post decem noctes iterum ueniat ad ipsum et ei testet ut iterum in decem noctes exeat. si adhuc noluerit exire, item tertio decem noctis ad placitum suum addatur ut sie xxx noctes impleatur. si nee tunc uoluerit exire, tunc maniat eum ad mallum et testes super singula placita qui fuerint ibi praestos habeat. Si ipse cui testatum <i>est</i> noluerit inde exire et eum aliqua sunnis non tenuerit et ista omnia quae superius diximus seeundum legem est testatus. Et tunc ipse qui testauit super furtuna sua ponat et roget grafionem ut accedat ad locum ut eum inde expellat. Et quia legem noluit audire, quod ibi laborauit demittat et insuper mal. vui drisittolo hoc <i>est</i> IMCC din. qui f. sol. xxx eulp. iudic.	et si noluerit inde exire, ille qui ei testat cum testibus sie ei testare debet dicat. homo in hoc tibi testor ut in hac nocte proxima in hoc quod lex salica habit sedeas et testo tibi in x noctis de uilla sta exeas. et de postia adhuc deposit x noctes iterum debet ad eum uenire et testare in alias xx noctes ut ^e inde exeat si adhuc exire noluerit. Iterum tertium x noctes adat ut sie xxx noefes impleantur. si nee tunc exyre uoluerit, tunc maniat eum ad mallum et testes suos per singula placita qui fuerunt ^f ibidim pristus abere debet. et sie ipse cui testatum <i>est</i> noluerit uenire et sunnis non tenuerit et sta qwe superius diximus omnia seeundum legem et testatum, tunc ipse qui testauit super furtuna sua ponat et rogit grafionum loci illius accedat ad locum ut eum inde expellat. quia legem noluit audire, et qwod ibidim laborauit demittat et insuper malb. uuedresitelo sunt din. iffco fac. sol. xxx eulp. iud.	et si noluerit inde exire, uile ^c qui ei testat cum testibus. Sie ei testare debet ut in deeim noctes ^d exeat. et si adhuc <i>post</i> x noctes iterum debet ad ipsum uenire ei testare ut iterum x noctes ^d inde debeat exire.. Sex inde noluerit exire, iterum tertio ad deeim noctes placitum addat et sie triginta noctes impleantur. et si nee tunc uoluerit exire, tunc maneat eum ad mallum et testes suos in singulos placitos habeat. si ipse cui testatum est noluerit uenire et eum aliqua sunnis detenuerit et testes quos superius diximus seeundum legem testatus est. Tunc ipse qui testauit ut super furtunam suam ponat et roget grafionem ut accedat ad locum ut eum inde expellat. qui legem noluit audire quod ibidem laborauit demittat et insuper sold. xxx eulp. iudi.	stare debet. et si noluerit inde exire, ille qui ei testet cum testibus ei debet testare ut iterum in decem noctes exeat. Si adhuc post decem noctes iterum debet ad eum uenire et ei testare ut iterum in decem noctes exeat. Si adhuc noluerit exire, iterum tertio decem noctes ad placitum addat et si xxx noctes impleantur si nee tunc exire noluerit, tunc eum manneat ad mallum et testes suos in singula placita qui fuerant pristum sibi habeat. isti ipse cui testum est noluerit uenire et eum aliquas sonnies non tenuerit et ista qwe superius diximus seeundum legem testatur. Tunc ipse qui testauit super furtunam suam ponat et roget graffione ut haccedat ad loco et eum inde expellat. et qui legem noluit audire quod ibidem laborauit amittat et insuper iüfco denrs. qui faciunt sol. xxx eulp.

- A c) aus inde verbessert A 3. d-d) von ursprünglicher Hand am Bande nachgetragen A 3. e) aus u verbessert A 2. f) oder fnerint A 2.
- C c) über der Zeile nachgetragen G 6. c") aus noluerint verbessert G 6. d) ire auf Basur G 6. d"-d") dahinter mehrere Wörter (l...os) getilgt, eingesetzt für getilgtes noluerit exire iterum debet ad ipsum uenire et ei testare similiter ut iterum ad alias decem noctes exinde debeat exire G 5 (vgl. H 10). e) nicht placitum G 5. f) aus mane verbessert G 6. g-g) aus legetestatur verbessert G 5. h) nicht testatum, aus testatam verbessert G 6. h") davor Basur G 6.
- H Titel 45: +¹paratos.
- K p) ille K 80. q) noctis K 80; noctibus K 18. r-r) fehlt K 65. s-s) cutibus K 17. t) ille K 80. u-u) fehlt K 19. v) noctis K 80. w) recedat K 17, 46; inde exeat K 28. x-x) tercio placito K 80; tercio placitum K 33; m placidoi&i7. y) fehlt K 18, 20. z) noctis K 80. a') denuntiset i& 6*5; denuntiat K 17, 18; denunciati C So. b') noctis K 80. c') fuerant K 19. d') xxt K 80. e') ne

sie xxx noctes impleantur. (Et) si nee tunc uoluerit exire, tunc maniat eum ad mallum et testes suos per singula placita, qui fuerunt, ibi(dem) praestos (sibi) habeat. (Et) si ipse, cui testatum est, noluerit uenire et eum aliqua sunnis non (de)tenuerit et *sie* ista (ornnia), quae superius diximus, seeundum legem est testatus, (et) tunc ipse, qui *eum* testauit, super fortunam suam ponat et roget grafionem (loci illius), ut accedat ad locum *ipsum*, ut eum eadnde expellat. Et quia legem noluit audire, quod ibidem laborauit demittat et insuper, mallobergo uuidrisittolo hoc est, MCC denarios qui faciunt solidos xxx eulpabilis iudicetur.

C 5

C6

RIO

K

re illi debet. et si noluerit inde exire, ille qui eum testat eum testibw« debet testare ut iterum inter decem noctes^d inde exeat^d.

et si adhuc ~post de eum noctes noluerit exire, tunc tertio in decem noctes ad placitum^c attendat et sie xxx noctes impleantur. si nee tunc uoluerit exire, tunc eum maniat ad mallum et testes suos qui in singula placita fuerant ibidem secum prestos habeat. et ipse cui testatum est noluerit uenire et si eum aliqua sunnis non detenuerit, et sie ista omnia que superius diximus seeundum «legis testata est»^o. tunc ipse qui ei testauit super fortunam suam ponat et roget grafionem ut accedat ad locum ipsum et eum exinde iactet. et quia legem noluit audire, quod ibidem laborauit amittat et insuper sol. xxx cui. iud.

ille^c debet. Et si noluerit^o inde exire⁴, ille qui eum testat eum testibws debet testare ut iterum in decem noctes exinde exeat.

Et si adhuc post de eum noctes noluerit exire, tunc tertio in decem noctes ad placito attendat et sie xxx noctes impleatwr. et si nee tunc uoluerit exire, tunc eum maneat¹ ad mallum et testes suos qui singula placita faerant ibidem saecum prsestos habeat. Et si ipse cui testatum est noluerit uenire si eum aliqua sunnis non detenuerit, et sie ista omnia que superius diximus secwndwm legem testatvm¹¹. tunc ipse qui eum testauit super fortunam suam ponat et roget graphionem ut accedat ad locum ipsum et eum exinde iactet. Et quia legem¹¹ noluit audire, quod ibidem laborauit amittat et insuper malb. uuidristholo Bunt den. IMCC qui fac. sol. xxx eulp. iud.

illi debent, et si noluerit exinde exire, ille qui testat, eum testibus sie ei debet testare, ut unter decem noctes exinde exeat,

et si adhuc post decem noctes noluerit exire, iterum debet ad ipsum uenire et testare similiter, ut iterum ad alias decem noctes exinde debeat exire, et si adhuc noluerit, iterum decem noctes ad placitum addat, et sie xxx noctes impleat. Si nee tunc uoluerit exire, tunc maniat eum ad mallum, et testes suos in singulos mallos qui ibidem fuernt, secum habere debeat⁺¹ praestos, et si ipse cui testatum est noluerit uenire, et aliqua Summis non detinuerit eum, ipse seeundum legem qua diximus testatus est, tunc ipse qui testauit, super fortunam suam ponat, et roget Grauionem, ut accedat ad locum et ipsum inde expellat, et si ibi aliquid elaborauit quia legem noluit audire, amittat, et insuper malb. uuidre sa thalo MCC den. qui faciunt solid, xxx eulpabilis iudicetur.

terdictor testari⁰ illiP debet eum testibus ut infra decem noctes« inde exeat;^r et si noluerit, iterum ad ipsum cum testibus⁸ ueniat et testetur illi¹ ut infra «alias decem noctes^v secedat^w.

Quod si noluerit, iterum^x tertio placito* uty infra^u decem noctes² exeaV denuntiet^{ai}. Si uero triginta noctes¹⁵ impletsB fuerint⁰ⁱ et^d nec^{ei} tunc uoluerit¹ exire, statimB' illum maniat¹¹ ad mallum¹ et testes suos^k qui ad ipsa placita¹ fuerant^m secum¹¹ prsestos¹⁰ habeatP'. Si autemⁱ ipse cui testatum est uenire noluerit et eum aliqua sunnis¹ non detenuerit⁸ et seeundum legem supra dietam⁴ testatus^u fuerat^{vi}, tunc ipse qui ei testatus est (omnem substantiam suam promittit; si illi supradieta probare non poterit)^w super fortuna^x suau' ponat²ⁱ et grafionem^{2*} roget^b ut accedat ad locum^c et ipsum⁰ inde* expellat⁶; et si ibi¹ aliquid elaborauit¹¹, quia legem¹ noluit audire* amittat¹ et insuper MCO denariis qui faciunt solidos xxx eulpabilis iudicetur.

K17. f) uoluerint K17. g') statum K 80. h') maniat K 46; dsgl. aus manat verbessert K18; K manniat K 17. i') malum K 17. h') suas K 18, 80. V) placida K 17. m') fuerint K 17, 18. ri) seeundum K 80. o') prestus K 80; prestas K 17; presens K 18. p') abiat K 80. q) J eum K 17. r') sumnus K 80. s') detinuerit K 65. t') dictum K 33. u') testatum K 18. v') fuerit K17, 18; fehlt K 80. w') nur in K 79 nachgewiesen. x') fortuna K 24, 80; fortunam K 18, 79. y') suam K 18, 79. z') ponet K 24; ponetur K 79; malum ponat K17. a) so K17, 46, 79 u.a.; garafionem K 18, 29; graphionem K 30, 33; grauionem K 19, 20, 21, 24, 38, 56, 71, 80; comitem K 65. b) rogat K 80. c-c) et ipse K 46, 79; ipsum K 17. d) unde K 17. e) expellet aus expellit verbessert K 18; expellat eum K 79. f) hinter aliquid K18; ibidem K 46. g) aliquit K19. h) laborauit K18; delabrauit K19. i-i) qualem K 17. h) ualere X 17. l) ammittat K18.
1) Glosse praesentes Pithou. 2) Glosse id est comitem K 79.

§ 3. Si uero alium in uillam alienam migrare rogauerit, antequam conuentum fuerit, mallobergo anduutheocho, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.

§ 4. Si uero quis migrauerit et (ei) infra xn menses nullus testatus fuerit, ubi admigrauit securus sicut et alii uicini (manent ille) maneat.

[D: 81]

XLVI. De acfatmire^a

§ 1. Hoc¹¹ conuenit obseruare, ut thunginus aut centenarius mallum indicant et scutum

Titel 46: a) adframire Herold. b) Si quis hoc G.

AI

A2

A3

A 4

45,4	3. si uero quis migrauerit et infra xn menses nullus testatus fuerit, securus sicut et alii uicini maneat.	2. Si quis uero migrauerit et ei infra xn mensis nullius illius testatus fuerit, ubi admigrauit securus sicut alii uicini manent ille maniat.	3. Si uero qui migrauit et infra x menses mallatus uerat et ei infra xn menses nullus testatus fuerit, ubi admigrauit securus sit sicut et reliqui uicini ¹¹ maneat.	3. Si uero qui migrauerit et ei infra xn menses nullus testatus fuerit, hubi alii uicini maneat.

XLVI.
DE HAC FAMIREM

46,1 Hoc conuenit obseruare ut thunginus aut centenarius mallo indicant et scutum in illo mallo habere debent. Et tres homines tres causas demandare debent. Postea requirent hominem qui ei non perteneat et sie fistucam in laisum iacet. Et ipse in cui laisum de furtuna sua quantum uoluerit aut totam furtunam suam cui uoluerit dare.

XLII.
DE ADFATHAMIRE

OC CONUENIT OBSERUAKE. Ut tunginus aut centenarius mallum indicant et scutum in ipsum mallum habere debent et m hominis in causas in mallum ipsum demandent. et postea reqm'rant hominum qui ei non perteniatur et f istucam in lesu iectit. et ipsi in cuius lesu fistucam iectauit de furtunam suam quantum dare uoluerit aut totam furtunam cuius uoluerit dare.

DE ACFATMIRE.
XLVI.

Hoc couenit obseruare ut tunginius aut centenarius mallum indicant et scutum in ipso mallo habere debeat et postea tres homines tres causas demandare debent. et postea requirant homine qui ei non pertineat et festucam in lesu suo iacet. ipse in cuius lesu festucam ietauit de fortunam suam quam turn uoluit dare ut totam fortunam cui uoluerit dare.

XLVI°.
DE ADRAMIRE

Hoc conuenit obseruare ut thunzinus aut centenarius indicant et scutum in ipso mallo habere debet et m homines m causas demandare debent in ipso mallo. et postea requirat hominem quem non pertineat et sie fistuca in lesu iacet. et ipse in cuius lesu ietauit fistuca de furtunam suam quantum uoluerit dare aut totam furtunam cui uoluerit dare.

A g) aus abmigrauit verbessert A 3. h) aus uieim verbessert A 3. t

C i) aus fuerat verbessert G 5. k) aus maneat verbessert G 5.

Titel 46: a) C. XLVI. DE ADCHRAMIRE. In L. Sal. c. 48 G 6a. a") aus homo verbessert C 6.
b) aus ih verbessert G 6. b"-b") auf Basur G 5. c) a aus u verbessert G 6.

H *²malb. anduu theocho. ⁺³noctes. -[^]maneat.
Titel 46: a) Druckfehler für demandare.

K m) h&lienam K 80. n) dmr.K80. o) migrauit K 18. p) fehlt K 46. q) in K 19. r) mensibus K 17. s) fehlt K 46. t) illi K 80.

in ipso jnallo habere debent et ^postea) tres homines tres causas (in mallo ipso) de-
mandare debent. Et postea requirant hominem, qui ei non pertineat, et sie festucam
in lesum <su(um)> iactet. Et ipse, in cuius lesum festucam iaetauit, *dicat uerbum*, de
furtuna sua quantum *ei* uoluerit dare, aut *si* totam *aut mediam* furtunam (suam), cui
uoluerit dare.

G 5

3. Si uero alium in uil-
lam alienam migrare ro-
gauerit antequod con-
uentum fuerit¹, sol. XL
cui. iud.

4. Si uero qui migra-
uerit et ei nullus infra xn
menses testauerit, securus
ibidem moneat* sicut et
reliqui uicini.

06

3. Si uero alium in
tiilla aliena migrare roga-
uerit antequam conuen-
turn fuerit, malb. andun-
theoco iADCCC den. *qui*
fac. sol. xiiV ulp. iud.

4. Si uero qui migra-
uerit et ei nullus inter xn
menses testauerit, secu-
rus ibidem maneat sicut
et alii uicini.

H 10

III. *Si quis uero aliam
uillam alienam migrare
S^^SX^toOTO
den. „,pä faciunt sol. XLV
eulpabilis iudicetur.

II. Si quis uero admi-
grauit, et ei aliquis infra
xn⁺³ Menses nullus testa-
tus fuerit, ubi admigra-
uit, securus sicut alii ui-
cini⁺⁴ consistat.

K

3. Si uero quis alium in 45,3
uillam alienam^m migrare
rogauerit antequam con-
uentum fuerit, MDCCC de-
nariis¹¹ qui faciunt soli-
dos xiiV eulpabilis iudi-
cetur.

4. Si autem quis mi- 45,4
grauerit⁰ in uillam alie-
nam et eiP aliquid infra«
duodecim menses^f seeun-
dum legem⁸ contestatum
non fuerit, securus ibi-
dem consistat sicut et
alii* uicini.

XLVI.

DE ADHRAMIRE

Si quis hoc conuenit ob-
seruare ut tunzinus aut
centenarius mallum indi-
cant et in ipso mallo
scutum habere debet et
tres homines tres causas
demandare debent. et in
ipso mallo postea requi-
retur homini qui ei non
pertinet et ut fistucam in
leso iectit. et ipse in cui
leso fistucam iaetauit di-
cat uerbum de furtuna
sua quantum ei uoluerit
dare^b aut si tota^b aut
media furtuna cuius uolu-
erit dare.

XLVI.^a

DE ACHRAMIRE

I. Siqtthisoc^{am} conuenit
obseruaret tunzinus aut
centerius mallum indicant
et in ipso mallo scutum
habere debent et tres ho-
mines tres causas deman-
dare debent. Et in ipso
mallo postea requiratur
hominem qui ei non per-
tinet et ut festucam *vrif**
leso iectet. et ipse in cui
kesum festucam iaetauit
dicat uerbum de fortuna
sua quantum ei uoluerit
dare aut^c si tota aut media
fortuna cui uoluerit dare.

De Adframire.

Tit. XLIX.

§ I. Hoc conuenit ob-
seruare ut Iunginus aut
Centenarius mallum indi-
cent, et scutum in ipso
mallo habere debet, et
postea tres homines, tres
caussas demaradare*
debent. postea in ipso
mallo requirant hominem,
qui ei non pertinet, et sie
fistucam in laisam, iactet,
et ipse in cuius laisam fi-
stucam iaetauerit dicat
uerbum de fortuna sua,
quantum ei uoluerit dare,
aut si totam, aut si me-
diam fortunam suam cui
uoluerit dare.

XLVIII.

DE AtfFATOMIAE¹»

Hoc conuenit¹ obser- 46,1
uare ut tunginus^c uel cen-
tenarius mallum indicent^d
et scutum in ipso mallo
habeat³ et tres¹ homines*
^hcausas tres^h demandare
debent in ipso mallo; et
requiratur¹ postea homo
qui ei^k non pertinet¹ et
sie fistucam¹¹¹ in laisum²ⁿ
iactet; et ipsi⁰ in cuius
laisum fistucamP iaeta-
ueriti dicat uerbum de
fortuna¹ sua quantum ei
uoluerit⁸ dare.

Titel 46: a) affa thomiae K19; fatomi§ K 80; affatomire K 18; affattoone K 79. b) cumuenit K
K 80. c) tunginu(m) K 80. d) indigent et K 18; indicent ut K 19. e) habeant aus habeat ver-
bessert K 17; abiat K 80. f) testes K 19. g) homini K 17. h-h) causatores K 46. i) requi-
ratur K 18. h) ad eum K 65. l) pertinet causa K 18. m) festucam K 65, 80; fistueum K 46.
n) laisum K 46; lusum K 19; laicum K 17. o) ipse K 17,20, 65; ipsum K 18; in ipso K 19. p) festu-
cam K 17, 20, 65; fistueum K 46. q) ietauerit K 18. r) aus furna verbessert K 17; furtuna K 46, 80.
s) uoluit K 18, 80.

1) Glosse id est sponsalia K 33; de donationibus quae fiunt festuca in sinum ei cui donabatur proiecta
Pithou. 2) Glosse in sinum Pithou.

§ 2. *Postea* ipse, in cuius lesum festucam iactauit <ipse>, in casa ipsius manere debet et hospites tres <uel amplius> suscipere debet, et de facultate sua, quantum ei datur, in potestate sua habere debet. Et postea ipse, cui istum creditum est, ista oinnia cum testibus collectis agere debet.

§ 3. (*Et*) *sie* postea aut ante regem aut in mallo legitimo illi, cui furtunam suam deputauit, reddere debet et accipiat festucam <et> in mallo ipso ante duodecim menses ipsi, quos heredes deputauit, in lesum iactet, nee minus nee maius <et> nisi quantum ei creditum est.

	A1	A2	A3	A4
46.2	ipse in cuius laisum fistucam iactauit in casa ipsius manere debet. Et hospites tres uel amplius collegere debet et de facultatem quantum ei creditum <i>est</i> in potestatem suam habere debet. Et postea ipsi cui isto creditum <i>est</i> ista oinnia cum testibus collectis agere debet.	ipso in cuius leso fistucam iactauit in casa sua manire debet et hospites in suscipere debet et de facultate sua de quantum ei datur in potestate sua abire debet. et postia ipse cui scutum creditum <i>est</i> ista omnia cum testibus colectis agere debet.	et ipse in casa ipsius manere debet et hospites tres suscipere debet et facultatem suam habere debet. et postea ipse cui istum creditum <i>est</i> ista omnia ^a cum testibus collectis agere debet.	ipse cuius lesum fistucam iectauerit ipse in casam ipsius manere debet et ospites ni suscipere debet et facultatem suam habere debet. et postea cui istum creditum est ista omnia cum testibus collegere debeant.
46.3	Postea aut ante rege aut in mallo illius cui furtuna sua depotauit reddere accipiat fistucam in mallo ipso ante duodecim ^{1*} menses quos heredes appellauit in laisum iactet nee minor nee maior et nisi quantum ei creditum <i>est</i> .	postia aut ante regem aut in mallum legitimum illi cui furtunam suam depotauit redere debet et accipiat fistucam in mallo ipsum ante xn minsis ille quos eredes depotauit in leso iaetit nee minus nee maius nisi quantum ei creditum <i>est</i> .	Postea aut ante regem aut in mallo legitimo cui fortuna sua deputauit reddere debet et accipiat in mallo festucam et in mallo ipso ante duodecim menses ipsi coheredes deputauit in lesium iactauit nee minus nee maius nisi quantum ei creditum est.	postea aut ante rege aut in mallo legitimo illi cui furtunam suam deportauerit reddere debet haecipiat et in mallo et ipso ante xn ipse quos credidisse deputauit in lesum iectet nee minus nee maius nisi quantum ei creditum est.
46.4	Et si contra hoc aliquis aliquid dicere uoluerit. Debent tres testes iurati dicere quod ibi fuissent in mallo quem thunginus aut centenarius indixerit. Et quomodo uidissent hominem illum qui furtuna sua dare uoluerit in laisum iam quem elegit fistucam iactare. Nominare debent denominatim illo qui fortuna sua in laiso iaetat et illo quem heredem appellat. similiter nominet	<i>et</i> si contra hoc aliqui aliquid dicere uoluerit, debent m testis iurati dicere quod ibi fuissent in mallum quem tunginus aut centenarius mallum indixerunt, quomodo dixissent hominem illum qui furtuna sua adire uoluit nominare debet, denominat illum cui festucam in laeso iaetat et sie leso iaetatur et illum quem heredem appellat similem nominent.	et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent tres testes iusti dicere quod ibidem fuissent in mallum quem tungimus ⁰ aut centenarius dixerunt et quomodo uidissent illum qui fortunam suam dare uoluit et in lesium iam quem elegit festucam iaetare; et nominare debent, et qui fortunam ^d suam in lesium iaetat et si in lesio iactos et illum quae heredem appellasse nominent similiter.	et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, debent in testes ueraces dicere quod ibi fuissent in malum quem thunzinus aut centenarius indixerunt et quomodo uidissent hominem qui furtunam suam dare uoluerit et in lesium iamque elegit fistucam iaetare. et denominare debet qui furtunam suam in lesium iaetatwr et illum quem heredem appellat semel nominet.

A *Titel 46: a) aus omma verbessert A 3. b) nicht duodecim A 1. c) nicht tunginius A 3. d) aus furtunam verbessert A 3.*

C *c") auf Rasur G 6. d) aus so verbessert C 5. d") für getilgtes iaeta G 6.*

H *b) Druckfehler für manere. c) Druckfehler für debet.*

¹dominauit alias dare uoluit (*durch* alias, *bei Hesseis kursiv gedruckt, stellt Herold zwei Varianten nebeneinander*). ²nominare debent, qui fistucam in laisum electi iactauit.

K *t) festucam K 18, 65, 80. u) iaetauerit K 17; ieetauerit K 18. v) causa Kit. w) mama-TxereK46. x) ospites KIT. y) fehltK46. z) colectisK46. a') autemX46. b') cu(m) K19. c'-c') fortuna sua K19. d') fehlt K17,18,20,21, 65. e') festucam K 65. f) ipse K 19Mo*

§ 4. Et si contra hoc aliquis aliquid dicere uoluerit, ^c debent tres testes iurati dicere^c, quod ibi<dem> fuissent in mallo* quem thunginus aut centenarius indixerunt, et quomodo uidissent hominem illum, qui furtunam suam ^ddare uoluerit^d <et> in lesum <ille> iam quem elegit festucam iactare. ^e<Et> nominare debent denominatim illum, qui furtunam suam in lesum iactat; et sic^e illum, in cuius lesum iactatur, et illum, quem heredem appellat, *jmblice* similiter nominent.

c-c) tres testes habere (d)ebet qui iurati dicant *Herold*.
debent qui fistucam in laisum iactit nee non et *Herold*.

d-d) donauit *Herold*.

e-e) et (n)ominare

C5

postea ipse in cuius leso fistucam iaetauit in casa ipsius manere debet et hospites tres suseipere debet et de facultate sua de quantum ei datwr in potestate habere debet. et postea ipsi creditum *est* ista omnia cum testibus collectis agere debet.

sie postea aut ante rege aut in mallo legitimo Uli cui furtuna sua deputauit reddere ei debet et aeeipiat fistueum in mallo et ipsum ante XII menses ipsi quod heredis deputauit ut in leso^d iactet nee minus nee maius nisi quantum ei creditum est.

et si contra hoc aliquid uoluerit, debent trestestes iurati dicere quod ibidem fuissent et in mallo quem tunzinus aut centenarius indixerunt. et quomodo uidissent hominem illum qui fortuna sua dare uoluit in leso iam quem elegit fistuca iactare. et denominare debent ülo qui furtuna sua in leso iaetauit. et sie illa in cuius leso iactatur et illum quem heredem appellat publici similiter nominat.

O 6

2. Postea ipsi in cuius laesum festucam iaetauit in casa ipsius manere debet et hospites tres suseipere debet et de facultate sua quantum ei datur in potestate habere debet. et postea ipsum cui creditum *est* ista omnia cum testibus collectis agere^{c/f} debet.

3. Sie postea aut ante rege aut in mallo legitimo illi cui fortuna sua deputauit reddere ei debet et aeeipiat festucam in mallo et ipsum ante duodecim mensa ipsi quod heredes deputauit iectet. Nee minus nee maius nisi quantum ei adereditum *est*.

4. Et si contra hoc aliquid uoluerit, debent trestestes iurati dicere quod ibidem fuissent et in mallo quem tunzinus aut centenarius indixerunt. Et quomodo uidissent hominem illum *qui* fortunam suo dare uoluit in leso iam quem elegit festucam iactare. Et denominare debent illi qui fortunam suo in^{dm} leso iaetauit. Et sie illa in cuius leso iactatur illum quem heredem appellat publicae similiter nominat.

H 10

Postea ipse in cuius laisum fistucam iaetauit, in casa ipsius manere^b debet et hospites tres suseipere, et de facultate sua quantum ei datur, in potestate sua habere debet. Et postea ipse cui creditum est, omnia cum testibus collectis, ista agere debet, et

sie postea, ante Regem, aut in mallo legitimo, illi cui fortunam suam deputauerit, reddere debet, et aeeipiat fistucam in mallo ipso. Et ipsum quem haeredem deputauit ante xn menses, in laisio suo iactet nee minus nee maius nisi quantum ei creditum est, et si contra hoc aliquid dicere uoluerit, tres testes habere bebet⁰, qui iurati dicant, quod ibi fuerint in mallo, quod Tunginus aut Centenarius indixerunt. Et quomodo uidissent hominem illum, quod fortunam suam ⁺¹donauit in laisio, illius quam iam elegerat fistucam iactare, et ⁺²dominare debent qui fistucam in laisum iactit, nee non et illum in cuius laisum fistucam iaetauit, et illum quem haeredem appellauit. Similiter nominent

K

Postea ipse in cuius laisum fistucam* iaetauit^u in casa^v ipsius manere^w et hospites^x tres suseipere et de facultate sua quantum ei datur in potestate sua habere debet; et postea ipsey cui creditum est ista omnia cum testibus collectis² agere debet.

Postea aut^a ante regem aut in mallo legitimo illi cui^b fortunam suam⁰ deputauit ei^d reddere debet; et aeeipiat postea fistucam⁰ in mallo ipso¹ ante duodecim menses⁸ ipse quos^h heredes¹ deputauit in laisum^k suum iactent¹ et nee minus nee maius nisi quantum ei creditum est.

Et si contra hoc^m aliquid dicere uoluerit¹¹, debent⁰ tres testes iurati^p dicere quod ibi<f> fuissent in mallo ubi tunginus¹ uel centenarius indixerunt⁸ et quod uidissent¹ hominem illum qui fortunam (suam)^u dedit in laisum illius quem iam elegerat^v fistucam^w iactare^x; et nominare illum debent^y qui fortunam suam in laisum electi^z iaetauit^a kneenon et illum in cuius laisum⁰ fistucam¹ iaetauit^{6 b} et heredem¹ appellauit similiter nominent⁸.

K18. g') mensis iſ 27. h') qui K19; quod ab K 18. i') heredis K 17. ¥) leisumif 17-21. K 56, 71; laisum K 46. v) iactet K 46, 65; iectet K 17. m') hec K 20. ri) noluerit K18, 46. o') *aus debet verbessert K 17.* p.) *aus iurari verbessert K 18; iurari K 17; fehlt K 65.* q') hibi K 17. r') *aus tunginus verbessert K 17.* s') *indixerint K 17, 18.* t') *dixissent K 17.* u') *nur K 33.* v) *elegerant K 18.* w') *aus fistucam verbessert K 17; festucam K 18, 65.* x') *iectare K 18.* y') *debet aus debent verbessert K 17.* z') *selecti K 17.* a) *ieetauit K 18.* b-b) *fehlt K 46; in K 56 am Bande nachgetragen.* c-c) *cuius lusum K 33; cuius lege sunt K 19.* d) *aus fistucam verbessert K 17; festucam K 65.* e) *ieetauit K18.* f) *haeredem K17.* g) *manent K17; appellauit nominatim K19.*

§ 5. Et alteri tres testes iurati dicere debent, quod in casa illius, qui furtunam suam donauit, ille, in cuius lesu festuca iactata est, ibidem mansisset et hospites tres uel amplius ibidem collegisset et pauisset et hospites **Uli** tres uel amplius <ei> de susceptione gratias egissent et in beodo pultes manducassent et *Uli* testes <tres> collegissent.

	A1	A2	A 3	A4
46,5	et altere tres testes iurati dicere debent quod in casa illius qui furtuna sua donauit ille in cuius laisu fistuca iactata est ibidem mansisset et hospites tres uel amplius ibidem collegisset et in beodum pultis manducassent et testes collegissent. Et illi hospites ei de susceptione gratias egissent.	et alteri m testis iurati dicere clebent ^e , qwod in causam illius qui furtuna sua donauit in cuius lesu fistucam iactata est ibidem mansit et ospites in aut amplius collegisset ^m et pauissit et ospites illi m aut amplius de susceptionem gracias egisset et in beodo pultis manducassent et testes collegisset.	et alii tres testes iusti dicere debent quod in casa illius qui fortunam dominauit ille in cuius lesium festuca iactata est ibidem mansisse et hospites tres illi uel amplius de susceptione gratias egissent et in beoto pultes manducassent et testes collegissent.	et alii in testes iuste dicere debent quod in casa illius qui furtunam sua ^m donauit ille in cuius lesu fistuca iactata est ibidem mansissent et hospites m uel amplius ibidem collegisset et pauisset et hospites illi in uel amplius de susceptione gp&tias ^l egissent et testes collegissent.
46,6	Ista omnia illi alii testes iurati dicere debent et hoc q«od in mallo ante regem uel legitimo mallo publico ille quem accipit in laisum furtuna ipsa aut ante regem aut in mallo publico legitimo hoc est in mallobergo ante teoda aut thunginum, furtunam illam quos heredes appellauit publice coram populo fistucam in laiso iactasset hoc est nouem testes ista omnia debent adfirmare.	et sta omnia illi alii tres testis iurati dicere debent et de hoc quanto [^] in mallum aut ante regem uel in legitimo publici qui accipit in lesu furtunam ipsi ante regem aut in mallum legitimus publicum hoc est in mallobergo ¹¹ anteuda aut tuginus, furtunam suam qwod eredis apellauit publici coram homnibw« fistucam in lesu iactassit hoc est VIII testimonia uel testis sta omnia debunt adfirmare.	ista omnia illi alii tres testes iurate dicere debent et hoc quod in mallo aut ante regem uel legem aut legitimo mallo publico et ille qui accipit in lesu fortunam ipse ante regem aut in mallum publicum hoc est ante deuda aut tunginum, fortuna illa quos heredes appellauit publice, quod ex omnibus festucam iactatus sit, nouem testimonia ista omnia adfirmare debent.	Ista omnia illi alii in testes iurare dicere debent et de hoc quod in mallo ante rege uel legitimo mallo publico ille qui haccepit in lesu furtunam suam aut ante rege aut in mallo publico legitimo hoc est in mallo largo ante theuda aut ante thunzino', furtuna illa quos heredes appellauit publice coram omnibttis fistucam in lesu iactasset, hoc est noue testimonia uel testes ista omnia debent adfirmare.

A e) stau debent A 2. e") i *übergeschrieben* A 2. f) nicht gratias A 4. g) aus quanto verbessert A 3. h) nicht mallobergo (dahinter s oder r getilgt) A 2. i) aus thuzino verbessert A 4.

C e) aus ali verbessert G 6. f) nicht testes G 6. g) mit dicere springt G 6 versehentlich auf das gleiche Wort im Anfangssatz von 46,4 zurück, infolgedessen erscheinen die zwischenstehenden Sätze noch einmal. h) aus legit verbessert G 6. i) nicht festucam G 6. k) nicht ille G 6. l) nicht cuius G 6. m) nicht collegissent G 5.

H ⁺³ appellare placuit.

K h) causa K 19. i-i) cui K 17, 19. k) leisunt K 19. l) festucam K 19, 65. m) iectauit K 18. n) mansissent K 17. o) collegisset K 24; collegissent K 17, 65. p) fehlt K 17, 18. q) gratiam K 19. r) beodo K 17, 46, 65; ibode K 18. s) pultis K 46; pulte K 19. t) aus

§ 6. <Et) ista omnia illi alii tres testes iurati dicere debent et <de) hoc, quod in mallo ante regem uel (in) legitimo mallo publico (et) ille, qui accepit in lesum furtunam ipsa(m) aut ante regem aut in mallo publico legitimo, hoc est in mallobergo anttheoda aut thungino, furtunam illam, quos heredes appellauit, publice coram omnibus festucam in lesum *illius* iactasset, hoc est *ut nouem* (testimonia uel) testes ista omnia debent adfirmare.

0 5

et alii tres testes iurati

dicant quod in casa illius qui furtuna iactata est. Ibidem mansissent et hospites tres uel amplius colligissentTM et pauisset et hospites illi tres uel amplius de susceptione gratias egissent et ille testes collegisset.

Ista omnia illi alii tres iurati dicant et hoc quod in mallo ante rege uel in publico mallo hoc *est* legitimo quod ante theoda aut tunzinus furtuna illa quod heredes appellat publici coram omnibwa fistucam in leso illius iactasset, hoc *est* ut noue testes istam omnia debent adfirmare.

06

5. Et alii^o tres tes^r iurati dicere[^] quod ibidem fuissent et in mallo quem tunzinus aut centenarius indixerunt. Et quomodo uidissent hominem illum *qui* fortuna sua dare uoluit in lseso iam quem elegit¹¹ festucam¹ iactare. Et denominare debent illi *qui* fortuna sua in lseso iactauit. Et sie illi^k in cus¹ laesu iaetur et illum quem heredem appellat publicae similiter nominat. Et alii tres testestes iurati dicant quod in causa illius *qui* fortuna sua donauit illi in cuius laesi festuca iactata est ibidem mansisset. Et hospites ibidem tres uel amplius collegisset et pauisset et hospites ili tres uel amplius de susceptione gratias segissent et illi testes tres colligissent

6°: ista omnia. Uli alii tres dicant et hoc quod in mallo ante rege uel in publico mallo hoc *est* legitimo quod ante theoda aut tunzino fortuna illa quos heredes apellant publice coram omnibMS festucam in leso illis iactasset, hoc es^{*} ut nouem testes ista omnia debent adfirmare.

H 10

alii tesfces iurati,

et dicant, quod in casa illius, qui fortunam suam donauit, illi in cuius laisam fistucam iactauit, ibidem mansisset, et hospites tres uel amplius colegisset et pauisset, et ei ibidem gratias egissent, et in beudo suo pultes manducassent, et testes collegissent.

Ista omnia alii tres testes iurati dicere debent, quoniam in mallo legitimo uel ante Regem, illi qui accepit in laisam fistucam fortunam suam donauit, et ille aeeperit in mallo, hoc est, ante Theada uel Tunginum fortunam illam, qua³ hseredem eum appellauit, publice coram omnibus hominibus fistucam in laisam ipse iactasset, et hsec omnia nouem testes debent affirmare.

K

Et alteri tres testes iurati 46,5

debet dicere quod in casa^h illius hominis qui fortunam suam donauit ille^l in cuius¹ laisum^k fistucam¹ iactauit^m ibidem mansisset¹¹ et hospites tres uel amplius colligisset^o et pauisset et ei^p ibidem gratias[^] egissent et in beudo¹ suo pultes⁸ manducassent⁴ et testes colligissent^u ista^v omnia. Alii^w tres^{*} testes iurati ydicere debent[^] quod^z in mallo legitimo uel ante regem ille^v qui accipit^v in laisum suum fortunam^o <suam^d in mallo publico, hoc est^c ante theada^e uel tunginum¹, fortunam^B illam quem¹¹ heredem¹ appellauit publice coram^k omnibus¹ fistucam^m in laisum ipsius¹¹ iactasset. Et haec omnia nouem testes debent^o adfirmare.

Alii^w tres^{*} testes iurati 46,6

manducasset *verbessert* K17; manducasset K 18, 19. u) collegissent K17; collegissefc K19. v) hista K K17. w) AliaK17, 19. x) tres tres K19. y-y) dicebant K19. z) quem K 33, 65. et') üli K18. b') accepit K 17, 18, 19, 46, 65. c') furtunam K 46; fortuna K 17. d') nur K 19. e'-e') ante teda K 17; antetea ut K 19. f) aus tuneginum *verbessert* K 17; tunginus K 19. g') furtunam K 46; dsgl. aus furtunit *verbessert* K 17. h') quam K 19, 65. i') haeredem K 24. k') curam K 17; quoram K18. l') hominibus K19, 46. m') festucam K 65. n'-n') fehlt K 17. o') fehlt K65.

[E; 82]

XLVH. De filtortus, qui lege Salica uiuunt

§ 1.¹ Si quis seruum aut ancillam, caballum uel bouem uel iumentum aut quemlibet rem cum altero agnouerit, mittat eum in tertiam manum. Et ille, apud quem agnoscitur, debet achramire.^x

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 83,1: *Quicumque res aut mancipium aut quodlibet [quolibet B 9,10 u.a.] suum agnoscit [cognoscit B 9,10 u.a.], a possidente aut fideiussorem idoneum accipiat, aut, si fideiussorem petitum non acceperit, res, quas agnoscit, praesumendi habeat potestatem.*

A1	A2	A3	A4
XLVIL DE FILTORTIS	XLIIIL DE FELTORTTJS QUI LEGE SALIC4 UIUENT	DE FILTORTVS QVI LEGEM SALICAM* VIVERIT. XLVII.	XLVII ^o . DE FILTORTIS QUI LEGE SALICA UIUUNT

- 47,1 Si quis seruum aut caballum uel bouem aut qualibet rem super alterum agnouerit, mittat eum in tertia manu. Et ille super quem cognoscitur debeat agramire. et sie eligere aut carbonari- & m ambo manent et qui agnoscit et apud quem cognoscitur, in noctis XL placitum faciant. et inter ipso placito qui interfuerit qui caballo ipso aut uenderit aut cambiauereit aut fortasse in solitudinem dederit. Omnes intro placito isto communiatur hoc est ut unusquisque de cum negotiatoribus alter alterum admoneat.
- Si quis seruum aut ancilla cauallum uel quemlibet rem cum alterum agnouerit, mittat eum in tertia mano^d. et ille quod quem agnoscitur debet agramire. et si intra legere aut carbonaria ambo manent qui agnoscit et cum quem agnoscitur, in noctis XL placitum faciant. et ipsum placitum quanti fuerint qui cauallum ipsum aut uindederunt* aut cambiauereit aut fortasse in solitudinem dederunt, omnia intra placitum stum commoneantur, hoc est unusquisque cum negotiatoribus alter alterum admoniat.
- Si quis seruum aut ancillam cauallum aut bouem uel quolibet* > pecus cum alterum cognouerit, mittat eum^c per tertiam manu, et ille apud quem agnoscitur debet ad hominem ire. et si citra mase^e aut carbonaria ambo manent et qui agnoscit apud quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant. et in ipso placito quanti fuerint qui rem ipsam uendiderunt aut campiauereit aut fortasse iussolutione dederunt, omnes intra placitum istum et communiatur hoc est unusquisque cum negotiatoribus suis
- Si quis seruum aut ancillam caballo bouem uel qualibet rem cum altero agnouerit, mittat eum in tertia manu, et ille apud quem cognoscitur debet adramire. et sie citra ligare aut carbonarius iam commanent qui agnoscit, in noctes XLII placitum faciat. et in ipso placito quanti fuerint qui caballo ipso aut uendiderint aut cambiauereit aut fraudasset in solutione dederunt, omnia inter placitum istum communiatur hoc est unusquisque qui cum negotiatoribus alterum admoneat.

A Titel 47: a) aus SALIAAJf verbessert A 3. b) aus quodlibet verbessert A 3. c) danach uel getilgt A 3. d) nicht manu A 2. e) nicht mare A 3. f) oder uindederint A 2.

C Titel 47: a) C. XLVII. DE FELTORTIS. In L. Sal. c. 49 G 6a. b) aus chitra tera verbessert G 5. c) nicht cambiauereit G 5.

H Titel 47: a) Druckfehler für Si.
*¹ intertatum.

K Titel 47: a-a) De intertatis rebus K 57; De intertaturebus K 19. b-b) De ... homo] Quomodo K 65. c) filltortis K 17. d) fehlt K 18. e) furtas K 18. f) interciare K 18, 33, 46, 65. g) debet K 17, 18, 65, 71; debeant K 33. h) fehlt K 19; in K 65. i) legem K 18. h) aus Salice

Et si citra Ligere^a aut Carbonaria ambo manent, et qui agnosoit et apud quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant. Et in ipso placito, quanti fuerint, qui caballum ipsum *aut* (rem ipsam) aut uendiderunt aut cambiauuerunt aut fortasse in solutionem dederunt, omnes intra placitum istum commoneantur, hoc est <ut> unusquisque <de> cumnegotiatoribus < suis) alter alterum admoneat.

Titel 47: a) mase A 3; mare Herold.

G 5	G 6	H 10	K
XLVH. DE FEL TORTIS QUI SALICALEGE TJIUNT	XLVH. ^a DE FELTORTIS QUI LEGE SALICA UIUANT	De Filtortis qui Salica lege uiuunt. Tit. L.	XLIX. * ^b DE FILTORTIS ^o HOC EST QUALITER HOMO ^d > FURATAS ⁶ RES INTERTIARE' DEBEATE. ^a
Si quis seruum aut ancillam caballum bouem uel iumentum aut quemlibet rem cum alterum agnouerit, mittat eum intertia manu; et ille apud quem agnoscitur debet adhramire. et si ultra ^b ligeri aut carbonaria ambo manent. et qui agnoscit et cum quo agnoscitur, in noctes XL placitum faciant. et in ipso placito quanti fuerint qui caballum ipsum aut rem ipsam uindiderunt* aut cambiauuerunt ^c aut fortasse in solutione dederunt, omnes inter placitum istum commoneantur hoc <i>est</i> ut unusquisque cum negotiatoribus altervtrum commoneant.	1. Si quis seruum aut ancillam caballum bouem uel iumentum aut quemlibet rem cum alterum, mittat eum in tercia manu. Et ille apud quem agnoscitur debet achramire. Et sie inter alligare aut carbonarius ambo manent. Et qui agnoscit et apud quem agnoscitur in noctes XL placitum faciant. Et in ipso placito quanti fuerint qui caballum ipsum aut rem ipsam uendiderunt aut cambiauuerunt* aut fortasse in solitudine dederunt, omnes placitum istum commoneantur hoc <i>est</i> ut unusquisque cum negotiatoribus altervtrum commoneant.	§ I. SSi ^a quis seruum aut ancillam, caballum aut bouem, aut iumentum, aut quamlibet rem sub alterius potestate agnouerit, mittat eam in tertiam manum, et ille apud quem agnoscitur debet adhramire, et si intra Ligerim, aut Carbonariam, aut citra mare agnoscitur, et apud quem agnoscitur, in noctes XL placitum faciant, et in ipso placito, quantumcunqwe fuerint, qui rem •Mpsam uendiderunt, aut cambiauuerunt, aut fortasse in solutionem dederunt, omnes intra placitum istum commoneantur: hoc est, unusquisque cum negotiatoribus suis, alter alterum admoneat.	Si quis qui ^h lege ^l Salica ^k uiuit seruum aut ancillam ^l caballum uel ^m bouem Beu iumentum ^{ll} seu quamlibet ^o rem suam sub alterius potestate ^p agnouerit ^q , mittat eam ^s in ^t tertiam manum ^r ; et ille apud quem agnoscitur ^{ll} debet adhramire ^v . ^w Et si ^w intra Ligere ^x aut Carbonariay ambo manent et ^z qui agnoscit et ^z apud ^a quem agnoscitur ^b , ^c in noctes ^o quadraginta placitum ^d faciant ^e . Et in ipso placito quantumcunqwe fuerint qui rem intertiam [*] uendiderunt ^l aut cambiauuerunt ^{ll} aut fortasse in solutionem ^{ll} dederunt omnes intra placitum istum commoneantur ^{ll} ut ^l unusquisque cum negotiatoribus ^{ll} suis alter alterum ⁿ admoneat.

verbessert K17; Saliga K 20, 24, 25, 33, 38, 71; Salicam K 18. l) ancillam aut K 18. m) aut K 33, K 46, 56. n) aus iubementum verbessert K 17. o-o) seu quemlibet K 46; uel quemlibet K 18. y)V^o testatam K 19, 33. q) cognouerit K 19; inuenerit K 17. r) mitti ad K 17. s) eum K 17, 18; eiK19. t-t) terciam manum K 33; tertium manum K 56; tercia manu K 17. u) adnoscitur K 17; cognoscitur K 19. v) adramire K 17; adehramire K 65; adhrammire K 20. w-w) quisque si K 17. x) aus Legere verbessert K 18; Legere K 19 (nach Hesseis auch K 17). y) Carbonarius K 19. z-z) qui agnoscitur et K 46; qui agnoscitur K 18; agnoscitur K 17. a') apud K 46. b') agnoscit K 19. c'-c') noctes K 17; innocentes K 19. d) placita K 19. e') faciat K 17. f) interciam K 18, 33. g') uindiderunt K 46; uel uindiderunt K 18; uel uendiderint K 17. h') cambiauuerunt K 18; cambiauuerint K 17. i') aus solationem verbessert K 17; solutionem K 46. k') aus commoniantur verbessert K 17; commoneantur K 28, 56. V) et K 33; fehlt K 46. m') negotiatoribus K 24, 33. n') alterius K 18, 46.

§ 2. Et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non (de)tenuerit et ad placitum uenire distulerit, tunc ille, ^bqui cum eo ^bnegotiauit, mittat tres testes, quomodo ei ^cnuntiasset, ut ad placitum <suum) ueniret, et alteros tres, quod publice ab eo et idoneo negotiasset⁰. Istud si fecerit, exiit se de latrocinio. (Et) ille, qui non uenerit, ^dsuper quem <m>^d testes iurauerunt, ille erit latro (*et für*) illius, qui (*res suas*) agnoscit, et pretium ^ereddat illi, qui cum eo negotiauit, et ille^e secundum

b-b) cum quo *Herold*. *c-c)* maniauerit quod ad placitum ueniat, et alios tres similiter habeat quod publice cum eo negotiarit *Herold*. *d-d)* si super eum *Herold*. *e-e)* ei reddatur et omnia *Herold*.

	A1	A2	A3	A4
47,2	Et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non tenuerit et ad placitum uenire distulerit, tunc ille qui cum eum negotiauit mittat tres testes quomodo ei nunciasset ut ad placitum ueniret. Et alteros tres quod publicae ab eo negociasset. istud si fecerit, exiit se de latrocinio. Et ille qui non uenerit super quem testes iurauerunt, ille erit latro illius qui agnoscit et praetium reddat ille qui cum illo negotiauit et ille secundum legem componat. Ille qui res suas agnoscit	et si quis comonitus fuerit et sunnis <i>non</i> tenuerit et ad placitum uenire distulerit, tunc ille qui cum eum neguciauerit mittat ni testis quomodo ei nunciasset* ut in placitum uenerit, alteriws in quod publici ab eum et doniter neguciaussit. sto si ficerit, exsui se ad latronicium. ille <i>qui non</i> uenerit super quem testes iurauerwnf, ille erit latro illius qui agnoscit precium reddat illis. secundum legem componat illi qui res suas agnoscit.	communitus fuerit et eum sunnis non detenuerit et ad placitum uenire distulerit. Ille qui cum eo negotiauit mittat testes m quomodo ei nunciasset et ut ad placitum suum ueniret, et alteros m quod publice negotiasset et idoneo. istud si fecerit, exiit se de latrocinio. ille qui non uenerit super quem m testes iurauerint, ille erit latro illius qui agnoscit et praetium reddat. Ille qui cum eo negotiauit et ille ei secundum legem componat qui res suas agnoscit.	et si quis admonitus fuerit et sunnis non detenuerit et ad placitum uenire distulerit, ille qui cum eo negotiauit mittat ni testes quomodo ei mandasset ut ad placitum uenire, alterius m quod publice ^h ab eo et huniter negotiasset. istud si fecerit, exit de latrocinio. Ille qui non uenerit super quem testes iurauerunt, ille erit latro illius qui agnoscit et precio reddat illi qui cum eo negotiauit et secwndwm legem componat illi qui res suas agnoscit.
	ista omnia in illo mallo debent fieri ubi ille <i>est</i> gamallus super quem res illa primitus fuit agnita aut intertiata.	sta omnia in illum mallum debent fieri ubi ille <i>est</i> gamallum super quem res illa primitus fuerit agnouta aut in terciam manum missa.	ista omnia facere debet in mallo ubi est hamallus super quem res illas agnoscit aut in terciam manu missa fuerit.	istud omnia in illo mallo debent uenire hubi ille est caballus super quem res ille primitus fuerit agnita aut in terciam manu fuerit posita.
47,3	Quod si trans legerem aut carbonaria manent cum quibus res illa agnoscitur, Lxxxnoctis lex ista custodiatur.	qwod intra legere aut carbonaria ambo manent cum quibus agnoscitur, in noctis LXXX lex sta custodiatur. ¹	qwod si trans legem aut Carbonariam ambo manent cum quibus agnoscitur, in octuaginta noctes lex ista custodiant.	qwod se trans legere aut carbonarias manent cum quibus res agnita fuerit, in LXXX noctes lex ista omnimodis custodiatur.

A *f'*) davor Rasur no — A 2. g) nicht nunciasset A 3. h) aus publice verbessert A 4. i) in A 2 folgt hier die große B-Interpolation: x u m = 42; XLV = 43; XLVI = 63,1; XLvn = 62; XLvni,1 = 44,1 und 2; XLvm,2 = 41,12; XLvm,3 = 41,13; XLVHI,4 = 41,15.

C d) aus negociauerat verbessert G 5. e) aus exiuit (so Hesseis) verbessert G 5. f) nicht qui G 6. g) davor c getilgt G 6. h) aus debet verbessert G 6. i) über u ein Buchstabe getilgt G 6. k) aus carbonarius verbessert G 6.

H ⁺²apud quem suas res agnoscit.

K o') fehlt K 18. p') aus commoniti verbessert K 17; communitus K 18. q') nur K 17. r') sumnis K 33. s') fehlt K 46. t') detinuerit K 65. u') negociauit K 24. v') enunciasset K 24;

legem componat ^filli, qui res suas agnoscit¹. Ista omnia «in illo mallo debent fieri, ubi ille est gamallus, super quem res illa primitus fuerit agnita aut ^hin tertia(m) manum (fuerit) naissa¹¹.

§ 3. Quod si trans Ligere¹ aut Carbonaria <ambo) manent, cum quibus res {illa) agnoscitur, in LXXX noctes lex ista <omnimodis> custodiatur.

f-f) cum quo negotiauit *Herold*,
h-h) intertiata A 1, D-K, *Herold*.

g-g) facere debet in mallo ubi ipse rhamallus esse uidetur *Herold*,
i) legem A3.

05

06

H 10

K

et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detricauerit et ad placitura uenire distulerit. Ille qui cum eo negociauerit^d, mittat trestestes quomodo ei negociasset ut ad placitum ueniret et alios tres quod publice ab eo idoneos negociasset. istud si sie fecerit, exuit^e. Sed de latrocinio ille qui nouerit super quem testes iurauerint ille erit lator illius qui agnoscit et precium reddat ille qui cum eo negociauit et ille se eundwm legem componat. Ille qui res suas agnoscit.

2. Et si quis commonitus fuerit et eum sunnis non detenerit et ad placitum uenire distulerit, ille qui cum eo negotiauerit mittat tres testes quomodo ei nuntiasset et ad placito uenisset. Et alios tres quod publice ad eum idoneo negociasset. 3. Istud si fecerit, exhibit sed de latrocinio. ille qui nouerit super quem testes iurauerunt ille erit lator illius qui agnoscitur et pretium reddat ille qui eum negociauerit. et ille se eundwm legem componat illi qui¹ res suas agnoscit.

Si quis uero commonitus fuerit, et Sumis eum non detinuerit, et ad placitum uenire distulerit, tunc ille cum quo negotiauit mittat tres testes, quomodo ei maniauerit, quod ad placitum ueniat. Et alios tres similiter habeat, quod publice cum eo negotiauerit, istud si fecerit, exuit se de Latrocinio, ille autem qui amonitus non uenerit, si super eum testes iurauerint, erit lator et für illius qui res suas agnoscit, et pretium ei reddatur, et omnia se eundwm legem componat, ⁺²cum quo negotiauit.

Si quis⁰ uero commonitus^P fuerit (et non uenerit) ^{•*} et aliqua sunnis¹ eum⁸ non detenerit^{*'} et ad placitum uenire distulerit, tunc ille qui cum eo negotiauit^u habeat tres testes quod enuntiasset^v ut ad placitum uenire debuisset ^wet alios ^w tres similiter^x habeat quod publice cum eo negotiasset^v.

^zHoc si^z fecerit, exuit^a se de latrocinio^b (suo)^c. Ille autem^d qui ammonitus^d non uenerit super quem <tres>^e testes iurauerint erit lator illius qui res suas agnoscit¹; et ei se eundwm legem ipsas componat⁸ et insuper pretium¹¹ illi¹ reddat qui cum eo negotiauit^k. Ista omnia ubi suus hamallus¹¹ est super quem^m res primitus agnita fueritⁿ aut⁰ intertiata^P fieri« debeant^f.

ista omnia in mallo debent fieri ubi ille *est* amallus super quam res illa primitus agnouita aut in tertia manu missa.

4. ista omnia in mallo debent^h fieri ubi illi est hamallus super quem res illas primitus agnouita¹ fuerit aut in tertia manu misit.

Ista omnia facere debet in mallo, ubi ipse rhamallus esse uidetur, super quem res primitus agnita fuerit, aut intertiata.

quod si trans ligeri aut carbonaria maniat cum quibws agnoscitur, in octuaginta noctes lex ista custodiatur.

5. Quod si trans legere aut carbonarias^k manent cum quibws agnoscitur, in octoginta noctes lex ista custodiatur.

Quod si trans Ligerim aut Carbonariam ambo manent, ille apud quem res agnoscitur, in noctibus LXXX lex ista custodiatur.

Quod si trans Ligerem^s aut Carbonariam^{*} manet^u ille apud quem res^v agnoscitur^{*}, in noctibus octoginta lex ista custodiatur^{*}.

denuntiasset K 19; ei nuntiasset K 17; ei nunciasset (ei nachgetragen) K 18; eum enunciasset K 46. K w'-w') et alios (aus alius verbessert) K 18; et alius K 19, 46; alias K 17. x'-x') similiter tres K 19. y') negociasset K 18, 24; negotiat(us) sit K 65. z'-z') Si hoc K 18. a) aus exiuit verbessert K 17; exiuit K 18, 28, 46. b) latronitio K 46. c) nur K 19. d-d) qui admonitus K 65; quia manitus K 19. e) nur K 17. f) agnosceat K 17. g) componat K 17. h) precium K 18, 33. i) illius K 19. k) negociauit K 18, 24; negotiat(us) e(st) K 65. l) amallus K 17, 79; acmallus K 19. m) fehlt K 19. n) fuerint K 18. o) an K 17; fehlt K 46. p) interciata K 33. q) aus fuerit verbessert K 18. r) aus debent verbessert K 46; debeat K 19. s) Legerem K 24; Ligere K 17. t) aus Carbonaria verbessert K 17. u) ambo manent K 46. v) fehlt K 17, 18, 19, 46. tu) cognoscitur K 18. x) continatur K 18.

1) Glosse id est debitor K 79; qui suseipit causam ad mallandum in vicem alterius *Pithou*.

[D; 83]

XLV^m. De falso testimonio

§ 1. Si quis falsum testimonium praebuerit <uel iurauerit), mallobergo calistanio sunt, DO denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

[£: 84] § 2. Si uero cuicumque (aliquid) fuerit inculpatum, quod periurasset, et ei fuerit adprobatum, III de ipsos iuratores {solidos xv culpabiles iudicentur) quisque illorum. [§ 2. Si cuicumque aliquid imputatum fuerit, quod aliquid periurasset^d, et non potuerit adprobari,

§ 3. Uli uero, qui super HI fuerint, quinos solidos condemnentur.

Titel 48: a) periuratus sit Herold.

	AI	A2	A 3	A4
	XLVIII. DE FALSO TESTIMONIO	XLUnil. DE FALSUM TESTIMONIUM	DE FALSO TESTIMONIO. XLVIII ^a .	XLVHI ^o . DE FALSO TESTIMONIO
48,1	1. Si quis falso testimonio perhibuerit, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.	1. Si quis falsum testimonium preberit uel iurauerit, mal. calistanio swwt din. DC fac. sol. xucul. iud.	1. Si quis falsum testimonium praebuerit, sold. xv culp. iudi.	1. Si quis falsum testimonium prebuerit, DO denrs. qui f. sol. xv culp.
48,2.3	2. Si cuicumque fuerit inculpatum quod periurasset, iuratores quinos sol. condemnentur.	2. Si cuiuscumque aliquid fuerit inculpatum quod ^b periurasset et probatus fuerit, iuratoris quinus sol. condemnentur.	2. cuiuscumqwe fuerit reputatum quod periurasset et ei fuerit adprobatum, iuratores solid, xv culp. iud.	2. Si cuiuscumqwe aliquid fuerit inculpatum et periurasse fuerit adprobatum, xv sol. componat.
48,4	3. Hie uero cui adprobatum fuerit exopl. capl. et dil. atque causa extra hoc DO din. qui f. sol. xv cupl. iudic.	ipsi uero cuius adprobatum fuerit excep. cap ^z -tale et causam extra hoc sol. xtr cul. iud.	et ipse qui iurat sold. quinque culp. iud.	3. Ipse uero cuius adprobatum fuerit exceptis captl. et dilt. sol. xv culp.

	xLvnn. DE TESTIBUS	L. DE TESTIBUS	DE FALSO TESTES. xvm>.	XLVIII ^o . DE TESTIBUS
49,1	1. Si quis testis necesse abuerit ut donit et fortasse testes nolunt adpl-	1. Si quis testes necesse abuerit et fortasse testis ad placitum nolunt	1. Si quis testibus necesse habuerit ut donent et fortasse testes nolue-	1. Si quis testes necesse habuerit ut donet et fortasse testes nolunt

A Titel 48: a) Titel 48 und 49 sind in A 3 vertauscht. b) Abkürzungsstrich im d A 2.
Titel 49: a) lies XLV^m (Titel 48 und 49 sind vertauscht) A 3.

C Titel 48: a) C. XLVin. DE FALSO TESTIMONIO. In L. Sal. c. 50 G 6a.
Titel 49: a) C. XLIX. DE TESTIBVS. In L. Sal. c. 51 G 6a.

H Titel 49: a) nicht non.

K Titel 48: a) fehlt K18. b) quia K19. c) imputauerit K17. d-d) se periurasset K18, 28, 33, 49, 65, 71; periuraret K 46; semper iurare et K19. e) potuit K18. f) affirmare K 65; adprobare K 18, 20. g-g) semper iurasset K 19. h) affirmare K 65; adramire K 28, 49. i) periuratoribus iē2?7cuiiuratoribus.K iS;adiutoribusconiuratoribus|C 20. Je) periuriiK J9;periuriait 17. l) ipsi

§ 4. Ipse uero, cui adprobatum fuerit, excepto capitale et dilatura atque causa extra hoc DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

(*DG denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.*)

XLIX. De testibus^a

[XLIX. De testibus (adhibendis).] [D: 85]

§ 1. Si quis testes necesse habuerit ut donet, et fortasse testes nolunt ad placitum

[§ 1. Si quis testis necesse habet ut donet, et fortassis testis non uult ad placitum uenire, ille,

Titel 49: a) falso testes A 3.

G 5

C 6

H 10

K

XLVIII. DE FALSUM TESTIMONIUM

XLVIII^a DE FALSUM TESTEVTONIUM

De falso Testimonio. Tit. LI.

L. DE FALSO TESTIMONIO

1. Si quis falsum testimonium prebuerit, sol. xv cul. iud.

1. Si quis falsum testimonium prebuerit, DC den. qui fac. sol. xv culp. iud.

§ I. Si quis falsum testimonium prebuerit DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

1. Si quis falsum testimonium prebuerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

2. Si uero cuiuscumque aliquid fuerit inputatum et periurasse adprobatur, tres de ipsos iuratores xv sol. cul. iud. quisque illorum.

2. Si uero cuiuscumque aliquid fuerit inputatum et periurasse adprobatur, III de ipsis iuratores xv sol. culp. iud. quisquis illorum.

II. Si cuiuscumque aliquid inputatum fuerit, quod aliquid periuratus sit, et non poterit adprobari uenire. den. qui faciunt solid. xv culpabilis iudicetur.

2. Quod si alicuius aliquid inputauerit quod se periuraret et non poterit adfirmare¹, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

illi uero qui super tres fuerint quinos sol. soluunt.

3. Illorum uero qui super ni fuerint quinos sol. soluunt.

Alii uero qui super tres fuerint, singuli quinis solidis id est, cc den. culpabilis iudicentur,

3. Si alicui fuerit inputatum quod se periurasset et hoc qui inputauerit adfirmare¹¹ potuerit, tres de ipsis coniuratoribus¹ periuri^k unusquisque illorum DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

ipse uero cuius inputatum fuit excepto causa uel capitale aut delatura xv sol. cul. iud.

4. Ipse uero cuius inputatum fuerit excepto causa uel cul. et del. xv sol. culp. iud.

ipse uero cui inputatum fuerit, excepta causa, uel capitale et delatura cc den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

4. Alii uero qui super ipsos¹ tres fuerint quinosⁿ solidis^o culpabilis iudicentur¹¹.

5. Ipse uero cui inputatum fuerit excepto causa uel capitale et delatura¹ DC⁸ denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

XLVnrr.

DE TESTIBUS

1. Si quis testes necessarium habuerit daret et fortasse testes nolunt ad

xLvmi.^a

DE TESTIBUS

1. Si quis testibus necessarium habuerit dare et fortasse testes nolunt

De Testibus adhibendis. Tit. LII.

§ I. Si quis testis necesse habet, + ut donet, et fortassis testis non^a uult

LI. DE TESTIBUS ADHIBENDIS^a

1. Si quis testes¹ necessarios^b habuerit^o et fortasse ipsi^d ad placitum

K 46, 65; ipsius K18; fehlt K 80.

m-m) fehlt K 18.

n) quinos K 65.

o) solidos K 33; sol. K 65. K

<p) Ipsi K 46, 80.

q) fehlt K 18.

r) dil. K 80.

s) quingentis K 17.

Titel 49: a) aus adhibendus verbessert K 17.

b) necessarius K 18, 19, 46, 80.

c) aus habuerint

verbessert K17; abu(erit) K 80.

d) ipse K18, 19, 46.

1) Glosse tres testes credo K 79.

uenire, ille, qui eos necessarios habet ad satisfacere, manire illos cum testibus debet ad placitum, ut ea, quae nouerint, iurati dicant. *qui eos necessarium habet, manire illos debet cum testibus, ut de eo, quod uiderunt, testimonium praebeant.]*

§2. ¹Si uenire noluerint et eos sunnis non detricauerit, mallobergo uuidridarohi hoc est, DO denarios qui faciunt solidos xv <unus>quisque illorum culpabilis iudicetur.¹

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 8,4: Si ad locum statuto die uenire dissimulauerint et non ab aliqua fuerint infirmitate aut publica occupatione detenti, senos solidos multae nomine inferant.

	AI	A2	A 3	A4
	citum uenire, ille qui eos necessarius habet satisfacere et manere eos cum testibus debet ad placitum ut ea quae nouerunt iurati dicant.	uenire, ille qui eos placitum necessarium abire satisfacere manire illos debet ut ea quae nouerunt ^b iurati dicant.	rint ad placitum uenire, ille qui eos necessarios habet satisfacere uenire illos debet ut ea <i>que</i> noluerint iura dicant.	ad placitum uenire, ille qui eos necessarium habet satisfacere manire illos debet cum testibus ad placitum ut ea qui nouerit iurati dicant.
49.2	2. Si uenire noluerint et os sunnis non tricauerunt, mal. uuidri darchi hoc <i>est</i> DC din. qui f. sol. XV quisque illorum culp. iudic.	si uenire noluerint et eos sunnis <i>non</i> tenuerint, DC din. fac. sol. xu cul. iud.	2. Si uenire noluerint et eos sunnis non detenerint ^c , solidos xv culp. iudi. unusquisque illorum.	2. si uenire noluerint et eos sunnis non tricauerint, hunius illorum DO denrs. qui f. sol. xv culp.
49.3	3. si uero praesentes fuerint uocati in testimonium et noluerint ea quae nouerint iurati dicere et ferbanniti fuerint, DCM din. qui f. sol. xv culp. iudic.	2. Quisquis illorum si uero praesentis fuerint iurati in testimonium uocati et noluerint iurati dicere ea quae nouerunt et ferbanniti fuerent, DC din. qui fac. sol. xtr cul. iud. unusquisque illorum.	3. Si uero praesentes fuerint in testimonio uocati et noluerint ea <i>que</i> nouerint ^d iurati dicere et ferbanniti <i>uenerint</i> , sold. xv culp. iudi.	3. Si uero praesentis noluerint iurati dicere ea <i>que</i> nouerint et ferbanniti fuerint, hunusquisque illorum DO denrs. qui f. sol. xv cup.

LX.
DE FIDES FACTAS^a

LI.
DE FIDIS FACTAS

DE FIDE FACTIS.
L.

L.
DE FIDES FACTAS

50,1	1. Si quis ingenuus aut letus alteri fidem fecerit, tunc ille cui fides facta <i>est</i> in XL noctes aut quomodo illius cum testibus uel cum illo qui praecium adpreciare debent accedere	1. Si <i>quis</i> ingenuus uel letus alteri fidem fecerit, tunc ^b ille cuius fidis facta <i>est</i> in XL <i>noctes</i> aut quomodo placitum <i>fecerit</i> ut quando fedem fecit ad domum illius qui fidem	1. Si <i>quis</i> ingenuus aut litus fidem fecerit, tunc ille cui fides facta <i>est</i> in XL noctis aut quomodo pacitum fecerit quando fidem facit ad domum illius qui fidem fecit cum	1. Si quis ingenuus aut litus alterum fidem fecerit, tunc ille cui fides facta <i>est</i> in XL noctes aut quomodo placitum fuerit quando fidem fecit ad domum illius qui fidem
------	--	--	--	---

A b) *oder nonevint* A 2. c) *aus detenerit verbessert* A 3. d) *aus nouerit verbessert* A 3.
Titel 50: a) S «Öer der Zeile AI. b) c über der Zeile A 2.

C b) *aus nouerent verbessert* G 5.
Titel 50: a) C. L. DE FIDE FACTA. In L. Sal. c. 52 G 6a. b-b) *aus FIDE FACTA verbessert* G 5.
c) *aus alteri verbessert* G 6. d) *über der Zeile nachgetragen* G 5.

K e-e) uenire noluerit K 19; noluerint uenire K 18. f) *necessarius* K 18, 19, 80. g) *abet* K 80.
h) *manire* K 18, 46. i) *aus illus verbessert* K 18; *illus* K 80; *illius* K 46. h) *eam* K 80.
l) *que aus qui verbessert* K 17; *qui* K 19, 80. m) *sciunt* K 19; *stiunt* K 17; *eciunt* K 80. n) *iauitantes* K 19, o) *noluerit* K 17, 19. p) *ut* K 19. q) *detenerint aus detenerit verbessert*

§ 3. Si uero praesentes fuerint (iurati) in testimonium uocati et noluerint ea, quae nouerint, iurati dicere [et ea, quae uiderunt, testimonium praebere noluerint] et ferbanniti fuerint, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur (unusquisque illorum).

L. De »fides factas^a

[D: 86]

§ 1. Si quis ingenuus aut letus alteri fidem fecerit [et noluerit soluere], tunc ille, cui fides facta est, in [XIV siue~\ XL noctes aut quomodo placitum fecerit, ^b quando fidem fecit^b, ad domum illius,

Titel 50: a-a) fide facta C, Herold; vgl. A 3, K. b-b) is qui fidem dedit Herold.

G 5

placitum uenire. Hic qui eos habet necessarios ad satisfacere manire illoa debet cum testibws ad placitum ut ea que nouerint¹ iurati dicant. si uenire *ndluerint* et sunnis non detricauerit, xv sol. quisque illorum conponat.

2. Si uero presentes fuerit et in testimonio uocati et noluerunt iurati dicere ea que, *no|xexint* et forbanniti fuerint, sol. xv cui. iud.

G 6

ad placitum uenire, ille qui eos habet necessarios ad satisfacere manire illis debet cum testibus ad placitum ut ea *que* nouerint iurati dicant
2. si uenire noluerint. Et sunnis non detinuerit, DG den. qui fac. sol. xv quisquis illorum conponat.

3. Si uero presentes fuerint in testimonio uocati et noluerint iurati dicere ea *que* nouerint et forbanniti fuerint, DO den. qui fac. sol. xv culp. iud.

H 10

ad placitum uenire, ille qui eos necessarium habet, manire illos debet cum testibus, ut de eo quod uiderunt testimonium prsebeant, et si uenire noluerint, et eos Sumis non detinuerit, unusquisque illorum DO den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

II. Si uero presentes in testimonium. fuerint uocati, et ea quae uiderunt, testimonium praebere noluerint, et perbanniti fuerint, DO den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

K

^euenire noluerint^c, ille qui eos necessarios¹ habet⁸ manire¹¹ illos¹ debet cum testibus ad placitum ut ea^k quae¹ sciuntTM iurantesⁿ dicant.

2. Si uero noluerint⁰ 49,2 uenire et^p eos sunnis non detinuerit^{«*}, unusquisque illorum¹ DC denarios qui faciunt⁸ solidos xv conponat^{*}.

3. Si uero ^upraesentes 49,3 fuerint ad^u testimonium^v uocati et noluerint^w iurando dicere ea^x y quae sciunt[^] et ferbanniti fuerint, DC denariis qui faciunt solidos xv unusquisque^{*} ipsorum^{bⁱ} ^{cⁱ}culpabilis iudicetur^{0ⁱ}.

L.

DE »»FIDES FACTAS*

1. Si *quis* ingenuus aut litus alteri fidem fecerit, tunc ille cuius fides facta est in XL noctes aut quomodo placitum fecerit quando fidem^d fecit ad domum illius ambulare

K 33; detinuerit K 65. K 17, 18, 20, 65, 80. w) noluerunt K 46; noluerit K 19. ds gl. aus ferbannitum verbessert K 17; ferbanniti K 19; ferbanati K 18. unus que K 18. b') illorum K 24; fehlt K 17, 19.

Titel 50: a-a) fehlt K 19. e-e) ei fidem K 18, 46, 80.

1) Glosse qui wadium alteri dat et postea persolvere spreuerit Pithou.

L.^a

DE FIDE FACTA

1. Si *quis* ingenuus aut litus alterius⁰ fide fecerit, tunc ille cuius fides facta est in XL noctes aut quomodo fecerit quando fidem fecit ad domum illius ambulare debet cum

r) eorum K 65. u-u) presentis fuerint ad K 80; presens fuerit a K 19. x) eam K 17. b') illorum K 24; fehlt K 17, 19.

b) cuius K 18, 19.

De fide facta.
Tit. LIII.

§ I. Si quis ingenuus aut lidus, alteri fidem fecerit, et noluerit soluere, tunc ille cui fides facta est, in noctes x n siue XL aut quomodo placitum fecerit, is qui fidem dedit,

s) facit K 33. y-y) que sunt K 19. c'-c') vor unusquisque K 19, 65; culp. iudicentur K 33.

c) aus fide verbessert K 17; fidem iC 19. g) domo K 80.

LII. ^aDE EO QUI FIDEM FACTAM ALTERI REDDERE NOLUERIT¹.»

1. Si quis ingenuus aut lidus alteri fidem fecerit², tunc ille cui¹⁰ fides⁰ facta est quadraginta noctes aut quomodo placitum fecit^d quando ^efidem ei^o fecit^{*} ad donum[«] illius

t) conponant K 56; culp. iud. K 19, 46. v) testimonio K 19, 46. z) forbanniti K 33, 65. a') unus quique K 17;

d) facit K 19. f) facit K 19.

2) Glosse id est fideiussor extiterit K 79.

qui fidem fecit^c, cum testibus uel cum illis, qui pretium adpretiare debent, uenire debet. Et si ei noluerit fidem factam soluere, mallobergo thalasciasco^d hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur super debitum <uero>, quod fidem fecerit.

§ 2. *Et si adhuc noluerit componere (quod deb(e)t), debet eum ad mallum manire et sie nestigan thigius mallare debet:* „Rogo te, thungine, ut nestigan thigius gasachio meo illo, qui mihi fidem

c) aecepit *Herold.*

d) hucchrammito A 2.

A1	A2	A3	A4
debet. Et si ei noluerit fidem faeta soluere, mal. thalasciasco hoc <i>est</i> sol. XY super debitum quod fidem fecerit eulp. iudic.	fecit cum testibus uel cum illis qui precium adpretiare debent uenire debet. et si ei noluerit fidem faeta soluere, mal. ^c hucchrammito sunt din. DG fac. sol. xu cul. iudi. super debitum quod fidem fecerat.	testibus uenire debet uel qui pretio adpretiare debent. et ei si noluerit fide faeta soluere, sold. xv eulp. iudicetur supra debitum quod fidem fecerit.	fecit cum testibws uel cum Ulis qui precio adpreciario debet. et si noluerint fidem factam dissoluere, DC denarios qui faciunt sol. xv eulp. Supra debito uero quem fecerat
50,2 2. Si adhuc noluerit componere, debet eum ad mallum manire et sie nexti canthichius mallare debet. Rogo te thungine ut nexti canthichus gasacio meo illo qui mihi fidem fecit et debitum debet. et nominare debet quäle debitum debeat unde ei fidem fecerat. Tunc thunginus dicere debet. nexte ganthichio ego illo in hoc quod lex salega ait. Tunc ipse cui fides faeta <i>est</i> testare debet ut nulli alteri nee soluat nee pignus donet solutionis nisi ante ille impleat quod ei fidem fecerat. Et festinanter ad domum illius illo die antequam sol colloct cum testibus ambulare debet et rogare sibi debitum soluere. si hoc noluerit facere, solem ei colloct. Tunc si solem collocauerit, cxx din. qui f. sol. in	2. si adhuc noluerit componere quod debit, ad mallum eum manire debet et sie ^d nexti cantigyus ^d mallare debet. rogo te tungyne ut ^c nexti cantigyus ^c gasacium meum illum qui mihi fidem fecit et debitum debet. et numerare quäle debit dibiāt unde fidem fecerat. tunc tunginus dicero debit. ^f *nexti cantigium ^f ego illum in hoc quod lex salica abit. tunc ipse cui fidis faeta <i>est</i> debit testare ut nulli alteri nee soluat nee pignus donit solucionis nisi ante componat <i>quod</i> ei fidem fecit. et cum testibus ambulare et rogare debit ut debitum suum soluere dibiāt. et si adhuc noluerit soluerem, solem ei colecit. et tunc si ei solem collegaue-rit, sol. in super superior	2. Si adhuc noluerit componere, debet eum ad mallum manire et sie nestiganti huius mallare. Rogo te tungire ut nestiganti his sagatio meo ille qui mihi fidem fecit et debitum debet. nominare qualem debitum uel un-dem fidem fecit. Tunc tunginus dicere debet. nestigante ego illum in hoc teneo quod lex salica habet, et tunc ipse cui fides faeta est debit testare ut nulli alteri nee soluat nee pignus donet solutionis nisi ante quod ei impleat quod fidem fecit. et festinanter in domum illius qui ei fidem fecit cum testibus ambulare debet et rogare sibi debitum soluere, solem ei euleet. et si sol eulcauerit, tres solid, super debitum su-	2. si adhuc noluerit componere debet et ad mallum manire et sicti cantidios mallare. Rogo te thunzinus ut instigante cuius cassatium meum illo qui fidem michi fecit et debitum dedit. tunc nominare debet qualem debitum uel hunde fidem fecit. et thunzinus dicero debet. instigante ego illum in hoc quod lex salica habet, et tunc ipse cuius fides faeta est debet testare ut nulli alteri nee soluat nee pignus donet subitionis antequam illum adimpleat quod ei fidem fecit. et ipse dicat cum testibws ambulare debet et rogare sibi debitum soluere. et si hoc noluerit soluere, solem ei <i>collecit</i> %. tunc si ei solem. eulcauerit, in sol. super debitum superiore reddat.

A c-c) oder huc chram A 2. d-d) oder nexticantigyus A 2. e-e) *dsgl.* (über dem y anscheinend ein i) A 2. ff) oder nexticantigium A 2. ~~g) oder euleet A 4.~~

G e-e) *lies* cassahone meo G 6. f-f) *aus* superio reddat (so *Hesseis*) *verbessert* C 6.

H Titel 50: +¹culcet.

K h) *aus* debent *verbessert* Kl 7. i) cum de iE 17. h) *precium* K18, 33, 80; *precio* K19. l) *adpreciare* K18,33. m) *fehlt* K17. n) *noluerint* K 33. o) *fide* K 17. p) *fehlt* K19. q) *aus* soluire *verbessert* K18. r) *aus* debit *verbessert* K18. s) *admallire* K 65; *amallare* K 80. t-t) *aus* Rogate *verbessert* K 56; *Rogote* K 46; *Rogate* K 33; *Rogent* ante K 19. u) *gasachionem* K 18, 46; *gasaccionem* K 33; *gas-saeionum* K17; *gasationem* K 65; *gasadionem* K 80; *gasochonem* *aus* gasoconem *verbessert* K19. v) *fehlt*

fecit et debitum *legitimum* debet". Et noxninare debet, qualem debitum debeat, unde <ei> fidem fecerat. Tunc thunginus dicere debet:

„Nestigan thigio ego illum in hoc <teneo>, [*Ego nestigantio gasachio illo tuo in hoc mallo,*] quod lex Salica habet". <Et> tunc ipse, cui fides facta est, debet testare, ut nulli alteri nee soluat nee pignus donet solutionis, nisi ante(quam) illi <ad>impleat, quod ei fidem feoit. Et festinanter ad domum illius (qui ei fidem fecit) (illa die, antequam sol collocet) cum testibus ambulare debet et rogare, {ut} sibi debitum (suum) soluere (d(e)b(e)at. Et) si (adhuc) hoc noluerit soluere, solem ei collicet. (Et) tunc si ei solem eulcauerit, (cxx denarios qui faciunt) solidos m super superiorem

C 5

G 6

H 10

K

debet cum testitma uel cum Ulis qui precium adpreciare debent. si noluerit fidem facta soluere, sol. xv cul. iud. super debitum unde fidem fecerit.

testibMs uel cum illius qui pretium adpretiare debent. et si noluerint fides facta soluere, DC den. qui fac. sol. xv eulp. iud. super debitum unde fidem fecerit.

ad domum illius, qui fidem aecepit cum testibus uenire debet, uel cum illis qui precium adpretiare debent. Si is fidem faetam noluerit soluere, DC den. qui faciunt solid. xv eulpabilis iudicetur.

cum testibus ambulare debet¹¹ uel cum¹ illis qui pretium^k adpretiare¹ debent. Et si^m noluerit¹¹ fidem⁰ faetam soluere, DC denariis qui faciunt solidos xv eulpabilis iudicetur.

et adhuc noluerit debitum componere, ad mallum mannire et sie cum nestigante mallare. rogo tunzino ut nestio gassatione meo illo qui mihi fidem fecit et debitum legitimum debetur. debit nominare qualem debitum uel unde fidem fecit. tunc tunzino dicere debet. nestigantio ego illo in hoc mallo quod lex salica habet, et tunc ille cuius fides facta *est* debet testare ut nulli alteri nee soluat nee pignus donet solationis nisi antequam illum impleat qwod ei fidem fecit. ipsa die cum testibws ad domum illius ambulare debet et rogare sibi debitum soluere. et si nee tunc uoluerit soluere, solem ei colecit. tunc si ei solem eulcauerit HI sol. super debitum superiore addat.

2. et si adhuc noluerit debitum componere, ad mallum manire et si cum nestigante mallare. rogo tunzino et nestigantio ^ecassahonem eo^e illo qui mihi fidem fecit et debitum legitimum. debet nominare qualem debitum uel unde fidem fecit. Tunc tunzino dicere debet. nestigatio ego ille in hoc mallo quod soleta habet. Tunc ille cuius fides facta est debet testare ut nulli alteri nee soluat nee pignus donet solutionis nisi antequam illum impleat quod ei fidem fecit. ipsa die cum testibws ad domum illius ambulare debet et rogare sibi debitum soluere. Et si nee tunc uoluerit soluere, solem ei collicet. Tunc ei si ei solem eulcauerit m sol. super debitum [^]periore

H. Si uero adhuc supra dictum debitum soluere noluerit, debet eum mannire et nestigawtio sie admallare. Rogo te Tunzino, ut ne istigante gassachio meum illum, qui mihi fidem fecit, legitimum enim mihi debet debitum — et nominare debet, quäle debitum debeat, et unde fidem fecit — seeundum legem Salicam mihi adstringas. Tunc Tunzino, dicere debet. Ego nestigantio gasachio illo tuo in hoc mallo, quod Lex Salica habet, et tunc ipse cui fides facta est debet testificare, ut nulli alteri nee soluat, nee pignus donet solutionis, antequam impleat, quod fidem fecit, et sie festinantes ipsa die ad domum illius qui ei fidem fecit, cum testibus ambulare debet, et rogare ut debitum suum illi soluat, et si hoc noluerit, solem ei¹¹ collocet, et si ei solem collocauerit, tres solidos su-

2. Si uero adhuc supra dictum debitum^P soluere^{*1} noluerit, debet^f eum sie admallare⁸: tRogo te* iudex ut hominem illum denominatum gasacchionem^{3u} meum qui mihi fidem fecit de^v debito^w tali^x denominato seeundum legem Salicamy mihi inde^z eum adstringas. Tunc iudex dicere debet: Ego gasacchium^{au} tuum illum⁰ in hoc mallo quod lex Salica⁰ habet. Tunc ille^d cui fides^d facta est debet testificari^{ei} fideius-sori¹¹ ut nulli alteri nee soluat nee pignus⁸ donet¹¹ solutionis¹ antequam ei^k impleat unde¹¹ fidem¹¹ fecit. Et sie festinanter ad domum illius qui ei fidem fecit (tunc)^m cum testibus accedat et roget eum soluere debitum suum. Quod si noluerit, solem¹¹ ei collocet. Si ei solem eulcauerit⁰, tres solidos super^P debi-

50,2

K17,18, 33,65, 80. w) debitu K 80. x) tale K11,18, 80. y) Saligam K 20, 24,33, 71. z) fehlt K K19; K 65 stellt eum inde a) gasachium K 18; gasaccium K 17; gasacium K 19, 80; sagatium K 65. V) ülo K 56; fehlt K 18. c') Saliga K 20, 24, 33, 34, 38, 71. d'-d') qui fidem K 19. e') testificare K 80. f') fideius-sori K 46. g') pingtis K 56. h') donec aus donet verbessert K 18; donet donec K 17. i') solutiones K 17; soluitionis K 18. h'-h') impletum de K 17. V) fide aus fidem verbessert K17. m') nur K 65. n') aus solum verbessert K18. o') collocauerit K 65. p') supra K18. 3) Glosse causator gasacchio K 24.

debitum adhuc addat. Istud usque ad trea uices per tres nundinas facere debet, et si per m (uices) ista omnia facta (et) noluerit adhuc componere, usque ad (CCCLX denarios hoc est) solidos nouem (debitus) ascendat, id est ut per singulas admonitiones uel (ad) solem culcatum terni solidi (super debitum) ad crescant.

§ 3. Si quis fidem factam ad placitum legitimum^e (*adhuc*) noluerit *jj?er]* soluere, tunc ille, cui fides facta est, ambulet ad grafionem loci illius, in cuius pago manet, et adprehendat festucam et

e) legitimo facto A 4, G, *Herold*.

A1	A 2	A3	A4
super debitum ad crescant. Istud usque ad tres uices per tres notinas fieri debet et in tercio ista omnia facta uoluerit componere, usque ad CCCLX din. hoc <i>est</i> sol. noue ad crescat. Id est ut per singulas admonitiones uel solem collocatum terni sol. super debitum ad crescant.	rem ^h debitum adhuc soluat. stut usque ad in uicis per m nonbinas ¹ facire debet et super in sta omnia facta et noluerit adhuc componere, usque ad solem cobitum et ad noue sol. ad sendat ^k . et super singulas admonitionis uel ad solem colcatu terni solid, aderescant.	perius adhuc addat. et usque ad in uices per tres nouenas facere debet. et si per in uices ista omnia facta noluerit adhuc componere, usque ad solid, nouem debitus ascendat id est ut per in dies solem calcatum ternos solid, crescant.	Adhuc addit istud usque ad in uices per m nondenas facere debet qui super m ista omnia et noluerit adhuc componere, usque sol. vini noue debitus ascendat id est ut per singulas ammonitiones uel solem collegato in sol. aderescat.
50,3 3. si quis ad placitum legitimi fidem factam noluerit soluere, tunc ille cui fides facta <i>est</i> ambulet ad grafionem loci illius in cuius pago manet et adprehendat fistucam et dicat uerbum. Tu grafio homo ille mihi fidem fecit quem legitime habeo iactiuo aut admallatum in hoc quod lex salica continet. Ego super me et furtuna mea pono quod securus mitte in furtuna sua manum. Et dicat de qua causa aut quantum ei fidem fecerat. Tunc grafio collegat secum septem rachineburgius idoneos et sie cum eos ad casa illius qui fecit ambulet et dicat. Qui	3. si <i>quis</i> fidem factam ad placitum noluerit soluere, ambulet ad grafionem loci illius in cuius pago manet et prehindat fistucam et dicat uerbum. Tu grafio homo ille qui mihi fidem facit quem legitime abeo abio illum iactibws admallatum in hoc quod lex salica abit et continet. ego super me et super furtunam meam pono quod tu securus mitte in furtuna sua manum. et dicat de causam de quantum ei fidem facit. tunc grafio collegat tni racineburgiis et sic ^m cum ipsis ad domum illius qui fidem facit ambolit et rogit illi sibi presens estum fidem facit.	3. Si quidem factam ad placitum legitimum noluerit soluere, tunc ille cui fides facta <i>est</i> ambulet ad festucam et dicat ¹ uerbum. Tu grafio homo ille qui mihi fidem fecit quem legitime abeo admallatum in hoc quod lex salica continet. ego super me et fortuna mea pono quod securus mitto manum super fortunam suam. et dicat causam quantum ei fidem fecerit. Tunc grafio collectis secum septem rachineburgus idoneis et sie in casam illius qui fidem fecit ambulet et rogent illum. si praesens est qui fidem fecit sie dicat. Uo-	3. Si quis fidem factam ad placitum legitimo facto noluerit soluere, tunc ille cuius fides facta est ambulet ad grafionem loci illius in cuius pago manet et adprehendat fistucam et dicat uerbis grafio. Homo ille michi fidem fecit qui legitime habeo uilo et admallatum. in hoc quod lex salica habet et continet. ego supra me et furtuna mea pono quod securus mitto manu in furtuna mea. qu§ dicat de causa quantum ei fidem fecit. Tunc grafio colligit vn rachineburgiis et sie cum eum ad domum illius qui fidem fecit ambulet. Si presens est qui fidem

A h) *aus* riorem *verbessert* A 2. i) *nicht* *nwmbinas* *aufzulösen* A 2. k) *aus* *assendat* *verbessert* A 2.
l) *aus* *dicam* *verbessert* A 3. m) *aus* *si* *verbessert* A 2.

C j") *danach* *Rasur* G 5. g) *nicht* *ternis*, *vielleicht* *aus* *terns* *verbessert* G 5. h) *nicht* *manet* et G 6.
i) *aus* *mitem* (*so* *Hesseis*) *verbessert* G 6. k) *aus* *raeimburiis* *verbessert* G 5.

H ⁺²nundinas. ⁺³culcatum. [^]adiachitum (*oder* ad t iachitum[^]).

K q') *si* K 18. r') *manitas* K 18, 46; *manites* K 17. s') *sie* *aus* *sit* *verbessert* K 17. t') *debeta* K 56. u') *componere* K 17. v') *debitus* K 19. w') *ascendit* K 24; *accendat* K 19. x') *fehlt* K 18. y') *aus* *singula* *verbessert* K 17. z') *ammonitiones* K 17; *admonitiones* K 46. a) *colcatouCJP*. b) *fehlt* K 65. c-c) *placido* *legittimo* > K 17. d) *so* K 17, 33 u.a.; *grauionem* K 19, 20, 21, 24, 56, 71; *dsgl. aus* *gaauiouem* *verbessert* K 18; *comitem* K 65. e) *commanet* K 46. f) *aeeipiat* que K 46; *aeeipiat* que (*aus* qui *verbessert*) K 18; *aeeipiet* K 17. g) *festucam* K 65. h) *istum* K 18, 24, 33, 46, 71. i-i) *Rogo* te *comes* K 65. k) *grauio* K 18, 71. l) *quami* C 65; *qui* K 19. m) *le-*

dicat uerbum: „Tu, grafio, homo ille (qui) mihi fidem fecit, quem legitime habeo iactiu(um) aut admallatum in hoc, quod lex Salica (habet et) eontinet; ego super me et (super) furtunam meam pono, quod (tu) securus mitte in furtunam suam manum." Et dicat, de (qua) causa (e)t quantum ei fidem fecerat. Tunc grafio ^fcolligat secum^f septem rachineburgius idoneos et sie cum eos ad **casa**^g illius, qui fidem fecit, ambulet (et roget illum), si praesens est, qui fidem fecit, (et) (sie)

f-f) rogat G, Herold. g) domum A 2, 4, G, Herold.

G 5

usqwe tres uices adhuc per tres*" nundinas facere debet. et super ista omnia faeta et noluerit adhuc componere, usque vnn sol. debitus ascendat, id es* ut per singulas admonitiones uel solem culcatum ternis sol. aderescat.

2. Si *quis* fidem faeta ad placitum legitimo facto adhuc noluerit soluere, tunc Uli cui fides faeta *est* ambulat ad grafionem loci illius in cuius pago manet, adprehendat fistueo et dicat uerbo. tu grafio homo ille qui mihi fidem fecit quem legitime habeo admallatum in hoc *quod* lex salica habet et eontinet. Et ego super me et super fortuna mea pono quod securus mittit in fortuna sua manum et dicat. de causa de quantum ei fidem fecerat. tunc grafio rogat septem raeimbürgies^k et sie cum eos ad domum illius qui fidem fecit ambulet et si presens est qui fidem fecit et sie dicat.

G 6

addat^f. usque ad tres uices adhuc per tres nundinas facere debet. et super ipsa omnia faeta et noluerit adhuc componere, usque ad nouem sol. debitus ascendat. Id *est* ut per singulas admonitiones uel solem eulcatum terni sol. aderescant.

3. Si *quis* fides faeta ad placitum legitimum facto noluerit soluere, tunc ille cuius fides faeta *est* ambulet ad graphionem loci illius in cuius pago manet¹¹, adpraehendit festuca et dicat uerbum. Tunc gräphio homo ille *qui* mihi fidem fecit quem legitime habeo admallatum in hoc quod lex salica habet et eontinet. Et super me et super fortuna mea pono quod securus mite¹ fortuna sua manum. Et dicat de causa de quantum ei fidem fecerat. Tunc graphio rogat vn rahinburgis et sie cum eos a domum illius *qui* fidem fecit ambulet ipse presens *est* *qui* fidem fecit et dicat

H 10

per debitum addat, et sie usqwe ad tres uices, per tres ⁺²manitas facere debet, et super tres uices, ista omnia faeta si noluerit componere, usque ad nouem debitum ascendant, id est, ut per singulas admonitiones uel solem ⁺³collocatum terni solidi aecrescant.

HI. Si uero nee fidem faetam ad placitum legitime factum uoluerit persoluere, tunc ille cui fides faeta est, ambulet ad Grauiorem loci illius, in cuius pago manet, accipietqwe fistucam et dicat uerbum. Tu Grauiro rogo te, homo ille qui mihi fidem fecit, quem legitime habeo ^{+*}admallatum se eundum legem Salicam, et in hoc quod lex Salica habet et eontinet, Et ego super me, et super fortunam meam pono, quod securus mitto super fortunam suam manum. Et dicat de quanta causa quantum ei fidem fecerit. Tunc Grauiro roget septem Kathmiburgios, qui secum ambulent, ad domum illius qui fidem fecit, dicat si praesens est,

K

tum addat; et sic<1' usque ad tres uices per tres manitas¹¹ facere debet. Ista igitur omnia faeta si⁸ adhuc noluerit debita* componere¹¹, usque ad nouem solidos debitum^{v1} ascendant^{w1}, id est ut^{x1} per singulas^v ammonitiones² uel solem culcatum^a terni solidi aderescant.

Si uero 50,3

nec¹⁰ fidem faetam in^c placito legitimo⁰ soluere noluerit, tunc ille cui fides faeta est ambulet ad grafionem^d loci illius in cuius pago manet^e accipietque* fistucam et dicat uerbum istud^h: ¹Tu grafio^k rogo te¹ quia ille homo denominatus qui mihi fidem fecit quem¹ legitimeTM habeoⁿ adiactium? uel admallatum se eundum legem Salicam^P, et^d ego super me et super fortunam^f meam⁸ pono quod securus* mitto in fortunam illius manum¹¹; et dicat (ei)^v de quanta causa^w ei fidem fecerat*. Tunc grafio^k congreget secum septem rachinburgios^{4z} idoneos^{a1} et cum ipsis^{b1} ad casam^{c1} illius^{d1} fideiussoris^{e1} ueniat¹¹ et

gitimo K 19, 46. n) abeo K 17, 19, 56. o) so K 21, 33, 56, 71; adiahetium K 38; adiaethium K 24; K adiactium K 18; adiactibum K 19; adiectium K 31; abiectium K 17; fehlt mit uel K 46. p) Saligam K 33, 71. q) fehlt K 18. r) fornam K 56. s) suam K 18. t) aus securos verbessert K 17; hinter mitto K 65. u) mane K 18. v) nur K 19. w) casa K 56. x) fecit K 46. y) grauiro K 18; comes K 65. z) so K 20, 21, 32, 33, 34, 65; rachinburgios K 29, 30, 31, 38, 56; rachinburgius K 46; **diagl**. aus cachimburgiis verbessert K 17; raginburgios K 24, 71; ragimburgiis aus ragimburgius verbessert K 18; ragimburgus K 19. a') idoneis aus idoneus verbessert K 18. b') ipsos K 17. c') casa K 17; causam K 33. d') J ipsius K 65. e') aus fideiussores verbessert K 18. f) ueniet K 18.

4) Glosse iudices Pithou.

dicat: „Qui ad praesens es, uoluntatem tuam solue homine isto, quod ei fidem fecisti, et elege tu duos [ex Ms], quos uolueris, idoneos cum rachineburgius istos, de quo soluere debes <ut> adpretiare debeant, et hoc, quod debes, secundum iustum pretium [solue et] satisfacia." Quod si audire noluerit, si praesens aut absens fuerit, tunc rachineburgii adpretiatum pretium [et quod debito secundum iustum precium satisfaciat et] quantum ualuerit debitus, quod debet, hoc de furtuna uilius tollant. Et de ipsa lege, quem debet, duas partes ille, cuius causa est, ad se reuocet, et

A1

ad praesens es uoluntatem tuam solue homine isto quod ei fidem fecisti. Et elege tu duos quos uolueris cum rachineburgius istos de quo soluere debeas adpretiare debeant haec quae debet secundum iustum praecium satisfaciatis. Quod si audire noluerit praesens aut absens, tunc rachineburgii praecium quantum ualuerit debitus quod debet hoc de furtuna sua Uli tollant. Et de ipsa secundum legem quae debet duas partes cuius causa est tertia parte grafio frito ad se recolligat. Si tamen fritus iam ante de ipsa causa non fuit solutus.

A2

uoluntate tua solui homine ste quod fidem fecisti. et elegit ut duos quos uolueris edoneis cum racyneburgiis stus de quod soluere debet adpretiare dibiant et hoc soli. stum praecium satisfacia. quod si audire noluerit praesens aut absens, tunc rachineburgiis adpreciando praecium quantum ualuerit debitum quod debet hoc est de furtuna illius tollant. et de ipsa legem quem debet duas partis ille cuius causa est ad se reuocit tertia parte grafio fredum ad se colegat, si tamen ei fredus iam de ipsa causa non fuerit solutus.

A 3

luntatem¹¹ tuam solue homine isto quod ei fidem fecisti et elege de duos quod uolueris idoneos cum rachiniburgiis istos de quo soluere debis ut et pretiare debeant et hoc quod debis⁰ secundum istum pretium satisfaciat quod audire noluerit praesens aut absens. Tunc rachiniburgii adpraetiatum quantum uoluerit debitus quem debet^p hoc de furtuna illius tollant. et de ipsam legem quam debet[^] duas partes ille cui causa est ad se reuocet. Tertia parte grafio ad se in fletum recollegat, si tamen fredus ei de ipsa causa iam non fuerit solutus.

A4

fecit sie dicat. qui ad praesens est uoluntate fecisti et eligite duos quos uolueris idoneos rationeburgiis his usque soluere debes expreciare debeant et hoc debes seewndwm pretium satisfactionem. quod si audire noluerit praesens aut absens, tunc rationeburgiis adpreciato pretio quantum ualuerit precius quod dedit hoc de furtuna illius tollat. et de ipsam legem quam debet duas partes graffio frido ad se recollegat. Si tamen si fredo istam de ipsam causam non fuerit solutum.

50,4 4. si grafio rogitus fuerit et sunnis eum non tenuerit aut certa ratio dominica et si distulerit ut non ambulet neque in rem mittat qui cum legem et iustitiam exire debeat, de uita culp. esse debet aut quantum ualet se redemat.

4. ibi grafio rogitus fuerit sunnis eum non tenuerit aut certa ratio dominica et distullerit se ut non ambulit neque aliquem in rem mittat qui cum iusticiam exegere dibiat, de uita culpaba^{Ks} esse debeat aut redemat quantum ualit.

4. et si grafio rogitus fuerit et sunnis eum non detenuerit^r aut "certa causa⁸ uel ratio dominica et distulerit se ut non ambulet nequem aliquem transmittat, de uita conponat ut quantum ualet se redemat.

4. si graffio rogatus fuerit et sunnis eum non detenuerit aut certa ratio dominica et distulerit quod non ambulet neque mittat qui ei iustitia ex lege reddat, de uita culpabilis esse debet ut si quantum ualuerit redemat.

A n) nicht Voluntatem A 3. debet verbessert A 3. bessert A 3.

o) danach q getilgt A 3.

p) aus debitus verbessert A 3.

q) aus

r) aus retenuerit verbessert A 3.

s-s) aus de ipsa causa ver-

C k") danach Rasur G 6. n) aus Uli verbessert G 5. hinter 51,3.

l) aus raeimburgies verbessert G 5.

m) aus rachinburgie verbessert G 5.

o) aus graphi verbessert G 6.

p) nicht fretus G 6. q) in G 6

K g') solui if 17, 24. m!) precium K 33.

h') homine K 18, 46.

i'J istu K 19.

k') nur K 17.

V) debis K 18.

n'J preciatum K 19, 33.

o') uoluerit K 18, 46.

p') so K 20, 21, 33, 56;

tertiam partem grafio fredo ad se recolligat, si tarnen (ei) fredus iam (ante) de ipsa causa non fuerit solutus.

§ 4. (Et) si *quis* grafio rogatus fuerit *et non uenerit* et sunnis eum non detenuerit aut certa (causa uel) ratio dominica, et si distulerit, ut *ibidem* non ambulet neque (aliquem) in rem mittat, qui cum lege ei iustitiam exigere debeat, *aut* de uita culpabilis esse debet aut, quantum ualet, se redemat.

O 5

G 6

H 10

K

quia presens uoluntate tua solue hominem istius cui fidem fecisti et elegite duos quos uolueris idoneus cum racimbirgiis¹ istos de quo soluere debes adpreciare et hoc quod debes seeundum iustum precium satisfacias. quod si audire noluerit si presens aut absens fuerit, tunc rachinburgii^m adpreciato precio quantum ualuerit precius quod debet hoc de fortuna sua tollant. et de ipsa legew quem debet duas partes illeⁿ cuius causa *est* ad se reuocet et grafio tertia parte ad fredo collegat si tarnen de ipsa causa, antea fretus non fuerit solutus.

sie. Quia presens^{kn} es uoluntate tua solue hominem istius cui fidem fecisti et elegete duos quos uolueris idoneos cum rachemburgiis istos de quos soluere debes adpretiare et hoc quod debes seeundum iustum pretium satisfacias. Quod si audire noluerit si presens aut absens fuerit, tunc racheburgii adpretiato pretio quantum ualuerit pretius quod debet de fortuna sua tollant. et de ipsam legem quem debet duas partes ille cui causa *est* ad se reuocet et graphio^o tertia parte ad fredo colligat si tarnen de ipsa causa antea fretas^p non fuerit solutas.

uoluntate tua solue homini isto, de eo quod ei fidem fecisti, et elige duos ex his, quos uolueris, quibus cum quod soluere debes, adpreciato et hoc quod debes seeundum iustum precium solue et satisfac. Quod si audire noluerit praesens, aut si absens fuerit, statim Rathinburgii adpreciato precio, et quod debito seeundum iustum precium satisfaciatur, et quantum ualuerit debitum quod debet, hoc de fortuna sua tollat et ipsa lege, duas partes ille cuius caussa est, ad se reuocet et tertiam partem in Frido Grauiio ad se recolligat, si tarnen Fridus, uim de ipsa causa non fuit solutus:

roget eum si presens est: per uoluntatem tuam solue^h homini^h isto¹ de quo ei fidem fecisti et (in)^k hoc quod debes¹ seeundum pretium^m legitime pretiatum¹¹ satisfacere stude. Quod si tunc adimplere noluerit^o praesens aut si absens fuerit, statim rachinburgii^p pretiumⁱ adpretiatum¹ quantum debitum^s quod debet ualuerit¹ de fortuna¹¹ uilius tollant. Et si fredus^v antea de ipsa causa^v non fuerat^w datus, duas partes ille^s cuius causa est ad se reuocet et grafio^y tertiam² partem» (ad se)¹ obtineat^c.

3. Si *quis* grafio rogatus fuerit et non uenerit et sunnis eum non detenuerit aut certe ratio dominica et si distulerit ut *ibidem* non ambulet neque mittat qui cum iusticia exigere debeat, aut se redemat aut de uita conponat.

(LI.) 4*. Si *quis* grafio rogatus fuerit et non uenerit et sunnis eum non detenuerit aut certe dominicae et si distulerint ut *ibidem* non ambulet neque mittat qui cum iustitia exigere debeat, aut se redemat aut de uita conponat.

HU. Si Grauiio inuitatus fuerit, et non uenerit, si Sumis eum non detenuerit, aut certa ratio dominica eum non distulerit ut *ibi* non ambulet, neque mittat, ut cum iustitia exigatur debitum, aut se redimat, aut de uita conponat.

3. Si autem grafio^d 50,4 *ibi*^c inuitatus* nons uenerit¹¹ et sunnis eum¹ aliqua non detenuerit* aut certe¹ ratio dominica et^m si distulerit¹¹ ut *ibi*^o non ambulet neque mittat ut^p cum iustitia^o exigatur debitum, aut se redimat^s aut de uita conponat¹.

rachinburgii K 65; rachinburgii K 17; rachinburgii K 18, 46; raginburgi K 24, 71. q') precium K 33; K fehlt K 18. f) adpreciatum K 18, 33; adpretiati K 19. s'-s') quintum deuitum K 19. t') falluerit K 17. d) furtuna K 36. v'-v') de ipsa casa antea K 19. w') fuerit K 18, 19, 46. x') uili K 46. y') comes K 65. z') tertiam K 33. a) parte K 19. b) nur K 19. c) obtineat K 18, 19. d) grauiio K 18; comes K 65; fehlt K 56. e) aus ubi *verbessert* K 18; ubi K 17. f) inuitatur K 17. g) *anscheinend getilgt* K 46. h) uenisset K 19. i) enim K 17. k) detenuerit K 65; tenuisset K 19. l) certa aus certo *verbessert* K 18. m) fehlt K 18. n) distullerit K 19. o) aus ubi *verbessert* K 17; hibi K 19. p) aus et *verbessert* K 17. q) iniustitia K 19. r-r) a se aus ai* se *verbessert* K 17. s) redemat K 46; redimit K 18. t) conponat K 17.

[D: 87] LI. Si quis grafionem (iniuste) ad res alienas tollendas inuitauerit [LI. De andoctimetho]

§ 1. Si quis grafionem ad res alienas tollendas inuitauerit (et rogauerit ambulare) et legitime eum iactium aut admallatum non habuerit, ille, qui eum rogat, ut iniuste *aliquid* tollat, [^]antequam legitime admallatus fuerit aut fides ei facta fuerit^a, mallobergo anthomito sunt, VIII denarios qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

Titel 51: a-a) antequam eum per legem habeat admallatum aut consecutum, quod ei in mallo fidem fecisset Herold; fehlt G.

	A1	A2	A 3	A4
	L. SI QUIS GRAFIONEM IN-	LII. DE ANDO METO	DE GRAFIONEM AD RES ALIENAS INUI- TATO TOLLENT. LI.	LI ^o . SI QUIS GRAFFIONEM AD RES ALIENAS INUITA- UERIT
51,1	1. iuste ad res alienas tollendas inuitat et rogauerit ambulare et legitime eum iactium aut admallatum non habuerit aut fides ei facta fuerit, vmaf din. qui f. sol. cc culp. iudic.	1. Si quis grafionem ad res alienas tollendum inuitauerit et rogauerit ambolare et legitimi illum iectium aut mallatura non abuerit, illi qui eum rogat ut iniuste tollat antequam legitimi admallatus fuerit malb. antho mito swnt din. HUM fac. sol. cc cul. iud.	1. Si quis grafionem ah'quid rogauit iniuste ad res alienas tollere ille qui eum rogat ut iniuste tollat antequam mallatus fuerit aut fides ei facta fuerit, co solid, culp. iud.	1. Et legitimo eo iectatum aut admallatum non habuerit ille qui eum rogat ut iniuste tollat antequam legitime admallatus fuerit aut fides ei facta fuerit, vmaf denrs. qui fac. sol. co culp. iud.
51,2		2. ille qui grafionem rogat iniuste aliquid confiscauerit ^a , sol. cc cul. iud.	2. Ille uero qui rogat grafionem aliquid infiscare ^b cc sold. culp. iudi.	2. Ille uero qui rogat graffione iniuste aliquid confiscare, cc sol. culp. iud.
51,3	2. Si uero grafio inuitatus supra lege aut debitum iustum aliquid amplius tollere praesumpserit, aut se redimat aut de uita componet.	3. Si uero grafio inuitatus supra legem aliquid tollere presumpserit, aut se redemat aut de uita componat.	3. Si uero grafio inuitatus super legem aut debitum aliquid amplius tulerit, aut se redemat ^o aut de uita componat.	3. Si uero graffio supra legem aut debitum aut aliquid presumpserit, aut se redemat aut de uita componat.

	LI. DE REM PRISTITA	LIII. DE REM PRISTATAM	DE REM PRESTITAM. LII.	LIR DE REM PRESTITAM»
52,1	Si aliquis alteri aliquid prestiterit de rebus suis et ei noluerit reddere, sie eum debet admallare.	Si quis alteri aliquid presteterit et ei noluerit reddere, sie eum debit ad mallum secum testibus	Si quis de rebus suis aliquid prestiterit et ei noluerit reddere, sie eum debet mallare. eum testi-	Si quis alteri de rebws suas aliquid presteterit et ei noluit reddere, sie eum debet admallare.

A *Titel 51: a) aus confiscaret verbessert A 2. b) aus infiscarem verbessert A 3. c) em auf Rasur A 3. Titel 52: a) nicht PRESTITAM A 4.*

C *Titel 51: a) C. LI. DE ANDOCTIMETHO. In Sal. c. 53 G 6a. tollat getilgt (vgl. 51,2) G 6. c) hier ist in G 6 50,4 eingeordnet. a") h auf Rasur G 6. b) danach*

Titel 52: a) C. LIII. DE RE PRAESTATA. In L. Sal. c. 54 G 6a. b) aus prgsteterit verbessert G 5. b") tit auf Rasur G 6.

H *Titel 51: ⁺¹antequam gasachium suum. ⁺²fiscare debeat.*

§ 2. Die uero, qui grafionem rogat iniuste aliquid confiscare, *VIHM denarios qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.*

§ 3. Si uero grafio inuitatus [*ad alterius catissam*] supra legem aut debitum (iustum) aliquid amplius tollere praesumpserit, aut se^b redemat aut de uita componat.

LII. De re prestita

[D: 88]

§ 1. Si quis alteri de rebus suis aliquid prestiterit et [*alius*] ei noluerit reddere, sie eum debet

b) uuereguldum suum *Herold.*

05

LI.
DE ANTOCTIMETHO

1. Si *quis* grafionem ad res alienas tollendas inuitauerit et eum legitimum iactiuum aut admallatum non habuerit, ille qui eum rogat ut iniuste aliquid debeat infiscare, sol. cc cul. iud.

2. Ille uero qui grafionem rogat ut iniuste tollat sol. cc cul. iud.

3. Si uero grafio supra lege aut debitum aliquid presumpserit, aut se redemat aut de uita componat.

06

LI.«
DE ANDOCTEMITO

1. Si *quis* graphionem^{am} ad res alienas tollendas inuitauerit et eum legitimum iectiuum aut admallatum *non* habuerit, ille qui eum rogat ut iniuste aliquid^b infiscare debeat den. vnuif qm'fac. sol. cc culp. iud.

2. Ille uero qui graphionem rogat ut iniuste tollat vnaAf den. *qui* fac. sol. cc culp. iud.

3. Si uero graphio supra lege aut debitum aliquid presumpserit, aut se redemat aut de uita componat.⁰

H 10

De Andocmito.
Tit. Lim.

§ I. Si quis Grauiouem ad res alienas tollendum inuitauerit ⁺¹et eum legitime iactiuum aut admallatum non habuerit, qui eum rogat, ut iniuste aliquid ⁺²tollat, antequam eum per legem habeat admallatum, aut consecutum quod ei in mallo fidem fecisset, vxnM den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.

H. Si uero Grauiouem inuitatus ad alterius causam, +supra legem aut debitum aliquid ^{+pre-}sumpserit, aut uuereguldum suum redimat, aut de uita componat.

K

LIII. *DE EO QUI
GRAFIONEMB AD
RES ALIENAS
TOLLENDAS^o
INIUSTE^d
ESTUITAUERITE.a

1. Si quis grafionem¹ 51,1
ad res alienas iniuste tollendas inuitauerit antequam gasacchium^B suum^h seeundum legem habeat admallatum, vnm¹ denariis qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

51,2

2. Si uero grafio* inuitatus contra legem supra debitum iustum aliquid Amplius tulerit¹, aut se^m redimatⁿ aut de uita componat⁰. 51,3

LII.

DE REM PRESTATATA DE REM PRESTATATA

Si *quis*⁸ alteri de rebus suis aliquid prestiterit^b et noluerit reddere, sie eum debet admallare. eum te-

LII.^a

1. Si *quis* alteri de rebus suis aliquid prestiterit^b et noluerit reddere, sie eum debet admallare.

De Rem prestata.
Tit. LV.

§ 1. Si quis alteri de rebus suis aliquid prestiterit, et alius ei reddere noluerit, sie debet eum

LIV.

DE RE* PROSTATATA»

Si quis alteri de rebus suis aliquid praestiterit⁰ et ei reddere^d noluerit, sie eum^c debet mallare*. 52,1

Titel 51: a-a) De eo qui fidem faetam alteri non reddederit K19. b) comitem K 65. c) fehlt K 20, 33, 46, 56. d) fehlt K 65. e) inuitauerat K 17; adduxerit K 46. f) graffionem K19; grauiouem K 18; comitem K 65. g) gasacchum K 25; gasachium K 18, 46; gasacium K 19; gasatium K 17, 65; iaiaacium K 28. h) tuum K 20. i) Dirnn K 17. k) grauiou K 18; comes K 65. 14) plus tullerit K 19. m) fehlt K 65. n) redemat K 46. o) componat K 17; componatur K 19.

Titel 52: a) rem K 17, 18, 46. b) prestata K 18, 46, 56; prestita K 65; prestatam K 17, 19. c) prestiterit K 56; prestauerit K 19, 46. d) ausredderit verbessert K 17. e) aus enim verbessert K17. f) admaUare K19, 46.

admallare. Cum testibus ad domum illius, cui res suas prestitit, accedat et sie contestetur *ei*: „Quia res meas nolui reddere, quas tibi prestiteram, in hoc eas teneas nocte proxima, quod lex Salica continet." Et sie ei solem collicet.

§ 2. <Et> si nee tunc uoluerit reddere, adhuc super septem noctes^a ei spatium dare debet; et ad septem noctes [similiter facere debet et si nee tunc uoluerit reddere, ad alias septem noctes similiter facere debet.] ut nocte proxima in hoc, quod lex Salica habet, res suas teneat^a.

Titel 52: a-a) similiter facere debet A 2, 3; vgl. B (Herold).

A1	A2	A 3	A4
Cum testibus ad domum illius cuius res suas praestitit accedat et sie contestetur. Quia res meas nolui reddere quem tibi praestiteram, in hoc eas teneas nocte proxima quod saliga lex continet. sie ei solem collocit.	ad domum illius cui ^b res suas prestitit accedat et sie Uli testitus. quia res meas nolui reddere quas tibi presteteram in hoc eas tene nocte proxima quod lex salica continet. et sie ei solem collocit.	hus ad domum illius cui res suas prestiterit accedat et contestetwr. quia res meas nolui reddere quas tibi prestiteram, in hoc eas teneas nocte proxima quod lex salica continet. et sie ei solem collocit.	cum testibws ad domo illius cui res suas prestitit accedat et sie contestetwr. qui res meas nolui reddere quas tibi prestiteram, in hoc eas teneas nocte ista quod lex salica habet, sie ei solem collocit.
52.2 Si nee tunc reddere uoluerit, adhuc super septem noctes ei spatium dare debet. Et ad septem noctes ad eum similiter cum testior ut nocte proxima in hoc quod lex saliga habet res suas teneat.	si nee tunc rendere uoluerit, adhuc tm noctes simili-	et si nee tunc uoluerit reddere, ad super septem noctes similiter facere debet.	si nee tunc noluerit reddere, adhuc septem noctes ei spatium donet. et ad septem noctes similiter ei contestetwr sicut ante fecerat, in nocte proxima in hoc quod lex salica habet res suas tenere debeat.
52.3 Si nee tunc uoluerit reddere, ad alias septem noctes ad eum similiter cum testibus ueniat et tunc ei roget ut debitum suum reddat.	<i>liter</i> uenit et tunc eum rogit ut debitum suum reddat.	si nee tunc uoluerit reddere, ad alias septem noctes ad eum cum testibws uenire debet et roget eum ut debitum suum reddat.	
52.4 si nee tunc uoluerit componere, solem ei collocit. Quod si per III tres uices solem ei collocauerit, semper per singulas uices cxx din. hoc <i>est</i> terni sol. ad debitum aderescant.	et si nee tunc uoluerit componere, solem ei collocit. quod per in uicis solem ei colicauit, semper per singulas uicis sol. in hoc <i>est</i> per singulas admonicionis aderiscant,	Si nee tunc noluerit reddere, solem ei eultet. et quod per tres uices sol ei eulcauerit, semper singulas uices temos solidos ad debitum aderescant.	si nee tunc noluerit red-
52.5 Et si nee tunc uoluerit nee reddere nee fidem facere reddendi, super de-	si noluerit. et tunc rogere nee fidem facere redde de, ei que prestitit	Si uero nee tunc uoluerit reddere nee fidem facere reddendi, super de-	dere nee fidem facere reddendi, super debitum

A b) *aus* cu *verbessert* A 2.

C c) *aus* prgsteterit *verbessert* C 5.

d) *aus* pr[^]steti *verbessert* G 5.

e) *aus* colexit *verbessert* G 5.

K g) *aus* Com *verbessert* K 17.

h-h) adomum *aus* admum *verbessert* K 18.

i) cuius K 18.

Je) *aus*

re *verbessert* K 17; *nachgetragen* K 46.

l) prestabit K 18; prestitit K 65; prestita e(st) auf Basur K17.

§ 3. [Et] si nee tune uoluerit reddere, ad alias septem noötes [id faciat. Post quas] ad eum similiter eum testibus ueniat et tune eum roget, ut [sibi] debitum suum reddat.

§ 4. ^b(Et) si nee tuno uoluerit componere, [§ 4. Et si nee tune reddiderit,] solem ei coll(i)cet. Quod si per tres uices solem ei culcauerit, semper per singulas uices (cxx denarii) hoc est terni solidi <per singulas admoni(t)ion(e)s> ad debitum ad crescant.^b

§ 5. <Et) si nee tune uoluerit <nec> reddere [§ 5. Et si nee tune reddere uoluerit aut fidem nee fidem facere reddendi, super debitum ei, facere, super illos IX solidos, qui per tres amoni-

b-b) fehü G.

G 5

stibws ad domura illius cui res suas prestetit^c accedat et sie contestetur ei. quia rea meas noluisti reddere quastibi prstiti^d, in hoc eas tene nocte proxima quod lex salica continet. et sie solem ei collocit^e.

Si nee tune uoluerit reddere, adhuc super septe noctes siimh'ter contestetur sicut antea fecit. Ut nocte proxima in hoc quod lex salica habet res suas tenere debeat.

si nee tune uoluerit reddere, alias septe noctes ad eum similiter cum testibus ueniat et roget ut debitum suum reddat.

G 6

cum testibws ad domum illius cui res suas prestetit accedat et sie contestetur ei. quia res meas noluisti reddere quas tibi prestiti, in hoc eas tene nocte proxima quod lex salica continet. et sie solem ei collicet.

2. Si nee tune uoluerit reddere, adhuc super septe noctes similiter contesteturMr sicut antea fecit ut nocte proxima quod lex salica continet res suas tenere debet.

3. si nee tune uoluerit reddere, alias vn noctes ad eum similiter cum testibws ueniat et roget ut debitum suum reddat.

H 10

mallare. Cum testibus ad domum illius, cui rem suam prstetit, accedat, et sie contestetur ei. Quia res meas noluisti reddere quas tibi prstiti, in hoc, eas tene nocte proxima, quod lex Salica continet: et sie ei solem collocet,

et si nee tune uoluerit reddere, adhuc super vn noctes similiter facere debet:

et si nee tune uoluerit reddere, ad alias septem noctes similiter facere debet. et si nee tune uoluerit reddere, ad alias septem noctes id faciat. Post quas ad hunc cum testibus uenire debet, et roget ut sibi debitum suum reddat, et si nee tune reddiderit, solem ei collocet, et si per tres uices solem collocauerit,

K

Cumß testibus ^had domum¹¹ illius cui¹ res^k prsestauit¹ accedat et sie contestetur¹¹¹ ei: Quiaⁿ res meas noluisti reddere quas tibi praestiti^{11m}, in hoc ^oeas tene⁰ nocte proxima quod lex Salica^P continet; et sie ~~æ~~* solem collocet.

Si nec^r tune uoluerit reddere, adhuc⁸ super septem noctes similiter contestetur sicut antea* fecit ut nocte^u proxima seeundum quod lex Salica^v continetⁿ res suas tenere debeat.

Quod si nee tune uoluerit* reddere, iterum post alias septem noctes ad eum similiter cum testibus ueniat et roget ut debitum suum reddat.

52,4

si tune noluerit reddere nee fidem facere reddendi, super debitum ei qui pre-

4. Si tune noluerit reddere nee fidem facere reddendi, super debitum ei qui

et si nee tune reddere uoluerit, aut fidem facere super illos v un solidos,

Ergo si tune noluerit reddere nee yfidem facere? reddendi^z, supra debi-

m) contestentur K 19; testetur K 46.

o-o) ease(m) K 46.

s) aus athuc verbessert K 17.

w) continet K 18.

fidem K 17.

z) redendi K 18, 46.

n) Qui K 33.

p) Saliga K 18, 20, 24, 33, 34, 38, 71.

t) ante K 56.

u) aus noctes verbessert K 17.

x) so K 20, 21, 28, 33, 34, 38, 56; noluerit K 17, 18, 24, 33, 46, 65.

n") prestetit K 19; (pres)tabam K 18.

q) eis K 17.

r) aus ne verbessert K 17.

v) Saliga K 18, 33, 71.

y-y) facere

qui prestitit, et super illos nouem solidos, qui per tres admonitiones adcreuerunt, mallobergo nectantheo antesalina sunt, DC denarios qui faciunt solidos xv adhuc amplius (super debitum) culpabilis iudicetur.

tiones adcreuerunt, swper debitum superius adhuc amplius, mallobergo tauthe, {DG denarios qui faciunt solidos XV culpabilis iudicetur.}

[D: 89]

LIII. De manu ad inium redemenda

§ 1. Si quis ad inium admallatus fuerit, {et} forsitan conuenit, ut ille, qui admallatus est, manum suam redemat et iuratores donet, si talis causa est, unde legitime DC denarios qui faciunt

	A1	A2	A 3	A4
	bitum ei qui praestetit et super illos nouem sol. qui per tres admonitiones adcreuerunt DO din. qui f. sol. xv culp. iudic. adhuc amplius super debitum.	super illus umi sol. solem collocatum qui per singulas ^c admonicionis creuerunt sol. XXXIII cul. iud.	bitum ei qui praestiterit et sie pro illos nouem solidos qui per tres admonitiones adereuerint sold. xv culp. iud.	ei qui pr\$stitit ut super illos vnn sol. quia per singulas admonitiones qu\$ritwr DO denrs. qui fac. sol. xv adhuc amplius culp. iudicetwr.
	Lir. DE MANU IDONEUM REDEMENDAM	LIHI. DE MÄNUM AD ENIUM REDIMENDA	DE MANTJ ^a AD ENEO REDEMENDA. LIH.	Lm ^o . DE ÆNEUM MANUS REDIMENDUM
53,1	1. Si quis ad hineum admallatus fuerit, forsitan conuenit ut ille qui admallatus est manum suam redemat et iuratores debeat dare. si talis causa est unde legitimi DC din. qui f. sol. xv si adprobatus fuerit reddere debuerat, cxx din. hoc est sol. m manum suam redemat.	1. Si quis ad inium admallatus fuerit, fursitam ut manum suam redemat et iuratores donit si talis causam est unde legitime sol. xxr conponat si adprobatus fuerit, sol. m. ultime manum redemat.	1. Si quis ad eneum admallatus fuerit, forsitan conuenit ut ille qui admallatus est ut manum suam redemat et iuratores donet si talis causa est unde legitime sold. xv debeat. Si uero adprobatus fuerit, sold. m manum suam redemat.	1. Si quis ad enium admallatus fuerit, forsitan conuenit ut Uii qui mallatus est manum suam redemat et iuratoris donet. Si talis causa est unde legitime DC denrs. qui f. sol. xv debeat. Si probatus fuisset, cxx denrs. qui fac. sol. in ultimam manum suam redemat.
53.2	2. si plus ad manum redemendum dederit, fritus grafine soluatur quantum de causa illa si conuictus fuisset.	2. si plus ad manum redimenda dederit, fretus grafionem ^b soluatur quantum de causam illa conuinetus fuerit redditurus erit.	2. Si plus ad manum redemendam dederit, fredum grafione soluatur quantum de causa illa conuictus fuerit redditurus erit.	2. Si plus ad manum redimendam dederit, fritus graffione soluatur quantum de causa illa conuinetus fuisset redditurus erat.
53.3	3. si uero fuerit causa que xxxv sol. si adprobatus fuisset culp. iudicare et si conuenerit ut manum suam redimat, CCXL din. qui f. sol. manum suam redemat.	3. si uero causam fuerit que xxx sol. si adprobatus fuisset, poterat cul. iudicare et sie conuenerit ut manum redemat, sol. vi redemat.	3. Si uero causa fuerit que xxx sold. si adprobatus fuisset poterat culp. iudic. et sie conuenit ut manum suam redemat, sold. v.	3. Si uero causa fuerat qui xxxv sol. si adprobatus fuisset poterat culp. iudicare et si conuenerit ut manu sua redemat, sol. vi donet.

A c) danach a getilgt A 2.

Titel 53: a) nicht MANV A 3.

b) danach Rasur, in die sol. geschrieben ist A 2.

C f) über der Zeile nachgetragen G 6.

Titel 53: a) C. LIII. DE MANV AB IGNIO REDIM. In L. Sal. c. 55 G 6a.

b) aus conuinetus verbessert G 5.

c-c) mit Einfügungsvermerk am unteren Seitenrand nachgetragen C 5.

H Titel 53: ⁺¹manum de Inium. ⁺²Aeneum. ⁺³xxxv. ⁺⁴ix.

K a') prestitutum K 56; prestatum K 18, 19, 46; prestitutum K 17.

b') que K 18.

c') admunitiones

d') adereuerit K 17.

solidos xv (reddere) debeat, si adprobatus fuerit, cxx denariis hoc est solidis m (ultime) manum suam redemat.

§ 2. Si uero plus ad manum suam redemendam dederit, fredus [exinde] grafione soluatur, quantum de causa illa, si conuictus fuisset, redditurus erit.

§ 3. Si uero talis causa fuerit, quae xxxv solidos, si adprobatus fuisset, poterat culpabilis iudioare, § 3. Si uero maior causa est, unde (MGC denarios qui faciunt} solidos XXX poterat componere,]

et si conuenerit, ut manum suam redemat (et iuratores donet), CCXL denariis qui faciunt solidos vi (manum suam) redemat.

C 5

G 6

H 10

K

stetit aut super illos vnn sol. qui per singulas admonitiones adcreuerunt.

prestitit aut super illo vnn sol. qui per singulas admonitiones adcreuerunt, malb. necthanteo antesalina sunt den. DC qui fac. sol. xv culp. iud.

qui per tres amonitiones adcreuerunt, super debi- turn superius adhuc amplius malb. Tauthe DC den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

turn quod ei prsestitum^a est et super illos nouem solidos qui^b per tres admonitiones⁰ adcreuerunt^d DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

Lin.

LITT. »

De ⁺manu ab iEneo redimenda. Tit. LVI.

LV. DE MANU »
DE ANEO^{1b}
REDIMENDA «

DE MANU DE INEO REDEMENDA

DE MANU DE HDttO REDEMENDA

1. Si quis ad ineum admallatus fuerit forsitan conuenit ut ille qui admallatus est manum suam redimat et iuratores donet si talis causa est unde legitime si probatus fuisset sol. xv componere debet, et sol. in manum suam redimat.

1. Si quis ad hinium admallatus fuerit et forsitan conuenerit ut ille qui admallatus est manum suam redimat et iuratores donet si talis causa est unde legitime si probatus fuisset quod DC den. qui fac. sol. xv componere deberet, tunc cxx den. qui fac. sol. m manum suam redimat.

§ I. Si quis ad ⁺inuum admallatus fuerit, et forsitan conuenerit, ut manum suam redimat, et iuratores donet, et si talis causa est, de qua si legitime conuictus fuisset xv sol. componere deberet, tunc cxx den. qui faciunt sol. in manum suam redimat

1. Si quis ad seneum^{2d} 53,1 admallatus fuerit et forsitan^o conuenerit. ut ille¹ qui admallatus est manum suam redimat¹¹ et iuratores donet si talis causa est de qua legitime si conuictus¹ fuisset DC denarios qui faciunt solidos xv^k componere debeat¹¹, tunc (autem)^m cxx denariis qui faciunt solidos ni manum suam redimatⁿ.

2. Si uero plus ad manum suam redemenda dederit, fretus grafionem soluatur quantum si conuictus[»] fuisset debuerat esse redditurus.

2. Si uero plus ad manum suam redemenda dederit, fretus graphionem soluatur quantum si uictus fuisset debuerat esse redditurus.

quod si amplius, ad manum suam redemendam dederit, fredus exinde soluatur Grauioni quantum de ipsa causa si conuictus fuisset.

2. Si uero plus ad manum suam redemendam⁰ dederit, fredus grafioni^P soluat[^] tamquam^r si de ipsa causa conuictus fuisset.

3. Si uero talis causa fuerit unde si probatus fuisset potuerit xxxv sol. soluere et conuenit ut manum suam redimat^e et iuratores donet, vnn sol. manum suam redimat⁰.

3. si uero talis causa fuerit unde si probatus fuisset poterit xxxv sol. soluere et conuenit ut manum suam redimat,

Si uero maior causa est, unde MCO den. qui faciunt sol. ⁺xxx poterat componere et conuenit, ut manum suam redimat ccxxxx qui faciunt solid, [^]vi manum suam redimat.

3. Si uero talis causa 53,3 fuerit de qua si^s conuictus fuisset, MCCCC denarios qui faciunt solidos xxxv debuisset soluere et conuenit ut^{*} manum suam redimat^u et iuratores donet, ix solidis manum suam redimat^v.^u

Titel 53: a) man K 56. b-b) ab aeneo (eneo) K 33, 46, 56, 65; ad enio K 18; aenea K 17. c) redemenda K 46. d) enium K 17, 46, 65; ineum K 18. e) si frostan K 18. f) illi K 17, 46. g) mallatus K 19. h) redemat K 46; reddat K 20. i) aus coniunctus verbessert K 17. h-h) componere debeat vnder culp. iud. K 65. l) aus debet verbessert K 56; debet K 19. m) nur K 33. n) redemat K 46. o) aus redemendam verbessert K 17; redimenda K 18, 46. p) grafione K 18; dschl. aus fraffione verbessert K 17; graffionis K 19; comiti K 65. q) soluatur K 20, 21, 46, 65. r) tanquam K 33. s) getilgt K 17; nachgetragen K 18. t) fehlt K 56. u-u) fehlt K 17. v) redemat K 46.

1) Glosse de caldario Pithou. 2) Glosse id est iudicium, id est ut manum mittat in iudicium K 79; id est ad iudicium Pithou.

§ 4. Quod si amplius dederit, fredus grafione soluatur, quantum de causa illa, si conuictus fuisset, redditurus erit.

§ 5. Si uero maior culpa fuerit, de qua semis solidos posset iudicare, et conuenit, ut manum (suam) redimat, solidis XV manum suam redimat.

[§ 5. Si uero maior culpa fuerit, unde, si probatus fuisset, (MMD denarios qui faciunt solidos LXII eum dimidio culpabilis iudicetur, et conuenit, ut manum redimat, {DG denarios qui faciunt solidos XV soluat.}]

§ 6. Quod si amplius dederit, fredus [exinde] grafione soluatur, tamquam si de causa illa fuisset (adprobatus). Ista redemptio de manu redemenda usque ad leodem sie permanet.

	A1	A2	A 3	A4
53,4	4. Quod si amplius dederit, fredus grafione soluatur. Quantum de causa illa si conuictus fuisset erit redditurus.	de causa illa si conuictus fuisset redditurus erit.	quod si amplius ^{bn} dederit, fredus grafione soluatur quantum de causa ipsa si conuictus fuisset redditurus erat.	4. Quod si amplius dederit, fredus grafione soluatur quantum de causa si conuictus fuerit redditurus erat.
53,6	Ista redemptio de manu redemenda usque ad leodem sie permanet.	ista redemptio de manu usque leodem sie permanet.	ista redemptio de manu redemenda usque leodem sie manet.	sed ad redemptio de manu redemenda usque ad lieude sie perueniat.
53,7	5. si uero leod <i>est</i> alteri impotauerit et eum ad hinneum admallatum habuerit et cumuenerit iuratores donet et manum suam redemat, IMCC din. qui f. sol. xxx manum suam redemat.	si uero leodem alteri impotauerit et eum ad inium ad te mallatum abuerit et conuenit ut iuratores donet et manum suam redemat, sol. xxx manum suam redemere potest.	4. Si uero leodem alteri inputauerit et eum ad eneum ^d admallatum habuerit et conuenit ut iuratores donet et manum suam redemat, sold. xxx donet.	5. Si uero lieude alteri reportauerit et eum ad enium mallatum habuerit et conuenit ut iuratores donet manu sua redemat, IMCC denrs. qui faciunt sol. xxx manum suam redemat.
53,8	6. Quod si amplius dederit, fredus de leodem grafionem soluatur.	quod plus aliquid dederit, fredus leodi ipsius soluatur.	si amplius dederit aliquid, fredus de leude ipsi grafione soluatur.	6. Quod si plus aliquid dederit, fredum de ipsa lieude ipsius grafione requiratur.

	Lni. DE GRAFIONE OCCISUM	TITULUS LU. DE GRAFION ^{AM} * OCCISUM	DE GRAFIONE OCUSO*. Lim.	LIIIo. DE GRAFFIONE HOCCISO
64,1	1. Si quis grafionem oeeiderit, xxmnf din. qui f. sol. DC eulp. iudic.	1. Si quis grafionem ^o oeeiderit, mal. leodo samitem sunt din. xxnrAf fac. sol. DC cul. iud.	1. Si quis grafionem oeeiderit, sold. DC eulp. iud.	1. Si quis graffionem hoeeiderit, xxiniAf denrs. qui fac. sol. DC eulp.

A b") plius auf Rasur A 3. c) nicht em A 1. d) ans eneum verbessert A 3.

Titel 54: a) oder GRAFIONIM A 2. b) nicht OCUSO A 3. c) oder grafionwm A 2.

C d) aus dederet verbessert C 5. e) danach suam unterpungiert C 5. f) aus led. verbessert G 6. g-g) so C 6; einmal bei Hesseis ausgelassen.

Titel 54: a) G.UHL. DE GRAFIONE OCCISO. In L. Sal. c. 56 G 6a.

H *⁵Grauioni. [^]inium. ⁺⁷fredum Grauioni persoluat tanquam si de ipsa caussa conuictus extitisset.
K w) fehlt K 18. x) grafione K 17; graffioni K 19; grafionem K 18; comiti K 65. y) soluatur K 17, 18, 24; componatur K 19. z) nachgetragen K 18. a'-a') uaiq K 18, 33, 46, 56; LXIII K 17; Lxn K 65; iiXxn K 19. b') vor uaic, K 18, 46. c') debuerit K 17; dsgl. vor si conuictus K 46; deberit vor si conuictus K 18. d') redemat K 46. e'-e') fehlt K 19; manum . . . redimat getilgt K 17; fehlt K 18. f) redemat K 46; redimat eam K 65. g)' aus grafionem verbessert K 17; grauioni über comiti K 65. h') fehlt K 18. i') extitisset K 18. h') redemptio K 18; conuentio K 33. l'-V) ad leodem K 18; ad letidem aus alletidem verbessert K 17. m') leodem K 18; letidem K 17; inleudem K 19. n') impotauerit K 17. o') s'neum K 33; eneum K 18; eineum K 17; heneum K 46. p'-p') abet mallatum K 19; habuit admallatum K 18. q') aus redemat verbessert K 18. r') donec K 17. s') redemat.

§ 7. Si uero leodem alter alteri inputauerit et eum ad inium admallatum habuerit et conuenit, ut iuratores donet et manum suam redemat, MCC denariis qui faciunt solidos xxx^a manum suam redemat^a.

§ 8. Quod si amplius aliquid dederit, fredus de leode ipsius grafione soluatur.

LTV. De grafione occiso

[D: 90]

§ 1. Si quis grafionem occiderit, mallobergo leod(e) sa(cce)mitem sunt, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

Titel 53: a-a) donet A 3, Herold.

05

quod si amplius dederit^d, fretus grafionem soluatur quantum si fuisset conuictus potuerat componere cul. iud.

4. Si uero maior culpa fuerit qui ixn<; sol. posset iudicare et conuenit ut manum^e redimat, sol. xv manum suam redimat.

quod si amplius dederit, fretus grafionem soluatur tamquam si de causa illa fuisset probatus. Ista redemptio usque ad leudem sie permaneat.

5. Si uero leude alteri inputauerit et eum ad ineam habet admallatum et conuenit ut manum suam redimat et iuratoris donet, xxx sol. manum suam redimat.

quod si amplius dederit, fretus grafionem soluatur.

C 6

4. quod amplius dederit graphioni soluatur quantum fuisset conuictus potuerat componere cul. iud.

5. Si maior culpa fuerit de qua LXII<; sol. posset iudicare et conuenit ut manum suam redimat, xv sol. manum suam redemat.

6. Quod si amplius dederit, fretus graphioni soluatur tamquam si de causa illa fuisset adprobatus. ista redemptio usqde ad leodem sie permaneat.

7. Si uero leod.^f alteri inputauerit et eum ad ineam habeat. mallatum et conuenit ut manum suam redemat et iuratores donet, xxx sol. manum redemat.

8. si amplius dederit, fretus graphionem soluatur.

H 10

Quod si amplius dederat, fredum soluatur, quantum si de causa conuictus fuisset.

Si uero maior culpa fuerit, unde si probatus fuisset MMD den. qui faciunt sol. Lxn eum dimidio culpabilis iudicetur, et conuenit ut manum redimat DC den. qui faciunt sol. xv soluatur,

quod si amplius dederit, fredus exinde^{*5} soluatur, tantum quantum si de causa illa probatus fuisset. Ista redemptio usque ad leudem permanet.

Si uero leudi alteri inputauerit et eum ad⁺⁶ aeneum habet amallatum, et conuenit ut manum suam redimat, solid. xxx donet.

quod si amplius dederit⁺⁷ fredus de ipso leudi soluatur.

K

4. Quod si^w amplius 53,4 dederit, fredus grafioni^x soluatur tamquam si de^z ipsa causa conuictus fuisset.

5. Quod si maior culpa 53,5 fuerit de qua^a iixii semis^a solidos^{1*} soluere si conuictus fuisset deberet^c et conuenit ut manum suam redimat^d,^e cum solidis xv manum suam redimat^{1, 6}.

6. Et si amplius dederit, fredus grafioru⁸ soluatur tamquam si^h de ipsa causa conuictus fuisset¹. Ista redemptio^{*2} usque¹ ad leudem¹ sie permaneat.

7. Si autem leudem^m 53,7 alter alteri inputauerit¹¹ et eum ad seneum⁰ P habet mallatum^p et conuenit ut manum suam redimat¹ et iuratores donet¹, eum solidis xxx manum suam redimat⁸.

8. Et si¹ amplius dederit, fredum^u grafioni^v persoluatur^w tamquam si^x de ipsa causav' conuictus extitisset².

um.

DE GRAFIONEM OCCISTJM

1. Si quis grafionem occiderit, sol. DC cul. iud.

K 46. t') fehlt K 17. u') fredem K 18; freda K 19. v') grafionem K 18, 46; grafioni über K comiti K 65. w') soluatur K 18. x') fehlt K 18. y') fehlt K 20. z') extitisset K 46.

Titel 54: a) comitem K 65. b) comitem K 65.

1) Glosse id est comitem K 33.

§ 2. Siquis sacebaronem aut (ob)grafionem occiderit, qui puer regius :ftierit, <cui fuerit adprobatum), mallobergo le(o)de saccem(i)ther sunt, xnM denarios qui faciunt solidos ccc culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis sacebaronem, qui ingenuus est <et se [uel aliurri] sacebaronem posuit), occiderit, XXIVM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur.

§ 4. Sacebarones uero in singulis mallobergis plus quam tres non debent esse; et si de causa aliquid, de quod eis soluitur, facturn dixerint, hoc ad grafionem non requiratur^a, unde illi securitatem fecerint. [et si de caussa Uli aliquid sanum dixerint, penitus grauius nullam habeat licentiam remouendi.]

Titel 54: a) remouatur A 4, C; remoueat A 2.

	AI	A 2	A 3	A 4
54.2	2. Si quis ^d sacebarone aut obgrafionem occiderit qui puer regius fuit, xnif din. qui f. sol. ccc culp. iudic.	2. Si quis saceborone qui puer regius fuit occiderit cui fuerit adprobatum, mal. leude saccemuther sunt din. XHM fac. sol. cco cul. iud.	2. Si quis saciborone qui puer regius fuerit occiderit, sold. ccc culp. iud.	2. Si quis saceboronem et grafionem occiderit qui puer regius fuerit, ccc sol. culp.
54.3	3. Si quis sacebarone qui ingenuus est occiderit, xxniilf din. qui f. sol. DO culp. iudic.	3. Si quis sacerborone qui ingenuus est et saceborone ^e occiderit, xxniiAr din. qui fac. sol. ccc cul. iudic.	3. Si quis saciborone qui ingenuus est et se saceborone posuit occiderit, sold. DC culp. iudi.	3. Si quis saceboronem ingenuum occiderit, xxnrAf dens. qui fac. sol. DC culp.
54.4	4. saeibarone uero in singulis mallibergis plus quam tres non debent esse. Et de causis aliquid de quod eis soluuntur factum dixerint, hoc ad grafionem non requiratur unde ille securitatem fecerit.	4. Saceborone uero in singulis malloberges plus quam ni debent esse, et de causa de quod de quod fortasse dixerint, hoc grafionem ¹ remoueat unde illi securitatem fecerunt.	4. Si quis in singulis malbergis plus quam tres non debent esse, et si de causa aliquid id est quod eis soluitur factum dixerit, hoc ad grafionem non requiratur unde ille securitatem fecerit.	4. Si quis saceboronem in singulis malbergis plus quam tres non debent. et si de causa aliquid de quod ei soluetur factum dixerit, hoc ad grafionem non remouatur unde illi securitatem fecerint.

LIV.
DE CORPORIBUS
EXPOLIATIS

55,1 1. Si quis corpus occisi hominis antequam in terra mittatur expoliauerit in furtum, mal. uuaaderido hoc es* VIMD din. qui f. sol. iixm culp. iudic.

LVI.
DE CORPORIBUS
EXPOLIATIS

1. Si quis corpus occisi hominis ante quam in terra mittatur in furtum expoliauerit cui fuerit adprobatum, mal. muther sunt din. UM faciunt sol. xii cul. iud.

LVI.
DE CORPORIBUS^a
EXPOLIATIS

1. Si quis corpus hominis antequam in terra mittatur expoliauerit, sold. iixn culp. iud.

LVI.
DE CORPORIBUS^b
EXPOLIATIS

1. Si quis corpus occisi hominis antequam in terra mittatur in furtum expoliauerit, XLATD dens. qui fac. sol. XLn¹¹ culp.

A d) nicht qui A 1. e) aus sacileborone verbessert A 2. f) oder grafionem A 2.
Titel 55: a) nicht CORPORIBUS A 3. b) nicht i'xn A 4.

C b) aus Sachibarone verbessert G 5. c) Über der Zeile nachgetragen G 6. d) aus dixer. verbessert C 5.
Titel 55: a) C. LV. DE CORPORIBUS EXPOLIATIS etc. In Le. Sal. c. 57 et 58 (danach 55,5; 55,2 und 55,3 in dieser Folge) G 6a.

H Titel 54: ⁺¹Sale baronem. ⁺²aliqua ante illos secundum legem fuerit definita, ante Grauionem eam remouere non licet, si illi securitatem prgstiterint.
Titel 55: a) bei Herold folgt 55,4.
in furtum, alias per furtum (durch alias stellt Herold wiederum zwei Varianten nebeneinander).

LV. De corporibus expoliatis

[D: 19]

§ 1. Si quis corpus occisi hominis, antequam in terra mittatur, in furtum expoliauerit (cui fuerit adprobatum), mallobergo *chreomosido** hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos Lxn semis culpabilis iudicetur.

Titel 55: a) uuaderido AI; muther A 2 (vgl. 55 § 4).

G 5

2. Si *quis* sachibaronem occiderit qui puer regis fuerat, sol. ccc cul. iud.

3. Si *quis* sachibaronem occiderit qui ingenuus est et si sachibaronem posuit, sol. DC cul. iud.

4. Sachibarones^{1*} in singulis mallos bergies plus quam tres *non* debent esse, et de causa unde eis aliquid soluitur et sanum dixerint^d, hoc ad grafionem non remouatur unde illi securitatem fecerint.

G 6

2. Si *quis* sacibaronem occiderit qui puer regis furat, xnAf den. *qui* fac. sol. ccc cul. iud.

3. Si *quis* sacibaronem occiderit qui ingenuus *est* et si sacibaronem posuit, xximAf den. *qui* fac. sol. DC cul. iud.

4. sachibarones in singulis mallobergis plus quam tres *non*^c debent esse, et de causa unde eis aliquid soluitur et sanum dixerint, hoc ad graphionem non remouatur unde illi securitatem fecerint.

H 10

II. Si quis ⁺¹Sagbaronem, aut Grauionem, qui puer regis fuerat ~~VIIIM~~ den. qui faciunt sol. ccc culpabilis iudicetur.

ITE. Si quis Sacebaronem qui ingenuus est, et se uel alium Sacebaronem posuerit, occiderit, XXIIIM den. qui faciunt solid, DC culpabilis iudicetur.

HU. Sachibarones uero, in singulis mallebergis plusquam tres esse *non* debent, et si ⁺²de causa illi aliquid sanum dixerint, penitus Grauium nullam habeat licentiam remouendi.

K

2.^c Si quis sagibaronem^{2d} qui puer regis fuerat occiderit^e, xmi denariis qui faciunt solidos ccc^f culpabilis iudicetur.

3.6 Si quis sagibaronem^{3h} qui ingenuus est ^{*et se¹ sagibaronem^k posuit occiderit, XXIVM denariis qui faciunt solidos DC¹ culpabilis iudicetur.}

4. Sagibarones^m in singulis mallobergis¹¹, ^oid est⁰ plebs^P quae« ad unum mallum conuenire solet^f, plus quam tres esse *non* debent. Et si⁸ causa aliqua ante illos^{*} secundum legem fuerit^u definita, ante grafionem^v remouere^w eam^x *non* licet.

LV.

DE CORPORIBÜÄ
EXPOLIATIONIBUS

1. Si *quis* corpus hominis mortui antequam in terra mittatur in furtum expoliauerit, sol. **LXII**; cul. iud.

LV.ª

DE CORFOBIBUS
EXPOLIATIS

1. Si *quis* corp«« hominis mortui antequam in terra mitatur in furtum expoliauerit, malb. freomosido sunt den. nMD *qui* fac. sol. **LXII**; cul. iud.

De Corporibus
exspoliatis.
Tit. LVIII.

§ I. Si quis corpus occisi hominis, antequam in terram mittatur ^{*1}expoliauerit, malb. cheo mosido MMD den. qui faciunt solid. iixU et dimidium culpabilis iudicetur.¹¹

LVH.

DE CORPORIBUS
EXPOLIATIS

1. Si quis corpus hominis mortui antequam in terra^a mittatur per furtum^b expoliauerit⁰, MMD^d denariis qui faciunt solidos^e r.xn semis^e culpabilis iudicetur.

^c) § % fehlt K 17.

^e) ocdderit K 33.

ⁱ⁻ⁱ) esse K 19; et K 46.

^p) plest K 17.

^s) sie K 17.

^{K17}; renouare K 18.

2) Glosse dieuntur quasi senatores *Pithou*.

Titel 55: a) terram K 33.

^{e-e}) LXU<; K 18, 33, 46, 56; Lxm K 17; Lxn K 65; XLV K 19.

d) sagibaronem K 65; sacibaroni K 46; sacibaronem K 18; rasi baronem K 19. K

f) cc K 19. g) § 3 fehlt K 28. h) sacibaronem K 18, 46, 65; rasi baronem K 19.

h) sagi barone K 19; sacibaronem K 46, 65. l) CG K 19. m) Sacibaronis

K 46; Saisbarones K 65; Si quis sagibarones K 33. n) mallos bergis K 46; mallus bergis K 19. o-o) de

K 19. q) que aus qui verbessert K 18; qui K 19, 46. r) solent K 19; debet K 17.

t) ülius K 19. u) fieri K 18. v) grauionem K 18; comitem K 65. w) romouere

3) Glosse id est decanum K 33.

b) furtu K 18.

c) exspoliauerit K 65.

d) MMDC K 18, 19.

§ 2. *Si quis tumbam super mortuum hominem expolauerit (uel dissipauerit), mallobergo tornechäle, solidos XV culpabilis iudicetur.*

§ 3. *Si quis charistatone super hominem mortuum capulauerit, mallobergo manduale, aut si laue, quod est ponticulus, super hominem mortuum capulauerit^a, mallobergo chreoburgio, de unoquoque de istis (DO denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.*

[D: 18] § 4. [Et antiqua lege:] *Si quis corpus iam sepultum effodierit et expolauerit et ei fuerit ad-*

b) so G 6 a; expolauerit G 5,6; deiecerit Herold.

A1

A2

A3

A4

55,4 2. Si corpus iam sepultum effuderit et expolauerit et ei fuerit adprobatum, uargus sit usque in die illa quam ille cum parentibus ipsius defuncti conueniat et ipsi pro eum rogare debent ut ille inter homines liceat accedere. Et qui ei antequam parentibus conponat aut panem dederit aut hospitalitatem dederit seu parentes seu uxor proxima, DC din. qui f. sol. xv culp. iudic.

2. Si *quis* hominem iam sepultum expolauerit et ei fuerit adprobatum, malb. muther hoc *est*^c uirgo sit usque in diem illa quam illi cum parentibus ipsius defuncti ut ipsi conueniant et ipsi pro erogare dibiant ut uincto hominem liciat accedere. et qui ei antequam conponat cum parentibus ante pene auctor qui tale dedit, sol. xv cul.

2. Si *quis* corpus iam sepultum expolauerit, uargus sit usque ad die illa quam ipse parentibus ipsius defuncti conueniat et ipsi pro eum rogare debeant ut ei inter homines accedere liceat. et quia antequam conponat ad propriis parentibus pane aut hospitium dederit, solid, xv culp. iudi.

2. Si quis corpus iam sepulto effodierit et expolauerit, usque ad die illa quam ille cum parentibus ipsius defuncti conueniant ut et ipsi pro eo rogare debeant ut ei inter omnes liceat accedere. et quis antequam conponat aut panem aut hospitalem dederit, DG denrs. qui fac. sol. xv culp.

55,4 3. Ipse uero qui hoc admississe probatur vnnaf din. qui f. sol. cc culp. iudic.

tarnen auctorem exceilis qui admississet aut expodisset, ^dtur ne cale^d sol. co conponat.

Tarnen auctor sceleris qui misisse probatus *est* sold,cc culp. iud.

tarnen auctor sceleris qui admississe probantur aut fodisse debet vinyf denrs. qui fac. sol. cc culp.

A c-c) auf Basur A 2. d-d) oder tumecale A 2.

C b) Si quis tumba super mortuum hominem expolauerit, malb. tornechale sol. xv G 6 a. c) Si quis charistatone super homine mortuo capulauerit, malb. mandualo aut Laue quod est ponticulus super hominem mortuum capulauerit, malb. chreobordio, de vnoquoque Sol. xv C6a. d) aus cheristi dona *verbessert* G 5. e) nicht lauaue, aus leuaerit, nicht lauauerit, *verbessert* G 5. f) aus anaquaque *verbessert* G 5. g) aus usquem *verbessert* G 6. h) nicht quem G 5. i) nicht hospitalitatem G 6. k) nicht qui G 6. l) nicht iud. G 6.

H b-b) oder cheristaduna. c) Druckfehler für hominem. d) 55,4 bildet bei Herold den Schluß von 55,1. e) nicht uargus sit. f) Druckfehler für culpabilis. ⁺²tomolam. ⁺³stafflus. ⁺⁴bardio.

K f) stumulum K 17. g) expolauerit K 65. h) aristotonem K 56; aristationem K 19. i) staplus K 17, 65; stappulus K 46; stappl(um) K 33. k) capolauerit K 46; expolauerit K 65. l) sea K 18. m) structura K 17. n-n) qui e(st) salaue que ponticulum K 19. o) sclauē K 65. p) que K 46. q) mos e(st) K 17. r) anticorum K 17. s) destruxerit K 33, 46. t) spoliauerit K 19. u) unamquamque K 56; una quemque K 17; unaquaue K 33, 46. v) ex K 65. w) histis K 17; stis K 18. x) effoderit K 18, 19; *dsgl. auf Basur* K 17. y-y) hoc spulsus K 19. z) fehlt K 18, 65. a') cum parentibus *hinter* defuncti *wiederholt* K 17; parentes K 65. b') J conuenerint K 46. c') ipse K 18, 46. d') sunt K 17, 18. e') lic&at K 18. f') in K 18, 20. g') patemam J Ci 7. h') nur K 20. i') quecumque i Ci^a. k') hospitalē K 17, 18, 46. V) vor antea K 17. m') aut etiam K 17. n') fecerit *über* fuerit K 65. o') § 6 steht in K 28 *hinter* § 7. p') aus Auctor *verbessert* K 17. q') aus celeris *verbessert* K 17. r') fecerit K 18, 46. s') nur K 28, 31. t') adeptum K 17, 46; adestum K 28; admetum K 31. u') faciendum K 28, 31, 71. v') exceptu cap. et du. nur K 19.

1) Glosse tumbam Pithou. 2) Glosse cancellum qui desuper tumulum stat Pithou. 3) Glosse deiectus K 24; deiectus et expulsus Pithou.

probatum, mallobergo muther^c hoc est, uargus sit usque in diem illa(m), quam ille cum parentibus ipsius defuncti conueniat, (ut) et ipsi pro eo rogare debeant, ut ei inter homines liceat accedere. Et qui ei, antequam ^d(cum> parentibus conponat^d, aut panem (dederit) aut hospitalem dederit, (seu parentes) seu uxor sua^e proxima, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. Tarnen auctor sceleris, qui (hoc) admisisse probatur (aut effodisse), mallobergo tornechale *sunt*, vniM denarios qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

c) tornechale G, Herold.

d-d) conponat ad propriis parentibus A 3.

e) sua siue Herold.

G5

C6

H 10

K

2. Si *quia* tumultum super hominem mortuum expoliauerit uel dissipauerit, sol. xv cul. iud.

2.* Si *quia* tumultum super hominem mortuum expoliauerit, malb. thornechales sol. xv culp. iud.

III. Si quis ⁺²tombam, super mortuum hominem expoliauerit, malb. Turnichalis DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

2. Si quis tumultum¹¹ super hominem mortuum expoliauerit⁸ uel dissipauerit, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

3. Si *quis* cheristadonna^d super hominem mortuum capulauerit, aut si leuaue^e quod *est* ponticulum sequentis mortuum expoliauerit, de unaqua^{ue} de istis sol. xv cul. id.

3.^c Si *quis* cheristonica^c super hominem mortuum capulauerit, malb. madoalle aut selaue que est ponticulus sequentem mortuum expoliauerit, malb. cheoburgio de unaqua^{ue} de istis sol. xv culp. iud.

UIT. Si quis ^bche rista duna* super hominem⁰ mortuum capulauerit, malb. mandoado, aut silaue, quod est ⁺³porticulus, super hominem mortuum deiecerit de unaqua^{ue} malb. chreo •^burgio DG den. qui faciunt solid, xv culpabilis iudicetur.

3. Si quis aristatonem^h hoc est stapplus¹ super mortuum missus capulauerit¹¹ aut mandua²lem² quod est ea¹ structura^m siue selaue⁰ quiP est ponticulus¹¹ sicut mosi antiquorum^r faciendum fuit qui hoc distruxerit⁸ aut mortuum exinde expoliauerit*, de unamquemque^u de^v istis^w DC denariis qui faciunt soh'dos xv culpabilis iudicetur.

5. Si *quis* corpus iam sepultum effodierit et expoliauerit, uargus sit usque in die illa quem^h cum parentibus illius defuncti conueniret ut et ipsi pro eo rogent ut ei inter homines liceat accedere. et quicumque antea aut panem aut hospitalitatem dederit siue uxor sua propria, sol. xv cul. iud.

5. Si *quis* corpus iam sepultum effodierit et expoliauerit, malb. tornechale uargo sit usque[^] de illa quae cum parentibus illius defuncti conueniret ut ad ipso pro eo rogent ut ei inter homines liceat accedere. Et quicumque antea aut panem aut hospitalitatem¹ dederit siue uxor sua propria, DC den. *qwfi* fac. sol. xv culp. iud.

^dEt antiqua lege, si corpus iam sepultum expodierit et expoliauerit, uargussit⁶. usque in diem, qua cum parentibus ipsius defuncti conueniret, et ipsi pro eo rogent, ut inter homines liceat ei accedere. et quicumque antea ei aut panem, aut hospitalitatem, siue uxor sua, siue proxima, ei dederit DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis¹ iudicetur.

5. Si quis corpus iam sepultum effodierit^x aut expoliauerit, wargus³ sit yhoc est expulsus^y de eodem pago usquedum cum^z parentibus^a defuncti conueniret^b ut et ipsi^c parentesrogatisint^d pro eo ut liceat^e ei infra^r patriam⁸ <suam^h esse. Et quicumque¹ antea panem aut hospitalitatem^k ei¹ dederit etiam^m si uxor eius hoc feceritⁿ, DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

Si tarnen auctor exceleris se admesisse aut exfodisse probatus, sol. cc cul. iud.

si tarnen auctor sceleris se admesisse aut effodisse probatur, malb. thornechale *Bunt* den. vMaf *qui* f. sol. cc cul. id.¹

Tandem auctor ex scelere, qui hoc admisisse probatur malb. thurnichale VHIM den. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.

6.º AuctorP¹ uero sceleris¹ huius si ipse hoc fecit^r et conprobatus fuerit uel (ad)⁸ alium ademptum¹ faciendi^m locauerit, vnni denariis qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur <except(o) capitale et d(e)latura^v v¹.

[D: 19] § 5. Si quis hominem mortuum super alterum in nauco aut in petra (*malo ordine uel in iurturni*) miserit et ei fuerit adprobatum, mallobergo chaminis¹ hoc est, SMDCCC denarios qui faciunt solidos XLV& culpabilis iudicetur.

f) iddulcus G, Herold. g-g) solidos xxxv G, Herold.

	A1	A2	A3	A4
55,5	4. Si quis hominem mortuum super alterum in nauco aut in poteo miserit et ei fuerit adprobatum, mal. chaminis hoc est IMDCCC din. qui f. sol. XLV culp. iudic.		3. Si <i>quia</i> hominem mortuum super alterum in nachao aut in petra miserit, sold. XLV culp. iudicetwr.	

C m) Si quis hominem mortuum super alterum in nauco aut in petra malo ordine vel in furtum miserit, malb. iddulcos sol. xxxv C 6 a. n) aus nauco verbessert G 5. o) nicht basilica G 5.

H g) 55,6 steht bei Herold ohne die (von Hesseis zugesetzte) §-Ziffer V hinter 55,3. h) zu 55,7 vgl. unten 65b. naicho.

K w') aus aufo verbessert K17; aufoX 56. x')aatK17. y') modum auf Rasur K17; dormxmK 65. z')factarn K 65. a) exspolauerit K 65. b-b) wiederholt K18. c-c) fehlt K 33,46. d-d) De incendio ecclesiae uel expoliationem et de K19; De incendio uel expoliatione ecclesiae siue K 33,56. e-e) incendium K18. f) hubi K 17. g) fuerint K 65. h) incendiderit K 56. i-i) aut aliquam expolauerit K 46. k-k) ipsam ecclesiam K65; ecclesia K 56. l-l) fehlt K 20, 33, 56. m) aus aliqua verbessert K 17; aliquem K 18. n-n) uel de K 65; aut K 46. o) illam K 65; ipsa K19, 46. p) eclesia K 17; ecclesiam K 65. q) §§ 2 und 3 fehlen K 18. r) diaconum K 46. s) interfecerit K 17, 33, 46, 65, 71. t) xvra K 33. u) cccc K 33. v) interfecerit K 33, 46. w) den. nachgetragen K17. x) § 4 nur in K 28 nachgewiesen.

4) Glosse Haec capitula domnus Ludovicus imp(erator) anno imperii sui quinto cum universo coetu populi in Aquisgrani palatio promulgavit atque legi Salicae addere praecepit. Ipsaque postea cum in Theodonis vüla generalem conventum habuisset, ulterius capitula appellanda esse prohibuit, sed ut lex tantum diceretur voluit Pithou (von Baluze, *Capitularia regum Francorum*, Bd. 1, Paris 1677, S. 598, zu den *Capitula legibus addenda von 818-19 gestellt*, zu denen K 27 ein textlich nahverwandtes Vorwort bietet; vgl. Boretius, *Capitularia regum Francorum*, Bd. 1, Hannover 1883, S. 280).

§ 6. *Si quis basilicam expoliauerit desuper hominem mortuum, mallobergo chreotarsino, (MCC [D: 77] denarios qui faciurd) solidos XXX culpabilis iudicetur (excepto capitale et d(i)latura).*

§ 7. *Si quis basilicam, ubi reliquiae sunt inserta(e), aut ipsa basilica est sanctificata, incenderit, [D: 76] mallobergo chenechruda, solidos CC culpabilis iudicetur.*

C 5

4. Si quis hominem mortuum super alterum in nauchoⁿ aut in petra miserit, sol. xxxv cui. iud.

6. Si quis basilicas expoliauerit desuper hominem mortuum, sol. xxx cul. iud. exe. cap. et del.

7. Si quis balica⁰ ubi reliquie sunt insertas aut ipsa basilica est saneficata incenderit, sol. cc cul. iud.

C6

4.^m Si quis hominem mortuum super alterum in naucho aut in petra miserit, malb. edulcus sol. xxxv culp. iud.

6. Si quis basilicas expoliauerit desuper hominem mortuum, malb. chereotarsino sol. xxx cul. iud.

7. Si quis basilica ubi requieseunt insertas aut ipsa basilica est sanctificata incendiderit, malb. chenechruda sol. CG cul. iud.

H 10

H. Si quis hominem mortuum, super alterum in petra, aut in ⁺⁵naufo miserit, malb. idulgus sol. xxxv culpabüis iudicetur.

⁸Si quis basilicam super hominem mortuum expoliauerit, malb. ehre otarsino MCC den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur. excepto capitale et delatura¹.

K

4. Si quis hominem mortuum super alium in naufo^{w1} uel^{x1} in petra miserit, MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur.

7. Si quis domum in modum⁷ basilicae factum^{z1} super hominem mortuum expoliauerit^a, MCC denariis^b qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur^c excepto capitale et delatura⁰.

LVHI*.

DE EXPOLIATIONE
ECCLESLE UEL
eINCENDIO SrüEd
HOMICIDnS
CLERICORUM«

1. Si quis ecclesiam saneficatam uel ubi¹ reliquie sanetorum reconditae sunt[^] incendit¹¹ *uel infra^k ipsa ecclesia^k liquamTM expoliationem¹ de altare^r aut deⁿ infra^o üla^o ecclesia^{P1} aliquid tulerit, VIII denariis qui faciunt solidos co culpabüis iudicetur excepto capitale et delatura.

2.1 Si quis diaconem^f interfecerit⁸, XHM* denariis qui faciunt solidos ccc^u culpabüis iudicetur.

3.1 Si quis presbyterum interfecerit^v, XXIV denariis^w qui faciunt solidos DC culpabüis iudicetur.

4. Si quis episcopum interfecerit, DCCCO solidis culpabüis iudicetur.)^x

[D: 91] LVI. De eo qui ad mallum uenire contemnit^a [LVL De dispectionibus]

· § 1. ^x Si quis ad mallum uenire contempserit aut, quod ei a rachineburgiis iudicatum fuerit, adimplere distulerit, si nee de conpositione nee de inio nee de ulla lege fidem facere uoluerit, tunc ad regis praesentiam ipsum manire debet.^x

Titel 56: a) danach 56 § 6a A 2 (aus B).

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 17,4: . . . *quicumque Burgundio . . . nee ideiusorem. dare nee ad iudicium venire uoluerit, atque hoc factum duobus aut tribus ingenuis [fehlt B 11] testibus potuerit adprobari, inferat multae nomine solidos VI, et [fehlt B 9,10] ad iudicium venire nihilominus compellatur.*

AI	A2	A3	A4
LVI. DE EUM QUI AD MALLTJM UENIKE CONTEMNIT	LUIII. ^a	DE HIS QVP AD MALLVM VENIRE ^c CONTEMNÜNT. LVI.	LVI ^o .
56.1 Si quis ad mallum uenire contempserit aut quod ei a rachineburgiis fuerit iudicatum adimplere distulerit si nee de conpositione nee hineo nee de ulla legem fidem facere uoluerit. Tunc ad regis praesentia ipso manire debet.	*SI QUIS* AD MAL- LO ante uenire presumpseret aut quo racineburgie iudicatum fueret imple contempseret sie nee de eneum noc de conposionem nee de ulla rem fide ficiret uult, tunc ad regi presencia eum manire <i>debit</i> ;	Si <i>quis</i> ad mallum uenire contempserit ^d aut quod ei a racineburgiis iudicatum fuit adimplere distulerit. Si nee tunc de conpositione es* nee de eneo nee de ulla lege fidem face uoluerit. Tunc ad regis praesentiam ipsum manire debet.	Si quis ad mallum uenire contempserit aut quod ei a rationeburies iudicatum fuerit adimplere distulerit. Si nee de conpositione nee de enio nee de ulla lege fidem facere uoluerit, tunc ad regis presentia eum manire debet.
56.2 Et ibi duodicem testes erunt qui per singulas uices tres iurati dicant quod ibi fuerunt ubi rachineburgius iudicauit ut aut ad hineo ambularet aut fidem de conpositione faceret. Et ille dispexerit.	et ibi XII testis per singulas uicis in iurati dicant qwod ibidim fuerunt et ibi raciniburgi iuraerunt ^e aut ad eum ambolabant aut fidem de conposicionem ficiret.	et ei ibidem duodecim testes erunt qui per singulas uices ter iurati dicant qwod ibidem fuer ubi rachiniburgiis iudicauerunt ut ad eneum ambulare debet aut fidem de conpositione facere et ille dispexerit.	et ibi duodecim testes per singulas uices in iurati dicant qwod ibidem fuissent hubi rationeburies iudicauerwntf aut ad enium ambulauerit aut fidem de conpositione fecerit et ille dispexerit.
56.3 Iterum alii tres iurare debent ut ibi fuisses die quando rachineburgi iudicauerunt ut aut per hineo aut per conpositione se deducerit hoc <i>est</i> de illa die in XL noctis in mallobergo iterum ei solem collocauerit et nullatenus legem uoluerit adimplere.	et alii in iurare debent quod ibidem fuissent <i>post</i> illo die quando racineburgi iuraerunt aut ad enium aut per conposicionem se educirent hoc de illa die in LX <i>noctes</i> in mallo iterum et sol coligauerit et nullatenus legem implere.	Iterum alii alii tres iurare debeant* qwod ibidem fuissent post illa die quando rachineburgii ⁸ iudicauerunt aut pro eneum aut pro conposieionem se educerit hoc est de illa die in XL noctes in mallobergo. Iterum ei sol culcauerit et nullatenus legem noluit implere.	Iterum alii ni iurarent qwod ibidem fuissent illa die quando rationeburies iudicauerunt aut de lege aut per conpositione se diceret hoc est de illa die in XL noctes in mallo iterum uiolenter alligauerit et nullatenus legem uoluit implere.

A Titel 56: a) in A 2 geht die unten zu 56,6 a abgedruckte B-Interpolation voraus. a"-a") Si quis mit roter Tinte, aber Kleinbuchstaben A 2. b) nicht QUIA 3. c-c) nicht MALLUM UENIRE A 3. d) nicht contempserit (wie Holder druckt) A 3. e) oder iuraerint A 2. f) aus debent verbessert A 3. g) aus rachineburgiis verbessert A 3.

C Titel 56: a) C. LVI. DE DESPECTV. In leg. Sal. c. 59 C 6a. b) lies LVI G 5. b") aus quis verbessert G 5. c) aus fuerant verbessert G 5. d) aus eum verbessert G 5. e) aus conpositionem verbessert G 6.

K Titel 56: a) contempserit K 18, 65; dsgl. aus contempserunt verbessert K 17. b) fehlt K 33. c) ad K 17. d) so K 21, 56; rachinburgiis K 20, 30, 31, 33, 34, 38, 39, 65; rachinburgiis K 46; rachyburgias

§ 2. *Et ibi(dem) duodecim testes erunt, qui per singulas uices tres iurati dicant, quod ibidem fuerunt, ubi rachineburgii iudicauerunt, ut aut ad inium ambularet aut fidem de compositione faceret, et ille dispexerit.^x

§ 3. Iterum alii tres iurare debent, quod ibidem fuissent <post> illa die, quando ei rachineburgii iudicauerunt, ut aut per inium aut per compositionem se educeret, hoc est de illa die in XL noctes in mallobergo iterum ei solem culcauerit et nullatenus legem uoluerit <ad>implere.

G5

DE DISPECTIONIBUS.
XVII.

1. Si quis^{bn} admallum uenire dispexerit aut quod ei ad rachenburgies fuerat^c iudicatum adimplere noluerit si nee de compositione nee ad inium^d nee de ullam legem fidem facere noluerit, tunc ad regis presentia ipsum manire debet.

et ibidem cum xn testi-
•hus ire debet qui per singula placita iurati dicant quod ibidem fuissent ubi rachenburgie iudicauerunt aut ad inium ambularet aut de compositione fidem facere et ille dispexit.

iterum alii tres iurare debent quod ibidem fuissent post illa die quod ei rachenburgie iudicauerunt aut per inium aut per compositiones se duceret, hoc est de illa die in XL noctes in mallobergo iterum solem culcauerit et nullatenus legem uoluerit implere.

C6

LVI.» DE
DISPECTIONIBJ7Ä

1. Si quia ad mallum uenire dispexerit aut quod ei ad rachineburgiis fuerit iudicatum adimplere noluerit si nee de compositione nee ad hinium nee de ullam legem fidem facere noluerit, tunc ad regis presentiam ipsum manire debet.

2. et ibidem cum xn testibus ire debet qui per singula placita iurati dicant quod ibidem fuissent ubi racheburgii iudicauerunt ut ad hinium ambularet aut de compositione fidem faceret et ille dispexit.

3. Iterum alii tres iurare debent quod ibidem fuissent post illa die quod ei rachineburgii iudicauerunt aut per hinium aut per compositiones^c se duceret, hoc est de illa die in XL noctes in mallobergo iterum solem culcauerit nullatenus legem noluerit implere.

H 10

De Despectionibus.
Tit. LIX.

§ I. Si quis ad mallum uenire dispexerit, aut quod ei a Rathinburgiis fuerat iudicatum adimplere noluerit, si nee de compositione nee ad eneam, nee de ulla lege fidem facere uoluerit, tunc ad Regis prsesentiam ipse maniri debet, et ibidem cum duodecim testibus ire debet, qui per singula placita iurati dicant, quod ibidem fuissent ubi Rathinburgii ei iudicauerunt, ut ad şneum ambularet, aut per compositionem fidem faceret, et ille dispexerit. Iterum alii tres iurare debent, quod ibidem fuissent, post illum diem, quo ei Rathinburgii iudicauerunt, aut per eneam aut per compositiones se educeret. hoc est de illa die, in quadraginta noctes in Mallobergo iterum solem collocauerit, et nullatenus legem uoluerit implere.

K

LIX. DE EO QUI
AD MALLUM UENIRE
CONTEMPSERIT*

Si quis ad mallum 56,1 uenire contempserit et quod eüP a^c rachinburgis^d iudicatum fuerit^e implere distulerit si nee de compositione¹ nee de^g ulla lege¹¹ fidem facere noluerit¹, tunc ad regis praesentiam ipsum manire^k debet.

Et ibidem duodecim¹ 56,2 testes esse debent qui^m per singula placita¹¹ iurando^o dicant quod^o ibidem^P fuissent ubi rachinburgii ei iudicassent et ille decretum iudicium^f contempsisset⁸.

iterum¹¹ alii tres iurare 56,3 debent quod ibidem^v fuissent¹ post^w illum diem in qua ei rachinburgi* iudicauerunt yut auty per aeneum^z aut per compositionem* se educeret^{13'}, hoc est de illa die in^c quadraginta noctes^{ci} in mallo iterum solem culcauerit⁴ et nullatenus legem implere uoluerit^{ea}.

K 17; raginburgis K 24, 71; raginburgiis K 19, 25; ragimburgitis K 18. e) aus fuerunt verbessert K 17. f) conuositionemK 18;-positione K 24. g) fehlt K 24, 33. h) legem K 18. i) uoluerit K 24. j) manire K 18, 46. l) xv K 17; fehlt K 19. m) fehlt K 19. n) placida K 17. o-o) dica inuod K 19. p) hibidem K 17. q) so K 20, 21, 33, 56; rachinburgii K 65; rachimburgii K 46; raehymburgii K 17; raginburgi K 24, 71; raginpurcii K 19; ragimburgii K 18. r) iuditium K 46. s) contempsisset-K 18; contempsissent K 17. t-t) fehlt K 17. u) Item K 20. v) dem fuissent... quantum de in 58,4 (vgl. ebendort Ann. r') fehlt K 46 infolge Blattausfalls. w) per K 19. x) so K 33, 56; rachinburgiis C6*5; raehymburgii Ci7, -raginburgii C24, A/ragmpurgiiü CIS/ragimburgiiü CiS. y-y) ita ut K 25. z) eneam K 33, 65; eneam K 18; enneum K 17; ennum K 19. a') confessionem K 17. b') ediceret K 18; exdiceret K 79; educasset K 19. c'-c') LX npetis K 19. ä") collocauerit K 65. é) aus noluerit verbessert K 65; noluerit K 17; uoluisset K 19.

§ 4. Tunc eum debet manire ante regem, hoc est in noctes xrv, et tria testimonia iurare debent, quod {ibi fuerunt, ubi) eum manisset {et solem collocavit). {Et) si nee tunc uenerit, ista {omnia) nouem testimonia iurati, sicut superius diximus, dicant.

§ 5. Similiter illa die, si non uenerit, colucet ei solem et illa tria testimonia, qui ibidem fuerunt, ubi eulcauerit solem. Tunc si ista omnia impleuerit, qui eum admallat, et ille, qui admallatur, ad nullum placitum uenire *et per legem se educere* uoluerit, tunc rex, ad quem manitus est, eum extra sermonem suum ponat.

	A 1	A 2	A 3	A 4
56,4	Tunc eum debet manire ante regem hoc <i>est</i> in noctes xini et tria testimonia iurare debent quod ibi fuerunt ubi eum manibit et solem collocavit. si nee tunc tienit, ista noue testimonia iurati sicut superius diximus dicant	tunc eum debet manere ante regem in noctes XIII et in testimonia iurati <i>sicut</i> superius diximus.	Tunc eum debet manire ante regem hoc est xnn et tria testimonia iurare debent quod eum manissent. Si neo tunc uenerit, ista omnia nouem testimonia iurare debeant sicut superius diximus dicant.	Tunc eum debet manire ante regem hoc <i>est</i> in noctes xnn et tres testimonia iurare debent quod eum manisset; et si nee tunc uenerit, vm testi-
56,5	similiter. Uli die si non uenerit collocet ei solem et illa tria testimonia ubi collocavit solem. tunc si ille qui admallat ista omnia et qui admallatus <i>est</i> ad nullum placitum uenire uoluerit. Tunc adque manitus <i>est</i> extra sermonem suum ponat eum.	similiter illa die testimonia qui ibi fuerunt ubi collegato sol. si sta omnia impleuerit qui eum admallat et ille qui admallatum ad nullo placito uenire uoluerit, tunc extra atque monitus <i>est</i> eum extra sermonis ponat.	Similiter et illa tria testimonia qui ibi fuerunt ubi sola legauit. tunc ista omnia fecerit qui eum ad mallum et ille qui admallatur ad nullum placitum uenire noluerit. Tunc rex ad quem manitus <i>est</i> extra sermonem dominicam conponat.	monia qui ibi fuerunt ubi euleat solem tunc ei ista omnia inuenerit, sie eum admallat et ille admallatus ad nullum placitum uenire noluerit, tunc rex ad eum qui manitus est eum extra sermone suo ponat.
56,6	tunc ipse culpabilis et omnes res suas erunt. Et quicumque eum aut pauertit aut hospitalem dederit etiam si uxor sua proxima, mal. lampicii hoc <i>est</i> BC din. qui f. sol. xv culp. iudic. Donec omnia que inpotatur conponat.	tunc ipse <i>culpabilis</i> et omnes res suas <i>erunt</i> . quicumque aut pauertit aut hoc qui tale dedit si <i>quis</i> uxorem sua propriam, sol. xv cul. iud.	ipsi cui culpabilis erit et omnes res. et qui eum eum aut plagiauerit 'aut hospitem collegerit accipiat uxor sua propria, sold. xv culp. iud. donec omnia quam ei legibus inputantur conponat.	tunc ipse <i>culpabilis</i> et omnes res suas erunt. et qui eum aut pauertit aut hospitalem collegerit sibi uxore sua propria, DC denrs. qui fac. sol. xv culp. donec omnia qui ei legibus inputatur modis omnibus conponat.

C f) nicht fuerunt G 5. g) aus res verbessert G 5. h) aus admatu verbessert C 6. i) aus collegerent (so Hesseis) verbessert G 5. k) nachgetragen G 6.

H Titel 56: ⁺¹extra sermonem suum eum esse diiudicet. ⁺²uxor propria.

K f) manire aus manere verbessert K 18; manire si K 19. g') presentia K 17. h') xn K 19. i') noctis K 19; fehlt K 17. k') trea K 18, 56; tres K 17. V) dicat K 19. m') manisset K 18, 20. ri) ne K 17. o') vm K 17. p') testibus K 20, 21, 33, 56. q') iurando K 33, 38; quod

§ 6. Tunc ipse culpabilis et omnes res suas erunt *in fisco aut [eius] cui fiscus dare uoluerit*. Et quicumque eum aut pauerit aut hospitalem dederit, etiamsi uxor sua propria^b, mallobergo lampicii hoc est, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur, donec omnia, quae <ei legibus) inputatur (mo- [donec omnia secundum legem ea quae Uli dis omnibus) *secundum legem* componat. *iniuncta sint componat.]*

b) proxima C; aut proxima Herold.

05

tunc eum debet man-
nere ante regem hoc *est* in xim
noctes et trestestonia
iurare quod eum man-
nisset. et si nee tunc uenerit,
ista omnia noue testi-
monia iurati dicant sicut
superius diximus.

Bxmilitar illa di§ si non
uenerit collicet ei solem et
illa trea testimonia qui
ibidem fuervnt* ubi culca-
uerit solem. tunc ista om-
nia impleuerit qui eum
admallat et ille qui ad-
malla ad nullum placitum
uenerit et per legem se
educere uoluerit. Tunc
rex ad quem manitus
est extra sermonem ponat.

2. Tunc ipse culpabilis
et res suas erunt in fisco
aut cui fiscus dare uolu-
erit. Et quicumque eum
aut panem dederit aut
hospitalem Collegeret¹ si-
ue uxor sua proxima, sol.
xv cui. iud. donec omnia
quod ei legibts inputatur
secundum legem conpo-
nat.

06

4. Tunc debet man-
nere ante regem hoc *est* in
xini noctes et tres testi-
monia iurare quod eum
manisset. Et si nee tunc
uenerit, ista omnia noue
testimonia iurati dican-
t *sicut* superius dixi-
TCMS.

5. similiter illa die si
non uenerit collicet ei
solem et illa tria testimo-
nia qui ibidem fuerint ubi
culcauerit solem. tunc
ista omnia impleuerit qui
eum admallat et ille qui
admalla ad nullum placi-
tum uenerit et per legem
se educere uoluerit, tunc
rex ad quem admanitus¹¹
est extra sermonem ponat.

6. Tunc ipse culpabi-
lis et res suas erunt in fisco
aut cui fiscus dare uolu-
erit. et quicumque eum
aut panem dederit aut
hospitalitatem collegerit
siue uxor sua proxima, DC
den. *qui* fac. sol. xv cui.
id. donec omnia quod ei
legibws inputantur* Be-
eundum legem componat.

H 10

Tunc eum debent man-
nere ante regem in xmi noc-
tes, et tria testimonia iu-
rando dicant, quod eum
manisset, et si nee tunc
uenerit, ista omnia noue
testimonia iurati dican-
t, sicut superius dixi-
mus.

Similiter illa die si non
uenerit, collocent ei so-
lem iterum, et illa tria
testimonia quae ibidem
fuerint ubi collocauerit
solem. Tunc cum ista
omnia impleuerit, qui
eum admallat, et ille qui
admallatur ad nullum
placitura ueniret, et pro
lege se educere noluorit,
tunc Rex ad quem man-
nitus est⁺¹ extra sermo-
nem ponet,

et ita ille culpabilis, et res
suae erunt in fisco, aut
eius cui fiscus dare uolu-
erit, et quicumque ei aut
panem dederit aut in
hospitalitatem collegerit,
siue sit⁺² uxor sua, aut
proxima DC den. qui fa-
ciunt sol. xv culpabilis
iudicetur, donec omnia
secundum legem, ea quae
illi iniuncta sint compo-
nat.

K

Tunc eum debet man- 56,4
nere* ante regis praesen-
tiam⁸, in quattuordecim^h
noctes¹ et tria^k testimo-
nia iurando dicant¹ quod
eum manisset^m. Quod
si necⁿ tunc uenerit et
ista omnia nouem^o testi-
monia^p coniuando[^]
quae superius diximus
uera esse dixerint,

simili- 56,5
ter ei iterum^r solem cul-
cet⁸ et illos tres testes
ibidem habeat. Ubi cul-
cauerit¹ solem et ista
omnia compleuerit^m qui
eum admallat^v et ille qui
admallatur ad nullum
placitum uenire nee per
legem^w x' se edicere* no-
luerit, tunc rex ad quem
manitus^y est extra ser-
monem suum (eum)²
esse* diiudicet^b;

et ita^c 56,6
ille culpabilis^d et^e omnes
res suae^e erunt in fisco aut
cui fiscus dare uoluerit.
Et quicumque ei panem
dederit aut* in hospitium¹¹
colligerit¹ etiam si uxor
eius propria sit, DC de-
nariis qui faciunt soli-
dos xv culpabilis iudi-
cetur, donec omnia quae
ei legibus inputantur*
secundum legem conpo-
nat.

iurando K 18. r') fehlt K 19. s') collocet K 19, 65; eulcato K 33. t') calcauerit K 33; collo-
cauerit K 65. u') compleuerit K 56; impleuerit K 18. v') admalliat K 65; admallator K 17.
w') lege K 19. x'-x') so K 18, 20, 21, 24, 31, 33, 38, 65, 71; se edicere K 79; se dicere bzw. sedicere
K 17, 19, 56; se educere in keiner eingesehenen Hs. y') aus manitus verbessert K 17; manitus K 18.
z') K 20, 21, 33, 56 (vielleicht ursprünglich). a) esset K 33. b) aus deiudicet verbessert K 17; deiudicet
K 18, 33, 71. c-c) ita et K 18. d) per cui. K 17; cui. iud. K 79. e) getilgt K 18. f) sua
K 19. g) an K 17. h) aus ospitium verbessert K 17; hospicium K 33. i) collegerit K 17, 65.
k) inputatur K 18.

§ 6 a. Si quis in mallum alterum per legem conuinxerit^c et^d fidem facere dispexerit aut precium soluere, tunc racineburgii^e eum debent *ante audire¹ secundum legem, qualis causa est[&], et ille, qui eum mallauit, ad casam suam ei nunciare debet precium^h aut debitum^h, et si¹ tunc ei soluere^k noluerit, tunc per legem debet attendere et postea grafionem ad casam suam inuitare, ut, quod lex est^j de ipsa causa, de res suas¹ secundum legem^m deb(e)at reuestire^m.]

c) uicerit *Herold*; conuinxerit A 2. d) et is *Herold*; ad A 2. e) racineburgiis A 2. f-f) attendere *Herold*, g) esse uidetur *Herold*. h-h) antedictum A 2. i) fehlt A 2. k) satisfacere *Herold*. l-l) is de caussa et rebus suis *Herold*. m-m) referat *Herold*.

A1

B 2^h

A3

A4

LVIT.

DE DISPECCIONIBUS

56,6a

Si quis in mallum terum per lege coniuinxerit ad fidem facere dispexerit aut precium soluere, tunc racineburgiis de eum ante audire secundum legem qualis causa est et illi qui eum mallauit ad causa sua ei nonciare* debet precium antedictum, et tunc ei soluere noluerit, tunc per legem debet atendere et postia grafionem ad casa sua inuitare aut qwod lex est de ipsa causa de res suas secundwm legem debeat reuestire.

A2

LVH.

mini.

DE RACINEBURGnS.

LVII°.

DE RACHINEBURGHS

DE RACINIBURGIIS

LVH.

DE RATIONEBURIES

- 57,1 I. Si quis rachineburgii in mallobergo sedentes dum causam inter duos discutunt et legem dicere noluerint, debet ei dicere ab illo qui causa prosequitur. hie ego uos tancono ut legem dicatis secundum legem salegam.
- I. Si quis raciniburgius in mallo sedentes causa sine duus discote lege noluerit dicere uinit, dit[&] ad illo quicum causa proseqm'tur. hie uos tancono ut lege tuis¹⁰ secando lege salica. quod non^d ille legem dicere noluerit, uir
- I. Si racineburgiis ber-go in mallo sedentes eum causas inter duos discutient legem dicere noluerint, debet eis dicere ab illo qui causa prosequitur. Hie ego uos taneno ut legem dicatis secwrdwm⁰ lege salicam.
- I. Si rationeburies in mallum resedentis dum causas inter duos discutent legem noluerint dicere, debes eis dicere ab illo qui causa prosequitur. hie ego uos tangane ut legem dicatis secwrdMm lege salica. quod ille nolu-

A h) B-Interpolation in A 2 (dort vor 56,1 eingeordnet). i) nicht nweiare aufzulösen B 2.
Titel 57: a) oder dicet A 2. b) nicht tre aufzulösen A 2. c) nicht secundum A 3. d) nicht nee aufzulösen A 2.

C Titel 57: a) C. LVH. DE RACIMBURGIS. In L. Sal. c. 60 G 6a. b) aus requiret, nicht aus requirent, verbessert G 5.

K Titel 57: a) rachimburgiis K 18; raehymburgiis K 17; raginburgiis K 79. b-b) so K 19, 20, 21, 33, 52, 56, 57, 65 u.a.; fehlt K 17, 18, 24 u.a. c) rachimburgiis K 18; raehymburgii K 17; ragimburgii K 19.

LVH. De rachineburgiis

[D: 92]

§ 1. Si (quis) rachineburgii in mallobergo sedentes, dum causam inter duos discutiunt, debet eis dicere qui causam requirit: „Dicite nobis legem Salicam." Si uero legem dicere noluerint, debet eis dicere ab illo, qui causam prosequitur: „Hie ego uos tangono, ut legem mihi dicatis secundum legem Salicam." Quod

[§ 1. Si qui raihinburgii legem (n)oluerint dicere in mall(o)bergo residentes, cum caussa inter duos discusserint, debet eis qui caussam requirit dicere: „Didte nobis legem Salicam." Si Uli tunc noluerint dicere, tunc iterum qui caussam requirit dicit: „Uos tangono, ut mihi et isto legem dicatis." Bis aut tertio hoc debet

C 5

C6

B 10

K

TL. Si quis alterum in mallo per legem uicerit, et is fidem facere dispererit, aut precium soluere, tunc Rathinburgii eum debent attendere, secundum legem qualis caussa esse uidetur, et ille qui eum mallauit ad casam suam ei nunciare debet, precium aut debitum, et si tunc ei satisfacere noluerit, tunc per legem debet attendere, et postea, Grafio ad casam suam inuitari, ut quod lex est, is de caussa et rebus suis secundum legem referat.

56,6a

H 10

De Rathin burgiis.
Tit. LX.

LX.

LVII. DE RACHENBTJRGIIIS

LVII. DE RACHINBURGIIS

DE RACHINBTFRGIIS»
QTII SECUNDUM LEGEM NON IUDICANT

1. Si quis raeimburgii in mallobergo • sedentes dum inter se causas discutiunt debent eis dicere qui causam requirunt^{lb}. dicite nobis legem salica. Si uero legem noluerint dicere, ille qui causam prosequitur. hie ergo uos tangano usque quod mihi legem dicatis secwndwm legem salica. quod si di-

1. Si quis rachinburgise in mallobergo sedentes dum inter se causas discutiunt debent eis dicere qui causam requirit. dicite nobis legem salicam. si uero legem noluerint dicere, ille qui causam proseqwitur. hie ergo uos tangono usque quod legem mihi dicatis seetm-dwm legem salicam. Quod

§ I. Si qui Rathinburgii legem uoluerint dicere in mallebergo residentes, cum caussa inter duos discusserint, debet eis qui caussam requirit dicere. Dicite nobis legem Salicam. Si illi tunc noluerint dicere, tunc iterum qui caussam requirit, dicit. Vos tangano, ut mihi et isto legem dicatis. bis aut

1. Si quidem rachinburgii^c in mallo resedentes^d cum causa discussa fuerit inter duos causatores ammoniti^e r^a ab eo^f qui causam* requiret¹¹ *ut legem Salicam^k dicant et si legem (Salicam)^l dicere noluerint, tunc ab eo qui causam requiret^m * sint iterum ammonitiⁿ usque ^otertia uice^o. Quod si» di-

57,1

d) residentes K 17, 65.
K18. g) causas K 17, 33, 71. l) nur K 17. m) requirit K 33. n) admoniti K 65. ad tres uices K 17.

e) amoniti K 18; admoniti K 65.
h) requirit K 33; requireret K 19.
p) nachgetragen K 18.

f-f) aus habeo verbessert K 17; habeo K
i-i) fehlt K 28. k) Saligam K 18,
o-o) tercia uice K 33; in ter-

si ill(i) (legem) dicere noluerint, septem de illis rachineburgiis, mallobergo schodo hoc est, (ante) eulcatum solem, cxx denarios qui faeiunt solidos m *singuli* eulpabiles iudicentur.

faeere. Si uero illi noluerint dicere, tunc qui caussam repetit debet dicere: „Ego uobis tangano, usque quo mihi legem dicatis Salicam.” Tunc septem de illis rathenburgiis, collocato sole, IX solidos eulpabilis unusquisque iudicetur.]

§ 2. Quod si nee legem dicere noluerint [*nee soluere*] nee (de) ternos solidos fidem facere uoluerint, tunc, solem illis [*iterum*] eulcatum^a, DC denarios qui faeiunt solidos xv *unusquisque illorum* eulpabilis iudicetur.

§ 3. Si uero illi rachineburgii sunt et non seeundum legem iudicauerint, is, contra quem

[§ 3. *Si uero rathinburgii non seeundum legem iudicauerunt Salicam, Ms, contra*

Titel 57: a) collocet et sie postea Herold.

A1	A2	A3	A4
Quod si ille dicere noluerint, septem de illos rachineburgios mal. schodo hoc est cxx din. qui f. sol. m ante solem collocatum eulp. iudic.	de illis raciniburgiis collocato sol ternus sol. soluat.		erint, vn de illis rationeburies collegato sole ni sol. soluant.

57,2 2. Quod si nee legem dicere noluerint nee de ternos sol. fidem facerent solem illis collocatum, DC qui f. sol. xv eulp. iudic. quod si nee legem dicere uolueret nee ternus sol. soluat fidem ficit tunc sol illius eulpato est, quinus din. c eulp. 2. Quod si illi dicere noluerint et nee ternos sold. fidem facere. Tunc sol illis euleet et sold, xv eulp. iudi. 2. *quod* si nee legem dieere noluerint nee m sol. fidem facere, tunc solem illius collegatus hoc est denrs. sol. eulp.

57,3 3. Si uero illi rachineburgii sunt et non seeundum legem iudicauerint his contra quem sentiam dederint causa sua agat et potuerit adprobare quod non seeundum legem iudicassent, DC din. qui f. sol. xv quisque illorum eulp. iud. 2. Si uero ipsi raciniburgii *sunt* et now seeundum legem iudicare eam contra qwe^e sentencio dedit^e, sol. xv cul. iud. 3. Si uero illi rachiniburgii sunt et non seeundum legem iudicauerunt his contra quem sententiam adderunt causam agant* et eis potuerit adprobare qwod now seeundum legem iudicauerunt, aliis xv sold. eulp. iudi. 3. Si uero ille rationeburi§ sunt et non seeundum legem iudicauerunt ei quem contra sententia addiderunt causa sua agat et si eis potuerit adprobare ut non sectmdwm legem iudicauerint«, DO denrs. qui fac. sol. xv eulp.

A e) nicht quem aufzulösen A 2. e") davor Basura 2. f) aus gant verbessert A 3. g) oder iudicauerwrif A 4. C b") jeweils hinter n Rasur G 6. c-c) durch Unterpangieren getilgt G 5. d-d) nicht getilgt, aber zu tunc sol verbessert G 5. e) nicht illi G 5. f) aus eulcatum verbessert G 5. g) aus iudicauer. verbessert G 5.

K q) Tequirit K 33; dsgl. aus requiret verbessert K 17. r) aus ^Ego verbessert K 17'. s) tangonoiT17. t) fehlt K 20, 28. u-u) legem dicendi K19. v) distullerint K19; distulerunt K18. w) aus solem verbessert K17. x) eulcate K18; eulcatum K 33; collocato K 65. y-y) tuncadhuciC17. z) rachimbürgii K18; raehymburgii K17; raginburgii K19. a'-a') wiederholt K17. b') dispexserint K18; despexerint K 24. c') aus dice verbessert K 17. d') uoluerint K 20, 33, 65; dsgl. aus uolunt verbessert K17. e') fehlt K 33. f) compositionem K 17. g') iudicentur K 56. h') comprobati (Hesseis comprobata^ K 17. i') aus iudicassent verbessert K17; iudicassent K18, 33. h') his K18; ipsis K 65. V) rachimbürgiiX15;rachymburgiiiC27;racimbürgiiiCJ5. m') cwnK19. n') iudicassentK18. o') unum quenque K17. p') fehlt K17, 18. q'-q') vn rachimbürgiis K18; vn raehymburgii K17; uiraginbürgiis K19.

1) Glosse id est uostimio (vastemio ?) K 79.

sententiam dederint, causam sua(m) agat et (si eis) potuerit adprobare, quod non secundum legem iudicassent, (aliis) DC denarios qui faciunt solidos xv (quisque illorum)^b culpabilis iudicetur.

§ 4. Si uero rachin(e)burgii legem dixerint et ille, contra quem legem dicunt, eos contradixerit, quod legem non iudicant, simili modo contra unumquemque solidos XV culpabilis iudicetur.

b) illi septem singulatim C.

quos sententiam dederunt, solidos XV soluant.]

[§ 4. Si uero rathenburgii Uli legem dixerint et ille, contra quem dixerunt, eis contradicat, et hoc sustinere noluerit, eos enim contra legem iudicasse sibi putat, unicuique de septem rathinburgiis (DG denarios qui faciunt solidos XV soluat.)

G 5

06

H 10

K

cere noluerint, vn de illis rachinburgiis eulcatum solem sol. ra singuli cul. iud.

si dicere noluerint, septem de illis rachinburgiae^{1*} eulcatum sole cxx den. qui fac. sol. in singuli eulp. iud.

tertio hoc debet facere Si uero illi noluerint dicere, tunc qui causam repetit debet dicere, Ego uobis tangano usque quo mihi legem dicatis Salicam. tunc septem de illis Rathenburgiis, collocato sole, ix solid, culpabilis unusquisque iudicetur.

cere noluerint, tunc dicat ille qui causam requiret^{**}: Ego vos tangano¹⁸, usque dum uos inter me et contra^{*} causatorem meum legem iudicatis. Etsi tunc^u dicendi se legem^u distulerint^v sole^w culcato^x, septem de illis unusquisque cxx denariis qui faciunt solidos m culpabiles iudicentur.

quod si nee legem dicere uoluerint nec ternos sol. fidem facere uoluerint⁰, tunc solem^d illis^e collocatum^f sol. xv singuli unusquisque illorum cul. iud.

2. Quod si nee legem dicere uoluerint nec ternos sol. fidem facere uoluerint, tunc solem illis eulcatum DG den. qui fac. sol. xv singuli eulp. iud. unusquisque illorum eulp. id.

Quod nee sie legem dicere uoluerint, nee soluere, nee fidem facere, tunc solem illis iterum collocet, et sie postea xv solid is unusquisque culpabilis iudicetur.

2. Etsiyadhuctuncyrachinburgii^z dispexerint¹ nee legem^a dicere^c uolunt^d, neque de tribus solidis⁶ compositionem¹ facere, tunc unusquisque illorum septem eulcato sole DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicentur^s. 57,2

2. Si uero rachinburgii qui simt et non seewndwm legem iudicauerintB, contra quem sententia dederint causa sua agat. et si potuerit adprobare quod sectmdwm legem non iudicauerintf, sol. xv illi vn singulatim cul. iud.

3. Si uero rachinburgiae^b qui sunt et non seewndwm legem iudicauerint, contra quem sententia dederint causa sua ageat. et si potuerit adprobare quod seeundwm legem non iudicauerintf DO den. qui fac. sol. xv eulp. illi septem singulatim cum illo iudicentur.

Si uero Rathinburgii non seeundum legem iudicauerunt Salicam his contra quos sententiam dederunt, solidos xv soluant.

3. Similiter si conprobat^h fuerint legem non iudicasse¹, septem ex eis^k unusquisque DC denariis qui faciunt solidos xv culpabiles iudicentur. 57,3

3. Si uero rachinburgii legem dixit et illi contra quem legem dicunt eos contradixerit quod legem non iudicant, simili modo contra unumquemque sol. xv cul. id.

4. si uero rachinburgiae^b legem dixerint et ille contra quem dicunt eos contradixerit quod legem non iudicant, simili modo contra unumquemque sol. xv eulp. iud.

H. Si uero Rathenburgii illi legem dixerint, et ille contra quem dixerunt, eis contradicat, et hoc sustinere noluerit eos enim contra legem iudicasse sibi putat, et id comprobare non poterit, unicuique de septem Rathenburgiis DC denar. qui faciunt solid, xv soluat.

4. Si autem rachinburgii¹ legem iudicant et cui^m iudicatum fuerit hoc sustinere noluerit et dicit contra legem iudicasse¹¹ sibi et hoc conprobare non poterit, contra unumquemque⁰ deP' «septem rachinburgiis» DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur. 57,4

[D; 100]

LVm. De chrenecruda

§ 1. Si quis hominem occiderit et, tota facultate data, non habuerit, unde <conponat, ut> totam legem impleat, xn iuratores donet, quod nee super terram nee subtus terram plus^a de facultate non habeat, ^bquam iam donauit^b.

§ 2. Et postea *sie* debet in casa sua intrare et de quatuor angulos terrae [*puluerem*] in pugno colligere [^](debet), et *sie* postea in duropello, hoc est in limitare, stare debet, intus in casa respiciens, et *sie* de sinistra manu de illa terra trans scapulas suas iactare super illum, quem proximior parentem habet.

Titel 58: a) amplius G. b-b) nisi quantum dunauit G.

	A1	A2	A 3	A4
	LVm. DE CHRENE CRUDA	LX. DE CRENECRTJDA	DE CHERA CRUDA. LVin.	LVin°. DE THEUNETRUDA
58,1	Si quis hominem occiderit et totam facultatem data non habuerit unde tota lege conpleat, xn iuratores donare debet nee super terram nee subtus terram plus facultatem non habeat quam iam donauit.	>£ Si <i>quis</i> hominem occiderit et tanta facultatem data <i>non</i> abit unde tota lege impleat, XII iuratores nee super terra nee subtus terra plus de facultate <i>non abit</i> que donauit.	1. Si <i>quis</i> hominem occiderit et totam facultatem datam non habuerit unde conponat ut totam legem impleat, xn iuratores donet quod nee super terram plus de facultate* non habeat quam iam donauit.	Si quis hominem hocciderit et totam facultatem non habuerit hunde tota lege impleat, xn iuratores donet q«od nee super terra neque subtus terra qui de facultate non habeat quam donauit.
58,2	Et postea debet in casa sua introire et de quatuor angulos terrae in pugno collegere et <i>sie</i> postea in duropullo hoc <i>est</i> in limitare stare debet intus in casa respiciens et <i>sie</i> de sinistra manum de illa terra trans scapulas suas iactare super illum quem proximior parentem habet.	et postia debet in casa intrare. De quatuor angulus terra in pogno collegere et <i>sie</i> postia in dorso super illo limitare stare debet et intus in casa respiciens et <i>sie</i> de senextra mano super illo qui proximior parentem <i>h&hit</i> .	et postea debet in casa sua intrare et ex quattuor angulos terram in pugno tollere debet et <i>sie</i> postea in duropalo quod <i>dicituT</i> limitare debet intus casa aspiceret et <i>sie</i> de sinistra manu de illa terra trans suas scapulas [^] iactare super illum quem proximior partem habet.	et postea debet in casa intrare et de iin ^{or} angulos terre. in pugno colligere et <i>sie</i> postea in duropelle hoc est in limitare stare debet et casa hac planside sinistro manu de illa terra transe escapulas iactare super illo quem proximior habet parente.
58,3	Quod si iam pater et fratres solserunt, tunc super suos debet illa terra iactare id est super tres de generatione matris et super tres de generatione patris qui proximiores sunt.	<i>quod</i> si iam pater aut fratris solserunt, tunc super suos filius debet illa terra iactare super in de generacionem patris et de matris qui proximioris sunt.	quod si proximor illo et mater et frater solserint, tunc superiorem sororem et matrem aut suos filios debet illa terra iactare id est super tres de generatione patris qui proximiores sunt.	quod si tarn pro illo et mater et frater persoluerunt, tunc super sororem matris aut super suos filios debet illa terra iactare qwod si ille non fuerit de illa terra iactata id est super tres de generationem patris qui proximiores sunt.

A Titel 58: a) aus falultate verbessert A 3. b) aus scabulas verbessert A 3.

C Titel 58: a) C. LVDX DE CHRENECHRUDA. In Le. Sal. c. 61 C 6a. b) danach cuicumqwe getilgt G 5. c) nicht solserunt G 5. d) nicht solserttf G 6. e) danach Einfügungsvermerk ohne zugehörigen Text C 5. f-f) nicht idem aufzulösen G 6.

H Titel 58: ⁺¹nisi quod donatum habet.

K Titel 58: a) crene chruda K 56; crene cruda K 65; carene cruda aus crene cruda verbessert K 17; rene cruda K 19; chreneguida K 79. b) fehlt K 17. c) aus hoeeiderit verbessert K 17. d) totam aus tota verbessert K 17. e-e) flacultatem suam K 17. f) xin K 19. g-g) am Rand nachgetragen K 17. h) aus donatum habet verbessert K 17. i) quod K 65. k-k) fehlt K 17. l-l) subter

§ 3. Quod si iam^c pro illo et mater et frater^c solserant, tunc^d super sororem matris aut^d super suos filios^c debet de illa terra iactare. (Quod si ille non fuerit, de(bet) illa terra iacta(re)), id est super tres de generatione matris (et super tres de generatione patris), qui proximiores sunt.

[§ 3. Quod si iam pater aut mater seu frater pro ipso soluerunt, tunc super sororem matris aut super eius filios debet illam terram iactare; quod si isti non fuerunt, super tres de generatione patris et matris, qui proximiores sunt.]

c-c) pater et fratres A 1, 2. . . . d-d) fehlt A 1, 2.

e) fehU A 1.

C 5

LVHI.

DE CHRENE CRUDA

1. Si quis hominem occiderit et intota facultate non habuerit unde tota lege componere debeat, xii iuratores donet quod nee supra terra nee subtus terra amplius de facultate non habeat nisi quantum donauit.

et postea sie debet in casa sua intrare et de quatuor angulos d&erra illa in pugno colligere et postea debet stare in duropello hoc est limitare intus captare et de senixtra mane de illa terra intra suas scapulas iactare super quem proximioire parentem^b habet.

quod si iam mater et frater solservnt⁰, tunc super sororem matris aut super⁶ suos filios debet de illa terra iactare. Id est desuper tres de generatione matris qui proximiores swnt.

06

LVin.^a

DE CHRENECRTJDA

1. Si quis hominera occiderit et in tota facultate non habuerit unde tota lege componat, xn iuratores donet quod nee super terram nee subtus amplius de facultate non habeat nisi quantum donauit.

2. Et postea sie debet in casa sua intrare et de quattuor angulus de terra illa in pugno collegere et postea debet stare in duropello hoc est intus captare et de sinistra manu de illa terra suas scapulas iactare super quem proximioire parentem habet.

3. Quod si iam mater et frater solserunfl¹, tunc super sororem matris aut super suos filios debet de illa terra iactare¹ id est¹ super tres de generatione matris qui proximiores sunt.

H 10

De Chren ceude.

Tit. LXI.

§ I. Si quis hominem oeeiderit et in tota facultate non habuerit, unde totam legem impleat. Duodecim iuratores dabit, quod nee subtus terram, neq<e supra terram, plus de facultate habeat⁺¹ quam donauit.

Et postea debet in casam suam intrare, et de quatuor angulis terre pulverem in pugno colligere et postea in duropello stare et intus casam captare debet, et sie de sinistra manu trans suas scapulas iactare super proximioire parentem.

Quod si iam pater, aut mater, seu frater pro ipso soluerunt, super sororem tunc matris, aut super eius filios debet illam terram iactare. quod si isti non fuerunt, super tres de generatione patris et matris, qui proximiores sunt.

K

LXI. DE CHRENECHRUDA^{1*}

Si quis hominem^b occiderit⁰ et in tota^d facultate sua^e non habuerit unde legem totam implere ualeat, duodecim¹ iuratores edonet¹¹ ut¹ nee super^k terram nee¹ ¹sah^k terra¹ amplius de facultate non habeat nisi quod donatum habets.

Postea^m intrare debet^m 58,2 in^m casam¹¹ suam^m et de quattuor⁰ angulis deP terra illa^{*} in pugno suo colligat^r et stare (debet)⁸ in durpilo^{2*} hoc est in liminare^u et¹ intus captare^{3v} et cum sinistra^w manu de illa terra ultra^x suas scapulas iactare[^] super quem proximioire parentem² habet.

Quod si iam^a pater 58,3 aut mater uel^b frater^{*1} soluerunt^d, tunc super sororem^e matris aut super suos filios debet^{*} illam terram^f iactare, id est super tres de generatione matris qui proximiores sunt.

terram K 56; subt(us) K 65. m-m) intrare habeat K17; debet intrare K65. m") fehlt K19,24, 56. K n) aus causam verbessert K 71; casa K 17. n") sua K 17. o) quatuor K 17. p) fehlt K 18. q) fehlt K 17. r) aus colliget verbessert K 17; colligant K 18. s) debet nur K 17. t) so K 20, 21, 33, 34, 56; dorpilo K 38; durbilo K 17,18; durbulo K 24, 79; dorbilo K 19; liminare K 65. u) luminare K 24; limitare K 18,19; dsgl. aus lumitare verbessert K 17; limitari K 79. v-v) intercettare K 79; intus iactare (aus captare verbessert) K 17. w) senixtra K 17. x) Ultras K 56. y) iactare K 17. z) parente K17; parentum K 18. a') nachgetragen K 33. b') aut K 18. c') fratres K 19. d') soluerint K 65. e') aus sororis verbessert K 18; sorem K 17. f-f) illa terra K 17,18.

1) Glosse id est terra mala K 33, 34; id est terra collecta de iv angulis domus legaliter in aliquem proieeta K 79. 2) Glosse durbilum quid sit K 79. 3) Glosse id est respicere K 79.

§ 4. Et sie postea in camisa discinetus <et> discalci(at)us, palo in manu <sua>, sepe sallire debet, ut pro medietate, quantum de conpositione diger est aut quantum lex addicat, *et illi tres soluant [de materna generatione']*; hoc et illi alii, qui de paterna generatione ueniunt, *similiter* facere debent.

§ 5. Si *quis* uero de **Ulis** quicumque pauperior fuerit, ut non habeat, unde integrum debitum soluat, quicumque de illis plus [*alio*] habet, [*exsoluat et*] iterum super illum chrenecruda ille, qui pauperior est, iactet, ut ille totam legem (per)soluat.

A1	A 2	A3	A4
58.4 Et sie postea in camisa discinetus discalcus palo in manu sepe sallire debet ut pro medietate quantum de conpositione diger <i>est</i> aut quantum lex addicat illi tres soluant hoc <i>est</i> illi alii qui de paterno generatione ueniunt facere debent.	et sie postea in camisam discinetus discalcus palo in manu sua sepe debet sallire medietatem quanto de conpositionem ^{id est} aut quantum lex <i>est</i> illi m soluant hoc <i>est</i> illi alii de patris generacionis facere <i>debit</i>	et sie postea in camisa discinetus et discalcus palo in manu sua sepe sallire debet pro medietatem quantum de conpositione diger <i>est</i> aut quantum lex addicat illi tres soluant hoc <i>est</i> illi alii qui de paterna generatione ueniunt facere debent.	et sie postea in camisa discinetus discalcus palo in manu sibi psallire debet ut pro medietate quantum de conpositionem id est ut quantum lex addicat ille ni soluant et ille alii qui de paterno.
58.5 si uero de illis quicumque proximior fuerit ut non habeat unde integrum debitum saluat. Quicumque de ulis plus habet iterum super illum chrene cruda ille qui pauperior <i>est</i> iactet ut ille tota lege soluat.		2. Si uero de illis	
	super illo ^{cre} ne curando* ille qui pauperior est iactet ut ille totam legem persoluat.	plus habent iterum super illum chera cruda ille qui pauperior <i>est</i> iactet ut ille totam persoluat.	
58.6 Quam si uero nee ipse habuerit unde tota persoluat, tunc illum qui homieidum fecit qui eum sub fidem habuit in mallo praesentare debent et sie postea eum per quattuor mallos ad suam fidem tollant. Et si eum in conpositione nullus ad fidem tulerunt hoc <i>est</i> ut redimat de quo <i>domino</i> persoluit, tunc de sua uita conponat.	que si uero neccesso abuit unde totam legem soluat, tunc illi qui homieidio ficit qui eum sub pede abuit in mallo praesentare <i>debit</i> et sie eum per ni mallus ad sua fide tollat. et si eo in conpositionem nulla a fide tollerent hoc <i>est</i> ut eum redimat de que <i>non</i> solsit, de sua uita conponat.	Tunc illum qui homieidum <i>fecit</i> ille qui eum sub fide habet in mallo praesentare debet et sie postea eum per quattuor mallos ad suam fidem tollant. et si eum in conpositionem nullus ad fidem tollere hoc <i>est</i> ut eum redemat de hoc quod non persolsit, de uita conponat.	

A c) nicht medietate A 4. d-d) nicht idem aufzulösen A 2. e-e) oder chrenecruda A 1. f-f) oder chrenecurando A 2.

C g) aus discinetus verbessert G 6. g") anscheinend aus tres verbessert G 6. h) nicht Quod C 6. i) nicht qui G 6. k) aus sie verbessert G 5.

K g') camisa K 65. h') diseunetur K 17. i') aus desculciatus verbessert K 18; disculciatus K 33, 56, 71. k') palo K 17, 65. V) septem K 56. m') salire K 17, 65. n') et K 19. o') medietatem K 17. v'-p) fehlt K 39. q') quantus K 19. r') hiermit setzt K 46 wieder ein (vgl. 56,3 Anm.v); compositione K 56; conpositionis K 19. s'-s') deger est K 19, 65; detter est K 32; digerit K 28; digerre K 17; debet digerere K 79. t') iudicat K 65. u'-u') id est bzw. id e(st) K 17, 20, 21, 24, 25, 28, 38, 46, 56, 71; idem bzw. ide(m) K 18, 33, 65. v'-v') alii alii K 20. w') uenerunt K 33. x') aliquid K 17. y') quecumque K 18. z') habuerit K 46; abet K 17; debet K 19. a) chrene cruda K 65; chrenecruda K 18; chrenecruda K 17, 19; chrenethruda K 79. b-b) an pauperiorem K 17. c) iectet K 18.

§ 6. Quod si uero nee ipse habuerit, unde totam legem <per>soluat, tunc illum, qui homieidium fecit, <ille> qui eum sub (*sud*) fide habet, in mallo praesentare debet, et sie postea eum per quatuor mallos ad suam fidem tollant. Et si eum in conpositione nullus ad fidem tulerit, hoc est ut eum redemat de <hoc>, quod non persolsit, <tunc> de sua uita componat.

[§ 6a. At praesentibus temporibus, si de suis propriis rebus non habuerit, unde tran(s)öluere aut se de lege defensare possit, omnis caussa superius comprehensa ad caput suum pertinet obseruare.]

C 5

et sie postea in camisia discinetus et discalciatus palo manum sepe sallire debet ut pro medietate aut quantum lex addicat et illi tres soluant hoc est et illi qui de paterna generatione ueniunt similiter faciunt.

2. Si quis uero quicumque de illos pauperior fuerat et non habet unde integrum debitum soluat, quicumque de **Ulis** plus habuerit *Herum* super illum chrene chruda ille qui pauperior est iactit et ille tota lege componat.

quod si uero nee ipse habuerit, tunc illum qui homieidium fecit qui eum sub fidem habent sie postea eum per quatuor mallos ad suam fidem tollant. et si^k eum in conpositionem nullus uoluerit redemere, de uita componat.

C 6

4. et sie postea in camisia discintus⁸ discalciatus palo in manu ssepe saUire debet ut pro medietatem aut quantum lex addicat et illi reseⁿ soluant hoc est et illi qui de paterna generatione ueniunt similiter faciunt.

5. Si *quis* uero quicumque de **Ulis** pauperior fuerit et non habet unde integrum debitum reddat, quicumque de illis plus habet iterum super illum chenechruda ille qui pauperior est iactet et ille tota lege componat.

6. Quod^h si uero nee ipse habuerit, tunc illum qui^l homieidium fecit qui eum sub sua fide habent sie postea per quattuor mallos ad suam fidem tollant. et si eum in conpositionem nullus uoluerit redemere, de uita componat.

H 10

et postea in camisia discinetus, discaleatus, palo in manu supra sepem sallire, ut pro medietate quantum pro compositione deberet, aut quantum lex addicat, illi tres soluant de materna generatione. hoc et illi alii, qui de paterna generatione ueniunt, facere debent.

H. Si uero aliquis ex illis pauperior fuerit, et non habet unde integrum soluat debitum, quicumque de illis plus alio habet exsoluat, et iterum super illum chrene chruda ille qui est pauperior iactet, ut ille totam legem soluat.

quod si hie etiam non habet, ut legem soluat et totam legem componat, tunc illum qui homieidium fecit tollit, qui eum in fide sua habet, et per quatuor mallos praesentem faciat, et si eum per compositionem aut fidem nullus suorum tulerit, hoc est, eum redimat, aut pro eo persoluit, tunc de uita componat.

HI. At praesentibus temporibus, si de suis propriis rebus non habuerit, unde transoluere, aut se de lege defensare, possit omnis caussa superius comprehensa, ad caput suum pertinet obseruare.

K

Et postea in camisas^{58,4} discinetus^h et discalciatus^l eum palu^k in manu supra sepem^l sallire^m debet utⁿ pro medietate^o P'quantumQ' de compositione^l diger estsD' aut quantum lex dicat^l illi tres soluant, "id est^u v'üli alii^v qui de paterna generatione ueniunt^{*} facere debent.

Si uero aliquis^{*} ex illis^{58,5} pauperior fuerit et non habet unde ad integrum debitum soluat, quicumque^y de illis amplius habet^z iterum super illum chrenechruda^{4a} ille qui pauperior est^b iactet^c et ille totam legem componat^d.

Quod si nee ipse^e habuerit ut^f totams legem persoluat, tunc illum^l qui homieidium^l fecit ille qui eum in fide sua^k habet per quattuor^l mallosTM praesentem faciat. Et siⁿ eum^o per conpositionem^o nullus suorumP uoluerit redimere, de uita componat.

58,6a

d) componat K 17. e) ipsi K 17. f) aut ut K 17. g) totum K 17. h) illi K 20. i) homieidium K 17. k) aus suo verbessert K 18. l) xn K 65. m) mallus K 46. n) sie K 33. o-o) hinter nullus suorum K 24. p) eorum K 46. q) redemere K 46.

4) Glosse id est de terra üla K 79.

[D: 93]

LIX. De alodis

§ 1. ^x Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit, si pater, si mater sua superfuerit, ipsa in hereditatem succedat.^x [si pater aut mater superstites fuerint, in ipsam haereditatem succedant.*]

§ 2. ² Si pater aut mater non fuerit et fratrem aut sororem dimiserit, ipsi in hereditatem succedant.²

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum* 14,1: . . . si quis filium non reliquerit, in loco filii filia in patris et matris suae [matrisime B 9,10 u.a.] hereditate succedat.

2-2) Vgl. *Lex Burgundionum* 14,2: Si forte defunctus [fehlt B 9-11 u.a.] nee filium nee filiam reliquerit, ad sorores vel propinquos parentes hereditas redeat.

	A1	A 2	A3	A4
	Lvnn. DE ALODIS	LX1. DE ALODIS	DE ALODIS. LVini.	LVHn°. DE ALODIS
59,1	1. Si quis mortuus fuerit et filios non demiserit si mater sua superfuerit, ipsa in hereditatem succedat.	1. Si quis mortuus fuerit et filio non demiserit si matre sua superfuisset, inde hereditatem accipiat.	1. Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit si mater sua superfuerit, ipsa in hereditate succedat.	1. Si quis mortuus fuerit et filios non dimiserit si mater sua superfuerit, ipsa in hereditate succedat.
59,2	2. si mater non fuerit et fratrem aut sororem dimiserit, ipsi in hereditatem succedant.	2. Si mater non fuisset et frater remansisset, ipsi hereditatem accedant.	2. Si mater non fuerit et fratrem et sororem dimiserit, ipsi in hereditatem succedant.	2. Si mater non fuerit et fratrem aut sororem dimiserit, ipse in hereditatem succedat.
59,3	3. Tunc si ipsi non fuerint, soror matris in hereditatem succedat.	3. Si ista non fuerint, tunc sororis matris in hereditatem accedant.	3. Si isti non fuerint, Tunc soror matris in hereditatem succedat.	3. Si isti non fuerint, tunc soror matris in hereditate succedat.

B 2*

59,4	4. Si uero sorores matris non fuerent, sorores patris accedant in hereditate.
------	---

A2

59,5	4. Et inde de Ulis generationibus quicumque proximior fuerit, ille in hereditatem succedat.	et inde illis generationibus quicumque proximior fuisset, illi hereditatem succedat.	4. Et ^b si de Ulis generationibus quicumque fuerit proximior, ille in hereditatem succedat.	4. et si de illis generationibus quicumque fuerit proximior, ipse in hereditate succedat.
59,6	5. De terra uero nulla in muliere hereditas non pertinebit, sed ad uirilem sexum qui fratres fuerint tota terra pertineat.	5. De terra uero illa quae muliere hereditatem ^d , sed ad uero exugu frater fueret tota terra permaneat.	5. De terra uero nulla in muliere portio ^c aut hereditas est, sed ad uirilem sexum qui fratres fuerint tota terra pertineat.	5. De terra uero nulla in muliere portio hereditas est, sed in uirili sexu qui fratres fuerint totam terram pertineant.

A Titul 59: a) B-Interpolation in A 2. b) aus s verbessert A 3. c) aus portione verbessert A 3. d) nicht hereditas est A 2.

G Titul 59: a) C. LIX. DE ALODIS etc. In Le. Sal. c. 62 G 6a. b-b) über der Zeile nachgetragen G 5. c) aus est demiserit verbessert G 5. d) nicht hereditate G 6. e) Zusatz Vbi uero Alodis ad nepotes post Longum tempus euenit, ut ipsum diuidant non per stirpem sed per capita G 6 a.

H Titul 59: ⁺¹De terra uero Salica nulla portio haereditatis mulieri ueniat. sed ad uirilem sexum tota terra haereditas prouenit.

K Titul 59: a) aus alaode verbessert K 17. b-b) fehlt K 17. c) superfuerit K 19, 46. d) ipse K 19. e-e) hereditatem K 20. f) succedat K 18,19; obtineant K 20. g) § 2 fehlt K 20. h) aut K 18, 28, 38, 46. i) in K 17 getilgt. k) fuerint K 19. l) aut K 65. m) sororis K 18. n) reliquerint K 33, 65; dsgl. aus reliquerit verbessert K 17. n") hereditate K 18; in hereditatem K 33,

§ 3. Si isti non fuerint, tunc soror matris in hereditatem succedat.

§ 4. [Si uero sorores matris non fuerint, *sie* sorores patris in hereditate(m) succedant^a.]

§ 5. Et inde <si> *patris* (*sorory non fuerit, sie* de illis generationibus, quicumque proximior fuerit, ille in hereditatem succedat¹, *qui ex paterno genere ueniunt*⁰).

§ 6. De terra uero *Salica* nulla in muliere (portio aut) hereditas est, sed ad uirilem sexum, qui fratres fuerint, tota terra pertinet. [§ 6. De terra uero *Salica* in mulierem nulla portio haereditatis transit, sed hoc uirilis sexus acquirit, hoc est filii in ipsa haereditate succedunt]

Titel 59: a) accedant B 2; succedat C, Herold. b) succedant C. c) uiuunt OJ.

G 5

G 6

H 10

K

LVIII. DE ALLODIS LVBII.^a DE ALODES

1. Si *quis* homo mortuus fuerat et filios non demiserit si pater si mater fuerit, ipsi in hereditate succedat.

2. Si ¹mater aut pater^{*} non fuerint et frater aut soror remanserint^c, ipsi in hereditatem succedant.

si isti non fuerint, tunc soror matris in hereditatem succedat.

3. Si uero soror matris non fuerit, *sie* patris soror in hereditate suae dat.

et si patris soror non fuerit, *sie* de illis generationibus qui proximiores sunt illi in hereditatem succedant qui ex paterno genere ueniunt.

4. De terra uero *salica* in muliere nulla pertinet portio, sed qui fratres fuerint et ad uirile sexu tota terra pertineant.

1. Si *quis* homo mortuus fuerit et filios non dimiserit si pater si mater superfuerit, ipso hereditate succedat.

2. Si pater aut mater non fuerint et fratres aut sorores habuerit, ipsi in hereditate succedant.

3. si isti non fuerint, tunc soror matris in hereditate^d succedat.

4. Si soror matris non fuerit, *sie* patris soror in hereditate succedat.

5. Et si patris non fuerit, *sie* de illis generationibus *qui* proximiores *sunt* illi in hereditate succedant qui ex paterno genere uiuunt.

6. De terra uero *salica* in muliere nulla pertinet portio, sed qui fratres fuerint et ad uirile sexu tota terra pertineat^e.

De Alodis. Tit. LXII.

§ I. Si quis mortuus fuerit, et filios non dimiserit, si pater aut mater superfuerint, in ipsam hereditatem succedant.

II. Si pater et mater non superfuerint, et fratrem aut sororem dimiserit, in haereditatem ipsi succedant.

III. Si isti non fuerint, tunc soror matris in haereditate succedat.

III. Si uero soror matris non fuerit, *sie* soror patris in haereditate succedat.

V. Et postea *sie* de illis generationibus, quicumque proximior fuerit, ipsi in haereditate succedant qui ex paterno genere ueniunt.

VI. +*DE TERRA. VERO SALICA, IN MULIEREM NULLA PORTIO HAEREDITATIS TRANSIT, SED HOC VIRILIS SEXUS ACQUIRIT, HOC EST, FILII IN IPSA HAEREDITATE SVCCEDANT.

LXII. DE ALODE*

1. Si quis homo mortuus fuerit et filios non dimiserit si pater aut mater superfuerint^c, ipsi^d e in hereditate^e succedant¹.

2β Si pater et¹¹ mater^b non¹ superfuerint^k et fratres uel¹ sorores^m reliquerintⁿ, ipsi hereditatem¹¹ⁿ obtineant⁰.

3. Quod si nec^p isti[«] fuerint, sorores^r patris⁸ in^{*} hereditatem¹¹ eius^v succedant.

4. ^wSi uero^w sorores^x patris non extiterint^y, sorores matris³⁵ eius^a hereditatem^b sibi uindicerint^v.

5. Si autem^c nulli horum⁰ fuerint⁰, quicumque proximiores fuerint de paterna generatione ipsi in^d hereditatem² succedant.

6? De terra uero *Salica* nulla portio¹¹ hereditatis mulieri ueniat¹, sed ad^k uirilem sexum¹ tota^m terra³ hereditas¹¹ perueniat.

46,56. o) ohineant K17, 33, 46, 65. p) net K18. q) ipse K17. r) aus sororis verbessert K17; K sororis K 18. s) patri zu matri und wieder zu patri verbessert K 17; matris K 39. t) fehlt K 17. u) hereditate K 46; dsgl. aus hereditatem verbessert K 17. v) fehlt K 17, 19, 20, 46. w-w) Siue X 56. x) aus sororis verbessert K 17. y) stiterint aus stituerint verbessert K 17. z) patris K 39. a) jeiu in K 18, 46. b'-b') sibi uendicent K 65; subueniunt K 18. c'-c'') nulli horum (aus orem verbessert) fuerint K 17; nulluorum fuerit K 19. d') fehlt K 18. e') hereditate K 46. f') § 6 ist in K 46 am Rand nachgetragen. g') Saliga K 18, 20, 24, 33, 71. h') porcio K 33, 46. i') aus ueniant verbessert K 17. k') fehlt K 18. V) aus sexun verbessert K 17... mf) tot&m K 19. n'-n') terra hereditas K 18; terra hereditatis K 17, 79; terram ereditas K 19.

<³ Ubi uero älodis ad nepotes post longum tempus euenit, ut ipsum diuidant non per stirpem sed per capita.²} <⁴ Sed ubi inter nepotes^d post longum tempus de alode terrae contentio suscitatur, non per stirpe(m)^e, sed per capita diuidantur.*}

d) nepotes aut pronepotes Herold. e) stirpes Herold.

3-3) Vgl. *Lex Romana Visigothorum* (Gaii Institutionum 8 § 2): ... Item si quis moriens filium non relinquat, sed ex duobus masculis filiis dimittat nepotes ... in stirpem, non in capita hereditas dividatur. § 5: Regulariter constitutum est, ut inter agnatos ... non in stirpem, sed in capita ab intestato dividatur hereditas.

4-4) Vgl. *Iustiniani Institutiones* III 1 § 6: ... Et quia placuit, nepotes neptesque, item pronepotes et proneptas in parentis sui locum succedere, conueniens esse visum est, non in capita, sed in stirpes hereditatem diuidi. III 2 § 4: ... ceteri gradus remanent penitus semoti, videlicet hereditate non ad stirpes, sed in capita dividenda. III 2 § 6: ... Quod quidem aliquando longo tempore declaratur ...

A1

A2

A3

A4

	LX. DE EUM QUI SE DE PARENTILLA TOLLERE UULT	LXII. DE EO QUI SE DE PARENTILLA TOLLERE UULT	DE EO QUA DE SE PARENTIBVS ^a TOLLERE UULT. LX.	LX ^o . DE EO QUI SUA PARENTELA TOLLERE UOLUERIT*
G0,1	In mallo ante thun- ginum ambulare debet et ibi tres fustis alninus super caput suum fran- gere debet. Et ülos per quattuor partes in mallo iactare debet et ibi dicere debet quod iuramento et de hereditate et totam rationem illorum tollat.	In mallo leuth et het tunzino ambulare debet et ibidem nn fustus alni- nus frangere super caput suo debet. et illos mi partis mallo iactare ^o et ibi sidero quod eromento et hereditatem tota ra- cionem eo tollat.	In mallum ante tungi- num ambulare debet et quattuor fustes salicinos super caput suum frangere debet. et illos in quat- tuor partes in ipso mallo mallo iactare debet et ibi dicere quod se de iuramento et de heredi- tate et de tota ratione illo- rum tollat.	1. In mallum ante thunzinum ambulare de- bet nn ^o r fustos salicinos super caput suum fran- gere debet. et illos in nn ^o r partes in mallo iac- tare debet et ibi dicere quod si iuramento et hereditatem de tota regi- one illorum tollat.
60,2	et sie postea aliquis de suis parentibus aut occi- datur aut moriatur, nulla ad eum nee hereditas nee compositio perteneat	sie postea aliquis de suis parentibus aut mori- atur aut oeeideret, nulla ad eo nee hereditas nee compositio permanit.	Et sie postea si aliquis de suis parentibus aut mori- atur aut oeeidatur, nulla ad illo nee compositio nee hereditas perteneat.	et sie postea si aliqui de suis parentibus aut moria- tur aut oeeidatur, nullam ab illum nee compositio nee hereditas perteneat.
60,3	sed hereditatem ip- sius fiscus adquirat.	si uero solo moriatur aut oeeidatur, compositio aut hereditas ad eis per- maniat.		2. Si uero illi aut mori- atur aut oeeidatur. Con- positio ad fisco perueniat.

A Titel 60: a) nicht PARENTIBUS A 3. b) nicht UOLUERIT A4. c) c auf Rasur A 2.

C Titel 60: a) C. LX. DE EO QUI DE PARENTIBVS TOLLERE UULT. In L. Sa. c. 63 G 6 a. b) anscheinend aus TOLLE verbessert G 6. c) nicht angulos, aus angulos verbessert G 5. d) davor anscheinend debet quod se getilgt G 6. e) über der Zeile nachgetragen G 5.

H Titel 60: ⁺¹malb. ante tunchinum aut centenarium ambulet. ⁺²ülorum seccatione. ^{*3}hereditas autem eius ad fiscum pertineat, aut cui fiscus dare uoluerit.

K Titel 60: a-a) eos qui K19. b) inK 25. c) parentela K 33, 65; dsgl. aus parentilla verbessert K17. d) nurK65. e) uvdK65. f) parentela K 20, 33, 65; dsgl. aus parentilla verbessert K1 7. g) tollirer K 18. h) aus sed verbessert (vor tollere K 17; fehlt K 19. i) tuneginum aus tuneginus verbessert K 17. k) uel K 65. l) aus centenarius verbessert K17. m) aus alninus verbessert K17; alninus K 18, 38. n-n) scabulas quattuor K 38. o) capud K 18. p) illos K 18. q) tres K 17. r) K 49 u.a. s) iectare K 18. t) fehlt K 17, 18. u-u) et ut de K 46; et de K 21, 33, 56; ut de K 65; ut aut K 17. v) fehlt K 65. w) eorum K 46. x-x) seratione K 46; seccatione aus sacratione verbessert K 17. y) fehlt K 18; nachgetragen K 46. z) fehlt K 17; hereditatem uel aliquit K 19. a') fehlt K 19; que de K 18. b') moriatur K 17, 18. c') oeeidatur K 18; dsgl. aus hoeeidatur ver-

LX. De eo qui se de parentilla tollere uult

[D: 94]

§ 1. [Si quis de parentilla tollere se uoluerit,] in mallo (autem) ante thunginum aut centenarium ambulare debet et ibi (dem) quatuor fustes alminos super caput suum frangere debet, et illos in quatuor partes per quatuor angulos in <ipso> mallo iactare debet et ibi dicere (debet), quod <se de> iuramento et de hereditate et <de> tota ratione illorum tollat.

§ 2. Et sie postea <si> aliquis de suis parentibus aut moriatur aut oecidatur, nulla ad eum nee hereditas nee compositio pertineat.

§3. ^aSi uero ille aut moriatur aut oecidatur, compositio aut hereditas suis parentibus non pertinet causa, sed ad fisco perueniat aut cui fisco dare uoluerit.*

[§ 3. simili modo si ille moriatur, ad suos parentes non pertineat caussa nee haereditas eius, sed amodo eum duodecim iuratonibus se exinde educat.]

Titel 60: a-a) sed hereditatem ipsius fiscus adquirat A I.

05

06

H 10

K

DVNT. SED VBI INTEB, NE-
POTES AVT PKONEPOTES,
POST LONGVM TEMPVS,
DE ALODE TEBBAE COK-
TENTIO SVSCITATVB, NON
PEB STIEPES, SED PER
CAPITA DfVXDANTVB.

LX.

DE EO QUI

SE DE PARENTILLA
TOLLERE UULT

1. In mallo ante tunzimum aut centenarium ambulare debet et ibi quatuor fustes alininus super caput suum in mallo ante tunzino aut centenarium frangere debet. et illum in inior pecias per miior angulos⁰ iactare debet et ibi dicere debet quod se de iuramento et de hereditate uel d&otam rationem illorum tollat.

et sie postea si aliqui de suis parentibw« aut moriatur aut oecidatur, nullum ad illum nee hereditas nee compositio pertineat.

2. Si uero Uli aut moriatur aut oecidatur, compositio aut hereditas suis parentibus non pertinet causa sed ad fisco pertineat^e aut cui fisco dare uoluerit.

LX.»

DE EUM QŪI

SE DE PARENTILLA
TOLLERE* UULT

1. In mallo autem ante tunzinem aut centenarium ambulare debet et ibi nn fustes alminos super caput suum frangere debet. Et illos in quattuor angulis iactare debet et ibi dicere debet^d quod se de iuramento uel hereditate uel de tota ratione eorum sibi tollat.

2. Et si postea si aliquis de suis parentibtw aut moriatur aut oecidatur, nullum ad illum nee hereditas nee compositio pertineat.

3. Si uero ille aut occidatur aut moriatur, compositio aut hereditas suis parentibus non pertinet causa sed ad fisco pertineat aut cui fisco dare uoluerit.

De eo qui
se de Parentilla
tollere uult.
Tit. LXHI.

§ I. Si quis de parentilla tollere se uoluerit, in ⁺¹mallum aut in Tunchinium admallare debet, et ibidem quatuor fustes aluinos super caput suum frangere debet in quatuor partes, et illas in mallo iacere debet et ibi dicere. Quod se et de iuramento et de hsereditate, et de tota ⁺²ratione illorum tollat,

et sie postea, si aliquis de suis parewtibus, aut moriatur, aut oecidatur, nulla ad illum compositio hsereditatis perueniat.

simili modo: si ille moriatur, ad suos parentes non pertineat caussa nee hsereditas eius, sed amodo eum duodecim iuratoribus se exinde educat^{*3}.

LXhr. DE ^aEO QUI SE
DE*» PARENTILLAc
<SUA>a TOLLERE
UOLUERITe

1. Si quis de parentilla¹ tollere* se¹¹ uoluerit, in mallo ante tunginum¹ aut^k centenarium¹ ambulet et ibi quattuor fustes alminos¹¹ superⁿcaput^o suum frangatetillasPquattuor«*¹¹ partes (per angulos coram omnibus)^f in mallo iactare⁸ debet et⁴ ibi dicere^u et de^u iuramento et^v de hereditate et de tota illorum^w xse ratione^x tollat.

2. Et siv postea aliquis² de»¹ parentibus suis aut moritur¹¹ aut oeciditur⁰, nihil^d ad eum de eius hereditate uel de compositioe pertineat.

3. Si autem ille oeciditur⁶ aut moritur¹, compositio aut*¹ hereditas eius^h non ad heredes¹ eius^h sed ad^k fisco pertineat¹ aut cui fisco dare uoluerit.

bessert K17.
g') etK17.

d') nichü K 65.
h'-h') fehlt K19.

e') ates hoeeiditur verbessert K17. f) aus moriatur verbessert K18. K
%) haeredes K 24. k) nachgetragen K17. V) pertineant K17,46.

[D: 95]

LXI. De oharoena

§ 1. Si quis alteri de manu (sua) desuperillum^a aliquid inripuit^a, rem^b in caput reddat^b et insuper, mallobergo alcham hoc est, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur. [*§ 1. Si quis alteri de manu aliquid per uim tulerit et raubauerit aut exspoliauerit, (MCC denarios qui faciunt) solidos XXX culpabilis iudicetur et rem pro capitale restituat.*]

(§ 2. Si quis uero hominem mortuum expoliauerit uiolenter, MM(D) denarios qui faciunt solidos Lxn (semis) culpabilis iudicetur. Similiter (si) super hominem uiu(um) aliqua expolia tulerit uiolenter, mallobergo mosido hoc est, solidos Lxn (semis) culpabilis iudicetur.)

Titel 61: a-a) aliquid rapuerit A 1; per uirtutem aliquid tulerit (uel rapuerit) A 3, 4, G. b-b) in capitale restituat A3, G.

	A1	A2	A3	A 4
	LXI. DE CHAEO ENA	Lxrn. DE CABVENNA	DE CHAROENNA»	LXI°. DE CAROEN"
61.1	1. Si quis alteri de manu suam desuper alterum aliquid rapuerit, rem in caput reddat et insuper mal. alcham hoc est IMCC din. qui f. sol. xxx culp. iudc.	1. Si quis alteri super illo idem mano super illo alique inripuit, rem in capite reddat sol. xxx cul. i.	1. Si quis alteri de manu per uirtutem aliquid tulerit desuper illam rem in capitale restituat et insuper solid, xxx culp. iudi.	1. Si quis alteri de manu per uirtutem aliquid tulerit desuper illam rem in caput reddat et ille iifcc denarios qui faciunt sol. xxx culp.
61.2	2. ¹³ Si quis uero hominem mortuum expoliauerit uiolenter, UM din. qui f. sol. liXrn culp. iudic. ^c similiter et super hominem uiuo aliqua expolia tulerit uiolenter, mal. mosido hoc est sol. Lxrn culp. iudic.	2A Si quis hominem dimente expoliauaret, sol. CM cul.	3°. Si quis hominem dormientem expoliauerit, c sold. culp. iud.	
61.3	3. si uero quicumque homo quemlibet rem desuper hominem mortuum in terra manum mittere uoluerit, sed si hsec manum uiolenter tulerit, IMCC din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	3. Si quis uero quicumque desuper hominem intercitum miseret in uiolente quo si agnusciret dicitur tollat, mallo caroen sol. xxx componat.	2. si quia uero homo quwslibet rem super hominam in tertia manu miserit et ei per uirtutem tulerit, malbur. charoenna solid, xxx culp. iud.	2. Si uero quicumque desuper hominem in tertia manu miserit et ei per uirtutem tulerit, iarcc denars. qui fac. sol. xxx culp.

	A2	B2*		
	LXII. DE CONPOSITIONE HOMICIDII	Lxtrn. DE CON- POSICIO- NJ5JM*HU- MICIDII	XLirn. DE CON- POSICIO- NE humi- cidiic.	DE CONPOSITIONE HOMICDDIIPATERNI« ¹ QUALITER PARENTES INTER SE DIUIDAT. LXII.
62,1	1. Si cuiuseumque pater occisus fuerit, medietate conpositionis filii col-	Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, me-	Si cuius pater occisus fuerit; medietate conposicio-	Si quis cuiuscumque pater occisus fuerit, conpositionem homicidii me-
				Si cuiuscumque pater hoccisus fuerit, conpositionena homicidii me-

A Titel 61: a) danach xu getilgt A3. b) zu A1 vgl. 14,9. c) zu A1 vgl. 14,11. d) A 2 bietet eine Parallelfassung in 14,11 (vgl. ebd.). e) A3 bietet eine Parallelfassung in 14,11 (vgl. ebd.).

Titel 62: a) B-Interpolation in A 2 (wegen der Stellung vgl. Anm. i zu 47,3). b) oder CONPOSITIONE A2. *n j nicht HUMICIDII B 2. d) Hesseis: PATRUM A 3 (nicht mit Sicherheit zu entziffern).

G Titel 61: a) C. LXI. DE CHAROENE. In L. Sal. c. 64 G 6a. b-b) oder caroueno G 5. c) nicht super C 5. d) danach uel rapuerit getil0 C 5. e-e) aus agnoscitwr verbessert G 6.

Titel 62: a) C. LXII. DE HOMICIDII COMPOSITIONE. In Leg. Sal. c. 65 G 6a.

§ 3. Si <quis> uero quicumque homo quemlibet rem desuper hominem^c in tertia manu miserit et ei (quod se agnoscere dicit) per uirtutem^o tulerit, mallobergo charoena *sunt*, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

LXII. De conpositione homicidii
(paterni, qualiter parentes inter se
diuida(n)t)

[LXII. De conposicione humicidii] \D: 73]

§ 1. Si (quis) cuiuscumque pater occisus fuerit, medietatem conpositionis filii collegant

[§ 1. Si cuius pater occisus fuerit, medietate conposicionis filii ad se colegant et illa alia

c-c) mortuum in terra manum mittere uoluerit, sed si haec manum uiolenter A 1.

C5

G6

H 10

K

LXI.

LXI.*

De Harouueno.

LXTV.

DE »CAROU UENO»

DE CAKRO ENNO

Tit. Lxnn.

DE CHAKOENA^a

1. Si quis alteri de manum desuper^o illum aliquid per uirtutem. tulerit^{*1}, rem in capitalera restituat et insuper sol. xxx conponat.

1. Si *quis* alteri de manum desuper illiu aliquid per uirtutem tullerit uel rapuerit, rem in capitale restituat et insuper lafcc *qui* fae. sol. xxx culp. iud.

§ I. Si quis alteri de manu aliquid per uim tulerit, et raubauerit, aut exspoliauerit MCO den. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur, et rem pro capitale restituat.

1. Si quis alteri Me 61,1 manu^b aliquid per uim tulerit aut rapuerit, rem pro^o capitale restituat et insuper MCO denarios qui faciunt solidos xxx conponat.

2. Si quis hominem dormientem in furtum expoliauerit, sol. c cul. iud.

2. Si *quis* hominem dormientem in furtum expoliauerit, malb. freomosido *sunt* den. muf *qui* fac. sol. c cul. iud.

61,2

3. Si uero quicumque desuper hominem in tertia manu miserit et ei quod se agnoscere dicit per uirtutem tollisse conuincitur, sol. xxx cul. iud.

3. si uero quicumque desuper hominem in tertia manu miserit et ei quod si^c agnoscere dicitur^{*} per uirtutem tullisse conuincitur, malb. cruene *sunt* den. IMCC *qui* fac. sol. xxx cul. iudic.

H. Si uero⁺¹ quicumque desuper hominem aliquid in tertia manu miserit, et ei per uirtutem aliquid tulerit malb. charouueno MCO den. qui faciunt solid, yyv culpabilis iudicetur.

2. Si quis homini^d ali- 61,3 quid quod^e ei' in tertia manu^h missum fuerat¹ per uim tulisse* conuincitur, MCC¹ denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

LXH.
DE CONPOSITIONIS
HOMICIDIE

LXII.* DE
CONPOSITIONIBUS
HOMICIDLE

De conpositione
Homicidii.
Tit. LXV.

LXV.
DE CONPOSrNONEa
HOMICIDIP»

Si quis cuiuscumque pater fuerit occisus, medie-

Si *quis* cuiuscumqMe pater fuerit occisus, medie-

§ I.^a Si cuiuscunqe pater occisus fuerit, medietatem filii in composi-

1. Si alicuius^o pater 62,1 occisus^d fuerit, medietatem^e conpositionis filii

Titel 61: ⁺¹Si quis homini aliquid quod ei in tertiam manum missum fuerat, per uim tulisse conuincitur. H

Titel 62: a) fehlt Hesseis.

Titel 61: a) caroena K 65; caro enea K 19; charenoua K 79; chra renai K 17. b-b) fehlt K 19. K c) pro ea pro K 65. d) hominem K 33. e) aliquid aus aliquod *verbessert*, quod *fehlt* K 18. f) eum K 17, 18; *fehlt* K 46. g) tertia K 33. h) manum K 18, 46. i) fuerit K 46, 56. k) tollisset K 19; tulerit se K 18. l) MDC K 17.

Titel 62: a) conpositione K 65. b) h. K 46. c) alicui K 18. d) aus hoccisus *verbessert* K 17. e) medijBtatem K 17; medietate K 46. f-f) *fehlt* K 17.

et aliam medietatem parentes, qui proximiores sunt tarn de patre quam <et> de matre, <ad se recolligant uel) inter se diuidant.

§ 2. Quod si de una parte, seu paterna seu materna, nullus parens fuerit, illa portio in fisco colligatur *aut cui fiscus dare uoluerit.*

medietate parentis, qui proximiores sunt tarn de patre quam et de matre inter se deuidant.]

[§ 2. Quod se de una parte seu materna nullis parentis fuerit, illa portio fiscus adquerat.]

	A1	A2	B2	A3	A4
	legant et alia medietate parentes quae proximiores sunt tarn de patre quam de matre inter se diuidant.	dietate compositione filio et alia parentis qui proximioris sunt tarn de matre quam de patre et diuidant.	nis filii ad se colegant et illa alia medietate parentis qui proximioris sunt tarn de patre quaw et de matre inter se deuidant.	dietatem filii collegant, alia medietate parentes qui propinqui sunt tarn de paterna quam et de materna diuidant.	di^tatem filii collegant, alia medietate parentes propinqui qui sunt ad se recolligant uel inter se diuidant.
62,2	2. Quod si de nulla paterna seu materna nullus parens non fuerit, illo portio in fisco colligatur.	qwod si una paterna si eum mater nullus parentis fuerit, illa portio in fisco coligatwr.	qwod se de ^e una parte seu materna nullis parentis fuerit, illa portio in fisco adquerat.	qwod si de una parte nullus parens fuerit, illa portio in fisco collegatwr.	
	LXin. DE HOMINE INGENIJO QUI IN HOSTE OCCIDITUB	LXV. DE HOMINE IN OSTO OCCISO	XLXII. DE HOMINE IN OSTO OCCISO	DE HOMINE IN HOSTE OCCISO. Lxm».	Lxm». DE HOMINE IN OSTO HOCCISO
63,1	1. Si quis hominem ingenuum in oste occiderit et in truste dominica non fuit ille qui occisus est, mal. leude hoc est xxiniAf din. qui f. sol. BO culp. iudc.	Si cgiis hominem ingenuo in oste occideret, din. co conpono«.	Si quis hominem quia lege salica uiuidum est in oste hocci-deret, malb. leodardisol. DC cui. iud.	1. Si quis hominem ingenuum in hoste occiderit cui fuerit adprobatum, solid, DO culp. ^c iud.	1. Si quis hominem ingenuum in oste hocci-derit cui fuerit adprobatum, xxnn.M ^b denrs. qui f. sol. DO culp.

A e) über der Zeile B 2.

Titel 63: a) aus LVIII verbessert A 3. b) nicht xxvAf A 4. c) nicht culp. A 3.

C b) aus parentis verbessert G 5. c) aus Ulis verbessert C 5.

Titel 63: a) C. TXIII. DE HOMINE IN HOSTE OCCISO. In le. Sal. c. 66 G 6a. b) oder IN (nicht sicher zu entziffern) C 6.

K g) aus alium verbessert K18; alia K 46. h) fehlt K 19. i) fehlt K 46. k) de paterna K 65; de paterno (aus pater verbessert) K 18. l) de materna K18, 65. m) portio K 33. n) wiederholt K 33. o-o) fehlt K 18. p) ueniat K 46; pertineat K 19. q) concesserit K 65; conceditur K17; dare uoluerit K 20; concederit medietatem parentes K 18.

Titel 63: a) omhxeK17. b) oste K 46; honeste K65. c) oste K46. d) occiderit K46, 65. e) tripli K 46; tripliciter K17. f) compositionem UC17. g) aus conponeat verbessert K17; conponet K18,33. h) truxteK17. i) ieg&UK65. k) nachgetragen K17. l-l) fehlt K 46; auf Rasur K17.

1) Glosse scilicet compositor K 79.

LXTT. De homine <ingenuo> in hoste occiso

§ 1. Si quis hominem ingenuum^a in hoste in companio de companiones suos occiderit (et in truste dominica non fuit ille, qui occisus est) (cui fuerit adprobatum), mallobergo leude hoc est, ^bxxiVM denarios qui faciunt solidos DO culpabilis iudicetur.

Titel 63: a) fehlt G.

b-b) secundum quod in patria, si ipso occidisset, componere debuisset, in triplum componat G.

G 5

tatem parentes* qui proximiores eunt tarn de patre quam de matre deuidant.

quod de una parte seu paterna seu matema nullus parens fuerit, portio illius^o in fisco collegatur aut cui fiscus uoluerit dare.

G 6

tatem parentes qui proximiores sunt tarn de patre quam et de matre diuidant.

quod si una parte seu paterna seu matema nullus parens fuerit, portio illius in fisco collegatur aut cui fiscus dare uoluerit.

H 10

tione colligunt, et aliam medietatem parentes, qui proximiores fuerunt, tarn de paterna quam de matema generatione diuidunt.

Quod si de paterna uel materna parte nullus proximus fuerit, portio illa ad fiscum perueniat, uel cui fiscus concederit.

K

colligant et aliam medietatem¹ parentes¹¹ qui proximiores fuerint tarn de paterna quam de matema generatione diuidant¹.

2. Quod si de una parte uel paterna^k uel materna¹ nullus proximus fuerit, portio^m illa adⁿ fiscum^o perueniat^p uel cui fiscus^o concederit[^].

LXffl.

DE HOMINEJF
IN HOSTE OCCISUM

LXHL^a

DE HOMINEM
IN HOSTE OCCISUM

De homine
in hoste occiso.
Tit. LXVI.

LXVI.
DE HOMINEa
IN HOSTE* OCCISO

G 10

Si quis in hoste in companio de companiones suos hominem occiderit, secundum quod in patria si ipso occidisset componere debuisset in triplum componat.

Si quis in hoste in companio de companiones suos hominem occiderit, secundum quod in patria si ipso occidisset componere debuisset in triplo componat.

II. Si quis hominem ingenuum qui lege Salica uiuit in hoste, in companio, de companie^f suor^um occiderit, secundum quod in patria si ipse occisus esset componere debuisset, in triplum componat.

B 10

HI. Si quis hominem ingenuum, qui lege Salica uiuit, in hoste occiderit, malb. [leudardi tres pelli^a xxnmi den. qui faciunt solDO culpabilis iudicetur.

K

§ I. Si quis hominem occiderit in hoste, tripla compositione componatur sicut in patria componere debuit.

I. Si quis hominem in hoste^o occiderit^d, triplici⁸ compositione¹ componat¹ sicut in patria componere debuit, excepto si ex truste¹¹ regale¹ non^{*} fuerit[^] homo¹.

62,1

63,1

§ 2. Si (quis) uero in truste dominica fuerit ille, qui occisus est ^c(^c/ⁿ) fuerit adprobatum), mallobergo mother hoc est^c, <(LXXII)M denarios qui faciunt) solidos MDCCC culpabilis iudicetur^b.

[D: 96]

LXIV. De herburgium

§ 1. Si quis alterum herburgium clamauerit, hoc est strioportium, aut ülum, qui inium portare dicitur, ubi strias coccinant, et non potuerit adprobare, mallobergo humnisfith hoc est, MMD denarios qui faciunt solidos LXH semis culpabilis iudicetur.

c-c) occisus fuerit, mallobergo leudardi trespellia *Herold*.

	A1	A2	A3	A4
63,2	2. Si uero in trustae dominica fuerit ille qui occisus <i>est</i> cui fuerit adprobatum, mal. mother hoc <i>est</i> <i>IMDCCC</i> sol. culp. iudic.		2. Si <i>quis</i> uero in truste dominica <i>es</i> * ille qui occisus fuerit, solid. DCCC culp. iud.	2. Si quis in truste dominica qui hoccisus fuerit, IA/DCCCC denrs. qui fac. sol. IIXX culp.

LXIII.
DE HERBURGIUM

LXVI.
DE EREBURGÜS

DE ERBORGIUif.
LXim.

Lxim«.
DE» HERBURGIUM

64,1	1. Si quis alterum herburgium clamauerit hoc <i>est</i> strioporcium aut illud qui hneo portare dicitur ubi strias coccinant, mal. humnisfith hoc <i>est</i> <i>UM</i> din. qui f. sol. Lxni culp. iudic.	1. Si quis alterum barbaro ciamaueret hoc <i>eat</i> strioporcio aut illo qui hneo portare dicitur abstrias cucinant, malb. sol. i x n cul. i.	1. Si <i>quis</i> alterum herburgium clamauerit hoc <i>est</i> strioportio aut illum qui eneum portat ubi strias coquinantwr et non potuerit adprobare, solid. LXXI culp. iudi.	1. Si quis alteri herburgium clamauerit hoc <i>est</i> strioportio aut illum quia eneum portat hubi strias concinunt et non potuerit adprobare, <i>UICC</i> denrs. qui f. sol. xxx culp.
64,2	2. Si quis mulierem ingenuam stria clamauerit et probare non potuerit, <i>iofD</i> din. <i>qui</i> f. in triplum sol. LXXXVIII culp. iudic.	2. Si uero mulierem ciamaueret, hoctoaginta et semis sol. <i>conponat</i> .	2. Si <i>quis</i> mulierem striam clamauerit et <i>non</i> potuerit adprobare, xxxv solid, culp. iudi.	2. Si quis mulierem striam clamauerit et non potuerit adprobare, <i>IMCC</i> denrs. qui fac. sol. xxx culp.

A Titel 64: a) davor Rasur A 4.

C Titel 64: a) C. LXIIII. DE CHEREBURGIO. In le. Sal. c. 67 C 6a. b) anscheinend aus alter verbessert C 5. c) a aus t verbessert G 6. d) auf Rasur C 5. e-e) nicht aut meretricem clamauerit G 5. f-ff) auf Rasur, ursprünglich dixim: G 6.

H Titel 63: a) Druckfehler für im.

K m) regali K 65. n) eundam K 18; fehlt K 17. o) qua K 46. p) LXIBI K 33; MIMXXV K 18. q) Deco K 33.

§ 2. Si quis (uero) mulierem (ingenuam) striam clamauerit [&] *aut meretricem** et non potuerit adprobare, mallobergo jaras, ^b(MMD) denarios qui faciunt <in triplum) solidos (C)LXXXVH et semis culpabiis iudicetur¹».

§ 3. Si stria hominem comederit et ei fuerit adprobatum, mallobergo granderba, sunt denarii VIHM qui faciunt solidos CC culpabilis iudicetur.

Titel 64: a-a) aus 30 § 3 (in G gestrichen) herübergenommen. b-b) sicut superius diximus, in triplo componat G.

G 5

G 6

H 10

K

IH.^a Si uero in triste dominica, ille qui occisus est, occisus fuerit, mal. leudardi tres pelliā LXXIIM denar. qui faciunt sol. MBCCC culpabilis iudicetur.

2. Nam si ex trustee re-gale^m fuerit, eandem¹¹ compositionem quam⁰ infra patriam facere debuit culpabilis iudicetur, hoc sunt denarii LXXUMP qui faciunt solidos MDCCCI. 63,2

LXnr.
DE CHERE BURGIO

LXmi.»
DE CHEREBURGIUM

De Herburgium.
Tit. LXVn.

LXVn. DE EO ^aQUI
ALTERUM*
HEREBURGIUMto
CLAMAUERIT

1. Si quis alter^m chereburgium clamauerit hoc est estrio portio aut qui enio portare dicitur ubi estrias concinant et non potuerit adprobare, sol. LXHI; cul. iud.

1. Si quis alterum chereburgium clamauerit hoc est strioportio aut qui eneum portare dicitur ubi strias conueniant^c et non potuerit adprobare, sunt den. UMD qui fac. sol. ~~LXIII~~ culp. iud.

2. Si quis mulierem ingenuam^d estriam^e clamauerit aut meretricem^e, sicut superius diximus in triplo componat.

2. Si quis mulierem ingenuam striam aut meretricem, malb. faras^f aicut superius diximus in triplo componat.

3. Si estriam hominem comederit et ei fuerit adprobatum, sol. cc cul. iud.

3. si stria hominem comederit et ei fuerit adprobatum, malb. granderba sunt den. VIHM qui f. sol. cc culp. iud.

§ I. Si quis alterum Cheruioburgium, hoc est strioportium clamauerit, aut illum qui inium dicitur portasse ubi Strias cocinant
*et eum conuincere non poterit, MMD den. qui faciunt solid. iixn et dimidium, culpabilis iudicetur.

II. Si quis mulierem ingenuam Striam clamauerit, aut meretricem, et conuincere non potuerit, VIIMD denarios, qui faciunt solidos cLxxrvn culpabilis iudicetur.

in. Si Stria hominem comederit et conuicta fuerit vmM denar. qui faciunt sol. cc culpabilis iudicetur.

1. Si quis alterum hereburgium^c clamauerit, hoc est strioportium^d aut qui aeneum^e portare dicitur ubi strise¹ concinnunt[^], et conuincere non potuerit, MMD denariis qui faciunt solidos^h LXn semis^h culpabilis iudicetur.

2. Si quis mulierem¹ ingenuam^k striam clamauerit aut meretricem et conuincere non potuerit¹, vnMD^m denariis qui faciunt solidosⁿ ciixxxvxt semis¹¹ culpabilis iudicetur⁰. 64,2

3. Si Stria^p hominem comederit et conuicta fuerit, vmM^f denariis qui faciunt solidos cc⁸ culpabilis* iudicetur. 64,3

Titel 64: a-a) fehlt K19. b) herburgium KIT; chereburgium K65; ereburgium UL79, 57. c) herburgium K 17; chereburgium K 65; ereburgium K 57 (K19?). d) trioportium K 19. e-e) aut qui eneum K 46, 65; aut qui aenium K 18; atqinilum aus atqinium verbessert K 17. f) stri? K 65. g) aus concinnuit verbessert K 56; concinunt K 19; conueniunt aus concuniant verbessert K 17. h-h) LXn? K 33, 46, 56; ixvq K 18; LXH K 19, 65; txvnn K 17. i) muliere K 18. k) aus ingenuum verbessert K 18. l) potuit K 18. m) VHMDC K 18; VIIMD K 46; v n m K 19; vmi K 65. n-n) ciixxxvi*; K 20, 21, 33, 56; ctxxxvra K 17, 18, 38; CLXXXVTI K 65; CKKXXIK; K 28, 31; cc K 19, 46. o) fehlt K 18. p) striam K 17, 18. q) comederit K 46. r) XUMD K 46. s) ccc K 56; ccxn K 19. t) culpabilis K 19.

[D: 64] LXV. De caballo mortuo^a extra consilium domini sui^a decorticato

§ 1. Si quis caballum alienum extra consilium domini sui decorticauerit et interrogatus confessus fuerit, caballum ips(um) in capite^b reddat⁰. [mallobergo hudardi, {DO (denarios) qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura, et si confessus fuerit, capitale tantum restituat.}]

Titel 65: a-a) fehlt A2,3, Herold. b) simblum A3,4; capitale (7. c) restituat G.

A1	A2	A 3	A 4
LXV. DE CABALLO MORTUO EXTRA CONSILIVM DOMINI SUI DECOTATO	LXVII. DE CABALLO MORTUO EXCORTEGATO ^a .	DE CABALLO EXCORTICATO. LXV.	LXVo. DE CABALLUäf EXTRA CONSILIVM DOMINI SUI DECOTATUJif
65,1 1. Si quis caballum alicuius extra consilium domini sui decotauerit interrogatus confessus fuerit, caballum in capite reddat.	Si quis caballo extra consilio domini sui excortigaueret,	Si quis caballum extra consilium domini sui decorticauerit si interrogatus confessus fuerit, caballum in simblum reddat.	1. Si quis caballum mortuum extra consilium domini sui decotauerit et interrogatus confessus fuerit, caballum in simblum reddat.
65,2 2. Si uero negare uoluerit et ei fuerit adprobatum, excp. capl. et dil. mal. secthis hoc est MCCCCO din. qui f. sol. xxx culp. iudic.	sol. xxx conponat excp. cap. et dil.	Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, xxxv sold. culp. iud. excepto capital. et dilatwra.	2. Si uero contra uoluntatem domini sui decotauerit et ei fuerit adprobatum, excp. cap. et dil. iifco denrs. qui fac. sol. xxx culp.

A Titel 65: a) nicht EXCORTEGATO A 2.

G Titel 65: a) C. LXV. DE CABALLO SINE CONSILIO DOMINI SUI EXCORTICATO. In L. S. c. 68 G 6a. b) nicht DOMINI G 6. c) in G 6a folgt C. LXVI. DE HOMINE DE BARGO. In L. Sal. c. 69 (vgl. Titelverzeichnis).

H Titel 65: a) fehlt Eessels. b) bei Herold folgt Capitulare I 75 §§ 1—4.

§ 2. Si uero negauerit et ei fuerit adprobatum, mallobergo secthis^d hoc est, Mccco^e denarios qui faciunt solidos xxxv^e culpabilis iudicetur excepto capitale et dilatura.

d) turnechroso C. e) _____xxxv A 3; MCCCC ... xxx AI; _____xxx A 2; MCC ... xxx A4; DC_xv C, Herold.

05

LXV. DE CABALLO
MORTUUM SINE
CONSILIIUM DOMINI
SUI DECORTICATUM

SI QUIS OABAILUM
ATIRsmT SINE CONSHHO
DOMINI SUI DECORTIGA-
UEBIT ET INTEÜrogatus
fuerit confessus, ~~CABALLO~~
IPSO IN CAPITE RESTITUAT.

si TIEBO NEGATIERIT ET
EI FDEBIT ADPBOBATUM,
souDiTS xv cuxPABiLis
lüDiCENm exe. cap. et
del.

G6

LXV.a DE CABALLO
MORTUO SINE
CONSILIIUM DOMNP
SUI DECORTICATO

Si quis caballuw alie-
num sine consilium domi-
ni sui excorticauerit et in-
terrogatus fuerit confes-
sus, caballo ipso in capi-
tate restituat.

si uero negauerit et ei
fuerit adprobatum, malb.
turnechroso DC den. qui
fac. sol. xv eulp. iud.^o

H 10

De Caballo exeorticato.
Tit. **LXVIII.**

§ I.^a Si quis caballum
extra consilium domini
sui decorticauerit, malb.
leuardi DG qui faciunt
solid, xv culpabilis iudi-
cetur, excepto capitale et
delatura. et si confessus
fuerit, capitale tantum
restituat.

Si uero negat et con-
uictus fuerit, solidos xv
componat.^b

K

LXVIII.
DE CABALLO^a
EXCORTIGATO*

1. Si quis caballum 65,1
alienum sine consensu^o
possessoris^d decortiga-
uerit^e et interrogatus^f fu-
erit confessus¹, caballum
ipsum^g in capite^h resti-
tuat.

2. Si uero negauerit¹ et 65,2
conuictus fuerit, DC dena-
riis qui faciunt solidos xv
culpabilis iudicetur ex-
cepto capitale et dela-
tura.

Titel 65: a) caballis K 19. b) exeorticato K 17, 46, 56; exeorticator K 19; exeorticato K 18; K
ecorticato K 20; exeoriato K 65. c) consensum K 19. d) possessores K 18, 46; possoris aus possores
verbessert K 17; domini sui K 19. e) decorticauerit K 18; descorticauerit IC 19, 46; excorticauerit K 17;
exeoriauerit K 65. f-f) fuerit et confessus UC 65; confessus fuerit K 17. g) ipse K 65. h) capitale
K 17, 46. i) negauit K 18.

[D: 97]

[LXVa. De eo qui filiam alienam acquisierit et se retraxerit]

[Si quis filiam alienam ad coniugium quaesierit, praesentibus suis et puellae parentibus, et postea se retraxerit et eam accipere noluerit, mallobergo frifrasigena, (MMD denarios qui faciunt) solidos LXII et dimidium culpabilis iudicetur.]

[D: 76]

[LXVb. De basilica incensa]

[Si quis uoluntario ordine aut fartasse per negligentiam basilicam incenderit, mallobergo alutru de theotidio, (VIII denarios qui faciunt) solidos CC]

H 10

K

LXIX.

DE EO QUI HOMESTEM DE BARGO*
UEL DE* > FURCA DIMISERIT⁰

41,Ha

1. Si quis hominem de bargo^d uel de furca sine uoluntate iudicis dimiserit, MDCCC denariis qui faciunt solidos XXV culpabilis iudicetur.

175,4

2. Si quis hominem^e sine consensu* iudicis de ramo ubi incrocatur deponere praesumpserit¹¹, MCC denariis qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

41,11b

3. Si quis caput^l hominis quod inimicus suus in palo miserit sine permissu iudicis aut illius qui eum ibi^k posuit^l tollereTM praesumpserit¹¹, °DC denariis qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

175,1

4. Si quisP «uiuum hominem» de furca dimiserit⁰, IVM denariis qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.

De eo qui Filiam alienam acquisierit et se retraxerit.

Tit. LXX.

LXX.

DE EO QUI^a FILIAM ALIENAM*
ADQUISIERIT^c ET SW RETRAXERIT*

65a § I.^a Si quis filiam alienam ad coniugium quesierit, praesentibus suis et puellae parentibus, et postea se retraxerit, et eam accipere noluerit, malb. ^frifrasigena^b MMD denarios, qui faciunt solidos LXII et dimidium culpabilis iudicetur.

Si quis filiam alienam ad coniugium quesierit praesentibus³ suis^f et puellae^l parentibus» et postea se¹¹ retraxerit et eam accipere noluerit, MMD^l denariis qui faciunt solidos^k LXII semis^l culpabilis iudicetur^m.

De Basilica incensa. Tit. LXXI.

65 b § I.^a Si quis uoluntario ordine, aut fortasse per negligentiam, Basilicam incenderit, malb. alu trude theotidio. VTUM den. qui faciunt sol. co.^b

H Titel 65 a: a) fehlt Hesseis. b-b) oder frifrasigena.
Titel 65 b: a) fehlt Hesseis. b) vgl. 55,7.

K Titel I 75: a) barco aus barca verbessert K 17. b) fehlt K 65. c) deponit K 18, 19, 57. d) barco K 17; barga K 18. e) homine K 18. f) consu K 17, 57. g) aus incroatur verbessert K 56; incroatur K 65; incrogatur K 33, 46; incrogatus K 18; incrogatus est K 17. h) presumpserit K 18. i) capud K 18. h) hibidem K 19. l) statuit aus stuitit verbessert K 17. m) hinter praesumpserit K 65; fehlt K 19. n) presumpserit K 18. o-o) fehlt K 46. p) fehlt K 18. q-q) hominem uiuum K 17, 18.

Titel 65a, fehlt K 31. a-a) alienam filiam K 18, 19. b-b) desponsauerit fdisponsauerit K 19, 46) et non uult (uul K 18) eam accipere K 18, 19, 46, 57. c) quesierit K 17, 65. d) a se K 65. e) parentibus K 17, 25, 33 (hier anscheinend auf Rasur), 46 (presentibus Randnote). f-f) puelle K 17, 18. g) parentibus suis K 17. h) fehlt K 56. i) MDK17. k) fehlt K 17. l-l) vxn<;K18, 33, 46 (et dimidium Randnote), 56; x m i K 17; Lxn K 19, 65. m) hier schaltet K 45 als Titel LXXI das cap. 11 des Capitulare missorum von 803 ein; vgl. Eckhardt, Bd. 1, S. 220.

[LXVc. De terra co (n) demnata]

[D: 99]

[Si quis alteri auift)am terram suam co (n)demnauerit et ei noluerit reddere, si eum admalluerit et conuinxerit, (pc denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.]

[LXVd. De cultello sexxa(n)dro]

[Si quis alteri cultellum iurauerit et ei fuerit adprobatum, ipsum in loco restituat et insuper {DG denarios qui faciunt) solidos XV culpabilis iudicetur.}]

[LXVe. De muliere grauida occisa]

[§ 1. Si quis mulierem grauidam occiderit, (XXIVM denarios qui faciunt) solidos DG culpabilis iudicetur. Et si probatum fuerit, quod partus ille puer fuerit, simili conditione pro ipso puero DG solidos culpabilis iudicetur.]

[§ 2. Si quis puellam intra duodecim annos usque ad duodecimum impletum occiderit, solidos CC culpabilis iudicetur.,]

[§ 3. Si uero maiori aetate usque ad sexagesimum annum, quo usque partum hōhere potuerit, occiderit> {XXI VM denarios qui faciunt) solidos DG culpabilis iudicetur."^]

[§ 4. Si postea fuerit occisa, quando iam partum amplius Tiabere non potuerit, solidos CC culpabilis iudicetur.]

H10

De terra Commendata. Tit. LXXII.

§I^a. Siqtiisalteriaucamterramsuamcommendaue- rit, et ei noluerit reddere, si eum admalluerit et conuin- xerit, DC den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur.

K

<LXXI. DE TERRA CONDEMNATA.)

(Si quis ^aterra condemnata fuerit^a et ei fuerit ad- 65c probatum^b, ^cMMD denariis qui faciunt^o solidos ^dLxn semis^l culpabilis iudicetur.)^e

(LXXn. DE «INUICTU STRICTO)

(I. Siquis pitto alterius^b excusserit^c wit(h)u stric(h)to^c, 32,9 cxx denariis qui faciunt solidos in culpabilis iudicetur.)

(2. Si uero contra^d uolontatem domini^d et negare uo- luerit et ei fuerit adprobatum, capitale^e in locum³ resti- tuat et insuper MCCCC denariis qui faciunt solidos xxxv culpabilis iudicetur 'excepto capitale et delatura^f.)

(EXPLICIT LIBER LEGIS SALICAE.)<

BIO

De cultello Sexxaudro. Tit. LXXIII.

§I.^a Si quis alveri cultellum furauerit, et ei fuerit adprobatum, ipsum in loco restituat, et insuper DO 65 d den. qui faciunt sol. xv culpabilis iudicetur^l».

De muliere Grauida occisa. Tit. LXXV.

§1. Si quis mulierem grauidam occiderit, XXITIM den. qui faciunt solid, DC culpabilis iudicetur. Et si 65 e probatum fuerit, quod partus ille puer fuerit, simili conditione pro ipso puero DC solid, culpabilis iudicetur.

II. Si quis puellam intra duodecim annos, usque ad duodecimum impletum occiderit, sol. cc culpabilis iudicetur.

III. Si uero maiori aetate usque ad sexagesimum annum, quo usque partum habere potuerit, occiderit, xximM den. qui faciunt solid, DC culpabilis iudicetur.

HU. Si postea fuerit occisa, quando iam partum amplius habere non potuerit, sol. cc culpabilis iudicetur^a.

Titel 65 c: a) fehlt Hesseis.

H

Titel 65c, nur in K 39, 61, 62, 65, 66, 67, 81 nachgewiesen, in K 39, 81 von anderer Hand hinter dem Explicit K nachgetragen. a-a) terram condemnauerit K 65. b) approbatum K 65. c-c) nur K 65. d-d) JJXHK65. e) hierschaltet K 65 d^{cap. 19} des Capitulare mis 80 r u n von 803 ein; vgl. Echhardt, Bd. I, S. 220f.

Titel 32, 9, Mernurin K 39, 57, 61, 62, 81 nachgewiesen, in K 39, 81 von anderer Hand nachgetragen. a-a) inuic- tustricto JT 39; inuicustrittoi C 57. b) alterum Pithou. c-c) uicustrittoi Pt V Au/inuicustricto K 39; malb. inuicustrittoi? < 57. d-d) uoluntate domini ff/. e-e) nur K 57. f-f) nur K 57. g) EXPLICIT... SALICAE K 18; EXPLICIT PACTUS LEGIS SALICE K 46; EXPLICIT LEGIS SALICA DEO GRATIAS AMENiC 33.

Titel 65d: a) fehlt Hesseis. b) bei Herold folgt Gapitulare 170 §§ 1 u. 2.

B

Titel 65e: a) bei Herold folgen Gapitulare I 73 §§ 1—8, Gapitulare 177 §§ 1 u. 2, Gapitulare I 69.

[LXVf. De delatura]

[§ 1. Si quis hominem occiderit et quod lex habuit pro eo dederit, solidos XXX pro delatura componat.]

[§ 2. De puero aut liberto, solidos XV.]

[§ 3. De furtibus uero aliis, VII solidos.]

[§ 4. Causae uero dominicae in triplo componuntur.]

[D: 100a]

[LXVg. Incipiunt chunnas]

[1. Hoc est unum ihoalasti, solidos III culpabilis iudicetur.

2. Sexan chunna, solidos XV culpabilis iudicetur.

^a3. Septun chunna, solidos XVII (semis) culpabilis iudicetur.*

4. Thuuualt chunna, solidos XXX culpabilis iudicetur.

^b5. Thue sept(u)n chunna, solidos xxxv culpabilis iudicetur.^b

6. Thu (n)eune chunna, solidos XLV culpabilis iudicetur.

7. Tho tho(s)undi fitme chunna, solidos LXII semis culpabilis iudicetur.

8. Fitter t(h)usunde, solidos O culpabilis iudicetur.

9. Actoe t(h)usunde, solidos CG culpabilis iudicetur.

10. Thrio ihusunde iherte chunna, solidos DO culpabilis iudicetur.

11. Fitter t(hu)sunde thue afcjtoe chunna, solidos DGCC culpabilis iudicetur.]

Titel 65g: a-a) fehü B 8. b-b) fehlt B 8.

BIO

De Delatura. Tit. LXXIX.

65 f § I. Si quis hominem occiderit, et quod lex habuit pro eo dederit, solid, xxx pro delatura componat.

H. De puero aut liberto, solid, xv.

IH. De furtibus uero aliis, vn sol.

OTT. Causse uero Dominica, in triplo componuntur.

BIO

Incipiunt Chunnas. Tit. LXXX.

65 g § I. Hoc est unum Thoa lasthi, solid, in culpabilis iudicetur.

II. Sexanchunna solid, xv culpabilis iudicetur.

III. Septun chunna sol. xvñ culpabilis iudicetur.

HU. Theu vualt chunna sol. xxx culpabilis iudicetur,

V. Thue septen chunna solid, xxxv culpabilis iudicetur.

VI. Theu vuenet chunna sol. XLV culpabilis iudicetur.

VH. Tho to condi vueth chunna. sol. iiXñ et dimidio, culpabilis iudicetur.

Vm. Fit ternu sunde, sol. c culpabilis iudicetur.

IX. Acto & usunde, sol. co culpabilis iudicetur.

X. Theio tho sunde ter theo chunna, sol. DC culpabilis iudicetur.

XI. Fit ternu sunde thue aptheo chunna, sol. DCCO culpabilis iudicetur*.

B8*

C. Incipiunt chunnas.

1. Hoc est unum thoalasti, sol. m cul. iudicetur.

2. Sexan chunna, sol. xv cul. iud.

3. Thu^b uualt chunna, sol. xxx cul. iud.

4. Theu ueene chunna, sol. XLV cul. iud.

5. Thothocundi fitme chunna, sol. Lxng.

6. Fit tertius chunde, sol. o cul. iud.

7. Actoetus chunde, sol. co cul. iud.

8. Triothus chunde therteo^o chunna, sol. DO cul. iud.9. Fit tertos^a chunde tue apta chunna, sol. DCO cul. iud.**EXPLICIUNT* CHUNNAS.«**

B Titel 65g: a) B-Interpölation in D8 (als Schlußtitel des D-Textes). b) aus Taverbessert B8. c) austherte (so Hesseis) verbessert B8. d) au8te Tiu Bverbessert B8. e) wohlso (nicht TZXPUCIT) aufzulösen B 8. f) in D8 folgt die Decretio Ghildeberti. g) bei Herold folgt unter der Überschrift Epiloga B die Recapitulatio legis Salicæ.

CAPITULA LEGI SALICAE ADDITA

(CAPITULARE I)

LXVI. De rebus in alode patr(i)s

Si quis super alterum de rebus in alode patris inuentas intertiauerit, debet ille, super quem intertiauit, tres testimonia mittere, quod in alode patris hoc inuenisset, et altera trea (testimonia), quakter pater suus res ipsas inuenisset. Si hoc fecerit, potest rem intertiata(m) uindicare. Si istum non fecerit, mittat tres iuratores, quod in alode patris hoc inuenisset. Si hoc fecerit, se de damno causae liberat. Si nee istud fecerit, ille, qui eas intertiauit, suo fei troctum; {et} sie postea, quod lex inter docet, apud quem eas inuenit, solidos xxxv culpabilis iudicetur.

LXVII. Be chane cre(no)do

Si quis pater aut parentilla, quando filiam suam ad marit(um) donat, quantum einnocteula quamlibet rem donauit, totam extra partem incontra fratres suos uindicet. Similiter quando filius suus ad capillaturias facit, quiequid ei donatu(m) fuerit, extra parte(m) hoc ten(e)at, et reliquas res equale ordine inter se diuidant.

A 1

A 2

I 66 ^aSi quis super alterum de rebus in alode patris inuentas et intertiauerit, debet ille super quem intertiauit tres testimonia mittere quod in alode patris hoc inuenisset. Et altera trea testimonia, qualiter pater suus res ipsas inuenisset. Si hoc facere potuerit rem intertiata uindicare. si^u istum non fecerit, mittat tres iurare quod in alodis patris hoc inuenisset. si^k hoc fecerit, se de damno causa eliberat, si nee istud fecerit, ille qui eas intertiauit suo feltroctum, sie postea quod lex inter docet apud quem eas inuenit, sol. xxxv culp. iude.

^bLXVIII. EXPLJCJT LEX I.
INCJPZT II: DE ÜBBUS IN ALODE PATBES

Si quis super⁵ alterum de rebus qui in alode inuentas interciauaret, *dehifi* ille interciatur⁶ in testimonia mittere quod¹ in alode patris hunc inuenisset. alia trea, qualiter patris ipsas inuenisset. hocs si ficeret, potest rem interciata uindicare. si istas non ficiret¹, mittat m iuratis quod in alode patris hoc inuenisset, se de hoc causa liberans, si hoc non ficerit, ille qui eas interciauire« filtorto, et si postia, *quod* lex ~~inter~~ doeuit¹ apud q«em eas inuinit, cul. iud.

»DE CHANE CREUDO

LXVIII. DE CAKE CREUTO

167 Si quis pater aut parentella quando filia sua ad mater domo quantum ei in nocte illa quamlibet rem donauit, totam extra partem incontra fratres suos uindicet. Capillaturias facit, quiequid ei donauit fuerit, extra^d parte hoc temptat, et reliquas res equale ordine inter se diuidant.

Si *quis* pater aut parentis quando filiam suam ad marito do-

nat, tota^b extra parte fratris suis uindicet. similiter* quando filius suus ad capillatorias ficiret, quo q«od donato fuiret, extra parte hoc teniat, et aliquas res diuidat.

A Titel I 66: a) Titel I 66-78 stehen in A 1 auf Bl. 227^v-229* hinter der Lex Bibvaria. b) Titel 166-78 stehen in A 2, soweit vorhanden, auf Bl. 31^v-34^r hinter dem Schlußtitel 65 der Lex Salica. c) davor al getilgt A 2. d) oder (bebet A 2. e) nicht interciatus A 2. f) im d ein nicht auflösbarer Kürzungsstrich A 2. g) nicht Hoc A 2. h) nicht Si A 1. i) nicht ficiret A 2. k) nicht Si A 1. l-l) oder interdoeuit A 2.

Titel I 67: a-a) vgl. Titelverzeichnis A 17: cm. De ane crenodum. b) nicht toto (Holder) A 2. c) nicht Similiter A 2. d) aus extratra verbessert A 1.

LXVIII. De homine ingenuo occiso (quomodo parent(e)s sui
conpreh(e)nd(un)t uitam suam)

Si quis hominem ingenuum occiderit et ei <qui occiderit> fuerit adprobatum, parentibus debeat secundum legem componere. Media(m) compositione(m) filius habere debet. Alia medietas exinde (matr)i debet, ut ad quarta(m) de leude illa adueniat. Alia quarta pars parentibus propinquis debet, id est tres de generatione patris et tres de generatione matris. Si mater uiua non fuerit, media(m) parte(m) de leude illa parentes inter se diuidant, hoc est tres de patre proximiores et tres de matre, ita tamen qui proximiores fueri(n)t parentes de praedictis conditionibus prendant et ter(tiam) parte(m) **Ulis** duabus diuidendam dimittat; et(i)am (d)e **Ulis** duabus ille, qui proximior fuerit, illa tertia parte duas partes prendant et tertia(m) parte(m) par(en)ti suo d(i)mittat.

LXIX. (De iuratores) in quantas
causas thoalapus debeant iurare

<Unam> de dote et (alia(m)) de res, qui in
hoste perdita sunt, et <tertiam> de homine, qui
in seruitio reuocatur. Si amplius iurarent quam

[LXIX. In quantas causas thalaptas
debeant iurare]

[Si amplius iurauerit quam tres causas, rem
illam in capite perdat et quantum lex de causa
illa habuerit culpabilis iudicetur, et de Ulis qui

A 1

DE HOMINEM INGENUO OCCISO

Si quis hominem ingenuum occiderit et ille qui occiderit probatum fuerit, ad parentibus debeat secundum legem componere, media compositione filius habere debet. Alia medietate exinde ei debet ut ad quarta de leude illa adueniat. Alia quarta pars parentibus propinquis debent. Id^b est tres de generatione patris et tres de generatione matris. Si mater uiua non fuerit, media parte de leudae ūli parentes inter se diuidant. Hoc est tres de patre proximiores et tres de matre. Ita tamen qui proximiores fuerit parentes de praedictis conditionibus prendant. Et tres partes **Ulis** duabus diuidendam dimittat. Et nam et **Ulis** duabus ille qui proximior fuerit illa tertia parte duas partes prendant, et tertia parte patre suo demittat.

A1

IN QUANTAS CAUSAS
ELECTI DEBEANT
IURARE

A 17

all. DE IURATORES
DE QUANTAS
CAUSAS THOALAPUS
DEBET IURARE

De dote et tres qui in
hoste praedata sunt et
de homine qui in seruitio
reuocantur. Si amplius
iurarent quam tres causas

In quantas causas ta-
lentas iuratores sunt xn
in reliquo in dextera et
arma talenta. causas sunt
talentas^d tres: unam de

A2

LXX. DE HOMINE INGENUO OCCISO

Quomodo parentis sui comprehendit uitam suam.

Si quis hominem ingenuo occiseret et ei fueret 168
adprobatum, parentis dibiāt secundum legem con-
ponat. media conposicio filiis, alia medietas exinde
eis debet ut quarta ut de illa leude* adueniat. aut
quarta pars parentibus propinquis debet. in de gene-
racionem patris et m de generacionem matris. et
mater uiua non fuerit, media parte de leode illa pa-
rentis inter se deuidant, hoc est m de patrem proxi-
miores fuire^c paren-
tis de predictis condicionis prehendant.

tercia parte duas partis prehendant, tercia
patri suo demittant.

A2

LXXI. QVANTAS*
CAUSAS IURARE
LICIT

B 10

^aIn quantas causas
Thalaptas debeant
iurare, Tit. LXXVIII.

De dote et de res qui § JP. Si amplius iuraue- I 69
in oste perditas swnt, de rit, quam tres causas,
hominem qui in seruicio rem illam in capite per-
reuocatur. si amplius iu- dat, et quantum lex de
rarent quam m^o causas, causa illa habuerit, cul-

Titel 168: a) über der Zeile nachgetragen A 2. b) zwischen I und d Rasur A1. c) oder fxxixent A2. A
Titel I 69: a) A 17 bringt diesen Titel im Text Bl. 67^r und^v wie im Titelverzeichnis zwischen Titel I und
2 der Lex Salica; Titelziffer von jüngerer Hand. b) oder QUANTAS A 2. c) aus THOLALAPUS
verbessert A 17. d) aus talestas verbessert A 17. e) nicht tres A 2.

Titel I 69: a) die Stellung dieses und der folgenden Titel bei Herold ist aus der Titelziffer zu ersehen. B
b) Bezifferung fehlt Hesseis.

tres causas, rem illa(m) in capite reddat et quantum lex de causa illa habet culpabilis; de illis qui iurauerunt tres, qui seniores fuerunt, solidos xv culpabiles iudicentur et reliqui iuratores quinos solidos soluant.

iurauerunt tres, qui seniores fuerunt, XV solidos culpabil(e)s iudicentur et reliqui iuratores quinis solidis componant. Possunt autem iurare de dote, de re in hoste perdita et de homine, qui in seruitium reuocatur.]

LXX. De creobeba

[LXX. De chreo(b)iba]

§ 1. Si quis hominem ingenuum si(ue) in silua aut in quolibet loco occi(d)erit et eum ad celandum conbuserit <et ei fuerit adprobatum>, DC solidos componat.

[§ 1. Si quis hominem ingenuum seu in silua seu in quolibet loco occiderit et ad celandum igne combusserit, (XXIVM denarios qui faciunt) solidos DG culpabilis iudicetur.]

AI

AII

A2

B 10

rem illa in capite reddat. Et quantum lex de causa illa habet, culp., de illis qui iurauerunt tres qui seniores fuerant sol. xv culp. iudic. et reliqui iuratores quinos sol. soluant.

ducem et alias de res qui in hoste perdidit, tertiam de homine qui reuocantur. et causa *est*, sed non misticis suam mala barginam non te respondo. Propterea non *est* sacramentum« in Francos. quando illi legem^h conposuerunt, non erant *Christiani*. Propterea in eorum dextera et arma eorum sacrameta adfinnant. Sed posf ad^l chrisiiianitatem* fuerwnt reuersi. Propterea in eorum arbitrio ad sacramento reuocauerwnt. Nam^l non per arma eorum. et in eorum arbitrio in eorum sacramento resederintTM ut sie iurant super nispatio: uide ille tu auditor *uöbis* arbitriorum per istumⁿ arbitrium de illas res unde tu me mallasti ego de illas te malare non redebeo, nisi isto idoneo sacramento orbens iuro per isto arbitrio.

rem illa in capite reddant. et quanto lex de causa illa abit cul. illi qui^f iurauiren* ni qui senis res füiren* D din. cul. et reliqw* iuratoris quinus sol. soluant.

pabilis iudicetur, et de illis qui iurauerunt tres, qui seniores fuerunt, xv sol. culpabilis iudicentur, et reliqui iuratores quinis solidis componant. Possunt autem iurare, de dote, de re in hoste perdita, et de homine qui in seruitium reuocatur.

AI

A2

B¹⁰

DE CREU BEBA

LXXII. DE *CREO BEBAT»

De Chreodiba. Tit. LXXTTTT.

170,1 I. Si quis hominem ingenuum si- Si *quis* hominem ingenuum in §1. Si quis hominem ingenuum bi in silua aut in quodlibet locum silua aut qualibet loco occiseret et seu iu^a sylua, seu in quolibet loco occiderit et eum ad celandum con- eum ad celandum conbusiret, DO sol. occiderit, et ad celandum igne combusserit et ei fuerit adprobatum, componat. combusserit, XXXIIIM den. qui faciunt sol. DO culpabilis iudicetur.

A f) nicht qua (Holder) A 2. g) aus sacramentis verbessert A 17. h) nicht legem A 17. i) aus a verbessert A 17. k) über an ist ein d übergeschrieben A 17. l) Hesseis setzt hier einen § 2 in A 17 ab. m) aus resederunt verbessert A 17. n) nicht istum A 17.

Titel I 70: a-a) oder CREOBEBAT A 2.

B Titel I 70: a) Druckfehler für in B10.

§ 2. Si antruscionem uel feminam tale ordine interfecit aut talare uoluerit uel igne concremauerit (et ei fuerit adprobatum), MDCCC solidos conponat.

[§ 2. Si quis antrussionem uel feminam taliter interfecerit aut celauerit aut igne cremauerit, (LX(X)IIM denarios qui faciunt solidos MDCCG culpabilis iudicetur.]

LXXI.

§ 1. Si Salicus Salicum (uolenter) castrauerit et ei fuerit adprobatum, cc solidos culpabilis iudicetur, excepto medicatura solidos ix <conponat>.

§ 2. Si quis antruscionem castrauerit et ei fuerit adprobatum, DC solidos culpabilis iudicetur, excepto medicatura solidos ix (conponat>.

[LXXI.]

§ 1. Si quis Salecus Salecum castrauerit, (VIIIIM denarios) culpabilis iudicetur {qui faciunt solidos CC, excepta medicatura quae componatur solidis IX.}

[§ 2. Si quis antrussionem castrauerit, (XXIIM denarios qui faciunt solidos DC culpabilis iudicetur, excepta medicatura quae IX solidis componatur.]

AI

A2

B 10

2. Si antruscione uel feminam talem ordine interfecit aut talare uoluerit uel igne concremauerit et ei fuerit adprobatum, DCCC sol. culp

Si antruscionem uel femene tale ordinem[«] interfecit aut tale rem uoluerit uel igne concremauerit, MDCCCC din. conponat.

II. Si quis antrussionem uel foeminam taliter interfecerit, aut celauerit, aut igne cremauerit, LXITMD den. qui faciunt sol. MDCCC culpabilis iudicetur.

AI

A 17
XCV.»

A2

LXX.IH.^b

B 10

1. Si andustrio^c andustrionem^d castrauerit et ei fuerit^e adprobatum, sold. DC cul. iud.

1. Si salicus salicum castrauerit et ei fuerit adprobatum, cc sol. culpabilis iudicetur, excepto medicaturas vnn.

2. Si salicus salicum castrauerit et ei fuerit adprobatum, cc sol. cul. iud., excepto¹ medicamenturas sold. vnn conponat.

Si salicus salicum uolenter castrauerit et ei fuerit adprobatum, sol. cc cul. iud., exceptos medicatura sol. vnn.^h

XIX.^a Si quis Salecus Salecum castrauerit, vmM den. culpabilis iudicetur, qui faciunt solid, cc excepta medicatura quae componatur sol. rx.

171,2

171,1

AI

A17

BIO

2. si quis antruscione castrauerit et ei fuerit adprobatum, DC sol. culpabilis iudicetur, excepto medicaturas vnn.

3. Si andustrio andustrionem¹ castrauerit et ei fuerit adprobatum, DVI ingenus^k sol. cul. iud., excepto¹ medicamenturas^m sold. vnn conponat.ⁿ

XX.^b Si quis antruscione castrauerit, xxmiM den. qui faciunt sol. DC culpabilis iudicetur. excepta medicatura quae vnn sol. componatur.

171,2

Titel I 71: a) Titel I 71-74 stehen in A 17 hinter V 133 auf Bl. 85^v-86^r; xcy von jüngerer Hand aus xvovn verbessert (Hesseis gibt hier und im folgenden um i höhere Ziffern). b) Titel 71 steht in A 2 erst auf Bl. 36^v-37^r hinter dem Pactus pro tenore pacis, dem Titel 77 und der Zweitfassung des Titels 74. c) aus andustrio verbessert, nicht andrustio A 17. d) nicht andrustionem A 17. e) aus furauerit verbessert A 17. f) oder excepto A 17. g) oder excepto A 2. h) hierauf folgen in A 2 Explicit und Epilog, i-i) nicht andrustio andrustionem A 17. k) aus ingenius verbessert, nicht ingenuus A 17. l) oder excepto AI 7. m) aus medicamentaras verbessert, nicht medicamenturas A 17. n) über der Zeile nachgetragen A 17.

Titel I 71: a) und b) I 71,1 u. 2 stehen bei Herold in Titel xxxn hinter 29,17.

B

LXXII.

Si quis ingenuam feminam a contubernio facto aut paellam in itinere aut quolibet loco inferre praesumpserit, quam unus tarn plurimi, qui ipsum scelus admisisse fuerint probati, cc solidos culpabilis iudicetur. Et de illo contubernio, si adhuc remanserint, qui ipsum scelus non admiser(un)t et ibi fuisse noscuntur, si plures a(ut) minore numero fuerit tres, et ipsi quadragenus quinos solidos culpabilis iudicetur.

[LXXII.]

[*Si quis ingenuam feminam aut puellam contubernio facto seu in itinere aut quolibet loco adsalierit et uim Uli inferre praesumpserit, tarn unus quam plurimi, qui in ipsa uiolentia fuerint admixti, CG solidos unusquisque ipsorum culpabilis iudicetur. Et si adhuc de illo contubernio remanserint, qui scelus istud non admisisse noscuntur et tarnen ibidem fuerint, si plures aut minori numero quam tres fuerint, eorum quilibet pro ipsis XLV solidos culpabilis iudicetur.*]

LXXIII. De antruscione <ghalmalta>

§ 1. Si antruscione (m) antruscio de quacumque causa admallare uoluerit, ubicumque eum inuenire potuerit, super vn noctes eum (ante iudice(m)) cum testibus rogare debet, ut ante iudicem ad mall(o)b(e)rgo de causa, quae

[LXXIII. De antrussione]

[§ 1. Si antrussio antrussionem de quacumque causa admallare (u)oluerit, ubicumque eum inuenire potuerit, super septem noctes cum testibus eum rogare debet, ut ante iudicem ad mallobergo de causa, quae inputatur, ex hoc re-

Al

A17
XCVI^a.

BIO

- 172 Si quis ingenuam feminam acontubernio facto aut puellam in itinere aut quodlibet locum praesumpserit, quam unus tarn plurimi qui ipsum scelus admisisse fuerint probatus, cc sol. cul. iudicetur. De illo contubernio, si adhuc remanserit qui ipsum scelus non admiserit et ei fuisse noscuntur, si plures admiserit numerum fuerit tres et ipsi quadragenus sol. soluant.
- Si quis ingenua femina a contubernio aut puella in itinere a quolibet loco inferre presumerit^b, quam unus tarn plurimi quam ipsum tarn scelus admisisse fuerint probati, cc sold. cul. iud. et de illo contubernio, si adhuc remanserint qui ipso scelus non admiserit et ibi fuisse nascuntur, si plurimis a minore numero fuerit tertio et ipse quadragenus quinos sold. cl. iud.
- XHI.^a Si quis ingenuam foeminam aut puellam, contubernio facto, seu in itinere, aut quolibet loco adsalierit, et uim illi inferre praesumpserit, tarn unus quam plurimi, qui in ipsa uiolentia fuerint admixti, cc solid, unusquisque ipsorum culpabilis iudicetur Et si adhuc de illo contubernio remanserint, qui scelus istud non admisisse noscuntur, et tarnen ibidem fuerint, si plures aut minori numero quam tres fuerint, eorum quilibet pro ipsis **XLV** sol. culpabilis iudicetur.

DE ANTRUSCIONE

XCVI^a. DE ANDVSTRIONE»»
GHALMALTA^c

De Antrussione. Tit. LXXXVI.

- 173,1 Si antruscione antruscio de quacumque causa admallare uoluerit, ^eubi quicumque^e inuenire potuerit, super noctes vn eum cum testibus rogare debet, ut ante iudicem admallare debet ego de causa qu§ in-
- I. Si quis andustrione^d de quacumque causa amallare uoluerit, ubicumque eum inuenire potuerit, super vn noctes eum ante iudice cum testibw« rogare debet. Ut ante iudice ad malebargo de causa que^f
- § I. Si antrussio antrussionem de quacumque causa admallare noluerit, ubicumque eum inuenire potuerit, super septem noctes cum testibus eum rogare debet, ut ante iudicem ad Mallobergo de causa

A Titel I 72: a) von jüngerer Hand aus xcvm verbessert A 17. b) nicht presumpserit A 17.
Titel 173: a) aus xcynn verbessert A 17. b) nicht ANDUSTRIONE-4 17. c) aus GHAMALTA verbessert A 17. d) nicht andrustione A 17. e-e) oder ubicumque A 1. f) oder quae A 17.

B Titel I 72: a) I 72 steht bei Herold in Titel xrv hinter 13,11.

(ei) inputatur, ex hoc responso dare debeat uel conuenire. Et eis si ibidem non conuenerit aut certe si uenire distulerit, qui ipsum admallauit, ibi eum solsatire debet; et ille postea iterata uice ad noctes xrv eum rogare debet, ut ad illo mallobergo respondere aut conuenire, ubi antrusciones mitthiu redebent.

§ 2. Et qui mallatur, si ibidem uenerit, tunc qui eum admallauit, si causa minor fuerit, unde minus quam xxxv solidos compositione habeat, debet sibi sextus uideredum iurare. Et ille postea, qui rogatus fuerat, si se ex hoc idoneo esse cognoscet, eum xn ad sacramentum absoluere se debet.

§ 3. Si uero maior fuerit causa, unde xxxv solidos culpabilis iudicetur, si inuenire possit, si maior numerus est, unde minus XLV solidos iudicare potuerit, ipse (qui) eum rogauit, si(bi) nonus uideredum iurare debet. Et ille

Titel 73: a) lies ibi Herold.

A 1

putatur ex hoc responso dare debeat uel conuenire, et eis si ibidem non conueniret aut certe se uenire distulerit qui ipsum admallauit ibi eum sole latere debet, et inde postea iteratam tres uices ad noctes xim eum rogare debet, ut in illo malebergo respondere aut conuenire ubi antruscione simithio redant.

Et qui mallantur si ibidem uenerint. Tunc^m qui eum admallauit, si causa minor fuerit unde minus quam xxxv sol. compositione habere, debet sibi sextus iurare.

et ūli postea qui rogati fuerunt ex hoc idoneo esse cognoscet eum eum xu ad sacramentum absoluere se debet.

Qui uero maior fuerit causa unde xxxv sol. culp. iudic. si inuenire possit, si maior numerus est unde minus XLV sol. iudicare poterant, ipse eum roget siue nonus iurare debet, et ille qui eum rogatus

A 17

ei^g inpvatur¹¹ et hoc responso dare debet uel conuenire, et eis ibidem non conuenerit aut certe si uenire distulerit qui ipsum admallauit ibi eum solisacire debet, et ille postea iterata¹ uice ad noctis xim eum rogare debet, ut ad illo mallobargo respondere aut conuenire. Vbi antrusciones mitti^k iure debent.

2. Et qui mallatur¹ si ibi¹ uenerit, tunc qui eum admallauit, si causam minor fuerit unde minus quam xxxv sold. compositione habeat, debet sibi sextus uideredum iurare.

3. Et ille postea qui rogatus fuerat sie se ex hoc idoneo^{1f} esse cognoscit eum xn sacramentum⁰ absoluere se debet.

4. Si uero maior fuerit causa xxxv sold. cul. iud.

5. Si maior numerus est unde minus XLV sold. iudicare potuerit, ipse eum rogauit siue nonus uideredum iurare debet.

B 10

spondendo debeat conuenire. Si eis ibidem non conuenerit aut iste uenire distulerit, qui ipsum admallauerit, innubi^a eum solsatire debet. Sie postea iterata uice ad noctes XIV eum rogare debet, ut ad illum mallebergo debeat uenire ad dandum responsum.]

[§ 2. Et qui admallatur, si eo uenerit, tunc qui eum admallauit, si causa minor fuerit aut minus quam XXXV solidis componatur, debet ibi sextus uuedredo iurare; et ille postea, qui rogatus fuerat, si se ex hoc idoneum esse cognoscet, se debet postea eum duodecim per sacramenta absoluere.]

[§ 3. Si uero maior causa fuerit quam XXXV solidis culpabilis in(u)eniatur, seuadhucmaiori numero superest, ut unde minus quam XLV solidi non iudicentur, ipse qui eum rogauit, eum nono uuedredo debet iurare; et ille qui rogatus

quae inputatur ex hoc respondendo conuenire. Si eis ibidem non conuenerit, aut iste uenire distulerit, qui ipsum admallauerit, in nubi eum solsatire debet. Sie postea iterata uice ad noctes xnn eum rogare debet, ut ad illum Mallebergo debeat uenire, ad dandum responsum,

et qui admallatur, si eo uenerit, tunc qui eum admallauit, si causa minor fuerit, aut minus quam xxxv solid, componatur, debet ibi sextus uuedredo iurare,

et ille postea qui rogatus fuerat, si se ex hoc idoneum esse cognoscet, se debet postea eum duodecim per sacramenta absoluere.

Si uero maior caussa fuerit quam xxxv solidis, culpabilis inneniatur⁰, seu adhuc maiori numero superest, ut unde minus quam XLV solidi non iudicentur, ipse qui eum rogauit, eum nono uuedredo debet iurare,

g) über der Zeile nachgetragen A 17. h) aus inpotatur verbessert, nicht inputatur A 17. i) aus iterate A verbessert A 17. h) aus mitth verbessert A 17. l-1) aus sibi verbessert A 17. m) nicht tunc A 1. n) aus ideoneo verbessert A 17. o) aus sacramento verbessert, nicht sacramentum A 17.

Titel I 73: a) Druckfehler für inueniatur Herold.

B

qui rogatus est, si se idoneum <esse> cognoscet, sibi octauus dechnus datis sacramentis absoluere (se) debet.

§ 4. Si certe talis fuerit causa, unde XLV solidos aut certe amplius usque ad leudem componere debet, ipse qui eum roga(uit debet duodecimus uideredo iurare, et ipse qui ro)gatus^b est, si se idoneum esse cognoscet, si(bi) vicissimus quintus dat(i)s sacramentis absoluipotest.

§ 5. Si uero de leude eum rogatum habuit, deb(e)t qui eum rogauit eum xn ui(de)r(e)do iurare et ipsas in xrv noctes eneo calefacere <debet>, et (si) ad ips(um) placit(um) uenire dispexerit aut manum suam ad eneum mittere noluerit.

§ 6. Quicumque antruscio ille de causa superius conpraehensa per sacramenta absoluere non potuerit aut manum suam in eneum pro leude mittere dispexerit aut in placito uenire distulerit, tunc ille, qui eum rogatum habet, solem illi collic(e)t ad ipso die in

b) Zeilensprunglücke nach Herold ergänzt.

est, si se idoneum agnosdt, secum octauo decimo datis sacramentis absoluere debet.]

[§ 4. Si certe talis fuerit caussa, unde XLV solidis aut amplius usque ad leudem componere debet, ipse qui eum rogauit debet duodecimus uuedredo iurare et ipse qui rogatus est, si se innocentem esse cognoscit, uicesimus quintus datis sacramentis absoluere se debet.]

[§ 5. Si uero de leude eum rogatum habuerit, debet qui eum rogauit eum XII uuedredo iurare et ipsas XIV noctes aeneum calefacere, et si ad ipsum placitum uenire despexerit aut manum suam in aeneum mittere noluerit.]

[§ 6. Quicumque antrusco ille de causa superius comprehensa per sacramenta se absoluere non potuerit aut manum suam pro leude in aeneum mittere despexerit aut in placitum uenire distulerit, tunc ille, qui eum rogatum habuit, solem ei collocare debet ad ipsam uero

AI

All

BIO

est, si se idoneo esse cognoscet, sibi octauus aut decimus dictus sacramentus absoluere debet.

173,4 Si certe talis fuerit causa unde LX sol. aut certe amplius usque ad leudem componere debet, ipse eum ro-
gatus est
si se idoneum esse cognoscet, se uicissimus quintus datus sacramentus absolui potest.

173,5 Si uero leudem eum rogatum habet, qui eum rogatur eum xn uiros idoneos iurare et ipsas in xim noctes ignem calefacere dispexerit aut manum suam ardent eum mittere noluerit.

173,6 Quicumque antruscio ille de causa superius conpraehensa per sacramenta absoluere non poterunt manum suam ad igneum pro leude mittere dispexerit. Tunc ille qui eum rogat habet solem ille collectum ad ipso die in mallobergo

6. Et ille qui rogatus est, Psi seP idoneum cognoscit, siue octo aut decimus datis sacramentis absoluere se debet.

si certe talis fuerit causa unde XLV sold. aut certe amplius usque ad leodum componere debeat. Ipsei qui eum eum ro-
gatus est
sie se idoneum esse cognoscit, siue xxv date sacramentis absolui potest.

Si uero de leodem eum rogatum habuit, debuit eum qui rogauit eum xn uirido iurare et in ipsas xnn noctes aeneo calefacere debet et ad ipso placito uenire dispexit aut manum suam ad eneum mittere noluerit.

7. Quicumqu§ andustrio ille de causa superiuB per sacramenta absoluere potuerit aut manum suam in eneum pro laude mittere dispexerit aut in placito uenire distulerit. Tunc ille qui eum rogatum habet soli illi colligant* ab ipso die

et ille qui rogatus est, si se idoneum agnoscit, secum octauo decimo datis sacramentis absoluere debet.

Si certe talis fuerit caussa unde XLV sol. aut ampliws usque ad leudem componere debet, ipse qui eum rogauit, debet duodecimus uuedredo iurare, et ipse qui rogatus est, si se innocentem esse cognoscit, uicesimus quintus, datis sacramentis absoluere se debet.

Si uero de leude eum rogatum habuerit, debet qui eum rogauit eum xn uuedredo iurare, et ipsas xnn noctes eneum calefacere, et si ad ipsum placitum uenire despexerit, aut manum suam in seneum mittere noluerit,

quicumqwe Antrusco ille, de causa superius comprehensa[^], per sacramenta se absoluere non potuerit, aut manum suam pro leude, in seneum mittere despexerit, aut in placitum uenire distulerit, tunc ille qui eum rogatum habuit, solem

A p-p) aus se sie verbessert A 17. q) nicht ipse A 17. r) aus colliget verbessert A 17.

B b) oder comprehensa Herold.

mallobergo illo in XL noctes, nee ibi se non duxerit, tunc ille, qui eum rogatum habet, solem (ill(i)) collicet. <Et) postea illum in praesentia regis ad noctes xiv rogare debet et ibi xn ponat, (qui) per singulas uices iurati dicant, quod ibi fuerint, ubi ad mithio ad noctes xiv solem collocasset, et ille nee sacramentum nec manum suam pro leude posuit. Et alii tres erunt, qui dicant, quod in* XL noctes ei solem collocasset et ill(e) nullatenus de an(t)rustione ghamalta se legibus duxisset. Trea testimonia dare debet, qui dicant, qualiter eum (ad) praesentia regis uenire rogasset. Et si nee tunc uenerit, ista nouem testimonia iurati, sicut superius diximus, dicant. Similiter illa die, si non uenerit, collocat ei solem et illa trea testimonia, qui ibi(dem) fuerunt, ubi culca(ui)t (ei) solem. Tunc ista omnia impleuerit, qui eum admallat, et ille, qui^c admallatur, ad c) qui eum AI, 17.

diem in mallöbergo ipso in XL noctibus. Si nee ibi se conduxerit, tunc ille, qui eum rogatum habet, solem collocet, postea illum ad praesentiam regis ad noctes XIV rogare debet et ibidem duodecim testes ponere, qui per singulas uices tres iurati dicant, quod ibi fuissent, ubi Uli amonitio ad XIV noctes solem collocasset, et ille de sacramento se non absoluat nee manum suam pro leude in aeneum posuisset. Similiter et alii tres testes dicant, quod in XL noctibus sole ei collocato et ille nullatenus de antrusione gauialto estre legibus dixisset. At tertia uice tria testimonia similiter dabit, qui dicant, qualiter eum ad praesentiam regis uenire rogasset; et si nee tunc uenerit, ipsa nouem testimonia, sicut superius diximus, iurati dicant. Similiter illa die, si non uenerit, collocet ei solem et illa tria testimonia, quae ibi fuerant, quando sol collocabatur. Si ista omnia impleuerit, qui eum ad-

AI

illo in XL noctes nee sibi se non duxerit. Tunc ipse qui eum rogatum habet solem ille collectum. Postea illum in praesentia rege ad noctes XIII rogare debet et ibi xn ponat per singulas uices iurati dicant, quod ibi fuerint ubi mitthio ad noctes xnn solem collocasset. Ille nee sacramentum nee manum suam pro leude posuit, et alii tres erunt qui dicant quod in xnn noctes ei solem collocasset et illi nullatenus de andrustione chamalta se legibus duxisset, tres testimonia dare debet qui dicant qualiter eum praesentia regis uenire rogasset.

Si nee tunc ueniret*", istas nouem testimonia iurati sicut superius diximus dicant similiter, illa die si non uenerit collocatum ei solem, et illa trea testimonia qui ibi fuerunt ubi colcatum ei sol, et illa trea tunc ista omnia impleuerit qui eum admallauit et ille qui eum admallatur

A17

in mallobargo illo XL noctes nee ibi⁸ se non duxerit. Tunc ille qui rogatum habet soli collocet*, et postea illi praesentia regis ad noctes xnn ponat per singulas uices iurati dicant, quod sibi fuerint ubi ad mitteo ad noctes xnn sol eulcasset. et ille qui nee sacramentum^u nee manum suam pro leude posuit, et alii tres erunt qui dicant quod^v XL noctes ei eulcasset et illi nullatenus^w de andustrione gamalta se legibus duxisset, se tertia testimonia dare debet qui dicant qualiter eum praesentia regis uenire rogasset.

8. Et si nee tunc ueniret, ista nouem testimonia iurati sunt superius diximus dicant. similiter illa die si non uenerit euleat ei sol, et tria* testimonia qui ibidem fuerunt ubi eulcatum solem.

9. Tunc ista omnia impleuerit qui ad eum admallat. Et* ille qui

B10

ei collocare debet, ad ipsam uero diem, in mallöbergo ipso, in XL noctibus.⁰ Si nee ibi se conduxerit, tunc ille qui eum rogatum habuit, solem collocet, postea illum ad praesentiam Regis ad noctes xnn rogare debet, et ibidem duodecim testes ponere, qui per singulas uices tres iurati dicant, quod ibi fuissent, ubi illi amonitio ad xim noctes solem collocasset, et ille de sacramento se non absoluat, nee manum suam pro leude in aeneum posuisset. Similiter et alii tres testes dicant, quod in XL noctibus.^d sole ei collocato, et ille nullatenus de Antrusione gauialto estre legibus dixisset. At tertia uice tria testimonia similiter dabit, qui dicant qualiter eum ad praesentiam regis uenire rogasset, et si nee tunc uenerit, ipsa nouem testimonia sicut superius diximus iurati, dicant. Similiter illa die, si non uenerit, collocet ei solem, et illa tria testimonia, quae ibi fuerant quando sol collocabatur.

Si ista omnia impleuerit qui eum admallat, et ille qui admallatur, ad

s) aus ibis verbessert A17. t) aus collicet verbessert A17. u) aussaxnentvaa.verbessert A17. v) aus quo verbessert A17. w) aus nulatenus verbessert A17. w")retauf Rasur AI. x) aus trea verbessert A17. y) nicktet A17.

c) ergänze noctibws Herold. d) ergänze noctibu« Herold.

nullum placitum uenire uoluerit et per legem se non duxerit, tunc rex, ad (quem) manitus est, eum extra sermonem suum ponat. Tunc ipse culpabilis et omnes res suas erunt; et qui eum pauerit aut hospitem coUegerit, etiam uxor sua propria, solidos xv culpabilis iudicetur, donec omnia, quae ei legibus inputentur, componat.

§ 7. Si antruscio antruscione(m) pro qualibet causa maniret aut (ibidem) fideiussore(m) quaesierit et eum secundum legem non rogauerit, xv solidos culpabilis iudicetur, excepto quod legem propter causam illius anno integro nullatenus terminetur.

§ 8. Si antrustio contra antruscione(m) testimonium iurauerit, xv solidos culpabilis iudicetur.

mallat, et ille, qui admallatur, ad nullum placitum uenire uoluerit, tunc rex, ad quem manitus est, eum extra sermonem suum ponat; et quicumque eum aut pauerit aut hospitium Uli dederit, si fuerit uxor propria, solidos X V culpabilis iudicetur, donec omnia, quae Uli imputantur, legibus componat."]

[§ 7. Si antrus(s)io antruscione(m) pro quaesierit et eum secundum legem non rogauerit, solidos XV culpabilis iudicetur, excepto quod praetermittit causa illius anno integro nullatenus terminetur.]

[§ 8. Si antrustio contra antruscione(m) testimonium iurauerit, solidos XV culpabilis iudicetur.]

LXXIV.

[LXXIV.]

Si (uero) quicumque domum uiolenter distruxerit, quae domus si pro firmamento

[*Quicumque alienam domum uiolenter destruxerit et domus si pro firmamento iberus ha-*

A 1

A 17

B 10

ad nullum placitum uenire uoluerit et per legem se non dixerit. Tunc admanitus *est* extra sermonem suum poene, tunc ipse culp. iudic. et omnes res eorum erunt suas, et qui eum pauerit aut hospitem collegat, etiam uxor sua propria, sol. xv culp. iudicetur. Donec omnia quem^c ei legibus inpotatur componat.

eum admallat et ille qui eum admallatur ad nullum placitum uoluerit et per legem se^z non duxerit. Tunc^{*c} rex admanitus *est* eum extra sermonem suum ponat, tunc ipse culp. et omnes res suas erunt, et qui pauerit aut hospitem collegat, etiam uxor sua propria, sol. xv culp. iud., donec omnia que ei legibus^{*b} inputentur componat.

nullum placitum uenire uoluerit, tunc Rex ad quem manitus est, eum extra sermonem suum ponat,

et quicumque eum aut pauerit, aut hospitium illi dederit, si fuerit uxor propria, sol. xv culpabilis iudicetur, donec omnia que illi imputantur legibus componat.

173,7 si^d antruscio antruscione pro qualibet causa maniret aut ibidem fideiusserit qui fieri et eum secundum le-

10. Si andrustio andrustionem^c pro qualibet causa maniret aut fideiussore¹ quesierit et eum secundum legem non rogauerit, xv sold. cul. iud., excepto *quod* legem pre^g causa illius anno integro nullatenus terminetur.

II. Si antruscio antruscione(m) pro qualibet causa maniret, aut fideiussorem quesierit, et eum secundum legem non rogauerit sol. xv culpabilis iudicetur, excepto quod praetermittit causa illius anno integro nullatenus terminetur.

illius anno interito nullatenus tenentur.

XCVHI¹. Si andrustio^k contra andrustione(m) testimonium iuraret, xv sold. c.

III. Si antruscio contra antruscione(m) testimonium iurauerit, sol. xv culpabi. iudicetur.

173,8 si^h antrustio antruscione iurauerit, xv sol. culpabilis iudicetur.

AI

A17

A2

A2*

B10

XCVIII^a.

LXXIII.

LXLII.

174 Si quicumque domum uiolenter distruxerit, domum si pro firmamento

Si uero quicumque uiolenter distruxerit quae domum si pro firmamento

1. CULCUN-QUE DOMUM UIOLARE presumpsit. Que do-

SI QUIS aliena domum uiolenter distruxerit⁰. Que domus superius abu-

III.^a Quicumque alienam domum uiolenter⁺¹ destruxerit, et domus si pro

A z) oMssed verbessert A 17. a') nicht tunc A 17. b') nicht culp. A 17. c') allenfalls auch quae A 1. ä") nicht Si (Hesseis setzt einen § 2 ab) AI. e') aus andrustionem verbessert A 17. f) aus fideiussore; verbessert A 17. g') oder prae A 17. h') nicht Si A 1. i) J von jüngerer Hand zugesetzt A 17; fehlt Hesseis (der hier einen § II absetzt). k') nicht andrustio A 17.

Titel I 74: a) von jüngerer Hand zugesetzt A 17. b) diese Zweitfassung des Titels I 74 steht in A 2 auf Bl. 36^v hinter dem Pactus pro tenore pacis und dem Titel I 77, vor dem Titel I 71 und dem Epilog. c) so wohl (mit Hesseis) zu lesen A 2*; distraerit Holder.

B Titel I 74: a) I 74 steht bei Herold in Titel xra hinter 12,2.
+1) destruxerit.

ebrius habuisse probatur, qui hoc facere praesumpserit et ei fuerit adprobatum, XLV solidos culpabilis iudicetur.

buisse probatur, qui hoc fecerit, (MDCCG denariis (qui faciunt) solidos XLV)* culpabilis iudicetur. Et si de ipsa domo proinde cum carro aliquid trahere praesumpserit, excepto superiore numero (MCG denarios qui faciunt) solidos XXX culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura.]

LXXV.

§ 1. Si quis hominem uiuum de furca tollere praesumpserit, qui eum tollit et ei fuerit adprobatum, aut uita pro ipso admittat aut solidos cc soluat.

{LXXV. De eo qui hominem uiuum de furca tulerit}

[§ 1. Si quis hominem uiuum de furca tollere praesumpserit et fuga lapsus fuerit, ille, qui eum tulerit, aut uitam pro ipso amittat, aut (VIUM denarios qui faciunt) solidos CG culpa bilis iudicetur.]

§ 2. Si quis uero de furca iam mortu(um) sine consilio iudicis aut uoluntate ipsius, cuius causa est, tulerit, pro culpa, qua suspensus est,

[§ 2. Si uero quis hominem mortuum de furca sine uoluntate aut consilio iudicis aut ipsius, cuius caussa est, tulerit, pro culpa, qua

Titel 74: a) anscheinend durch Druckfehler bei Herold ausgefallen:

AI	A17	A2	A2*	B 10
tum ebrius habuisse probatum, qui hoc facere praesumpserit et ei fuerit adprobatum, XLV sol. culp. iudic.	tum ebrius habuisse ⁰ probatur, qui hoc facere praesumpserit et ei fuerit adprobatum, XLV sold. cul. iud.	mo pro firmamento ebrius abuissit prouocatur ⁶ , qui hoc facere praesumpserit sol. XLII cul. iud.	erit, qui hoc facere presumserit et pro hoc cui fuerit adprobatum sol. XLV cul. iud.	firmamento Iberus habuisse probatur, qui hoc fecerit MDCCC denariis culpabilis iudicetur. Et si de ipsa domo proinde cum carro aliquid trahere praesumpserit, excepto superiore numero MCC denar. qui faciunt sol. xxx culpabilis iudicetur, excepto capitale et delatura.

AI

A2

B 10

De eo qui Hominem uiuum de furca tulerit. Tit. LXIX.

[&]1. Si quis hominem uiuum de furca tollere praesumpserit, qui eum tulisset fuerit probatum aut uita pro ipso admittat aut cc sol. soluat.

2. Si quis hominem de furca tollere presumseret, qui eum tollit et ei fuerit adprobatum uita sua pro ipso admittat aut sol. cc componerit.

§ I. Si quis hominem uiuum de furca tollere praesumpserit et fuga lapsus fuerit, ille qui eum tulerit, aut uitam pro ipso amittat, aut vmM den. qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

2. Si quis uero de furca iam mortuo sine consilio iudicis aut uoluntate ipsius cuius causa est tulerit, pro culpa qua suspensus est, qui-

3. Si quis uero de furca iam mortuo sine consilio iudicis aut uoluntate ipsius cuius causa est tulerit, pro culpa qua suspensus est qui-

II. Si uero quis hominem mortuum de furca sine uoluntate aut consilio iudicis, aut ipsius cuius caussa est tulerit, pro culpa qua

d) aus habuis verbessert A 17. e) nicht prouocatus A 2.

Titel I 75: a) Hesseis zählt entgegen dem Schriftbild von AI die beiden §§ von I 75zul 74.

A

quicquid exinde lex Salica docuerit, ille, qui eum tollere praesumpserit, culpabilis iudicetur secundum legem Salicam.

suspensus est, quicquid exinde lex docuerit, ille, qui eum tulerit, culpabilis iudicetur. Secundum legem Salicam]

LXXVI. (De agsoniis)

[LXXVI.]

Hoc conuenit obseruari: Ut cuiumque domus arserit et res, quas liberauit, ubi reponat, non habuerit; similiter si eum infirmitas detenuerit aut certe de proximis aliquem mortuum in domo sua habuerit uel in dominica ambas(c)ia fuerit detricatus, per ista sunnis se homo, si probatione(m) dederit, potuit excusare.

[hoc conuenit obseruare, ut quicumque domum alienam arserit et is res, quas liberauerit, non habuerit, ubi reponat. Si in mallum uocatus fuerit, et is, qui uocatus est, non uenit, si eum aut in firmas aut ambas(c)ia dominica detinuerit uel forte aliquem de proximis mortuum intra domum suam habuerit, per istas sumis se poterit homo excusare. Alias de uita componat aut GC solidos culpabilis iudicetur.]

AI

A2

B 10

quid exinde lex salica^b docuerit, ille qui eum tollere praesumpserit culpabilis iudicetur

quid exinde lex salica caleam ille eiunt qui est^c ad tollere presumpserit culp.

suspensus est, quicquid exinde lex docuerit, ille qui eum tulerit culpabilis iudicetur.

^aIH. *Si quis hominem de bargo uel de firca dimiserit sine uoluntate iudicis MDCCC den. qui faciunt sol. XXV culpabilis iudicetur.

¹⁰XIIX. *Si quis sine consensu iudicis, de ramoubiincrocatur, deponere praesumpserit⁰ MCC denar. qui faciunt solid, xxx culpabilis iudicetur.

^dV. Secundum legem Salicam, hoc conuenit obseruare,

176

secundum legem salicam^d hoc conuenit obseruari^d.

secundum lege salica hoc conuenit, obseruat^e.

B 10

AI

A 1*

A17

O. DE AGSONIIS

Ut cuiumque domus arserit et res quas liberauerit ubi reponat non habet,

^bUt^c cuiquum quae^c domus arserit et res quas liberauerit ubi reponat non habet,

Vt quicumque^d domus arserit et res suas liberauerit ubi reponat^e non habuerit¹,

ut quicumque domum alienam arserit, et is res quas liberauerit, non habuerit ubi reponat.

VI. Si in mallum uocatus fuerit, et is qui uocatus est non uenit, si eum aut infirmitas aut ambas(c)ia Dominica detinuerit, uel forte aliquem de proximis mortuum intra domum suam habuerit, per istas Sumis se poterit homo excusare, alias de uita componat, aut cc sol. culpabilis iudicetur.

similiter si eum infirmitas detenuerit aut certe de proximis aliquid mortuo in domo sua habet uel in dominica ambas(c)ia fuerit detricatus, per ista sunnis se homo, si prouasione dederit, excusare se.

similiter si eum infirmitas detenuerit aut certe de proximis aliquid mortuo in domo sua habet uel in dominica ambas(c)ia fuerit detricatus, per ista sunnis se homo, si prouasione dederit, excusare se.

similiter si eum infirmitas detenuerit aut certe de proximis aliquid mortuum in domo sue habuerit uel in dominica ambas(c)ia fuerit clericatw^h, per ista sunnis, sed homo probatione dederit, potuit exercere.

A b) nicht Salica A 1. c) nicht eum A 2. d-d) diese Einleitungsworte zu I 76 sind in AI zu I 75,2 gezogen. e-e) diese Einleitungsworte zu I 76 sind in A 2 (wie in A 1) zu I 75,2 gezogen.

Titel I 76: a) aus ci verbessert A 17; Titel I 76-78 stehen in A17 auf Bl. 86^v und b) Titel 176 bis 78 stehen in A 1 ein zweites Mal (anscheinend derselben Vorlage entnommen) auf Bl. 196^v hinter Titel III 105,2, vor dem Langen Prolog. c-c) nicht cuiumque quae AI*. d) aus quicumque verbessert A17. e) ausreponat verbessert A17. f) aus habuerint verbessert A17. g) aus cte verbessert A17. h) nicht dericatus A17.

B Titel 175: a) vgl. Herolds Titel xix § ix (41,11a) und K 69,1. b) vgl. K 69,2. c) nicht praesumpserit Herold. d) I 76 einschließlich der zu I 75,2 gehörigen Worte Secundum legem Salicam steht bei Herold in Titel xix hinter 16,1.

LXXVII.

[LXXVII. De eo qui in aliena domo resedit]

§ 1. Si quis super ingenuum., dum in domo sua resedit, alius ingenuus qualibet de supra tecto uoluntate sua ne(c) casu lapide(m) miserit <aut iactauerit) et ei fuerit adprobatum, pro illius contumelia aut aliorum ingenuorum, si cum ips(o) alii fuerint, pro unaqu(a)que persona xv solidos culpabilis iudicetur.

[§ 1. Si quis super ingenuum in domo sua resedit aut alius ingenuus uoluntate sua lapidem super tectum iactauerit, in illius contumeliam uel aliorum, quicumque in domo sua resederunt, pro unaquaque persona quindecim(nos) solidos culpabilis iudicetur.]

§ 2. Si uero letus fuerit, qui hoc facere praesumpserit, vn semis solidos culpabilis iudicetur.

[§ 2. Si certum fuerit, qui iactauerit et illud fecerit, VII solidos culpabilis iudicetur.]

LXXVIII.

[LXXVIII.]

Si quis ingenuus ali(um) hominem (ingenuum) in puteum iactauerit aut in fouea(m)

[Si quis hominem in puteum iactauerit et is exeundo uiuus euadit, (IVM) denarios qui fa-

AI

AI*

All

A2

B 10

CII^a.

LXLI.*

De eo qui in aliena domo resedit.
Tit. LXXVII.

Si quis ingenuus dum in domum suam resedit alius ingenuus quamlibet de supra tecto uoluntate sua homine^e chasula pede^e miserit et ei fuerit adprobatum, pro illius contumelia aut aliorum ingenuorum, sicut¹¹ ipso alii fuerunt, per unaqueque persona xv sol. culp. iudicetur.

Si quis ingenuus^d dum in domum suam resedit alius ingenuus quamlibet de supra tecto uoluntate sua hominem^f chasula pede¹ miserit et ei fuerit adprobatum, pro illius contumelia aut aliorum ingenuorum, sicut ipso alii fuerint, per unaquemque¹ persona xv sol. culpabilis iudicetur.

I. Si quis superius ingenuum dum in domo sua resedit alius ingenuus qualibet de supra tecto uoluntate homo casu lapide miserit et ei fuerit adprobatum, pro illius contumelia aut aliorum ingenuorum, sicut ipsi alii fuerint, pro unaquemque personam xv sold. cul. iud.

SI QUIS^C super aliena domum lapide miserit aut iactauerit. Cui fuerit adprobatum, pro illius contumelia aut alienorum ingenuorum, si cum ipsum alii fuerint, unaqm'qui per^k quindicinus sol. cul. iud.

§ 1. Si quis super ingenuum in domo sua resedit, aut alius ingenuus, uoluntate sua, lapidem super tectum iactauerit, in illius contumeliam, uel aliorum quicumque^a in domo sua resederunt, pro unaquaque persona quinos denarios solid, culpabilis iudicetur. 177,1

si¹ uero letus fuerit qui hoc fecerit praesumpserit, xv sol. culp. iudic.

Si uero letus fuerit qui hoc facere praesumpserit, sol. xv culp. iud.

2. Si uero letus fuerit qui hoc facere praesumpserit, septimae semis sol. cul. iud.

Si uero letus fuerit qui hoc facere praesumpserit, sol. vn cul. iud.

II. Si certum fuerit, qui iactauerit, et illud fecerit, vn sol. culpabilis iudicetur. 177,2

AI

AI*

An

BIO

ein».

Si quis ingenuus alio homine in puteum iactauerit aut in uopida et ibi

Si quis ingenuus alio hominem in puteum iactauerit aut in uopida et

Si quis ingenuus hominem ingenuum in puteum iactauerit aut in fouea

178

Titel I 77: a) nicht ci A17. b) Titel I 77 steht in A 2 auf Bl. 36^v unmittelbar hinter dem Pactus pro A tenore pacis, vor der Zweitfassung des Titels 174. c) nicht QUIS A 2. d) aus ingenus verbessert, nicht ingenuus AI*. e-e) lies chasu lapede AI. f-f) lies casu. l&pede AI*. g) nicht cui A 2. h) überu ein nicht auflösbarer Kürzungsstrich AI. i) nicht unaqueque AI*. k) nicht per A 2. l) nicht Si AI.

Titel I 78: a) nicht cn A 17.

Titel I 77: a) oder quicumque Herold.

B

et ibi eum ad interficiendum miserit, si ibidem inuentus fuerit ita, ut euadere non possit, qui ipsum scelus admiserit et ei fuerit adprobatum, cc solidos culpabilis iudicetur. *ciunt} solidos G culpabilis iudicetur. Si uero in puteo mortuus fuerit, mallobergo musthest, (XXIVM denarios qui faciunt) solidos DC culpabilis iudicetur.}*

<EXPLICIT LIBER I, INCIPIT H.>

(CAPITŪLARE II)

PACTUS PRO TENORE PACIS DOMNORUM CHILDEBERTI ET CHLOTARII
REGUM (FRANCORUM) <EMISSUM>

(*Decretio Childeberti regis*)

Et quia multorum (licet) insania conualuerit, malis (etiam) pro inmanitate scelerum (neesse est, ut) digna reddantur. Id ergo decretum est (apud nos maioresque natus Francorum palacii procerum)^a, ut apud quemcumque post interdictum latrocinium conprobatum, uitae ineurrat periculum.

LXXIX. (Si (quis) hominem ingenu(um) (pro) furto apellauerit)

Si quis ^aingenuam personam^a pro furto ligauerit^b et ^cnegator extiterit, xⁿ^c iuratores medius electus ^ddare debet^d, quod furtum, quod obiecit, uerum sit; et sie latro ^eredemendi se^e faultatem habeat. (Et) si facultas deest, tribus mallis parentibus offeratur et, si non redemitur, uita careat.

LXXX. (De furtu celato)

Si quis furtum ^auult celare^a et occulte sine iudice compositionem (fecerit, et qui) acceperit latroni similis est (illi).

Vorwort: a) möglicherweise ursprünglich.

Titel 79: a-a) hominem ingenuum A 17; ingenuus A 1. b) appellauerit A 2,17; appellatus A 1. c-c) negauerit AI, 2; negotiauerit A 17. d-d) fehlt AI, 2,17. e-e) redimendus (redemptus, reuerendus) est si A I, 2,17.

Titel 80: a-a) suum inuenerit A 1,17.

AI	AI*	A17	BIO
eum ad interficiendum miserit, si ibidem inuentus fuerit ita ut euadere non possit, qui ipsum scelus admississe et fuerit probatus cc sol. culpabilis iudic. ^e	ibi eum ad interficiendum miserit, silbidem ^c inuentus fuerit ita ut euadere non possit, qui ipsum scelus admississe et fuerit adprobatum sol. cc culpabilis iudicetur.	aut ibidem ad ^b inferficiendum miserit, si ibidem inuentus fuerit ita ut eadem ^d re possit ^d , qui ipsum scelus admiserit et ei fuerit adprobatum sold. cc culpabilis iudicetur.	XÜ ^a . Si uero in puteo mortuus fuerit, * ¹ malb. musthest xximM den. qui faciunt sol. DC culpabilis iudicetur.

EXPLICIT.'

EXPLICIT LIBER I.

INCIPIT II.

A *b) aus aut verbessert A 17. c) lies si ibidem AI*. d-d) nicht repossit A 17. e) in A 1 folgt der Pactus pro tenore pacis. f) in A 1* folgt der Lange Prolog. g) nicht Incipit A17. h) in A 17 folgt der Pactus pro tenore pacis.*

B *Titel I 78: a) I 78 steht bei Herold in Titel xum hinter 41,12.*

"tota leode sua componatur (nicht componaturj atqwe ita unaqueqwe persona, quae maioriuel minori compositione componi debuerat, si de p<ccipitio (oder p<ceipitio)^ periculo mortis euaderit, medietate leodis suse componatur, qua componi (nicht componi)^ debuerat, si mortuus fuisset.

LXXXI. (De mann ad (i)neum incensa)^a

Si homo^b ingemms in furtum inculpatur⁰ et ad ineum prouocatus manum (suam) incenderit, quantum inculpatus fuerit, furtum conponat.

LXXXII. Ut seruus ad sortem exeat

§ 1. Si seruus in furtum fuerit inculpatus, requiratur domino, ut ad xx noctes ipsum in mallum praesentet et, si dubietas est, ad sortem ponatur. Quod si (in) placitum sunnis detricauerit, ad alias xx noctes ita (placitum) fiat, et prosecutor causae de suos consimiles tres et de electos alios tres dabit, qui sacramenta firment pro placita, quod lex Salica habet, fuisse completum. Et si dominus seruum non praesentauerit, legem, unde inculpatur, conponat et de seruo cessionem faciat.

§ 2. Si seruus minus tremisse inuolauerit et mala sorte priserit, dominus send m solidos soluat et seruus ille ccc ictus accipiat *flagelloium*.

LXXXIII. (De mancipia aliena iniuste detenta)

§ 1. Si quis mancipia aliena iniuste tenuerit et infra dies XL non (eas) reddiderit, ut latro mancipiorum teneatur obnoxius.

§ 2. Si letus^a de (hoc) quod inculpatur ad sortem ambulauerit^b et mala sorte priserit, medietatem ingenui legem conponat et sex iuratores medius electus dare debet.

(DEINDE INCIPIT LIBER III)

Decretio Chlotarii regis

LXXXIV.

Decretum est, ut (qui) (ad) uigilias constitutas nocturnas fures non caperent, eo quod per diuersa intercedente concludio scelera sua praetermissa custodias exercerent, centenas fieri. In cuius centena (fuerit et) aliquid perierit, capitale, qui (eum) perdiderat, recipiat; et latro insequatur uel, si in alterius centena appareat, deduxerit et adhuc admonitus, si neglexerit, quinos solidos condemnetur. Capitale tarnen, qui perdiderat, a centena illa accipiat absque dubio, hoc est de secunda uel tertia. Si uestigius conprobatur latronis, tarnen praesentia aut longe multandus; et si persequens latronem suum conprehenderit, integram sibi conpositionem recipiat. Quod si per truste inuenitur, medietatem conpositionis trustis adquirat et capitalem exigat ad latronem.

LXXXV.

Si quis in domo alterius, ubi clauis est, furtum inuenerit, dominus domus de uita conponat.

LXXXVI.

Si quis cum furtu (ubicunque) capitur, antedictae subiaceat lege; si de suspicionem inculpatur, ad sortem ueniat; et si malam sortem priserit, latro; tarnen ad utrasque partes sint ternas personas electas, ut non concludius fieri possit.

LXXXVII. (De seruis diuersis iudicio probandis)

De seruis ecclesiae aut fisci uel cuiuslibet, si a quocumque (pro aliqua causa) inculpatur ad sortem ueniat, aut ad plebium promoueatur aut ipse pretius domino reformetur. Nam probati periculo subiacebunt.

Titel 81: a) Cuius manum ad henium inciderit A 2. b) quis A 1, 2, 17. c) inculpatus A 1; inculpatus fueret A 2; inuenit A 17.

Titel 83: a) ledus A 3; litus G; lex A 1, 2, 17. b) adiacirit A 2; et iecerit A 17; iaceret A 1.

LXXXVIII. (De seruis accusatis in multis)

Si cuiuslibet de potentibus sercras, qui per diuersa possident, de crimine habere suspectus, domino secretius cum testibus condicatur, ut intra xx noctes ipsum ante iudicem debeat praesentare. Quod si institutum tempus intercedente concludio non fuerit praesentatus, ipse dominus status sui iuxta modum (su(ae)) culpae inter fredo et faido compensabitur. Si seruus ante admonitum dominum defuerit, capitalem dominus restituat et de seruo (dominus) faciat cessionem (futurum), ut, cum inuentus fuerit, detur (ad) uindictam.

LXXXIX.

Si quis occulte de rem sibi furatam a quolibet latrone compositionem acceperit, utraque latronis culpa subiaceant. (Fures tamen iudicibus presente(n)tur; nullus latron(e)s (a)ut quemlibet culpabiem o(c)cultare praesumat. Cui si f(e)cerit, similis illi subiaceat culpae.)

LXL. (De latrones ad e(c)clesiam fugientibus)

§ 1. ^x Nullus latronem uel quemlibet culpabiem, sicut cum episcopis conuenit, de atrio ecclesiae extrahere praesumat (canonibus feriat). Quod si sunt ecclesiae, quibus atriae clausae non sint, utraque partibus parietum terrae spatium aripennis pro atrio obseruabitur; (et) nullus confugiens foris antedicta loca pro operarum cupiditate educat; quod si fecerit et capti fuerint, ad dignum sibi supplicium condemnentur.^x

§ 2. ² Quod si cuiuslibet seruus deserens domino suo ad ecclesiam confugerit, ubi primum dominus eius aduenerit, continuo excusatus reddatur²; ^a futurum, ut si de pretium ^b conuenerit, non negetur. Quod si repetenti domino dat(i) non fuerint sed fugerint, ill(e), qui eum reddere noluerit, eius pretium ^b reddat; postmodum si inuenitur et placuerit, receptum pretium domino reformetur^a. De fiscalibus ut omnium domin(or)um censuimus.

LXLI. (Ut in truste electi centenari(i) ponantur)^a

Pro tenore pacis iubemus, ut in truste electi centenarii ponantur, per quorum fidem atque sollicitudinem pax praedicta obseruetur.

LXLII.a

Et quia propiciante Deo inter nos germanitatis Caritas indisruptum uinculum custoditur, (ut) centenarii (ergo uel qui in tr(u)ste esse dicuntur) inter communes prouintias licentiam habeant latrones persequere uel uestigia adsignata (tarnen) minare; et in truste, qua defecerit, sicut dictum est, causa remaneat, ita ut continuo capitalem ei, qui perdidit, reformare festinet, (ita) tarnen ut latronem perquirat. Quem si in truste perinuenit, medietatem (conposi(t)ionem) sibi uindictet, (capitale) uel dilatura, si fuerit, de facultate latronis ei, qui damnum pertulit, sarciatur. Nam qui persequi latronem coeperit, integram sibi compositionem simul et solutionem uel quicquid dispendii fuerit, reuocabit; fredus tamen iudici, in cuius prouintia est latro, reseruetur.

LXLIII.

Si quis ad uestigium *minandum* uel (ad) latronem persequendum admonitus (penitus) uenire noluerit (si moniti fuerunt et si eos sunnis non detenuerit), v solidos iudice condemnentur.

Et quia in Dei nomine pro pacis tenore constituimus, (et) in perpetuum uolumus custodire hoc stantes, ut, si quis ex iudicibus hunc decretum uiolare praesumpserit, uitae periculum se subiaccere cognoscat (et (i)sta omnia antedicta nostra sicut priora stare iubemus)*.

Titel 90: a-a) futurum ... reformetur fehlt A 1,17. b-b) conuenerit ... pretium fehlt G.

Titel 91: a) Ut fiscales in trustem eant A 3.

Titel 92: a) ursprüngliche Titelzahl (hinter propiciante^ in A17 erhalten.

Nachwort: a) möglicherweise ursprünglich.

1-1) Vgl. *Goncilium Aurelianense vom 10. Juli 511, c. 1: De homicidis, adulteris et furibus, si ad ecclesiam confugerint, id constituimus obseruandum ... ut ab ecclesiae atriis vel domum ecclesiae vel domum episcopi eos abstrahi omnino non liceat.*

2-2) Vgl. *ebd. c. 3: Seruus qui ad ecclesia pro qualibet culpa confugerit, si a domino pro admissa culpa sacramenta susceperit, statim ad seruitium domini redire cogatur.*

<EXPLICIT LEGIS SALICAE LIBER HI.)

<Qui uero cunlacio infra hae Kbros nn continere uiditur.)

<Primus rex Francorum statuit a primo titul(o) usque LX(V) disposuit iudicare; post mod(icum) autem tempus cum obtimatis suis a LX(V)I titul(o) usque ad Lxxvm add(i)dit. Sie uero Childebertus rex post multum autem tempus pertraetauit, quid addere deb(e)r(e)t; ita a Lxxvm usque ad Lxxxm perinuenit, quod ibid(e)m digne inposuisse n(o)sountur, et sie fratri suo Clotario haec scripta transmisit. Post haec uero Clotarius, cum hos titul(o)s a germano suo seniore gratenter excepit, sie post(e)a cum r(e)gnum suum pertraetauit, ut quid addere deb(e)r(e)t ibid(e)m, quid amplius d(e)b(e)at construere, ab Lxxxnn tit(u)l(o) usque ad LX(L)IH statuit permanere; et sie postea fratre suo rescripta direxit. Et ita inter eis conu(e)nit, ut (i)sta omnia sicut anteriore construeta starent.)

1. Teudericus rex r(e)gnauit ann(o)s xvn.
2. Chlodoueus rex r(e)gnauit ann(o)s m.
3. Childebertus rex r(e)gnauit ann(o)s xvn.
4. Dacobertus rex r(e)gnauit ann(o)s V.

A2

»EXPLICIT LEX SALECA QUI UERO
CUM LACIO INFRA HÆ LIBROS nil
CONTINERE UIDITUR

Primus rex francorum statuit a primo titulum usque IXXI disposuit iudicare. epost modo^c autem tempus cum obtimatis suis a IXXI titulum usque ad Lxxvm addedit. sic^e uero Childebertus rex post multum autem tempus pertraetauit quid addere debirrit, ita a LXXVIII usque ad iixxxm perinuenit quod ibidim digne inposuisse nuseuntur et sie fratri suo Clotario hec scripta transmisit. post hec uero Clotarius, cum hos^f titulus a germano suo seniore gratenter excepit, sie postea cum rignum suum pertraetauit ut quid addere debirrit ibidim quid amplius dibiati construere ab iixxxvnn titulus usque ad iixm statuit permanere. et sie postea fratre suo rescripta direxit. et ita inter eis conuinit ut sta omnia sicut anteriore construeta starent.

A2

^aTeudericus rex rignauit annus[^] xvn. Chlodoueos Rex rignauit annus in. Childebertus rex rignauit annus⁸ xvn. dacobertus¹¹ rex rignauit sumus v. hilperi-

A17

*»EXPLICIT LEGIS SALICE ÜBER HI
QUEMUERO

PRIMUS REX FRANCORUM Statuit, ut postea Epilog ut una cum Francis pertraetauit ut ad ~~XXXX~~ titulus aliquid amplius addiderint, sicut ad primum ita usque ad septuagesimo vnn*¹ perduxerunt. Deinde uero hildebertus post multum tempus traetauit ut quicumque aduenire potuerit quod ibi cum suis addere deberet ad septuagesimo vnn usque ad octuagesimo nn peruenit quod ibi dignus inposuisset. Cognoscitur iterum cum hoc ortatulus⁸ hlotharius a germane suo seniore gradantur. EXPLICIT SIC. Et ipse similiter cum regno suo perinuenit ut nonagesimo vni addiderit et ita perfecto perduxerit; et exinde quod ipse inuenit fratri suo rescripta¹¹ direxit, si inter eis conuenit ut ista omnia que constituerunt perdurant stare¹.

A 12

^bTeodoricus^c rex regnauit annus⁶ xvn. Chlodoueus¹ Königs-regnauit annus m. Hildebertus rex rignauit* an- liste
nos xvn. Dagobertus rex regnauit annu¹ v. Hilperi-

Epilog: a) in A 2 folgt der Epilog dem Pactus pro tenore pacis (II 79-93) und den diesem nachgestellten A Titeln LXU (I 77), LXLH (I 74) und ~~LVIII~~ (I 71) auf Bl. 37^r; die Überschrift anscheinend von anderer Hand (Rubrikator?). b) in A17 folgt der Epilog dem Pactus pro tenore pacis (II 79-93) und der Decretio Childeberti (VII-3) auf Bl. 88^v. c-c) oder postmodo A 2. d) aus vn verbessert A 17. e) nicht Sie A 2. f) nicht hoc A 2. g) von jüngerer Hand zu ortaturus verbessert A 17. h) aus rescripta verbessert A 17. i) in A 17 folgt der oben abgedruckte Prolog-Auszug, dann die Überschrift zu Titel III 94.

Königsliste: a) in A 2 schließt die Königsliste (vgl. D) auf Bl. 37^r und^v unmittelbar an den Epilog an. b) überliefert als Anhang zum Breviarium Alarici in 12a = Bern, Stadtbibl. 263 (9. Jh.; hiernach gedruckt); 12b = Vatikan Ottobon. 2225 (9. Jh.); 12c = Paris Lat. 4409 (9. Jh.; Salica-Text E12); 12d = Vatikan Regin. Christin. 1048 (10. Jh.); vgl. Krusch, *Scriptores rerum Merovingicarum VII* (1920) S. 471 f. mit Tafel 3 und S. 479 f. c) Teodoricus 12d. d) so gemäß dem am Schlüsse ausgeschriebenen Wort aufzulösen A 2. e) annos 12b-d (hier anno 12d); 12c stellt die Ziffer stets voran. f) Clodoueus 12c, d; Clodoueus rex 12b. g) regnauit 12b-d. h) nicht Dacobertus A 2. i) annos 12b-d.

5. Hilpericus rex r(e)gnauit ann(o)s v.
 6. Item Teudericus rex r(e)gnauit ann(o)s xvn.
 7. Anno septimo inter alius rex non r(e)gnauit.
 8. Childericus rex r(e)gnauit ann(o)s vnn.
- Sunt in summa ann(o)s Lxxvm.)

(CAPITULARE III)

LXLIV. De mitio fristatito

Si quis truste(m), dum uestigio minant, detenere aut battere praesumpserit, MMD denarios qui faciunt solidos LXH (semis) culpabilis iudicetur.

(LXLV. Si quis hominem de furcas abaterit extra consilium domini sui iudicis)

<Si quis hominem extra consilium iudicis de furcas abaterit aut de ramum, ubi incrocatu, reponere praesumpserit, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.)

A2

cus^k rex *signauit annus* v. Item^m teudericus^o rex *signauit annus* xvn. anno septimo inter alius rex non *signauit*. Childericus rex *signauit annus* vnn. sunt in summa annus Lxxvm.

A12

gus^l rex regnauit annus v. Itemⁿ teodoricus^p rex regnauit annus xvn. annum septimum interim alius rex non regnauit. Hilpericus rex regnauit annus vnn<. Sunt in summa anni iixxvvi. Pipinus rex regnauit annus^r xvm⁹.*

A2

«INCJPIt TOTAS MALB.

In nomine dei patris *omnipotentis*. Sit placuit uoluntas^v laidobranno^w et adono ut pactum salicum de quod tituluw non abit gratenter suplicibus aput gracia fredono una cum uxore sua et obtimatis eorum in ipsum pactuw titulum unum cum deo^x adiutorio pertractare debirent ut si *quis* homo aut in casa aut foris casa plena botilia abere potuerint tarn de eorum quam de aliorum in cuppa non mittant ne gutta. se ullov hoc facire praesumpserit, mal. leodardi, sol. xv con. et ipsa cuppa frangant la tota ad illo botiliario frangant lo cabo at ilo scanciono tollant lis potionis. sie conuinit obseruare aput satubo bibant et intus suppas faciant cum senior bibit duas uicis sui uassalli, la tercia bonuwi *est*, ego qui scribsi mea^z nomen non hie scripsi cul.^{at} iud.

AI

LXVI. DE MITIO FRISTITO

IH 94 Si quis truste dum uestigio minant detenere aut battere praesumpserit, UMT> din. qui f. sol. Lxm eulp. iudic.

^cSi quis hominem de furcas abaterit extra consilium domini sui iudicis.^c

HI 95 Si quis hominem extra consilium iudicis de furcas abaterit aut de ramum ubi incrocatu aut reponere praesumpserit, xa/cc din. qui f. sol. xxx eulp. iud.

All

Mo micio fristatito.

A k) nicht Hilpericus A 2. l) Hilpericus i2o, c;ilpericusI2d. m) nicht Item A 2. n) fehlt 12b. o) nicht Teudericus A 2. p) Teodericus 12b-d. q)uil2d. r) annos 12b-d. s) zuxvnn verbessert 12c. t) Zusatz Explicit feliciter 12d. u) der nachfolgende Schreiberzusatz steht in A 2 unmittelbar hinter der Königsliste auf Bl. 37*. v) oder uoluntas A 2. w) nicht landobranno A 2. x) nicht diuino A 2. y) nicht \x\lus A 2. z) könnte allenfalls auch mei gelesen werden A 2. a') nicht eulp. A 2.
 Titel III 94: a) III 94-105 stehen in A 1 auf Bl. 194*-196^v unmittelbar hinter dem Schlußtitel 65 der Lex Salica. b) mit dieser Titelüberschrift, welche dem an den Epilog angehängten Prolog-Auszug unmittelbar folgt, bricht A 17 infolge Blattverlustes ab (wegen der verlorenen Titel vgl. das Titelverzeichnis); die nachstehende Zweitüberlieferung (vgl. das Titelverzeichnis) ist zwecks Unterscheidung als A 17* bezeichnet. c-c) Titelziffer fehlt; daher vom Schreiber von A 1 nicht als Titelüberschrift erkannt.

(JJXLVI. De e(o) qui hominem uiu(um) de furca furauerit)

(Si quis hominem uiu(um) de furca tollere aut demittere praesumpserit, mallobergo morchamo hoc est, IVM denarios qui faciunt solidos c culpabilis iudicetur.)

(LXLVII. De e(o) qui infantem alienum tundere praesumpserit)

§ 1. Si quis puerum crinitum extra consilium parentum tundere praesumpserit, mallobergo uidridarchi hoc est, MDCCC denarios qui faciunt solidos XLV culpabilis iudicetur.)

§ 2: Si uero puella(m) tunderit, hoc est extra consili(um) parentum, IVM denarios qui faciunt solidos o culpabilis iudicetur.)

(LXLVIII. De muliere, qui se cum seruo suo copulauerit)

§ 1. Si quis mulier, qui cum seruo suo in coniugio copulauerit, omnes res suas fiscus adquirat et illa aspellis faciat.

§ 2. Si quis (de parentibus) eam occiderit, nullus mortem illius nee parentes nee fiscus (nullatenus) requiratur. Seruus ille pessima (c)ruciatus ponatur, hoc est (ut) in rota mittatur. Et uero muliere ipsius de parentibus aut que(m)libet panem aut hospitem dederit, solidos xv culpabilis iudicetur.

AI

A 17

LXVH. DE EUM QUI HOMINEM UIUO
DE FURCA FURAUERIT

.. Si quis hominem uiuo de furca tollere aut demittere praesumpserit, mal. mor chamo hoc *est* TTTIM din. qui f. sol. c culp. iudic.

IH96

LXVIU. DE EUM QUI INFANTEM ALIENUM
TUNDERE PRAESUMPSERIT

i.^a Si quis puerum crinitum extra consilium parentum tundere praesumpserit, mal. uidri darchi hoc *est* IIIIDCCO din. qui f. sol. XLV culp. iudic.

11197,1

2.*> Si uero puella tunderit, hoc *est* extra consilio^c parentum, UTIM din. qui f. sol. c culp. iudic.

HI97,2

AI

A17*

LXVUn. DE MULIERE QUI SE CUM SERUO
SVO COPULAUERIT^c^aLXVnm DE MULIERE QUI SE CUM SERUO
SVO COPULAUERIT

1. Si quis mulier qui cum seruo suo in coniugio copulauerit, omnes res suas fiscus adquirat et illa aspellis faciat.

1. Si ^dqua mulier⁴ qui cum seruo suo in coniugio copulauerit, omnes res suas fiscus atquirat et illa aspellis fa

2. Si quis de parentibus eum occiderit, nullus mortem illius nee parentes nee fiscus nullatenus requiratur.

si quis eam occiderit, nullus morte illius nee parentes nee filius requiratur. HI 98,2

Seruus ille pessima truciatus ponatur, hoc *est* in rota mittatur. Et uero muliere ipsius de parentibus aut quaelibet panem aut hospitem dederit, sol. xv culp. iudic.

2. Seruus uero pessima poena ponatur, hoc est ut in rota mittatur⁶. et mulier uero ipsius de parentibus aut quaelibet¹ panem aut hospitem dederit, sold. xv cul. iud.

Titel III97: a) vgl. 24,2. b) vgl. 24,3. c) nicht concilio AI.

Titel III98: a) III 98-105 stehen in A 17* auf Bl. 82^r-83^v unmittelbar hinter dem Schlußtitel der Lex Salica (K 17). b) von jüngerer Hand aus LXXT verbessert A 17*. c) nicht COPTIJAT aufzulösen A 1. d-d) aus quis mulierem verbessert A 17*. e) aus mittitur verbessert A 17*. f) oder qwoelibet A 17*.

A

LXLIX. De conciliatoribus

§ 1. * Si quis filium aut filiam alienam extra consilium parentum in coniugio copulandum conciliauerit et ei fuerit adprobatum, et parentes exinde aliquid damnati fuerint aut certe raptores uel conuiuas conciliatores fuerint, morte damnentur et res ipsorum fiscus adquirat.¹

§ 2. ¹Raptores uero, quod in anteriore lege scriptum est, amplius non damnentur.¹

C. De muliere uidua, qui se ad alium maritum dare uoluerit

§ 1. Si quis mulier uidua post mortem mariti sui ad alterum maritum <se> dare uoluerit, prius, qui eam accipere uoluerit, rei(p)us secundum legem donet. (Et) postea mulier, si de anteriore marito filios habet, parentes infantum suorum consiliare debet^a. Et si in dotis xxv solidos accepit, m solidos achasium parentibus, qui proximiores sunt marito defuncto, donet, hoc est si pater aut mater desunt, frater defuncti aut certe nepus, fratris senioris filius, ipsis achasius debetur. Et si isti non fuerint, tunc in mallo iudici, hoc est comite aut grafione, roget de ea; in uerbum regis mittat et achasium, quem parentibus mortui mariti dare debuerant, parti fisci adquirat.

Titel 100: a) debent A 17; fehlt A 1.

1-1) Vgl. *Lex Romana Visigothorum (Codicis Theodosiani IX, 19,1) Interpretatio: Si quis uero ex amicis aut familia aut fortasse nutrices puellae consilium raptus dederint aut opportunitatem praebuerint rapiendi, liquefactum plumbum in ore et in faucibus suscipiant. . . Raptori convicto appellare non liceat, sed statim inter ipsa discussionis initia a iudice puniatur. . . Qui uero raptori solatia praebuerint . . . ignibus concrementur. — Lex Visigothorum Reccesvindiana (Antiqua) III 3, 4: Si uero patre fratres raptori consenserint aut in rapto sororis conscii conprobantur, excepto mortem damnatum, quod de raptoribus est constitutum; excipiant . . . Adiuutores uero raptoris, qui cum ipso fuerint, disciplinam accipiant, sicut est in lege alia constitutum. Raptor autem inexcusabiliter superiori lege . . . damnetur.*

AI

A 17*

LXX. DE CONCILIATORIBUS

LXX^a. DE CONSILIATORIBUS

IH 99,1 1. Si quis filium aut filiam alienam extra consilio parentum in coniugio copulandum consiliauerit et ei fuerit adprobatum et parentes exinde aliquid damnati fuerint aut certe raptores uel conuiuas conciliatores fuerint, morte damnentur et res ipsorum fiscus adquirat.

Si quis filium^a aut filiam alienam extra consilium parentum in coniugio copulandum conciliauerit et fuerit adprobatum et probatis exinde aliquid damnati^c fuerint^d aut certe rapta res uel conuiuas conciliatores fuerint, morte damnentur^e et res ipsorum atquiratur.

HI 99,2 2. Raptores uero quod in anteriorem legem scriptum est amplius non damnentur.

raptores uero quod in anteriore* scriptum est amplius damnentur⁸.

LXXZ DE MULIERE UIDUA QUI SE AD ALIUM MARITUM DONARE UOLUERIT

LXXI^a. DE *MULIERE UIDUA^f QUI SE AD ALIO MARITO DARE UOLUERIT

LTI 100,1 Si quis mulier uidua post mortem mariti sui ad alterum marito dare uoluerit, prius qui eam accipere uoluerit reibus secundum legem donet. Et^c postea mulier fide^d anteriore marito filios habet, parentes infante⁸ suorum consiliare. Et si in dotis xxv sol. accepit, m sol. achasium parentibus qui proximiores sunt marito defuncto donet, hoc est si pater aut mater desunt, frater defuncti aut certe nepus fratris senioris filius ipsis achasius debetur. Et si isti non fuerint, tunc in mallo iudici, hoc est comite aut grafione, roget de ea in uerbum regis mittat. Et achasium quem parentibus mortui maritis dare debuerant parti fisci adquirat.

1. Si quis mulierem -post mortem mariti sui ad altero marito se dare uoluerit, primus qui eam accipere uoluerit *rebus* secundum legem donet. postea mulier si de ant⁸riori^e marito infantem habet, parentes infantum suorum consiliare debent. et si in dotis xxv sold. accipit, m sold. adesium parentibus qui proximiores sunt marito defuncto donet. si pater aut mater defuncti aut certe nepus, fr[&]trea* seniores filius, ipsis adesium debet. et si isti non fuerint, tunc eam in mallo iudici, hoc est comiti aut grafioni, roget de ea in uerbo regis mittat et hacesium quam parentibus mortui mariti dare debuerant parti fisci adquiratur.

A Titel III 99: a) aus LXXH verbessert A 17*. b) aus filiam verbessert, nicht filium A 17*. c) aus damnati verbessert A 17*. d) aus fuerit verbessert A 17*. e) aus d&mnetur verbessert A 17*. f) aus anteriorem verbessert A 17*. g) aus damnetur verbessert A 17*.

Titel III100: a) aus iiXxni verbessert A 17*. b-b) aus MULIEREM UIDUAM verbessert A 17*. c) nicht et A 1. d) lies si de A 1. e) aus ante moriore verbessert, nicht anteriore A 17*. f) oder frairfs A 17*. g) aus chariti verbessert AI.

§ 2. Si uero LXH (semis) solidos in dotis accepit, solidi vi in ach(a)sium dentur, hoc est u(t) per decinus solidos singuli in achasium debentur; sie tamen ut dotem, quem anterior maritus dedit, filiis suis post obitum matris sine ullum consortium sibi uindicent ac defendant. De qua dote mater nee uendere nee donare praesumat. Certe si mulier de anteriore marito filios non habuerit et cum dote sua ad alias nuptias ambulare uoluerit, sicut superius diximus, achasium donet. Et sie postea scamno cooperiat et lecto cum leetaria ornet; et ante rx testes parentibus defuneti marit(i) inuitat et dicat: „Omnes mihi testes scitis, quia et achasium dedi, ut pacem habeam parentum, et lectum stratum et leetaria condigna et scamno cooperto et cathedras, quae de casa patris mei exhibui, hie demitto." Et hoc (facto) liceat cum duas partes dotis sui alio se dare marito.

§ 3. Si uero istud non fecerit, duas partes dotis perdat et insuper fisco solidos Lxn (semis) culpabilis iudicetur.

(§ 4. De puellas militu(n)ias uel litas haec lex medietate seruetur.)

GI. De uiris, qui alias dueunt uxores

§ 1. Si quis uxorem amiserit et aliam habere uoluerit, dotem, quem primariae uxor(i) dedit, seeunda ei donare non licet. Si tamen adhuc filii paruuli sunt, usque ad perfeetam aetatem res

AI

Si uero i-xni sol. in dotis aeeipiat, sol. vi in achium dentur, hoc est v per decinus sol. singuli in achasium debentur. sicⁿ tamen ut dotem quem anterior maritus dedit filiis suis post obitum matris sine ullum consortium sibi uendicent ac defendant. De qua dotem mater nee uendere nee donare praesumat. Certe si mulier de anteriore marito filios non habuerit et cum dote sua ad alias nuptias ambulare uoluerit, superius diximus achasium donet. Et sie postea scamno cooperiat et lecto cum leetaria ornet, et ante YITTT testes parentibus defuneti inuitat et dicat: Omnis mihi testes scitis quia et achasium dedi ut pacem habeam parentum et lectum stratum et leetaria condigna et scamno coperto et cathedras quae de casa patris mei exhibui hie demitto^w. Et hoc liceat cum duas partes dotis sui alio se dare marito.

Si uero istud non fecerit, duas partes dotis perdat et insuper fisco sol. ix in culp. iudic.

yDe puellas militurias uel litas haec lex medietate seruetur.

LXXI*.

DE UIRIS QUI ALIAS DUCUNT TJXORES

1. Si quis uxorem amiserit et aliam habere uoluerit, dotem quem primarie uxorem dedit seeunda ei donare non licet. sic^c tamen adhuc filii paruuli sunt, usque ad perfeetam aetatem rex uxores anteriores

h) über der Zeile nachgetragen A 17*. i) aus dotis verbessert A 17*. k) aus aeeipit verbessert A 17*. A
l) aus decinus verbessert A 17*. m) aus debit verbessert A 17*. n) nicht Sie AI. o) aus dotem verbessert A 17*. p) aus uindent (schwerlich uinderit[^] verbessert A 17*. q) aus presumet verbessert A 17*. r) aus anteriorem verbessert A 17*. s) aus letaria verbessert A 17*. t) aus anto «erbessert A 17*. u) oder omnia A 17*. v) aus ri verbessert A 17*. w) nicht dimitto A I.
x) aus dotes verbessert A 17*. y) vgl. 104,9 AI.
Titel IIII01: a) lies iixxn A I. b) aus Tlxixmi verbessert A 17*. c) aus datem verbessert A 17*. d-d) aus uxorem verbessert A 17*. e) nicht Sie A I. f) nicht sit (Holder) A 17*. g) aus hadhuc verbessert A 17*.

A17*

2. Si uero sol.^b TXITT in dote¹ accepit¹¹, sold. m HI 100,2
adesium dentur, hoc est quinque per decenos¹ sold. singuli adhesium debet^m. sie tamen ut dotem quem anteriorem maritus dedit filiis suis post obitum matris sine ullam consortium sibi uindicent hac defendat. de qua dote^o mater nee uindat^P nee donare praesumat^Q. certe si mulier de anteriore¹ marito filios non habuerit et cum dote sua ad alias nuptias ambulare uoluerit, sicut superius diximus adhesium donet. et sie postea scamno cooperiat et lecto cum leetaria⁸ ornet, et ante* nouem testes parentibws defuneti marito inuitare debet et dicat: omnes^u mihi testes sitis quş adhesium dedi ut pacem habeat in^v parentum et lectum stratum et leetaria condigna et scamno coperto et cathedras quş de casa patris mei exhibui hie dimitto. et hoc liceat cum duas partes dotis in alio sedere marito.

3. Si uero istud non fecerit, duas partes dotis* Üü 100,3
perdat et insuper fisco sold. LXIH cul. iud.

HI 100,4

LXXIP.

DE UIRIS QUI ALIAS DUCUNT UXORES

1. Si quis uxorem admixerit et alium habere HI 101,1
uoluerit, dotem^o quem primaria^d uxor ei^d dedit seeunda ei dotare non licet; si^r tamen adhuc* filii paruuli sunt, usque ad perfeetam setatem res uxores

uxor(i)s anterior(i)s uel dot(em) caute liceat iudicare; sie uero de has nee uendere nee donare praesumat.

§ 2. Si uero de anteriore uxore filios non habuerit, parentes, qui proximiores sunt mulieris defuneti, duas partes dotis recolligant et dua lectaria demittant (et) dua scamna cooperta (et) duas cathedras. Quod si istud non fecerint, tertia sola de dote recolligant; (et) tarnen si per adfatimus antea non co(n)u(en)erint.

CII. De homine inter duas uillas occiso

§ 1. Sicut adsolet homo iuxta uilla aut inter duas uillas proximas sibi uicinas fuerit (et ibi fuerit homo) interfectus, ut homicida illa non appareat, sie debet iudex, hoc est comis aut grafio, ad locum accedere et ibi cornu sonare debet. Et si u(e)nerit, qui corpus cogn(o)scit occisi, sie parentibus in noti(t)ia ponatur. Si uero non uenerit, qui corpus cognoscat, tunc uicini illi, in quorum campo uel exitu corpus inuentum est, debent facere bargum v pedes in altum et (in) praesentia iudicis (ibi) leuare corpus. Et debet iudex nuntiare et dicere: „Homo iste in uestro agro uel in uestibulo est occisus; contestor, ut usque (in) vn noctes non reponatur, et de homieidium

AI

A 17*

uel dotis caute liceat iudicare, sie uero de has nee uendere nee donare praesumat.

anteriores uel dotis causa liceat iudicare, sie uero ut eas^h nee uinderet^l nee donare praesumat.

111101,2

2. Si uero de anteriorem uxorem filios non habuerit, parentes qui proximiores sunt mulieris defuneti duas partes dotis recolligant et duos lectaria demittant, dua scamna coperta, duo cathedras. Quod si istud non fecerint, tertia sola de dote recolligant. Tarnen^l si per adfatimus antea non cromauerint.

2. Si uero de ^kanteriore uxore* filios non habuerit, parentes qui proximiores sunt mulieres defuneti duas partes dotis recolligant et dua lectaria dimittant et duos scamnos coopertos et duas cathedras; quod si istud non fecerint, tertia sola dotae recolligant, et tarnen si per adfaeimus antea non.

AI

A 17*

A2

LXXin. DE HOMINEM INTER
DUAS UILLAS OCCISUM

LXXIIf. DE HOMINE* INTER
DUAS UILLAS OCCISO^c

»L2QCV. DE HOMTNEM INTER
DUAS UILLAS* OCCISUM

III 102,1

Sicut adsolet homo iuxta uilla aut inter duas uillas proximas sibi uicinas fuerit interfectus, ut homieida illa non appareat, sie debet iudex, hoc est comis aut grafio, ad loco accedere et ibi cornu sonare debet. Et si

1. ^fSi quis adsallitw* homo iuxta uilla aut inter duas uillas proximas sibi uicinas fuerit et ibi fuerit homo interfectus, et homicida^h illa non apparuerit, sie debet iudex, ut hoc est comis aut grafio, ad locum^l accedere et ibi cornu sonare debet. et si

Sicut adsolet homo iuxta strada aut inter duas uillas proximas siue uicinas fuerit interfectus, ut homieida non apareat, sie debet iudex, hoc est comis aut grafio, ad locum accedere et ibi cornu sonare. et si uinerit qui corpus cognoscat occisi, sie parentibus in noticia ponatur.

non uenerit qui corpus cognoscat, tunc uicini illi in quorum campo uel exitum corpus inuentum est debet facere bargo v pedes in altum et praesentia iudicis leuare corpus. Et debet iudex nuntiare et dicere: homo iste in uestro agro uel in uestibulum est occisus. Contestor ut usque septem noctes non reponatur et de homieidium istud uos

non uenerit qui corpus agnoscat, tunc uicini illi in cuius campum uel exitum corpus inuentus est debet facere barco qwinos pedes in altum et in presentia iudicis leuare corpus, et debet iudex nuntiare et dicere: homo iste in uestro agro uel in uestibulum occisus est. contestor uos qu§ vn noctis non reponatis et de homieidium

Si uero non uinerit qui corpus, tunc uicini illi in corum campo uel exitum corpus inuentum est debent facere bargum u^k pedis in altum et presentia iudicis ibi leuare corpus, et debet iudex nonciare^l et dicere: homo iste^m in uestro agro uel in uestipolo est occisus. Contestor^{ll} ut usque in vn noctes non reponatur et de homieidium stum uos ad mal-

A h) aus heas verbessert A 17*. i) aus uinderit verbessert A 17*. k-k) aus anteriorem uxorem verbessert A 17*. l) nicht tarnen A 1.

Titel III102: a) III 102-104 stehen in A 2 in der Reihenfolge 103, 102, 104 auf Bl. 32*-34' hinter I 75, unmittelbar vor dem Pactus pro tenore pacis. b) von jüngerer Hand aus LXXV verbessert A 17*. c) aus HOMINEM verbessert A 17*. d) oder VILLAS A 2. e) aus OCCISUM verbessert A 17*. f-f) aus Sicut adsallit verbessert, quis (nicht quis) A 17*. g) aus erat verbessert A 17*. h) aus homieidia verbessert A 17*. i) nicht locum A 17*. k) oder v A 2. l) oder nuntiare A 2. m) aus ste verbessert A 2. n) nicht contestor A 2.

istum uos ad mallum (maneo), ut in mallo proximo ueniatis, et uobis de lege dicatur, quod obseruare debeatis."

§ 2. Tunc uiciori illi, quibus nuntiatur a iudice, ante XL noctes, qui meliores sunt, cum sexaginos quinos (iurator(e)s) se exuent, quod nee oeeidissent nee sciant qui oeeidissent; minoflidis uero (uicini) quinos denos iuratores donent (singuli), qui ut superius diximus, id est qui iurant. Si istud (sie) ante XL noctes non fecerint, (nouerint) se personam mortui (requirenti legibus) satisfacere.

§ 3. Si uero iurant, quod superius diximus, et se per sacramentum idoneauerint, nulla compositio eis requiratur.

CIIX. De pignoribus

Si quis debitorem suum per ignorantiam sine iudice pignoraerit, antequam eum nestigan the (t)higio <hoc est aecusante>, et debitum perdat et insuper <similiter>, si male pignoraerit, cum lege eonponat, hoc est capitalem reddat et {insuper) solidos xv culpabilis iudicetur.

A1

A17*

A2

admallo. Uti in mallo proximo ueniatis et uobis de lege dicatur quod obseruare debeatis.

istim⁰ ad mallum uos manneoP ut in mallo proximo ueniatis et uos de lege dicatwr¹ q«od obseruare debetis.

lum ut in mallo proximo ueniatis et uobis de lege dicatur quis obseruare debetis.

Tunc uicini illi quibus nuntiatur a iudice ante XL noctes qui meliores sunt cum sexaginos quinos se exuent^v quod nee oeeidissent nee sciant qui oeeidissent. Minoflidis uero quinos dinos iuratores donent. Qui ut superius diximus, id est qui iurant. siy istud ante XL noctes non fecerint, sed persona mortui satisfacere.

2. Tunc uicini illi quibus nuntiatwr ad iudicem ante XL noctis que meliores sunt cum sexannos quinos excusent quod nee occisissent nee sciant qui occisissent. uero quinos denos iuratores donent, quod ut superius diximus, id est qui querant, si istud antē. i^z noctis non fecerint, sed persona mortui satisfacere.

tunc⁸ uicini illi. Quibus¹ nonciatur^u ante XL noctis qui meliores swnt cum sexaginus quinus iuratoris se exuant, quod nee occisissent^w nee sciant qui occisisset; mino flidis uero uicini quinus denus iuratoris donent singuli, qui id superius diximus, id est qui^x iurant. si stud sie ante XL noctes non ficerent, nouerint se personam mortui requirenti legibus^a satisfacere*¹.

III 102,2

Si uero iurant quod superius diximus et semper sacramentum idoneauerint, nulla compositio eis requiritwr.

3. Si uero iurant quod superius diximus et rem sacramentum aedomaerint^b, nulla compositio requiratur.

si uero iurent quod superius diximus et se per sacramento edoniauerint, nulla eis compositio requiratur.

IH 102,3

LXXIin. DE PIGNORXBTS

LXXIIIH^a.
DE PIGNATORIBUS¹»

LXXHtl. DE PIGNOBACIONJ?

Si quis debitorem suum per ignorantiam sine iudice pignoraerit antequam eum nesti canthe chigio, hoc est aecusante, et debitum perdat et insuper si male pignoraerit cum lege eonponat, hoc est capl. reddat et sol. xv eulp. iudic:

Si quis debitorem suum per ignorantiam sine iudice⁰ pignoraerit antequam eum^e nesti cante⁶, chigio, hoc est acusante*, et debiturn componat, hoc est capud reddat et sold. xv eonponat.

Si quis debitorem suum pignoraerit sine iudice pignoraerit antequam eum^d nesti cante^d higio, et debitum perdat et insuper similiter si male depignoraerit cum lege eonponat, hoc est capitalem reddat et insuper xv sol. cul. iud.

HI 103

o) aus nnn. verbessert A 17*.

p) aus mannoo verbessert A 17*.

q) nicht ut A 1.

r) aus A

docatur verbessert A 17*.

s) nicht Tunc A 2.

t) nicht quibus A 2.

u) oder nwneiatur A 2.

v) nicht exuant A1.

w) aus occisissent verbessert A 2.

x) schwerlich quod aufzulösen A 2.

y) nicht Si A 1.

z) davor & getilgt A 17*.

a'-a') oder satisfacire A 2.

b') aus sedumaerint

Titel III103: a) von jüngerer Hand aus LXXVI verbessert A 17*.

b) aus PIGNANORIBUS uer-

beßsert A 17*.

c) aus iudici verbessert A 17*.

d-d) oder nestigante A 2.

e-e) aus nesci cant§ ver-

bessert, nicht nesucante. A 17*.

f) aus ageusante verbessert A 17*.

CIV. De xnuliere caesa uel excapillata

§ 1. Si quis mulierem excapillauerit, ut ei obbonis ad terram cadat, solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 2. Si uero uittam suam soluerit, ut capillū in scapulam suam tangant, xxx solidos culpabilis iudicetur.

§ 3. Si (quis) seruus mulierem ingenuam percusserit aut excapillauerit, aut manum (suam) perdat aut solidos v reddat.

§ 4. Si quis mulierem ingenuam pregnantem in uentre aut in renis percusserit pugno aut calce et ei pecus non excutiat et illa propter hoc grauata fuerit quasi usque ad mortem, cc solidos culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis uero pecus mortuum excusserit (ei) et ipsa euaserit, DC solidos culpabilis iudicetur.

§ 6. Si uero ipsa mulier propterea mortua fuerit, DCCCC solidos culpabilis iudicetur.

§ 7. Si uero mulier, qui mortua est, pro aliqua causa in uerbum regis missa est, MCC solidos culpabilis iudicetur.

§ 8. Si uero infans puella est, qui excutetur, MMCCCC solidos conponat.

	AI	A17*	A2
	LXXV. DE MULIERE CESA UEL EXCAPILATA«	LXXV ^a . DE EMULIERE CAESA UEL CAPILLATA*	LXXVI. DE MULIEREM CESAM UEL EXCAPILLATAM
III 104,1	1. Si quis excapillauerit ut ei abonnis ad terra cadat, sol. xv culp. iudic.	1. Si <i>quis</i> mulierem excapillauerit ut eam obclinis ^d ad terram cadat, sol. xv cul. iud.	1. Si <i>quis</i> mulierem excapillauerit ut ei obbonis ad terra cadat, sol. xv cul. iud.
HI 104,2	2. si ^e uero uittam suam soluerit ut capilli in scapulam suam tangant, xxx sol. culp. iudic.	2. Si uero uittam suam soluerit ut capilli scapulam ^l suam tangant, xxx sold. culp. iud.	2. Si uero uitta sua solserit ut capilli ad scapula sua tangant, xxx sol. cul. iud.
IH 104,3	3. Si seruus mulierem ingenuam percusserit aut excapillauerit, aut manum perdat aut sol. v reddat.	3. Si <i>quis</i> seruus mulierem ingenuam percusserit aut excapillauerit, aut manum perdat aut sold. reddat.	3. Si seruus mulierem ingenuam percusserit aut excapillauerit, aut manum suam redemat aut sol. v reddat.
HI 104,4	4. si ^h quis mulierem ingenuam prignantem in uentre aut in renis percusserit pugno aut calcem et ei pecus non excutiat et illa propter hoc grauata fuerit quasi usque ad mortem, cc sol. ^k culp. iudic.	4. Si <i>quis</i> mulierem ingenuam pregnantem in uentrem aut in renis percusserit pugno* aut calcem et ei pecus non excutiat et illa propter hoc grauata fuerit quasi usque ad mortem, cc sold. cul. iud.	si ^l <i>quis</i> mulierem ingenuam pregnantem in uentre aut in renis percusserit pugnum aut calcem et ei pecus non excutiat et illa propter hoc grauata fuerit quasi usque ad mortem, cc sol. cul. iud.
HI 104,5	5. Si quis uero pecus mortuum excusserit et ipsa euaserit, DC sol. culp. iudic.	5. Si <i>quis</i> uero pecus mortis mortuum excusserit ei et ipsa euaserit ei, DC sold. cul. iud.	4. Si <i>quis</i> uero pecus mortuum excusserit et ipsa euaserit, DC sol. cul. ¹ iud.
111104,6	6. si ^m uero ipsa mulier propterea mortua fuerit, DCCCC sol. culp. iudic.	6*. Si uero ipsa mulier propter hoc mortua ^m fuerit, DCCCC sold. conponat.	5. Si uero ipsa mulier propterea mortua fuerit, DCCCC sol. cul. iud.
111104,7	7. si ⁿ uero mulieri qui mortua est pro aliqua causa in uerbum regis missa est, IATCC sol. culp. iudic.	7. Si uero mulier qui mortua est pro ^o aliqua causa in uerbo regisP missa est, IMCCI sold. cul.	6. Si uero mulier qui mortua est pro aliqua causa in uerbo regis missa est, uvrco sol. cul. iud.
HI 104,8	8. Si uero infans puella est qui excutetur, mfcccc sol. conponat ⁸ .	8. Si ^r uero infans puella est excussitur, duo mille cccc sold. conponat.	7. Si uero infans puella est qui excutitur, IATCCCC sol. cul. iud.

A Titul III104: a) aus Lxxvn verbessert A 17*. b-b) aus MULIEREM CAESAM UEL CAPILLATAM verbessert A 17*. c) aus EXCAPOLATA verbessert A 1. d) aus obpinis verbessert A 17*. e) nicht Si A 1. f-f) aus capillis in capulam verbessert A 17*. g) aus tangient verbessert A 17*. gⁿ) ib anscheinend auf Rasur A 1. h) nicht Si A 1. i) nicht Si A 2; Hesseis setzt hier einen § 4 ab und zählt weiterhin um 1 höher. k) aus pigno verbessert A 17*. Jeⁿ) s aus c verbessert AI. l) u anscheinend aus o verbessert A2. V) nicht Si AI. m) davor ea getilgt A17*. n) nicht Si AI. o) nicht pro A 17*. p) aus reges verbessert A 17*. q) aus IMCCCC verbessert A 17*. r) davor Si uero infans puella est excus getilgt A 17*. s) nicht conponat A 1.

§ 9. Haec lex de militunias uel letas siue Romanas in medietate conuenit obseruare.

§ 10. Si quis ancillae pecus mortuum exeusserit, si pulicella fuerit, Lxn (semis) solidos conponat, similiter et denarium unum.

§ 11. Si uero ancilla ipsa cellarium aut genitium domini sui tenuerit, c solidos et denarium pro ipsa conponat.

CV. De eo qui (in) causa aliena dicere praesumpserit

§ 1. <Si quis) cui neo demandata nee laesuerpita fuerit et non potuerit uindicare, solidos xv eulpabilis iudicetur.

§ 2. De postea ei, cui causa est, liceat legibus causam suam mallare.

(GAPITULARE IV)

EDICT(U)S DOMNI (C)HILPERICI REGIS PRO TENORE PACIS

CVI.

Pertractantes in Dei nomine cum uiris magnificentissimis obtimatibus uel antrustionibus et omni populo nostro conuenit, quia fluuium Caronna hereditas non transiebat, ubi et ubi in regione nostra hereditas detur, sicut et reliqua loca ut et Turrouaninsis hereditatem dare debent et aeepere.

A1	A 17*	A2	
9. Haec lex de militunias uel letas romanas in medietate conuenit obseruare.	haec ^u est lex de multitudinis uel lites ^v siue romanus ^w in medisetate conuenit obseruare.	hec* lex de miletunias uel letas siue romanas in medietatem conuenit obseruare.	HI 104,9
10. si ^x quis ancillae pecus mortuum excusserit, spulicella fuerit, Lxm sol. conponat, similiter et dn. unum.	sicut ^y quis ancille pecus ^z mortuum excusserit, si puella fuerit, TXIII sold. conponat, similiter adinarium unum.	8. Si <i>quis</i> ancille pecus mortuum excusserit, si pulicella fuit, Lxn sol. cui. iud., similiter* et M et dinarium.	HE 104,10
11. si ^v uero ancilla ipsa celararia aut genicium domini sui tenuerit, c sol. et din. pro ipsa conponatur.	9. Si uero ancilla ipsa cellaria aut genitium domini sui tenuerit, c sold. et dinarium pro ipsa conponat.	9. Si uero ancilla ipsa cellarium domtmi sui uel geniceum tenuerit, c sol. et M et dinarium pro ipsa conponat. ^{c1}	111104,11

LXXVI. DE EUM QUI CASA
ALIENA DICERE
PRAESUMPSERIT

LXXVI». DE EO QUI IN
CAUSA ALIENA DICERE
PRESUMSERIT

Cui nee demandata nee laeuespita fuerit et non potuit uindicare, sol. xv eulp. iude.

De postea ei cui causa *est* liceat legibus causam suam mallare.^c

1. Si *quia* cuiqwe demandata nee leuERPita fuerit et potuerit uindicare, sold. xv eulp. iud.

2. De postea ei cuius causa* *est* liceat legibus causam suam mallare.⁰

111105,1

IH 105,2

t) nicht Hec A 2; Hesseis setzt hier einen § 9 ab und zählt weiterhin um 2 höher. u) nicht Hsec A 17*; A Hesseis setzt hier einen § 9 ab. v) aus Utas verbessert A 17*. w-w) oder siuero manus A 17* (so deren Pariser Abschrift). x) nicht Si A 1. y) nicht Sicut A 17*; Hesseis setzt hier einen § 10 ab und zählt weiterhin um 2 höher. z) aus petus verbessert A 17*. a') nicht similiter A 2. b') nicht SiAl. c') in A2 folgt der Pactus pro tenore pacis (II 79-93).

Titel III 105: a) aus Lxxviii verbessert A 17*. b) aus cause verbessert A 17*. c) in A 1 folgt die als A 1* bezeichnete Zweitfassung der Titel I 76-78. d) in A 17* folgt das Edictum Ghilperici (IV 106 bis 116), an das sich die nachstehenden Titel V 117-133 auf Bl. 84'-85^v unmittelbar anschließen.

GVII.

Similiter conuenit, ut re(ip)us concederemus omnibus leodibus nostris, ut per modicam rem scandalum non generetur in regione nostra.

CVIII.

Simili modo placuit atque conuenit, ut (qu)icumque uicinos habens aut filios aut filias post obitum suum superstitus fuerit, quamdiu filii aduixerint, terra(m) habeant, sicut et lex Salica habet. Et si subito filii defuncti fuerint, filia simili modo accipiat terras ipsas, sicut et filii, si uiui fuissent, habuissent. Et si moritur, frater alter superstitus fuerit, frater terras accipiat, non uicini. Et subito frater moriens fratre(m) non derelinquerit superstitem, tunc soror ad terra(m) ipsa(m) accedat possidenda(m).

CIX.

De tilli uero conuenit et singula(riter) de terras istas, qui si adueniunt, ut leodis, qui patri nostro fuerunt, consuetudinem, quam habuerunt de hac re, intra se debeant.

CX.

Idemque conuenit, ut quicumque uxorem acceperit et infantes inter se non habuerint, uir uxorem suam superstitem mortuus fuerit, tunc illa mulier dimidiam dotem accipiat et dimidiam par(en)t(e)s defuncti marit(i) ad se recolligant; et si m(u)lier sub tali (con)ditione mortua fuerit, media(m) maritus simili modo ad se reuocet et medietatem parentes^a ipsius mulieris ad se recolligant.

CXI.

Qua(l)e conditione placuit atque conuenit, ut si seruus hominem ingenuum occiderit, tunc dominus serui cum vi iuramento, quod pura sit conscientia sua nee su(o) consili(o) factum sit nee uoluntate eius, et seruum ipsum det ad uindictam. Et si seruum dare non potuerit, in ipso iuramento fide data donet, (quod) nee ibi sit, ubi eum sensit, nee seit nee eum adtingere possit, dulgat seruum, hoc est de(t) licentia(m) parentibus coram parentes, qui occisus est, (u)t de ipso, quod uoluerint, faciant, et ille sit exolutus.

CXII.

Similiter conuenit, ut quicumque admall(at)u(s) fuerit et in ueritate testimonia non habuerit, unde se educat, et necesse est, ut a(d) inium fidem faciant, et iion habuerit simili modo, qui pro e(o) fidem faciat, ut ipse de sin(i)stra manu fistucam teneat et dextera manu auferat.

CXIII.

Qua(e) conuenit modo, ut si seruus sors nun(t)iatu(f) fuerit de furtum, tunc dominus serui inter x noctes mittat seruum ad sortem. Si ibi illum in illas x noctes non miserit in praesente, tunc in XL et duas noctes eum mittat, et (tu)nc ibi seruus ad sortem uenire debet, et illi, (c)ui furtum pertulit, ius sit cum vi uidere. Et si ad XL et duas noct(e)s non uenerit nee sunnia adnuntiauerit, tunc seruus culpabilis iudicetur, et causa super domino magis non ascendat, nisi quantum de seruo lex est, aut ips(e) seruus c(e)dat(ur) aut dominus pro seruo componat, hoc est solidos xn et capitale et dilatura. Et si in XL et duas noctes legibus sunnia nuntiauerit, in octuaginta et quatuor noct(e)s postea placitum intendatur. Et si ibi se non eduxerit, sicut supra scriptu(m) est, culpabilis iudicetur; nam (si) ad XL et n noctes sunnia (non) nuntiauerit, (i)ectus XL solidos componat. Et si inter ipsas XL et n noctes nee fidem facere nee componere uoluerit, tunc rogat ille, qui consecutus est, ut de lege inter xiv (noctes) soluat, quod antea dictum est. Et si adhuc inter ipsas xrv noctes noluerit soluere, roget inter vn noc(tes). Et si inter ipsas vn noc(tes) nee fidem facere nee componere uoluerit, tunc in proximo mallo ante raehymburgiis sedentes et dicentes, quod ipsi illum ante audieri(n)t, sie inuitetur graphio, cum fistueo mittat super se, ad res suas ambulet et prendaat, quantum raehymburgii ante a(u)dieri(n)t. Et graphio cum vn raehymburgiis antru(s)tionis bonis credentibus, aut qui sciant ac(t)ionis, a(d) casa(m) illius ambulet et pretium faciant et quod graphio tollere debet. Et si graphio ante raehymburgiis sedentes non fuerit inuitatus, non ibi

Titel 110: a) parentibus A 17.*

praesumat ambulare. Et si inuitatus fuerit et ibidem noluerit ambulare, de uita sit culpabilis. Et si graphio super pretium aut extra legem aliquid tollere praesumpserit, nouerit se uitae suae perire dispendium. Et si dixerit ill(e), cui res tolluntur, quod male eum destruat et contra legem et iustitia(m), tunc m(a)niat graphio eum inter noetes quadraginta et duo, et ille e(t) su(um) contractorem, qui eum inuitauit, similiter maneat. Et si non negauerit ille, qui inuitauit, adducat vn raehymburgiis ferrebannitus, qui antea audissent causam illam, nobis praesentibus erit. Et si vn uenire non potuerint et eos certa s(un)nia detrigauerit et toti uenire non possint, tunc ueniant m de ipsis, qui pr(o f)ide sua dicant et pro pares suos su(n)nia nuntiant. Et si raehymburgiis nee vn nee m dare potuerit nee dat, graphio et ille, qui aecepit, resillius, quem contra legem et iustitiam extruderit, (reddat), et ille, qui male inuitauit, soluat, cui res fuerunt. Et quicumque ingenuus de actione et ui reiecte mallauerit de qualibet causa, simili modo, ubi habet lege direeta sie facere debet. Et si homo malus fuerat, qui male facit, et si res non habet, unde sua mala faeta eonponat, legibus eonseutus super illum, nihilominus graphio ad legem, quae antea auditus est, e leg(e) inuit(e)tur et auferat per m mallus ante raehymburgiis, ut e(um), si uoluerint, parentes aut de suis rebus redimant aut se s(c)iant, si noluerint, in quarto mallo nobis praesentibus ueniant; nos ordinamus, cui malum fecit, tradatur in manu etfaciant exinde, quod uoluerint. Nam agens et qui mallat ipsum ad nos addueant et a(n)tru(s)tionis seeundum legem eonseutus habuerit, inter octuaginta et rv noetes ipsa inuitatio et lex faciat, sicut superius scriptum est.

CXIV.

Illas et marias, qui nuntiabantur ecclesias, nuntientur consistentes ubi admallat.

CXV.

Si quis causam mallare debet, et sie ante uicin(o)s causam suam notam fa(c)iat et sie ante raehymburgiis uideredum donet, et si ipsi hoc dubitant, ut malletur causa. Nam antea mallare non praesumat; et si ante mallare praesumpserit, causam perdat. Nam si certe fuerit malus homo, qui male in pago faciat et non habeat ubi consistat, nee res unde eonponat, et per siluas uadit et in praesentia nee agens nee parentes ipsum adducere possunt, tunc agens ille et cui male fecit nobiscum a(c)cusent, et ipsum mitemus foras nostro sermone, ut, quicumque eum inuenerit, quomodo sie ante pauido interfi(c)iat.

GXVI.

De (la)tro(c)inia uero si(c) conuenit obseruare, ut, sicut antea consuetudo fuit subtemporibuspatr(u)i uel genitoris nostri, sie sequatur, et mali homin(e)s reprimantur.

(GAPITŪLARE V)

GXVII.

§ 1. Si quis puerum regis aut libertum oeeiderit, solidos c culpabilis iudicetur.

§ 2.¹ Aut Romanum ingenuum uel tributarium aut militem, solidos c culpabilis iudicetur.

1) Vgl. oben 41 §§ 8-10.

A 17*

LXXVIIIa.

1. Si quis puerum regis aut liberium oeeiderit, sold. c cui. iud.

2. Aut romanuwi ingenuum uel tributarium aut militem, sold. o cui. iud.

V 117,1

V 117,2

Titel V 117-133: a) von jüngerer Hand aus LXXX verbessert A 17*.

A

CXVIII.

Si² quis stadalem uaidaris ceruum aut bouum cerui attribute saliuerit, MDCCC denarios qui faciunt (solidos) XLV culpabilis iudicetur.

CXIX.

§ 1.³ Si quis pedicam (inu)olauerit aut retem aut nassam de naue tulerit, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 2. Si quis de naue furauerit piscem aut de rete, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 3.⁴ Si quis pedicam cum feramen aut sagi(t)tatum detoxitum inuenerit et eum calcare uoluerit, quem canes minauerunt, a(t)que uenationem in bargo inuolauerit aut de mansionem furauerit, MCC denarios qui faciunt solidos xxx culpabilis iudicetur.

§ 4.⁵ Si quis porcellum lactantem de ra(n)ne furauerit, cccc denarios qui faciunt solidos x culpabilis iudicetur.

CXX.

Si⁶ quis alterum ad calidam prouocauerit praeter eusionem dominicam, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

CXXI.

Si⁷ quis cuius seruus aliquid inputatum fuerit, ut occiderit ancillam alienam, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur et pretium, quod mancipius ualuerit. Certe si a(m)ba(h)tonia(e) uel porcari(i) siue artificis fuerit inputatum, simili modo nobis conuenit obseruare. Siue autem de operariis et minoribus mancipiis aliquid fuerit inputatum, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

2) Vgl. oben 33 §§ 2 u. 3.

3) Vgl. oben 27 §§ 4, 27 u. 28.

4) Vgl. oben 33 §§ 1 u. 4.

5) Vgl. oben 2 § 1.

6) Vgl. oben 53.

7) Vgl. oben 10 § 6 und 35 § 9.

A17*

LXXVTEIP'.

V 118 Si quis stadalem uaidaris ceruum aut bouum ceruiattribute^c saliuerit, IATDCCC dr.^d qui f. LXV cul. iud.

LXXX«.

V 119,1 7. Si quis pedicam embolauerit¹ aut retem aut nassam de naue[^] tulerit, ^hml. then lasinia sunt^h dr. iACO qui f. sol. xxx cul. iud.

V 119,2 2. Si quis de nave¹ fstrauerit piscem aut de retem, DC dr. qui f. sold. xv cul. iud.

V 119,3 3. Si quis pedicam cum feramen aut sagitatum detoxitum inuenerit et eum calcare uoluerit quem canes minauerunt, ad quem uenationem in bargo inuolauerit aut de mansionem furauerit, IMcc dr. qui f. sold. xxx cul. iud.

V 119,4 4. Si qui« porcellum lactantem de rane furauerit, cccc dr. qui f. sold. xn cul. iud.

LXXXI*.

V 120 Si quis alterum ad calidam prouocauerit preter eusionem dominicam, DC dr. qui f. sold. xv cul. iud.

LXXXIF.

V 121 Si quis cuius seruus aliquid inputatum fuerit aut occiderit ancillam alienam, DC dr. qui f. sold. xv cul. iud. et pretium quod mancipius ualuerit. certe^m si abantonia uel porcarios siue artificis fuerit inputatum, simili modo nobis^h conuenit obseruare. siue autem de operariis et minoribus mancipiis aliquid fuerit inputatum, DC dr. qui f. sold. xv cul. iud.

, A b) von jüngerer Hand zugesetzt A 17*. c) oder ceruia tribute A17*. d) so (nicht din.) hier und weiterhin A 17*. e) von jüngerer Hand zugesetzt A 17*. f) aus immolauerit verbessert A 17*. g) aus neciu, nicht aus neuu, verbessert A 17*. h-h) gehört zu V 124 A 17*. i) aus uena verbessert A 17*. k) von jüngerer Hand zugesetzt A 17*. l) dsgl. m) nicht Certe A 17*. n) davor no getilgt A17*.

GXXII.

Si quis porcina de uia sua hostauerit uel matriamen⁸ de eilua inuolauerit aut lignarium, quem alter capulauerit, uel in carro carcauerit, pro utraque causa DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

GXXIII.

Si⁹ quis nauem per uim tulerit, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

GXXIV.

51¹⁰ quis ingenuus (cum seruo) alieno nes(c)iente domino negotiauerit aut cum liberto in uilla nes(c)iente domino negotiauerit, mallobergo the(o)lasinia, sunt denarii DC qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

GXXV.

51¹¹ quis sine causa eos ligauerit et ei fuerit adprobatum, cc denarios qui faciunt solidos v culpabilis iudicetur.

GXXVI.

51¹² quis in messe aliena sine consilio glenauerit, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

- 8) Vgl. oben 27 §§ 23-25. 9) Vgl. oben 21 § 2. 10) Vgl. oben 10 § 5 und 27 § 33.
11) Vgl. oben 32. 12) Vgl. oben 27 § 6.

A 17***LXXXin°.**

Si *quis* porcina de uia sua hostauerit uel matriamen de silua inuolauerit^P aut lignarium quem alter capula- V 122
uerit uel in carro carcauerit, pro utraque causa DC dr. *qui* f. sold. xv cul. iud.

LXXXim«.

Si *quis* nauem per uim tulerit, DC dr. *qui* f. sold. xv cul. iud. V 123

LXXXVr.

Si *quis* ingenuus alieno nestiente domino negotiauerit aut cum liberto in uilla nestiente domino negotia- V 124
uerit⁸, DC dr. *qui* f. sold. xv cul. iud.

LXXXVIIt.

Si *quis* sine causa eos ligauerit et ei fuerit adprobatum, cc dr. *qui* f. sold. vn cul. iud. V 125

LXXXvTK

Si *quis* in messem alienam sine consilio glenauerit, DC dr. *qui* f. sold. xv cul. iud. V 126

o) von jüngerer Hand zugesetzt A 17*. p) aus inuoluerit verbessert A 17*. q) von jüngerer Hand A
zugesetzt A 17*. r) dsgl. s) hierher gehört die Glosse in V.119,1. t) von jüngerer Hand zu-
gesetzt A 17*. u) dsgl.

CXXVII.

§ 1. Si quis mansionem expoliauerit uel in mansionem aliquid comederit, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

§ 2.¹³ Et (s)i in ipsam mansionem aut sortem aliquid erpi(ce au)t aratro fuerit factum, cui adprobatum fuerit, (mallobergo) acrebrasta s(un)t, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

CXXVIII.

Si quis res alienas furtiuauerit et suas fuisse (dixeri)t et non potuerit adprobare, cui furtiuauerit, solidos xv culpabilis iudicetur.

CXXIX.

Si¹⁴ quis ortum aut nabinam effregerit, DC denarios qui faciunt solidos xv culpabilis iudicetur.

CXXX.

§ 1.¹⁵ Si quis libertus libertam alienam rapuerit, DCCC denarios qui faciunt solidos xx culpabilis iudicetur.

§ 2. Praeter graphione solidos x soluat, et mulier ad potestatem domini sui reuertatur.

§ 3.¹⁶ Si ingenuam rapuerit, de uita sua conponat.

CXXXI.

§ 1.¹⁷ Si quis alterum inculpauerit periurasse et ei potuerit adprobare, xv solidos conponat, qui periurat.

§ 2.¹⁸ Si tarnen non potuerit adprobare, qui crimen dixerit, solidos xv soluat et postea, si ausus fuerit, pugnet.

13) Vgl. oben 27 §§ 31 u. 32.

14) Vgl. oben 27 §§ 7 u. 12.

15) Vgl. oben 13 §§ 9 u. 10.

16) Vgl. oben 13 § 7.

17) Vgl. oben 48 §§ 2-4.

18) Vgl. oben 48 § 2.

A17*

LXXXVXCK

- V 127,1 1. Si quis mansionem expoliauerit uel in mansionem aliquid comederit, DC dr. qui f. sold. xv cui. iud.
 V 127,2 2. Et qui in ipsam mansionem aut sortem aliquid petrio taratro fuerit factum, cui adprobatum fuerit, ^wacrebrastasi^w, DC dr. qui f. sold. xv cui. iud.

Lxxxvrai^x.

- V 128 Si quis res alienas furtiuauerit et suas fuisset et non potuerit adprobare, cui furtiuauerit sold. xv cui. iud.

XCv.

- V 129 Si quis ortum aut nabinam effregerit, DC dr. qui f. sold. xv cui. iud.

XCI^z.

- V 130,1 1. Si quia libertus libertam alienam rapuerit, DCCC dr. qui f. sold. xx cui. iud.
 V 130,2 2. Preter graphione sold. x soluat^{a)}, et mulier ad^{b)} potestatem domini sui reuertatur.
 V 130,3 3. Si ingenuam rapuerit, de uita sua conponat.

XCII^{c)}.

- V 131,1 Si quis alterum inculpauerit periurasse et ei potuerit adprobare, xv sold. conponat. Qui^{d)} periurat,
 V 131,2 si^{e)} tarnen non potuerit adprobare qui crimen dixerit, sold. xv soluat et postea si ausus fuerit pugnet.

Av) dsgl. w-w) oder acrebrastasi A17*. x) von jüngerer Hand zugesetzt A17*. y) dsgl. z) dsgl.
 a') aus saluat verbessert A 17*. b') aus a verbessert A 17*. c') von jüngerer Hand aus TIXXXT verbessert A 17*. d') nicht qui A 17*. e') nicht Si A 17*; Hesseis setzt hier einen § 2 ab.

GXXXII.

Si¹⁹ qui falsi testes fueri(n)t adprobati, quinos denos solidos multa sustineat; si²⁰ uero eis inculpauerit, quod falsum testimonium dedissent, manum suam (in) ineum mittat, et sicut sana tulerit, sicut superius diximus, simili multa sustineant. Si certe manum suam conburet, xv solidorum damnum sustineat.

CXXXIII.

Si²¹ quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, mallobergo, sunt denarii **VIIIIV** qui faciunt solidos cc culpabilis iudicetur.

19) Vgl. oben 48 § 1. 20) Vgl. oben 53. 21) Vgl. oben 15 § 1.

(GAPITULARE VI)

INCIPIT DECRETUS CHILDEBERTO REGE (FRANCORUM)

Uiris inlustribus.

Cum in Dei nomen omnes Kalendas Martias de quascumque conditionis una cum nostris obtimatis pertractauimus, ad unumquemque noticia uolumus peruenire:

I.

Ita, Deo propicio, Antonaco Kalendas Martias anno xx regni nostri

[D: Decr.
Gfild. J¹]

§ 1. conuenit, ¹ut nepotes ex filio uel filia mortuo patre uel matre ad auiaticas res cum auunculus uel amitas sie uenirent, tamquam si mater aut pater uiui fuissent. De illos tamen nepotes istud placuit obseruari, qui de filio uel filia naseuntur¹, numquid de fratre (naseuntur) uel (de) sorore fuerint procreati.

§ 2. Postea uero in sequenti conuenit una cum leudis nostris: Decreuimus, ²ut nullus incestuosum sibi sociari coniugio, hoc est nee fratri suo uxorem (n)ec uxore suo sororem (n)ec uxorem patruo aut parenti consanguineos². Uxorem patris si quis aeeperit, mortis periculum ineurrat. (Et) de praeteritis coniunctionis, qui incesti esse uidentur, per praedicatione episcoporum iussimus emendari. Qui uero episcopo suo noluerit audire, exeommunicatus fuerit, perenne conditione apud Deum susteneat et de palatio nostro sit omnino extraneus, et omnes res suas parentibus legitime admittat, qui noluerit sacerdotis sui medicamenta sustinere.

1-1) Vgl. *Lex Burgundionum*, 75 § 1: *Idcirco si filius, patre superstite, habens filium in fata discesserit BOToremque reliquerit. ... altera substantiae ipsius medietas inter nepotem et filiam aequaliter dividatur. 75 §4: ... altera medietas ad suas amitas ... ex lege perveniat. 78 § 1: ut si pater cum fdiis ... dimiserit, et postea mori filium vivo patre contigerit... quanti nepotes ex uno filio fuerint, qui patre non habent, portionem patris sui vindicent, qualem pater eorum habiturus erat.*

2-2) Vgl. *Pactus legis Salicae*, IS § 11.

A 17*

xcrn?'

Si quis' falsi^h testes fuerit adprobati, quinos denos^l sold. multa^k sustineat. si uero eis inculpauerit quod V 132 falsum testimoniū dedissent, manum^l suam ineum^m mittat, et sicut sana tulerit, sicut superius diximus simili multa sustineant. si certe manum suam conburet, xv sold. damnum sustineat.

XCIII^o.

Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, mal. sunt dinr. vraa/ qui f. sol. co cul. iud.^o

V 133

f) von jüngerer Hand aus xov verbessert A17*. g') aus qi verbessert, nickt qui A17*. h') aus falses A verbessert A17*. %) aus dinos verbessert A17*. k') aus multos verbessert A17*. V) aus menum verbessert A 17*. vri') lies in eum A 17*. n') von jüngerer Hand aus xcvr verbessert A 17*. o') es folgen, als xcv-ern beziffert, die Titel 171-78 (oben unter A17 abgedruckt), der Pactus pro tenore pacis (II 79 bis 93), die Decretio Childeberti (VII-3) und der Epilog (oben unter A 17 abgedruckt).

II.

[D: Beer. (SimiKter) Treiectum
Child. 2]

§ 2. conuenit, ³ ut seruum (aut) campum aut qualibet res ad untun ducem et unum iudicem pertinentes per x annos (unus)quisque ordine inconeusso possedeat, nullus habeat licentiam interciandi, (n)is(i) tantum orfanorum usque ad xx annorum licentia tribuemus³. Quod si quis praesumpserit interciare, xv solidos culpabilis iudicetur (ille) et rem quem intertiauit admittat. ⁴De reliquis uero conditionibus omnes omnino tricenaria lex excludatur⁴, ⁵praeter (id) quod Interregna hueusque detenuit⁵.

§ 2. Pari conditione conuenit Kalendas Martias omnibus adunatis, ⁶ut ad(m)o(d)um quicumque praesumpserit facere raptum, unde impiissimus uitius adereuerat, uitae periculum feriat, et nullus de obtimatibus nostris praesumat pro ipso praecari, sed unusquisque ad(m)o(d)um inimicum Dei persequatur. Qui uero (uel) edictum nostrum transcendere praesumpserit, in cuiuslibet iudicis pago primitus admissum fuerit, ille iudex collectum solacium ipsum raptorem oeeidat et iaceat (eum) forbatuos. Et si ad ecclesiam confugium fecerit, reddendos ad episcopo absque ulla praecationem separentur (et) in exilio deputentur. Certe si ipsa mulier raptum consenserit, ambo pariter (in) exilio transmittantur (et), si foris ecclesia capti fuerint, ambo pariter oeeidantur, et facultatem eorum parentibus (eorum) legitimis, et quod fisco nostro debetur adquiratur⁶.

§ 3. De homieidas uero ita iussimus obseruari, ut quicumque auso temerario alium sine causa oeeiderit, uitae periculum feriat. Nam non de pretio redemptionis (se) redemat aut componat. Forsitam conuenit, ut ad solutionem quisque discendat, nullus de parentibus aut amicis (ei) quiequam adiutit; nisi qui praesumpserit ei aliquid adiutare, suo uuirigeldo omnino componat⁷, quia iustum est, ut qui nouit oeeidere, discat morire.

§ 4. De farfatio ita conuenit, ut quicumque in mallo praesumpserit farfalium minare, proeul dubio suum uuirigeldo componat, nihilominus farfalium reprematur; forsitam, ut solet, iudex consenserit et fortasse adquiescat istum farfalium custodire, uitae periculum per omnia susteneat.

§ 5. ⁸De furibus et malefactoribus ita decreuimus obseruari, ut (si) v aut vn bone fidei homines absque inimicitia interposita criminorum cum sacramentum interpositione esse dixerint, quomodo sine lege inuolauit, sine lege moriatur⁸. Si quis iudex comprehenso latrone conuictus fuerit laxasse, uitam suam admittat, et diseiplinam in populo modis omnibus obseruetur.

III.

[D: Decr. Similiter Kalendas Martias Colon(i)a
Child. 3]*

§ 1. conuenit (et) ita banniuimus, ut unusquisque iudex, criminorum latrone si audiret, ad casa sua ambulet et ipsum ligare faciat, ita ut, si Francus fuerit, ad nostra praesentia dirigatur, et si de leuiore personas fuerit, in loco pendatur.

§ 2. Si quis centenarium aut cuilibet iudice noluerit ad malefactorem persequendo adiuuare, LX solidos omnis modis condempnetur.

§ 3. Et quicumque seruum criminorum habuerit et, cum iudex ipsum rogauerit, praesentare noluerit, suo uuirigeldo omnino componat.

§ 4. ⁹ Similiter conuenit, ut si furtus fuerit, capitalem de praesenti centena restituat, et causa centenariu(s) cum centena requirat, eorum usibus proficiscat.

3-3) Vgl. *Lex Romana Visigothorum (Pauli Sententiarum 5, 2, 3)*: *Longi autem temporis praescriptio inter praesentes continuo decenni spatio, inter absentes vicennii comprehenditur* (ähnlich 5, 2, 4 *Interpret.*: 5, 5, 8).

4-4) Vgl. *Lex Burgundionum*, 79 §5: *omnes omnino causas de quibuscumque rebus, quae intra XXX annos non fuerint definitae, nullo eas postmodum licebit ordine commoveri.* — *Lex Romana Burgundionum*, 31 § 1: *ut tricennale constitutionem in hereditariis causis . . . custodiant iudicantes.*

5-5) Vgl. *Pactum Guntchramni et Ghildeberti II. vom 29. November 587: . . . si aliquid cuicumque per interregna sine culpa tuUm est, audientia habita, restauretur.*

6-6) Vgl. *Lex Romana Burgundionum*, 9 § 1: *Raptorum probata crimina taliter punienda, ut, si quis puellam . . . rapuerit aut uolentem abduxerit, una cum facinoris ipsius intercurrentibus vel admissoribus puniantur.* 9 §2: *... Quod si facere praesumpserint, interfecto raptore conpositores ipsius criminis in exilio deputentur.* 9 § 4: *Quod si . . . de conuentione uiri illa consenserit . . . sed facultas ipsa proximis parentibus adquirenda.*

7-7) Vgl. *Lex Burgundionum*, 2 § 1: *Si quis hominem ingenuum . . . oeeidere damnabili ausu aut temerifate praesumpserit, non aliter admissum crimen quam sanguinis sui effusione componat.*

8-8) Vgl. *ebd. Extravag. 19 § 1: Ideoque praeceptionem ad vos dedimus, ut, si quos caballorum fures . . . criminosos quam suspectos inuenire poteritis, statim capere et ad vos adducere non morentur . . . Extravag. 19 §2: Si uero criminorum inventus fuerit, morte poenam vel tormenta susepiat, quae meretur . . . 43 § 1: . . . quinque aut septem testes . . . 99 § 1: . . . aut septem aut quinque testibus.*

9) Vgl. *oben Capitulare II 84.*

§ 5.¹⁰ Pari conditione conuenit, ut si centena posita in uestigio in alia centena aut quos fidelium nostrorum ipsum uestigium miserit et eum in alia centena minime expellere potuerit, aut conuinctum reddat latronem aut capitalem de praesenti restituat et xii personas ex hoc sacramentis exuat innocentem.

§ 6. Si seruus ecclesiae aut fiscalis furtum admiserit, simili poena susteneat sicut et reliquorum send Francorum.

§ 7. De die dominico similiter placuit obseruari, ut si quis(cumque) ingenuus, excepto quod ad coquendum uel ad manducandum pertinet, alia opera (seruile) in die dominico facere praesumpserit, si Salicus fuerit, xv solidos culpabilis iudicetur. Romanus vn semis solidos conponat. Seruus uero aut m solidos reddat aut de dorsum suum conponat.

As(c)lepiode recognouit.

Data sub die Kalendas Martias anno xx(n) regno no(stro), Colonia, feliciter.

10) Vgl. oben *Capitulare II 92*.

HOC SUNT SEPTEM CAUSAS

I.

§ 1. Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

§ 2. Ele uero qui alium mannet et ipse non uenerit, si eum sunnis non detenuerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

§ 3. Si quis porcellum tartussum furauerit usque ad aniculatum, soledos xv.

§ 4. Si quis acceptorem de pertica furauerit, soledos xv culpabilis iudicetur.

§ 5. Si quis homo qui facit uia latina, soledos xv culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis mediano dido excusserit, soledos xv culpabilis iudicetur.

§ 7. Si quis minimo dido excusserit, soledos xv.

II. Sunt soledi xxxv

§ 1. Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit, qui pastore non habe(n)t, et eas incluserit, ut nulli paenitus innotescat, et aliqua ex ipsis pecoribus perierit, soledos xxxv culpabilis iudicetur.

C6

»HOC SUNT SEPTEM CAUSAS.

	Septem causas
Si quis ad mallum legibus dominicis manitus fuerit et non uenerit si eum sunnis non detenuerit, soled. xv culpabilis iud. ^b	1,1
Ille uero qui alium mannet et ipse non uenerit si eum sunnis non detenuerit, sold. xv culp. iudicetur.	1,2
Si quis porcellum tartussum furauerit usq« ^e ad aniculatum, soled. xv.	1,3
Si quis acceptorem de pertica furauerit, soled. xv culpab. iudicetwr.	1,4
Si quis homo qui facit uia latina ^c , sol. xv culp. iudicetwr.	1,5
Si quis mediano dido excusserit, sol. xv culp. culp. ^d iud.	1,6
Si quis minimo dido excusserit, soled. xv.	1,7

DE^e SOL. XXXV.

Si quis in messe sua pecora aliena inuenerit qui pastore non habet¹ et eas incluserit ut nulli paenitus innotescat et aliqua ex ipsis pecoribus perierit, sol. xxxv culp. iud. 2,1

Septem causas: a) überliefert nur in G 6, u. zw. zwischen Kurzem Prolog und Titelerzeichnis. b) nicht C iudicetur C 6. c) aus us verbessert G 6. c") anscheinend aus latia verbessert G 6. d) einmal zu tilgen G 6. e) Pardessus las SUNT C 6. j) nicht habent G 6.

- § 2. Si quis nauem deintro clauem furauerit, soledos xxxv culpabilis iudicetur.
 § 3. Si secundo dido, unde sagitatur, excusserit, soledos xxxv.
 § 4.
 § 5. Si quis bouem furauerit, soledos xxxv.
 § 6. Si quis JFrancus Franco auicula capulauerit, soledos xxxv.
 § 7. Si quis ceruum domesticum, qui signum habet, furauerit aut celauerit, soledos xxxv.

III. De soledis XLV

- § 1. Si quis puerum crinitum totunderit sine consilio parentorum, soledos XLV culpabilis iudicetur.
 § 2. Si quis acceptorem deintro clauem furauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur.
 § 3. Si quis (a)scum deintro clauem furauerit, soledos XLV culpabilis iudicetur.
 § 4. Si quis pratium alienum secauerit, exinde fenum cum carro ad domum suam duxerit et discargauerit, soledos XLV.
 § 5. Si quis dido polcare excusserit, soledos XLV.
 § 6. Si quis nasum capulauerit, soledos XLV.
 § 7. Si quis homo mancipia aliena pedes fugitios recolligerit, soledos XLV.

IV. De soledis LXII semis

- § 1. Si quis de sagitta toxicata hominem sagittauerit et euaserit, soledos Lxn semis culpabilis iudicetur.
 § 2. Si quis homo alio adsallierit et sua arma et occidere uoluerit et retentus fuerit, soledos LXH semis culpabilis iudicetur.
 § 3. Si quis corpus occisum hominem, antequam in terra mittatur, in furtum expolauerit, soledos Lxn semis.

06

- 2.2 Si quis nauem deintro clauem furauerit, sol. xxxv culp. iudicetur.
 2.3 Si secundo dido unde sagitatur excusserit, sol. xxx(v)^h.
 2.4 *
 2.5 Si quis bouem furauerit, sol. xxx(v)^k.
 2.6 Si quis francus franco auricula capulauerit, sol. xxxv.
 2.7 Si quis ceruum domesticum^l qui signum habet furauerit aut celauerit, sol. xxxv.

DE SOL. XLV.

- 3.1 Si quis puerum crinitum totunderit sine consilio parentorum, sol. XLV culp. iudicetur.
 3.2 Si quis acceptorem deintro clauem furauerit, sol. XLV culp. iudicetur.
 3.3 Si quis eescum deintro clauem furauerit, sol. XLV culpabilis iudicetur.
 3.4 Si quis pratium alienum secauerit, exinde fenum cum carro ad domum suam duxerit et discargauerit, sol. XLV.
 3.5 Si quis dido polcare excusserit, sol. XLV.
 3.6 ^mSi quis nasum capulauerit, sol. XLV.^m
 3.7 Si quis homo mancipia aliena pedes fugitios recolligerit, sol. XLV.

DE SOL. LXUs.

- 4.1 Si quis de sagitta toxicata hominem sagittauerit et euaserit, sol. Lxng culp. iudicetur.
 4.2 Si quis homo alio adsallierit et ⁿsua arma et occidere uolueritⁿ et retentus fuerit, SOL LXH⁵ culp. iudicetur.
 4.3 Si quis corpus occisum hominem antequam in terra mittatur in furtum expolauerit, sol. LXII⁵.

C g) über der Zeile ist unde sagitatur zugefügt G 6. h) durch Wegschneiden des innern Blattrandes verstümmelt C 6. i) von diesem §, der vielleicht auf dem innern Blattrand stand, zeugt nur noch ein Einfügungsvermerk in G 6. k) durch Wegschneiden des innern Blattrandes verstümmelt G 6. l) nicht domesticum C 6. m-m) nachgetragene C 6. n-n) auf Rasur G 6.

§ 4. Si quis uillam alienam inuaserit, Lxn semis.

§ 5. Si quis mamim alterius capulauerit et ipsa manca pependerit, Lxn semis.

§ 6. Si quis in furtum elocatum accepto praetio hoxninem occidere uoluerit et ei fuerit adprobatum, soledos LXH semis.

§ 7.

F. De soledis c

§ 1. Si quis hominem mortuum exfoderit et expoliauerit, soledos c.

§ 2. Si quis hominem dormientem in furtum expoliauerit, soledos c.

§ 3. Si uero infantem infra matris sui utero occiserit, soledos c.

§ 4. Si quis homo ingenuus alienum lidum extra consilium domini sui ante rege pro denarium ingenuum dimiserit, soledos c.

§ 5. Si quis alteri manum excusserit aut lingua capulauerit aut castrauerit aut uerenda transcapulauerit, soledos c culpabilis iudicetur.

§ 6. Si quis hominem ingenuum sine manus et pedes, quae inimici sui in uia relinquerunt, quique eum occiserit, soledos c.

§ 7. Simili modo qui alium in pelago inpinxerit et uiuus exinde euaserit, soledos c culpabilis iudicetur.

VI. De soledis cc

§ 1. Si quis hominem, qui migrare d(i)sponit et de regi habuerit praeceptum, et aliquis contra ordinatione regis stare praesumet, soledos cc.

G6

Si quis uillam alienam inuaserit, LXHg ^m .	4,4
Si quis manum alterius capulauerit et ipsa manca pependerit, isxng.	4,5
Si quis in furtum elocatum accepto praetio hominem occidere uoluerit et ei fuerit adprobatum, sol. T/xng.	4,6

DE SOL. C.

Si quia hominem mortuum exfoderit et expoliauerit, sol. c.	5,1
Si quis hominem dormientem in furtum expoliauerit, sol. c.	5,2
Si uero infantem infra matris sui utero occiserit, sol. c.	5,3
Si quis homo ingenuus alienum lidum extra consilium domini sui ante rege pro denarium ingenuum dimiserit, sol. c.	5,4
Si quis alteri manum excusserit aut lingua capulauerit aut castrauerit aut uerenda transcapulauerit, sol. o culp. iudicetwr.	5,5
Si quis hominem ingenuum sine manus et pedes quae inimici sui in uia relinquerunt quique eum occiserit, sol. c.	5,6
Simili modo qui alium in pelago inpinxerit et uiuus exinde euaserit, sol. c culp. iud.	5,7

O 6

DE SOL. CC.

Si quis hominem qui migrare dosponit et de regi habuerit praeceptum et aliquis contra ordinatione regis stare praesumet^o, sol. cc.

K*

»INCIPIUNT SENTENTIAS DE SEPTEM SEPTINAS HOC SUNT PARICULAS CAUSAS.^b

3. Si quis ^illa aliena^c adsallierit et ibidem hostia fregerit et canes occiderit et^d homines plagauerit^d uel aliquid exinde^e in carro duxerit, sol. cc culp. iud.

n") nachgetragten C6. o) et anscheinend auf Rasur G6.

Septem septinas: a) in K 33, 34, 35 (und 36) zwischen dem Capitulare Haristallense von 779 und der Recapitulatio legis Salicae überliefert; Anordnung (deren ursprüngliche Folge aus den kursiven Ziffern erkennbar) hier zwecks bequemerer Vergleichung mit C 6 geändert. b-b) CAP. vn K 35. c-c) uillam alienam K 35. d-d) omnes plagauerunt K 34. e) fehlt K 35.

- § 2. Si quis alio herbas dederit bibere, ut moriatur, soledos cc culpabilis iudicetur.
 § 3. Si quis hominem Erancum inuolauerit et uenderit, soledos cc culpabilis iudicetur.
 § 4. Si quis puella ingenua occiserit, soledos cc.
 § 5. Si quis basilica incenderit, soledos cc.
 § 6. Si quis grafione ad res alienas tollendas inuitauerit et legiptime eum iactium aut mallatum non habuerit, ille qui eum rogat, ut iniustae tollat, antequam. (admallatus) fuerit et fides facta fuerit, soledos cc.
 § 7. Si quis puella sponsata dructe ducente ad marito alicuius in uia eam adsallierit et eum ipsa uiolenter mechatus fuerit, soledos cc.

VII. De soledis DG

- § 1. Si quis puerum crinitum occiserit, soledos DC.
 § 2. Si quis femina transbattit, ut moriatur, soledos DC.
 § 3. Si quis femina ingenua, postquam infantes coepit habere, et occisa fuerit, soledos DC.
 § 4. Si quis grafione occiserit, soledos DC.
 § 5. Si quis sacebarone occiserit, soledos DC.
 § 6. Si quis Franco inter quattuor solia occiserit, soledos DC.
 § 7. Si quis Francus Francum occiserit, soledos DC.

06

K

6.2	Si qiiis alio herbas dederit bibere ut moriatur, sol. cc culpabilis iudicetwr.	4.	Si quis alicui herbas dederit bibere unde moriatur, sol. cc eulp. iud.
6.3	Si quis hominem franeuw inuolauerit et uenderit, sol. co eulp. iudicetur.	7.	Si quis francus franeum uendiderit, sol. cc eulp. iud.
6.4	Si quis puella ingenua occiserit, sol. cc.	2.	Si quis francus franeum oeeiderit, sol. cc eulp. iud.
6.5	Si quis basilica incenderit, sold. cc.	1.	Si quis basiucam incenderit, sold. cc eulpab. iudicetur.
6.6	Si quis grafione ad res alienas tollendas inuitauerit et legiptime eum iactium aut mallatum non habuerit, ille qui eum rogat ut iniustse ^o tollat antequam fuerit et fides facta fuerit, soled. cc.	6.	Si quis hominem mortuum exfodierit et expoliauerit, sol. co cul. iud.
6.7	Si quis puella sponsata dructe ducente ad marito alicuius in uia eam adsallierit et eum ipsa uiolenter mechatus fuerit, sol. cc.	5.	Si quis uxorem alienam tulerit uiuo marito, sol. cc eulp. iud.

C6

DE SOL. DC.

- 7.1 Si quis puerum crinitum occiserit, sol. 3>c.
 7.2 Si quis femina transbattit ut moriatur, sol. DCP.
 7.3 Si quis femina ingenua postquam infantes coepit habere et occisa fuerit, sol. r>o.
 7.4 Si quis grafione occiserit, sol. DC.
 7.5 Si quis sacebarone occiserit, sol. DC.
 7.6 Si quis franco inter quattuor solia occiserit, sol. DC.
 7.7 Si quis francus franeum occiserit, sol. DC.

C o") aus iustse verbessert G 6.

p) anscheinend aus cc verbessert G 6.

{VIII. De soledis MDCCC.}

(§ 1. Si quis hominem ingenuum in hoste occiserit et in mortridam mittitur, soledos MDCCC culpabilis iudicetur.)

(§ 2. Si quis grafionem occiserit et in mordrem miserit, soledos MDCCC.)

(β 3. Si quis femina ingenua, que infantis potuit habere, et occisa fuerit et mordrida fuerit, soledos MDCCC.)

(§ 4. Si quis puerum crinitum occiserit et in mordrem miserit, soledos MDCCC.)

(§ 5. Si quis episcopum occiserit et in mordrem miserit, soledos MDCCC.)

(§ 6. Si quis legadario regī in ui(a) adsallierit et occiserit et in mordrem miserit, soledos MDCCC culpabilis iudicetur.)

(§ 7. Si quis andrustione, qui inter duos reges pagauerit, qui eum adsallierit et occiserit et in mordrem miserit, soledos MDCCC culpabilis iudicetur.)

06

DE SOL. IMDCCC.

Si quis hominem ingenuum in hoste occiserit et in mortridam mittitur, sol. IMDCCO^r culp. iud.^f. 8,1

Si quis grafionem occiserit et in mordrem miserit, sol. I^r/DCCC. 8,2

Si quis femina ingenua que infantis potuit⁸ habere et occisa fuerit et mordrida fuerit, sol. Iff/DCCC. 8,3

(Si)* quis puerum crinitum occiserit et in mordrem^u miserit, sol. IÜ/DCCC. 8,4

(S)i^v quis episcopum occiserit et in mordrem^w miserit, sol. UV/DCCC. 8,5

Si quis legadario regi in ui^x adsallierit et occiserit et in mordrem miserit, sol. IJ/DCCC culp. iud. 8,6

Si quis andrustione qui inter duos reges pagauerit qui eum adsallierit et occiserit et in mordrem miserit, sol. IATDCCC culp. iud. 8,7

q) aus mortridum verbessert G 6. r-r) anscheinend nachgetragen G 6. s) Fehler im Pergament oder C Rasur G 6. t) durch Wegschneiden des innern Blattrandes verstümmelt G 6. u) nicht mordrem. G 6. v) durch Wegschneiden des innern Blattrandes verstümmelt G 6. w) aus mordrem verbessert, nicht mordrem G 6. x) nicht uia G 6. y) anscheinend aus mittitur verbessert G 6.